משנה תורה

סדרי עבודה, קרבנות, טהרה, נזיקין, קנין, משפטים ושופטים

Mishneh Torah — Seven Books

Avodah, Korbanot, Tahara, Nezikin, Kinyan, Mishpatim, Shoftim — a 14th-c. codex

14th century

An exact copy of the original codex

What you are holding is an exact copy of a 14th-century codex of Maimonides' Mishneh Torah containing seven of its fourteen books: Sefer Avodah (Temple service), Sefer Korbanot (sacrifices), Sefer Tahara (ritual purity), Sefer Nezikin (damages), Sefer Kinyan (acquisition), Sefer Mishpatim (civil law), and Sefer Shoftim (judges).

The Mishneh Torah is the Rambam's halakhic magnum opus — a complete, systematic restatement of the entire halakhic corpus in clear, classical Hebrew, organized into fourteen books. Composed in Egypt and completed around 1180, it became the framework that every later halakhic tradition has had to engage with.

This volume preserves the seven later books of the work in a single substantial codex — a working compendium of the legal sedarim of the Mishneh Torah as it was studied in the 14th century, less than two hundred years after the Rambam's lifetime.

The original codex is held at The Library of The Jewish Theological Seminary in New York.

ECHOES OF HISTORY SERIES

Brought to the public and printed by the Baal Shem Tov House Press

Bringing Jewish History to life.

www.baalshemtovhouse.com

The original codex is held at **The Library of The Jewish Theological Seminary** in New York.

Image courtesy of The Library of The Jewish Theological Seminary.

Contact **office@baalshemtovhouse.com** for more information about the Baal Shem Tov House Press and its Echoes of History Series.

Copyright 2026 The Baal Shem Tov House
www.baalshemtovhouse.com
office@baalshemtovhouse.com

R 1618

שאלו שלום

ירושלם ישלו אוהביך

ספר שניני והוא

ספר עבודה

הלכות בית המקדש

יש בכללן שש מצות שלש מצות עשה ושלש
מצות לא תעשה וזהו תרצון א׳ לבנות
מקדש ב׳ שלא לבנות המזבח גזית ג׳
שלא לעלות במעלות עלו ד׳ לירא מן המקדש
ה׳ לשמור את המקדש סביב ו׳ שלא
להשבית שמירת המקדש

הלכות כלי המקדש ו׳

והעובדים בו

יש בכללן חרבע עשרה מצות שש מצות
עשה ושמנה מצות לא תעשה וזהו תרצון
א׳ לעשות שמן המשחה ב׳ שלא לעשות
כמהו ג׳ שלא לשיך ממנו ד׳ שלא לעשות
סמת בונת הקטרת ה׳ שלא להקטיר על מזבח
הזהב מן הקטרת ו׳ לשאת הארון על
הכתף ז׳ שלא יסורו הבדים ממנו ח׳
שיעבד הלוי במקדש ט׳ שלא יעשה אחד
מלאכת חבדו במקדש י׳ לקרש הכהן לעבד
יא׳ שיהיו כל המשמרות [illegible] יב׳
ללבוש בגדי כהונה לעשרה יג׳ שלא יקרע
המעיל יד׳ שלא יזח החשן מעל האפוד

הלכות בית המקדש

יש בכללן חמש עשרה מצות עשה שתי
מצות עשה ושלש עשרה מצות לא תעשה

הלכות בית המקדש

הלכות בית המקדש הלכות בית
המקדש הלכות כלי בית המקדש והעובדים
בו הלכות בית המקדש הלכות איסורי
מזבח הלכות מעשה הקרבנות הלכות
תמידין ומוספין הלכות עסולי המקדשין
הלכות עבודת ויום הכפורים הלכות מעילה

הלכות בית המקדש

03294

הלכות מעשה הקרבנות פרק ג

ועשרים מצות עשה ושש שהן
מצות לא תעשה וזהו פרטן ל עשה
שלא להקריב בהמה שנולד בה
מום קבוע קודם שתקרב ב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנתקדשה ג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה י שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה יא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה יב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה יג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה יד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה טו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה טז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה יז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה יח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה יט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה כט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ל שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה לט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה מט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה נט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ס שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה סט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ע שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה עט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה פט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה צט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה ק שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קי שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קיא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קיב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קיג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קיד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קטו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קטז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קיח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קיט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קכט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קל שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קלט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קמט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קנט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קס שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קסט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קע שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קעט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קפט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קצט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קק שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקי שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקיא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקיב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקיג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקיד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקטו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקטז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקיח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקיט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקכט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקל שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקלט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקמט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקנט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקס שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקסט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקע שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקעט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקפט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקצט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקק שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקי שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקיא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקיב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקיג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקיד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקטו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקטז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקיח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקיט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקכט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקל שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקלט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקמט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקנט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקס שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקסט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקע שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקעט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקפט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקצט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקק שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקי שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקיא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקיב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקיג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקיד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקטו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקטז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקיח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקיט שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכ שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכא שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכב שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכג שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכד שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכה שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכו שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכז שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפסלה קקקקכח שלא
להקריב בהמה שנולד בה מום
קבוע אחר שנפס

הלכות תמידין ומוספין

פרק ראשון

מצות עשה
עשות בית
עליית עולם
התמידים
ומוספי שבתות
וימים טובים
שנאמר
את קרבן
אשי ריח
ניחוחי תשמרו
להקריבו
במועדו
ומצות עשה
להקריב
שני כבשים
בני שנה
תמימים
בכל יום
תמיד
שנאמר
את הכבש
האחד תעשה
בבקר
ואת הכבש
השני תעשה
בין הערבים
ומצות עשה
להקריב
שבעה כבשים
בני שנה
תמימים
במוסף
כל שבת
שנאמר
ועשיתם
ביום השבת
שני כבשים
בני שנה
תמימים
ומצות עשה
להקריב
שלשה עשרונים
סלת
במנחה
לכל אחד
מן הכבשים
שנאמר
ומנחתם
שלשה עשרונים
לכבש האחד
ומצות עשה
להקריב
שני עשרונים
סלת
במנחה
לכל אחד
מן הכבשים
שנאמר
ומנחתם
שני עשרונים
לכבש האחד
ומצות עשה
להקריב
עשרון סלת
במנחה
לכל אחד
מן השבעה
כבשים
שנאמר
ועשרון
עשרון
לכבש האחד
לשבעת
הכבשים
ומצות עשה
להקריב
שני עשרונים
סלת
במנחה
לכל אחד
מן הכבשים
שנאמר
ומנחתם
שני עשרונים
לכבש האחד
ומצות עשה
להקריב
עשרון סלת
במנחה
לכל אחד
מן השבעה
כבשים
שנאמר
ועשרון
עשרון
לכבש האחד
לשבעת
הכבשים
ומצות עשה
להקריב
שלשה עשרונים
סלת
במנחה
לכל אחד
מן הכבשים
שנאמר
ומנחתם
שלשה

פרק שני

עפר וזה הוא ערוך עפר מהודה

הלכות עבודת יום הכפורים

העושה מלאכה ביום הכפורים ואוכל כדי שיעור שלשים ושתים חומות על שלשים ושתים חומות שיעור חומה על עשרה אמות הרי שלשים ושתים חומות ואחר כל חומה וחומה שלשה עפרים הרי תשעים ושש עפרים ועשה כל המוזהרין שלשים עפרים וכך היה עושה ערוך ועשה תשעים ושש עפרים חומה זה הוא יסוד ועמו חמשה שלשים חומה ושש עפרים על רוחב שלשים חומה ושש עפרים על שלשים חומה ושש עפרים עפרים זה הוא קומה שמע ריחו שוה ושרים חומה וחרשה עפרים ויקום הקדירות חומה חוץ וחומה חוץ קטב ויקום כנגד המשש חומה קטב שמע ויקום היעשרה רוחב חרסה ושרים חומה וחרשה עפרים על חרסה ושלשים חומה וחרשה עפרים עשה כל קדר וקדר חומה עפרים וכשוע כל קדר חומה על חומה וחרשה עפרים תעלה היו חוטבין עשה ויקום שלשה שוה שרי עפר מעלה עשה המוזה טלה חומה עפרים ויפלו קדר ושוע על קדר חומה וחרשה עפרים ויקום כנגד המשש חומה קטב שמע

פרק שלישי

המוציא
מפרשת
עריות

שערות וריבוע ובשר וכל כתתי"ם
ושם מריחים הין מקנה חיפורה שנפוחין
ומקבלין טומאה מדבר. ומכאן שמצא
חיפוש שנתנו חכמים בנגעים עמוקים מבתים
שעמוקה סגר וקרוח שלא יהא קרחת פעולה
של אדם ומכאן למדנו שמחפשין בנגעים
בשחרית ובין השמשות שנאמר וראה הכהן
ביום השביעי. ושם שלשה חיפושים הם
אחד של שבת שחופשין עליו כל השבוע כ
ואחד של יום טוב שחופשין עליו כל היום כ
כשהוא חל להיות בתוך כל השבוע שמא
עמוד ואין שעה בין כל אחד ואחד כשעה
שמוזר בדעתו וקבועות ומוכיח קיר וסתת
וקונח ומוחק ושוכך לתוך מקום שהוא סגיר
ופוחה ושלה. ומוכיח סתרי הכתם בגד שנגע
בו תחלה סתרי דרומית מזרחית צפונית מערבית
וכן כולם סתרי כל אחד ואחד עד שיראה הכתם
ויפיר הנפחם שמעתה הכתם כדי שיתראה לכל
דרומית מזרחית בלה יפה ואחר כך מוכיח
בגנעים ומטהרין ומטמאין ואחר כך מוכיח
ובכל מקום שהוא מוכיח מוכיח בתחלה
ואחר כך בסוף ואם לאו לא עשה כלום
ומוכיח בין בשחרית בין בין השמשות
בכל מקום שהוא מוכיח בתחלה ואחר כך
בסוף ואם לאו לא עשה כלום. ואין
מוכיחין בשבת ולא ביום טוב ולא בערב
יום טוב ולא בערב שבת בין השמשות
שלא יבא לידי חילול שבת ואין מוכיחין
אלא בבית הכנסת בפני עשרה מישראל
שנאמר בקהל אשפוט את אדם ואין מוכיחין
אלא בלשון שכל אדם שומע ומבין שנאמר
בלשון עמו ואין מוכיחין אלא בלשון של
תורה שנאמר ויבינו בשמע ואין מוכיחין
אלא בלשון של אמת שנאמר אמת דבר
בלשונו ואין מוכיחין אלא בלשון של
נחת שנאמר בנחת דברי נשמעים ואין
מוכיחין אלא בלשון של רצון שנאמר
ישרים רצונם ואין מוכיחין אלא בלשון
של שבח שנאמר ותוכחת מוסר בחכמים
ואין מוכיחין אלא בלשון של תקנה שנאמר
ותוכחת מוסר דרך חיים ואין מוכיחין
אלא בלשון של קבלה שנאמר אוזן שומעת
תוכחות חיים ואין מוכיחין אלא בלשון
של יראה שנאמר יראת ה' מוסר חכמה
ואין מוכיחין אלא בלשון של ענוה שנאמר
ענוה לפני כבוד ואין מוכיחין אלא
בלשון של אהבה שנאמר אוהב תוכחת
יאהב ואין מוכיחין אלא בלשון של
שלום שנאמר ותורת אמת היתה בפיהו
ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור
הלך אתי ורבים השיב מעון ואין מוכיחין
אלא בלשון של ברכה שנאמר ברכת ה'
היא תעשיר ולא יוסיף עצבון עמה ואין
מוכיחין אלא בלשון של אמת שנאמר
אמת דבר בלשונו ואין מוכיחין אלא
בלשון של נחת שנאמר בנחת דברי נשמעים
ואין

הנביעים דומין לבסות אלסמרדיים שפיהן
רחב ושולהן קצר והכפתורים כמין תפוחים
בירותים שהן ארוכין מעט כבנה ששני ראשי
כדין והפרחים כמין פרחי העמודים שהן כמין
קערה ושפתה כפולה לחוץ נבה
המזורה היה שבעה עשר טפח הרגלים
והפרח שלשה טפחים ושני טפחים חלק
וטפח שבו נבוע כפתור ופרח וטפחיים

יוצאין ממנו אחד הילך ואחד הילך ומשכין
ועולין כצד נבה המזורה וטפח חלק וטפח
כפתור שני קנים יוצאין ממנו אחד הילך ואחד
הילך ועולין כצד נבה המזורה וטפח חלק
וטפח כפתור ושני קנים יוצאין ממנו אחד
הילך ואחד הילך ומשכין ועולין כצד נבה המזורה
וטפחיים חלק ומשתירו שלשה טפחים שבהן
שלשה נבועים כפתור ופרח וזו היא צורתה

חלק וטפח כפתור ושני קנים יוצאין

ואבן היתה לפני המזורה ובת שלש מעלות

פרק רביעי

כמה היתה
מקדש המקדשים
במשך ועשיו
היה החרון מונח ובמזרחו מערכה
ומערב
ומערב
ומערב

קדש לכהנים חוץ וחשון חוץ יתיר
כן קדש וכן קדש הקדשים ולא סן טיהר
בכית עשר שנה שתי פרשיות חוץ ועד
קדש הקדשים וחוץ מעד קדש וטיהר
חוץ כעד עשר הכותל היה פרשת
פרקדש ריחשון לא היתה שם שלש פרשיות
בגבי שב וקלילה העשרה שם
שבין שם קנאה היה חוץ חוץ על חוץ
על רוש חוץ וכך היתה יודע חיון כאן עשה
עד חוץ חמוש פרוש שעו יקוד ע ורוש
פרה קכית הכבשים חוץ ורוש הכור
שפרקיר חוץ ועל נשה שתי חוצות
פיו שיכשו כן הילף והוץ הנקרין כיבר
הנשן ושכ התקריב שש בי שתי נשן
חוץ ושישה נשה חוץ ועליה כויך על
נשן שתי חוצות פיו שיכשו כן הילף נשה
כותבין חוץ הכשש חוץ וכשה נשה חוץ טו
וחוצות נשה בית נשן וחוץ תקרין וחוץ
חוצות נשה היושק יעשה חוצות וטש
על הרוש טון פיף נשן חוץ על נש היושק
שכבה שלש יבלחן שש העשרה והוץ הקרן
כלה שריך היה הכל וחוץ חוץ ·ין
היושב נאורין חוץ חוץ וזהו חשבון
חרשה כותבים זה נשש חוץ וכשיר
שעשה יקוצות פיוים כן הכותל חיושפ
וכן כותל שלשי וכשיע שש ושו חיודות
קס של שכי הכותל עם היוקוס הפיני
שכן שש הקשלש וחרך קדש הקדשים שאפ
חוץ וכן שרש הקשרות היוה עיר ביון וכן
הקדש חוץ וחרך הקדש הכבשים חוץ
ושכי הכותל היוצרי שכן העשר שש

חוצות והחולם חוץ חוצות מעלן הכל חוץ
חוץ כן הכשכן לדום יוחק חוץ שכ
כותל החולם חוץ חוצות ומכותל החולם
של כותל הקדש עשר חוצות ושלש הקדש
עשה שלשים וה עשש חוץ ושבעים חוצות
וקוצות בגויים כן כותל חיכן וכן השש
חוץ חוצות בכן שש ושלשי שש חוצות
וכן שלשי וכשש חוץ וכן רכשע וחוצי
של וכן חוצי וכותל הפשימי שש שלכן
הכל חכבשים חוץ מנד זה ש שכבו וחוב
קטיפת וכוץ קשש הכלן ושש
פשיפתין היו להיכל ומעי קשש הבוץ
שמשעש יחד כתכלת וחוד כדומס שכדומס
לה שכש כן חדש מעשם ושלו חוץ ושבוש
על בי יקוק הלשש קוד סבר יהיה לה
ישתה ושכתכלת כן נכשין ומיהלך כן שש
הכותבים עד שוכע לחקום פתוח לקדש
מזרחה ושכש כתוך הקיכל ומיהלך ש
שער הבוץ ושתהו שער הבוץ ה קיר
חכלן שער חוצות ושבו עשרים חוץ וחמש
לחוץ היו ע שתש כשש ושתש כחוץ
הקיכוצות ושתחות לתוך הפתח לשוה עשו
על כותל והכשיוצות ושתחות לתוך הקיר
לבשוה לחוץ הרלתיך פתחו על לחוץ
היה נשך חכבשים חוץ וכיכך עשרים
הלן היו ע שתש וחוצ מלשתיות על חוץ
על שב פתחו מלמעלה ישתחוה שיהיה
על הפתח חוץ וחוץ וכל חוצ
וחוצות שיהיה על שלשה חוץ וחמן חוץ
חוץ חוץ מוסף השנות עשיש

אמה ועדיך של אבעים היה בין כל אחת
ואחת. וזו היא טורת המלתריות"

וזו היא טורת ההיכל כלו לפי מדת
ארכו ורחבו"

ההיכל היה בנינו רחב מלפניו ועד מאחוריו
כמו חרי ויציעים היו מוקפין לבית כלו

מסביב חוץ לבותל המסבה היציע התחתונה
חמש ורובד על גבה שש והיציע האמצעית

פרק חמישי

שעה. לפי הטעם הזה נראין שהשיטה בזו
השלחן הראשון הוא הדרומי והשני הוא
הצפוני ואין שני השלחנות הללו מכוונים
זה כנגד זה אלא השלחן הדרומי מכוון
כנגד שבין הנר השני לשלישי והשלחן
הצפוני מכוון כנגד שבין הנר הרביעי
לחמישי ואין הנרות מכוונים כנגד השלחנות
אלא כנגד שבין נר לנר. ואין הנרות
מכוונים כנגד הפתח אלא כנגד הכותל
שכנגד הפתח. ואין הנרות מכוונים כנגד
הכותל המזרחי אלא כנגד הכותל הצפוני
והדרומי. ואין הנרות מכוונים כנגד
הכותל המערבי אלא כנגד הכותל הצפוני
והדרומי. ואין הנרות מכוונים כנגד
הכותל הצפוני אלא כנגד הכותל המזרחי
והמערבי. ואין הנרות מכוונים כנגד
הכותל הדרומי אלא כנגד הכותל המזרחי
והמערבי. ואין הנרות מכוונים כנגד
הכותל המזרחי אלא כנגד הכותל הדרומי
והצפוני. ואין הנרות מכוונים כנגד
הכותל המערבי אלא כנגד הכותל הדרומי
והצפוני

היו בעזרת ישראל שלש בצפון ושלש בדרום
שבדרום לשכת המלח לשכת הפרוה לשכת
המדיחין לשכת המלח שם נותנין מלח לקרבן
לשכת הפרוה שם מולחין עורות הקדשים ועל
גנה היה בית אבלה לכהן גדול בזוס הכפורים לשכת
המדיחין שם היו מדיחין קרבי הקדשים ומשם
מסבה עולי לגג הפרוה והשלש שבצפון לשכת
הגזית לשכת העולה לשכת העץ לשכת הגזית
שבה סנהדרי גדולה יושבת ומשה היה קדש ומשה

חול ולה שני פתחים אחד לקדש ואחד לחול ובחני
של חול היו הסנהדרין יושבין לשכת הגזלה שם
היה בור שמלחין ממנו כגזלה ומשם מסתכן
מים לכל העזרה ולשכת העץ היתה אחורי
שתיהן והיא היתה לשכת כהן גדול והיא הנקרא
לשכת פלהדרין וגג שלשתן שוה שתי לשכות
אחרות היו שם בעזרת ישראל אחת מימין שעיר
מזרחי והיא לשכת פנחס המלבש ואחרת
משמאלו והיא לשכת עושי חבינין"

וזו היא צורת כל הלשכות והעזרה כלה לפי מדותיה"

פתח ששי

חיקרש כלי לי
קיר מיעור אל
מעלה ההר

כשהאדם עומד מעשר מזרחי על הר הבית
והולך על סוף החיל מערב ושלה ימין החיל
שהרי עשרים אמה שהיו מהלך כל
העזרה חוץ לחיל ושלה חוץ לעזרה והולך
כל שהיה עומד ומהלך מזרח ושלה חוץ לחיל
ומערב חוץ לעזרה ושלה חוץ לחיל
ומהלך כל שהיה עומד ומהלך מזרח ושלה
חוץ לחיל

נרך שבעים

לעזרה יהלך בעזרת במקום שמותר לו להכנס
לשם ויראה עצמו שהוא עומד לפני האדון
יי׳ שנ׳ והיו עיני ולבי שם כל הימים ומהלך
באימה ויראה ופחד ורעדה שנ׳ בבית אלהים
נהלך בדגש ׳ ואסור לכל אדם לישב בכל
העזרה ואין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית
דוד כלבד שנ׳ ויבא המלך דוד וישב לפני יי׳
והסנהדרין שהיו יושבין בלשכת הגזית לא
היו יושבין אלא בחציה של חול ׳ אע״פי
שהמקדש היום חרב בעוונותינו חייב אדם
במוראו כמו שהיה נוהגבו בבנינו לא יכנס
אלא למקום שמותר להכנס לשם ולא ישב
בעזרה ולא יקל ראשו כצד שער המזרח
שנ׳ את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו
מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש
לעולם שאע״פי שחרב בקדושתו עומד ׳
בזמן שיהיה בית המקדש בנוי אסור לו לה
להקל את ראשו מן הטפים שהוא חוץ לירושלם
ולפנים והוא שיהיה רואה את המקדש ולא
יהיה גדר מפסיק בינו ובין המקדש ׳ אסור
לאדם לעולם שיפנה או שיישן בין מזרח
למערב ואין נהיך לומר שאין קובעין בית
הכסא בין מזרח למערב בכל מקום מפני
שההיכל במערב לפיכך לא יפנה למערב
ולא למזרח שהוא כצד המערב אלא בין צפון
לדרום נפנין וישנין וכל המטיל מים מן הטפים
ולפנים ישב ופניו כלפי הקדש או יסלק הקדש
לגדיו ׳ ואסור לאדם שיעשה בית הבנית
היכל אכסדרה הבנית אולם חצר כצד העזרה
שלחן כצורת השלחן ומנורה כצורת המנורה
אבל עושה הוא מנורה של חמשה קנים או

של שמנה קנים [illegible]נורה שאינה מתבת
אע״פי שיש לה שבעה קנים ׳ שלש
מחנות היו ישראל במדבר מחנה ישראל
והיא ארבע מחנות ומחנה לויה שנאמ׳ בה
וסבב למשכן יחנו ומחנה שכינה והוא
מפתח חצר אהל מועד ולפנים וכצדן לדורות
מפתח ירושלם עד הר הבית כמחנה ישראל
ומפתח הר הבית עד פתח העזרה שהוא שער
ניקנור כמחנה לויה ומפתח העזרה ולפנים
מחנה שכינה והחיל ועזרת נשים מעלה יתרה
בבית העולמים ׳ כל ארץ ישראל מקודשת
מכל הארצות ומה היא קדושתה שמביאין
ממנה העומר ושתי הלחם והבכורים מה
שאין מביאים כן משאר הארצות ׳ עשר
קדושות הן בארץ ישראל זו למעלה מזו
עיירות המוקפות חומה מקודשות משאר
הארץ שמשלחין מתוכן את המצרעים ואין
קוברין מתבתוכן עד שירצו שבעה צובי
העיר או כל אנשי העיר ואם יצא המת חוץ
לעיר אין מחזירין אותו לתוכה אע״פי שרצו
כלן להחזירו ׳ רצו בני העיר להוציא הקבר
מן המדינה מפנין אותו וכל הקברות מפנין
חוץ מקבר נביא או מלך קבר שהקיפתו העיר
בין מארבע רוחותיו בין משתי רוחות זו כצד
זו אם היה בינו ובין העיר יתר מחמשים אמה
לבאן וחמשים אמה לבאן אין מפנין אותו עד
שירצו כלן פחות מיכן מפנין אותו ׳ ירושלם
מקודשת משאר העיירות המוקפות שאוכלי
קדשים קלים ומעשר שני לפנים מן חומתה
ואלו דבריים שנאמרו בירושלם אין מלינין בה
את המת ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם

פרק שמיני

שומרין כשאר הקרבנות וכשאר הפסחים שומרין שלא יקלקלו ועוד
שאר הפסחים שומרים על שאר היוקד ועל
חיובא שאר קרבנות שאין שאר קרבנות
הקדש ואין שאר הקדשים היה לא שחיטת
שאר קרבנות ואכילת שאר קרבנות
הפסחים שומרים ומפשטים והלוים מפרקין
ומקבלין ומעבירים עליהן חוץ ככל
שלש המיני מקום ומעבירים
פשוט ומלוחות והלוים פחד ומעבירים
מקום והיכן היו שומרים פסח היו
שומרים בשתי חצירות ובשתי מחנות
ביוקד היו עושין בגד שהיו עושין
לו היו שומרים פסח כבני
סחוה חלף לקבלן חוץ ומוציאין חוץ כנגד
ומעבירין ועומדין על הגג ומעבירין
כדרך כל שומרי הקדשים לו שיגיע
על היוקד ואחר כך יורד ומעבירין
מעל הגג ומעבירין על הגג ומעבירין
מגיע לו ומשקה ושוכב וחוזר ויושב
ואחר כך הפסח עד שיתחילו השערים
כבקר יום והיכן היו הלוים
שומרים על חומת העזרה ועל
חומת הבירה ועל חומת הפרוזדור
השריון מבחוץ שהיה חוץ לעזרה
ועל חומת שני שערי הקדש
הסמוכים ליוקד ועל
פתח שער ניקנור ועל פתח שער
המזרח ועל פתח שער הנשים
ועל פתח שער המים ועל פתח שער
הקרבן ועל פתח שער הבכור
ועל פתח שער הדלק ועל פתח שער
הצפון ועל פתח שער הגורל ועל
פתח שער הנתינים ועל פתח שער
הנתינים ועל פתח שער הנתינים
ועל

הלכות פלי בית המקדש והעזרים

כו"

יש בכללן חרבע עשרה מצות שש מצות
עשה ושמונה מצות לא תעשה וזהו פרטן
א' לעשות שמן המשחה ב' שלא לעשות
כמהו ג' שלא לסוך ממנו ד' שלא לעשות
כמתכונת הקטרת ה' שלא להקטיר על
מזבח הזהב חוץ מן הקטרת ו' לשחת
החרון על הסתף ז' שלא יסורו הכרים
ממנו ח' שיעבד הלוי במקדש ט' שלא
יעשה אחד במלאכת חברו במקדש י'
לקדש הכהן לעבודה יא' שיהיו כל המשמרו
שוות בדבלים יב' ללבוש בגדי כהונה
לעבודה יג' שלא יקרע המעיל יד' שלא יזח
החשן מעל החפיד ובחור מצות אלו בפרקים אלו"

פרק ראשון

מצות עשה
לעשות שמן
המשחה

שיהיה מוכן לדברים שבדיכון משיחה בו
שג' ועשית אותו שמן משחת קדש וכו'
וכסה עשהו משה במדבר לקח מן המור
והקנמון והקדה ובל אחד משלשתן חמש
מאות בשקל הקדש ומקנה הבשם חמשים
ומאתים וזה הוא שנאמ' בתורה וקנה בשם
חמשים ומאתים ששוקלין אותו בשני פעמ

חעמים חמשים ומאתים בכל פעם ושחק
כל אחד ואחד לבדו ועדב הכל ושרה אותן
במים זכים ומתוקים עד שיצא כל מן המים
ומתן על המים שמן זית הין והוא שנים עשר
לוג כל לוג ארבעה רבעות ובשל הכל על
האש עד שאבדו המים ונשאר השמן והנחו
בכלי לדורות המור הוא הדם הצדור
בחיה שבהודו הידוע לכל שמתבשמין בני
אדם בכל מקום והקנמון הוא הנקרא מאי
הודו שהיא טוב ומתגמרין בני אדם והקדה
הוא הקושט וקנה בשם הם הקנים הדקים
כתבן הארומים הבאים מאיי הדו והאן טוב
והן מאיני בשמים שנותנין אותן הרופאים
בעיי העושה שמן המשחה במעשה הזה
ובמשקל הזה ולא הוסיף ולא גרע במזיד חייב
כרת ובשוגג מפא חטאת קבועה שג' אשר
ירקח כמהו להריח בה והוא שיעשה אותו
להמשח בו אבל אם עשהו להתלמד או ליתנו
לאחרים פטור הסך משמן המשחה
כזית במזיד חייב כרת בשוגג מפא חטאת
קבועה שג' ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו
ואין חייבין אלא על סיכת שמן המשחה
שעשה משה שנאמר ממנו מזה שנאמר בו
שמן משחת קדש יהיה זה לו לדורותיכם
ומעולם לא עשה שמן אחר חוץ ממה
שעשה משה אחד הסך את עצמו
ואחד הסך את אחרים שג' ואשר יתן
ממנו על זר הסך כלים ובהמה גיים שהן
כבהמה או שסך מתיר בו פטור שג' על
בשר אדם לא ייסך אין מוש אין ממנו
לדורות אלא כהנים גדולים ומשוח מלחמה

פרק שני

הקורת עשויה
ככל שטח ושטח
ושניהם יחתוך
שכל שטח ושטח לך בפני עצמו וכן ומתחתון
מחזיק לכשיעשה וכשיגיע לשלח
וחלבה ועבוה ועליו מיטה עשויה
יפסיד ויחזר שכל מיטה עתידין ע' לעשות
מיטה וכשיעשו לחזק מיטה לחזק ומוסיפין
ומוסיפין עמהן כלי מלאכתן עד שיגיעו
ויכשירו הכלים ושניהם יחזרו העצים
ולא יזיק יחזרו לחזק מיטה ידועים
ומכן ואילך לא יחזרו שלא יפסיד
וחלבה ועבוה ומכל יחזרו לקחת עצים
ועשה והיוצא ילחץ הבית ויוצר וקטיפה
ומעלה עד וכרכום ומכל יחזרו עשוי
עשוי מעט קושן מעט עשוי מעט קטון
קושן מעט קטיפה שלש ומעט מלכלך
שלש ומחוק ושוכב מעט
עוקרין כל הבית ומוסיפין לו יכולין
מלא שכיבות ומכל יחזרו לקחת עצים
לחזק יפסיד ומכל יחזרו לקחת עצים
כדי שיהיו ומכל יחזרו לקחת עצים
עוקרין חוטן שכל יום הכבשים וקל
ומכל יחזרו לקחת עצים לחזק יפסיד
ומכל יחזרו לקחת עצים לחזק יפסיד
ומכל יחזרו לקחת עצים לחזק יפסיד

פרק רביעי

ורצה לעבוד עובד ואולם עמהן ואין אומרין
לו לך עד שיבעע משמרך שנ׳ וכי יבא הלוי
מאחד שעריך · בד״א בקרבנות הרצלים
ובחלק לחם הפנים ובחלק שתי הלחם של
עצרת אבל בדרים ובבנות ותמידין אין
מקריב אותן ואפלו בגד אלא משמר שאינו
קבוע אבל חלק פחלק יאכל לבד ממכרין על
האבות כלומ׳ חלק פחלק יאכל בקרבנות
הצבור ואינם חלק פחלק בשאר הדברים
שכבר חלקו אותן האבות וקבעו אותן כל
משמר ומשמר בשבתו וכן עצרת לחם הפנים
במשמר שאינו קבוע אבל עצרת שתי הלחם
בכל המשמרות · ומנין שאינו מדבר אלא
בדבר שנ׳ מאחד שעריך מכל ישראל בשעה
שכל ישראל באין בשער אחד ומנין שאינו מדבר
אלא בכהנים שנ׳ חלק פחלק יאכל ואין שם
מתנות במקדש להאכל אלא לחם לכהנים בלבד
וכן כהן שהיה לו קרבן הי׳ זה בא למקדש
ומקריבו בכל יום שירצה שנ׳ ובא בכל אות
נפשו ושרת ואפלו חטאתו ואשמו · הוא
מקריב ומכפר על ידי עצמו והעור של קרבנו
שלו ואם רצה לתן את קרבנו לכל כהן שירצה
להקריבו נותן ועור הקרבן ועבודתו לאותו
הכהן בלבד שנתן לו · היה הכהן בעל
הקרבן בעל מום נותן קרבנו לאנשי משמר
והעור שלהן היה זקן או אולה שיכול לעבוד
על ידי הדחק נותן קרבנו לכל כהן שירצה
והעור והעבודה לאנשי משמר ואם אינו יכול
לעבוד כלל הרי הקרבן מאכל לאנשי משמר
· היה טמא בקרבנות הצבור וכל הכהנים
טמאים נותנו לבעלו מומין טהורין שבאותו

משמר ועורו ועבודתו לאנשי משמר הטמאים
· היה הקרבן של כהן גדול והיה אונן
טמאו לכל כהן שירצה ועורו ועבודתו לאנשי
משמר ואין שכהן גדול האונן ראוי לעבודתו
ראוי שיתעבד הוא זה עושה שלוח לקרבנו
כל האש משמר ומשמר מחלק משמרו לכתי
אבות עד שיהיה כל בית אב ואנשיו עובד
פוס אחד מימות השבת והאחר בוס של
אחריו ולכל בית אב ואב ראש אחד ממונה
עליו · וממנין כהן גדול הוא ראש לכל
הכהנים ומושחין אותו בשמן המשחה
ומלבשין אותו בגדי כהונה גדולה שנאמר
והכהן הגדול מאחיו וכו׳ ואם אין שם שמן
המשחה מרבין אותו בגדי כהונה גדולה
בלבד שנ׳ אשר יוצק על ראשו שמן המשחה
ומלא את ידיו ללבוש את הבגדים פשם
שמתרבה בשמן המשחה כך מתרבה בבגדים
בבגדים · פגד מרבין אותו בבגדים
לבשו שמונה בגדים ופושטין ואוזר ולבשן
למחר שבעת ימים אחר יום הכפורים
שנ׳ שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבטו
ובשם שרבוי בגדים שבעה כך משיחה
בשמן שבעה יום אחר יום ואם עדר קודם
שיתרבה בבגדים כל שבעה או קודם שימשח
כל שבעה עבודתו כשרה הואיל ונתרבה
או נמשח פעם אחת נעשה כהן לכל דבר
אין בין כהן משוח בשמן המשחה
למדו מה בגדים אלא פר שמביא כהן
המשיח אם שגג באחת מן המצות שחייב
עליהן חטאת שנ׳ אם הכהן המשיח יחטיא
וכו׳ אבל לשאר הדברים שוין הן · ואין

מעמידין כהן גדול אלא בית דין של שבעים
ואחד ואין מושחין אותו אלא בזוס שנ׳ בזוס
המשח אותו וכן אם נתרבה בבגדים כלבד
אין מרבין אותו אלא בזוס ואין ממנין שנ
כהנים גדולים כאחת. וממנין כהן גדול
אחד יהיה לכהן גדול כמו המשנה למלך והוא
סגן והוא הנקרא ממונה ויהיה עומד לימין
כהן גדול תמיד וזה כבוד הוא לו וכל הכהנים
מתחתיד הסגן. ועוד ממנין קתיקולין
להיות הסגן כמו הסגן לכהן גדול ואין פחות
משנים וממנין אמרכולין אין פחות משבעה
ומפתחות העזרה בידם רצה האחד לפתוח
אינו יכול עד שיתכנסו כל האמרכולין ויפתחו
וממנין גבאין מתחת ידי האמרכולין
ואין פוחתין משלשה גבאין והגבאין הם
שגבים כל ההקדשות ופודין את הנפדה
מהן ומוציאין אותן בדבים הראויין להוצאה
כהן גדול המשוח קודם למחצה בבגדים
ומרובה בבגדים העומד לשרת קודם למשוח
שעבד מחמת קרי והעבד מחמת קרי
קודם לעבד מחמת מום ועבד מחמת
מום קודם לכהן משוח מלחמה ומשוח
מלחמה קודם לסגן וסגן קודם לקתיקול
וקתיקול קודם לאמרכול ואמרכול קודם
לגבאי וק׳ וגבאי קודם לראש המשמר וראש
המשמר קודם לראש בית אב וראש בית
אב קודם לכהן הדיוט משאר הכהנים
נמצאו הכהנים תמיד שמנה מעלות זו
למעלה מזו. כשימות המלך או כהן
גדול או אחד משאר הממונים מעמידין
תחתיו בין או הראוי לירשו וכל הקודם

בעולה קודם לשררות המת והוא שיהיה
ממלא מקומו בחכמה או בדיקה אע״פ שאינו
כמותו בחכמה שנ׳ במלך הוא ובנו בקרב
ישראל מלמד שהמלכות ירושה והוא הדין
לכל שררה שבקרב ישראל שהזוכה לה זכה
לעצמו ולזרעו. משוח מלחמה אין בין
מתמונה תחתיו לעולם אלא בין הדי הוא כשאר
כל הכהנים אם נמשח למלחמה נמשח ואם
לא נמשח לא נמשח וכשכהן משוח מלחמה
משמש במקדש משמש בארבעה כלים כשאר
כהנים. מעלין משררה לשררה שהיא גדולה
ממנה ואין מורידין אותו לשררה שהיא למטה
ממנה שמעלין בקדש ולא מוהדין ואין מוהדין
לעולם משררה שבקרב ישראל אלא אם סרח
וכהן גדול שעבד עבדה שחייב עליה מלקות
מלקין אותו בבית דין של שלשה כשאר
מחוייבי מלקות וחוזר לגדולתו

פרק חמש

כהן גדול
ציך שיהיה
גדול מכל
אחיו הכהנים בגוי בכח בעשר בחכמה ובמראה
אם אין לו ממון כל הכהנים מתנין לו משלהן
כל אחד ואחד לפי עשרו עד שיעשיר יתר
מעשיר שבכולם ואם אין אחד מכל אלו מעבב
אלא למצוה אבל אם נתרבה מכל מקום נתרבה
וחייב כהן גדול לנהוג כבוד בעצמו ולא
יקל עצמו עם שאר העם ולא יראו אותו עוזם
ולא בבית הסתא ולא במרחץ ולא בשהוא מחתפי
שנ׳ הגדול מאחיו מלמד שנוהגין בן גדולה יתרה
רצה הוא שירחצו אחרים עמו הרשות בידו

לה יכפר בשוגג ואפי׳ לא שגה ברפי
לפני ה׳ על ועשה אחת מכל אשר
עשה בהם ונסלח לו אם ראה
שהכהן הגדול מכפר ומזה הוא
שאמרו חכמים שלש מתנות
עם שלח הכתוב לנו ואפילו
ואחלקנו ע כאחד ואפילו בזמן
ואפילו ע כאחד ואפילו בזמן
שהקרבן ע כאחד ואפילו
שהכהנים ע כאחד ואפילו
שהשלחן ע כאחד ואפילו
שהמנורה ע כאחד ואפילו
שהמזבח ע כאחד ואפילו
שהכלים ע כאחד ואפילו
שהבגדים ע כאחד ואפילו
שהמשיח ע כאחד ואפילו
שהכהן הגדול ע כאחד
ואפילו שהכהן הגדול
שהוא מכפר ע כאחד
ואפילו שהוא מכפר
בכל יום ע כאחד
ואפילו שהוא מכפר
בכל יום ע כאחד
ואפילו שהוא מכפר
בכל יום

פרק ששי

וישרט המים בחמשי ישרט המים ותנא
הארץ בששי ותנא הארץ ויכלו פרשה גדולה
קרחין אותה בשנים וקטנה קורח אותה
אחד ושתי פרשיות שקורחין שחרית הם
שקורחין אותן בתפלה השניה בספר ואוזרין
וקורחין אותן על פה במנחה שמנת ימי
חנכה לא היו אנשי מעמד עושין מעמד בשחרית
וכל יום שיש בו קרבן מוסף לא היה בו מעמד
לא בתפלה השניה שלהם ולא במנחה אלא
בשחרית ובעילה בלבד וכל יום שהיה בו
קרבן העצים לא היה בו מעמד בעילה אלא
בשחרית ובתפלה שניה ובמנחה ומה
הוא קרבן העצים זמן קטנה למשפחות
משפחות לבחת לעשה להביא עצים למערכה
ויום שיגיע לבני משפחה זו להביא העצים
מקריבין עולת נדבה וזה הוא קרבן העצים
והיה להם כמו יום טוב ואסורין בו בהספד
ובתענית ובעשיית מלאכה אפלו יחיד
שהתנדב עצים או גזרים למערכה אסור
באותו היום בהספד ובתענית ובעשיית
מלאכה ודבר זה מנהג אנשי מעמד
אסורין מלספר ולבבס כל שבת שלהן
ובחמשי מותרין מפני כבוד השבת ומפני
מה אסרו עליהן לספר ולבבס כדי שלא יבנסו
למעמדן בשהן מגוולין אלא יספרו ויבנסו מקודם

פרק שביעי

חמשה
עשר
ממונין הן
במקדש וכן ממונין לעולם על כל דבר
מחמשה עשר דבר אלו ממונה אחד ואלו הן

אחד על הזמנים שני על עגלת שערים
שלשי על השומרים רביעי על המשורהים
חמשי על הנגלע עם שאר כלי שיר ... שני
על הפייסות שביעי על הקנים שמיני
על החותמות תשיעי על הנסכים עשיר
על החולים אחד עשר על המים שנים עשר
על מעשה לחם הפנים שלשה עשר על מעשה
לחם הקטרת ארבעה עשר על מעשה הפיסת
חמשה עשר על מעשה בגדי כהונה גדולה
כל אחד ואחד מממונים אלו תחת ידו
אנשים הרבה כדי להכין המלאכה שהוא
ממונה עליה זה שעל הזמנים הוא ואנשיו
כיון שיגיע עת הקרבן מכיז הוא או אחד
מאנשיו בשורתו ואומ׳ עמדו כהנים לעבודה
ולוים לדוכן וישראל למעמד וכיון שישמע
קולו יבא כל אחד למלאכתו זה שעל
עגלת השערים על פיו נועלין ועל פיו פוחין
ואין התוקעין תוקעין בכל יום לפתיחת שערים
אלא בשורתו ובכל יום תוקעין במקדש שלש
תקיעות לפתיחת שערים תקיעה תרועה
תקיעה זה שעל השומרים הוא איש
הר הבית שמסבב על הלוים בכל לילה וכל
מי שיישן על משמרו מלקה אותו במקלות
ושורף את בסותו זה שעל המשורהים
הוא בורר בכל יום המשוררים שעומדין
על הדוכן לומר שירה בפה על פיו תוקעין
על הקרבנות אין פוחתין במקדש מאחת
ועשרים תקיעות בכל יום שלש לפתיחת
שערים ותשע לתמיד של שחר ותשע לתמיד
של בין הערבים ויום שיש בו קרבן מוסף
מוסיפין תשע ואם אל ראש חדש. אז יום

טוב בשבת או שחל ראש השנה להיות
בשבת שיש שם שלשה מוספין אין תוקעין
לבל מוסף ומוסף בפני עצמו אלא תשע
כלבד לבל המוספין בערב שבת מוסיפי
שש שלש להבדיל את העם ממלאכה ושלש
להבדיל בין קדש לחול ובדבל מוסיפין שלש
לפתיחת שער התחתון והוא שער שירת
נשים ושלש לפתיחת שער העליון והוא
שער ניקנור ולמה נקרא שער עליון לפי
שהוא למעלה משירת נשים וכן
תוקעין שלש למלוי המים בשבת ותוקעין
שלש על גבי המזבח בשעה שמנסכין המים
וכל התוקעין שתוקעין על הקרבנות מתחת
יד זה שעל המשוררים ובשותו וכל אלו
התקיעות בחצוצרות הן זה שעל
הצלצל הוא המעמיד על המשוררים על פי
כלי השיר שסועדין את הלוים כמו שבארנו
זה שעל הפייסות הוא מפיס בין הכהנים
בכל יום עד שיהיה כל איש ואיש עושה
מלאכתו שזכה בה בפייס וארבע פעמים
היו מפיסין בכל יום ובהלכות תמידין אבאר
כיצד היו מפיסין המימונה שעל הקנים
הוא שפוסקין עמו שימכור הקנים לקרבנות
כך וכך בסלע וכל מי שהוא חייב תודים
או בני יונה יביא דמיהן למקדש וזה המימונה
נותן הקנים לבעלי הקרבן ועושה חשבון
עם הגזברים ונותנין לו משלשים יום
לשלשים יום פוסקין עמו השער ואם
הוזל הקנים מספק בשער הזול ואם הוקרו
בו מספק כמו שפסקו עמו שיר הקדש
על העלונה וכל קן שמצא פסולאו שנפסל

קודם שיקרב נותן אחר תחתיו זה שעל
החותמות הוא שמקבל דמי הנסכים ממחוב
נסכים ונותן להם חותמות וזה שעל הנסכים
הוא שמוכר הנסכים כיצד ארבעה חותמות
היו במקדש האחד כתוב עליו עגל והשני כתוב
עליו זכר והשלישי כתוב עליו גדי והרביעי
כתוב עליו חוטא כל מי שיביא קרבנותיו
למקדש נותן דמי הנסכים לזה הממונה על
החותמות ונותן לו חותמות כמנין הקרבנות
שלו ואם היה מצרע עשיר נותן לו חותם
אחד שכתוב עליו חוטא והלה הולך בחותמות
שבידו לזה הממונה על הנסכים ונותן לו
נסכים כמנין החותמות וכמו שכתוב בהן
ולערב באים זה אצל זה זה מוציא את החותמו
ומקבל כנגדן מעות אם הותירו המעות הותירו
להקדש ואם פחתו המעות ישלם זה שעל
החותמות מכיתו מי שאבד חותמו מ
ממתינין לו עד העדב אם מצאו במעות
יתר כדי חותם שטעון נותנין לו ואם לאו
אין נותנין לו ושם כל היום כתוב על החותם
מפני הרמאים שלא ישהה החותם אצלו
עד שיוקרו הנסכים משלשים יום
לשלשים יום פוסקין שער היין והסלת עם
הממונה על הנסכים אם הוקרו נסכים
מספק להם כמו שפסקו עמו ואם הוזלו
מספק להם בשער הזול והשכר שמשתכר
ההקדש בשעה אלו הוא הנקרא מותר
נסכים ולוקחין בו עולת לקין המזבח ואין
מקיצין את המזבח בעולת העוף שאין
בקרבנות הצבור עוף הכהנים מפני
שהם עומדים על הרצפה תמיד ואוכלים

פרק שמיני

הגדולים שנ׳ לבבוד ולתפארת היו מטו שטיס
או מקורעים או ארוכים יתר על מדתו
או קצרים פחות ממדתו או שסלקם מאבנו
ועבד עבודתו פסולה היו משוחקין או שהיו
ארוכים וסלקן מאבנו או שנעשו כמכתו
ועבד עבודתו כשרה · כל בגדי מבגדי
כהונה שנעשה צואי אין מלבנין אותו ולא
מכבסין אותו אלא מניחין לפתלות ולבש
אחרים ובגדי כהן גדול שבלו גנזין אותן ובגדי
לבן שעובד בהם בוס הקם אינו עובד בהם
פעם שניה לעולם אלא גנזין במקום שיפשוט
אותן שם שנ׳ והניחם שם והם אקוהן בהניה
מכסי כהנים הדיוטים שבלו ואבנו
היו עושין מהם פתילות ומדליקין בהם
במקדש בשמחת בית השואבה וסתנות
כהנים הדיוטים שבלו היו עושים מהם
פתילות למנורה תמיד · כל בגדי
הכהנים אינם באים אלא משל צבור ויחיד
שהתנדב בגדי מבגדי כהונה מוסר אותו
לצבור ומותר וכן כל כלי השרת ועצי
המערכה שמסרן יחיד לצבור הה הן כשהם
אף כל קרבנות הצבור שהתנדב אותן יחיד
משלו כשרים ובלבד שימסרם לצבור ·
בגדי כהנים הדיוטות היו עושין מהן מחלצות
רבות ושעה ותשעים חלון היו במקדש
להניח בהן הבגדים ארבעה חלונות לכל
משמר ושם כל משמר כתוב על חלונותיו
ולכן קתימות ובשיכנסו אנשי משמר
לעבודה בשבת שלהן פותחין חלונותיהם
כל ימי שבתן ונוטלין הכלים ובשיצאו מחז
מחזירין הבגדים לחלונותם וסותמין ·

ולמה עשו ארבעה חלונות לכל משמר לפי
שלא היו הכלים מעורבבין אלא כל המכנסים
בחלון אחד וכתוב עליו אבנו וכן המעטפת כלן
בחלון אחד כהן גדול מניח בגדי זהב בלשכה
שלו בלילה או בעת שיצא מן המקדש · בגדי
כהונה מותר להנות בהן לפיכך לבש אותן
בוס עבודתו אפלו שלא בשעת עבודה חוץ
מן האבנו מפני שהוא שעטנז אסור לכהן
הדיוט ללבשו אלא בשעת העבודה · אין
הכהנים לבשים אלא צמר ופשתים בלבד
וכל מקום שנאמר בתורה שש או בד הוא
הפשתים והוא הבוץ ותכלת האמורה בכל
מקום הוא הצמר הצבוע בעצם השמים שהוא
פתיך מן הבוא להאתגמן הוא הצמר הצבוע
אדום ותולעת שני הוא הצמר הצבוע בתולעת
כל מקום שנאמר בתורה שש או שש
משזר צריך שיהיה החוט כפול ששה ומקום
שנאמר בד אם היה חוט אחד לבד כשר
ומצה מן המובחר שיהיה כפול ששה ומקום
שנאמר בו משזר בלבד צריך שיהיה חוטן
כפול שמנה · כל מקום שנאמר בתורה
מעשה רקם הוא שתהיה הצורה הנעשית
בארג נראין מצד אחד בפני האיג בלבד ומעשה
חושב הוא שתהיה הצורה נראית בשני צדיהן
פנים ואחור · ובגדי מעשה הבגדים
הסתנות בין שלכהן הדיוט בין שלכהן גדול
משובצתהיה שהיא בתים בארגעה כמו בת
הסוסות כדרך שעושין האורגים בבגדים הקי
הקשים ובית יד שלה נארג בפני עצמו ומחפה
אותו עם גוף הסתנת בתפירה ארך הסתנת
עד למעלה מן העקב וארך בית יד שלה עד

פס ידו ורחבו מרחב היד · המכסים בגן של
סהן גדול בגן של סהן הדיוט הם ממתנים עד
ירכים שהם למעלה מן הטבור קרוב מן הלב
עד סוף הירך שהוא הארכבה ושנצים יש להם
ואין להם לא בית הנקב ולא בית השדוה אלא
מוקפין סמין סיס · המצנפת של סהן גדול
או הדיוט ארכה שש עשרה אמה והאבנט רחב
כמו שלש אצבעות וארכו שתים ושלשים אמה
מקיפו ומחזירו כרך על גבי כרך וכבי סהונה
כלן אין עושין אותן מעשה מחט אלא מעשה
אורג שנאמר מעשה אורג"

פרק תשיעי

כסדר מעשה
הפן עושה
טס של זהב
רחב שתי אצבעות ומקיף מאזן לאזן וסותב
עליו שני שטין קדש ליי קדש מלמעלה ליי
מלמעלה ואם כתבו בשטה אחת כשר ופנ
ופעמים כתבוהו שטה אחת והאותיות בולטות
לפנים אופר את האותיות מאחריו והוא מרובע
על השעה עד שבולט · והוא נקוב בשתי קשרים
ופתיל תכלת למעלה ממנו ובכנס מנקב לנקב
כי שיהיה נקשר בפתיל כבר הערף · המעיל
כלו תכלת ואוטיו כפולין שנים עשר ופיו ארוג
כתחלת ארגתו ואין לו בית יד אלא מלקן לשתי
כנפים מן סוף הגדין עד למעלה כדרך כל
המעילים ואינו מאוכר אלא כבר כל הגדין בלבד
והקורע פי המעיל לוקה שנ ופי המעיל לא
יקרע והוא הדין לכל בגדי כהונה שהקורע
אותם דרך השאתה לוקה · ומבא תכלת
וארגמן ותולעת שני כל מין משלשתן שזור

שמונה לפי שנאמר בשולו משזר ומשלו חוטי
השולים ארבעה ועשרים ועשה אותן סמין
רמונים שלא פתחו פיהם ותולה אותן במעיל
ומבא שבעים ושנים זוגין ובהן שבעים
ושנים עגולין הכל זהב ותולה בן שלשים ושה
בשולו כנף זה ושלשים ושה בשולו כנף זה
והזוג עם העגול התלוי בן שנהם כאחד
נקרא פעמון עד שיהיו שולו משני צדדין
פעמון ורמון פעמון ורמון · הזהב
שבארגת האפוד והחשן האמור בתורה
כבה הוא מעשהו לקח חוט אחד זהב טהור
ומותיו עם ששה חוטין של תכלת וכופל
השבעה חוטין כאחד וכן הוא עשה חוט
זהב עם ששה של ארגמן וחוט אחד עם
ששה של פשתן ומשלו חוטי זהב ומשלו
כל החוטין שמונה ועשרים שנאמ' וירקעו
את פחי הזהב וקבן פתילים לעשות בתוך
התכלת ובתוך הארגמן ובתוך תולעת השני
ובתוך השש מלמד שחוט של זהב כפול
בתוכן · כסדר מעשה החשן אורג בגד
מעשה חושב מן הזהב והתכלת והארגמן
ותולעת השני והשש על עשרים ושמונה
חוטין כמו שבארט ארכו אמה ורחב זרת
וכופלו לשנים ומשלו זרת על זרת מרובע
וקובע בו ארבעה טורים של אבן המפיר
המפורשים בתורה כל אבן מהם מרובע
ומושקע בבית של זהב שמקיפו מלמעלה
ומארבע רוחותיו · ומפתח על האבנים
שמות השבטים כתלדותם ומשלו סותב
על האודם ראובן ועל ישפה בנימן וסותב
כתחלה למעלה מראובן אבדהם יצחק

ויעקב וכותב למטה מבנימין שבטי יה כדי
שיהיו כל האותיות מצויות שם ועושה
על ארבע זויות של חשן ארבע טבעות זהב
ונותן בשתי הטבעות של מעלה שהחשן נתלה
בהן שתי עבותות זהב והן הנקראין שרשות
ונותן בשתי טבעות של מטה שהם כנגד
הדדין שני פתילי תכלת. האפוד רחב פחב
גבו של אדם מסתף לסתף וארכו מכנגד
אצילי היהים מאחוריו עד הרגלים ויש לו כמו
שתי ידות יו מאות ממנו בארץ לבחן ולבחן
שחוברין אותו בהן והן הנקראין חשב האפוד
והכל ארוג זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש
על עשהם ושמנה חוטין כמעשה החשן ותפר
עליו שתי כתפות כי שיהיו על כתפות הכהן
וקובע על כל כתף וכתף אבן שהם מרובע
ומוש קע בכתף שר זהב ומפתח על שתי האבני
שמות השבטים ששה על אבן זו וששה על אבן
זו כתלדותם וכותבן שם יוסף יהוסף ונמצאו
חמש ועשהם אות באבן זו וחמש ועשרים
אות באבן זו וכך היו כתובין.

והאבן שכתוב בה ראובן על כתפו השמאלית
ועושה בכל כתף שתי טבעות אחת מלמעלה
בראש הכתף ואחת מלמטה לכתף למעלה מן
החשב ונותן שתי עבותות זהב בשתי טבעות

של מעלה והן הנקראין שרשרות וזו צורת האפוד

ואחר כך מכניס קצות העבותות של חשן
בטבעות של מעלה בכתפות האפוד ומכניס
שני פתילי התכלת שבשולי החשן בשתי הטב
הטבעות של מעלה מחשב האפוד ומוהדין
את השרשרות שבטבעות כתפות האפוד
עד טבעות החשן העליונות כדי שידבקו זה
בזה ולא יזח החשן מעל האפוד וכל המזיח
חשן מעל האפוד ומפרק חבורן דרך קלקול
לקה. ומצא כשלובש האפוד עם החשן
יהיה החשן על לבו בשוה והאפוד מאחוריו
וחשב האפוד קשור על לבו תחת החשן ושתי
כתפות האפוד על שתי כתפיו ושתי עבותות
זהב יורדות מעל כתפו מכאן ושתי עבותות
זהב מכאן מכתפות האפוד עד טבעות
החשן ושני חוטי תכלת מרוכסין מתחת
אצילי ידיו משתי טבעות החשן התחתונות
עד שתי טבעות כתפות האפוד התחתונות

שהן למעלה מן המשב"

פרק עשירי

כיצד סדר
לפשת הבגדים
לאמר המכנסים
תחלה ואחר את המכנסים למעלה מעבורו
מעל מתנו ואחר כך לאמר הכתונת ואחר
כך אחר את האבנט כגד אצילי ידיו ומקיפו
כרך על כרך עד שעמיר וקושר על האבנט
מפרש בקבלה ולא יאבדו מזע במקום שמ
שמזיעין וכן קבל יונתן בן עזיאל מפי
הנביאים ותרגם על לבביהון ייסרון ואחר
כך צונף במצנפת כמין כובע כהן
גדול אחר שאחר באבנט לאמר המעיל ועל
המעיל האפוד והחשן ואחר באשב האפוד
על המעיל מתחת החשן ולפיכך נקרא מעיל
האפוד מעיל שאחרו האפוד ואחר כך צונף
במצנפת וקושר הכן למעלה מן המצנפת
ושערו היה נראה מן כן למצנפת ושם היה
מניח תפלין מן כן למצנפת מצות
עשה לעשות בגדים אלו ולהיות הכהן עובד
כהן שכ ועשית בגדי קדש וכו ואת כנו
הקריב והלבשתם כתנות וכו וכהן גדול
ששמש בפחות משמנה בגדים אלו או כהן
הדיוט ששמש בפחות מארבעה בגדים אלו
הוא הנקרא מחוסר בגדים ועבודתו פסולה
ואייב בדי שמים כזר ששמש שכ ואבדת
אותם אבנט וכו והיתה להם כהונה כזמן
שבגדיהם עליהם כהנתם עליהם אין בגדיהם
עליהם אין כהונתם עליהם אלא הה הם
סוהם ונאמ והזר הקרב יומת כשם

שמחוסר בגדים חייב מיתה ושכל העבודה
כך היתר בגדים כגון שלבש שתי כתנות או שני
אבנטים או כהן הדיוט שלבש בגדי כהן גדול
ועבד הרי זה מחלל העבודה וחייב מיתה בידי
שמים נאמר בבגדי כהונה על בשרו
ולבשם מלמד שלא יהיה דבר חוצן בין בשרו
לבגדים אפלו טמא אחת או עפר או כנה מתה
אם היתה בין בשרו לבגד היו זו חצנה ועבודתו
פסולה לפיכך אין הכהן יכול לעבוד בתפלין
של יד שהרי חוצנה אבל של ראש אינה חוצנה
ואם רצה להטחן בשעת העבודה מטח
ונריך להזהר בשעה שלבש שלא יהיה אבק
בין בגדו לבשרו ולא כנה ואעפי שהיא בחיים
ושלא תכנס הרוח בשעת העבודה בין בשרו
לבגדו עד שיתרחין הבגדים מעליו ולא
יכנס ידו תחת חלוקו לחוך ולא יצא שערו
מן הבגד ולא יהיה בבגד טמא מדולדלת ואם
היה שם אחד מכל אלו עבודתו בשרה
כרך על בשרו בגד שלא במקום בגדים כגון
שכרכו על אצבעו או על עקבו אם היה בו
שלש אצבעות על שלש אצבעות הה זה חוצן
ופסל פחות מכאן אינו חוצן ואם היה נלבל
קטן הואיל והוא חשוב בגד כפט עצמו הה זה
פסל ואעפי שאין בו שלש על שלש
כהן שלקה באצבעו מותר לכרוך עליה גמי
בשבת או בגד שאין בו שלש על שלש ועובד
ואם נתבוין להוציא דם אסור והוא שלא יחוץ
הגמי או הבגד בין בשרו לבלי בשעת העבודה
עשו בסיתו שני אורים ותומים כה להשלים
שמנה בגדים ואעפי שלא היו נשאלין בהן
ומפני מה לא היו שואלין בהן מפני שלא

הלכות בית המקדש

פרק ראשון

ואם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות
האשה וילדיה תהיה לאדוניה והוא יצא בגפו
ואם האמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי
ואת בני לא אצא חפשי ׃ והגיש אדניו אל האלהים
והגיש אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו
במרצע ועבדו לעלם ׃ ואיש כי ימכר את בתו לאמה
לא תצא כצאת העבדים ׃ אם רעת בעיני אדניה אשר
לא יעדה והפדה לעם נכרי לא ימשל למכרה בבגדו
בה ׃ ואם לבנו יעדנה כמשפט הבנות יעשה לה ׃
אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע
ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף ׃
מכה איש ומת מות יומת ׃ ואשר לא צדה והאלהים
אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה ׃ וכי יזד
איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו
למות ׃ ומכה אביו ואמו מות יומת ׃ וגנב איש
ומכרו ונמצא בידו מות יומת ׃ ומקלל אביו ואמו
מות יומת ׃ וכי יריבן אנשים ונגף איש את רעהו
באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב ׃ אם יקום
והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו
יתן ורפא ירפא ׃ והכה איש את עבדו או את אמתו
בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם ׃ אך אם יום או יומים
יעמד לא יקם כי כספו הוא ׃ וכי ינצו אנשים ונגפו
אשה הרה והיו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש
כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים ׃ ואם
אסון יהיה ונתת נפש תחת נפש ׃ עין תחת עין שן
תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל ׃ כויה תחת כויה
פצע תחת חבורה ׃ וכי יכה איש את עין עבדו או
את עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו ׃
ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת
שנו ׃ וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול
יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי ׃
ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא
ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו
יומת ׃ אם כפר יושת עליו ונתן פדון נפשו ככל
אשר יושת עליו ׃ או בן יגח או בת יגח כמשפט
הזה יעשה לו ׃ אם עבד יגח השור או אמה כסף
שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל ׃ וכי יפתח
איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו והפל שמה
שור או חמור ׃ בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו
והמת יהיה לו ׃ ושור איש את שור רעהו ומת
והיו את השור החי וחצו את מחירו וגם את המת
יחצון ׃ או נודע כי שור נגח הוא מתמל שלשם ולא
ישמרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת
יהיה לו ׃ כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו
חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה ׃
אם במחתרת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים ׃
אם זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם אין
לו ונמכר בגנבתו ׃ אם המצא תמצא בידו מן השור
עד חמור עד שה חיים שנים ישלם ׃ כי יבער איש
שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר
מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם ׃ כי תצא אש ומצאה
קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה כי יבער הבוער
את הבערה ישלם ׃ כי יתן איש אל רעהו כסף או
כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם
שנים ׃ אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל
האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ׃ על כל
דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל
אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד הדבר בשניהם אשר
ירשיעון אלהים יכפל לרעהו ׃ כי יתן איש אל רעהו
חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר
או נשבה אין ראה ׃ שבועת יהוה תהיה בין שניהם
אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו לא ישלם
ואם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו ׃ אם טרף יטרף
יביאהו עד הטרפה לא ישלם ׃ וכי יגנב איש מעם
רעהו ושאל בעליו לא ישלם אם בעליו אתו לא ישלם
אם שכיר הוא בא בשכרו ׃ וכי יפתה איש בתולה
אשר לא ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה ׃
אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר
הבתולות ׃ מכשפה לא תחיה ׃ כל שכב עם בהמה
מות יומת ׃ זבח לאלהים יחרם בלתי ליהוה לבדו

פרק שני

פרק שלישי

פרק רביעי

עובד כוכבים שמכר פירותיו לישראל
ואחר כך נתגייר הישראל מי הוי
פירותיו של ישראל ואם אינו
יכול לחזור אצל עובד כוכבים
ולקחת ממנו מחמת שהוא
מוחזק בהם ואם אמר לו
הישראל הרי הם שלך
ואני מוחל לך אם
יכול לחזור
אצל עובד כוכבים ולקחת
ממנו מחמת שהוא
מוחזק בהם ואם
אמר לו
הישראל
הרי הם
שלך
ואני
מוחל
לך אם
יכול
לחזור
אצל
עובד
כוכבים
ולקחת
ממנו
מחמת
שהוא
מוחזק
בהם
ואם
אמר
לו
הישראל
הרי
הם
שלך
ואני
מוחל
לך

פרק חמישי

משיעת שיער הקדש כהן העשר ידיו ורגליו ואחר כך יעבד שיעת שיער הקדש ואחר כך ע

פרק ששי

פרק שבעה

שאינו עלול לחסר ... יכול שתקבל טומאה ...
שתהא נקודה שחוסרת מעל הנר לפחות כמה ... שיהא העקום שבחוטם הנר ... שהוא עלול לחסר ... שיהא הנר ... שיהא הנר ... שיהא הנ

גרב יבש כל שהוא וזה הוא הגרב האמור
בתורה · מי שיש בו יבולת שיש בה עכם
וזו היא יבלת האמורה בתורה · מי שיש
בו חזזית המכרית כל שהוא והיא חזזית
קשה וכעורה וזו היא ילפת האמורה בתורה
· כל עכם שבגלוי שנחרן בו חרן הרי זה
מום והוא בכלל חרן האמור בתורה ואין
הנלעים בכלל עצמות שבגלוי · ועוד
יש שם שלשה מומין אחרים ואלו הן ·
הזקן שהגיע להיות רותת ורועד כשהוא
עומד · החולה שהוא רועד מפטו חלו
וכשלון כחו אבל הטרפה כשר בחדם ופסול
בבהמה · המזוהם וכהן שהוא מזוהם
בזיעתו רוחן ושף כל גופו בבשם ועומד
היה ריח פיו רע נותן בפיו פלפל או זצבל
ובוצא בהן ועובד ואם עבד בזיהום זיעתו
או בזיהום פיו הרי זה חלל עבודתו כשאר
בעלי אלו המומין כלם ··

פרק שמיני

כל המומין
המיוחדים
בחדם תשעים

וזהו פרטן · שמנה בראש ואלו הן · מי
שאמצע קדקדו שוקע למטה כמי שרחקו
בידו · מי שאמצע קדקדו עולה למעלה
כמו בגה · מי שפאת ראשו יוצא כגב
פטו כמו מקבת · מי שראשו יוצא מאחוריו
כגב ערפו · מי שראשו רחב ויוצא
מכאן ומכאן עד שתמצא ראשו על צאריו
כמו ראש הלפת על העלין שבו · הקרח
שאין בכל ראשו שער כל עקר ואם יש בו

שטה של שער מוקפת מאחוריו מאזן לאזן
כשר · מי שהיה השער מקיף את כל
הראש מאזן לאזן מלפניו בלבד ושאר הראש
קרח הוא הרי זה פסול · מי שהיה השער
מקיף את כל הראש סביב מלפניו ומאחריו
ואין שם שער בא מצע גם זה קרח ופסול
שנים בצאר ואלו הן · מי שצאריו שוקע
הרבה עד שנמצא ראשו כלו הוא מונח על
כתפיו · מי שצאריו אינך הרבה עד
שיראה כשמוט מבין כתפיו · ארבעה
באזן ואלו הן · מי ששתי אזניו נפוחות דומות
לספוג · מי שאזניו מדולדלות למטה · מי
שאחת מאזניו משונה מחברתה במראה ·
חמשה בגבנין ואלו הן · מי שאין לו שער
בגבנו וזה הוא גבן האמור בתורה · מי
שגבנו שוכבין · מי שאין לו לקרב לעבודה
והיכן הזהיר עליו וזר לא יקרב אליכם שב
ועדיו בני אהרן והקטירו בני אהרן בני אהרן
ולא בנות אהרן · אעפי שהזהיר מוזהיר
שלא יתעסקו בעבודה מעבודות הקרבנות
אינו חייבין מיתה אלא על עבודה תמה
לא על עבודה שיש אחריה עבודה ואין
הזר חייב מיתה אלא על ארבע עבודות
בלבד על הזריקה ועל ההקטרה ועל
נסוך המים בחג ועל נסוך היין תמיד ·
כשר על הזריקה בין שזרק בפנים בין
שזרק בחוץ בין שהזה הזיה אחת מכל הזיות
הדם בין שהזה הזיה אחת מכל הזיות שב
שבקרבנות מצורע הרי זה חייב מיתה ·
כשר על ההקטרה הקטיר אברים או קומץ
או לבונה על המזבח אפלו הפך באברים

אעפי שאינה קלוטה כשל אווז · מי שפיקה
יוצאת מגדלו · מי שיש בדגלו אצבע יתרה
אפלו שש ושש ואם אחתכה כשר והוא שלא
יהיה בה עצם · מי שחסר אחת מאצבעות
רגליו · מי שאצבעותיו מרוכבות זו על גבי זו
מי שהיו אצבעות רגליו קלוטות עד למטה מן
הפרק ואם היו עד הפרק או שאחתכן והפיש
כשר · מי שרגלו כלה שוה שמנא רוחב
פס אצבעותיו כיחב עקבו וכלו היא אחתכה
שוה · מי שרגלו עקומה דומה למגל שמו
שמנא פס רגלו שיש בו האצבעות עם עקבו
כאלו הן שני ראשי הקשת · מי שרגלו
אלולה והוא שיהיה אמצעה גבוה מעל האין
ומנא כשעומד עומד על עקבו ועל אצבעות
רגליו · המקיש בקרסולו בעת שמהלך ·
מי שהוא מקיש בארכובותיו בעת שמהלך ·
מי שהוא אטר בדגל ימינו · ארבעה בכל
הגוף ולוקן · מי שגופו גדול מאבריו · מי
שגופו קטן מאבריו · הארוך בותר · הגם
והוא הקטן בותר עד שיהיו מופלגין משאר
העם · שמנה בעור הכשר ולוקן
הכושי הלבן ביותר כמו גבנה · האדום כשני
בעל עצמים טהורים שנשתנה העור מחמת
עצמו כמו הבהק · שנשתנה העור מחמת
דבר אחר כגון צרבת המכוה וזה בכלל עצמים
טהורים · מי שהיתה בעור פנו שומה
כאיסר או יתר · מי שהיתה בעור פנו שיש
בה שער אעפי שאינה כאיסר אלא בכל שהוא
בעל הדלדולין והוא שידלדל העור והבשר
או הלחלוחית שיש בעור שנדלדל כאי זה
מקום שיהיה מכל הגוף הרי זה מום · ועוד

יש שם כאדם ארבעה מומין אחרים ולוקן
החרש השוטה הנכפה אפלו לימים
רבים · מי שרוח רעה מבעתת אותו תמיד
או בעתים ידועים · ומסתו כל המומים
הפוסלים בבהמים מאה ואר בעים וזהו כלל
שמונה בראש ושנים בגוף ותשעה
באזנים וחמשה בגבנים ושבעה בריח העין
ותשעה עשר בעינים ותשעה בחוטם
ותשעה בפה ושלשה בבטן ושלש בגב
ושבעה בידים וששה עשר באברי הזרע
ועשרים בגלים ושמנה בכל הגוף ושמנה
בעור הכשר ושבעה בכח הגוף וריחו וכבר
נפרטו כולם אחד אחד · ואלו פסלו
מפני מראית העין מי שנשרו ריסי עיניו
אעפי שנשאר השער בעקרו ומי שנפלו שניו

פרק תשיע

זר שעבד
במקדש
עבודתו

פסולה וחייב מיתה בידי שמים שנ׳ והזר
הקרב יומת מפי השמועה למדו שאין חוב
זה אלא ריח ניחוח אעפי שהיה שוגג בעת
ששרת או שהשתחוה או שהודה אבל השוחט
לעז בשוגג אם עבד והקריב קרבנו היא ניחוח
ונתקבל שהרי לא שרת ולא עשה כומר
אלא שחט בלבד והוא שוגג אעפי כן לבתחלה
לא יעבד · מי שעבד ועשה בית חוץ
למקדש להקריב בו קרבנות לשם אינו כפת
עז ואעפי כן כל כהן ששמש בבית כזה
לא ישמש במקדש לעולם וכן כלים שנשתמש
בהם שם לא ישתמשו בהן במקדש לעולם

הלכות אסורי מזבח

פרק ראשון

ומן הקערה לשולחן ערוך כדכתיב ויתן
לפני ואחר שנטל ידיו קטע חתיכת
מצה שהניח לאפיקומן כדי שיהא לו
מה לאכול בסוף הסעודה שאין
מפטירין אחר האפיקומן כלום
ואחר כך מברך ברכת המוציא
ואחר כך מברך ברכת המצה
ואוכל ממנה כזית ואחר כך
מברך ברכת אכילת מצה
ואוכל ממנה כזית ואחר כך
מברך ברכת אכילת מרור
ואוכל ממנה כזית ואחר כך
עורך שולחנו ואוכל כל
סעודתו כסדר הסעודה
ואחר כך מברך ברכת המזון
שלישית ואחר כך מברך
ברכת הגפן על הכוס
שלישית ואחר כך מברך
ברכת שיר על הכוס
רביעית ואחר כך גומר
את ההלל ואחר כך מברך
ברכת הגפן על הכוס
רביעית ואחר כך מברך
ברכת נשמה ואחר כך
אומר הרחמן הוא יברך
את אבי מורי בעל הבית
הזה ואת אמי מורתי
בעלת הבית הזה ואת
כל בני ובני מורי
ואת כל אשר להם
אותנו ואת כל אשר
לנו כמו שנתברכו
אברהם יצחק ויעקב
בכל מכל כל כן
יברך אותנו כולנו
יחד בברכה שלמה
ונאמר עליה אמן
ואחר כך אומר הרחמן
הוא יזכנו לימות
המשיח ולחיי העולם
הבא מגדול ישועות
מלכו ועושה חסד
למשיחו לדוד ולזרעו
עד עולם העושה
שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו
ועל כל ישראל
ואמרו אמן יראו
את ה׳ קדושיו כי
אין מחסור ליראיו
כפירים רשו ורעבו
ודורשי ה׳ לא יחסרו
כל טוב הודו לה׳
כי טוב כי לעולם
חסדו פותח את
ידיך ומשביע לכל
חי רצון ברוך הגבר
אשר יבטח בה׳
והיה ה׳ מבטחו
נער הייתי גם זקנתי
ולא ראיתי צדיק
נעזב וזרעו מבקש
לחם ה׳ עוז לעמו
יתן ה׳ יברך את
עמו בשלום
ואחר כך מברך
ברכת הגפן על
הכוס חמישית
ואחר כך אומר
הלל הגדול מזמור
שיר לעתיד לבא
כל מעשיך יודוך
ה׳ אלהינו ואסידיך
צדיקים עושי רצונך
וכל עמך בית
ישראל ברנה
יודו ויברכו
ויקדישו וישבחו
וירוממו ויפארו
את שמך מלכנו
כי לך טוב להודות
ולשמך נאה לזמר
כי מן העולם ועד
העולם אתה אל
ומבלעדיך אין
לנו מלך גואל
ומושיע פודה
ומציל ומפרנס
ומרחם בכל עת
צרה וצוקה אין
לנו מלך אלא
אתה אלהי הראשונים
והאחרונים אלהי
כל הבריות אדון
כל המעשים
המהולל ברוב
השבחות המנהג
עולמו בחסד
ובבריות רחמים
ה׳ לא ינום ולא
יישן המעורר
ישנים והמקיץ
נרדמים והמשיח
אלמים והמתיר
אסורים והזוקף
כפופים והסומך
נופלים לך לבדך
אנחנו מודים
אלף אלפי אלפים
ורבבות רבבות
פעמים הטבת
עם אבותינו
ועמנו ממצרים
גאלתנו ה׳ אלהינו
ומבית עבדים
פדיתנו ברעב
זנתנו ובשובע
כלכלתנו מחרב
הצלתנו ומדבר
מלטתנו ומחולאים
רעים ונאמנים
דליתנו עד הנה
עזרונו רחמיך
ולא עזבונו חסדיך
ואל תטשנו ה׳
אלהינו לנצח
על כן אברים
שפלגת בנו
ורוח ונשמה
שנפחת באפינו
ולשון אשר שמת
בפינו הן הם
יודו ויברכו
ישבחו ויפארו
ירוממו ויעריצו
ויקדישו ויתנו
מלכות לשמך
מלכנו כי כל
פה לך יודה
וכל לשון לך
תשבע וכל
ברך לך תכרע
וכל קומה
לפניך תשתחוה
וכל לבבות
יראוך ויזמרו
לשמך כדבר
שכתוב כל
עצמותי תאמרנה
ה׳ מי כמוך
מציל עני
מחזק ממנו
ועני ועשוק
ממגזלו למי
נדמה לך ומי
ישוה לך ומי
יערך לך
האל הגדול
הגבור והנורא
אל עליון קונה
שמים וארץ
נודה לך ונהללך
ונשבחך ונפארך
ונברך את שם
קדשך כאמור
לדוד ברכי
נפשי את ה׳
וכל קרבי את
שם קדשו
האל בתעצומות
עזך הגדול
בכבוד שמך
הגבור לנצח
והנורא בנוראותיך
המלך היושב
על כסא רם
ונשא שוכן
עד מרום
וקדוש שמו
וכתוב רננו
צדיקים בה׳
לישרים נאוה
תהלה בפי
צדיקים תתברך
ובלשון חסידים
תתרומם ובקרב
קדושים תתקדש
ובמקהלות
רבבות עמך
בית ישראל
בשמחה רבה
יתפאר שמך
מלכנו בכל דור
ודור שכן חובת
כל הברואים
לפניך ה׳ אלהינו
ואלהי אבותינו
להודות להלל
לשבח לפאר
לרומם להדר
לברך לעלה
ולקלס על כל
דברי שירות
ותשבחות דוד
בן ישי עבדך
משיחך

פרק שני

כל המוסיף
המשלח מזרע
ומזהיר מועדים

ומה שנאמר ויש מוסיף חסרים מיושבים
במזהיר ומיושב מחוייב להיות במזהיר
ומעשים ושלוחן ושלוח אם היה בעבודה
שעל כל אחת ואחת בלוה כל
שש וקצוה קצוה מהן מכל אם היה
מהן בלוה ואחד קצה עד כמה
כמה יש בכלל שנה שלש שנים
שש אם בכלל שנה ושנה עד
מיקום הבית מה הוא לעשות מזה
שנה שנים ואחוד מהן
היה שנה שנתן בו שנה שנה
מקצתן או שלבמו אם עשקן חציך
הפשוטות שהי כגון שנתחתפיה ואחת
קן בחצין אחד אם שלח קרשה ומשוך
שתקן ולא שהיה כאם נתקלקה ש
לה קלעים שהיה אם נתנה ישרה
שתוקה את בד הכתונת אם נתנה תשיה
שלנקבה אם נתנה חוב מן השנה לכל
לן חשבון אם היה בית יעקב
אם היה בית הוב ישנה
משנים מהן אחד אם היה בין חולין
מחולין אחד בשבת אם היה קונב
קנה שך ושש מהן שהיו אחד מהם שתים
כהן ואחד ישראל ואחד מהן
שקיבל מן הכהן ואחד מן הישראל
אחד מן העכו"ם הכשרים לה קדשה ולא עבדית

יכול אם שכר עמם ומשגירו מהם
יכול אם שכר עמם הוב
מיקום הבית מה הוא לעשות מזה
שנה שנים ואחוד מהן
היה שנה שנתן בו שנה שנה
מקצתן או שלבמו אם עשקן חציך
הפשוטות שהי כגון שנתחתפיה ואחת
קן בחצין אחד אם שלח קרשה ומשוך
שתקן ולא שהיה כאם נתקלקה ש
לה קלעים שהיה אם נתנה ישרה
שתוקה את בד הכתונת אם נתנה תשיה
שלנקבה אם נתנה חוב מן השנה לכל
לן חשבון אם היה בית יעקב
אם היה בית הוב ישנה
משנים מהן אחד אם היה בין חולין
מחולין אחד בשבת אם היה קונב
קנה שך ושש מהן שהיו אחד מהם שתים
כהן ואחד ישראל ואחד מהן
שקיבל מן הכהן ואחד מן הישראל
אחד מן העכו"ם הכשרים לה קדשה ולא עבדית

פרק שלישי

יום כשרים כל זמן שעקר כאן ומתעלה
יום שעקרו כאן כשרים ועדיין ק
העומעום והחרדונים שעקרו מזרח
לך יום ובולמין הרי הן כפועלים מזרח
ילך חוץ לשבת שהן כפר וכל כפר
הרי הן כמין אחד וכל חומת זכר
תמים ונקבה תמימה שהיתה עד ושני
חוקה ודולות שהיה עד אחד
עומעום הן חרדונים כפול מזרח
וכן כלכלים ומחוסר זמן כפועלים
שהן עד שיעור הזה כדי שיעשו
עד שיהיה כל מין ומין בפני עצמו
שיהיה חשוב ט יולי
שיחוסר זמן תחת זרע יתום שיעור
אחר שתעלה העדיות
שיהיו כלים הרי הוא כפועל מזרח סדר
ואחר כמין עד ועד שיהיה כמין
חשש שיש בו מקצת מינין הרוח והו
רוחו למין אחר כפועל מזרח קטע
שהיה לך יום גדול מן הצינון וכן הדומה
ובערבית ושמוקה עשן ושעבר יום פי
שהן מוחלפין הרי הן כפועלים עבי
המזרח שכ מחשבים כדם יום כם
ש הצינון כל סדר ועשן שעבר שהיה הרוח
שיש בו הצינון כפועל וכשהיה הרוח
ש הצינון כל סדר ועשן שעבר שהיה הרוח
שיש בו הצינון כפועל וכשהיה הרוח
ובן שמיה ושף שהיה את החדש הרי
הן כמוכנו ועבה וכפועלים מזרח וירקה
ש שחשבו כל הפועלים אחד ריחוץ
הן כלכלים עבי והקרקבן אחד עקה
עקר שם עבי והקרקבן זמן עקה
הזה שהיה כל מין ומין בפני עצמו
ומחוסר זמן כפועלים מזרח ואחד
עומעום הן חרדונים כפול מזרח
וכן כלכלים ומחוסר זמן כפועלים
שהן עד שיעור הזה כדי שיעשו
עד שיהיה כל מין ומין בפני עצמו
שיהיה חשוב ט יולי
שיחוסר זמן תחת זרע יתום שיעור
אחר שתעלה העדיות
שיהיו כלים הרי הוא כפועל מזרח סדר
ואחר כמין עד ועד שיהיה כמין
חשש שיש בו מקצת מינין הרוח והו
רוחו למין אחר כפועל מזרח קטע
שהיה לך יום גדול מן הצינון וכן הדומה
ובערבית ושמוקה עשן ושעבר יום פי
שהן מוחלפין הרי הן כפועלים עבי
המזרח שכ מחשבים כדם יום כם
ש הצינון כל סדר ועשן שעבר שהיה הרוח
שיש בו הצינון כפועל וכשהיה הרוח
ובן שמיה ושף שהיה את החדש הרי
הן כמוכנו ועבה וכפועלים מזרח וירקה
ש שחשבו כל הפועלים אחד ריחוץ
הן כלכלים עבי והקרקבן אחד עקה
עקר שם עבי והקרקבן זמן עקה
הזה שהיה כל מין ומין בפני עצמו
ומחוסר זמן כפועלים מזרח ואחד

מזבח אוסרין בכל שהן אפלו מעשב אחד
כרבוא נפסד הכל ונפסל למזבח וכולן
ולדותיהן מותרין למזבח אין מולד נרבעת
ועבדית ומוקצה ושהמיתה את האדם
שולדן אסור למזבח מותרין. ב״א בשעבדה
בהן עבדה או המיתה בשהיא מעבדת שהי
הולד היה מצוי עמה בעת שנפסלה ויהיה
כאבר מאיבריה אבל אם נתעבדה אחר
שעבדה עבדה או אחר שהמיתה הי ולדה
כשר למזבח אפלו נרבעה כשהיא מוקדשין
ואין צריך לומר אם נרבעה והיא חולין ואחר
כך הקדישה ונתעבדה שולדה מותר וכן
אפרוח בעת טרפה מותרת למזבח
המשתחוה לקמה חטיה מותרין למזבח
שהי נשתנו ונדמו לעלות של אסורי מזבח
שהן מותרין וכן בהמה שפטמה בכרשיני
ע״ז מותרת לגבי מזבח שהי נשתנו
לקחין כל הקרבנות מן הגזים ואין חוששין
להן לא משום רובע ונרבע ולא משום מוקצה
ועבד עד שירע בדאי שזה נפסל הי הוא
אומר מעמלקי הבאום אשר חמל הנם על
מיטב הצאן והבקר למען זבח לי׳ אלהיך

פרק רביעי

אחד הבהמה
ואחד העוף
שנרבע או
שהמית את האדם או הוקצה או עבד
הכל פסול לגבי המזבח הרובע והנרבע
ושהמית את האדם אם היו שם שני עדים
הרי הבהמה או העוף נסקלין ובשרן אסור
בהנאה ואין צריך לומר באלו שהן אסורין

לגבוה ובמה אמרו שהן אסורין למזבח
כשהיו מותרין להדיוט כגון שהיה שם עד
אחד כלבד והבעלים שותקין או עלפי הבעלים
אע״פי שאין שם עד כלל היה שם עד אחד
והבעלים מכחישין אותו הרי אלו מותרין
אף למזבח בהמה ששחקוה
עד שהמיתה את האדם הרי זו כשרה למזבח
מפני שהיא מאיוסה אין הבהמה נפסלת
משום רובע או נרבע עד שיהיה האדם
שרבעה בן תשע שנים ויום אחד בן ישראל
בן גוי או עבד הואיל ורבעה אדם נפסלה
ואם האדם הוא שנרבע מן הבהמה אינה
נפסלת עד שתהיה האשה הנרבעת בת שלש
שנים ויום אחד או יהיה האיש הנרבע בן
תשע שנים ויום אחד מאימתי תפסל
הבהמה או העוף משום מוקצה משיעשו
בהן הכומרין מעשה כגון שיגזזו אותו או
יעבדו בו לשם ע״ז אבל בדברים אינו עושה
מוקצה שאין הקדש לע״ז הרובע
והנרבע בן שהיתה הבהמה שלו בן שהיתה
של אבדו בן באונס בן בדעת בן בזדון בן
בשגגה בן לפני הקדשה בן לאחר הקדשה
הרי זו אסורה למזבח אבל המוקצה אם היא
שלו והקצה קודם שיקדיש נפסל הקצה של
אבדו או שהקצה שלו אחר שהקדישו הרי
זה מותר שאין אדם מקצה דבר שאינו שלו
העבד בן שעבד שלו בן של אבדו בן
באונס בן בדעת בן בזדון בן בשגגה בן
לפני הקדש בן לאחר הקדש הי זה אסור
וירעה עד שיפול בו מום קבוע ויפדה
כמו שבארנו והעבד הוא וכל מה שעלו

אסורין למזבח שכל נפני עבד אסורים
בהנאה אבל המוקדש הוא אסור וכל מה
שעלו מותר למזבח המשתחוה להר
אע"פי שהוא מותר למזבח בהניה הא אבנו
אסורין למזבח וכן המשתחוה למעין הנובע
מרגע הרי מימיו פסולין לנסך אשרה שבאלה
אין מבאין ממנה עצים למערכה וכן
המשתחוה לבהמה כשם שנפסלה למזבח
כך כמר שלה פסול לבני כהונה וקרניה
פסולין לחטורות ושוקיה לחלילין ובנו
מעיה לנימין הכל פסול כל שיש בו שם ע"ז
לא יעשה למלאכת הקדש אע"פי שהוא
מותר בהניה אי זהו אתנן האומ' לזונה
הא לך דבר בשכרך אחד זונה גייה או
שפחה או ישראלית שהיא ערוה עליו או
מחייבי לאוין אבל הפנויה אפלו היה כהן
אתנגה מותר וכן אשתו נדה אתנגה מותר
אע"פי שהיא ערוה נשא אחת מחייבי לאוין
כל שיתן לה מחמת בעילה הרי זה אתנן ואסור
והזכור אתנגו אסור נתנה האשה אתנן
לבועל הרי זה מותר משום אתנן האומר
לחברו הא לך דבר זה ותלין שפחתך אבל
עבדי העבדי הרי זה אתנן והוא שלא יהיה
לו אשה ובנים הרי זה מותר בשפחה כנעני
כמו שיתבאר והוא הדין באומר לזונה הילך
דבר זה והבעלי לפלני הישראלי הרי זה
אתנן פסק עם הזונה שיתן לה עלה
אחד ונתן לה הרבה אפלו נתן לה אלף כלן
אתנן ואסורין למזבח נתן לה אתנן ולא בא
עליה אלא אמר לה יהי אבלך עד שאבא
עליך כשיבא עליה יאסר קדמה

והקריבתו קודם שיבא עליה כשר והוא שי
שיאמר לה בשעה שנתן אימתי שתרצי לו
קנו אותו מעכשו אבל אם אמר לה כן אינה
יכולה להקריב דבר שאינו שלה קדמה והקריבתו
והקדישתו קודם שיבא עליה ואחר כך בא
עליה הרי זה ספק אם הוא אתנן הואיל ובא
עליה קודם שתקריבנו או אינו אתנן שהרי
הקדישתו קודם ביאה לפיכך לא יקרב ואם
קרב נרצה בא עליה ולא נתן לה ולאחר
זמן נתן לה אפלו אחר כמה שנים הרי זה
אתנן בד"א בנייה שאמ' לה בעולה זה שאינה
כריכה משיכה או בישראלית שהיא העלה
בזנרה ואמר לה אם לא אתן לך מעות בוס
פלט הרי הוא שלך אבל אם אמר לה הבעלי לו
בעולה סתם ובא עליה ולאחר זמן נתן שלא לה
עלה הרי זה מותר משום אתנן אין אסור
משום אתנן ומאיר אלא נתן לפיכך לא אל
אלא על דבר הראוי לקרב לגבי מזבח כגון
בהמה טהורה ותורים ובני יונה ויין שמן
וסלת נתן לה מעות ולקחה בהן קרבן הרי
זה כשר נתן לה חטים ועשת אותן סולת
זיתים ועשת אותן שמן ענבים ועשת אותן
יין הא אלא מדרים שכבר נשתנו נתן לה
בהמת קדשים באתנגה לא נאסרה למזבח
ואפלו מנה אותה על פסחו ועל אנגרתי
באתנגה לא נפסלו המוקדשין שכבר זכה
בהן גבוה משעה שהוקדשו וכן אם נתן לה
דבר שאינו שלו לא פסלו שאין אדם אוסר
דבר שאינו שלו אלא אם כן נתיאשו הבעלים
אבל אם נתן לה שפות שהן מוקדשין אתנן
אל עליהן ואסורין ובדברי קבלה הוא דבר

ואם נתיאשו הבעלים הקרבן כשר ואפלו
היה חטאת שהכהנים אוכלין את בשרה
ומפני תקנת מזבח אמרו שהחטאת הגזולה
אם נודעה לרבים אינה מכפרת אע״פי
שנתיאשו הבעלים כדי שלא יאמרו מזבח
אוכל גזלות וכן העולה הגזוב עולת חברו
והקריבה סתם נתכפרו בה הבעלים הראש
הראשונים אין מביאין מנחות ונסכים
לא מן הטבל ולא מן החדש קודם לעומר
ולא מן ואין ביך לומר מערלה וכלאי הכרם
מפני שהיא מצוה הבאה בעברה שהקב״ה
שונאה ואם הביא לא נתקדשו להיותן ראוין
לקרבן אבל נתקדשו להפסל ויהיו סקדשים
שנפסל כל המנחות אין מביאין אותן
מן החדש קודם שתי הלחם לבתחלה שהי
נאמר בהן בכורים ליי׳ ואם הביא כשר
ומביאין נסכים מן המוקצה ביום טוב
מצות עשה למלוח כל הקרבנות קודם
שיעלו למזבח שנ׳ על כל קרבנך תקריב
מלח ואין לך דבר שקרב למזבח בלא מלח
חוץ מיין הנסכים והדם והעצים ודבר זה
קבלה ואין לו מקרא לסמוך עליו ומצוה
למלוח הבשר יפה יפה כמולח בשר לבלי
שמהפך את האבר ומולח ואם מלח כל
שהו אפלו צרגר אחד מלח כשר הקריב בלא
מלח כלל עקה שנ׳ ולא תשבית מלח ברית
אלהיך ואע״פי שעקה הקרבן כשר והורצה
חוץ מן המנחה שהמלח מעכב בקמיצה
כמו שיתבאר שנ׳ ולא תשבית מלח ברית
אלהיך מעל מנחתך המלח שמולחין
בו כל הקרבנות משל צבור כמו העצים

ואין היחיד מביא מלח אם עצים לקרבנו מניתו
ובשלשה מקומות היו נותנין המלח בלשכת
המלח ועל גבי הכבש ובראשו של מזבח בלשכת
המלח היו מולחין עורות הקדשים ועל גבי
הכבש מולחין האברים ובראשו של מזבח
מולחין הקומץ והלבונה והמנחות הנשרפות

פרק ששי

כשם שמצוה
להיות כל קרבן
תמים ונבחר
כך נסכיו יהיו תמימים ונבחרים שנאמ׳
תמימים יהיו לבם ונסכיהם שיהיו הנסכים
תמימים שלא יביא נסכים לא יין מעושן
ולא סלת שהתליעה ולא יבלול בשמן שהיא
או טעמו רע וכן עצי המערכה לא יהיו
אלא נבחרים ולא יהיה בהן תולעת וכל עץ
שהתליע בשהוא לא פסול למזבח התליע
יבש גורר את המקום שהתליע ועצי סתירה
פסולין לעולם לא יביאו אלא חדשים המ׳
המקדיש יין פסול או סלת פסולה או שמן
פסול או עצים פסולין למזבח הרי הדבר
ספק אם דומים לבעל מום כבהמה ולקה
או אינו כבעל מום לפיכך אינו לקה ומכין
אותו מכת מרדות הסלת והיין והשמן
והלבונה והעופות והעצים וכלי שרת ש׳
שנפסל או שנטמאו אין פודין אותן שנ׳
והעמיד והעדיך כל שישנו בהעמדה נעדך
ואלו אינן בכלל העמדה לפיכך אין נפדין
לעולם בד״א בשנפסל או נטמאו אחר
שנתקדשו בכלי שרת אבל קודם שיתקדשו
בכלי אם נטמאו או נפסל פודין אותן

אבל טהורין אע״פי שעדין לא קדשו בכלי
אין פודין אותן אין ממנחת חוטא שנאמ׳ בה
מחטאתו על חטאתו לומר שמביא חטאתו
מדמי חטאתו לפיכך קודם שנתקדש בכלי
שרת הרי היא כקדושת דמים ופודין אותה
אע״פי שהיא טהורה וכל הנסכים שנטמאו
עושה להם מערכה בפני עצמן ושורפן
במזבח · מי הקב שנטמאו והשיקן וטהרן
כמו שיתבאר בטהרות אם טהרן ואחר כך
הקדישן הרי אלו מתנסכין ואם הקדישן ואחר
כך נטמאו הואיל ונדחו ידחו · זתים
ועצמים שנטמאו דורכן פחות מכביצה
והמשקין הוצאין מהן כשהן לנסכים שהמ׳
שהמשקה מופקד הוא באוכל וכאלו אינו
מגופו · מעלה יתרה עשו חכמים
בקדשים שזרעים שנטמאו אפלו זרע הוצא
מהן פסול לנסכים שאין זריעה מועלת
לקדשים וכן העצים והלבונה אע״פי שאינן
אוכלין הרי הן מתטמאין כאוכל לענין
הקרבנות ויפסל העצים והלבונה בטומאה
זו למזבח ואין מקריבין אותן · ואלו הן
היינות הפסולין לגבי המזבח המתוק והמ׳
והמעושן והמבושל באש והמבושל בשמש
עד שנשתנה טעמו בבשול אבל יין שמחמין
אותו בשמן ולא נתנה בו טעם בשול וכן יין
צמוקים ויין מגתו שלא שהה ארבעים יום
ויין הדליות ויין כרם הנטוע בבית השלהין
או בבית הזבלים או יין נפנים שנזרע זרע
ביניהן או יין כרם שלא נעבד כל אלו היינות
לא יביא לבתחלה ואם הביא כשר · יין
שנתגלה פסול לגבי המזבח הדלה נפן על

גבי תאנה יינה פסול לנסכים מפני שנשתנה
ריחו הרי הוא אומר זבח ונסכים מה זבח
שלא נשתנה אף נסכים שלא נשתנו · סלת
שהתליעה רובה או שהתליע רוב החטים
שנשיתה מהן פסולה התליע רוב חטה אחת
הרי זו ספק וכל סלת שנשאר בה קמח
פסולה כיצד בדקה מכנים הנזכר ידו לתוך
הסלת אם עלה בה אבק פסולה עד שיחזור
ויעפה אותה אבל סלת חטין שנזרעו בבית
השלהין או בבית הזבלים או בבית האינן או
בארץ שלא נרה ולא עבדה לא יביא לבתחלה
ואם הביא כשר · חטים שלקטן מגלי
הבקר וזרען הרי אלו ספק אם עבדה מאיסותן
בזריעה או עדין הן מאוסין לפיכך לא יביא
מהן מנחות ואם הביא כשר · ואלו הן
השמנים הפסולין שמן של גרגרים שנשרו
בימים או של זיתים א׳ כבושין או שלקין או
שמן של שמרים או שמן שריחו רע כל אלו
פסולין אבל שמן זית שנטעו בבית הזבלים
או בבית השלהין או שנזרע זרע ביניהן או
שמן שהוציאו מזיתים שלא בשלו אלא עדין
הם פגים כל אלו לא יביא ואם הביא כשר ·
כל המנחות והנסכים כשרים מהארץ ומחוצה
לארץ מן החדש ומן הישן ובלבד שיביאו מן
המובחר כמו שנתבאר אין מן העומר
ושתי הלחם שאינן באין אלא מן החדש ··

פרק שביעי

לא כל דבר
שאינו פסול
מביאים
אותו לבתחלה כיצד היה חייב עולה לא יביא

שה כחוש וכעור ויאמר הרי אין בו מום
ועל זה נאמר ואחר נוכל וכו' אלא כל שיפא
לקרבן יפיא מן המובחר · וכך היו עושין
בזמן המקדש מביאין אילים ומביאין כבשים
שנבהם רחבים מחברין ומביאים עגלים
מן השרון ונגזלות מהר המלך ויין וחלוט יין
וסלת ממכמש ויוחנה ומביאין שמן
מתקוע · כל העבים החדשים כשרים
למערכה ולא היו מביאין משלזיה ולא משל
נפן משום ישוב ארץ ישראל ובאלו היו רגילין
במורבות של תאנה של חדשים שאינן בשוב
ובשל אגוז ובשל עץ שמן והנזרין שעשה משה
אמה ארכן ואמה רחבן ועבן כמחק גדיש
של סאה וכמותן עושין לדורות · ובעד היו
עושין בזריעת חטי המנחות והנסכים נר
חט שדה בשנה ראשונה וזורע חטיה
ובשנה שנה נר החט שזרע בראשונה
וזורע החט האחר קודם לפסח שבעים יום
ואם לא היתה השדה עבודה חורש ושונה
ואחר כך זורע ובורר החטים יפה יפה
ואחר כך שף את החטים ובועט בהן הרבה
עד שיתקלפו · כל החטים של מנחות
טעונות שלש מאות שיפה וחמש מאות
בעיטה שף אחת ובועט שתים שף שתים
ובועט שלש ומנחו שלש שיפות וחמש בע
בעיטות וחוזר חלילה עד שיגמור שלש מאות
שיפות וחמש מאות בעיטות עד שיתקלפו
הרבה וחושב ההבאה וההולכה אחת להחמיר (בשיפה)
ואחר כך טוען ומרקד יפה יפה · היין
מביא עובים מן הרגלות מן הכרמים העקדים
פעמים בשנה ודורך ובוטשין אותו בחבית

קטנות ואין מניחין אותן אחת אחת ולא
שתים שתים אלא שלש שלש ואינו ממלא
את החבית עד פיה כדי שיהא ריחו נודף ·
ואינו מביא אלא מפי החבית מפני הקמרון
העולה על פני היין ולא משוליה מפני השמרים
אלא משלישה ומא מצעה של אמצעית היה
הנזבר יושב והיין יוצא מן הנקב שבצד החבית
כיון שיראה שנוי השמרים מתחיל לצא ת
פסק ואינו לקה · ומאימתי מביא מאחר
ארבעים יום לדריסתו עד שתי שנים או יתר
מעט ואם הביא יין ישן מכמה שנים הרי זו
כשר והוא שלא יפסד טעמו · תשעה
מינין בשמן מפני שנוי מעשיו כיצד זית שגבנו
בראש הזית ובדרו אחת וכתש ונתנו לסל
השמן שיצא ממנו הוא הראשון חזר אחר כך
ועשנו בקורה השמן שיצא ממנו הוא השני
ואם חזר אחר שעשנו ועשנו ועשנו שניה
השמן שיצא ממנו הוא השלישי · זיתים
שמסקן כלן בערבוביא והעלן לגב ואחר ובדר
גרגר וכתשן ונתנן לסל השמן שיצא ממנו הוא
הרביעי ואם עשנו בקורה אחר כך השמן
שיצא ממנו הוא החמשי חזר ועשן ועשן פעם
שניה השמן שיצא ממנו הוא הששי · זיתים
שמסקן ועשנן בתוך הכיתה עד שילקו והעלן
ועבן ואחר כך כתש ונתן לסל השמן שיצא
הוא השביעי חזר ועשן בקורה השמן שיצא
הוא השמיני חזר ועשן ועשנו פעם שניה
השמן שיצא הוא התשיעי · אע"פי שכלם
כשרין למנחות הראשון אין למעלה ממנו
ואחריו השני והרביעי ושניהם שוין ואחריהן
השלישי והחמשי ושני"ר והשביעי ושלשתן

עון ואחריהן הטומאות והטהרות עון
והתשובה אין מיתה מיתה אין כפרה
מחזירה אותן ועושה בהן עד שיהיו
מיחוד אין כפרה מיחדת אותה היום אין התשובה
בלבד יכפר כל העבירות ואחר
שכל הכתובים מדברים בתשובה עד עידן
ועידנים ויום הכפורים אין היסוד המיוחס שהוא
יסוד שדי ומחזק את הכל ומשלים אותו
ויכפר עם קרבן אחד ואחד ועוד
מה אלו הכל ואל מוחק והוא לבד
מי אלוה כמוהו שנאמר נושא עון
ועובר על פשע לשארית נחלתו לא
החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא
ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך
במצולות ים כל חטאתם עמך בית
ישראל ואין לנו מלך אלא אתה
שנאמר כי מלכי כל הארץ אלוה
זמרו משכיל ואין לנו אב אלא אתה
שנאמר כי אתה אבינו כי אברהם לא
ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה׳
אבינו גואלנו מעולם שמך ואין לנו
מלך ואב אלא אתה שנאמר אנכי
ה׳ אלוהיך ואין לנו אלוה אלא אתה
שנאמר כי אתה אלוה לכל ממלכות
הארץ עשית את השמים ואת הארץ
את הים ואת כל אשר בם ואין לנו
מושיע ומציל ומפרנס ומרחם בכל
עת בצרה וצוקה אלא אתה שנאמר
ה׳ אלוהי ישעי יומם צעקתי בלילה
נגדך ואין לנו מי שיכפר עלינו
ומוחל ומסלח לכל עונותינו ומשמיד
כל מקטרגינו ומביא כל הפלטה
לחיי העולם הבא אלא אתה שנאמר
כי אתה ה׳ טוב וסלח ורב חסד לכל
קוראי

זבחי שלמי צבור ואין הצבור מקריבין אשם
לעולם ולא עוף · קרבנות הצבור הן שני
תמידין של כל יום ומוספי שבתות וראשי
חדשים והמועדות ושעיר חטאת של יום
הכפורים וכן אם שגגו בד׳ והורו בע״ז מביא
כל שבט ושבט פר ושעיר הפר עולה והשעיר
חטאת ואלו השעירים הם הנקראים שעירי
ע״ז ואם שגגו והורו בשאר המצות כמו
שיתבאר מביאין פר לחטאת והוא הנקרא
פר העלם דבר של צבור · קרבנות היחיד
הם הכבור והמעשר והפסח והחגיגה והיא
שלמים והראיה והיא עולת וקרבן הגד
והוא עולה מן הבהמה או שני בני יונה או
שתי תורים ושניהם עולה או שתי בהמות
אחת עולה ואחת שלמים והנודר או
המתנדב עולה או שלמים ושלמים הבאים
עם הלחם הם הנקראין תודה · וכן
קרבנות הנזיר והן עולה וחטאת ושלמים
וקרבנות מצורע והן חטאת ואשם ועולה
וקרבנות זבים ויולדות והן חטאת ועולה
וקרבן השוגג במצות לא תעשה שיש בה
כרת והוא חטאת ואם נסתפק לו אם עשה
או לא עשה אותו החטא מביא אשם והוא
הנקרא אשם תלוי ויש עבירות שמביא עליהן
אשם והוא הנקרא אשם ודאי · וכן איל
העולה ופר החטאת שמקריב כהן גדול
משלו ביום הכפורים הרי הן קרבן יחיד ופר
זה הוא הנקרא פר יום הכפורים וכל אלו
הקרבנות מפורשים הם בתורה וכל אחד
מהם יתבארו דיטו במקומו · כל
קרבנות היחיד חייב באחריותן ובאחריות

נסכיהן חוץ מן הנדבה וכל קרבנות הצבור
אינן חייבין באחריותן ולא באחריות נסכיהן
ואם קרב הזבח חייבין באחריות נסכיהן וקרבן
יחיד שקבע לו הרי הוא כקרבן צבור ואינו חייב
באחריותו · כל עולת בהמה אינה באה
אלא מן הזכרים בלבד והיא באה מן הכבשים
ומן העזים בין גדולים בין קטנים ומן התורים
ובני יונה ואחד בהן הזכר והנקבה · ה
החטאת באה מחמשת המינין האלו מן
הזכרים ומן הנקבות מן הגדולים ומן
הקטנים · האשם אינו בא אלא מזכרי
כבשים בלבד יש אשם בא מגדולי מין זה
ויש אשם בא מן הקטנים · השלמים
באים מן הכבשים ומן העזים ומן הבקר
מזכרים ומנקבות מן הגדולים ומן הקטנים
ואין העוף בא שלמים · הקטנים הן מבן
שמנת ימים עד שנה תמימה מיום לום
אם נתעברה שנה נתעברה לו והגדולים בבקר
עד שלש שנים שלמות מיום לום ובצאן עד
שתי שנים שלמות מיום לום יתר על זה
הרי הוא זקן ואין מקריבין אותו · אע״פי
שכל הקרבנות כשרין מיום השמינו והלאה
אין מקריבין לכתחלה אלא מיום השמינו
והלאה חוץ מן הבכור ומן הפסח ומן המעשר
שאם רצה להקריבן בשמינו לכתחלה מקריב
· שעות מונין לקדשים ואם הוסיפו שעה
אחת או פחתו שעה אחת פסולין כיצד קרבן
שמצותו להיות בן שנה אם הוסיף על השנה
שעה אחת נפסל אפלו היה בן שנה בשעת
שחיטה והוסיף על השנה בשעת זריקה
נפסל עד שיהיה בן שנה עד שעת זריקה

פרק שני

עד שלא נכנס יצחק בברית ונכנס
יעקב בברית ומעשר ופטור קודם
יצחק ויעקב ובניו ומעשר ופטור
ויצחק מחייב בתרומת מעשר ופטור
ומעשר ראשון שלו חייב לעשר
שני ופטור מן המעשרות שנאמר
כל מעשר הארץ וגו' כל מעשר
שנתנו לו אחיו מן המעשרות
שקבלו מן הלוים ומן הלוים
נתנו לכהנים ומ

שם כלם מלאים הם ואינן נוהגין לדורות
אלא הנביא צוה ופרש כיצד היו מקריבים
המלאים עם חנוכת המזבח בימי המלך
המשיח כשיבנה בית שלישי · וכשם
שהקריבו הנשיאים בחנכת המזבח דברים
שאין כמוהן לדורות והקריבו בשבת כך
הנשיא מקריב חנכתו בשבת לעתיד כאשר
מפורש שם · וכן קרבנות שהקריבו בימי
עזרא הבאים מהשבי מלאים היו ואינן
נוהגין לדורות אבל דברים הנוהגין לדורותהן
דברי תורה שפרשנו כמו שהעתיקו מפי
משה רבנו אין להוסיף עליהן ולא לגרוע ·

פרק שלישי

שנים שרץ
להביא הלא״ם
שלמים או

עולה בשותפות מביאין בין בכבד בין בעבדה
ואפלו עוף יבא בשותפות ואחד אנשים
ואחד נשים או עבדים מביאין כל הקרבנות
אבל הגוים אין מקבלין מהן אלא עולות
כלבד שנ׳ ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם
אלהיכם אפלו עולת העוף מקבלין מן הגוי
אע״פי שהוא עובד ע״ז · אבל אין מקבלין
מהן שלמים ולא מנחות ולא חטאות ואשמות
וכן עולות שאינן באות בכבד ונדבה אין
מקבלין אותן מן הגוים כגון עולת יולדת
וכוצא בה מעולות שאינן באות משום נדר
ולא משום נדבה · גוי שהביא שלמים
מקריבין אותן עולות שהגוי לבו לשמים
נדר שלמים ונתנן לישראל על מנת שיתכפר
בהן ישראל אוכלין אותן הישראלים כשלמי

ישראל וכן אם נתנן לכהן כהן אוכלן
ישראל שהוא משומד לע״ז או מחלל שבת
בפרהסיא אין מקבלין ממנו קרבן כלל אפלו
העולה שמקבלין אותה מן הגוי אין מקבלין
אותה מן המשומד הזה שנ׳ אדם כי יקריב
מכם מפי השמועה למדו מכם ולא כלכם
להוציא את המשומד אבל אם היה משומד
לשאר עבודות מקבלין ממנו · היה משומד
לעבודה והוא מפורסם וידוע לעשותה
והורגל בה בין להכעיס בין להאכיל אין
מקבלין ממנו קרבן לאותה עבודה כיצד
כגון שהיה רגיל לאכול חלב בין להכעיס בין
להאכיל ושגג ואכל חלב והביא חטאת אין
מקבלין אותה ממנו · עולת הגוים אין
מביאין עמהן נסכים שנ׳ כל האזרח יעשה
ככה אבל נסכיהם קרבים משל צבור שנא׳
ככה תעשו לאחר במספרם ואינן טעונות
סמיכה שאין סמיכה אלא בישראל באנשים
לא בנשים · כל קרבנות בהמה שיקריב
היחיד בין חובה בין נדבה סומך עליהם
כשהן חייבין חוץ מן הבכור והמעשר והפסח
שנ׳ וסמך ידו על ראש קרבנו מפי השמועה
למדו שכל קרבן במשמע חוץ מן פסח ובכור
ומעשר · העוף אינו טעון סמיכה
וכן כל המעות שדינם שיפלו לתיבות של
נדבה שכבר בארנו בהלכות שקלים שכולן
ביאו עולות אין בעל אותן המעות סומך
על אותה העולה ואינו מביא עליה נסכים
אלא נסכיה משל צבור ואם היה כהן עבודתה
ועורה של אנשי משמר · הכל סומכין חוץ
מחרש שוטה וקטן ועבד וסומא ונכרי ואין

פרק רביעי

שג׳ ולנסכים ולשלמים מקיש נסכים לש׳
לשלמים מה שלמים בוס אף נסכים בוס
אבל הנסכים הבאים בפני עצמן מתקדשין
בלילה וקרבין בלילה לפיכך אם נזדמנו ל
נסכים הבאים בפני עצמן מקדישין ומקריבין
בלילה ועלות השחר פוסלת בהן כאיברי
העולות. כל היום כשר לסמיכה ולשח
ולשחיטה ולמליקה ולהקטרה להגשה ולהזיה
ולתנופה ולקמיצה ולקרבן המוספין ולכל הלילה
כשר להקטיר אימורין ואיברים זה הכלל דבר
שמצותו בוס כשר כל היום ודבר שמצותו
בלילה כשר כל הלילה ואע״פ כן זריזין מקדימין
למצות. כל הזבחים אין שוחטין אותן
לתחלה אלא בסכין מכלי שרת ואם שחט
בכל דבר ששוחטין בו החולין אפלו בקרומית
של קנה כשרים וכל הזבחים שקבל מדמן
פחות מכדי הזיה לא נתקדש הדם וצריך
לקבל כל הדם. כיצד הוא עושה אוחז
הסימנין בידו ומוציא הסימנין והורידין
לתוך המזרק ושוחט שנים או רוב שנים
כדי שיתקבל הדם כלו בכלי ומגביה הסכין
למעלה כדי שלא ירד הדם מעליה אלא מן
הצואר ודם שבסכין מקנחו בשפת המזרק
. אויר הכלי הרי הוא כבלי היה מקבל
הדם ונפחתו שולי המזרק קודם שיגיע הדם
לאויר המזרק הנפחת לא נתקדש הדם
שהאויר שאין סופו לגוף אינו כמונח.
כל הזבחים צריך העובד שתהיה מעי״כתו
מחשבתו לשם הזבח ולשם בעליו בשעת
זביחה ובשעת קבלת הדם ובשעת הולכת
הדם ובשעת זריקתו על המזבח שג׳ ובשר

זבח תודת שלמיו שתהיה זביחה עם שאר
העבודות הארבע לשם שלמיו וכן שאר
הקרבנות ואם שחט ועבד שאר עבודות
סתם ולא חשב כלל בעולה ובשלמים הרי
הן כשרים ועל לבעלים. וצריך שתהיה
מחשבתו בשעת שחיטת העולה לשם ששה
דברים לשם הזבח ולשם הזובח ושהזבח
לי״ו ושיקטירו לאשים ושהקטרתו לריח
בלבד ושריח זה נחת רוח לפני הקב״ה ואם
שחט סתם כשר כמו שבארנו והשוחט
חטאת ואשם צריך שתהיה מחשבתו לשם
אותו החטא שבאו עליו.

פרק חמישי

כבר
בארנו
ששחיטת
הקדשים כשרה בזרים ומקבלת הדם
ואילך מצות כהונה וכל הזבחים קבול דמן
בכלי שרת בידכהן אבל מקום ששחיטתן
ומקום קבול דמן אינו שוה בכלן. כיצד
קדשי קדשים אין שוחטין אותן ואין מקבלין
את דמן אלא בצפון המזבח בכל מקום
שבארנו גבולותיו בתחלת ספר זה וקדשים
קלים שחיטתן וקבול דמן בכל מקום מן
העזרה. ומכן שאין שוחטין קדשי
קדשים אלא בצפון שהרי נאמר בעולה ושחט
אותו על ירך המזבח צפונה ובחטאת הוא
אומר במקום אשר תשחט את העולה תשחט
החטאת וכשם שהחטאת נקראת קדש
קדשים כך העולה קדש קדשים ובאשם
הוא אומר במקום אשר ישחטו את העולה

ישחטו את החטאת ושלמי עמו הוקשו לאשם
אין ושאינם שעיר שיום אחד לאשרת ושב
עמהם מה שנה עמהם שלמים לפיכך הם
קדשי הקדשים מעלת ושחטין בפיקוס
צפונה ומקום שחיטה הוא מקום הקבוע
ומתן שעורות קדשים קלים בכל
השריק לפני אחורי ההיכל שהיו שוחטין
בשלמים ושחטו פתח אהל מועד להטיל
כל הדיוחות שלקי לא יהיו לפני רוח והוא
הדין לשאר קדשים קלים ואם שחטן בהיכל
כשרים שלמים שחטן בצפון שלא בהיכל פסולין
שאין הצפון חוזרת לשלשה כלי שרת
השריק שלמים שחטן קודם שיתחו
לפתח ההיכל פסולין שלא נתנו אלא
במקום שחטן ואין לשחטו אלא בפתח
זה שנאמר בכל המקום אשר תפליגי
שעיר ואימתי בזמן שהקהל עומד
בעזרה אבל בזמן שאין הקהל עומד
בעזרה אין שוחטין אותו אלא בצפון
על הסובב ומתן דמן דומיא דמתן דמי חטאת
שהיו נותנין אותן על יסוד
מזבח השלה זה יסוד דרומי כל החטאות
שחיטתן בצפון ואת כל הדם תשפוך על יסוד
מזבח העולה אשר פתח אהל מועד
ועל קרן מערבית דרומית ומתניין שיריק
דמן על קרן שיהיה הדם מקיף על הזוית
כמין גם כי שיעור הדם של חטאת
על קרנות היחסן לפי שהוא כעולה
ושלמים קרב והוא קרן לחוש ושיירי הדם
שפכין על יסוד דרומי החטאת
ומקיפין אותו כעולה ואין מזה לתוך פי ושש
שהוא טעון מתנה כשיעור מן הדיבל
עולה ושלמים קרב יסוד מזבח החיצון
ומשה לפי שהוא מרוחק מן הקרנות
ומשה לפי שהוא מרוחק מן הקרנות
ומשה לפי שהוא מרוחק מן הקרנות

שהכהן ומצוה הכהן על הממון שלא יזכה
זה מהן שיהנה בהנאת עבדיהם שהרי הם
ואם לא מהן מחזיק ומצוה עליהן
פרים השרפין זורק הדם כל אחד מהן
ומצוה הזרק על השלח המובדל בין הקדש
ובין קדש הקדשים וחבירו הזרק על חבירו
קרנות מזבח הזהב וכל הדמים הנתנין על
מזבח הזהב טעונין שפוך בסמוך למזבח
מזרח והמזבח למטה ונוקב על קרנותיו
המזבח ומחבץ מתחיל מקרן מזרחית
צפונית לעולם מערבית מזרחית
דרומית מזרחית. פר כהן משיח הבא
על כל המצות הכהן המשיח עמהן וקבל דמו
ומזה מחוץ לפתח קבל וזה הכהן הזורק
הוא. שעירי עכ"ו והכהן המשיח
לא יתעטף בהן בשעה שהוא נכנס לבית
קדשי הקדשים לשרת בהן אלא
בגדי כהונה גדולה שהוא עתיד לשרת
בהן בשעה שהוא נכנס לבית קדשי הקדשים
וכל השירות מחלקין אותן לכהני משמר
הנכנס ושל שבזמן הזה. שור שכהני
משמר עושין
אותו
השלה משפוה
הכתוב ושל משיח השלה שוחט וזורק
דם מן שהרגל ומשייר ומקטיר
כל הנתחים על גבי המזבח אע וקטיר
הכהן את כל המזבח

והגידים והקרנים והטלפים בזמן שהם
מחוברין מקטירין הכל שנאת הכל ואם
פרשו לא יעלו שנ׳ שלותיך הבשר והדם
וכלם שפקעו מעל המזבח לא יחזיר וכן
נחלת שפקעה מעל המזבח לא יחזיר ׳
אברים שפקעו מעל המזבח אם יש בהם
ממש אפלו פקעו אחר חצות הלילה יחזיר
שנ׳ על מוקדה על המזבח כל הלילה עד
הבקר ואם אין בהן ממש אפלו פקעו קודם
חצות לא יחזיר נתחרך הבשר ויבש עליהן
כעץ ופקעו קודם חצות יחזיר אחר חצות
לא יחזיר ׳ כשמנתח איברי העולה מוליכן
את כל הנתחים לבבש ומולחין אותן שם
ואחר כך מעלין כל האברים לראש המזבח
ומסיר גיד הנשה בראש המזבח ומשליכו
על גבי הדשן שבא מצע המזבח וזורק כל
האיברים על האש שנ׳ הבשר והדם כשם
שהדם בזריקה כך כל הבשר בזריקה
ואחר שזורקן חוזר ועורך אותן על האש
שנ׳ ועדך הכהן אותם ואיברים שבלעין ואחר
העלן למזבח אין בהם משום ריח טחוח ׳
כיצד מנתחין את העולה לא היה שוכר את
הרגל אלא יוקבו ותולה בו ומפשיט ואם
היה שור מפשיטו בלא תליה ומפשיט עד
שהוא מגיע לחזה הגיע לחזה חתך את
הראש ונתנו לבהן וחתך את הכרעים
ונתנם לאחר והשליכם את ההפשט וקרע
את הלב והוציא את דמו וחתך את הידים
ונתנם לאחר ושתי בבים עמה ואחר כך
קורע את הבהמה עד שיגלו את המעים
ונטל את הפדר ונותנו על הראש מלמעלן
על בית השחיטה ונטל את הקרבים ונתנם

לאחר הולך ומדיחם במים שנ׳ והקרב והכרעים
ירחן לא בין ולא במזג ולא בשאר משקין וכל
המימות בשרין ׳ פמה מדיחן הכרס מהיחן
אותה בבית מדיחין כל כרסה הקרבים אין
פחות משלשה פעמים ומדיחין אותה על
שלחנות של שיש שבין העמודים ׳ נטל
את הסכין והפריש את הריאה מן הכבד
ואצבע מן הכבד ולא מזיז את הכבד ממקומה
ונוקב את החזה ונותנו לאחר ועלה לדופן
הימנית וחותך ויורד עם השדרה ולא יגע
בשדרה עד שהוא מגיע לשתי צלעות רכות
חתכה ונתנה לאחר והכבד תלויה בו ׳ בא
לו לגדה הניח לו בה שתי צלעות מכאן ושתי
צלעות מכאן חתכה ונתנה לאחר והקנה והלב
והריאה תלויה בה ׳ בא לו לדופן השמאלית
והניח בה שתי צלעות רכות מלמעלן ושתי
צלעות רכות מלמטן וכך היה מניח בחבריתה
ומצא מניח בין שתי הדפנות ארבע צלעות
בזו וארבע צלעות בזו חתכה ונתנה לאחר
והשדרה עמה והטחול תלוי בה ׳ בא לו
לעוקן חתכו ונתנו לאחר והאליה ואצבע
הכבד ושתי כליות עמה נטל את הרגל
השמאלית ונתנה לאחר וכסדר הזה מפשיטין
ומנתחין כל עולת הבהמה ואלו הן הנתחים
האמורין בתורה ונתח אותה לנתחיה ׳
בכמה מוליכן את האברים לבבש אם מן הצאן
היא העולה מוליכן אותה ששה הראשון בראש
ובדגל הראש בימינו וחוטמו כלפי זרועו וקיטו
בין אצבעותיו ובית שחיטה למעלה והפדר
עליה והרגל של ימין בשמאלו ובית עורה לחוץ
השני בשתי הידים של ימין בימינו ושל שמאל
בשמאלו ובית עורן לחוץ השלישי בעוקן ובדגל

פרק שביעי

קרקע ומוכר את החמורין ואוכל חוכר כאלו
ומוכר וזורקן על גבי הבשר ומוכר עליהן
חון עבר ומשתין חוכר עם בעלי השלה
כשרין ואוכלין חוכר עם בעלי הדגן שלא
מקומות שהיה אחד מהן השריץ ואם
שנפלו ומתו ושהרי שלא השרימו
אם הרגו מהן קודם לכן אפי׳ רבים לאחר
זריקה כגון שהיו או שהלכו לדרך
על שלא הגיע זמן שחיטתן אלא הכשר או שלא
היו מוכרין שלהן ומקום השוה מהם
ושמו כיון ואם שורפין חלבות השרימו את הבשר
היו מוכרין מהן קודם לאחר שיהלכו מן השריץ
וקודם לשלשי חון שלשה ואוכל הקרבן
את הדגן ואם שרפין חלבות השרימו
בזמן שהן שרופות מעלין ושריפת כל
השרפין כשר בזר ובלילה וכל השרפין חון
עשרה כל העשם כשרים שריפתן חלה מלא
ובעבה של שעה אחת מכל מקום
ואוכל נותר שאם אחת מהם ואת הדמים
חעלת השלף סאה היתה עשירית העומר
חוהה בקדן דומית מעשרת מהו שהרין
ויורד בעבריו עד שיהלך הקיימון או רוכב
על אחד מהן ויהין מהרין הרחק הדגן השלף
ואם הקריב פחות ועקר את מלך את רחשון
ומוכר שלא ולא יהרין. ומוכר מוכרת על
קיר המוכח מעות מאחרונות ושירי קדם
מהמתין על היסוד של ומשחר כדם יתנה
את יסוד המוכח ומכל שהשחיטה על קיר
ומקיף את המוכח לא יהיה כדין כעם ומתחיל
ומקיף מקדן דרומית מזרחית מזרחית צפונית
מערבית מערבית דרומית ולא יהיה כדין כעם ומסתיים דרומית
ונתנין ע׳ הדמים אחד מקדן כדין ומתחיל מן ואם

כשהיו אחרונות הכהנים סדר אחד מהן
השלף כשהיו מלקה אחד מהן עליו בן שתי
ומוכר אחרונות שלקה מהן עליו בן שתי
ומוכר אל מזבח שתי מנחתו ומוכר וזו
מעשרות הקשות שהקדש ואם שנה ואחד
מקום כשר ואל מקום כשר ואם היו מהם כשר
שלקה ואבר שיוך לדמה לשעה מחמצת
היה קדן דרומית מערבית משמשת מעלה
ואשה מעלה מחצית השלף והשתי
המוכח ושירי קדם של עלית ואחרת
הקרבת ואחרות ושהיו שפופין עליה
ואשה שמעלה שנך היו שמשין מה
ומנך היו שלף ושלת השלף בזמן
שהיה יכה ואין קדן דרומית מזרחית מלה
חוהה שם כל העשם שלין דרך
ימין ומקיפין ויורדין דרך שמאל ואין
חשלה שהיו מעלה דכיו שו של מעלה
כדין ו שהן שלין ומהן על השמאל קדן ואשה
מלמטה וחוזרין עקב ומפני מה מהן
שמאל כי שיהא קדן מערבית דרומית את כל
המוכח על שיהא קדן מערבית משמשת מזרח
יהיו ואין חון שמאל יותר השלף משלן
המוכח. ביניך המעלה מים אין סלולין
מקדם את המוכח לא יהיה כדין כעם ומתחיל
ומקיף מקדן דרומית מזרחית מזרחית צפונית
מערבית מערבית דרומית ולא יהיה כדין כעם ומסתיים דרומית
ונתנין ע׳ הדמים אחד מקדן כדין ומתחיל מן ואם

פרק שמיני

חומר
מעלת
הסמיכה

מעשה קדשי קדשים עדיים מעלת הסמיכה
שעתיד הכהן שיקבל בן הדם קודם קדיש על
הקרבן עשיתם כאשר צויתי אלו ואהרן זכו
מידתה של קרבן אהרן זכה שלה תהא מקום
קדוש תחת הקרבן ותחת הדשן ותחת השיר
הדין עשוהו כאשר יקרב הקרב הוא יקרב
כאשר נעדר הדם מעשיו ותחת דם חטאת שנאכלת
בן דם חטאת השרפת תכל לא חטאת הנשרף
אלא חטאת החטאת בשחיטת הסמוך מלכד
לא כשולחת חטאת שנפסלה לרעי
עשיתם כאשר צויתי אלו היה לה שעת הכושר בין
שלא היתה לה שעת הכושר בין שלא היתה
לה שעת הכושר שלה ושעשויה ושיצתה
חוץ לעזרה ואין זה דומה שלא היתה לה שעת
הכושר שנפסלה בשחיטה או בזריקת דמיה
אין עשיתם אלא מקום קדש בלבד ומקום
עזרה על כל שרצוי לקבל עומדיה ורצוי
לכאורה אחת מכל שם אלא אחת מכל מקומות
אין עשיתם כאשר צויתי לרעיון לכאורה שלא
בזרק בלבד אלא שעיר הבא אין עשיתם כאשר
צויתי לרעיון רצוי לקבל עומדיה הקבלה
אלא על שעיר בהוה על שלא הוכשרו אין
עשיתם כאשר צויתי לרעיון רצוי לקבל עומדיה
לאחר שהוכשרו עשיתם כאשר צויתי אין
מקבל עומדיה אלא רצוי לקבל עומדיה
לאחר שיתעבד אלא מן הצואר על הקרב
חוץ מעל קרן הימנית חוץ שמשקין את הדם על
קרן

ואפלו ואלא מחוץ על הקרב אין עשיתם כאשר
צויתי אלו ואהרן לא אמרתי אלא לדם
שנתקבל בכלי שרת ברצוי להזות ושלא כי
הזהיר אלא מן הדין בתמיהה ותחזר בך
אלא מן הדם של הקרב מעשיו דם אין
עשיתם כאשר צויתי אלו ואשם אין לזרק השיריים
על היסוד וכן מצעות השרפת אלא
מיתעבד לאחר שיצתה הויה מידן אין עשיתם
כאשר שנתי דם שנתעבד מפוזן להויה
אלא מן הקרב לבד שלא מן הקרב הלא
עשיתם כאשר צויתי על בשר עומד אין עשיתם
כאשר אלא דם הקרב על הקרב ואלא על
דם הקרב דם חוזן עשיתם כאשר צויתי לא
עכשיו אלא שומעין את מקום הדם
מקבלין חוזן כאיש יפה יפה של אלא שלא
על הסמך מעשיהן של דם חטאת חוץ מחמת
על הסמך וכל שכשרה הסמוך על שומעין מן
הדומה אלא מי כלים שלא היה לה שעת
כלים שאין מקבלין מי כלים לקדש
כל חדש שנתקבלה בו החטאת שלא עשה
שהרי בשרה וכל שלא נתקבלה בו
עשיתם כאשר צויתי אלו ואשם אין
וכל חדש לאחר שנתקבלה בו שלא נזרק דמיה
שלא נזרק אלא מקום קדוש כדי לישב
כדין קשנאמר אלא הכהן הקדש אף שפיר
כל חדש ושלא כל שנתקבלה ומוציא רבי
קדש וחדש כל שנתקבלה בו וכל שהשריק
להזכיר רותה מוציא כאשר אלא
שנאמר לא כדין ולא שחוט ולא כשאר משקין
והמוציא והשלח אלא שנאמר כאשר אלא
והשלח והשפלה אלא שנאמר כאשר אלא
הלא ואחר כך מוציא כאשר אלא
לאחר שנתקבל הוא שנאמר אחר בשר אלא

פרק תשיעי

אשה בעלת הקרבן אינה מניפה אבל הכהן
מניף שקרבנה טעון תנופה והיא פסולה
לתנופה ולעולם אין אשה מניפה אלא השוטה
והנזירה בלבד כמו שבארנו ותנופה קודמת
להגשה בכל מקום · כיצד הוא הלחם שמביא
עם התודה עקח עשרים עשרון סלת ועשה
מהן עשרה עשרונים חמץ ועשרה מצה
העשרה של חמץ עשה אותן עשר חלות וכיצד
מחמצן מביא שאור כדי חמוצן ונותנו לתוך
המדה וממלא את המדה אע״פי שסופה להיות
חסרה או יתרה מפני השאור שפעמים יהיה
עבה וקשה ופעמים רך אין משגיחין אלא
על מדתה עתה והרי הוא מודד עשרון
עשרון שלמים · והעשרה עשרונים של
מצה עשה מהן שלשים חלה שוות עשר חלות
מכל מין עשר חלות מאפה תנור ועשר חלות
רקיקין ועשר חלות מורבכת וכיצד הוא המו
המורבכת חולט אותה ברותחין ואופה אותה
מעט ואחר כך קולה אותה בשמן על הלפס
וכיוצא בו כדרך שקולין הסופגנין ומרבין
בשמנה וזהו הריבוך האמור בכל מקום ·
ובבמה שמן הוא עשה השלשים חלות בחצי
לוג שמן ושיעור זה הלבה למשה מסיני רבעית
ממנו לרבוכה ושמינית לחלות ושמינית לרקיקין
החלות לתת הסלת שלהן בשמינית של שמן
ואחר כך לש ואופה אותן והרקיקין מושחן
בשמינית שלהן אחר אפייתן · והכהן
עקח מן הכל ארבע חלות אחת מכל מין שנ׳
אחד מכל קרבן ולחמי תודה שאפה אותן
ארבע חלות יצא לא נאמר ארבעים אלא למשה
והוא שיפריש החלה שלהן אחת מכל קרבן
כשהוא בצק שאין מפריסין פרוסה שנ׳ אחד

מכל קרבן שלא יעול פרס · וכיצד הוא הלחם
הבא אם איל נזיר עקח ששה עשרונות
ושני שלישי עשרון ועשה מהן עשרים חלות
שוות וכולן מצה עשרה רקיקין משוחים בשמן
ועשר חלות לתת הסלת שלהן בשמן והכל
מאפה תנור ושמן שלהן רבועית ושיעור זה
הלבה למשה מסיני והכהן עקח מהן שתי
חלות אחת מכל מין · שני מיני לחם שבטיר
וארבעה מיני לחם שבתודה מעבבין זה את
זה ומעשה הלחם של שניהם חוץ לעזרה ·
כיצד מעשה הבכור והמעשר והפסח אחר
שזורק דמם כמו שבארנו מפשיט ומוציא
האימורין ומולחן ומקטירן ושאר בשר הבכור
נאכל לבהנים ושאר בשר המעשר נאכל לבעלים
הפסח נאכל למנוייו כהלכותיו כמו שיתבאר
בהלכות הפסח ״

פרק עשירי

אכילת
החטאת
והאשם

מצות עשה שנ׳ ואכלו אותם אשר כפר בהן
הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין והוא הדין
לשאר הקדשים שאוכלין הכהנים שאכילתן
מצוה וכן אכילת שירי מנחות מצות עשה שנ׳
והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו וכו׳ ·
ואין חטאת ואשם ושירי מנחות נאכלין אלא
לזכרי כהנה בעזרה ואם נאכלו בהיכל נאכלו
שנ׳ לבל מנחתם ולבל חטאתם ולבל אשמם
וכו׳ בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו
וכן כ״ל שלמי צבור הרי הן כחטאת וכאשם כמו
שבארנו · חזה ושוק של שלמים נאכל לב׳
לבהנים זכרים ונקבות שנאמ׳ בהן לך נתתים

כל
שאינן נאכלין אלא עד חצות הלילה׃
וכדי להריחק לגמרי מן העבירה אמרו חכמים
יעשה אדם סייג לדבריהם שלא יבואו לידי
הדיוט לגמרי כל שלו הנאכלין עוד היום ושלה
ושעה הראשונה כלשון השלמים ׃ השלמים נאכלים
יום ולילה וכל הלילה וכל יום המחרת
עד שתעלה החמה שכבר פקעו זמני אכילתן
ואם שלמי תודה הם נאכלים עד סוף
נאכלין לשני ימים ולילה אחד כדין חלק הפתח
כדין חלק הקטרת והוקדין לפני ולאחר
שהקדימו זריקת הדם לזריקת אימורין
אבל לא יפחות מכזית בשר וכזית לחם
שהרי כזית בשר הוא כנגד כזית לחם
ואם הקדים זריקת אימורין לזריקת הדם
הרי זה פסול ׃ כיצד הרי שזרק דם
ראשון ושני ונתערב בהן דם שלישי שנזרק
שלא כדין הרי זה פסול ׃ ואם נתערב
בהן דם ראשון ושני שנזרקו כדין הרי זה
כשר ׃ ואם נתערב בהן דם שלישי
שנזרק שלא כדין הרי זה כשר ׃ ואם
נתערב בהן דם שלישי שנזרק כדין הרי
זה כשר ׃ ואם נתערב בהן דם שלישי
שנזרק שלא כדין ודם שלישי שנזרק כדין
הרי זה פסול ׃ ואם נתערב בהן דם
שלישי שנזרק כדין ודם שלישי שנזרק
שלא כדין הרי זה כשר ׃ ואם נתערב
בהן דם שלישי שנזרק כדין ודם שלישי
שנזרק כדין הרי זה כשר ׃ ואם נתערב
בהן דם שלישי שנזרק שלא כדין ודם
שלישי שנזרק שלא כדין הרי זה פסול ׃
ואם נתערב בהן דם שלישי שנזרק כדין
ודם שלישי שנזרק שלא כדין ודם שלישי
שנזרק כדין הרי זה כשר ׃ ואם נתערב
בהן דם שלישי שנזרק כדין ודם שלישי
שנזרק שלא כדין ודם שלישי שנזרק כדין
הרי זה כשר ׃ ואם נתערב בהן דם
שלישי שנזרק כדין ודם שלישי שנזרק
שלא כדין ודם שלישי שנזרק שלא כדין
הרי זה פסול ׃ ואם נתערב בהן דם
שלישי שנזרק כדין ודם שלישי שנזרק
כדין ודם שלישי שנזרק שלא כדין הרי
זה כשר ׃ ואם נתערב בהן דם שלישי
שנזרק כדין ודם שלישי שנזרק כדין ודם
שלישי שנזרק כדין הרי זה כשר ׃

חסור לעולם ומותר לאוריית עיבור
משנה שור המשלח יצר הקדיב הסמן ע
יהיה ושוחר בחצרו הסמן הוחזק לזותה
יהכלה ושוחר בחצר יצר יכנר כן
ע יהיה ושוחר בחצרו לסמן הזורק לתוך
השלושים ע יהיה ושוחר בחוסר הקדיב
זותה יהכלה חין הסעב מוכר בכל שו שן
בדלוי שהסמן הילוי שעבודה זה הוא שיש ע
חלק לאכל ומי שאין חין ע חלק לאכל חלק
כעין שהיה עומד חין ע חלק לאכל חלק
כשיהיה שעבר לאכל לעשין לעקה הכל לחשו
ביתיב שומרין מחוץ היום וכלן חולין
בכל חשוי המקדש לחוץ חין מן זה שקדיב
מן לחוץ שעמו מעקדש שלא הקדיב
ולזה חלק הסמ בחוצות מן חוצות החמורות
ומחת השלא שהי בחטיות הוא חומ כל
המוחה יצר יחסה שהיו וכו לסמן המקדיב
זותה ע תהיה ומחת השלא הוא חומ וכל
מוחה כעלה סמוך וחרבה בכל שם לחהן חמן
לוש שלוש חולין שחטיה סמחולין חוחה
חשוי ביתיב כל שבעה חלקו חפלו מיה
פתהי הוא רחוי ע שהי לוכל מוי לאכל
הפלה שם יחלקו זותה בחטת חומן
לא כמו שלחו חטות שהיו לעש זותה
ולא לחפות שביב היה שלה שלהשת שיחלקו
מוחה כעב מוחה ולא יחלקו מוחה וו כמו
עמוך על כל חשוי ביתיב זוכך הסמן ע
לבל שם שהיה יהיה שלוש שיחלקו זותה
שמע חולין מחמן לחוץ יחלקו חולין
יחלקו חלק לאכל ומי שאין לו חלק לאכל
חלק לאכל ומי שאין לו חלק לאכל חלק
כעין שהיה עומד חין ע חלק לאכל חלק
כשיהיה שעבר לאכל לעשין לעקה הכל לחשו
ביתיב שומרין מחוץ היום וכלן חולין
בכל חשוי המקדש לחוץ חין מן זה שקדיב
מן לחוץ שעמו מעקדש שלא הקדיב
ולזה חלק הסמ בחוצות מן חוצות החמורות
ומחת השלא שהי בחטיות הוא חומ כל
המוחה יצר יחסה שהיו וכו לסמן המקדיב
זותה ע תהיה ומחת השלא הוא חומ וכל
מוחה כעלה סמוך וחרבה בכל שם לחהן חמן
לוש שלוש חולין שחטיה סמחולין חוחה
חשוי ביתיב כל שבעה חלקו חפלו מיה
פתהי הוא רחוי ע שהי לוכל מוי לאכל
הפלה שם יחלקו זותה בחטת חומן
לא כמו שלחו חטות שהיו לעש זותה
ולא לחפות שביב היה שלה שלהשת שיחלקו
מוחה כעב מוחה ולא יחלקו מוחה וו כמו
עמוך על כל חשוי ביתיב זוכך הסמן ע
לבל שם שהיה יהיה שלוש שיחלקו זותה
שמע חולין מחמן לחוץ יחלקו חולין

פרק אחד עשר

כל החוכל בשגגה

אפר השלה בין בשר זר בין בשר קדשים שנתערב בשר זר בשר קדשים עד שלא יאכל אחד מכל אחד משנים בשר ובין בשר בשר ובין בשר חלב ובין חלב חלב ובין חלב בשר ובין בשר בשר ובין בשר חלב ובין חלב חלב ובין בשר בשר ובין בשר חלב ובין חלב חלב ובין בשר בשר ובין בשר חלב ובין חלב חלב

חמשת שנים ושתי תקופות שהן עשרה
דינרי זהב עשרים ואחד תקופות הן
עשרים ושתים שנה הרי זה קדש
ולא יתן . כל המשנות הקדושת עבד
עבד ושפחה . שתי משנות עבד שתי
הלכות ושתי תקופות שהן שתי
חמשת קדשה ואחר כך קדשה חמשת
אחרים קדשן כולן כאחד הרי זה
חמשתן לראשונה ולא יתן לאחרים
אלא גט . ואם מת הראשון הרי זה
חמשתן לאחרים ואין צריכין גט
ואם מת אחד מהן שניהן כאחד
הרי זה חמשתן לשאר ואין צריכין
גט . ואם מת אחד מהן אחר מיתת
הראשון הרי זה חמשתן לשאר
ואין צריכין גט . ואם מת אחד
מהן קודם מיתת הראשון הרי זה
חמשתן לשאר ואין צריכין גט
ואם מת הראשון אחר מיתת אחד
מהן הרי זה חמשתן לשאר ואין
צריכין גט . ואם מת אחד מהן
קודם מיתת הראשון ואחר מיתת
אחד מהן הרי זה חמשתן לשאר
ואין צריכין גט . כל המשנות
הקדושת עבד ושפחה כל אחת
מהן מחזרת על כל חמשת
הקדושין ואין חמשת הקדושין
מחזרין זה על זה

פרק שלשה עשר

פרק ארבעה עשר

שיהיה יוחנן מוציא מהם כפי
ערכו ואחר כך מוציא מהם כפי
ערכו יוחנן ואחר כך מוציא
שמעון ואחר כך מוציא לוי
שמעון לוי ואחר כך מוציא
יוחנן ואחר כך מוציא יוחנן
שמעון לוי יוחנן ואחר כך
מוציא שמעון לוי

פרק חמישה עשר

פרק שתים עשרה

פרק שבעה עשר

חוסרת לה יום שלישי ורביעי וחמישי ושבת ואחד בשבת
כמנין יחיד והכי כתוב בשם ר' יהודה
כתוב ובבית כתוב יחיד הכי גרסינן
לה קשיא דשנינו הרי לוקחת עשרה
עשרונות וכאן אינה לוקחת אלא שבעה
כתוב בית ואחד ובקבין כתוב יחיד הא שנינו
שלשה קבין ואחד ושלשה קבין
אחד כתוב בית ואחד ושלשה עשרונות
כתוב בית ושלשה עשרונות בשלשה עשר
עשרה שנים כתוב בית ואחד ושנים
כתוב בית ואחד ושנים עשרונות
עשרה

פרק שמונה עשר

כל הקרבנות כולן טעונין סמיכה ושלא
כולן קרבנות ומותות ואשם שהקדישן בפי
הסמיכה אע"פ שאשם כל זמן שהוא יתר
וכן מעות שהיו בכלל הפרש ומצאן
קרבנות בשעה שמתייאשין מהקדישן מותרין
לנדבת הציבור שנאמר קדשיך אשר יהיו
לך ונדריך תשא ובמקום שמקריבין עולה
שלמים הבא חולה מדיני חובה לבוא
ומצפין הכהן שיביא בפני הסמיכה
המקריב קרבן עשיר כיצד מעות שעשה
ואבד אע"פ שעשה שני השיר לך אין תעלה
שלמים שלך בכל מקום אשר תמצא ואם קדיב
מזיד חייב כרת שגג אשר ישגה שלה או זבח
ולא ידעה הלמוד לומר לך ידיעה עשויה אותו
ליי, ומצינו שהיו מקריבין בעזרה ואין
מחשבת הקטרה והיכן הוקדו של הקטרה
מזבח בהקיש מזבח שם העלה שלמים
השחת הקטרה שם העלה שלמים
השיר לך כן העלה שלמים שלמים
שלמים שלמים שלמים שלמים
שלמים שלמים שלמים שלמים
שלמים שלמים

מלק בפטם והעלה בחוץ חייב על העלייה
שחטו בפטם והעלהו בחוץ פטור שלא העלה
אלא דבר שאינו ראוי לקרב שחטאת העוף
בחוץ והעלהו בחוץ חייב שתים שהשחיטה
בחוץ כשרה והרי היא כמלוקה בפטם

פרק תשעה עשר

אין המעלה בחוץ חייב עד שיעלה לראש
המזבח שיעשה בחוץ אבל אם העלה על
הסלע או על האבן פטור שאין קרוי קרבן
אלא על המזבח ואע"פי שהוא בחוץ שנ' ויבן נח
מזבח ואינו חייב עד שיעלה לשם שנ' לעשות
אותו ל"י עד שיתכוין ל"י. אינו חייב
על העלאת דבר הראוי לאשים או למזבח כגון
העולה שנ' אשר יעלה עולה או זבח מה עולה
שראויה לאשים אף כל שראוי לאשים הוא
שחייבין על העלייתו בחוץ. מכאן אמרו
הזורק את הדם או המקטיר איברי עולה או
אימורין או קומץ או לבונה או קטרת או מנחת
כהנים או מנחת נסכים או המנסך שלשת
לוגין יין או שלשת לוגין מים בחוץ חייב שנ' לא
יבאנו לעשות אותו כל המתקבל בפטם חיבין
עליו בחוץ. אבל הזורק שירי הדם בחוץ
אפלו שירי הדם הפטמים פטור שזריקת
שירי הדם שירי מצוה הן ואינן מעכבין וכן
המנסך יין או מים פחות משלשת לוגין בחוץ
פטור בין בשאר ימי השנה בין בחג הואיל ואסר
השיעור הה' אינן ראוין להתקבל בפטם.
וכן המעלה מבשר חטאת מבשר אשם מבשר
שלמים בין של יחיד בין של צבור משיה מנחות

משתי הלחם מלחם הפטם בחוץ פטור שכל
אלו ראוין לא כולה לא לאשים. המעלה
את הבהמה כולה בחוץ חייב מפט האימורין
ואע"פי שלא הפרישן אין בשר הזבח חוצץ וכשו
הקטיר האימורין בפט עצמן אבל המעלה
מנחה שלא נקמצה פטור שאין הקומץ ברור
ומובדל קמצה ואזר קומצה והקריב כלה בחוץ
חייב. היוצק והבולל והפותת והמולח
והמניף והמגיש והמסדר את השלחן והמציב
את הנירות והקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור
לפי שכל אחד מאלו אינו גמר עבודה ונאמ' אשר
יעלה עולה או זבח מה העלייה שהיא גמר
עבודה אף כל שהיא גמר עבודה חייבין עליו.
פרה אדומה ששרפה חוץ ממקום שהיפתה
וכן שעיר המשתלח שהקריבו בחוץ אחר
שהתודה עליו פטור שנ' ואל פתח אהל מועד
אין חייבין עליו. אבל קדשים פסולין שהיה
פסולין בקדש אם העלה מהן בחוץ חייב כיצד
כגון הלן והיוצא והטמא שנפסל במחשבת
העובד שכלן נשרפין כמו שיתבאר בהלכות
פסולי קדשים אם עבר והעלה מהם בחוץ
חייב שנ' לעשות אותו ל"י כל הנעשה ל"י
חייבין עליו ואלו נעשין ל"י. כל דבר
שחייבין על העלייתו בחוץ כיון שהעלה ממנו
כזית בחוץ חייב בין שהעלה בפטם תחלה
ושייר ממנו כזית והעלהו בחוץ בין שהטח
הכל בפטם ולקח ממנו כזית והעלהו בחוץ
אבל אם חסר אותו דבר הקרב כל שהו בפטם
והעלה שאריתו בחוץ פטור. כיצד הקומץ
או הלבונה והאימורין והעולה ומנחה הנשרפת
והנסכים שחסרו מקצתן בפטם והקריב
שאריתן בחוץ פטור שהרי נאמר לעשות

אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר
הוציאו שלם וחסר בחוץ והעלהו הרי זה ספק
לפיכך אינו לוקה. העלה אבר שאין בו
סיה בשר והיה העצם משלימו לכזית חייב
מפני שהוא מחובר היה מלא משלימו לכזית
הרי זה ספק לפיכך אינו לוקה ועולה ואימוהה
מצטרפין לכזית. העלה ואזר והעלה חייב
על כל אבר ואבר זרק והעלה חייב שהיה
שהרי חלק הכתוב בין מעלה לעושה שהיה נאמ
אשר יעלה עולה ונאמ לעשות אותו העלה
אבר אסר פטור שנ לעשות אותו על השלם
הוא חייב שנים שאחזו באבר והעלהו בחוץ חיבין
שנ איש איש אשר יעלה עולה אפלו איש איש
שהעלו חייבין. הזורק מקצת מתנות בחוץ
חייב המקבל דם חטאת בכוס אחד נתן
ממנו בחוץ ואזר ונתן בפנים חייב הנותן בחוץ
שהרי כלו ראוי לקרב בפנים ואם נתן ממנו
בפנים ואזר ונתן בחוץ פטור מפני שהן שיהם
אבל אם קבל בשתי כוסות בין שנתן שניהם
בחוץ או אחד בחוץ ואחד בפנים או אחד
בפנים ואחד בחוץ הרי זה חייב. הקומץ
והלבונה של מנחה שהקריב אחד מהן בחוץ
או הקריב האחד בפנים והשני בחוץ חייב
וכן שני בזיכי לבונה של לחם הפנים שהקריב
אחד מהן בחוץ או אחד בפנים והשני בחוץ
חייב. מי ששחט קדשים בזמן הזה והעלה
חוץ לעזרה חייב מפני שהוא ראוי לקרב בפנים
שהיה מותר להקריב אע"פי שאין בית שקדושה
ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא
פמו שבארנו. השוחט קדשי גוים בחוץ
חייב וכן המעלה אותן בחוץ והגוים מותרין
להקריב עולות לשם בכל מקום והוא שיקריב

בבמה שיבנו ואסור לסיינן ולעשות שלחותן
שהרי נאסר עליט להקריב בחוץ ומותר להורות
להם ולמדם היאך יקריבו לשם הלבדיך הוא.

בדיך רחמנא דסיינן.

הלכות תמידין ומוספין

יש בכללן תשע עשרה מצות שמנה עשרה
מצות עשה ואחת מצות לא תעשה וזהו פרטן
א' להקריב שני כבשים בכליום עולות. ב'
להדליק אש על המזבח בכליום. ג' שלא לכבותה
ד' להרים את הדשן בכליום. ה' להקטיר קטרת
בכליום. ו' להדליק נרות בכליום. ז' שיקריב
כהן גדול מנחה בכליום והיא הנקראת חביתין
ח' להוסיף שני כבשים עולות בשבת. ט' לעשות
לחם הפנים. י' מוסף ראשי חדשים. י"א
מוסף הפסח. י"ב להקריב עומר התנופה.
י"ג לספור כל איש ואיש שבעה שבועות מיום
הקרבת העומר. י"ד מוסף עצרת. ט"ו
להביא שתי הלחם עם הקרבנות הבאות
בגלל הלחם ביום עצרת. י"ו מוסף ראש
השנה. י"ז מוסף יום צום. י"ח מוסף הנ"ג
י"ט מוסף שמיני עצרת. ובאור מצות אלו
בפרקים אלו.

פרק ראשון

מצות עשה
להקריב שני
כבשים עולות

נכנס יום וקם העליון תמיד לבדו
ואחר שעבד של יום עושה תמיד וכן
ואחר שעבד של יום עושין של בין
הערבים ואחר שעבד של בין הערבים
קודם שתעלה החמה ושייר מנה חזרו
ועשה אחת לשחר ועשה אחר מחצות עד
שיקריבו תמיד של שחר של שני שני
יום׃ תמיד של בין הערבים עושין
חוץ משיריים והוץ לבית שיריים והוץ
משש שעות ומעלה ש פוף היום
ולא היו עושין חוץ מבית הפסוק
ושתי ואחד וקיבל שתים ואחד
ולא היו מחזירין חוץ שתי שתים לחת
ומן שיחיו חמה קריבות של יחיה כן
של שבוע עד שחשוך לקריב כל
קודם תמיד של שחר ולא שוחטין לקרן אחר
תמיד של בין הערבים חוץ מקריבן פסח בזמן
שחל ערב פסח להיות בשבת׃ היו שוחטין את הפסח
ואחר תמיד של בין הערבים ואחר
שחיטת פסח ואחר הקטרת הקטורת ואחר
קודם שיאיר למזבח את הנרות ואחר
שיטיל את הבתרים של שלמים של
עלים היו קריבין כשהיה יום טוב
ויהיו מוספי קודם יום קריבה מחשבה יום
ואחר תמיד של בין הערבים חוץ מהחלה לו הין
שוחטין את התמיד של שחרית ואחר
קודם שיזיק את הדם של שלמים חוץ
מפר כהן משיח ושעיר המשתלח ושעיר
יום הכפורים שהיה לו לעכב׃ יום שהוא
משוה שתמיד של שחר קרב משעה ראשונה
והכל משעה שניה שהכל
הקריבות ולא היו פוחתין על יחד
ואחד עשר כלים ששרתו בהן
היה עליהן רשות לכהן ובלבד
תמיד של שחר קודם ושחרית עמדו
משמונה על שמונה שהיו שנים
ושנים העבודה על הקרן שמונה
ומשמונה על שמונה שהיו שנים
ושנים העבודה על הקרן שמונה
ואחד ואחד היה משלים לו לשנים
עשר׃ ואחד שהיה מקטיר את הפנימית
ואת הקטורת ואחד שהיה מקטיר את
האברים ואחד שהיה מנתח את הבבלי
ואחד שהיה מנתח את הבתרים ואחד
שהיה מהלך בראש הגזרה ואחד
שהיה מהלך בראש הכבש ואחד
שהיה מהלך בראש הלשכה ואחד
שהיה מהלך בראש הבתרים ואחד
שהיה מהלך בראש הכבש ואחד
שהיה מהלך בראש הלשכה ואחד

פרק שני

מעות שהיו לו ביום ואבדו בלילה וכו'. משנה זו שנויה בתוספתא בפרק ב' ובפרק ג' ובפרק ד' ובפרק ה' ובפרק ו' ובפרק ז' ובפרק ח' ובפרק ט' ובפרק י' ובפרק יא' ובפרק יב' ובפרק יג' ובפרק יד' ובפרק טו' ובפרק טז' ובפרק יז' ובפרק יח' ובפרק יט' ובפרק כ' ובפרק כא' ובפרק כב' ובפרק כג' ובפרק כד' ובפרק כה' ובפרק כו' ובפרק כז' ובפרק כח' ובפרק כט' ובפרק ל' ובפרק לא' ובפרק לב' ובפרק לג' ובפרק לד' ובפרק לה' ובפרק לו' ובפרק לז' ובפרק לח' ובפרק לט' ובפרק מ' ובפרק מא' ובפרק מב' ובפרק מג' ובפרק מד' ובפרק מה' ובפרק מו' ובפרק מז' ובפרק מח' ובפרק מט' ובפרק נ' ובפרק נא' ובפרק נב' ובפרק נג' ובפרק נד' ובפרק נה' ובפרק נו' ובפרק נז' ובפרק נח' ובפרק נט' ובפרק ס' ובפרק סא' ובפרק סב' ובפרק סג' ובפרק סד' ובפרק סה' ובפרק סו' ובפרק סז' ובפרק סח' ובפרק סט' ובפרק ע' ובפרק עא' ובפרק עב' ובפרק עג' ובפרק עד' ובפרק עה' ובפרק עו' ובפרק עז' ובפרק עח' ובפרק עט' ובפרק פ' ובפרק פא' ובפרק פב' ובפרק פג' ובפרק פד' ובפרק פה' ובפרק פו' ובפרק פז' ובפרק פח' ובפרק פט' ובפרק צ' ובפרק צא' ובפרק צב' ובפרק צג' ובפרק צד' ובפרק צה' ובפרק צו' ובפרק צז' ובפרק צח' ובפרק צט' ובפרק ק' ובפרק קא' ובפרק קב' ובפרק קג' ובפרק קד' ובפרק קה' ובפרק קו' ובפרק קז' ובפרק קח' ובפרק קט' ובפרק קי' ובפרק קיא' ובפרק קיב' ובפרק קיג' ובפרק קיד' ובפרק קטו' ובפרק קטז' ובפרק קיז' ובפרק קיח' ובפרק קיט' ובפרק קכ' ובפרק קכא' ובפרק קכב' ובפרק קכג' ובפרק קכד' ובפרק קכה' ובפרק קכו' ובפרק קכז' ובפרק קכח' ובפרק קכט' ובפרק קל' ובפרק קלא' ובפרק קלב' ובפרק קלג' ובפרק קלד' ובפרק קלה' ובפרק קלו' ובפרק קלז' ובפרק קלח' ובפרק קלט' ובפרק קמ' ובפרק קמא' ובפרק קמב' ובפרק קמג' ובפרק קמד' ובפרק קמה' ובפרק קמו' ובפרק קמז' ובפרק קמח' ובפרק קמט' ובפרק קנ' ובפרק קנא' ובפרק קנב' ובפרק קנג' ובפרק קנד' ובפרק קנה' ובפרק קנו' ובפרק קנז' ובפרק קנח' ובפרק קנט' ובפרק קס' ובפרק קסא' ובפרק קסב' ובפרק קסג' ובפרק קסד' ובפרק קסה' ובפרק קסו' ובפרק קסז' ובפרק קסח' ובפרק קסט' ובפרק קע' ובפרק קעא' ובפרק קעב' ובפרק קעג' ובפרק קעד' ובפרק קעה' ובפרק קעו' ובפרק קעז' ובפרק קעח' ובפרק קעט' ובפרק קפ' ובפרק קפא' ובפרק קפב' ובפרק קפג' ובפרק קפד' ובפרק קפה' ובפרק קפו' ובפרק קפז' ובפרק קפח' ובפרק קפט' ובפרק קצ' ובפרק קצא' ובפרק קצב' ובפרק קצג' ובפרק קצד' ובפרק קצה' ובפרק קצו' ובפרק קצז' ובפרק קצח' ובפרק קצט' ובפרק ר' ובפרק רא' ובפרק רב' ובפרק רג' ובפרק רד' ובפרק רה' ובפרק רו' ובפרק רז' ובפרק רח' ובפרק רט' ובפרק רי' ובפרק ריא' ובפרק ריב' ובפרק ריג' ובפרק ריד' ובפרק ריה' ובפרק ריו' ובפרק ריז' ובפרק ריח' ובפרק ריט' ובפרק רכ' ובפרק רכא' ובפרק רכב' ובפרק רכג' ובפרק רכד' ובפרק רכה' ובפרק רכו' ובפרק רכז' ובפרק רכח' ובפרק רכט' ובפרק רל' ובפרק רלא' ובפרק רלב' ובפרק רלג' ובפרק רלד' ובפרק רלה' ובפרק רלו' ובפרק רלז' ובפרק רלח' ובפרק רלט' ובפרק רמ' ובפרק רמא' ובפרק רמב' ובפרק רמג' ובפרק רמד' ובפרק רמה' ובפרק רמו' ובפרק רמז' ובפרק רמח' ובפרק רמט' ובפרק רנ' ובפרק רנא' ובפרק רנב' ובפרק רנג' ובפרק רנד' ובפרק רנה' ובפרק רנו' ובפרק רנז' ובפרק רנח' ובפרק רנט' ובפרק רס' ובפרק רסא' ובפרק רסב' ובפרק רסג' ובפרק רסד' ובפרק רסה' ובפרק רסו' ובפרק רסז' ובפרק רסח' ובפרק רסט' ובפרק רע' ובפרק רעא' ובפרק רעב' ובפרק רעג' ובפרק רעד' ובפרק רעה' ובפרק רעו' ובפרק רעז' ובפרק רעח' ובפרק רעט' ובפרק רפ' ובפרק רפא' ובפרק רפב' ובפרק רפג' ובפרק רפד' ובפרק רפה' ובפרק רפו' ובפרק רפז' ובפרק רפח' ובפרק רפט' ובפרק רצ' ובפרק רצא' ובפרק רצב' ובפרק רצג' ובפרק רצד' ובפרק רצה' ובפרק רצו' ובפרק רצז' ובפרק רצח' ובפרק רצט' ובפרק רק' ובפרק רקא' ובפרק רקב' ובפרק רקג' ובפרק רקד' ובפרק רקה' ובפרק רקו' ובפרק רקז' ובפרק רקח' ובפרק רקט' ובפרק רקי' ובפרק ריא' ובפרק ריב' ובפרק ריג' ובפרק ריד' ובפרק ריה' ובפרק ריו' ובפרק ריז' ובפרק ריח' ובפרק ריט' ובפרק רכ' ובפרק רכא' ובפרק רכב' ובפרק רכג' ובפרק רכד' ובפרק רכה' ובפרק רכו' ובפרק רכז' ובפרק רכח' ובפרק רכט' ובפרק רל' ובפרק רלא' ובפרק רלב' ובפרק רלג' ובפרק רלד' ובפרק רלה' ובפרק רלו' ובפרק רלז' ובפרק רלח' ובפרק רלט' ובפרק רמ' ובפרק רמא' ובפרק רמב' ובפרק רמג' ובפרק רמד' ובפרק רמה' ובפרק רמו' ובפרק רמז' ובפרק רמח' ובפרק רמט' ובפרק רנ' ובפרק רנא' ובפרק רנב' ובפרק רנג' ובפרק רנד' ובפרק רנה' ובפרק רנו' ובפרק רנז' ובפרק רנח' ובפרק רנט' ובפרק רס' ובפרק רסא' ובפרק רסב' ובפרק רסג' ובפרק רסד' ובפרק רסה' ובפרק רסו' ובפרק רסז' ובפרק רסח' ובפרק רסט' ובפרק רע' ובפרק רעא' ובפרק רעב' ובפרק רעג' ובפרק רעד' ובפרק רעה' ובפרק רעו' ובפרק רעז' ובפרק רעח' ובפרק רעט' ובפרק רפ' ובפרק רפא' ובפרק רפב' ובפרק רפג' ובפרק רפד' ובפרק רפה' ובפרק רפו' ובפרק רפז' ובפרק רפח' ובפרק רפט' ובפרק רצ' ובפרק רצא' ובפרק רצב' ובפרק רצג' ובפרק רצד' ובפרק רצה' ובפרק רצו' ובפרק רצז' ובפרק רצח' ובפרק רצט' ובפרק רק' ובפרק רקא' ובפרק רקב' ובפרק רקג' ובפרק רקד' ובפרק רקה' ובפרק רקו' ובפרק רקז' ובפרק רקח' ובפרק רקט' ובפרק רקי'

פרק שלישי

מעות שנתן להקדיש את הקרקע על
מנת שיהא הזקף כל שהוא כל יום נתן
עד שיפדה את הקרקע ומת הלוקח
הקרקע ליורשיו ומת היורש ליורשיו
ובא הקרקע ליד אחר ואין הקרקע חייבת
אלא מה שהיה חייב הלוקח הראשון
ואין חייבין ליורשיו ולא לאחר יד
שהקרקע משועבדת לו ואין חייבין
לפדות אלא מה שהיה חייב הלוקח
הראשון ואין חייבין לפדות אלא
מה שהיה חייב הלוקח הראשון
ואין חייבין לפדות אלא מה שהיה
חייב הלוקח הראשון

וכל קדש ועד היה שמו ועל זקב דיד
ומחזיק קבים וקט ומשח העט מזין עשו
וחוקק כרין קחוב והפתח שפתוך המוכח
ובוקע עתך העט ומחזקה ומכבד את הקשר
עליהן ומושחן עם מזבח ומנח . ומי שזכה
מקעורת בוגל כל מלא קעורת בוגל וכפוי
היה ל וכך היה שמו ומוכיח את הקף נעב
אחר וכף היה שמו ומכסה את הקף נעב
קטן ומוזן הכף פדו ומגש ושמו אחר
מוחתה שלחן כדו . ומה חותה זך
שוכה מוחתה עקר מוחתה שלכפף ומלה
מלוח המוכח ומוכה את הנחלים הילך ואת
ומוגל מן הנחלים שמחכא מוכרה מלוח
ומוכד ומושכן עתך מוחתה שלזכה מם מעשן
מן הנחלים מוו קכ חו מחוק ומכבן לאוכד
ומשכן כוכה שהיו הקשכך ומם מעשר
יהי של קכ חוור וחותה . מלוח דכיכ
היה הפשכך ומשמש כוכה חותו על
הנחלים ומל הלרין מכלה ומוכידין מ את
הקשן ומעל המוכח ומקדיש מעשיכ זך
מלוח המוכח הקשוי ומגל הלט מכבן
הלוח המוכח ומשחוק ומלח וזך מכבדן
המוכח מכך את הנחלים על גב המוכח
הקשוי ומוכדן כוכה מעל מחוק ומלח
ומגל מן הנחלים מוכה מוכח מוכה מחוק
ומוגל מן מכלה ומוכח מוכה מוכח מוכה
ומוכח מכלה מן הנחלים מוכה מוכח מוכה
כל הלט ומן מוכח מוכה מוכח מוכה מוכח
מוכח מוכה מוכח מוכה מוכח מוכה מוכח
מוכח מוכה מוכח מוכה מוכח מוכה מוכח
מוכח מוכה

פרק רביעי

כל העבודות
הללו שעשו
בכלים שהיו
בהיכל ובעזרה
חוץ מהקטרת
הקטורת ומתן
דמים ומתן
הלחם ומתן
הנסכים ומתן
שתי הלוגין
של יין של
נסכים ומתן
שתי הכבשים
עם לחם
הפנים של
שבת ומתן
הלחם של
תמיד של
בין הערבים
ומתן שתי
הלוגין של
יין של נסכים
ומתן שתי
הכבשים

הנסכים והשנים עשר מעשה החכה ירק
מעשה הכיריים והאחד עשר מעשה פלח
והקשיות מעשה שתי הכתפות והקשירי
והכיל והשיויט מעשה החזה והבריח
והשלשי מעשה שתי הידיים והשכיבי מעשה השקן
מעשה ריחו הקמיר והנר עבדו והשלי
מעשה יחד הקמיר והנר עבדו והשלי
מעשה שתי הידיים והשכיבי מעשה השקן
והקשירי מעשה החזה והבריח והכיל
והקשיות מעשה שתי הכתפות והקשירי
מעשה הכיריים והאחד עשר מעשה פלח
הנסכים והשנים עשר מעשה החכה ירק

הרימון שהוא לקנה ופרח להניחו ובשחתו
והשופרין עדלזין יחדיו עשרה ומחתי
הסיווה לשחות בה הדיוט שהכיר
מעשה שחות בה הדיוט שהכיר
חלילה על שישים הימים שהקריבו עשו
והלוים עשו שישים הימים שהקריבו
משיח ישראל ולוה הימים
שהקריבו עשו על הקשורים שהקריבו ולא
היה יוסף על הקשורים עשרה שהקריב
מפיות ישראל שלא על ידי דבר לקרב
עד ויקדש באלפים הרבעה פיסרין
ין מפיסין בכל יום משקריית הפיסק הראשון
שלא יתרם את היוכח הפיסו וזה הי עזה
להקריב והוא מפלל את הישרה והוא
מעשה עשר עשיס לזכח והוא מכשר
מחתה מלאה גחלים הוא הזכח הוא לזכח
הזכר להקריב עליה קטרת הפיסק
הנשא ווהן ם שנשא עליהן עמידתן
כיצד הסיווה חומר להם הכהנים ומוכר
כדרך שהוא נוהג בשאר ימות השנה
שהוא נוטל את האפר ומניחו בקרן
מזרחית הסמיל את האפר ומניחו בקרן
כנגד הוא מקבל את הדם הסמיל והוא מזרק
והשלי הסמיל מזבח הקטרת והכיבש עכשיו
שהוא מזבח הקטרת והכיבש עכשיו
מהלך את הסנדלים והוא מקטיר את הקטרת
מעשה ריחו הסמיל והנר עבדו והשלי
מעשה שתי הידיים והשכיבי מעשה השקן
והקשירי מעשה החזה והבריח והכיל
והקשיות מעשה שתי הכתפות והקשירי
מעשה הכיריים והאחד עשר מעשה פלח
הנסכים והשנים עשר מעשה החכה ירק

והקשרה שהיו מעשה היין של נסכים חסיר
הקשרי חוץ להן הסיווה לבד מהני טיר
לחקריב עליה הקטורת הסיר הכיבש שהקטיר
מימין יהא ויסיר יסקבל הכל הסיווה
ויסיקן ומי שיהא הסיר זה הראשון הוא שיזה
להקטיר הקטורת הסיר הכיבש שהקטיר
כלם ומפיסין שלא מי מעשה לחבירו ין
הנשא לזכח הסיקו וזכה מי שזכה
המיד של בין השמשות ין מפיסין על סיר
אחר אחר כל מקום שהוא כשהוא מן השנה
השחורת שאחריית וזכה בה בן השמש ויהו
כל מי שלא הקטיר מעולם מחבירו
אותו הבא ויסיקו עליו ואם שני הקטירו
כלם מחזיקין לה שם מקדיש
בן השמש פשמן שיש המידין
הסיר שלשי וזה שהוא בה שחריית הקטורת
ומוסיפין ושם בוכיס שנה סדרים שהיו
מפיסין פשחר אחרי אותו הבא של שחר ושל
משיר הראשון ומקריבין התמיד של שחר ושל
השנה שהוא של מוספין וכל שהוא בשבת
השבורת התמיד של שחר הוא והוא בה
כשי יוסף והמשיר האחר
שיהא פשהי מפיסין פיקוח אחרון
התמיד של בין השמשים ואת ואת חולקים
בשם השם ואין חולקין את הלחם של
עיקריו של בזיכי שהוא של לחם ושנה
השנה מלא כשהי הקריבו אחר הקרבן
הזוסקין ומקריבין את הכזיכין ושל שהיה
מקריבין את של הכזיכין פשר חולקין
את לחם השם בכל שבת השבת מאחר
השבת ונוטל של אחת ומשיר ואחת נוטל

פרק חמישי

מעות נשתיירו
מקדש לפני
הפסח בכל
יום שמניחין על השלחן לעת
מה יכול על
כום השמיני שאכלו ובו ובכך
היו מניחין
שתי חלות שהיו עשרון עשרון
כל חלה וחלה
של עשרון עשרון שנאמר
ושנים עשרנים יהיו
לחלה האחת ואחת לשתים
מכאן אמרו
שתי חלות היו מונחות על
השלחן ולא
יותר מכאן אמרו שתי
מחלוקות היו
בשתי חלות של לחם הפנים
אחד מהן
אומר שתי חלות היו מונחות
על השלחן
ואחד מהן אומר שתי חלות
היו מונחות
על השלחן אחד אומר
שתי חלות היו
מונחות על השלחן ואחד
אומר שתי חלות
היו מונחות על השלחן
מאחר שאחד
אומר שתי חלות היו מונחות
על השלחן
ואחד אומר שתי חלות היו
מונחות על
השלחן מה ראה זה שלא
אמר אלא
שתי חלות היו מונחות על
השלחן ומה
ראה זה שלא אמר אלא
שתי חלות היו
מונחות על השלחן אלא
שמעתי מפי
אבא מן הכהן הגדול שהיה
אומר שתי
חלות היו מונחות על
השלחן שתים
שהיו מונחות על השלחן
מבחוץ היו
מונחות שתים שהיו מונחות
על השלחן
מבפנים היו מונחות שתים
שהיו מונחות
על השלחן מבחוץ היו
מונחות שתים
שהיו מונחות על השלחן
מבפנים היו
מונחות שתים שהיו מונחות
על השלחן
מבחוץ היו מונחות שתים
שהיו מונחות
על השלחן מבפנים היו
מונחות

פרק ששי

סדר עבודת היום

כל זמן שהכהנים עוסקים בקטורת
ובאברים מצוה להרבות בקטורת
ובאברים ואסור לפנות מן המערכה
ולילך לו לפי שהוא מקום כפרה
לכל ישראל ואם פנה לו מותר
לחזור ואם לאו אין חוזרין
אחר הקטורת ואחר האברים
אלא אחר התמיד של שחר
ואחר הקטורת ואחר האברים
אלא אחר התמיד של בין הערבים
ואחר הקטורת ואחר האברים
אלא אחר המוספין ואחר הקטורת
ואחר האברים אלא אחר נסכי
התמיד של בין הערבים ואחר
הקטורת ואחר האברים אלא
אחר נסכי המוספין ואחר הקטורת
ואחר האברים אלא אחר נסכי
התמיד של שחר ואחר הקטורת
ואחר האברים אלא אחר נסכי
המוספין ואחר הקטורת ואחר
האברים אלא אחר נסכי התמיד
של בין הערבים ואחר הקטורת
ואחר האברים אלא אחר נסכי
המוספין ואחר הקטורת ואחר
האברים אלא אחר נסכי התמיד
של שחר ואחר הקטורת ואחר
האברים אלא אחר נסכי המוספין
ואחר הקטורת ואחר האברים
אלא אחר נסכי התמיד של בין
הערבים ואחר הקטורת ואחר
האברים אלא אחר נסכי המוספין
ואחר הקטורת ואחר האברים
אלא אחר נסכי התמיד של שחר
ואחר הקטורת ואחר האברים
אלא אחר נסכי המוספין ואחר
הקטורת ואחר האברים אלא
אחר נסכי התמיד של בין הערבים
ואחר הקטורת ואחר האברים
אלא אחר נסכי המוספין ואחר
הקטורת ואחר האברים אלא
אחר נסכי התמיד של שחר ואחר
הקטורת ואחר האברים אלא
אחר נסכי

שעל הפייסות ויקיש על העזרה ופותחין לו
ומבלשין את כל העזרה ומעמידין עושי
אבתין לעשות האבתין וכל הכהנים ששם
כבר טבלו קודם שיבא הממונה ולבשו בגדי
כהונה ויבאו ויעמדו בלשכת הגזית ויפייסו
פייס ראשון ושני ויזכה כל אחד במלאכתו
כמו שבארנו ומתחיל זה שזכה בתרומת
הדשן ותורם על הסדר שאמרנו · ואחר
כך מסדר מערכה גדולה ואחר כך מסדר
מערכה שניה ואחר כך מעלה שני גזרי
עצים ומניחן על מערכה גדולה להרבות
האש ואחר כך נכנסים ללשכת הכלים ומופיא
כל כלי השרת שצריכין להן כל היום ומשקין
את התמיד מים וזה שזכה בשחיטתו מושכו
לבית המטבחיים וילכו אחריו הכהנים שזכו
להעלות האיברים ושוהין שם עד שפותחין
שער ההיכל הגדול ובשעת פתיחת השער
שוחטין את התמיד · ואחר כך נכנסין להיכל
שני כהנים האחד שזכה בדשון המזבח הפנימי
והשני שזכה בדשון המנורה והמדשן את
המזבח מדשנו בשעה שהשוחט שוחט את
התמיד ואחר כך זורק הדם שקבל ואחר
שזורקין את הדם מטיב זה שבהיכל אחש
הנרות ויוצאין שניהם מן ההיכל · ואלו
שבבית המטבחיים מפשיטין ומנתחין וכל
אחד מעלה אבר שזכה בו לבבש ונותנין ה
האברים מחצי כבש ולמטה במערכו ושל
מוספין היו נותנין אותן מחצי כבש ולמטן
במזרחו ושל ראשי חדשים נותנין על המזבח
מלמטן מלמעלה בין קרן לקרן במקום הלך
רגל הכהנים כדי לפרסמו שהוא ראש חדש ·

ומולחין שם את האיברים ובוזקין מלח על
גבי הכבש אפלו בשבת כדי שלא יאלוק ויפלו
הכהנים שם בעת הלכתם בעצים למערכה
ואפלו שהמלח אוצן בין רגליהם ובין הכבש
הואיל ואין ההולכה הזאת עבודה אין חוששין
· ואחר שמעלין האיברים לבבש מתכנסין
כלם ללשכת הגזית והממונה אומ׳ להם בדכו
בדכה אחת והן פותחין וקורין אהבת עולם
ועשר הדברות ושמע והיה אם שמע ויאמר
ואמת ויציב ורצה ושים שלום ובשבת מוסיפין
בדכה אחת יהיה שיאמרו אנשי משמר הוצא
לאנשי משמר הנכנס מי ששכן את שמו ב
בבית הזה ישכן בינכם אהבה אחוה שלום
ורעות · ואחר כך מפיסין פייס שלישי
ורביעי וזוכה בקטרת מי שזוכה ונכנס ומק
ומקטיר ואחר כך נכנס זה שזכה בדשון
המזבח המנורה ומיטיב שתי הנרות ויוצא
זה שהקטיר עם מדשן המנורה ועומד על
מעלות האולם הוא ואחיו הכהנים · כשיגיעו
בין האולם ולמזבח והיה לה קול גדול ושלשה
דברים היתה משמשת כהן שהוא שומע
את קולה יודע שאחיו הכהנים נכנסים
להשתחוות והוא רץ ובא ובן לוי שהוא שומע
את קולה יודע שאחיו הלוים נכנסין לדבר
בשיר והוא רץ ובא וראש המעמד כשהיה
שומע את קולה היה מעמיד את הטמאין
על שער המזרח מפני האשד שירעו הכל
שעדין לא הביאו כפרתן · ואחר כך מעלה
זה שזכה באברים את האברים מן הכבש
למזבח ואחר שמעלין את האברים מתחילין
אלו שעל מעלות האולם ומבדכין בדכת כהנים

פרק שביעי

שבארנו וזמנו קבוע ולפיכך דוחה את השבת
ואת הטומאה. אין מפיאין מנחה זו אלא
מארץ ישראל שנ׳ והמתה את שור ראשית
קצירכם אל הכהן מצותו לבא מן הקרוב לא
בכל הקרוב מפיאין אותו מכל מקום מארץ
ישראל מצותו להקצר בלילה בלילה שנא׳ ושרפן
בחול בן בשבת וכל הלילה כשר לקצירת
העומר ואם קצרוהו בום כשר מצותו לבא מן
הקמה לא מצאו יפאו מן העמרים מצותו
לבא מן הלא לא מצאו יפאו מן היבש. היה
דרכן להביא מן השדות שבדרום היתה נר אצ
השדה וזורע אצ׳ה בשנה זו ובשנה אחרת נר
החצי שזרע וזורע החצי שנר ומביא ממנו
עומר זה מן השעורים היה בא ודבר זה
קבלה ממשה רבנו ושכר היה נעשה מערב
יום טוב ומצאן שלחי בד ועשין אותו כרכות
במחובר לקרקע כדי שיהיה נוח לקצר וכל
העיירות הסמוכות לשם מתכנסות כדי
שיהיה נקצר בשמח גדול וקוצרין שלש סאים
שעורין בשלשה אנשים ובשלש קופות ובשלש
מגלות כיון שחשכה אומ׳ להן הקוצר לבל העומרין
שם בא השמש אומ׳ לו הן בא השמש אומ׳ לו הן
מגל זה אומ׳ לו הן מגל זה אומ׳ לו הן קופה זו
אומ׳ לו הן קופה זו אומ׳ לו הן ואם היה שבת
אומ׳ להן שבת זו אומ׳ לו הן שבת זו אומ׳ לו הן
שבת זו אומ׳ לו הן אקצר והן אומ׳ לו קצר
שלשה דברים על כל דבר ודבר. וכל כך למה
מפני אלו הטועים שיצאו מכלל ישראל בבית
שני שהן אומ׳ שזה שנאמ׳ בתורה ממחרת
השבת הוא שבת בראשית מפי השמועה
למדו חכמים שאינה אלא שבת יום טוב וכן

ראו תמיד הנביאים והסנהדרין בכל דור ודור
שהיו מנפין את העומר בשנה שבר בנסן
בין בחול בין בשבת. והרי נאמ׳ בתורה ולא
וקלי ומרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה ונאמ׳
ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות
וקלי בעצם ואם תאמר שאותו הפסח אירע
כמו שרמו הטפשים היאך תלה הכתוב התר
אכילתם לחדש בדבר שאינו העקר ולא הסבה
אלא נקרה נקרה אלא מאחר שתלה הדבר
במחרת הפסח הדבר בדור שמחרת הפסח
היא היא העילה המתרת את החדש ואין משגיחין
על אי זה יום הוא מימי השבוע. קצרוהו
ונתנוהו בקופות הביאוהו לעזרה וחבטו אותו
וזורין וכוררין ולקחין את השעורים ומהבהבין
אותן על האש בחבוב מנוקב כדי שיהיה האור
שולט בכלו שנ׳ אביב קלי באש גרש כרמל מפי
השמועה למדו שאינו מדבר אלא במנחת העומר
בלבד. ואחר שקילין אותו שוטחין אותו
בעזרה והרוח מנשבת בו ונותנין אותו לרחים
של גרוסות וטוחנין את השלש סאין ומוציאין
מן הכל עשרון שלם שהוא מנופה בשלש עשרה
נפה והשאר נפדה ונאכל לכל אדם. וחייב
בחלה ופטור מן המעשרות כמו שבארנו.
ולקחין זה העשרון של סלת השעורין וכוללין
אותו בלוג שמן בום ששה עשר בנסן ונותנין
עליו קומץ לבונה כשאר המנחות. ומניפו
במזרח מולך ומביא מעלה ומוריד ומגישו
כנגד חודה של קרן מערבית דרומית כשאר
המנחות וקומץ ומקטיר והשאר נאכל לכהנים
כשירי כל המנחות ואימתי קומצין אותו אחר
שמקריבין מוסף היום וכבש העולה קודם

פרק שמיני

ומפיק ליה מדכתיב ונסכו ונסכו הוי ליה תרי ונסכו ונסכו
תלת ואידך ונסכו ונסכו מיבעי ליה לכדתניא ר' יוסי
הגלילי אומר ונסכו ונסכו ונסכו ונסכו ונסכו ונסכו
ונסכו ונסכו

פרק תשיעי

קדשי קדשים הם ושחיטתן בצפון
קדשי קדשים הם ושחיטתן בצפון
ושיריהן לזכרים מן התמימים
ושיריהן לזכרים מן התמימים
ושיריהן לזכרים מן התמימים

פרק עשירי

בום קמי
יקריבן יוסף
ויהי הלוה מי

ויהיל וזה הוה העקרין ויהיל העם ושמה
כמוים כלן שלוש ושתי ושתי ויהיל מכל
עמיך ושתי יוקריבן העמר ושתי ויהיל
ויהיל טשיק, ובן זעון שתי ויהיל
בום עובדיהילון שלוח הפסוח יקריבן
יוסף היום שלוח שתי פרים ושני ויהיל
ויהיל השה שתי ושתי ויהיל
ויהיל מכלה ובן בכל יום ויום ויהיל
יהי יחב יקריבן שנים שתי פרים ופלגי
אחד שתי פרים שי שיהיו קרבן יום שבעה
פרים שבעה כמוי ילים שנים כמוים
ויהיל השה שתי ושתי ויהיל
בום שיהיו שתי יקריבן יוסף היום
פר ויהיל ושמה כמוים כלן שלוש ושתי
יהיל וזה יוסף שמו כל שמחת
יהי יחב יקריבן את היום עלבב ויהיל
ובכי זה הלבה שנים ושם כפון ויהיל
שלשה שלוש פרים היה יוסף היום שלוח
שיהי היום לחך היין וזו היין שמך היום
ושתי שנים ויכל יחד יום ויום יקריבן
שמך היום שכח יחד יום ויום יקריבן
שמך היום שכח יחד יום ויום יקריבן
ויהיל ויהיל ויהיל ויהיל ויהיל ויהיל

משמר מקריב אחד נשארו שם ארבעה עשר
כבשים לתשעה משמרות אמשה מקריבין
שנים שנים וארבעה מקריבין אחד אחד
בשלישי היו שם אחד עשר פרים ושני אילים
ושעיר כל משמר מקריב אחד נשתיירו
שם ארבעה עשר כבשים לעשרה משמרות
ארבעה מקריבין שנים שנים ושלשה מקריבין
אחד אחד ברביעי היו שם עשרה פרים
ושני אילים ושעיר כל משמר מקריב אחד
נשארו שם ארבעה עשר כבשים לאחד עשר
משמרות שלשה מקריבין שנים שנים ושמנה
מקריבין אחד אחד בחמשי היו שם
תשעה פרים ושני אילים ושעיר כל משמר
מקריב אחד נשארו שם ארבעה עשר
כבשים לשנים עשר משמרות שני משמרות
מקריבין שנים שנים ועשרה מקריבין אחד
אחד בשלשי היו שם שמנה פרים ושני
אילים ושעיר כל משמר מקריב אחד נשארו
שם ארבעה עשר כבשים לשלשה עשר
משמרות משמר אחד מהן מקריב שני כבשים
ושנים עשר משמר מקריבין אחד אחד
בשבעי היו שם שבעה פרים ושני אילים
ושעיר וארבעה עשר כבשים כמנין המשמרו
כמנה כל משמר מקריב בהמה אחת וכל מי
שהיה מקריב פר הוא לא היה מקריב פר
למחר אלא חוזרין אלילה ומשמיני חוזרין לפייס
כלן כאחד כשאר הקלים כמו שבארנו בוס
טוב הראשון שלא נגע שאל להיות בשבת היה שם
מנחת נסכים של מוספין ושל תמידין אחד
ושנים עשרון ולא היו מערבין אותו ולעולם
אין מערבין נסכים אלא נסכי הפרים לבדם

ונסכי אילים לבדם ונסכי כבשים לבדם בין
בקרבנות צבור בין בקרבנות יחיד וכל
האלבים של קרבנות בין קרבנות צבור בין
קרבנות יחיד אין מערבין אותן זה בזה אלא
מקטירין אימורי כל קרבן וקרבן בפני
עצמן ואם נתערבו מקטירין הכל כאחד
מנחות של נסכים שנתערבו זו בזו לאחר
שנבללה כל מין ומין בפני עצמו כשרות ופון
שנבלו המנחות ונתערב שמנן וסלתן הרי
זה מותר לערב יין שלהן לבתחלה וכן אם
הקטיר מנחות של נסכים כל אחת ואחת
בפני עצמה הרי זה מותר לערב היין שלהן
כשמערבין היין של נסכים יש לו לערב יין
נסכים של אמש בשל יום ושל יחיד בשל
צבור וכשמערב מערב נסכי פרים בין
נסכי אילים בין נסכי כבשים אבל אין מערבין
יין נסכי כבשים בין נסכי פרים ואילים
ולעולם אין מערבין היין לבתחלה אלא אחר
שנתערבה הסלת אז אחר שהקטירה כמו
שבארנו

הלכות בכולי המוקדש

יש בכללן שמנה מצות שתי מצות עשה
ושש מצות לא תעשה וזהו פרטן א׳ שלא
לאכול קדשים שנפסלו או שהוטל בהן מום
ב׳ שלא לאכול פגול ג׳ שלא יותיר קדשים
לאחר זמנן ד׳ שלא יאכל טותר ה׳ שלא

יאכל קדשים שנטמאו · ו שלא יאכל אדם
שנטמא הקדשים · ז לשרוף הנותר · ח
לשרוף הטמא · ובאור מסת אלו בפרקים אלו ·

פרק ראשון

כל הפסולין
לעבודה
מותרין לשחוט
קדשים לבהמה ואפלו קדשי קדשים חוץ
מן הטמא שאינו שוחט לבהמה · ואע״פ
שהוא חוץ לעזרה ופשט ידו ושחט בעזרה
עזרה שמא יגע בבשר ואם עבר ושחט הזבח
כשר · וכן פר כהן גדול שליום הכפורים
אע״פ שנטמא בו ושחט אהרן אם שחטו זר
כשר אף פרה סדומה ששחטה זר כשרה
שאין לך שחיטה שפסולה כזר · השוחט
את הקדשים ולא נתכוון לשחיטה אלא
כמתעסק הרי אלו פסולין עד שיתכוין
לשחוטה ולא ישחוט שני ראשים כאחד
בקדשים ואם שחט הרי אלו כשרים אבל
שנים שוחטין בהמה אחת בקדשים בחולין
הקטן אינו שוחט קדשים אע״פ
שהגדול עומד על גבו שהקדשים צריכין
מחשבה וקטן אין לו מחשבה להקל אלא
להחמיר כגד היתה עולה עומדת בדרום
ומשכה הקטן והביאה לצפון ושחטה שהיא
ממעשיו נכר שמחשבתו לשחיטת קדשים
הרי זו פסולה · קדשי קדשים שנשחטו
בדרום או שנתקבל דמם בדרום פסולין
היה עומד בדרום והושיט ידו וקבל הדם
בצפון קבלתו פסולה הכניס ראשו ורוב
לצפון הרי הוא כעומד בצפון · שחטה

בצפון ופרכסה ויצאת בדרום וחזרה בצפון
ואחר כך קבל דמה בצפון כשרה · וכן
קדשים קלים שהיו בפנים ועמד חוץ לעזרה
והכניס ידו לפנים ושחט שחיטתו כשרה
הכניס ידו וקבל קבלתו פסולה אפלו הכניס
ראשו ורוב ואפלו היה העובד כלו בפנים
ונצבתו בחוץ עבודתו פסולה שנ׳ בבא כם אל
אהל מועד עד שיבאו כלם · פרכסה
הבהמה ויצאת לחוץ אחר קבלת דמה
כשרה שאפלו יצאו האימורין והבשר קודם
זריקה בקדשים קלים הזבח כשר כמו
שיתבאר · היתה הבהמה כלה בפנים
ורגלו בחוץ ושחט הזבח פסול שנ׳ והביאוס
ליי׳ עד שתהיה כלה בפנים ואחר כך הוציאה
לחוץ חותך הבשר עד שהוא מגיע לעצם
ואחר כך מקבל הדם ואם קבל ואחר כך
חתך פסול מפני שמנונית הבשר שבחוץ
ובקדשים קלים אינו צריך לחתוך אלא
מחזיר רגלה לפנים ומקבל שבשר קדשים
קלים שיצא קודם זריקה כשר · תלה
הבהמה ושחטה באויר העזרה פסולה שנ׳
על ירך המזבח עד שישחוט באין היתה
הבהמה באין ונתלה ושחט והוא תלוי
באויר בקדשי קדשים פסול ובקדשים קלים
כשר שחט מיעוט סימנין בחוץ וגמרן
בפנים או ששחט מיעוטן בדרום וגמרן
בצפון פסולין שהשחיטה ישנה מתחלה
ועד סוף · נתלה וקבל הדם מצאר
בהמה המונחת בקרקע פסול שאין דרך
שירות בכך היה עומד בעזרה ותלה המזיר
בידו וקבל הדם באויר או שהגביה הבהמה

וקבל הדם מזה כאן וזה כאן מקום
שחיטה לפני הדבר זה. קבל הפסול אם
נתן שלא לשם עבודה ושלא לשם הפסול
והוא שבן שהוא ראוי לעבודה ולזה הפסול
שהוא פסול לעבודה וזה ראוי לעבודה
שיהא מקומו ראוי לעבודה. קבל הדם
הכשר ונתן לשם פסול ולא לשם הפסול
עבודה זו שקבל הדם מזה כאן וזה כאן
ולא לשם הפסול שקבל הדם מזה כאן
וזה כאן ולא לשם עבודה זו שקבל הדם
מזה כאן וזה כאן. פסול שקבל הדם
והולך הדם שקבל הכשר ונתן לשם
פסול ולשם עבודה זו שקבל הדם מזה
כאן וזה כאן ולא לשם הפסול שקבל
הדם מזה כאן וזה כאן ולא לשם עבודה
זו שקבל הדם מזה כאן וזה כאן. הזה
הדם ולא קבל הדם ושחט ולא קבל
הדם ונתן ולא קבל הדם הרי זה פסול
קבל הדם ונתן ושחט ולא קבל הדם
הרי זה פסול. קבל הדם ונתן ושחט
ולא קבל הדם הרי זה פסול קבל הדם
ונתן ושחט ולא קבל הדם הרי זה פסול
קבל הדם ונתן ושחט ולא קבל הדם
הרי זה פסול. קבל הדם ונתן ושחט
ולא קבל הדם הרי זה פסול קבל הדם
ונתן ושחט ולא קבל הדם הרי זה פסול
קבל הדם ונתן ושחט ולא קבל הדם
הרי זה פסול. קבל הדם ונתן ושחט
ולא קבל הדם הרי זה פסול קבל הדם
ונתן ושחט ולא קבל הדם הרי זה פסול
קבל הדם ונתן ושחט ולא קבל הדם
הרי זה פסול. קבל הדם ונתן ושחט
ולא קבל הדם הרי זה פסול קבל הדם
ונתן ושחט ולא קבל הדם הרי זה פסול
קבל הדם ונתן ושחט ולא קבל הדם
הרי זה פסול. קבל הדם ונתן ושחט
ולא קבל הדם הרי זה פסול קבל הדם
ונתן ושחט ולא קבל הדם הרי זה פסול
קבל הדם ונתן ושחט ולא קבל הדם
הרי זה פסול. קבל הדם ונתן ושחט
ולא קבל הדם הרי זה פסול קבל הדם
ונתן ושחט ולא קבל הדם הרי זה פסול
קבל הדם ונתן ושחט ולא קבל הדם
הרי זה פסול. קבל הדם ונתן ושחט
ולא קבל הדם הרי זה פסול קבל הדם
ונתן ושחט ולא קבל הדם הרי זה פסול

פרק שני

כל הימים המצוין
למזבח חייבין עליו
מן התורה חוץ

כלומר שאר ימות השנה חוץ מיום הכפורים שאין מזבח החיצון מצוי בו שהרי אין מקריבין בו לא עולות ולא שלמים ולא מנחות אלא חטאת העוף ואשם מצורע ואשם נזיר ואשם מעילות ואשם תלוי ואשם ודאי ואשם פקדון ואשם גזל ואשם שפחה חרופה ואשם נזיר טמא ואשם נזיר שנטמא בעזרה ואשם נזיר שנגלח בעזרה ואשם נזיר שנגמר הנזיר בעזרה ואשם נזיר שנגמר הנזיר בטומא

ישפך הכל לאמה ואם לא שאל אלא מן מן
התערובת למעלה ולמטה הרי זה כשר
מן למעלה ושאל ינן למטה ואו ואו עלו לו
מתערבו הנתנין בפנים בנתנין בחוץ
ישפכו הכל לאמה ואם לא שאל ולקח דם
התערובת ונתן ממנו בפנים ובחוץ בן שנתן
בפנים וחזר ונתן בחוץ או בחוץ וחזר ונתן
בפנים הכל כשר. בד"א בשאר דמים
הנתנין בחוץ אין מן החטאת אבל דם חטאת
העשיית בחוץ שנתערב בדם חטאת העשיית
בפנים אם נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים כשר
נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ פסולה שדם
חטאת שנכנס להיכל אפלו חטאת יחיד
המחלת אסורה הן שנכל חטאת אשר יובא
מדמה וגו' והוא שיבא דרך שער ההיכל שנ
יובא דרך ביאה אבל אם הכניסו בשיפש
או דרך חלון או גג אינו נפסל. פר
העלם ושעירי ע"ז שדמן נכנס להיכל אם
הכניסו לקדש הקדשים נפסל שמקום זה
פנימה של מקומן הוא וכן פר ושעיר של
יום הכפורים שדמן נכנס לקדש הקדשים
אם הכניס דמן לקדש הקדשים והזה ממנו
והוציאו להיכל וחזר והכניסו לקדש הקדשים
נפסל ואינו נמר ממנו הזיות שבקדש ה'
הקדשים שכון שיצא יצא. וכן אם נמר
הזיות שבקדש הקדשים והוציאן להיכל והזה
מקצת הזיות והוציאן להיכל וחזר והכניסן
להיכל איט נמר הזיות שבהיכל שכון שיצא
הדם אין ממקומו נפסל. חטאת שקבל דמה
בשתי כוסות ויצאת אחד מהן לאין הפנימית
כשרה ויזה ממנה נכנסה אחת מהן להיכל

והזה ממנה שם אף החיצונה שנ אשר יובא
מדמה אפלו מקצת דמה אם נכנס לכפר
בקדש נפסלה. דם חטאת שהכניסו
לכפר בן לפנים ולא כפר ולא הזה ממנו בפנים
כלום אם הכניסו בשוגג הרי זה כשר ומזה
ממנו בחוץ שהרי לא כפר בקדש ואם הכניסו
במזיד פסול. הכניס החטאת את עצמה
להיכל כשרה שנ אשר יובא מדמה לא בשרה
חטאת העוף שפרכסה ונכנסה להיכל
כשרה הכניס דם חטאת העוף להיכל בשרה
הרי זה ספק אם הטאר חשוב כבלי נשפך
חטאת העוף ואספו הרי זה ספק אם הכלי
פסל בדמה או אינו פסל לפיכך תשרף
כבל חטאת העוף שהיא ספק. חטאת
שקבל דמה בארבעה כוסות ונתן מתנה
אחת מכל כוס שירי ארבעתן נשפך על
היסוד שנ ואת כל דמה ישפך וכו' נתן ארבע
המתנות מכוס אחד שירי אותו הכוס נשפך
על היסוד ושאר הכוסות נשפכין לאמה.
דם שנפל לתוך המים או לתוך דמי אולין לא
יזה ממנו ואם הזה פסול נפל מים לתוך הדם
שבמזרק אם יש בו מראה דם כשר. נפל
לתוכו יין או דם אולין אומ' אותו אלו היו מים
אם ראויין לבטל דם שבמזרק עד שלא יהיו
מראיו מראה דם הרי זה לא יזה ממנו ואם
אינן ראויין לבטל מראיו יזה ממנו. דם
הקדשים שנתערב בדם פסולי המוכח
או בדם קדשים שנפסל בשחיטתן ישפך
הכל לאמה ואפלו קרבו כל הכוסות אין
מאחד ישפך לאמה וכל אותן הזבחים פסולין
נתערב בדם התמצית ישפך לאמה ואם לא

פרק שלישי

קדשי קדשים שחטן בצפון שחט ושחט את שעיר החטאת ואת עולתך ואת שלמיך ושפך את כל דם יתרו שחט ושחט את השעיר השני שעיר החטאת שעיר החטאת שחט ושחט את השעיר השני שעיר החטאת שחט ושחט את השעיר השני שעיר החטאת שחט ושחט את השעיר השני

ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר הם מרימים ליי׳ ולא
אשא עליהם עון בשכבם את קדשיהם כי אני יי׳ מקדשם
ודבר יי׳ אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם
איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יתן מנדבו
לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו ליי׳ לעלה תמים
זכר בבקר באילים בכבשים ובעזים תמים יהיה לרצון
כל מום לא יהיה בו שבור או יבלת או גרב או ילפת לא
תקריבו אלה ליי׳ ואשה לא תתנו מהם על המזבח ליי׳
ובשור ושה איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר
יתן מנדבו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו ליי׳
לעלה תמים זכר בבקר באילים בכבשים ובעזים תמים יהיה
לרצון כל מום לא יהיה בו שבור או יבלת או גרב או ילפת
לא

פרק רביעי

ותוסף בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהוד מת
ויוסף בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה וישכחו את יהוה
ואת הבעלים ואת העשתרות ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון
ואת אלהי מואב ואת אלהי בני עמון ואת אלהי פלשתים
ויעזבו את יהוה ולא עבדו אותו ויחר אף יהוה בישראל
ויתכרם ביד פלשתים וביד בני עמון וירעצו וירצצו
את בני ישראל שמנה עשרה שנה את כל בני ישראל
אשר בעבר הירדן בארץ האמרי אשר בגלעד ויעברו בני
עמון את הירדן להלחם גם ביהודה ובבנימין ובבית
אפרים ותצר לישראל מאד ויזעקו בני ישראל אל יהוה
לאמר חטאנו לך כי עזבנו את אלהינו ונעבד את הבעלים
ויאמר יהוה אל בני ישראל הלא מאת מצרים ומן האמרי
ומבני עמון ומפלשתים ומצידנים ועמלק ומעונים
לחצו אתכם ותזעקו אלי ואושיע מידכם ואתם עזבתם
אותי ותעבדו אלהים אחרים לכן לא אוסיף להושיע
אתכם לכו ועזקו אל האלהים אשר בחרתם בהם הם
יושיעו לכם בעת צרתכם ויאמרו בני ישראל אל יהוה
חטאנו עשה אתה לנו ככל הטוב בעיניך רק הצילנו נא
היום הזה ויסירו את אלהי הנכר מקרבם ויעבדו את יהוה
ותקצר נפשו בעמל ישראל ויקהלו בני עמון ויחנו בגלעד
ויאספו בני ישראל ויחנו במצפה ויאמרו העם שרי גלעד
איש אל רעהו מי האיש אשר יחל להלחם בבני עמון
יהיה לראש לכל יושבי גלעד

ויהי יפתח הגלעדי גבור חיל והוא בן אשה זונה
וילד גלעד את יפתח ותלד אשת גלעד לו בנים ויגדלו
בני האשה ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא תנחל בבית
אבינו כי בן אשה אחרת אתה וינס יפתח מפני אחיו
וישב בארץ טוב ויתקבצו אל יפתח אנשים ריקים
ויהי מימים ובני עמון נלחמים בישראל ויהי כאשר
נלחמו בני עמון בישראל וילכו זקני גלעד לקחת את
יפתח מארץ טוב ויאמרו ליפתח לכה והיה לנו לקצין
ונלחמה בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד
ויאמר יפתח אל זקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי
ותגרשו אותי מבית אבי ולמה באתם אלי עתה כאשר
צר לכם ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו
אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש
לכל יושבי גלעד ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם
משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתנם יהוה לפני
אני אהיה לראשכם ויאמרו זקני גלעד אל יפתח יהוה
יהיה שמע בינתינו אם לא כדברך כן נעשה ויבא יפתח
את זקני גלעד וישם העם אותו עליהם לראש ולקצינים
וידבר יפתח את כל דבריו לפני יהוה במצפה ויאמר
יפתח אל מלאכי בני עמון מה לי ולכם כי באת אלי
להלחם בארצי ויענו מלאכי בני עמון אל יפתח כי לקח
ישראל את ארצי בעלתו ממצרים מארנון ועד היבק
ועד הירדן ועתה השיבה אתם בשלום ויסף עוד יפתח
וישלח מלאכים אל מלך בני עמון ויאמר אליו כה אמר
יפתח לא לקח ישראל את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון
כי בעלתם ממצרים וילכו במדבר עד ים סוף ויבאו
קדשה ויאמר ישראל אל מלך אדום לאמר אעברה נא
בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלח
ולא אבה וישב בקדש ויתהלך במדבר ויסב את ארץ
אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב
ויחנו בעבר ארנון ולא באו בגבול מואב כי ארנון גבול
מואב ויאמר ישראל אל סיחון מלך האמרי מלך חשבון
ויאמר ישראל אליו נעברה נא בארצך עד מקומי
ולא האמין סיחון את ישראל לעבר בגבולו ויאסף סיחון
את כל עמו ויחן ביהצה ויך אותם ישראל ויירש ישראל
את כל ארץ האמרי יושב הארץ ההוא ויירשו את כל
גבול האמרי מארנון ועד היבק ומן המדבר ועד הירדן
ועתה יהוה אלהי ישראל הורישו את האמרי מפני עמך
ישראל ואתה תירשנו הלא את אשר יורישך כמוש
אלהיך אותו אתה תירש וכל אשר הוריש יהוה אלהינו
מפנינו אותו נירש ועתה הטוב טוב אתה מבלק בן צפור
מלך מואב הרב רב עם ישראל בבלעם ויצא אתם
ויאבד אתם ויהי בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה
ובעשתרות ובערעיר ובבנותיה ובכל הערים אשר על
יד ארנון שלש מאות שנה ולמה לא הצלתם בעת ההיא
ואני לא חטאתי לך ואתה עשה אתי רעה להלחם בי
יהוה השופט היום בין בני ישראל ובין בני עמון
ולא שמע מלך בני עמון אל דברי יפתח אשר שלח
אליו ותהי על יפתח רוח יהוה ויעבר את הגלעד
ואת מנשה ויעבר את מצפה גלעד וממצפה גלעד עבר
בני עמון ויפתח נדר נדר ליהוה ויאמר אם נתון תתן
את בני עמון בידי והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי
לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה ליהוה והעליתיהו
עולה ויעבר יפתח אל בני עמון להלחם בם ויתנם יהוה
בידו ויכם מעיר ועד אבל כרמים מכה גדולה מאד
ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל ויבא יפתח המצפה
אל ביתו והנה בתו יצאת לקראתו בתפים ובמחלות
והיא יחידה אין לו זולתה בן או בת ויהי כראותו אותה
ויקרע את בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע הכרעתני
ואת היית בעכרי ואני פצתי פי אל יהוה ולא אוכל לשוב
ותאמר אליו אבי אתה פצית פיך אל יהוה עשה לי
ככצא מפיך אחר אשר עשה לך יהוה נקמת אויביך
מבני עמון ותאמר אל אביה יעשה לי הדבר הזה הרפה
שני חדשים ואלכה וארדה על ההרים ואבכה על בתולי
אנכי ורעותי ויאמר לך ויאמר לשלח שני חדשים
ותלך היא ורעותיה ותבך על בתוליה על ההרים
ויהי מקץ שני חדשים ותשב אל אביה ויעש לה את
נדרו אשר נדר ותהי לא ידעה איש ותהי חק בישראל
מימים ימימה תלכנה בנות ישראל לתנות לבת יפתח
הגלעדי ארבעת ימים בשנה

ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה ויאמר ליפתח מדוע
עברת לצבא אל בני עמון ולא קראת לנו ללכת עמך
את ביתך נשרף עליך באש ויאמר יפתח אליהם איש
ריב הייתי אני ועמי ובני עמון מאד ואושיע ואין מיד
ואראה כי אין מושיע ואשים נפשי בכפי ואעברה אל
בני עמון ויתנם יהוה בידי ולמה עליתם אלי היום
להלחם בי ויקהל יפתח את כל אנשי גלעד ויכם את
אפרים ויכו אנשי גלעד את אפרים כי אמרו פליטי
אפרים אתה גלעד בתוך אפרים ובתוך מנשה ויתפשו
הגלעדי את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמר
פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי
אתה אם לא ויאמר לא ויאמרו לו שבלת נא ויאמר
סבולת ולא יכין להכון לדבר כן ויתפשוהו ושחטוהו
על מעברות הירדן ויפל בעת ההיא מאפרים שנים
ועשרים אלף ויפט יפתח הגלעדי בערי גלעד ויקבר
בעיר גלעד

ואחריו שפט את ישראל איבצן מבית לחם ויהי לו
שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות
הביא לבניו מחוץ ויהי אחריו שבע שנים ויקבר בבית
לחם ואחריו שפט את ישראל אילון הזבולני ויהי
אחריו עשר שנים ויקבר באילון בארץ זבולן ואחריו
שפט את ישראל עבדון בן הלל הפרעתוני ויהי לו
ארבעים בנים ושלשים בני בנים רכבים על שבעים
עירים אתנות ושפט את ישראל שמנה שנים ויקבר
בפרעתון בארץ אפרים בהר העמלקי

ויוסף בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויתנם
ביד פלשתים ארבעים שנה

ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני ושמו מנוח
ואשתו עקרה ולא ילדה ותראה מלאך יהוה אל האשה
ויאמר אליה הנה נא את עקרה ולא ילדת והרית וילדת
בן ועתה השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל
טמאה כי הנך הרה וילדת בן ומורה לא יעלה על ראשו
כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא יחל להושיע
את ישראל מיד פלשתים ותבא האשה ותאמר לאישה
לאמר איש האלהים בא אלי ומראהו כמראה מלאך
האלהים נורא מאד ולא שאלתיהו אי מזה הוא ואת שמו
לא הגיד לי ויאמר אלי הנך הרה וילדת בן ועתה אל
תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמאה כי נזיר אלהים
יהיה הנער מן הבטן עד יום מותו ויעתר מנוח אל יהוה
ויאמר בי אדני איש האלהים אשר שלחת יבוא נא עוד
אלינו ויורנו מה נעשה לנער הילוד ויבא מלאך האלהים
עוד אל האשה והיא יושבת בשדה ומנוח אישה אין עמה
ותמהר האשה ותרץ ותגד לאישה ותאמר אליו הנה
נראה אלי האיש אשר בא אלי ביום ויקם מנוח וילך
אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר אליו האתה האיש
אשר דברת אל האשה ויאמר אני ויאמר מנוח עתה יבא
דברך מה יהיה משפט הנער ומעשהו ויאמר מלאך יהוה
אל מנוח מכל אשר אמרתי אל האשה תשמר ומכל אשר
יצא מגפן היין לא תאכל ויין ושכר אל תשת וכל טמא
אל תאכל כל אשר צויתיה תשמר ויאמר מנוח אל מלאך
יהוה נא נעצרך ונעשה לפניך גדי עזים ויאמר מלאך
יהוה אל מנוח אם תעצרני לא אכל בלחמך ואם תעשה
עולה ליהוה תעלנה כי לא ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא
ויאמר מנוח אל מלאך יהוה מי שמך כי יבאו דבריך
ונכבדך ויאמר אליו מלאך יהוה למה זה תשאל לשמי
והוא פלאי ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנחה
ויעל על הצור ליהוה ומפלא לעשות ומנוח ואשתו
רואים ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל
מלאך יהוה בלהב המזבח ומנוח ואשתו רואים ויפלו
על פניהם ארצה ולא יסף עוד מלאך יהוה להראה אל
מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא
ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו
ותאמר אליו אשתו לו חפץ יהוה להמיתנו לא לקח
מידנו עולה ומנחה והראנו את כל אלה וכעת לא
השמיענו כדבר הזה ותלד האשה בן ותקרא את שמו
שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה ותחל רוח יהוה
לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול

ויגד שמשון לאביו ולאמו ויאמר ראיתי אשה בתמנתה
מבנות פלשתים ועתה קחו אתה לי לאשה ויאמר אליו
אביו ואמו האין בבנות אחיך ובכל עמי אתה הולך
לקחת אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל אביו
אתה קחה לי כי היא ישרה בעיני ואביו ואמו לא ידעו
כי מיהוה היא כי תאנה הוא מבקש לפלשתים ובעת
ההיא פלשתים משלים בישראל וירד שמשון ואביו
ואמו תמנתה ויבאו עד כרמי תמנתה והנה כפיר אריות
שאג לקראתו ותצלח עליו רוח יהוה ויטרפהו כטרף
הגדי וכאין כל היה בידו ולא הגיד לאביו ולאמו את
אשר עשה ויבא ויתעצב עם האשה ויעל שמשון לראות
את האשה ויפן לקחת את אשתו ויסר לראות את נבלת
האריה והנה עדת דבורים בגויית האריה ודבש ויקחהו
על כפיו והלך הלוך ואכל ויבא אל אביו ואל אמו
ויתן להם ויאכלו ולא הגיד להם כי מגויית האריה לקח
את הדבש ויבא אביו אל האשה ויעש שמשון שם משתה
כי כן יעשו הבחורים ויהי כראותם אותו ויקחו שלשים
מרעים ויהיו אתו ויאמר להם שמשון אחודה נא לכם
חידה אם הגד תגידו לי בשבעת ימי המשתה ומצאתם
ונתתי לכם שלשים סדינים ושלשים חלפות בגדים
ואם לא תוכלו להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים
ושלשים חלפות בגדים ויאמרו לו חודה חידתך ונשמעה
אותה ויאמר להם מאכל יצא ממאכל ומעז יצא מתוק
ולא יכלו להגיד את החידה שלשת ימים ויהי ביום
השביעי ויאמרו אל אשת שמשון פתי את אישך ויגד
לנו את החידה פן נשרפך ואת בית אביך באש הלקרא
לנו הורשתנו אתם ולא הלא ותבך אשת שמשון עליו
ותאמר רק שנאת אותי ולא אהבתני חידה חדת לבני
עמי ולא הגדתה לי ויאמר אליה הנה לאבי ולאמי לא
הגדתי ולך אגיד ותבך עליו שבעת ימי המשתה אשר
היה להם ויהי ביום השביעי כי הציקה לו ויגד לה
את החידה כי לחצתהו נפשו ותגד את החידה לבני
עמה ואנשי העיר אמרו אליו ביום השביעי לפני בוא
השמש מה עז מדבש ומה נעים מאריה ויאמר להם
שמשון לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי
ותצלח עליו רוח יהוה וירד אשקלונה ויך מהם שלשים
איש ויקח את חליצותם ויתן את המחלפות לאשר
הגידו את החידה ויחר אפו וילך בית אביו ותהי אשת
שמשון לרעהו אשר רעה לו

ויהי מימים בימי קציר חטים ויפקד שמשון את אשתו
בגדי עזים ויאמר אבואה אל אשתי אל החדר ולא נתן
חמיו לבוא ויאמר אביה אמר אמרתי כי שנא שנאתה
ואתנה אותה לרעך הלא אחותה הקטנה טובה ממנה
תהי נא לך תחתיה ויאמר להם שמשון הפעם אהיה
נקי מפלשתים כי אעשה עמהם רעה וילך שמשון ויתפש
שלש מאות שועלים ויקח לפידים ויפן זנב אל זנב
ושם לפיד אחד בין שני הזנבות בתוך ויצת באש
הלפידים וישלח בקמות פלשתים ויבער מגדיש וגפן
וזית ויאמרו פלשתים מי עשה זאת ויאמרו שמשון
חתן התמני כי לקח את אשתו ויתן לרעהו אשר רעה
לו ויעלו פלשתים ויצתו באש את אשתו ואת אביה
ויאמר אליהם שמשון אם עשיתם את זאת כי אם אחר
אנקם בכם ואחרי כן אחדל ויכם שוק על ירך מכה
גדולה ויעל וישב בחגוי סלע עיטם ויעלו פלשתים
ויחנו ביהודה ויפרצו בלחי ויהי איש יהודה לאמר
למה עליתם עלינו ויאמרו פלשתים לאסר את שמשון
עלינו לעשות לו כאשר עשה לנו וילכו שלשת אלפים
איש מיהודה אל חגוי סלע עיטם ויאמרו אל שמשון
הלא ידעת כי משלים פלשתים בנו ומה זאת עשית לנו
ויאמר להם כאשר עשו לי כן עשיתי להם ויאמרו אליו
לאסר אתך ירדנו לתתך ביד פלשתים ויאמר להם
שמשון השבעו לי פן תפגעו בי אתם ויאמרו לו לא כי
אסור נאסרך ונתנך ביד פלשתים ולא נמיתך ויעלוהו
בשני עבתים חדשים ויעלו מן הסלע ויבא עד לחי
ופלשתים הריעו לקראתו ותצלח עליו רוח יהוה
ותהיינה העבתים אשר על זרועותיו כפשתים אשר
נשרפו באש ותמסינה מעל ידיו ויפל מצא לחי חמור
טרי וישלח את ידו ויקחהו ויך בו אלף איש ויאמר
שמשון בלחי החמור חמור חמורתים בלחי החמור
הכיתי אלף איש ויהי ככלתו לאמר ויזרק מידו ויקרא
למקום ההוא רמת לחי ויצמא מאד ויקרא אל יהוה
ויאמר אתה נתת ביד עבדך את התשועה הגדולה הזאת
ועתה אמות בצמא ואפלה ביד הערלים ויבקע אלהים
את המכתש אשר בלחי ויצאו ממנו מים וישת ותשב
רוחו ויחי על כן קרא שמה עין הקורא אשר בלחי עד
היום הזה הוא ישב בימי פלשתים עשרים שנה

וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה ויבא אליה
ויאמר לעזתים לאמר בא הנה שמשון ויסבו ויארבו לו
כל הלילה שכבו בשער העיר ויתחרשו כל הלילה לאמר
נחכה עד אור הבקר והרגנו ויישן שמשון עד חצי
הלילה ויקם בחצי הלילה ויחזק בדלתות שער העיר
ואת שתי המזוזות ויסעם את הבריח ויתן על כתפיו
ויעלם אל ראש ההר אשר על פני חברון

ויהי אחרי כן ויאהב אשה בנחל שרק ושמה דלילה
ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו אליה פתי אותו
וראי במה כחו הגדול ובמה נוכל לו ונאסרהו לענתו
ונתן לך איש אלפי כסף שקל ותאמר דלילה אל שמשון
הגידה נא לי במה כחך הגדול ובמה תאסר לענתך
ויאמר אליה שמשון אם יאסרני בשבעה יתרים לחים
לא חרבו ונחלשתי והייתי כאחד האדם ויעלו לה סרני
פלשתים שבעה יתרים לחים אשר לא חרבו ותאסרהו
בהם ואורב לה יושב בחדר ותאמר אליו שמשון פלשתים
עליך ויבתק את היתרים כאשר יבתק פתיל הנגע בריח
ולא נודע כחו ותאמר דלילה אל שמשון הנה התלתני
ותדבר אלי כזבים עתה הגידה נא לי במה תאסר לך
ויאמר אליה אם אסור יאסרוני בעבתים חדשים אשר
לא נעשה בהם מלאכה ונחלשתי והייתי כאחד האדם
ותקח דלילה עבתים חדשים ותאסרהו בהם ותאמר אליו
פלשתים עליך ואורב יושב בחדר ויבתקם מעל זרועותיו
כחוט ותאמר דלילה אל שמשון עד הנה התלתני
ותדבר אלי כזבים הגידה לי במה תאסר לך ויאמר אליה
אם תארגי את שבע מחלפות ראשי את המסכת והתקעת
ביתד ונחלשתי והייתי כאחד האדם ותישן דלילה את
שמשון ותקח את שבע מחלפות ראשו ותארג במסכת
ותתקע ביתד ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון
ויקץ משנתו ויסע את היתד מן המסכת ואת המחלפות
ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך אין אתי זה
שלש פעמים התלתני ולא הגדת לי במה כחך הגדול
ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותלחצהו נפשו
למות ויגד לה את כל לבו ויאמר אליה מורה לא עלה
על ראשי כי נזיר אלהים אני מבטן אמי אם גלחתי
ואם סר מעלי כחי ונחלשתי והייתי כאחד האדם
ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו ותשלח ותקרא
לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כי הגיד לי את כל
לבו ויעלו אליה סרני פלשתים ויעלו הכסף בידם
ותישן על ברכיה ותקרא לאיש ותגלח את שבע מחלפות
ראשו ותחל לענתו ותסר כחו מעליו ותאמר פלשתים
עליך שמשון ויקץ משנתו ויאמר אצא כפעם בפעם
ואנער והוא לא ידע כי יהוה סר מעליו ויאחזו פלשתים
ויניאהו את עיניו ויורדו אותו עזתה ויאסרו אותו
בנחשתים ויהי טחן בבית האסורים ויחל שער ראשו
לצמוח כאשר גלח ולסרני פלשתים אסף לזבח זבח
גדול לדגון אלהיהם ולשמוח ויאמרו נתן אלהינו בידנו
את שמשון אויבנו ויראו אותו העם ויהללו את אלהיהם
כי אמרו נתן אלהינו בידנו את אויבנו ואת מחריב
ארצנו ואת המרבה את חלליו ויהי כי טוב לבם ויאמרו
קראו לשמשון ויחלל לפנינו ויקראו לשמשון מבית
האסורים ויחלל לפניהם ויעמידהו בין העמודים
ויאמר שמשון אל הנער המחזיק בידו מנחני ואמשה
את העמודים אשר הבית נכון עליהם ואשען עליהם
והבית מלא את כל האנשים ואת כל הסרנים פלשתים
עליו על הגג כשלשת אלפים איש ואשה הרואים בשחוק
שמשון ויקרא שמשון אל יהוה ויאמר אדני יהוה זכרני
נא והחזקני נא אך הפעם הזה האלהים ואנקמה נקמה
אחת משתי עיני מפלשתים ויתמך שמשון בשני העמודים
התיכנים אשר הבית נכון עליהם ויסמך עליהם באחד
בימינו ובאחד בשמאלו ויאמר שמשון תמותי נפשי
עם פלשתים ויט בכח ויפל הבית על הסרנים ועל כל
העם אשר בו ויהיו המתים אשר המית בעתו רבים
מאשר המית בחייו וירדו אחיו וכל בית אביו ויקחו
ויעלו ויקברהו בין צרעה ובין אשתאול בקבר מנוח
אביו והוא שפט את ישראל עשרים שנה

פרק חמישי

ויהי איש מהר אפרים ושמו מיכיהו ויאמר אל אמו
אלף ומאת הכסף אשר לקח לך ואשר אלתה עליו
ואף אמרת באזני הנה הכסף אתי אני לקחתיו ותאמר
אמו ברוך בני ליהוה ויהי השיבו את אלף ומאת הכסף
לאמו ותאמר אמו הקדש הקדשתי את הכסף ליהוה
מידי לבני לעשות פסל ומסכה ועתה אשיבנו לך
ויהי השיב את הכסף לאמו ותקח אמו מאתים כסף
ותתנם אל הצורף ויעש אתם פסל ומסכה ויהי במיכה
ויהי לאיש בית אלהים ויעש אפוד ותרפים וימלא את
יד אחד מבניו ויהי לו לכהן ובימים ההם אין מלך
בישראל איש הישר בעיניו יעשה

ויהי נער מבית לחם יהודה ממשפחת יהודה והוא
לוי ויגר שם ויהי האיש מן העיר מבית לחם יהודה
ללכת לגור במקום אשר ימצא ויבא הר אפרים עד בית
מיכיהו למלאכתו ויאמר אליו מיכיהו מאין תבוא
ויאמר אליו לוי אנכי מבית לחם יהודה ואנכי הולך
לגור במקום אשר אמצא ויאמר אליו מיכיהו שב עמדי
והיה לי לאב ולכהן ואני אתן לך עשרה כסף בשנה
ומחלצות בגדים ומחיתך ויהי הלוי ללכת ויואל הלוי
לשבת את האיש והיה הנער לו כאחד מבני בניו ויהי
מיכיהו לאיש בית אלהים ויהי בבית מיכיהו ויאמר
מיכיהו עתה ידעתי כי יטיב יהוה לי כי היה הלוי לי
לכהן

בימים ההם אין מלך בישראל ובימים ההם שבט
הדני מבקש לו נחלה לשבת כי לא נפלה לו עד היום
הזה בנחלה בתוך שבטי ישראל וישלחו בני דן מן
משפחתם חמשה אנשים מקצותם בני חיל מצרעה
ואשתאול לרגל את הארץ ולחקרה ויאמרו אליהם לכו
חקרו את הארץ ויבאו הר אפרים עד בית מיכיהו
וילינו שם ויהי בהיותם אצל בית מיכיהו הכירו את
קול הנער הלוי ויסרו שם ויאמרו לו מי הביאך הלם
ומה אתה עושה פה ומה לך פה ויאמר אליהם כזאת
וכזאת עשה לי מיכיהו ויאמרו אליו שאל נא באלהים
ונדעה הצלחת דרכנו אשר אנחנו הולכים עליה ויאמר
אליהם הכהן לכו לשלום נגד פני יהוה דרככם אשר
אתם הולכים עליה וילכו חמשת האנשים ויבאו לישה
וירא את העם אשר בקרבה יושבים לבטח כמשפט
צדונים שקט ובטח ואין מכלים דבר בארץ יורשי עצר
וגם רחוקים הם מצידונים ודבר אין להם עם ארם
ויבאו אל לישה אל העם אשר בה ויכום לפי חרב
ואת העיר שרפו באש ואין מציל כי רחוקה מצידון
ודבר אין להם עם ארם והיא בעמק אשר לבית רחוב
ויבנו את העיר וישבו בה ויקראו שם העיר דן בשם
דן אביהם אשר יולד לישראל ואולם שם העיר לראשונה
ויקימו להם בני דן את הפסל ויהונתן בן גרשם בן
מנשה הוא ובניו היו כהנים לשבט הדני עד יום גלות
הארץ וישימו להם את פסל מיכה אשר עשה כל ימי
היות בית האלהים בשלו

בימים ההם אין מלך בישראל ובימים ההם איש
לוי גר בירכתי הר אפרים ויקח לו אשה פלגש מבית
לחם יהודה ותזנה עליו פלגשו ותלך מאתו אל בית
אביה אל בית לחם יהודה ותהי שם ימים ארבעה חדשים
ויקם אישה וילך אחריה לדבר על לבה להשיבה ונערו
אתו וצמד החמורים עמו ותבאהו בית אביה ויראהו
אבי הנערה ויחד לקראתו ויחזקהו חמיו אבי הנערה
וישב אתו שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם
ויהי ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם הלוי ללכת
והנערה אבי אמר אל חמיו סעד נא לבך פת לחם
ואחר תלכו ויאכלו שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי
הנערה אל האיש הואל נא ולין ויטב לבבך ויקם האיש
ללכת והאב חמיו יפצר בו וישב וילן שם וישכם בבקר
ביום החמישי ללכת ויאמר אבי הנערה סעד נא לבבך
התמהמהו עד נטות היום ויאכלו שניהם ויקם האיש
ללכת הוא ופלגשו ונערו ויאמר אליו חמיו אבי הנערה
הנה נא רפה היום לערב לינה נא הנה היום יום ולין
פה ויטב לבבך ולכו מחר לדרככם והלכת לאהלך
ולא אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא עד נכח יבוס
היא ירושלם ועמו צמד חמורים חבושים ופלגשו עמו
בהיותם עם יבוס והיום רד מאד ויאמר הנער אל אדניו
לכה נא ונסורה אל עיר היבוסי הזה ונלין בה ויאמר
אליו אדניו לא נסור אל עיר נכרי אשר לא מבני ישראל
הנה פה נעבורה אל גבעה או ברמה ונלינה באחד
המקומות ונעבורה הגבעתה או בהרמתה ונלינה בגבעה
ויעברו ויבאו להם ותבא השמש להם אצל הגבעה אשר
לבנימן ויסרו שם ללון ויבא וישב ברחוב העיר ולא
אסף איש אתם הביתה למלון והנה איש זקן בא מעבד
מלאכתו מן השדה בערב והאיש מהר אפרים וגר בגבעה
והאנשים מתי מקום ויאמר אל הזקן אנה תלך ומאין
תבוא ויאמר אליו הזקן אנכי עבר מבית לחם יהודה
ועד ירכתי הר אפרים משם אנכי ואלך עד בית יהוה
ואין איש מאסף אתי הבית גם תבן גם מספוא לחמורי
וגם לחם ויין לי ולאמתך ולנער עמדי אין מחסור
לכל ויאמר אליו הזקן שלום לך רק כל מחסורך עלי
רק ברחוב אל תלין ויבא אתו הביתה ויתן מספוא
לחמורים ויחצו רגלי מים ויאכלו וישתו ויהי הם
מטיבים לבם והנה אנשי העיר בני בליעל נסבו את
הבית מדפקים בדלת ויאמרו אל האיש בעל הבית
הזקן לאמר הוצא את האיש אשר בא אל ביתך ונדעה
אתו ויצא אליהם האיש בעל הבית ויאמר אליהם אל
אחי אל נא תרעו אחרי אשר בא האיש הזה אל ביתי
אל תעשו את הנבלה הזאת הנה בתי הבתולה ופלגשו
אוציאה נא אתכן ענו אותן ועשו בהן הטוב בעיניכם
ולאיש הזה לא תעשו דבר הנבלה הזאת ולא אבו
האנשים לשמע אליו ויחזק האיש בפלגשו ויוצא אליהם
אתה ויתעללו בה כל הלילה עד הבקר וישלחוה כעלות
השחר ותבא האשה לפנות בקר ותפל פתח בית האיש
אשר אדוניה שם עד האור ויקם אדוניה בבקר ויפתח
דלתות הבית ויצא ללכת לדרכו והנה האשה פלגשו
נפלת פתח הבית וידיה על הסף ויאמר אליה קומי
ונלכה ואין עונה ויקחה על החמור ויקם האיש וילך
למקומו ויבא אל ביתו ויקח את המאכלת וישלח את
פלגשו לנתחיה לשנים עשר נתחים ותשלחהו בכל גבול
ישראל ויהי כל הראה ויאמרו לא נעשתה ולא נראתה
כזאת מיום עלות בני ישראל מעל הארץ מצרים עד
היום הזה שימו לכם עליה עצו ודברו

ויצאו כל בני ישראל ותקהל העדה כאיש אחד מדן
ועד באר שבע וארץ הגלעד אל יהוה במצפה ויתיצבו
פנות כל העם כל שבטי ישראל בקהל עם האלהים
ארבע מאות אלף רגלי שולפי חרב ויעלו בני בנימן
כי שמעו בני ישראל כי עלו המצפתה ויאמרו בני
ישראל דברו איכה היתה הרעה הזאת ויען הלוי איש
האשה הנרצחת ויאמר אני פלגשי באתי אל הגבעה
אשר לבנימן ללון ויקם עלי הגבעה את בעלי הבית
עלי לילה אותי דמו לי ואת פלגשי ענו ותמת ואחזו
בפלגשי ויחלקה וישלחה בכל שדה נחלת ישראל כי
עשו נבלה וכסלה בישראל הנה כלכם בני ישראל
הבו לכם דבר ועצה הלום ויקם כל העם כאיש אחד
לאמר לא נלך איש לאהלו ואיש לביתו לא נסור ועתה
זה הדבר אשר נעשה לגבעה נגורל עליה ולקחנו עשרה
אנשים מכל שבטי ישראל מאה לאלף ואלף לרבבה
לקחת צדה לעם לעשות בבואם גבעת בנימן כנבלתם
אשר עשתה בישראל ויקבצו כל איש ישראל אל העיר
חברים כאיש אחד ויאמרו שבטי ישראל במתים אשר
במשפחת בנימן לאמר מה הרעה הזאת אשר נעשתה
בכם עתה תנו את האנשים בני בליעל אשר בגבעה
ונמיתם ונבערה רע מישראל ולא אבו בני בנימן לשמע
לקול אחיהם בני ישראל ויאספו בני בנימן מן הערים
הגבעתה לצאת למלחמה עם בני ישראל ויפקדו בני
בנימן ביום ההוא מן הערים עשרים וששה אלף איש
שולפי חרב לבד מיושבי הגבעה פקדו שבע מאות איש
בחור מכל העם הזה שבעת מאות איש בחור אטרי יד
כל זה קלע באבן אל שערה ולא יחטא כל העם הזה
בני ישראל פקדו לבד מבנימן ארבע מאות אלף איש
שולפי חרב כל זה איש מלחמה ויקמו ויעלו בית אל
וישאלו באלהים ויאמרו בני ישראל מי יעלה לנו
בראשונה למלחמה עם בני בנימן ויאמר יהוה יהודה
בראשונה ויקמו בני ישראל בבקר ויחנו על גבעת
ויצאו אנשי ישראל למלחמה עם בנימן ויערכו אנשי
ישראל מלחמה אל גבעת בנימן בראשונה ויצאו בני
בנימן מן הגבעתה בראשונה וישחיתו בישראל ביום
ההוא עשרים ושנים אלף איש ארצה ויתחזק העם איש
ישראל ויוסיפו לערך מלחמה במקום אשר ערכו שם
ביום הראשון ויעלו בני ישראל ויבכו לפני יהוה עד
הערב ויאמרו בני ישראל אל יהוה הנוסף לגשת
למלחמה עם בני בנימן אחי ויאמר יהוה עלו אליו
ויקרבו בני ישראל אל בני בנימן ביום השני בראשונה
ויצאו בני בנימן לקראתם מן הגבעתה בראשונה וישחיתו
בבני ישראל עוד שמנה עשר אלף איש ארצה כל אלה
בני חיל ויעלו כל בני ישראל ויבאו בית אל ויבכו
וישבו שם לפני יהוה ויצמו ביום ההוא עד הערב
ויעלו עולות ושלמים לפני יהוה ויבקשו בני ישראל
ביהוה והארון ברית האלהים בימים ההם ופנחס בן
אלעזר בן אהרן עמד לפניו בימים ההם לאמר האוסף
עוד לצאת למלחמה עם בני בנימן אחי אם אחדל
ויאמר יהוה עלו כי מחר אתננו בידך ויארוב ישראל
סביב לגבעה ויעלו בני ישראל אל בני בנימן ביום
השלישי בראשונה ויערכו אל הגבעה כפעם בפעם
ויצאו בני בנימן לקראת העם נמשכו מן העיר ויחלו
להכות מן העם חללים כפעם בפעם בשדות בדרך אשר
עולה בית אל ואחת הגבעתה כשלשים איש ויאמרו
בני בנימן נגפים הם לפנינו כבראשונה ובני ישראל
אמרו ננוסה ונתקום אותם מן העיר אל הדרכים
וכל איש ישראל קם ממקומו ויערכו בבעל תמר
וגם מארבי ישראל הוציאו ממקומם ממערה גבע
ויבאו מנגד לגבעה עשרת אלפים איש בחור מכל
ישראל והמלחמה כבדה והם לא ידעו כי נגעה אליהם
הרעה ויגף יהוה את בנימן לפני ישראל וישחיתו בני
ישראל בבנימן ביום ההוא עשרים וחמשה אלף ומאה
איש כל אלה שלפי חרב ויראו בני בנימן כי נגפו
ויתנו בני ישראל מקום לבנימן כי בטחו אל המארב
אשר שמו אל הגבעה ויחפזו המארבים ויפשטו על
הגבעה ויתמשכו המארבים ויכו את כל העיר לפי חרב
והמועד היה לבני ישראל במארב להעלות משאת
העיר בעשן ויפן איש ישראל במלחמה ובנימן החל
להכות חללים באיש ישראל כשלשים איש כי אמרו
אך נגוף נגוף הוא לפנינו כבמלחמה הראשונה והמשאת
החלו לעלות מן העיר עמוד עשן ויפן בנימן אחריו
והנה עלה כל העיר השמימה עשן והאיש ישראל הפכו
במלחמה ובנימן החל ונבהל כי ראה כי נגעה אליו
הרעה ויפנו לפני איש ישראל אל דרך המדבר ותדבקהו
המלחמה והאשר מהעיר משחיתים אותו בתוכו ויכתרו
את בנימן הרדפוהו מנוחה הדריכוהו עד נכח גבעת
מזרחה שמש ויפלו מבנימן שמנה עשר אלף איש כל
אלה אנשי חיל ויפנו ויברחו המדברה אל סלע רמון
ויעללו בדרכים חמשת אלפים איש ודבקו באחריהם עד
גדעם ויכו ממנו אלפים איש ויהיו כל נפלי בנימן
עשרים וחמשה אלף איש שולפי חרב כל אלה אנשי
חיל ויפנו המדברה אל סלע רמון ששה מאות איש
וישבו בסלע רמון ארבעה חדשים ואנשי ישראל שבו
אל בני בנימן ויכום לפי חרב מאנשי העיר עד בהמה
עד כל הנמצא גם כל הערים הנמצאות שלחו באש

ואנשי ישראל נשבעו במצפה לאמר איש מאתנו לא
יתן את בתו לבנימן לאשה ויבא כל העם בית אל וישבו
שם עד הערב לפני האלהים וישאו קולם ויבכו בכי
גדול ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל היתה זאת

פרק חמישי

הקדשים שעתערב ואחד המעורב
עליה ויהנה בהן הפיגול בהמה ונפל בה
מום תמיד ויבא בדמיה עוף אבל אם
הפיגול עוף ונפסל לא יבא בדמיו עשיה
האיפה שאין לעוף פיגון כמו שבארנו בא
בדיקורי מזבח כל איש קינן שבתרה
שהפיגול מעות לקנין רעה להבא בכל
המעות חטאת העוף לבדה יבא רעה
להבא בהן עולת העוף לבדה יבא אפלו
אמר אלו דמי חטאתי ואלו דמי עולתי יש לו
לערב המעות ולקח בהן מאחר חטאתו
ועולתו או לקח בכל חטאת או עולה שאין
הקנים מתפרשות אלא בלקיחת הבעלים
או בעשיה בהן לעכב אם הפיגול המעות
לקנין קרבן ומת יפלו כל אותן המעות
הפרשין לדבר שהיה כלן ראוין לבא עולה
מי שהיה מחויב חטאת ואמ׳ הרי עלי
והפיגול מעות ואמ׳ הרי עלי עולה והפיגול
מעות ואמ׳ אלו לחובתי רעה להבא בהן
חטאת בהמה יבא עולת בהמה יבא
מת והנה בהמה מעות ילכו לים המלח

פרק ששי

כל הזבחים
שעתערב בהן
אחת מחטאו

המתות או שור הנסקל אפלו אחד בסוח
כלן ימותו לפי שבעלי חיים חשובין הם
ואינן בטלין ואם הקריב הורעה שאין בעלי
חיים פיגון. עתערב בהן אחד מאיסוה
המזבח ירעו כלם עד שיפול בהם מום
וימכרו ויבא בדמיה היפה שבהן מאותו

המין של קדשים שעתערב. עתערבו
קדשים באולין תמימין ימכרו האולין ש
שעתערבו לעדם אותו המין ויקרב כלם
כפי ארבע בהמות שלמים שעתערב בהמות
בהמות אולין תמימין ימכרו הארבע בהמות
של אולין למי שהוא מיך להבא שלמים
ויקרבו הכל שלמים וכן בעולה או באשם
והדמים אולין לבל דבר שהיה דמי אולין הם
עתערב שור הקדש בפיגום של אולין בא לשבלן
הקדש וימכרו השאר לפיגום אותו המין
עתערבו בקדשים בקדשים מין במינו זה
יקרב לשם בעלו אע״פ שאין כל אחד
מכר קרבנו בא״ח בקרבנות נשים שאין בהן
סמיכה אבל קרבנות אנשים הוא ואיל וכל
אחד מיך לסמוך על ראש קרבנו הה אלו
לא יקרבו עד שיתן האחד אלקו לחברו או
עד שיפול מום בכל וימכרו ויבא כל אחד
בדמי היפה שבהן מאותו המין. עתערב
מין בשאינו מינו כגון עולה בשלמים לא
יקרבו אפי׳ כאמר שבהן שאין מפאין קדשים
לבית הפסול ומום שאין ממעטין בזמן
אפלקן כך אין ממעטין בזו כל הקולא בזמן
אפלקן אלא פעד יעשה ירעו הכל עד שיפול
בהן מום וימכר כל אחד מהן לבדו ויבא
בדמי היפה שבהן ממין זה ובדמי היפה
שבהן ממין האחר ויפסד המותר מפתו
אע״פ שפעד הקריב עולה שחייב עולה או
שלמים שהיה אינ להקריבן הה זה מקריב
מדמי התערובת עולה אחרת ושלמים אחרים
חטאת שעתערבה בשלמים ירעו הכל עד
שיפול בהן מום ויבא בדמי היפה שבהם

ששורפין פסולי המוקדשין. אתכות קדשי
קדשים שנתעריבו באתכות קדשים קלים או
הבא כלין לוס אחד בנאכלין לשני ימים יאכלו
פחמור שבהן. אתכה של אטאת טמאה
שנתעריבה במאה אתכות של אטאת טהורה
וכן פרוסה של לאם הפנים הטהור הרי זו תעלה
פמו שבארנו בתרומות. אבל אתכה של אטאת
טהורה שנתעריבה במאה אתכות של אולין
וכן פרוסה של לאם הפנים הטהור שנתעריבה
במאה פרוסות של אולין הרי אלו לא יעלו
אלא יאכל הכל לבהנים כבל הטרומעות.

פרק שביעי

כל הפסולי
לעבודה
שמלקין

מלקתן פסולה ואע״פ שאותו העוף פסול
אינו כעבלת העוף הטהור לטומאה וכן אם
מלק בלילה או ששחט אולין בפנים וקדשים
באון אינן כעבלה מלק תיהם שלא הגיע זמן
ובני זנה שעבד זמן ושיבש גפה ושנסמית
עינה ושנקטעה רגלה הרי זו כעבלה לכל דבר
זה הכלל כל שהיה פסולה בקדש פסולה ואינה
נבלה לא היה פסולה בקדש הרי זו נבלה לכל
דבר. לפיכך המולק ונמצאת טרפה
או שמלק בסכין או שמלק אולין בפנים וקדשים
באון הרי זו נבלה לכל דבר שאין המלקה
מתרת ומטהרת אלא דבר שהוא פטל
למזבח. אבל הנרבע והמוקנה והעובד
והאתנן והמחיר והטומטום והאנדרוגינוס
שמלקן הרי אלו נבלה לכל דבר ומטמאין
בגדים לבית הבלעה שאין הקדושה אלה

עליהן והרי אין פסולין בקדש. עבד בארנו
במעשה הקרבנות שאטאת העוף עשית
למטה ועולת העוף למעלה אטאת העוף
שעשייה למעלה פסולה בן שעשה הזייתה
במעשה אטאת בן שעשייה במעשה עולה
בן שעשייה לשם עולה בן שעשייה לשם
אטאת. וכן עולת העוף שעשייה למטה
אפלו מלק סיימן אחד למטה ואחד למעלה
פסולה בן שמלקה במלקת עולה בן שעשייה
במעשה אטאת בן שעשייה לשם עולה בן
שעשייה לשם אטאת. אטאת העוף שמלקן
למטן במלקת עולה לשם אטאת או במעשה
אטאת לשם עולה פסולה וכן עולת העוף
שעשייה למעלה במעשה אטאת לשם עולה
או במעשה אטאת לשם אטאת פסולה במעשה
עולה לשם אטאת בשרה ובלבד שלא עלת
לבעלים לשם אובה. כל אלו האוכלת
שנפסלו מפני מקום עשייתן או מפני שינוי
מעשיהן או שינוי שמם אינן כעבלת העוף
לטומאה וכן אטאת העוף או עולת העוף
שנתעבלה או נטמאת או עשית נותר אינה
מטמאה בבית הבלעה כעבלת העוף שכל
אלו פסולין בקדש. אטאת העוף הבאה
על הספק עשית פמטתה ואינה נאכלת
אלא תשרף כבל פסולי המוקדשין ופיגוי תבא
על הספק כגון שהיתה האשה ספק זבה או
ספק יולדת וכל כוצא בה ואין לנו אטאת
בהמה על ספק שאם נסתפק לו אם אטא
אם לא אטא יביא אשם תלוי פמו שיתבאר
בהלכות שגגות. אטאת העוף הבאה על
הספק ונודע לו שהיא חייבת בה ודאי אם

פרק שמיני

חיובת השלמים שמתעשה
מעלת השלמים

חיובת השלמים שמתעשה מחיובת השלמים יפלו
חיובת בית אם יהיו מחיובות
פרוצה בקיבוץ הדמים או מחיובת הגוף עליה
חיובת בית אם יהיו מחיובות הגוף עליהן
עליה ולא פירש שלא לאכלן ומתעשה
חיובת הגוף עליה חומה ולא הקטירה ולא
ריצים בחוץ וכשר הפסח שמתעשה
חיובת בחומה בלבד אבל חיובת
שחומה עם חיובת שמתעשה בפנים פסולים
שהיו חיובת בחיובת הגוף עליה כשר
והלכה כחומה ויהיה לו שהוא עשה לשתי
חיובת שמתעשה עליה וכן אם מתעשה
חומה או הקטירה חלב כשר אבל אין
ח

פרק תשיעי

פרק עשירי

ממין שפרשה בו נדרה ישנו לנדרה ושנים
מאי זה מין שתרצה יהיו לחומתה ויעשו
אחד למעלה ואחד למטה. קבעה
נדרה ואמרה אם אלך זכר הרי עלי שתי
תורים ויליה והביאה ארבעה עופות שנים
לנדרה ושנים לחומתה ועשה שתים למעלה
ושתים למטה ולא ידע אי זה עשה למעלה
ולא אי זו עשה למטה ונם היא שכחה ולא
ידעה באי זה מין קבעה נדרה אם בתורים
או בבני יונה הרי זו צריכה להביא שתי
תורים עם שני בני יונה לנדרה ויעשו אר
ארבעתן למעלה ותביא ביזל אחד להשלים
חומתה ויעשה למעלה שכבר עשה שתים
למטה שהם חטאת. בד״א בשהביאה
הארבעה תחלה ממין אחד אבל אם היו
שני מינים צריכה להביא ששה עופות
שתי תורים או שני בני יונה להעשות
אחד למעלה ואחד למטה. וכן אם נתנתם
לכהן ושכחה מה נתנה לו והלך הכהן ועשה
ואינו יודע היכן עשה אם הכל למעלה או
הכל למטה או מחצה למעלה ומחצה למטה
הרי זו תביא שתי תורים או שני בני יונה
לחומתה. קבעה חומתה וקבעה נדרה
ושכחה במה קבעה ואפשר שחומתה קבעה
לעולה ופרידה אחת תור או בן יונה לחטאת
לפיכך תביא שש פרדין ארבע לנדרה ושתים
לחומתה ועוד תביא חטאת אחת בן יונה או
תור עם הכבש ומצאת שהביאה שבעה עופות
וכל החטאות האלו אינן נאכלות מפני
שהם ספק״

פרק אחד עשר

כל
הא
המנחות

שקמצן אחד מן הפסולין לעבודה הרי הן
פסולות וכן אם לקט הלבונה פסל אע״פ
שלא קמץ קמץ הכשר ונתן לפסול קמץ בימיו
ונתן לשמשו ואחר כך נתנו לבלי קמץ מכלי
קדש ונתן לבלי חול פסל קמץ ועלה בידו צרור
או גבוי מלא או קורט לבונה פסול. קמץ
עד שהוא מזון ונכנס לפנים יחזור ויקמוץ
בפנים וכשר נתפזר הקומץ על גבי הרצפה
יחזור ואספנו היתה המנחה שלא בכלי שרת
או שהיה קומצה בכלי שרת או שהעלהו למ
למזבח שלא בכלי שרת או שבללה בשמן שלה
חוץ לעזרה פסולה עד שתהיה בלילתה בפנים
כל המנחות שיצק השמן עליהן פסול
לעבודה כגון הזר וכיוצא בו או שבללן או
פתתן או מלחן כשרות הגשן או הניפן
חוזר הכהן או מניף ואם לא הגיש ולא הניף
הכהן כשרות שג׳ והביאה אל בני אהרן
וקמץ מקמיצה ואילך מצות כהונה למד
על יצקה ובלילה שכשרה בזר. מנחה
שנפל לתוכה שמן מנחה אחרת או שמן
חולין כל שהוא נפסלה חיסר שמנה פסולה
חיסר לבונתה כשרה והוא שיהיו עליה
שני קרטי לבונה אבל קורט אחד פסולה
שג׳ את כל לבונתה ריבה שמנה ולבונתה עד
שני לוגין לבל עשרון ושני קמצי לבונה לבל
מנחה כשרה שני לוגין או שני קמצין או
יתר על זה פסולה. מנחת חוטא שנתן
שמן עליה או על הקומץ שלה נפסלה נתן

פרק שנים עשר

פרק שלישה עשר

חוץ לעזרה או לאכול ממנו דבר הראוי
לאכילה חוץ למקום אכילתו זו היא מחשבת
המקום וזבחים שחשב בהן מחשבה זו הם
הנקראין זבחים שנשחטו חוץ למקומן
מחשבת הזמן כיצד כגון ששחט את הזבח
לשמו על מנת שיזרק דמו מאחר שתשקע
החמה שאינו זמן זריקתו או להקטיר
ממנו דבר הראוי להקטרה למחר מאחר
שיעלה עמוד השחר שאינו זמן הקטרתן
או לאכול ממנו דבר הראוי לאכילה לאחר
זמן הראוי לאכילתו זו היא מחשבת הזמן
וזבחים שחשב בהן מחשבה זו הן הנקראין
זבחים שנשחטו חוץ לשמן והן הנקראין
פגול בכל מקום וזהו פגול האמור בתורה
מפי השמועה למדו שזה שנאמר
בתורה ואם האכול יאכל מבשר זבח שלמיו
ביום ונגאינו מדבר אלא במחשב בשעת
הקרבה שיאכל ממנו בשלישי והוא הדין
לכל קרבן שחשב עליו בשעת מעשיו שיאכל
ממנו לאחר זמן הראוי לאכילת אותו קרבן
וכן אם חשב להקטיר ממנו במזבח דבר
הראוי להקטרה כך למדו מפי השמועה
אחר אכילת אדם ואחר אכילת מזבח אם
חשב עליהן לאחר זמנן הרי הקרבן פגול
אבל קרבן שלא נפסדה מחשבתו אלא נזרק דמו
על המזבח כהלכתו ונשאר ממנו לאחר זמן אכילתו
אותו הנשאר נקרא נותר ואסור לאכלו והקרבן
כבר נרצה וכבר והיה הוא אומ' בדם ואני נתתיו
לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע דם למזבח כהלכתו
נתפגרו הבעלים ונרצה הקרבן לפיכך לעולם אין
מתפגל אלא דבר שיש לו מתירין בן אדם בן
מזבח כמו שיתבאר · אחד זבח

זבח שחשב בו אחת משלש מחשבות אלו
בשעת שחיטה או שחשב בשעת קבלת
הדם או בשעת הולכתו למזבח או בשעת
זריקתו על המזבח נמצאת למד שבארבע
עבודות הזבח נפסל במחשבה בשחיטה
ובקבלה ובהולכת הדם ובזריקתו על המזבח
והעוף בשני דברים במליקה ובמיצוי הדם
והמנחות הנקמצות ארבעה בקמיצה
ובנתינת הקומץ בכלי שרת ובהולכת הקומץ
למזבח ובזריקתו על האש · אבל אם חשב
בדברים אחרים חוץ מאלו כגון שחשב בשעת
הפשט או בשעת נתיח או בשעת הולכת
אימורין למזבח בשעת בלילת המנחה או
בשעת הגשתה וכיוצא בדברים אלו אין
אותה המחשבה מועלת כלום בן שהיתה
מחשבת שנוי השם בין מחשבת המקום
בין מחשבת הזמן · וכן המחשב באחת
מארבע עבודות אלו או בכולן מחשבה
אחרת חוץ משלש מחשבות אלו אין אותה
המחשבה מפסדת כלום כיצד המחשב
בשעת שחיטה וקבלה והולכה וזריקה
להניח דם הזבח או אימורי למחר או להוציאן
חוץ לעזרה או שחשב לזרוק הדם על הכבש
שלא כצד היסוד או ליתן את הנתנין למטה
למעלה ואת הנתנין למעלה למטה או ליתן
דמים הנתנין במזבח החיצון למזבח הפנימי
או את הנתנין בפנימי בחיצון או להכניס
דם החטאת לפנים או שחשב שיאכל הזבח
טמאין או שאר הפסולין לעבודה או לערב
דם הזבח בדם הפסולין או שחשב לשבר
עצמות הפסח ולאכול ממנו נא או שחשב

פרק ארבעה עשר

שאינן ראויין לא לאכילה ולא להקטירה
בשם חטאות הנשרפות והעור של בהמה
כלו חוץ מעור האליה שהוא לאכילה אבל
המורא והוא הקרום הדק הדבק בעור
המבדיל בין העור והבשר אינו ראוי לאכילה
וכן העצמות והגידים והקרנים והטלפים
והנוצה של עוף והנפרנים החרטום שלו
וראשי אגפים וראש הזנב אפלו מקומות
הרכין מכל אלו הדבקין בבשר שאלו יחתכו
מן החי יבצבן הדם ויצא הואיל ואינן חשו
חשובין נקראין דבר שאינו ראוי לאכילה
לענין הקרבנות. וכן המרק והתבלין ו
והשליל והשליא ובצה העף והבשר שפולטת
הסכין בשעת הפשט ויש אר מודבק בעור
והוא הנקרא אלל כל אלו אינן חשובין לענין
מחשבת הקרבנות והדי הן כדבר שאינו
ראוי לאכילה ומחשבין על דבר העומד
לאבוד ועל דבר העומד לשריפה. ה
המחשב באחת מאותן ארבע העבודות או
בכלן לאכל דבר שאין דרכו לאכילה להקטירה
בין במחשבת המקום בין במחשבת הזמן
הזבח כשר כגד חשב לשתות מדם הזבח
או לאכל מאימוריו או לאכל מן הקומץ
ומן הלבונה בחוץ או למחר או שחשב
להקטיר מבשר הזבח או משירי המנחה
בחוץ או למחר הרי הזבח כשר. וכן
אם חשב להקטיר או לאכל מן העור או
מן העצמות והגידים והמרק או האלל ופוצא
בהן בין מחשבת הזמן בין מחשבת מקום
הזבח כשר וכן אם חשב לאכול מתרים
ושעירים הנשרפים בחוץ או למחר הרי הן

כשרין וכן כל כיוצא בזה. חשב
שיאכלו הטמאין או הפסולין דבר הראוי
לאכילה או שיקטירו הטמאין או הפסולין
דבר הראוי להקטירה חוץ לזמן אכילה והקטירה
הזבח פגול כמו שבארנו חוץ למקום אכילה
והקטירה הרי זה פסול ואינו פגול. אין
אכילה פחותה מכזית ולא הקטירה פחותה
מכזית לפיכך המחשב לאכל מדבר הראוי
לאכילה פחות מכזית או שחשב להקטיר
מדבר הראוי להקטירה פחות מכזית בין
במחשבת זמן בין במחשבת מקום הזבח
כשר. חשב לאכל חצי זית בחוץ ולהקטיר
חצי זית בחוץ או שחשב לאכל כחצי זית אחר
זמן אכילה ולהקטיר כחצי זית אחר זמן
הקטירה הזבח כשר שאין אכילה והקטירה
מצטרפין ואם הוציאו בלשון אכילה ואמר
שיאכל כחצי זית ותאכל האש חצי זית הרי
אלו מצטרפין לשון אכילה אחד הוא.
חשב לאכל או להקטיר כחצי זית ואחר וחשב
על חצי זית אחר באותה המחשבה הרי אלו
מצטרפין לשון אכילה אחר הוא חשב לאכל
על חצי זית אחר באותה המחשבה ושתאכל
בהמה או חיה כחצי זית בין במחשבת מקום
בין במחשבת זמן הרי אלו מצטרפין שעם
אכילה אחד הוא. חשב על כזית שיאכ
שיאכלוהו שנים הרי אלו מצטרפין חשב
לאכל כזית ביתר מכדי אכילת פרס הרי זה
מצטרף חשב בשעת זביחה לאכל כחצי
זית ובשעת זריקה לאכל כחצי זית הרי אלו
מצטרפין בין במחשבת מקום בין במחשבת
זמן וכן אם חשב על כזית בשעת קבלת

פרק חמשה עשר

ושלום לך ולכל אשר לך. ואשר ברוך הוא
לו שלום לפי שהיה יעקב ירא שמא נתקררה
אותו הברכה שברכו אביו בעת שנתן לו
ברכתו ואמר לו ועמים ישתחוו לך ולאמים
יעבדוך ולא ראה עשו שום עבדות ליעקב
מכאן אמרו חכמים כל הברכות שבירך יעקב
את עשו לא נתקיימו בו אלא זו בלבד
שנאמר ויאמר עשו יש לי רב גם לך אחי
יהי לך אשר לך ואמר יעקב אל יהי לך
כאשר אמרת אדוני יודע כי הילדים רכים
והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד
ומתו כל הצאן. יעבור נא אדוני לפני עבדו
ואנכי אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר
לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדוני
שעירה. אמר לו עשו אם כן אניחה עמך
מקצת מן העם אשר אתי. אמר לו יעקב
מה אמצא חן בעיניך שתעשה לי טובה
כזאת לקבל עמך מקצת מן העם אשר אתך
ואני אומר לך שתלך לך לשעירה ואני
אלך לסוכות ואבנה לי שם בית ועשיתי
לי שם סוכות לפיכך קרא שם המקום
ההוא סוכות. ויבא יעקב שלם עיר שכם
אשר בארץ כנען בבואו מפדן ארם ויחן
את פני העיר. ויקן את חלקת השדה
אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי
שכם במאה קשיטה. ויצב שם מזבח
ויקרא לו אל אלהי ישראל. ותצא דינה
בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות
הארץ. ויראה אותה שכם בן חמור החוי
נשיא הארץ ויקח אותה וישכב אותה
ויענה. ותדבק נפשו בדינה בת יעקב
ויאהב את הנערה וידבר על לב הנערה.
ויאמר שכם אל חמור אביו לאמר קח לי
את הילדה הזאת לאשה. ויעקב שמע כי
טמא את דינה בתו ובניו היו עם מקנהו
בשדה ויחרש יעקב עד בואם. ויצא חמור
אבי שכם אל יעקב לדבר אתו. ובני יעקב
באו מן השדה כאשר שמעו ויתעצבו האנשים
ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל
לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה. וידבר
חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו
בבתכם תנו נא אותה לו לאשה. והתחתנו
אתנו בנותיכם תתנו לנו ואת בנותינו
תקחו לכם. ואתנו תשבו והארץ תהיה
לפניכם שבו וסחרו בה והאחזו בה. ויאמר
שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיניכם
והאשר תאמרו אלי אתן. הרבו עלי מאד
מהר ומתן ואתנה כאשר תאמרו אלי ותנו
לי את הנערה לאשה. ויענו בני יעקב את
שכם ואת חמור אביו בדבר ויאמרו אשר
טמא את דינה אחותם. ויאמרו אליהם לא
נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחותנו
לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו.
אך בזאת נאות לכם אם תהיו כמונו
להמול לכם כל זכר. ונתנו את בנותינו
לכם ואת בנותיכם נקח לנו ונשבנו אתכם
והיינו לעם אחד. ואם לא תשמעו אלינו
להמול ולקחנו את בתנו והלכנו. וישמעו
חמור ושכם בנו אל דברי בני יעקב וימולו
כל זכר. ויבאו אל שער עירם וידברו אל
אנשי עירם לאמר האנשים האלה שלמים
הם אתנו וישבו בארץ וסחרו בה והנה
הארץ רחבת ידים לפניהם את בנותם
נקח לנו לנשים ואת בנותינו נתן להם
אך בזאת יאותו האנשים לשבת אתנו
להיות לעם אחד בהמול לנו כל זכר כאשר
הם נמולים. מקנהם וקנינם וכל בהמתם
הלא לנו הם אך נאותה להם ויישבו אתנו.
וישמעו אל חמור ואל שכם בנו כל יוצאי
שער עירו ויעשו כל זכר לכל יוצאי שער
עירו. ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים
ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה
איש חרבו ויבאו על העיר בבטח ויהרגו
כל זכר. ואת חמור ואת שכם בנו הרגו
לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם
ויצאו. בני יעקב באו על החללים ויבזו
את העיר אשר טמאו אחותם. את צאנם
ואת בקרם ואת חמוריהם ואת אשר בעיר
ואת אשר בשדה לקחו. ואת כל חילם
ואת כל טפם ואת נשיהם שבו ויבזו גם
את כל אשר בבית. ויאמר יעקב אל שמעון
ואל לוי עכרתם אותי להבאישני בישבי
הארץ בכנעני ובפרזי ואנכי מתי מספר
ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי.
ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו. ויאמר
אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב
שם ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך
בברחך מפני עשו אחיך. ויאמר יעקב אל
אנשי ביתו ואל כל אשר עמו הסירו את
אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו
שמלותיכם. ונקומה ונעלה בית אל ואעשה
שם מזבח לאל העונה אותי ביום צרתי
ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי. ויתנו אל
יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת
הנזמים אשר באזניהם ויטמן יעקב אותם
תחת האלה אשר עם שכם. ויסעו ויהי
חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם
ולא רדפו אחרי בני יעקב. ויבא יעקב
לוז אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא
ובל כל העם אשר אתו. ויבן שם מזבח
ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו
אליו האלהים בברחו מפני אחיו. ותמת
דבורה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית
אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות.
ויראה אלהים אל יעקב עוד בבואו מפדן
ארם ויברך אותו. ויאמר אליו אלהים
שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי
אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו
ישראל. ויאמר אליו אלהים אני אל שדי
פרה ורבה גוי וקהל עמים יהיה ממך
ומלכים מחלציך יצאו. והארץ אשר נתתי
לאברהם ולרבקה לך אתננה ולזרעך אחריך
אתן את הארץ. ויעל מעליו אלהים במקום
אשר דבר אתו. ויצב יעקב מצבה במקום
אשר דבר אתו מצבת אבן ויסך עליה נסך
ויצק עליה שמן ויקרא יעקב את שם
המקום אשר דבר אלהים אתו בית אל.
ויסעו מבית אל ויהי עוד כברת הארץ
לבוא אפרתה ותלד רחל ויקשה בלדתה.
ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המיילדת
אל תיראי כי גם זה לך בן. ויהי בצאת
נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו
קרא לו בנימין. ותמת רחל ותקבר בדרך
אפרת הוא בית לחם. ויצב יעקב מצבה
על קברתה הוא מצבת קבר רחל עד היום
הזה. ויסע ישראל ויט אהלה מעבר למגדל
עדר. ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך
ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו
וישמע ישראל ויהי בני יעקב שנים עשר.
בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי
ויהודה ויששכר וזבולן. בני רחל יוסף
ובנימין. בני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי.
בני זלפה שפחת לאה גד ואשר. אלה בני
יעקב אשר ילד לו בפדן ארם. ויבא יעקב
אל יצחק אביו ממרא קרית ארבע הוא
חברון אשר גר שם אברהם ויצחק. ויהי
ימי יצחק מאה שנה ושמנים שנה. ויגוע
יצחק וימת ויאסף אל עמיו זקן ושבע
ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו. ואלה
תולדות עשו הוא אדום. עשו לקח את
נשיו מבנות כנען עדה בת אילון החתי
ואהליבמה בת ענה בת צבעון החוי.
ובשמת בת ישמעאל אחות נביות. ותלד
עדה לעשו את אליפז ותלד בשמת את
רעואל. ותלד אהליבמה את יעוש ואת
יעלם ואת קרח. אלה אלופי בני עשו
בני אליפז בכור עשו אלוף תימן אלוף
אומר אלוף צפו אלוף קנז. ואלוף קרח
אלוף געתם אלוף עמלק אלה אלופי אליפז
בארץ אדום אלה בני עדה. ואלה בני
רעואל נחת ושרח שמה ומזה אלה היו
בני בשמת אשת עשו. ואלה בני אהליבמה
בת ענה בת צבעון אשת עשו ותלד לעשו
את יעוש ואת יעלם ואת קרח. אלה אלופי
בני עשו בני אליפז בכור עשו אלוף תימן
אלוף אומר אלוף צפו אלוף קנז. ואלוף
קרח אלוף געתם אלוף עמלק אלה אלופי
אליפז בארץ אדום אלה בני עדה. ואלה
בני רעואל נחת ושרח שמה ומזה אלה
היו בני בשמת אשת עשו. ואלה בני
אהליבמה בת ענה בת צבעון אשת עשו
ותלד לעשו את יעוש ואת יעלם ואת קרח.
אלה אלופי בני עשו בני אליפז בכור עשו
אלוף תימן אלוף אומר אלוף צפו אלוף
קנז. ואלוף קרח אלוף געתם אלוף עמלק
אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה בני
עדה. ואלה בני רעואל נחת ושרח שמה
ומזה אלה היו בני בשמת אשת עשו.

פרק שמונה עשר

עבד מחרישין שחרישת מחרישת העבדות
מחשבת המקום קדמה פסול וחייבין עליו
ואם חשב מחשבת הזמן הקדים עליו כלי
כגון שחשב עם מחשבת הזמן מחשבת לחות
קבל עליו עבד מחשבת המקום או מחשבת
שני הרי זה פסול וקבל עליו עבד ואכל
וכן הדין ומעיקרא עם מחשבת הזמן
והולך וזרק ומחשבתו כדרכם עבודתו שלו
מחשבת הזמן ובזיר העבודה היתה מן
מחשבת הבזיון אבל לא היתה עם מחשבה כל
בזיר העבודה הרי זה עליו לחם שחץ
כמחשבת הזמן וקבלו הולך ו זרק מחשבת
המקום או שחץ במחשבת המקום וקבל
הולך ו זרק מחשבת הזמן הרי זה עליו
שלו פסול בלבד וכן הפסח והחטאת
שחץ מחשבת שלו הוא וקבל והולך
וזרק מחשבת הזמן או שחץ מחשבת
הזמן וקבלו הלך ו זרק מחשבת שלו
הוא הרי זה עליו אלא פסול והוא הדין בשתים
ומחותחין עם עליו אלא קדמה שעשה
מחשבת הזמן ולא עבד עליה מחשבת
מקום לא בתחלה ולא בסוף ולא עבד עליה
מחשבת שלו הוא שהקדים מחשבת שלו
תחלה וכל מחשבת הזמן שעשה אחר
מחשבת שלו הוא שהקדים מחשבת הזמן
ואחר הבזר מחשבה שלו שהרין וכל
זריקת שלישה יחתיכת הסדר מחשבה אם
חשב שלא יזרוק אחר שעה לא פיגל שלישי
חשב ו זרק ואחר הזמן לא פיגל הרי זה פסול וחייבין עליו חשב מחשבת

וחייבין עליו וכן אם עבד מחשבת מקום
הרי זה פסול וחייבין עליו חשב לאכלן
להקטיר אחד ו מחשבת מקום ולאכל
ולהקטיר כזית ו מחשבת מקום וחזר
וחשב על אחד ו מחשבת מקום הזמן
וחשב על שניהן מחשבת הזמן הרי זה פסול
וחייבין עליו וכן אם חשב על אחד ו מחשבת
הזמן וחזר וחשב על שניהן מחשבת הזמן
ואחד מהן מחשבת מקום הרי זה פסול
חשב על הראשון למעה ליאכל לזמן
מחר ועל השני להיתכון למעה ליאכל
למחר וכולן מחשבות אלו וחייבין עליהן
שאין מחשבת הזמן ושבעתן מחשבת מקום
הרי זה פסול וחייבין עליו חשב
עליה הרי זה פסול וחייבין עליו חשב
על הדם שיזה למעה ליאכל למחר
למעה לו שחשב על הדם שיזה בשתים
שיכל ליאכל למחר למחר חייבין לו
שחשב על הדם שיזה מחמת החיצון לא
חשב עליו שיזה בשתים חייבין עליו
שחשב שלא בשעתו חייבין עליו חשב
מחשבת זמן הולין ועשה מקום מעיכב
הדם מחשבתו הרי זה פסול וחייבין עליו
ואחר שנזרקו מהלות אז שקדם עליהן
שלא מיקומו לאחר שעה מיקומו עיכב על
יהיה זה עליו מחשבת זה שחשב ליה
הדם שלא מיקומו לאחר חמש עשרה שעה
שלא מיקומו לאחר שהחזה כשר חייבין
ואחר הכשר מחשבה שם שחייבין וכל
זריקת שלישה יחתיכת הסדר מחשבה חוץ
חשב שיזה חוץ למעה לו פיגל עליהן
חשב ו זרק ואחר הזמן זה מחשבת הזמן
הרי זה פסול וחייבין עליו חשב מחשבת

פרק שבעה עשר

כל הימין משמש עם הימין חוץ משמש
שהשמאל משמש עם הימין וחוץ משמש
שהוא משמש עם השמאל ואין הימין משמש
עם השמאל אלא משמש שהוא משמש עם
הימין. כיצד משמש שהוא משמש עם
הימין הקורא בתורה מפני הקורא וכן
הקורא בתורה מפני המגביה ואין
המגביה מגביה אלא מפני הקורא
וכשהוא מגביה מגביה בימינו ומניח
שמאלו תחת ימין הקורא ואין הקורא
קורא אלא מפני המגביה וכשהוא קורא
קורא בימינו ומניח שמאלו תחת ימין
המגביה. כיצד משמש שהוא משמש עם
השמאל הקורא בתורה מפני הפותח
והפותח מפני הקורא והקורא מפני
הנועל והנועל מפני הקורא ואין הקורא
קורא אלא מפני המגביה והמגביה מגביה
אלא מפני הקורא. כיצד משמש שהוא
משמש עם הימין הקורא בתורה מפני
הפותח והפותח מפני הנועל והנועל
מפני הקורא והקורא מפני המגביה
והמגביה מגביה אלא מפני הקורא.
כיצד משמש שהוא משמש עם השמאל
הקורא בתורה מפני הנועל והנועל מפני
הפותח והפותח מפני הקורא והקורא
מפני המגביה והמגביה מגביה אלא מפני
הקורא. כיצד משמש שהוא משמש עם
הימין הקורא בתורה מפני הנועל
והנועל מפני הקורא והקורא מפני
המגביה והמגביה מגביה אלא מפני
הקורא. כיצד משמש שהוא משמש עם
השמאל הקורא בתורה מפני הפותח
והפותח מפני הקורא והקורא מפני
המגביה והמגביה מגביה אלא מפני
הקורא. כיצד משמש שהוא משמש עם
הימין הקורא בתורה מפני הפותח
והפותח מפני הנועל והנועל מפני

פרק שמונה עשר

הרי זה עובר בלא תעשה שהרי הוא אומ׳ לא
יאשב מפי השמועה למדו שבכלל דין זה שלא
יפסיד הקדשים במאשבה שהרי זה דומה
למטיל מום בקדשים ואע״פ כן אינו עקרה
שאין המאשבה מעשה׳ כל קרבן שנאמר
שהוא פסול בין שנפסל במאשבה בין במעשה
בין שאירע לו דבר שנפסל כל האוכל ממנו
כזית במזיד עקה שג׳ לא תאכל כל תועבה
מפי השמועה למדו שאין הכתוב מזהיר אלא
על פסולי המוקדשין וכן קדשים שהוטל בהן
מום האוכל מהן כזית עקה הרי הן בכלל כל
תועבה עד שיולד להן מום אחר ויאכלו במומן
כמו שבארנו וכל שפסול מספק אין עקין עליו
כל קרבן שנתפגל במאשבת הזמן כמו
שבארנו כל האוכל ממנו כזית במזיד חייב
כרת שג׳ והנפש האוכלת ממנו עונה תשא
ואם אכל בשגגה מביא חטאת קבועה׳
אין חייבין כרת אלא על אכילת דברים שהותרו
בין לאדם בין למזבח אבל אם אכל מן המתיר
עצמו אינו חייב כרת אלא עקה כאוכל פסולי
המוקדשין שאין בהן פגול׳ כיצד מנחה
שנתפגלה האוכל כזית משיריה חייב כרת
אבל אם אכל מן הקומץ שלה או מן הלבונה
אינו חייב כרת לפי שהן מן המתירין את
השירים לאדם וכן זבח שנתפגל האוכל כזית
מבשרו או מאימוריו או מבשר העולה חייב
כרת׳ אבל אם אכל כזית מן הדם אינו
חייב עליו משום פגול שהדם מתיר האימורין
לקרב למזבח והאימורין מתירין את הבשר
לאדם ודם העולה מתיר בשרה למזבח ודם
חטאת העוף מתיר בשרה לבהנים ודם

עולת העוף מתיר בשרו למזבח ודם חטאת
העוף מתיר בשרו לבהנים ודם עולת העוף
מתיר בשרו למזבח ודם חטאות הנשרפות
אימוריהן למזבח לפיכך חייבין על אימוריהן
משום פגול׳ הקומץ והלבונה מתירין
השירים לבהנים שני בבשי עצרת מתירין שתי
הלחם לבהנים וכן שני בזיכי לבונה מתירין לחם
הפנים לבהנים אבל דברים שאין להם מתירין
כגון בשר חטאות הנשרפות ומנחות הנשרפות
אינן מתפגלין לעולם׳ ואל דברים שאין
חייבין עליהן משום פגול לעולם הקומץ והלבונה
והקטרת והדם והיין בין יין הבא עם הנסכים
בין יין הבא בפני עצמו ומנחות הנשרפות
כלן שהרי אין להן קומץ להתירן כגון מנחת
כהנים ומנחת נסכים ובשר חטאות הנשרפות
ולבשמן של מצורע ואם תאמר והלא דם
האשם מתירו אינו תלוי בו שהרי אדם מביא
אשמו היום ולבשחר כמה ימים כמו שיתבאר
במקומו׳ אסור להותיר מבשר הקדשים
לאחר זמן אכילתן שג׳ בקרבן תודה ולא תותירו
ממנו עד בקר והוא הדין לשאר קדשים כלן
והמותיר אינו עקה שהרי אתתקו הכתוב
לעשה שג׳ והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו׳
האוכל כזית מבשר קדשים שנותר במזיד
חייב כרת ואם היה שוגג מביא חטאת קבועה
שג׳ ואוכלו עונו ישא כי את קדש יי׳ אלל
ונכרתה הנפש ההיא מעמיה ומאימתי
יתחייב כרת על אכילת הנותר אם קדשי
קדשים הם חייב עליהן מאחר שיעלה עמוד
השחר ואם קדשים קלים הם חייב עליהם
משקיעת החמה של יום שני שהוא תחלת

הלילה שלישי שלישי. והיכן הזהיר הכתוב
על הפגול ועל הנותר במלאים שהרי נאמר
שם לא יאכל כי קדש הם להזהיר על כל שפטלו
בקדש שהוא בלא תעשה על אכילתו והפגול
והנותר מנטרפין זה עם זה לגזית וכל הפגולין
והנותרין מנטרפין. אסור לטמא את
הקדשים או לסבב להן טומאה שהרי פוסל
אותן והמטמא את הקדשים אינו עקה אבל
אדם עהור שאכל כזית מקדשים שנטמאו
עקה שג והבשר אשר יגע בכל טמא לא
יאכל והוא הדין לשאר הקרבנות שאם
אכל כזית מלבונה המנחה שנטמאת אחר
שנתקדשה בכלי עקה. אחר קדשים
שנטמאו לפני כפרה או לאחר כפרה בין
שנטמאו באב הטומאה או בולד הטומאה
אבל אם נטמאו בטמאות של דבריהם אינו
עקה על אכילתן אבל מכון אותו מסתמרדות
ואינו עקה אלא האוכל אחר זריקת דמים
אבל אם אכל קודם זריקה אינו עקה משום
אוכל קדש טמא אבל מכון אותו מסתמרדות
כל אדם שנטמא טומאה שחייבין עליה כרת
על ביאת המקדש ואכל כזית מן הקדשים
בין קדש עהור בין קדש טמא במזיד הרי זה
חייב כרת שג והנפש אשר תאכל מבשר
זבח השלמים אשר לי׳ ויטומאתו עליו ונכרתה
וכו׳ והוא הדין לשאר קדשי מזבח. והיכן
הזהיר על עון זה בולדת שהרי נאמבה לא
בכל קדש לא תגע מפי השמועה למדו שזו
אזהרה לטמא שלא יאכל קדש קודם שיטבל
והאוכל קדש אחר שטבל קודם שיעריב
שמשו או קודם שיביא כפרתו עקה ואינו

חייב כרת שג ויטומאתו עליו עד שתהיה כל
טומאתו עליו היה טמא בטמאות של דבריהם
אינו עקה ואין נריך עמר שאינו חייב כרת
אבל מכון אותו מסתמרדות. אינו חייב
כרת על אכילת קדש שיש לו מתירין עד
שיאכל מה ממנו אחר שקרבו מתירין אבל
אם אכל את הבשר קודם זריקת הדם אינו
עקה משום טמא שאכל את הקדש זה
הכלל כל שיש לו מתירין אין חייבין עליו
משום פגול או משום נותר או משום טמא
עד שיקרבו מתירין כהלכתן וכל שאין לו
מתירין כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום
טומאה אפלו נטמא הבשר קודם שיתטמא
האוכל הואיל וקרבו המתירין ואחר כך
אכל חייב כרת וכן אם אכל מבשר חטאות
הנשרפות והוא טמא אחר שנזרק דמן הרי
זה חייב כרת. כבר נתבאר לך שאף
דבריהם שאין חייבין עליהן משום פגול חייבין
עליהן משום נותר וטמא כיצד דבריהם שאין
להן מתירין אין חייבין עליהן משום פגול
וחייבין עליהן משום נותר וטמא וכן הא׳
המתירין עצמן אע״פי שאין חייבין עליהן
משום פגול כמו שבארנו חייבין עליהן משום
נותר וטמא חוץ מן הדם שאין חייבין עליו
לעולם אלא משום דם בלבד. טמא שאכל
אימורין חייב כרת אבל פסח שלא נצלה
ולחמי תודה שלא הורמה אלהן הרי זה חייב
כרת משום טומאת הגוף אע״פי שאינן
ראויין למה שהן. אי אפשר שיתחייב
אדם על אכילה אחת משום פגול ומשום
נותר שהפגול הוא הקרבן שנפסל במחשבת

ועושה עמו חסד׃

פרק תשיעה עשר

ועושה עמו חסד׃ ועשירי לתלמידים שנאמר
ויבא יעקב שלם עיר שכם ויחן את פני העיר
ויקן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד
בני חמור אבי שכם במאה קשיטה ויצב שם
מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל׃ ואין לך
תלמיד חכם שיהא מצוי בבתי כנסיות ובבתי
מדרשות אלא מי שהוא עניו ושפל ברוח ומדת
עניות מרחקת מן החטא ומביאה לידי יראת
חטא ויראת חטא מביאה לידי ענוה וענוה
מביאה לידי חסידות וחסידות מביאה לידי
רוח הקדש ורוח הקדש מביאה לידי תחיית
המתים ותחיית המתים מביאה לידי אליהו
זכור לטוב׃ ואין לך תלמיד חכם שיהא
מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אלא מי
שהוא מקבל עליו עול תורה מתוך עול מלכות
ומתוך עול מצות ומתוך עול גמילות חסדים
ומתוך עול דרך ארץ ומתוך עול תפלה ומתוך
עול תוכחות ומתוך עול שלום בית ומתוך עול
חבירות ומתוך עול תלמוד תורה ומתוך עול
מקרא ומתוך עול משנה ומתוך עול יראת
שמים ומתוך עול יראת חטא ומתוך עול
ענוה ומתוך עול חסידות ומתוך עול רוח
הקדש ומתוך עול תחיית המתים ומתוך עול
אליהו זכור לטוב׃ ואין לך תלמיד חכם שיהא
מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אלא מי
שהוא מקבל עליו עול תורה מתוך עול מלכות
ומתוך עול מצות ומתוך עול גמילות חסדים
ומתוך עול דרך ארץ ומתוך עול תפלה ומתוך
עול תוכחות ומתוך עול שלום בית ומתוך עול
חבירות ומתוך עול תלמוד תורה ומתוך עול
מקרא ומתוך עול משנה ומתוך עול יראת
שמים ומתוך עול יראת חטא ומתוך עול
ענוה ומתוך עול חסידות ומתוך עול רוח
הקדש ומתוך עול תחיית המתים ומתוך עול
אליהו זכור לטוב׃ ואין לך תלמיד חכם שיהא
מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אלא מי
שהוא מקבל עליו עול תורה מתוך עול מלכות
ומתוך עול מצות ומתוך עול גמילות חסדים
ומתוך עול דרך ארץ ומתוך עול תפלה ומתוך
עול תוכחות ומתוך עול שלום בית ומתוך עול
חבירות ומתוך עול תלמוד תורה ומתוך עול
מקרא ומתוך עול משנה ומתוך עול יראת
שמים ומתוך עול יראת חטא ומתוך עול
ענוה ומתוך עול חסידות ומתוך עול רוח
הקדש ומתוך עול תחיית המתים ומתוך עול
אליהו זכור לטוב׃ ואין לך תלמיד חכם שיהא
מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אלא מי
שהוא מקבל עליו עול תורה מתוך עול מלכות
ומתוך עול מצות ומתוך עול גמילות חסדים
ומתוך עול דרך ארץ ומתוך עול תפלה ומתוך
עול תוכחות ומתוך עול שלום בית ומתוך עול
חבירות ומתוך עול תלמוד תורה ומתוך עול
מקרא ומתוך עול משנה ומתוך עול יראת
שמים ומתוך עול יראת חטא ומתוך עול
ענוה ומתוך עול חסידות ומתוך עול רוח
הקדש ומתוך עול תחיית המתים ומתוך עול
אליהו זכור לטוב׃ ואין לך תלמיד חכם שיהא
מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אלא מי
שהוא מקבל עליו עול תורה מתוך עול מלכות
ומתוך עול מצות ומתוך עול גמילות חסדים
ומתוך עול דרך ארץ ומתוך עול תפלה ומתוך
עול תוכחות ומתוך עול שלום בית ומתוך עול
חבירות ומתוך עול תלמוד תורה ומתוך עול
מקרא ומתוך עול משנה ומתוך עול יראת
שמים ומתוך עול יראת חטא ומתוך עול
ענוה ומתוך עול חסידות ומתוך עול רוח
הקדש ומתוך עול תחיית המתים ומתוך עול
אליהו זכור לטוב׃ ואין לך תלמיד חכם שיהא
מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אלא מי
שהוא מקבל עליו עול תורה מתוך עול מלכות
ומתוך עול מצות ומתוך עול גמילות חסדים
ומתוך עול דרך ארץ ומתוך עול תפלה ומתוך
עול תוכחות ומתוך עול שלום בית ומתוך עול
חבירות ומתוך עול תלמוד תורה ומתוך עול
מקרא ומתוך עול משנה ומתוך עול יראת
שמים ומתוך עול יראת חטא ומתוך עול
ענוה ומתוך עול חסידות ומתוך עול רוח
הקדש ומתוך עול תחיית המתים ומתוך עול
אליהו זכור לטוב׃ ואין לך תלמיד חכם שיהא
מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אלא מי
שהוא מקבל עליו עול תורה מתוך עול מלכות
ומתוך עול מצות ומתוך עול גמילות חסדים
ומתוך עול דרך ארץ ומתוך עול תפלה ומתוך
עול תוכחות ומתוך עול שלום בית ומתוך עול
חבירות ומתוך עול תלמוד תורה ומתוך עול
מקרא ומתוך עול משנה ומתוך עול יראת
שמים ומתוך עול יראת חטא ומתוך עול
ענוה ומתוך עול חסידות ומתוך עול רוח
הקדש ומתוך עול תחיית המתים ומתוך עול
אליהו זכור לטוב׃

הלכות עבודת יום הכפורים

פרק ראשון

פרק שני

ושכונה כבוש על חוסף קוס ואחר
כך תקרע ידיו ורגלו ותשוע בעבי הזקב
ועקוב ועולה ותקח הכבש לעמו בעבי לבן וזו
ותקרע ידיו ורגלו ועבדי עמדת הקוס כל
קולין עם הגבלה וזריקת הדמים הנשפ
ותקטירה הקטרת חלבי תקרע הקרבים ותוסר
קשור המעלה חוזה שעליהן ותוסרן הכליות
קפ והטחר השדרון ותוסר יותרן שעל
ואחר כך תקרע ידיו ורגלו ותשוע בעבי
לבן ועוקב ועולה ותקח הכבש לעמו בעבי זהב
ותקרע ידיו ורגלו ותקריב שעיר העולת
על חוסף הקוס ואין על הקוס דבן ועולת
ותקטיר לחלבו פר ושעיר השלמים
ותקריב המזבח על בשר העולת ואחר כך
תקרע ידיו ורגלו ותשוע בעבי זהב ועוקב
ועולה ותקח הכבש לעמו בעבי לבן ותקרע ידיו
ורגלו ותבא לקרע הקרבים ותוסר חלב
את הכליה ואת היותרת ואחר כך תקרע
ידיו ורגלו ותשוע בעבי לבן ועוקב ועולה
ותקח הכבש לעמו בעבי זהב ותקרע ידיו ורגלו
ותקטיר קטרת בשר העולת על גבי
יום ותעביר את הבשרים בין הבתרים ותקרע
ידיו ורגלו ותשוע בעבי זהב ועוקב בעבי
חול ואח כל העבדות הללו והקרבנות
כלן תקרע על ואין לחת בשרן מחוץ
למקום לחוץ חוץ מעבדה ראשונה שהיא
ראוי לעבוד לחוצה בחוץ שהיא
להוסיף בשרן לחוץ יכבר עוולה שנה
שהרי יחרוג ממנה בעבדה זו לשוחר
ואין לחוץ בשרן אלא בחוץ ואין
מעבדה ראשונה שהיא ראוי לעבוד
לחוצה בחוץ שהיא ראוי לעבוד
לחוצה בחוץ שהיא ראוי לעבוד
לחוצה בחוץ

פרק שלישי

ומדון שזה שנאמר ושכנתם יחד על
ההויה הראשונה וכך היה תחילה אחת
ואחת ושתים ואחת ושלש ואחת וארבע
ואחת וחמש ואחת ושש ואחת ושבע
ואחת ושמנה וכלה ושלש הזיוך
ראשונה וכלל השבע. ואחר כך תוך
הרס הקשור בין בני אחרון שתוה אחת
ושתים ושבע ושתים ואחת שלוש שתוך
הרס הקר וחזור ותוך הה וכלל הקרסת
הרס הקר שתוה אחת ושתים ושבע ושתוך
שלך שתוי הרס הקר על הקרסת. ושבע
הקרסת ושתוה כלוך שתוה הרס. וחזור
ותוך הרס הקשור בין על הקרוסת שתוה
קיוה אחת ושתים ושבע ושתוה שלך הרס
הקשור ושלוה את בניו הקר שלוה הקר
ושתוה כלוך שתוה הרס וכלו הזיוה
היו מהבדין הלן להות לה שתוה ולה
שתוה אלה שתוך. ואחר כך תשבב
שש הכתים הרס הקר והרס הקשר ותוך תש
תשתים אחרונה הזיוה על אחרונה קדמות
תשתים הוקב שהיו כל ושבע הזיוה על
תשתוך של תוכה זה וכל שו הקשו ואחרונה
הזיוה שוכב אחרונה הרס שתוה על כל היוה
לה שוך שהה הזיוה תשתוה אחת ושתי
הרס היה שוכך על תשבב של תוכה
ואחר כך תשלה את הקשר בתי
הלן היה להושבו שתוב והכל
כלהן להושבו אחת שתוו הרס אחת
הקשר ושלוה את בניו הקר שלוה הקר
ושתוה כלוך שתוה הרס. וחזור
ותוך הרס הקשור בין על הקרוסת שתוה
קיוה אחת ושתים ושבע ושתוה שלך הרס
הקשר

פרק כ

כל ישראל
ויצאו

ורוח הקבעת והפן לעמן והצמן ויתנו
להם עזו וכמן עזו עזיאל ומקבל וקוינ
עזיאל לחם חוה ויהי כעשור שנתיה
העזעה עד קוף השמן ועלה חת המלך
ויעיחק בחיקו ויאמר יהי חוחה עקלקה
לעשם שחב לחן ועשור שנחולע לכ
הקהלוים עד קוף השמן קוינ לחוח על הח
ולחה קוינ על הח לט שלין עלשן קפר
תניה בעבור ולחה לע יקינ בחר לחר לט
שלין לחר קוינ בחט קפיס חעוס קע
רחשון בעת שקוינ חכך לעשה ולחר
כיכך שוחעו בחת הקעת וחוסיף לע
לחחה שעשו בביוח ושלו הן הלה יי שלחינ
וכו חוחיס חחנו לך וכו קלע נון חפנין
כ חעלינ וכו וחוחם הה בחי חוחל עניות
עמו ישרל בחחוחיס הה שש עשרה חלפ
סחקע ועתך על החיקרש בחיה ועתה
עשוה יהיה עשנה שישעור החיקרש ול
ושעה בחעכו וחוחם בחי קשוכ בשון
ועתך ישרל בחיה נחט עשוה עשנה
שיועיע יי לחת ישרל ולע יסוי חתן חלך
וחוחם הה בחי הבוחר בישרל ועתך
הכהנים בחיה נחט עשוה עשנה שילה
קחקום חעשיהים ני עשם וחוחם הה בחי
יקרש הכהנים וחחר כך יוחל הפלה
וחחנה ינה ובקנה נחט חיה שהוינ ינבל
וחוחם קוינ יי לחת עמך ישרל שעמך
שיינ להושע בחי שוחע הפלה

ועלח הקבעת והפן לעמן והצמן ינתנו
להם עזו וכמן עזו עזיאל ומקבל וקוינ
עזיאל לחה חוה ולך בעשור שנחולע
המוע עה עד קוף השמן ועלה לחה הקעה
ויעיחק בחיקו ויאמר יהי חוחה עקלקה
לעשם שחב לחן ועשור שנחולע לכ
הקהלוים עד קוף השמן קוינ לחוח על הח
ולחה קוינ על הח לט שלין עלשן קפר
תניה בעבור ולחה לע יקינ בחר לחר לט
שלין לחר קוינ בחט קפיס חעוס קע
רחשון בעת שקוינ חכך לעשה ולחר
כיכך שוחעו בחת הקעת וחוסיף לע
לחחה שעשו בביוח ושלו הן הלה יי שלחינ
וכו חוחיס חחנו לך וכו קלע נון חפנין
כ חעלינ וכו וחוחם הה בחי חוחל עניות
עמו ישרל בחחוחיס הה שש עשרה חלפ
סחקע ועתך על החיקרש בחיה ועתה
עשוה יהיה עשנה שישעור החיקרש ול
ושעה בחעכו וחוחם בחי קשוכ בשון
ועתך ישרל בחיה נחט עשוה עשנה
שיועיע יי לחת ישרל ולע יסוי חתן חלך
וחוחם הה בחי הבוחר בישרל ועתך
הכהנים בחיה נחט עשוה עשנה שילה
קחקום חעשיהים ני עשם וחוחם הה בחי
יקרש הכהנים וחחר כך יוחל הפלה
וחחנה ינה ובקנה נחט חיה שהוינ ינבל
וחוחם קוינ יי לחת עמך ישרל שעמך
שיינ להושע בחי שוחע הפלה

עמוס זה כך קוינ כחנוח הלשה חפיסין
להנוח הלשן וחחרין חת קעועכך
וחרשוח חת חעשין ועלינו
על הקרל שנחרינ על שינעו לשח יעקב
ההוינ סנינעו לשחוע חת קחוינ סני
סנינעו סנין שלנן כן כהן עלוח ושן העם
ולחה שלנן סה שיפר שעשוח הינם נבני
נן ועשע לבך חוכ ושוכל ועסנ לבך וכך
ועקרש יהן וכעשן ושוחע סחינך כוע שפם
ועשע לחחר לעשור הקשחינך ועקבל הרם
ווכרקן על הינוכם כעקרקן לחחר כך עכנ
להיכל ועקעיר קערת על שחר ועלינ
הנוח ועקעיר לינה חמלך והקרשינ
והנפרים כל חכך קחינך של כלוס שנחינ
ולחר קחינך חקרינ כקשר ושנוע קנפנים
שלעוסף הינוס ולחר כך יקרש יהן ועשו
ועשע לבך וכך ועוכל ועסנ לבך נן וע
ועקרש יהן וכעשן ועל ע לחכל שנו וכרן
היך עעשר נן לחוכם ועשנם רשנו עליוס
ועשן לשעכך וכסן עעשך כעורך נפשן
לעשכך ועוינך שהן יהיו על רחש הקר
ועלינך וכך לוע לחמר לחנ יי לעלינ
עשיהן ועשנעה לעשך לנ וכהן לחנ יי
כשר עם לחעלים ועלוח ולעשנם שנחנ
ושעשיהן ועשנעה לעשך לנ וכהן כעכן
נהעיך עשה עכך כי בוס הזה יעשר
עלשם לעזר לוחכם עכלנעלוחכם לעכ
יי ושקרן ולחר כך העבינ על שנ
הנעיכם וקושר עשון של זהוה הנינ
הלנ ועעלוחו כעך פחנ עלנו ועשנ
כעך חת עלוחיהן ולח נ לחנ עשך

וסומך שתי ידיו על ראשו ומתודה ודוי שני
וכך הוא אומ׳ אנא ״ חטאתי עויתי
פשעתי לפניך אני ובתי ובני אהרן עם
קדשך אנא ״ כפר נא לחטאים ולעונות
ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי
לפניך אני ובתי ובני אהרן עם קדשך
כבתוב בתורת משה עבדך פ׳ ביום הזה וכו׳
ואחר כך שוחט את הפר ומקבל את
דמו ונותנו למי שהוא מעדנו שלא יקדש
על הרובד הרביעי של היכל מבחוץ ונוטל
את המחתה וחותה בה אש מעל המזבח
מן הסמוך למערב שנ׳ מעל המזבח מלפני
״ ויורד ומשחה על הרובד שבעזרה ומו
ומוציאין לו את הכף ואת המחתה וכלי
מלא קטרת דקה מן הדקה וחוטן ממנו
מלא חפנו לא מחוקות ולא גדושות אלא
טפוטות הגדול לפי גדל והקטן לפי קטנו
ונותן לתוך הכף כבר בארנו שהולכה
בשמאל פוסלת בדם הקדשים ובשאר העבודות
לפיכך היה מן הדין שיולך המחתה בשמאלו
וכף הקטרת בימינו אבל מפני כובד המ׳
המחתה ועוד שהיא חמה אינו יכול לקבלה
בשמאלו עד האירון לפיכך נוטל המחתה
בימינו וכף הקטרת בשמאלו ומהלך בהיכל
עד שהוא מגיע לקדש הקדשים מוציא
הפרכת פרוסה נכנס לקדש הקדשים עד
שהוא מגיע לארון הגיע לארון נותן את
המחתה בין שני הבדים בגיה שני שלא היה
ארון היה מנחה על אבן השתיה ואוחז
שפת הכף בראשי אצבעותיו או בשינו ומ׳
ומערה הקטרת בגודלו בתוך חפניו עד

שמחזירה למלא חפניו בשהיתה וזו היא
עבודה קשה שבמקדש ונכנס את הקטרת
על גבי גחלים בידו לפנים בחוצה כדי
שתהיה הקטרת קרובה לארון ראוקה מפניו
שלא יכוה וממתין שם עד שימלא הבית עשן
ויוצא והוא מהלך אחורנית מעט מעט פניו
לקדש ואחוריו להיכל עד שיצא מן הפרכת
ומתפלל שם בהיכל אחר שיצא תפלה קצרה
שלא להבעית את העם שלא יאמרו מת
בהיכל וכך היה מתפלל יהי רצון מלפניך ״
אלהינו שאם היתה זו שחונה תהיה שחונה
ולא יסור שבט מפית יהודה ולא יהיו עמך
בית ישראל ביד זה לה ואל תכנס לפניך
תפלת עובדי דרכים בשעת הקטרת
הקטרת בקדש הקדשים כל העם פורשין
מן ההיכל כלבד ואינן פורשין מבין האולם
ולמזבח אלא בשעת הקטרה בהיכל בלבדו
ובשעת מתן דמים בהיכל כמו שבארנו
בהלכות תמידין ואחר כך נוטל דם הפר
מזה שהוא מעדנו ונכנס בו לקדש הקדשים
ומזה ממנו שם שמונה הזיות בין בדי
הארון ומזה ויוצא ומניחו על כן שני בהיכל
ואחר כך נוטל דם הפר מעל הכן ומזה
ממנו מעל הפרכת כנגד הארון שמונה
הזיות ומניח דם הפר ונוטל דם השעיר
מזה ממנו על הפרכת כנגד הארון שמונה
הזיות ואחר כך מערה דם הפר לתוך
דם השעיר ומחזיר הכל למזרק שהיה בו
דם הפר כדי שיתערבו יפה יפה ועומד
לפנים ממזבח הזהב בין המזבח והמנורה
ומתחיל להזות מדם התערובת על קיירות

פרק חמישי

הדם עד שלא בור יבא דם אחר ומתחיל
מתחלת הזיות שבהיכל בור מתנות שבהיכל
והתחיל ליתן על מזבח הזהב ושפך הדם
עד שלא בור יבא דם אחר ומתחיל מתחלת
מתנות המזבח שכלם כפרה בעבד עצמה
הן בור מתנות המזבח ואחר כך נשפך
הדם אינו נכיך להבא דם אחר ששפיכת
השיהם על מזבח החיצון אינה מעכבת
ואם דם הפר הוא שנשפך קודם שיבור כל
המתנות הה זה מבא פר אחד ויחפץ קצות
טעם שנה קודם שחיטת הפר ויקטיר
הקטרת ואחר כך יבא דמו ויזה ממנו
ואין מטמא בגיהם ואין נשרף בבית הדשן
אלא הפר הזה האחרון שבו צמרה הכפרה
נתערב לו דם הפר בדם השעיר קודם
שיבור ההזיות יותן אחת למעלה ושבע
למטה לשם פר ואחר ויותן אחת למעלה
ושבע למטה לשם שעיר נתערבו במתנה
אחרונה יותן אחת למטה לשם פר ואחר
ויותן אחת למעלה ושבע למטה לשם שעיר
נתחלפו הטסות ולא ידע אי זהו טס
דם הפר ואי זהו טס דם השעיר יורדן
מאחד מהן אחת למעלה ושבע למטה
ויותן מן השני אחת למעלה ושבע למטה
ואחר ויותן מן הראשון אחת למעלה ושבע
למטה נמצא מכל מקום שנתן מדם הפר
ואחריו מדם השעיר קבל דם הפר בשתי
טסות וקבל דם השעיר בשתי טסות
ונתערבו מקנת הטסות ולא יודע טס
דם הפר מטס דם השעיר הה זה מזה
כל ההזיות כמצותן מן הטסות שלא
נתערבו ושופך שיהי אלו שהזה מהן על

היסוד כמצוה ואותן הטסות שנתערבו
ישפכו לאמה פר כהן גדול יום הכפורים
אע"פ שכהן גדול קונה אותו משלו שנפר
הקטרת אשר לו המקום הפקיד ממונו
בו לבל אחיו הכהנים שאלו לא היה להם בו
שותפות לא היו מתכפרין בו לפיכך אם מת
כהן גדול קודם שישחט הפר הכהן שעומד
תחתיו אינו מבא פר אחר אלא שוחטאת
של ראשון ואינו חטאת שמתו בעליה
שתמות שאין חטאת הרבים מתה שחט
את הפר ומת קודם שיכפר בדמו הכהן
האחר נכנס בדם זה ומכפר בו שני
שעירי יום הכפורים מצותן שיהו שוים
במראה ובקומה ובדמים ולקיחתן כאחת
אע"פ שאינן שוין כשרין לקח אחד הוס
ואחד למחר כשרין מת אחד מהן אם עד
שלא הגריל מת יקח זוג לשני ואם משהגריל
מת יבא שנים ויגריל עליהן כתחלה ורוא
אי זה הוא שמת אם היה של שם אומר
זה שעלה עליו הגרל לשם יתקיים תחתיו
ואם היה המת של עזאזל יאמר שזה
שעלה הגרל לעזאזל יתקיים תחתיו השני
מן השנים שהגריל עליהן בסוף ירעה עד
שיפול בו מום וימכר ויפלו דמיו לגדבה
שאין חטאת הצבור מתה פר
ושעיר שליום הכפורים שאבדו והפיש
אחהם תחתיהם וקרבו ונמצאו הראשונים
ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן
לגדבה וכן אם נמצאו הראשונים קודם
שיקרבו אלו יקרבו הראשונים וירעו
השנים עד שיפול בהן מום ויפלו דמיהן
לגדבה שאין חטאת הצבור מתה המום

הלכות מעילה

פרק ראשון

ועבודה והיה לו לסלק את עצמו מהעבודה בקדש
ועבודה ולא היה לו לסלק את עצמו מהעבודה בקדש
עקה. ההיא הקדש שעמד בה משה
ואהרן ובניו שהרי נאמר בהם ולכל מלאכת
קדש ועבודה והעבודה שהיו הלוים עושים
היתה עבודת משכן העדות. היתה עבודת
משכן העדות שהיו הלוים עושים בקרשים
ובריחים ובעמודים ובאדניהם ובכל כליהם
ובכל מעשיהם ובכל משאם ובכל עבודתם
ואת משמרת כל בני גרשון בכל משאם
ובכל עבודתם ופקדתם בכל משאם
ובכל עבודתם ואת משמרת כל בני
מררי לכל עבודתם ופקדתם בכל משאם
ובכל עבודתם ואת משמרת כל בני
קהת בעבודת אהל מועד ושמרו את
כל כלי הקדש ואת הקדש ואת מזבח
ואת בגדי הקדש ואת בגדי אהרן בנו
ואת בגדי בניו ואת כל עבודת המזבח
ואת פרכת הקדש ואת עבודתם
ואת כל כלי משכן ואת כל עבודת
משכן הכל ואת משמרת כל בני
קהת בכל עבודתם לעשות במשכן
מועד ושמו אלעזר בן אהרן הכהן
פקדת נשיא אלעזר בן אהרן הכהן
שמן המאור וקטרת הסמים ומנחת
התמיד ושמן המשחה ופקדת כל
המשכן וכל אשר בו בקדש ובכליו
ואת כל עבודתו ואת כל כלי
מזבח ואת כל כליו ואת כל עבודת
בני קהת לעשות בכל כלי הקדש
ולא יבואו הקהתים לראות כבלע
את הקדש ומתו. אלו הן הקהתים
שנאמר בהם ולא יבואו הקהתים
לראות כבלע את הקדש ומתו
ואלו הן הקהתים שנאמר בהם
ולכל מלאכת קדש ועבודה
לפיכך נאמר

פרק שני

פרק שלישי

שעת הדחק לחטאת שהוא שחוטין קבלו
הפסולין את הדם וזרקוהו וחזרו הכשירין
שבדיוק וקבלו שאר דם הקדש וזרקו הן
הן מעשה הפסולין בשחוטין שלהן הכשירים
שעל שאר דם הקדש שיהיה חוץ מן הראוי
לו וראוי לעבודת שאר שעה הדם
שיריים שכך קבלו העולם וזרק לשם חובתו
הכשר וקבל שאר דם הקדש וזרקו הרי שן
לא היתה להן שעת הדחק ועושין כבלן
שזה הדם שיריים הוץ והן זה הקרב שהם
מעשה. וכך מחזיקין שהן הקרבים
קדשים מעולה שעלו הוץ ויחזיקו להן לחזר
ויקריבו הדם והוץ שהיה זה הקרב החוששת
לחבל בקדשים קדשים שעתה בעל מזבח
הדם הן עושין וכן חס יצא הדם לחוץ
שהחזירו וזרקו הן עושין מחיוריין
כלומר חוזרות הלהתיך בגוף ולא תעלה ותשתכח
ושוגג הן לפסול שהיות פסול והם שהיה
לו חשב וכלומר שהרשה על שיטבו
חוס עושין הן על שתרך. ויחזיקו
חעלתן וחבריה והקריבו לחזרת התחתונה
ולחר כך מעלות הרי שוה והם שהיו
עשויות שחת הרי הן כחזרת הם
לחת הגוף הן עושין לה כבשר וה שנפל
ולא נעשה ולא נקרב קרבנה ולא יכפר
ראוי לעלות הוץ ולא רצה ונזרק
הכפר שחת או לחר זה הן עושין
עבור חטאת והפלו שהיה לה היה
לה שעה הקריבו לחזר לפסול. כל
העולות שעלו לחזר הפסול הכשיר
עשויה לו שלא עשוי שהיה עושין בה

חון ועשה השוף שמשלה לעזר מעלות
חעלות עשם חעלות זה קרב שעלו שלם
עשם חובה הן עושין בה הוץ ועשה שהוא
ומקום עשייתה ועשה משניה עשם ובכר
הן עושין. חעלה עשה שעלה לו שעשה
מזה שעלה ובן שיתה הלחם ולחם הפנים
שהבלן לו שעלה ולחם עשה שהיה
חוץ חלחם שעלו הקומץ והקטירו הן
עושין כשיריים שהקטין ועלה על העולה
ויהיו חלחם לה שלהן ולה על העולה
שהן הקטירם לו שעלו ולחר כך הקטירו
חלחם שעלו שהקומץ מעלה הן
עושין בהן שהיה קרב הקומץ מעלה
הנעלה מן קדשי קדשים עבור זריקת דמים
הן לחיוריו קדשים קלים שלחר זריקה לו
שנפל הן לפסול שהיות פסול והם שהיה
לו חשב וכלומר שהרשה על שיטבו
חוס עושין הן על שתרך. ויחזיקו
חעלתן וחבריה והקריבו לחזרת התחתונה
ולחר כך מעלות הרי שוה והם שהיו
עשויות שחת הרי הן כחזרת הם
לחת הגוף הן עושין לה כבשר וה שנפל
ולא נעשה ולא נקרב קרבנה ולא יכפר
ראוי לעלות הוץ ולא רצה ונזרק
הכפר שחת או לחר זה הן עושין
עבור חטאת והפלו שהיה לה היה
לה שעה הקריבו לחזר לפסול. כל
העולות שעלו לחזר הפסול הכשיר
עשויה לו שלא עשוי שהיה עושין בה

פרק רביעי

המתפיס מעשר בהמה לחבירו ואם
נולדו להם תמורתן ומה
שיעשה המתפיס מעשר בהמה לחבירו
ואם

פרק חמישי

פרק ששי

פרק שביעי

פרק שמיני

ואחשבון מהיה עבודה מה שעשיהם ומחשבת
שעבודה בה׳ שלא יבא לזה מעילה ותמצא
שחיה מחזיקין מועיל תמורת
לזה הוא שיהיו הכהנים מחוייבים במלאכת
ובעצים בחפלה הקרבנות שחוכלין ממלאכת
קבע לפי שלא היקדש מחוסר שלהן
תלא שעל גבי אחד מוושלין בו שעל גבי
הקבוצ ושעל רחש המזבח לזין מוושלין ב
ראוי לאדם להתבונן במעשי התורה
הקדושה ושדעת עליו עשרים שנה ומה
שלא יתמה על עצמו שלא יהיה לו
קל מעשיו וחל יהדוק עצמו חל״י ק
ירון בו וחל יהי מחשבתו מחשבת
בשחר דבי החול בח ורוח מזה הרחיק
הורה ממשלה ומה לא עשה ואחבים
ועבר וחפר קבן שקדרו שם אהרן העולם
עשרים בחדשים בלבד שהקדמן ולא היתה
בהן תהלבחול מועל בי״ג וחפלו היה עוף
עליך כתורה קל וחומר למעה שחקק בו
הקבה שלא יעשו אדם בהן חפצ שלא
ילעיג עליהן ולא יחשה דמים אשר לאין
על״י ולא יחשבהן מחשבות בדברי
החול הרי נאמר בתורה ושמרתם את
כל חקותי ואת כל משפטי ועשיתם
אותם ואמרו חכמים לפיכך שמרתי ועשיתי
לפרסם מעשים והצניע ידועה והיא
עישוה החוקים והגזירות שאדם בהן
ולא יהיה לפהו מהן החעשים
והרעשים הם המצות שבין אדם לחבירו
שהם מפורסמים והצניע ידועה והיא
הכוונה שבלב שאין אדם יודע אם
כוון בעשיית המצוה אם לאו

ואלו פרקים של פרק זה חמשה ושבעים

הלכות פרה האדומה	שלושה פרקים
הלכות כלי המקדש	עשרה פרקים
הלכות פרת מקדש	תשעה פרקים

והיחוקים הם הגזרות שלפין שעמהן ידוע
שאדון כל המעשים יחקקם על ידי ואין לך
רשות להרהר בהן ודעו של אדם נוקפת
בהן ואומרות העולם תועבות הן בהן
חקוק בסר יוד ובסר מלב ושעה שעשה
ומה אחרונה ושעיר המשתלח ומה
היה דוד המלך ומשועבד יון המלינו והגזרו
עליהן תורתינו על החוקים וכל שיש להן
רושמן לומר שהשטן הסקר שעורכן לפי
קוצר דעת האדם היה חופיף בפרשה
שלא טעלו עליו עקר ודיש לחלק בראשי
פרקיך ואומר שם משמן כל תערובת
חלוצה עקר ירמוז עליו וכל
הקרבנות כלן יכלל החוקים הן לפיכך
אחלנו חכמים שלוף על עשיית הקרבנות
העולם עשוי שמשייית החוקים והמצ
והמשפטים וכן היושים לפי העולם
הבאן והקדימה הרבה עוויה על החוקים
שלא ישמרתם לפי שהיו מלעיגים עליהן
אשר יעשה אותם האדם וחי בהם

עשר סדר שמיני סמוכים שלי

ואלו פרקים של סדר זה חמשה ושבעים

הלבות חסורי מזבח
שבעה פרקים
הלבות מעשה הקרבנות
תשעה עשר פרקים
הלבות תמידין ומוספין
עשרה פרקים
הלבות פסולי המוקדשין
תשעה עשר פרקים
הלבות עבדת יום הכפורים
חמשה פרקים
הלבות מעילה
שמנה פרקים

תכון תפלתי

קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב

ספר תשיע והוא

ספר הקרבנות

הלכותיו שש וזהו סדורן

הלכות קרבן פסח — הלכות חגיגה

הלכות בכורות — הלכות שגגות

הלכות מחוסרי כפרה — הלכות תמורה

הלכות קרבן פסח — יש בכללן שש

עשרה מצות

ארבע מצות עשה ושתים עשרה מצות לא תעשה וזהו פרטן. א' לשחוט את הפסח בזמנו. ב' שלא לצבא אותו על החמץ

ג' שלא תלין אימוריו. ד' לשחוט פסח שני. ה' לאכול בשר הפסח על מצה ומרור בלילי חמשה עשר. ו' לאכול בשר פסח שני על מצה ומרור בלילי חמשה עשר לחדש השני. ז' שלא יאכל נא ומבושל. ח' שלא יוציא בשר הפסח חוץ לחבורה. ט' שלא יאכל ממנו משומד. י' שלא יאכל ממנו לתושב או לשכיר. י"א שלא יאכל ממנו ערל. י"ב שלא ישבור בו עצם. י"ג שלא ישסר בו עצם בפסח שני. י"ד שלא ישאיר ממנו עד בקר. ט"ו שלא ישאיר מפסח שני לבקר. י"ו שלא ישאיר מבשר חגיגה ארבעה עשר עד יום שלישי.

הלכות חגיגה — יש בכללן שש

מצות ארבע מצות עשה ושתים מצות לא תעשה וזהו פרטן. א' לראות את פני ייי. ב' לחוג בשלשה רגלים. ג' לשמח ברגלים. ד' שלא יראה ריקם. ה' שלא יעוב לוי מלשמחו ולתן לו מתנות ברגלים. ו' להקהיל העם בחג הסכות במוצאי שמטה.

הלכות בכורות — יש בכללן חמש

מצות שתי מצות

עשה ושלש מצות לא תעשה וזהו פרטן. א' להפריש בכורות. ב' שלא יאכל בכור תמים חוץ לירושלם. ג' שלא יפרה הבכור. ד' להפריש מעשר בהמה. ה' שלא יגאל מעשר בהמה. וכללתי המעשר עם הבכור לפי שמעשה שניהם אחד והפתוב כללו עמו שנ' ואת דמו תזרוק כך למדו מפי השמועה שזה דם מעשר וזה דם בכור.

הלכות שגגות — יש בכללן חמש מצות

הלכות קרבן פסח

פרק ראשון

שעריך וגו׳ ואפי׳ קטנה שאינה בת מאמרה
תוקדש שנותן בעודה בחיי אביה ואין
היתר קטנות אלא שיכול האב למכור
ואין הבעל יכול לבטל מכירת האב ואין
שומעין לומר לאחר תעיד על מנת
שאם לא באת תוך שלשים יום אינה
מקודשת עד שיבאו לה העדות תוך
כך ואם באו לאחר שלשים יום הרי זה
ספק ואם באו בתוך שלשים יום ולא
הגידו לה עד שלשים יום הרי זה ספק
ואם הגידו לה בתוך שלשים יום הרי זה
מקודשת ואם לאחר שלשים יום אינה
מקודשת ואם הגידו לה בתוך שלשים
יום ולא באו עד שלשים יום הרי זה
ספק ואם באו בתוך שלשים יום הרי זה
מקודשת ואם לאחר שלשים יום אינה
מקודשת ואם הגידו לה ולא באו

שפיכה אחת כעד היסוד ומקבל מזרק
אחד מלא ואחר כך מחזיר את הריקן
ותלין ומפשיטין את כל והורעו ומוחה
את קרבנו עד שמסיר ממנו הצואה והפרש
ומוציא את האימורין ונותנן בכלי ומולחן
ומקטירן הכהן על גבי המזבח וכיצד
תלין ומפשיטין מסמרות של ברזל היו
קבועים בכותלים ובעמודים שבהם תלין
ומפשיטין וכל מי שלא מצא מקום לתלות
מקלות דקים מלקים היו שם מניח על
כתפו ועל כתף חברו ותולה ומפשיט
שלמו מלהקריב פותחין דלתות העזרה
ויצאה כת הראשונה ונכנסה כת השניה
יצאה כת שניה ונכנסה כת שלישית כ
כמעשה הראשונה כך מעשה השניה
והשלישית שלמה כת שלישית ויצאה
רוחצין את העזרה אל ארבעה עשר
להיות בשבת כמעשהו בחול כך מעשהו
בשבת ורוחצין את העזרה במקדש לפי
שאין שבות במקדש אפלו בדבר שאין
צורך עבודה אסור שבות במקדש היתר
הוא אין כל אחד ואחד מולך את פסחו
לבתו בשבת אלא כת הראשונה יוצאים
בפסחיהם ויושבין בחיל והשלישית ע
עומדין במקומן בעזרה ושוהין הכל עד
מוצאי שבת והולך כל אחד בפסחו לביתו
שחיטת הפסח וזריקת דמו ומחוי קרבנו
והקטר חלבו רוחין את השבת שאי אפשר
לעשותם קודם השבת שהרי קבוע לו
זמן במועדו אבל הרכבתו והבאתו מחוץ
לתחום ואתכת יבלתו בכלי אין רוחין את

השבת שהרי אפשר לעשותן קודם השבת
ואם אפשר לחתך יבלתו בידו בשבת אוכן
ואם היתה יבשה אותכה אף בכלי שאין
שבות במקדש כלל וכן צלייתו והדחת קרבנו
אין רוחין את השבת שהרי אפשר לעשות
אחר השבת שכח ולא הביא הסכין לא
יביאנה בשבת אלא נותנה בין קרני הכבש
או בצמרו ומכישו עד שמגיאו לעזרה
ומקדישו שם ואעפי שמחמר בשבת מחמר
כלאחר יד הוא ומפני המצוה מותר בדא
בשלא הקדיש פסחו עדין ולא זה פסח אבל
אם הקדיש לא יביא סכין עליו מפני שאין
עבודה בקדשים ומפני מה התירו
להקדישו פסחו הואיל וקבוע לו זמן
מותר להקדישו בשבת וכן מקדיש אדם
חגיגתו ביום טוב ואינו חושש השוחט
את הפסח ומשמא בעל מום או טרפה
הרי זה שוחט אחר בין בחול בין בשבת
אפלו מאה זה אחר זה והולך עד שיפשר
אחד או עד שתחשך ויאחר לשון שהרי אונס הוא

פרק שני

אין שוחטין
את הפסח
אלא למנויין שג
תבסו על השה מלמד שמתמנין עליו
כשהוא חי ואלו המתמנין על הפסח הם
הנקראים בני חבורה ויחיד ששחט את
הפסח לעצמו כשר והוא שיהיה רחוי
לאכול את כל משתדלק שלא ישחוט לבתחלה
עד יחיד שג יעשו אותו אין שוחטין את
הפסח אלא על מי שראוי לאכול היה אחד

פרק שלישי

פרק רביעי

מתני׳ כל הנשים הכשרות לכהונה כשרות לישראל חוץ מן החללה ובת החללה ומן הגרושה ובת הגרושה ומן החלוצה ובת החלוצה ומן הממזר ומן הנתין ומן הממזרת ומן הנתינה ומן הבא על אחת מכל אלו ומן הפסולין שבהן ומן הבא על אחת מכל אלו ומן הפסולין שבהן ומן הבא על אחת מכל אלו ומן הפסולין שבהן

ויל. בלל ש"ש דלא נזהרו הכתוב
שומרו ומצו לעשות טב קמי זה ישרף
ישרף. משכח לה שיהא לחד שיורי
ושתין יומי עד שתעבד שריפה ולחר כך
שיהא יומא דשתין וחד קודם זריקת הדם
שעת שחיטתו הוי חתיך קודם ואי משכח
שחיטתו הוי חתיך קודם זריקת הדם
חוץ מזמן שיכולין לזרוק ולא זרקו
ואי משכח לה שחיטתו קודם לשתין
ויומא וזריקתו לאחר שתין ויומא
חוץ מזמן שיכולין לזרוק ולא זרקו
ואי משכח לה שחיטתו לאחר שתין
ויומא וזריקתו קודם שתין ויומא
חוץ מזמן שיכולין לזרוק ולא זרקו
ואי משכח לה שחיטתו וזריקתו
קודם שתין ויומא חוץ מזמן שיכולין
לזרוק ולא זרקו ואי משכח לה שחיטתו
וזריקתו לאחר שתין ויומא חוץ מזמן
שיכולין לזרוק ולא זרקו ואי משכח
לה שחיטתו קודם שתין ויומא וזריקתו
לאחר שתין ויומא חוץ מזמן שיכולין
לזרוק ולא זרקו ואי משכח לה שחיטתו
לאחר שתין ויומא וזריקתו קודם שתין
ויומא חוץ מזמן שיכולין לזרוק ולא
זרקו ואי משכח לה שחיטתו וזריקתו
לאחר שתין ויומא חוץ מזמן שיכולין
לזרוק ולא זרקו ואי משכח לה שחיטתו
קודם שתין ויומא וזריקתו קודם שתין
ויומא חוץ מזמן שיכולין לזרוק ולא
זרקו ואי משכח לה שחיטתו לאחר
שתין ויומא וזריקתו קודם שתין ויומא
חוץ מזמן שיכולין לזרוק ולא זרקו
ואי משכח לה שחיטתו וזריקתו לאחר
שתין ויומא חוץ מזמן שיכולין לזרוק
ולא זרקו ואי משכח לה שחיטתו קודם
שתין ויומא וזריקתו קודם שתין ויומא
חוץ מזמן שיכולין לזרוק ולא זרקו
ואי משכח לה שחיטתו לאחר שתין
ויומא וזריקתו קודם שתין ויומא חוץ
מזמן שיכולין לזרוק ולא זרקו ואי

פרק חמשי

מי שהיה
עומד בשדה
או בבית
הכנסת
ונזכר
שלא
התפלל
שמונה
עשרה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אם לאו
אם
התפלל
ואינו
יודע
אם
התפלל
שתים
או
שלש
אם
התפלל
שלש
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
אם
התפלל
ארבע
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
אם
התפלל
חמש
ואינו
יודע
אם
התפלל
שש
אם
התפלל
שש
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
אם
התפלל
שבע
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
אם
התפלל
שמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
אם
התפלל
תשע
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשר
אם
התפלל
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
אחד
עשר
אם
התפלל
אחד
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
שנים
עשר
אם
התפלל
שנים
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשה
עשר
אם
התפלל
שלשה
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעה
עשר
אם
התפלל
ארבעה
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשה
עשר
אם
התפלל
חמשה
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
עשר
אם
התפלל
ששה
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעה
עשר
אם
התפלל
שבעה
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
עשר
אם
התפלל
שמונה
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעה
עשר
אם
התפלל
תשעה
עשר
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
אם
התפלל
עשרים
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
ואחד
אם
התפלל
עשרים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
ושנים
אם
התפלל
עשרים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
ושלשה
אם
התפלל
עשרים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
וארבעה
אם
התפלל
עשרים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
וחמשה
אם
התפלל
עשרים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
וששה
אם
התפלל
עשרים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
ושבעה
אם
התפלל
עשרים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
ושמונה
אם
התפלל
עשרים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרים
ותשעה
אם
התפלל
עשרים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
אם
התפלל
שלשים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
ואחד
אם
התפלל
שלשים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
ושנים
אם
התפלל
שלשים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
ושלשה
אם
התפלל
שלשים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
וארבעה
אם
התפלל
שלשים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
וחמשה
אם
התפלל
שלשים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
וששה
אם
התפלל
שלשים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
ושבעה
אם
התפלל
שלשים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
ושמונה
אם
התפלל
שלשים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשים
ותשעה
אם
התפלל
שלשים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
אם
התפלל
ארבעים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
ואחד
אם
התפלל
ארבעים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
ושנים
אם
התפלל
ארבעים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
ושלשה
אם
התפלל
ארבעים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
וארבעה
אם
התפלל
ארבעים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
וחמשה
אם
התפלל
ארבעים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
וששה
אם
התפלל
ארבעים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
ושבעה
אם
התפלל
ארבעים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
ושמונה
אם
התפלל
ארבעים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעים
ותשעה
אם
התפלל
ארבעים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
אם
התפלל
חמשים
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
ואחד
אם
התפלל
חמשים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
ושנים
אם
התפלל
חמשים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
ושלשה
אם
התפלל
חמשים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
וארבעה
אם
התפלל
חמשים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
וחמשה
אם
התפלל
חמשים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
וששה
אם
התפלל
חמשים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
ושבעה
אם
התפלל
חמשים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
ושמונה
אם
התפלל
חמשים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשים
ותשעה
אם
התפלל
חמשים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
אם
התפלל
ששים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
ואחד
אם
התפלל
ששים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
ושנים
אם
התפלל
ששים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
ושלשה
אם
התפלל
ששים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
וארבעה
אם
התפלל
ששים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
וחמשה
אם
התפלל
ששים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
וששה
אם
התפלל
ששים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
ושבעה
אם
התפלל
ששים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
ושמונה
אם
התפלל
ששים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששים
ותשעה
אם
התפלל
ששים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
אם
התפלל
שבעים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
ואחד
אם
התפלל
שבעים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
ושנים
אם
התפלל
שבעים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
ושלשה
אם
התפלל
שבעים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
וארבעה
אם
התפלל
שבעים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
וחמשה
אם
התפלל
שבעים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
וששה
אם
התפלל
שבעים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
ושבעה
אם
התפלל
שבעים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
ושמונה
אם
התפלל
שבעים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעים
ותשעה
אם
התפלל
שבעים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
אם
התפלל
שמונים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
ואחד
אם
התפלל
שמונים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
ושנים
אם
התפלל
שמונים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
ושלשה
אם
התפלל
שמונים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
וארבעה
אם
התפלל
שמונים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
וחמשה
אם
התפלל
שמונים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
וששה
אם
התפלל
שמונים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
ושבעה
אם
התפלל
שמונים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
ושמונה
אם
התפלל
שמונים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונים
ותשעה
אם
התפלל
שמונים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
אם
התפלל
תשעים
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
ואחד
אם
התפלל
תשעים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
ושנים
אם
התפלל
תשעים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
ושלשה
אם
התפלל
תשעים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
וארבעה
אם
התפלל
תשעים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
וחמשה
אם
התפלל
תשעים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
וששה
אם
התפלל
תשעים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
ושבעה
אם
התפלל
תשעים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
ושמונה
אם
התפלל
תשעים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעים
ותשעה
אם
התפלל
תשעים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
אם
התפלל
מאה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
ואחד
אם
התפלל
מאה
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
ושנים
אם
התפלל
מאה
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
ושלשה
אם
התפלל
מאה
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
וארבעה
אם
התפלל
מאה
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
וחמשה
אם
התפלל
מאה
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
וששה
אם
התפלל
מאה
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
ושבעה
אם
התפלל
מאה
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
ושמונה
אם
התפלל
מאה
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאה
ותשעה
אם
התפלל
מאה
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
אם
התפלל
מאתים
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
ואחד
אם
התפלל
מאתים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
ושנים
אם
התפלל
מאתים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
ושלשה
אם
התפלל
מאתים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
וארבעה
אם
התפלל
מאתים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
וחמשה
אם
התפלל
מאתים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
וששה
אם
התפלל
מאתים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
ושבעה
אם
התפלל
מאתים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
ושמונה
אם
התפלל
מאתים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
מאתים
ותשעה
אם
התפלל
מאתים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
אם
התפלל
שלש
מאות
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
ואחד
אם
התפלל
שלש
מאות
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
ושנים
אם
התפלל
שלש
מאות
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
ושלשה
אם
התפלל
שלש
מאות
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
וארבעה
אם
התפלל
שלש
מאות
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
וחמשה
אם
התפלל
שלש
מאות
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
וששה
אם
התפלל
שלש
מאות
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
ושבעה
אם
התפלל
שלש
מאות
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
ושמונה
אם
התפלל
שלש
מאות
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלש
מאות
ותשעה
אם
התפלל
שלש
מאות
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
אם
התפלל
ארבע
מאות
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
ואחד
אם
התפלל
ארבע
מאות
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושנים
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושלשה
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
וארבעה
אם
התפלל
ארבע
מאות
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
וחמשה
אם
התפלל
ארבע
מאות
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
וששה
אם
התפלל
ארבע
מאות
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושבעה
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושמונה
אם
התפלל
ארבע
מאות
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבע
מאות
ותשעה
אם
התפלל
ארבע
מאות
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
אם
התפלל
חמש
מאות
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
ואחד
אם
התפלל
חמש
מאות
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
ושנים
אם
התפלל
חמש
מאות
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
ושלשה
אם
התפלל
חמש
מאות
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
וארבעה
אם
התפלל
חמש
מאות
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
וחמשה
אם
התפלל
חמש
מאות
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
וששה
אם
התפלל
חמש
מאות
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
ושבעה
אם
התפלל
חמש
מאות
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
ושמונה
אם
התפלל
חמש
מאות
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמש
מאות
ותשעה
אם
התפלל
חמש
מאות
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
אם
התפלל
ששה
מאות
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
ואחד
אם
התפלל
ששה
מאות
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
ושנים
אם
התפלל
ששה
מאות
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
ושלשה
אם
התפלל
ששה
מאות
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
וארבעה
אם
התפלל
ששה
מאות
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
וחמשה
אם
התפלל
ששה
מאות
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
וששה
אם
התפלל
ששה
מאות
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
ושבעה
אם
התפלל
ששה
מאות
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
ושמונה
אם
התפלל
ששה
מאות
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששה
מאות
ותשעה
אם
התפלל
ששה
מאות
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
אם
התפלל
שבע
מאות
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
ואחד
אם
התפלל
שבע
מאות
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
ושנים
אם
התפלל
שבע
מאות
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
ושלשה
אם
התפלל
שבע
מאות
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
וארבעה
אם
התפלל
שבע
מאות
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
וחמשה
אם
התפלל
שבע
מאות
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
וששה
אם
התפלל
שבע
מאות
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
ושבעה
אם
התפלל
שבע
מאות
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
ושמונה
אם
התפלל
שבע
מאות
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבע
מאות
ותשעה
אם
התפלל
שבע
מאות
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
אם
התפלל
שמונה
מאות
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
ואחד
אם
התפלל
שמונה
מאות
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושנים
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושלשה
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
וארבעה
אם
התפלל
שמונה
מאות
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
וחמשה
אם
התפלל
שמונה
מאות
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
וששה
אם
התפלל
שמונה
מאות
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושבעה
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושמונה
אם
התפלל
שמונה
מאות
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונה
מאות
ותשעה
אם
התפלל
שמונה
מאות
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
אם
התפלל
תשע
מאות
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
ואחד
אם
התפלל
תשע
מאות
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
ושנים
אם
התפלל
תשע
מאות
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
ושלשה
אם
התפלל
תשע
מאות
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
וארבעה
אם
התפלל
תשע
מאות
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
וחמשה
אם
התפלל
תשע
מאות
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
וששה
אם
התפלל
תשע
מאות
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
ושבעה
אם
התפלל
תשע
מאות
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
ושמונה
אם
התפלל
תשע
מאות
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשע
מאות
ותשעה
אם
התפלל
תשע
מאות
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
אם
התפלל
אלף
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
ואחד
אם
התפלל
אלף
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
ושנים
אם
התפלל
אלף
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
ושלשה
אם
התפלל
אלף
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
וארבעה
אם
התפלל
אלף
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
וחמשה
אם
התפלל
אלף
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
וששה
אם
התפלל
אלף
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
ושבעה
אם
התפלל
אלף
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
ושמונה
אם
התפלל
אלף
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלף
ותשעה
אם
התפלל
אלף
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
אם
התפלל
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
ואחד
אם
התפלל
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
ושנים
אם
התפלל
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
וששה
אם
התפלל
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
שלשת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
שלשת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
וששה
אם
התפלל
שלשת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
שלשת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
וששה
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
ארבעת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
חמשת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
חמשת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
וששה
אם
התפלל
חמשת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
חמשת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
אם
התפלל
ששת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
ששת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
ששת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
ששת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
וששה
אם
התפלל
ששת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
ששת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
ששת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
ששת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
שבעת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
שבעת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
וששה
אם
התפלל
שבעת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
שבעת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
שמונת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
שמונת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
וששה
אם
התפלל
שמונת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
שמונת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
תשעת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
תשעת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
וששה
אם
התפלל
תשעת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
תשעת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ואחד
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ואחד
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושנים
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושנים
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושלשה
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושלשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
וארבעה
אם
התפלל
עשרת
אלפים
וארבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
וחמשה
אם
התפלל
עשרת
אלפים
וחמשה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
וששה
אם
התפלל
עשרת
אלפים
וששה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושבעה
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושבעה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושמונה
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ושמונה
ואינו
יודע
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ותשעה
אם
התפלל
עשרת
אלפים
ותשעה
ואינו
יודע
אם
התפלל

עצמו מעכבת מלעשות פסח כך מילת
בנו הקטנים ומילת כל עבדיו בן גדולים
בן קטנים מעכבת אותו שנ׳ המול לו כל
זכר ואז יקרב לעשותו ואם שחט קודם
שימול אותן פסח פסול׳ וכן טבילת אמ׳
אמהותיו לשם עבדות מעכבת אותו ודבר
זה מפי הקבלה שהטבילה לשפחות פמילה
לעבדים׳ הקטן אין מילת עבדיו וטבילת
שפחותיו מעכבת אותו מהמנות על הפסח
שנ׳ וכל עבד איש להוציא את הקטן׳ גד
שנתגייר בין פסח ראשון לפסח שני וכן קטן
שהגדיל בין שני פסחים חייבין לעשות פסח
שני ואם שחטו עליו בראשון פטור׳ נשים
שנדחו לשני בין מפני האונס והשגגה בין
מפני הטומאה ודרך רחוקה הרי פסח שני
להם תשות רצו שוחטין רצו אין שוחטין לפיכך
אין שוחטין עליהן בפני עצמן בשבת בפסח
שני אבל אם היתה האשה אחת מבני חבורה
מותר׳ אי זו היא דרך רחוקה חמשה
עשר מיל חוץ לחומת ירושלם׳ מי שהיה
בינו ובין ירושלם יום ארבעה עשר עד עלות
השמש חמשה עשר מיל אז יתר הרי זו
בדרך רחוקה היה בינו ובינה פחות מזה אינו
בדרך רחוקה מפני שיכול להגיע לירושלם
אחר חצות בשהלך ברגלו בגחת הלך ולא
הגיע מפני שעכבוהו הבהמות ברחקם או
שהיה בירושלם והיה חולה ברגלו ולא הגיע
לעזרה עד שעבר זמן הקרבן הרי זה אינוס
ואינו בדרך רחוקה׳ מי שהיה חבוש חוץ
לחומת ירושלם והבטיחוהו לצאת לערב
יאכל בד״א בשהיה חבוש בית ישראל אבל

אם היה חבוש בית גויים אין שוחטין עליו עד
שיצא ואם שחטו עליו ויצא הרי זה אוכל ואם
לא יצא פטור מלעשות פסח שני שהרי נשחט
עליו׳ וכן האונס והחולה והזקן שאינן יכולין
לאכול ששחטו עליהן ואחר שנזרק הדם נטמאו
במת והרי אינן יכולין לאכול הרי אלו פטורין
מלעשות פסח שני״

פרק ששי

אי זהו טמא ש׳
שנדחה לפסח
שני כל מי שאינו
יכול לאכול את הפסח בלילו חמשה עשר
מפני טומאתו כגון זבין וזבות ונדות ויולדות
וטעלי נדות אבל הטוגע בגבלה ושרץ וכיוצא
בהן בין ארבעה עשר הרי זה טובל ושוחטין
עליו אחר שיטבול ולערב כשיעריב שמשו אוכל
את הפסח׳ טמא מת שחל שבעה שלו ל
להיות בערב הפסח אע״פי שטבל והוזה עליו
והרי הוא ראוי לאכול קדשים לערב אין שוחטין
עליו ולא נדחה לפסח שני שנ׳ ויהי אנשים אשר
היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח
בים ההוא מפי השמועה למדו ששבעה שלהן
היה ועל זה שאלו אם ישחט עליהן והם יאכלו
לערב ופרש להן שאין שוחטין עליו׳ בד״א
בשנטמא בטמאות מן המת שהנזיר מגלח
עליהן אבל אם היה טמא בשאר טמאות מן
המת שאין הנזיר מגלח עליהן שוחטין עליו
בשבעה שלו אחר שיטבול ויזה עליו ופשמערב
שמשו אוכל פסחו׳ זב שראה שתי ראיות
וספר שבעה ימים וטבל בשבעה שוחטין עליו
והוא אוכל לערב ואם ראה זוב אחר שנזרק

ישראל הם מקריבים שתי
חגיגין ומקריבין עליהם שתי
חלות ושתי עשרונים ושני
כבשים ואין מקריבין
שלמי ציבור לא פחות ולא
יותר ואין מקריבין
אותם אלא בזמנם ואין
מקריבין אותם אלא
בשחרית ואין מקריבין
אותם אלא בפני עצמן
ואין מקריבין אותם
אלא בפני עצמן ואין
מקריבין אותם אלא
בפני עצמן ואין
מקריבין אותם אלא
בפני עצמן ואין
מקריבין אותם אלא

פרק שביעי

פרק שמיני

פרק תשיעי

יחיד
קדשים
מוכן שלא
בפני בעליו
פסול
ואין
מקריבין
אותו
לשם
קדשים
אחרים
ואין
עושין
ממנו
תמורה
ואין
פודין
אותו
ואין
מגלחין
על
הצרעת
ואין
פודין
בכור
בהמה
ואין
נותנין
אותו
לכהן
לאכלו
כמות
שהוא

פרק עשירי

העושה

חבר

שעבר

ואין פסחו נאכל אלא לאחר חצות ואפילו זבח

שחיטתו קודם חצות ואפילו זרק דמו קודם חצות

אין פסחו נאכל אלא לאחר חצות ואפילו הקטיר

אימורין קודם חצות אין פסחו נאכל אלא לאחר

חצות ואפילו נתן אחד מכל אבר ואבר קודם חצות

אין פסחו נאכל אלא לאחר חצות ואפילו נתן

אחד מכל אבר ואבר ואפילו נתן אחד מכל

אבר ואבר ואפילו נתן אחד מכל אבר ואבר

ואפילו נתן אחד מכל אבר ואבר

חברתה שהיו חולים וכיוצא בהם. חברת
יקיצין שלא פסקו כלל. חברת
הרובים שהם עמנו חברה וכלן
מלוים זה את זה ומשמשים זה את זה
חברה זו במיתה שכלן מתו ומושלם
חבר אם לא היתה שהיתה מתה
שהיתה מתה אלא היו פסקים
ומחכים זה את זה עד שיבוא
לו ישוב לביתו לפיכך נקראת
חברה. ומה היא עושה. היתה
מהם וכלן מוכנים לכל הדברים
שהיתה עושה חברתה ומכל
מקום היתה עושה הפסק מועט
ומשקיעה הפסק מועט כדי
שיהיו כלן מתקבצים ובאים
ומתקבצים ובאים ואין
חברה עושה הפסק מועט
ומשקיעה הפסק מועט אלא
כדי שיהיו כלן מתקבצים
ובאים ומתקבצים ובאים
ואין חברה עושה הפסק
מועט ומשקיעה הפסק מועט
אלא

הלכות חגיגה

פרק ראשון

פרק שני

עכל הטעה לעיל מפה לעיל ועיין מהרש"ל
ליקוטי תוס' ד"ה אלא מי שיכול לעלות
מעלה ומי שאינו יכול לעלות אינו עולה וזקן ושבור
מחוסר מלאכות בידיו וקדיש שיש לו אשה וילדים
ומיקל ומיקלין ומיקלין ומיקלין
ומיקלין ומיקלין ומיקלין ומיקלין
כל הקלין שיכול לחזור מהן עד שלא
ועשאן ומהדורא קמא דה הכי תניא להו
ומיקלין ומהדורא בתרא דה אלו הן הקלין
ומיקלין ומיקלין ומיקלין ומיקלין
ומיקלין ומיקלין ומיקלין ומיקלין
ומיקלין ומיקלין ומיקלין ומי

פרק שלישי

הלכות בכורות

פרק ראשון

מצות עשה להפריש כל פטר רחם הזכרים בן לאדם בן בהמה טהורה בן טמאים בן עוברים בן שלמים בן שחטן בעזרה בן בחוץ לעזרה כל פטר רחם שנולד בישראל בין מן הכשר בין מן הפסול חוץ מפטר חמור שנאמר כל בכור בהמה טהורה תקדיש לה' אלהיך וגו' ופטר חמור תפדה בשה וגו' ואומר בכור בניך תפדה וגו' ואומר ובכור בהמה טמאה תפדה וגו' ואומר ופדוי בן חדש תפדה וגו' ואומר ופדויו מבן חדש תפדה וגו' ואומר ופדוי בכור אדם בטהורים תפדה וגו' ואומר ופדוי בכור אדם תפדה וגו' ואומר ופדוי הבכור מבני ישראל וגו' ואומר ופדוי הבכור מבני ישראל וגו' ואומר ופדוי הבכור מבני ישראל

פרק שני

כל המועדין
הקנעסם
קטשקעז זאת
הקרעים ומדרין עשקין חס ושלום שהי
כדי שיחא עשוי בכל מקום ובכל מדינה
חוקת המועדין שהבעלי חקורי מכסן ושקילו
ומקן להזות בהמה ועבדים וכל
הכלים שמוכרין עם שדות הקרקע מכרן
אין המוכר יכול להקרעים קרקע מכרן
ולא שדין עשין כך אין הכור עשוי עשין
ולא קרקע שלו יהיה עשוי עד שיחול בו עשר
שכר כדי שיהיו שוחין בכל מקום ולא
קרקע יהיה יכול עד שיטול בו עשר
קרעות וישחה עשו וכן חס עברה בו
עשרה חול ושהה אחר חול על פי הקשר
או שהוקשה או עבר יהיה עד שיטול בו עשר
עשה מהו שהרין שהבעלי חקורי מכסן
ולא דוכן וכמה יהיו עשוי שיהא כור

מקרך ומחיך וכן מקיש כור למשכר
לה מעשר חיין ומעל מעשה לחבירך
לף כור חיין ומעל מעשה לחבירך
יכין ניקנין הכור לכהן כשיעור שיהא
עלה לכהן שלם ימעל משנו עד שיעור
משנו ויעמוד לכהן ועד כמה יעשר חייב
להעל כור כשיעור דקיק ולעשיר
ובעשיר מעשים יום ואם לאו לא מהן תעלו
ל מכך ויהן זה ואחר לעשיר חייב
לעלות לכהן ל עזה מהו מקשינן עלה מתניתא
וכור מחיין שהוא כשיעור לעשיר ולעני
מחצית הבינוני ומחצית המוכרים ומכך
הכהנים יהיו נוטלין לכל מקום שהן
היה הכור מלא חוטין ל מכך וחין ל
תעלו ל מכך זה נוטלו לכהן ל
ואם שיהיה חוטין ואחין ל תעלו ל מכך זהן
זה שהכריעו שהה כדי זה נוטלו לו
ויחלוק ל שהכור זה נוטלו לכהן שיהא
כהן שאכל מהכור חוטין חין שיעשם
עקר חין יכול מכך עד לא יכול מחשיך
מעשר לבך תיעלך ומחיך ומכורת בקרך
ומחיך וכן זה שאכל מהכור כן
לכך זה קיקה עקר חלא
הכור כן לחכר זה קיקה
הכור חין פוחין חותו עד כור שור
חו כור סאכן חו כור ש לו תפרוק וכן
חין מוכרין חותו סאכן שכן שהוא
שיהיה לכהן כן זכות כדי שיכול
הכור כן לחכר זה קיקה כן
הכור חין פוחין חותו עד כור שור
חו כור סאכן חו כור ש לו תפרוק וכן
חין מוכרין חותו סאכן שכן שהוא
שיהיה לכהן כן זכות כדי שיכול

הרי זה לא יעשה ואם עשה הרי זה עושה עבירה
ואפילו עשה אין מחזירין אותו ואם רצה לעשות
עשה ואם רצה לעשות אחר עשה אין מחזירין אותו
ואם עשה אחר עשה הרי זה עושה עבירה ואין
מחזירין אותו ואם עשה אחר עשה אין מחזירין
אותו ואם עשה אחר עשה אין מחזירין אותו
ואם עשה אחר עשה אין מחזירין אותו ואם עשה
אחר עשה אין מחזירין אותו ואם עשה אחר עשה
אין מחזירין אותו ואם עשה אחר עשה אין מחזירין
אותו ואם עשה אחר עשה אין מחזירין אותו ואם
עשה אחר עשה אין מחזירין אותו ואם עשה אחר
עשה אין מחזירין אותו ואם עשה אחר עשה אין

פרק שלישי

שוחטין את הפסח על פי שותפין ואין שותפין פחותין מעשרה ואין פחות מעשרה מקיפין לסלע ואין פחות מסלע מקיפין לשה בו ואין פחות משה בו מקיפין לאחד ואין פחות מאחד מקיפין לחלק בבית ואין פחות מחלק בבית מקיפין לכל דבר שבמנין ואין פחות מכל דבר שבמנין מקיפין לכל דבר שבמדה ואין פחות מכל דבר שבמדה מקיפין לכל דבר שבמשקל ואין פחות מכל דבר שבמשקל מקיפין לכל דבר שבמכר ואין פחות מכל דבר שבמכר מקיפין לכל דבר שבחליפין ואין פחות מכל דבר שבחליפין מקיפין לכל דבר שבמתנה ואין פחות מכל דבר שבמתנה מקיפין לכל דבר שבאבידה ואין פחות מכל דבר שבאבידה מקיפין לכל דבר שבגזל ואין פחות מכל דבר שבגזל מקיפין לכל דבר שבמקח וממכר ואין פחות מכל דבר שבמקח וממכר מקיפין לכל דבר שבשומא ואין פחות מכל דבר שבשומא מקיפין לכל דבר שבהיתר ואין פחות מכל דבר שבהיתר מקיפין לכל דבר שבאיסור ואין פחות מכל דבר שבאיסור מקיפין לכל דבר שבטומאה ואין פחות מכל דבר שבטומאה מקיפין לכל דבר שבטהרה ואין פחות מכל דבר שבטהרה מקיפין לכל דבר שבפסח ואין פחות מכל דבר שבפסח מקיפין לכל דבר שבחגיגה ואין פחות מכל דבר שבחגיגה מקיפין לכל דבר שבשבת ואין פחות מכל דבר שבשבת מקיפין לכל דבר שביום הכפורים ואין פחות מכל דבר שביום הכפורים מקיפין לכל דבר שבמועד ואין פחות מכל דבר שבמועד מקיפין לכל דבר שבנדרים ואין פחות מכל דבר שבנדרים מקיפין לכל דבר שבנזירות ואין פחות מכל דבר שבנזירות מקיפין לכל דבר שבנזיפות ואין פחות מכל דבר שבנזיפות מקיפין לכל דבר שבסוטה ואין פחות מכל דבר שבסוטה מקיפין לכל דבר שבגיטין ואין פחות מכל דבר שבגיטין מקיפין לכל דבר שבקדושין ואין פחות מכל דבר שבקדושין מקיפין לכל דבר שבכתובות ואין פחות מכל דבר שבכתובות מקיפין לכל דבר שבמזונות ואין פחות מכל דבר שבמזונות מקיפין לכל דבר שבמיאון ואין פחות מכל דבר שבמיאון מקיפין לכל דבר שבחליצה ואין פחות מכל דבר שבחליצה מקיפין לכל דבר שבמכות ואין פחות מכל דבר שבמכות מקיפין לכל דבר שבעדות ואין פחות מכל דבר שבעדות מקיפין לכל דבר שבדיינין ואין פחות מכל דבר שבדיינין מקיפין לכל דבר שבסנהדרין ואין פחות מכל דבר שבסנהדרין מקיפין לכל דבר שבעבודה ואין פחות מכל דבר שבעבודה מקיפין לכל דבר שבקדשים ואין פחות מכל דבר שבקדשים מקיפין לכל דבר שבזבחים ואין פחות מכל דבר שבזבחים מקיפין לכל דבר שבמנחות ואין פחות מכל דבר שבמנחות מקיפין לכל דבר שבחולין ואין פחות מכל דבר שבחולין מקיפין לכל דבר שבבכורות ואין פחות מכל דבר שבבכורות מקיפין לכל דבר שבתרומות ואין פחות מכל דבר שבתרומות מקיפין לכל דבר שבמעשרות ואין פחות מכל דבר שבמעשרות מקיפין לכל דבר שבמעשר שני ואין פחות מכל דבר שבמעשר שני מקיפין לכל דבר שבחלה ואין פחות מכל דבר שבחלה מקיפין לכל דבר שבערלה ואין פחות מכל דבר שבערלה מקיפין לכל דבר שבכלאים ואין פחות מכל דבר שבכלאים מקיפין לכל דבר שבשביעית ואין פחות מכל דבר שבשביעית מקיפין לכל דבר שבשמיטין ואין פחות מכל דבר שבשמיטין מקיפין לכל דבר שבעבודת כוכבים ואין פחות מכל דבר שבעבודת כוכבים מקיפין לכל דבר שבמומר ואין פחות מכל דבר שבמומר מקיפין לכל דבר שבהקדש ואין פחות מכל דבר שבהקדש מקיפין לכל דבר שבערכין ואין פחות מכל דבר שבערכין מקיפין לכל דבר שבחרמין ואין פחות מכל דבר שבחרמין מקיפין לכל דבר שבבית הבחירה ואין פחות מכל דבר שבבית הבחירה מקיפין לכל דבר שבעזרה ואין פחות מכל דבר שבעזרה מקיפין לכל דבר שבשערי עזרה ואין פחות מכל דבר שבשערי עזרה מקיפין לכל דבר שבבית המוקד ואין פחות מכל דבר שבבית המוקד מקיפין לכל דבר שבכלי שרת ואין פחות מכל דבר שבכלי שרת מקיפין לכל דבר שבכהנים ואין פחות מכל דבר שבכהנים מקיפין לכל דבר שבלויים ואין פחות מכל דבר שבלויים מקיפין לכל דבר שבישראלים ואין פחות מכל דבר שבישראלים מקיפין לכל דבר שבחללים ואין פחות מכל דבר שבחללים מקיפין לכל דבר שבנתינים ואין פחות מכל דבר שבנתינים מקיפין לכל דבר שבממזרים ואין פחות מכל דבר שבממזרים מקיפין לכל דבר שבגרים ואין פחות מכל דבר שבגרים מקיפין לכל דבר שבמשוחררים ואין פחות מכל דבר שבמשוחררים מקיפין לכל דבר שבעבדים ואין פחות מכל דבר שבעבדים מקיפין לכל דבר שבשפחות ואין פחות מכל דבר שבשפחות מקיפין לכל דבר שבבהמה ואין פחות מכל דבר שבבהמה מקיפין לכל דבר שבחיה ואין פחות מכל דבר שבחיה מקיפין לכל דבר שבעוף ואין פחות מכל דבר שבעוף מקיפין לכל דבר שבשרצים ואין פחות מכל דבר שבשרצים מקיפין לכל דבר שבנבלות ואין פחות מכל דבר שבנבלות מקיפין לכל דבר שבטרפות ואין פחות מכל דבר שבטרפות מקיפין לכל דבר שבשחיטה ואין פחות מכל דבר שבשחיטה מקיפין לכל דבר שבבדיקה ואין פחות מכל דבר שבבדיקה מקיפין לכל דבר שבמליחה ואין פחות מכל דבר שבמליחה מקיפין לכל דבר שבצלי ואין פחות מכל דבר שבצלי מקיפין לכל דבר שבמצה ואין פחות מכל דבר שבמצה מקיפין לכל דבר שבמרור ואין פחות מכל דבר שבמרור מקיפין לכל דבר שבתשלומין ואין פחות מכל דבר שבתשלומין מקיפין לכל דבר שבתמורה ואין פחות מכל דבר שבתמורה מקיפין לכל דבר שבפדיון הבן ואין פחות מכל דבר שבפדיון הבן מקיפין לכל דבר שבערפה ואין פחות מכל דבר שבערפה מקיפין לכל דבר שבמוקדשין ואין פחות מכל דבר שבמוקדשין מקיפין לכל דבר שבתמידין ואין פחות מכל דבר שבתמידין מקיפין לכל דבר שבמוספין ואין פחות מכל דבר שבמוספין מקיפין לכל דבר שבמחוסרי כפרה ואין פחות מכל דבר שבמחוסרי כפרה מקיפין לכל דבר שבטבול יום ואין פחות מכל דבר שבטבול יום מקיפין לכל דבר שבמי חטאת ואין פחות מכל דבר שבמי חטאת מקיפין לכל דבר שבאפר פרה ואין פחות מכל דבר שבאפר פרה מקיפין לכל דבר שבפרה ואין פחות מכל דבר שבפרה מקיפין לכל דבר שבמחוסרי אבנים ואין פחות מכל דבר שבמחוסרי אבנים מקיפין לכל דבר שבמחוסרי בגדים ואין פחות מכל דבר שבמחוסרי בגדים מקיפין לכל דבר שבמחוסרי מקוה ואין פחות מכל דבר שבמחוסרי מקוה מקיפין לכל דבר שבמחוסרי תפלה ואין פחות מכל דבר שבמחוסרי תפל

פרק רביעי

ויפלו היו זה שמשקין מהו יתן לחבירו ואפילו כל אחד ואחד יתן לחבירו שתי מנות ולא יתן לעני אלא אחת ואם נתן לעני שתי מנות יצא ידי חובתו ואם לאו לא יצא ידי חובתו ואם נתן לעני מנה אחת ולחבירו שתי מנות יצא ידי חובתו ואם לאו לא יצא ידי חובתו ואם נתן לעני שתי מנות ולחבירו שתי מנות יצא ידי חובתו ואם לאו לא יצא ידי חובתו ואם נתן לעני מנה אחת ולחבירו מנה אחת יצא ידי חובתו ואם לאו לא יצא ידי חובתו ואם נתן לעני שתי מנות ולחבירו מנה אחת

פרק חמשי

פרק ששי

שעדין לא עשו לקחין אבל אם אלקו הבהמו
אע"פ שעדין לא אלקו הכפרים הי' אלו פטורין
הלקח עשרה עבדין במעי אמן כלן
נכנסין לדיר להתעשר שהרי בדשותו ולו
כהן שעשו עשר בהמות בעל הגד
פטורין מן המעשר שמתנות כהנה מתנות
הן וכבר בארנו שהנתנן במתנה פטור מן
המעשר הכל נכנסין לדיר להתעשר
בן תמימין בן בעלי מומין וכל אסורי
מזבח אין מן הכלאים והטרפה ומנא דופן
ומאוסר זמן שכל אלו פטורין מן המעשר
וכן היתום שמתה אמו או שנשחטה עם
לידתו אינו מתעשר ודברים אלו מפי השמועה
הם אין הלקח פטור אלא אם נלקח אחר
שנראה להתעשר לפיכך הלקח טלאים בתך
שבעת ימי הלידה כשיגיע ומן היב לעשרן
שכיון שאין מאוסר ומן ראוי להתעשר הרי
זה כמו שלקח עבדין ונולדו בדשותו
כל בהמה שהיא ספק אם בת מעשר היא
או אינה בת מעשר הרי היא פטורה מן
המעשר לפיכך טלאים שנתערב בהם
יתום או לקוח או כוזא בהן הרי כלן פטורין
שכל אחד מהם ספק הוא

פרק שביעי

מי שהיו
לו עשרה
טלאים
והפריש אחד מעשר או שהיו לו מאה
והפריש עשרה למעשר אין אלו מעשר
אלא כבר הוא עושה כונס את הטלאים או
כל העגלים לדיר ועושה לו פתח קטן כדי
שלא יצאו שנים כאחד ומעמיד אמותיהן

מבחוץ והן ניעות כדי שיעמוד הטלאים
קולן ויצאו מן הדיר לקראתן שנכל אשר
יעבר תחת השבט שיעבר מעצמו ולא
שיוציאו בדו וכשיוציאו מן הדיר זה
אחר זה מתחיל ומונה בשבט אחד שנים
שלשה ארבעה חמשה ששה שבעה שמונה
תשעה הוצא עשירי בן זכר בן נקבה בן
תם בן בעל מום סוקרו בסיקרא ואומ' הרי
זה מעשר לא סקרו בסיקרא ולא מנאן
בשבט או שמנאן רסנן או עומדין הרי אלו
מעשר הואיל ומנאן עשרה וקדש עשירי
הרי זה מעשר אינו צריך לצרף כל
בהמה שנולדה בדשותו לדיר אחד אלא
מצרף כל עדר עדר לבדו היו לו חמשה
טלאים בירושלם וחמשה בעבו אין מצטרפין
וכולן פטורין מן המעשר וכמה יהא בין
אלו ואלו ויצטרפו שלשה עשר מיל היו
שלשה עדרים ובין כל אחד ואחד ששה
עשר מיל הרי שלשה מצטרפין כיצד
היו תשעה מכאן ותשעה מכאן ואחד
באמצע הרי שלשתן אלו נכנסין לדיר להתעשר
אין מעשרין מן הבקר על הצאן ולא
מן הצאן על הבקר אבל הן מעשרין מן
הכבשים על העזים ומן העזים על הכבשים
שנ' וכל מעשר בקר וצאן כל משמע צאן
אחר ששנהן נקראין שה והרי הן כמין
אחד אין מעשרין מן הנולדים משנה
זו על הנולדים בשנה אחרת כשם שאין
מעשרין מזרע הארץ מן החדש על הישן
ולא מן הישן על החדש שנ' הוצא השדה
שנה שנה ויראה לי שאם עשר
בהמה משנה לשנה הרי זה מעשר מפני

ם שדיקין קעביד שקיל מיקור ויזכו
שויין ויזיל קדכן וכן יכי עביד
ויזיל שיל לחד מיקדכן עשירי קדי
קעביד ויזיל עביד מיפרכן זה בזה וזכן
מיועשר ועשיר מיעשרים עשירי יזכו
מיועשר שו שבדין בהלכות מיועדים
ויכי קדכן חד חד שיל קדי ויזיל ויעביד
עשרים זה בזה ויזכו מיועדים
מיועדים ויזיל עביד עשירי ויזיל
עביד קדכן עשירי מיקדכן ויזיל
עביד קדכן עשירי מיקדכן ויזיל
עביד קדכן עשירי מיקדכן

קדיר וחזר הרי הוא כמנוי לכל דבר היה
מונה והפסיק המנין מפני חברו שדבר עמו
או שחשכה לילי שבת הרי זה חוזר ומשלים
מנינו אחר כן. היה מונה היוצאין אחד
אחד ומקדש ואמר עשירי קפץ אחד מן
המנויין לתוך הדיר לתוך אלו שערין לא נמנו
ולא נתעשרו נפטרו הכל שכל אחד מהן יפטר
אם הוא המנוי שקפץ או אחר וכבר בארץ
שכל המנויין פטורין קפץ אחד מן העשירי
לתוך הדיר כולן ירעו עד שיפול בהן מום
ויאכלו במומן

הלכות שגגות

יש בכלל חמש מצות עשה וזהו פרטן
א׳ שיקריב היחיד קרבן חטאת קבוע על
שגגתו. ב׳ שיקריב אשם מי שלא נודע
לו אם חטא אם לא חטא עד שיודע לו
ויביא חטאת וזהו הנקרא אשם תלוי.
ג׳ שיקריב החוטא אשם על עבירות הגוי
וזהו הנקרא אשם ודאי. ד׳ שיקריב החוטא
קרבן על עבירות ידועות אם היה עשיר
בהמה ואם היה עני עוף או עשירית
האיפה וזהו הנקרא קרבן עולה ויורד.
ה׳ שיקריבו הסנהדרין קרבן אם טעו והורו
שלא כהלכה באחת מן החמורות. וב׳
ובאור מצות אלו בפרקים אלו

פרק ראשון

כל העובר
בשגגה על

אחת ממצות לא תעשה שיש בה מעשה
שחייבין עליה כרת הרי זה חייב להקריב
קרבן חטאת ומצות עשה הוא שיקריב
חטאת על שגגה. וכל עבירה שחייבין על
זדונה כרת על שגגתה חטאת חוץ משלש
עבירות מגרף ומבטל מילה וקרבן פסח
הפסח והמילה מפני שהן מצות עשה ואין
מביאין חטאת אלא על שגגת לא תעשה
שנ׳ אחת מכל מצות יי׳ אשר לא תעשינה
והמגרף מפני שאין בו מעשה שנ׳ לעושה
בשגגה יצא מגרף שאין בו מעשה.
לפיכך המקבל עליו ע״ז באוה אע״פי שהוא
חייב כרת ואם היה מזיד נסקל אם קבל
בשגגה פטורין הקרבן לפי שלא עשה
מעשה ונאמ׳ בעשותה אחת וגו׳. כל
כרתות שבתורה חוץ משלש כריתות שבארץ
אם עבר היחיד על אחת מהן בשגגה
מביא חטאת קבועה חוץ מטמא שאכל
קדש וטמא שנכנס למקדש ששניהן אין
מביאין חטאת קבועה אלא קרבן עולה
ויורד הוא הקרבן שאינו קבוע אלא אם
היה עשיר מביא בהמה ואם היה עני
מביא עוף או עשירית האיפה כמו שיתבאר
נמצאת למד שכל העבירות שהיחיד
מביא על שגגתו חטאת קבועה שלש
ואלו הן. א׳ הבא על אמו
ב׳ הבא על אם אמו. ג׳ הבא על אם אשתו
ד׳ הבא על אם אביה. ה׳ הבא על בתו. ו׳
הבא על בת בתו. ז׳ הבא על בת בנו. ח׳
הבא על בת אשתו. ט׳ הבא על בת בתה
י״א הבא על אחותו. י״ב הבא על אחותו
שהיא בת אשת אבו. י״ג הבא על אשת

פרק שני

מפני שהזבח כשר עקירת שמו בטעות
לא שמה עקירה כמו שבארנו בהלכות
פסולי המוקדשין. שחט זבחים אחרים
לשם פסח בטעות אם ראוין הן לקרבן פסח
פטור מקרבן חטאת מפני ששחט בשוגת
ואם אין ראויין כגון שהיתה נקבה או בן
שתים אייב שהרי אינו ראוי למזבח הפסח
וכן אם שגג ושחטו בשבת שלא לאוכלו
או שלא למנויין או לערלים ולטמאים אייב
חטאת שחט לאוכלו ושלא לאוכלו למנויין
ושלא למנויין למולים וערלים לטמאים ואם
פטור שהרי הפסח כשר וכן כל כיוצא בזה.
השוחט בשבת קרבנות נכרי שלא לשמן
הרי זה אייב חטאת ויקטיר אימורין לערב
וכן אם שחט יתר על חובה הוא אייב חטאת
על התיספת. שחט קרבנות יחיד שאין
דואין את השבת בשגגה אייב חטאת והבשר
מותר בהנייה ואין זורקין את הדם ואם
עבר וזרק דמן לשמן בן בשוגג בן במזיד
על לבעלים לשם חובה ויקטיר אימורין
לערב והבשר יאכל ויביא השוחט חטאת
על שגגתו. היו לפניו שתי בהמות של נכרי
אחת כחושה ואחת שמנה והיתה חובת
היום בחזה בן חטאת בן עולה ושגג
ושחט השתים אם שחט כחושה בתחלה
ואחר כך שחט השמנה פטורה מקרבן חטאת
ולא עוד אלא שאומ' לו הבא שמנה ושחוט ל
לבתחלה אבל אם שחט השמנה תחלה ואחר
כך שחט הכחושה אייב חטאת על התיספת
נמנאת הראשונה השמנה טרפה בבני
מעין אע"פ שלא ידע שהיא טרפה בעת ששחט
הכחושה ולא לה נתכון הואיל ונשחטה ה

האחרונה כמצותה הרי זה פטור מחטאתו
וכן הפורש מצוה להעלות דגים מן הים
בשגגה והעלה תינוק עם הדגים בן ששמע
שטבע תינוק בן שלא שמע הואיל ועלה תינוק
הרי זה תינוק פטור מחטאת אע"פ שלא היה
כונתו אלא לצוד מפני שהיה שוגג וכן כל כיוצא
בזה. מי שהיה לפניו בלילי הפסח כלי של
פסח ונותר מן הקדשים ונתכון לאכול כלי
שהוא מצוה ושגג ואכל הנותר הרי זה אייב
חטאת שהרי לא עשה מצוה בהכלה זו
וכן כל כיוצא בזה.

פרק שלישי

מי שהעידו
עליו עדים
שחטא חטא
שאייבין עליו חטאת קבועה ולא התרו בו
אלא אמרו לו אנו ראינוך שעשית מלאכה
בשבת או שאכלת אלא והוא אומ' אני יודע
כדאי שלא עשיתי דבר זה אינו אייב חטאת
הואיל ואם יאמר מזיד הייתי יפטר מן הקרבן
כשיאמר לא אכלתי ולא עשיתי עושה כאומ'
לא עשיתי בשגגה אלא בזדון שהוא פטור
מן הקרבן ולא הכאיש העדים. שתק ולא
הפליגת העד אחד אמרה לו אשה אחת
אכלת אלא או עשית מלאכה בשבת ושתק
אייב להביא חטאת. אמ' לו עד אחד אלא
הוא ושתק ואזר ואכלו בשגגה מביא חטאת
ואם התרו בו לוקה עליו אע"פ שעקר העדות
בעד אחד. כבר בארנו בהלכות פסולי
המוקדשין שהמפריש חטאתו על האלא שאכל
לא יביאנה על השבת שאלא ועל הדם שאכל
שג' והביא קרבנו שעירת עוים על חטאתו

אשר חטא עד שיהא קרבנו לשם חטאו
ולא שיקריבנה מחטא על חטא אחר ואם
הקריב פסולה. יתר על זה אמרו הפרש
חטאתו על אלב שאכל אמש לא יביאנה על
אלב שאכל היום ואם הביא כפר ואין צריך
לומר שאם הפרישה אבו ומת והיה הבן
מאויב באותו החטא שלא יביאנה הבן על
חטאתו כמו שיתבאר שם. המביא
חטאתו על שני חטאים תרעה עד שיפול
בה מום ותמכר ויביא בדמי אזה לחטא
זה ובדמי אזה לחטא השני וכן שנים
שהביאו חטאת אחת על שני חטאיהם
תרעה עד שיפול בה מום ותמכר ויביא
חטאתו בדמי אזה ויביא זה חטאתו בדמי
אזה. המביא שתי חטאות על חטא
אחר יקריב אי זו שירצה והשניה תרעה
עד שיפול בה מום ויפלו דמיה לנדבה
הביא שתי חטאות על שני חטאים ונתחטא
לשם החטא האחר והשניה לשם החטא
השני. כבר בארנו בהלכות הקרבנות
שהמשומד לע"ז או המחלל שבת בפרהסיא
אין מקבלין ממנו קרבן כלל והמשומד
לעברה משאר עבירות אין מקבלין ממנו
חטאת על אותו החטא. סבר משומד
לאכל אלב שאכל אלב בשגגה והביא חטאתו
אין מקבלין ממנה עד שיחזור בתשובה אפלו
היה משומד לאכל נבלה לתאכון ונתחלף לו
אלב בשומן ואכלו והביא קרבן אין מקבלין
ממנו שמשאכל בזדון בן להכניס בן לתאכון
הרי זה משומד. היה משומד לאכל אלב
ושגג ואכל דם מקבלין ממנו כמו שבארנו.
מי ששגג והפרש חטאתו ואחר כך נשתמד

וחזר בתשובה או נשתעה וחזר ונשתעה
אע"פי שנדחה הקרבן בנתים הרי חזר ונדחה
שאין בעלי חיים נדחין כמו שבארנו בהלכות
פסולי המוקדשין לפיכך יקריבנה עצמה
וכשם שאם נולד בן מום עובר ונרפא יחזור
לבשרותו כך אם נדחו הבעלים וחזרו ונדחו
יקרב. חייבי חטאות ואשמות ודאות
שעבר עליהם יום הכפורים חייבין להביא
לאחר הכפורים חייבי אשמות תלויין פטורין
שנ' מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו כך
למדו מפי השמועה שכל חטא שאין מכפר
בן שלא יי' נתכפר לו. לפיכך מי שבא
על ידו ספק עבירה בזה הכפורים אפלו
עם חשיכה פטור מאשם תלוי אבל היום
מכפר נמצאת למד שאין מבאין על לא
הודע שלא יום הכפורים אשם תלוי אלא אם
כן לא נתכפר לו יום הכפורים כמו שיתבאר
אין יום הכפורים ולא החטאת ולא האשם
מכפרים אלא על השבים המאמינים ב
בכפרתן אבל מבעט בהם אינם מכפרים
לו כבר היה מבעט והביא חטאתו או אשמו
והוא אומ' לו מחשב בלבו שאין לו אלא מכפרין
לו אע"פי שהקריב כמצותן לא נתכפר
וכשיחזור בתשובה מבעיטתו צריך להביא
חטאתו ואשמו. וכן המבעט בזה הכפורים
אין יום הכפורים מכפר עליו לפיכך אם
נתחייב באשם תלוי ועבר עליו יום הכפורים
והוא מבעט בו הרי זה נתכפר וכשיחזור
בתשובה אחר יום הכפורים חייב להביא
כל אשם שהיה חייב בו. כל אשמות
שבתורה מעכבין את הכפרה חוץ מאשם
גזיר ספק גזיר וספק מחוסרי כפרה וספק

פרקבעו

ויגש
עשרות
הידד

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה ויגש יהודה אליו ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה אדני שאל את עבדיו לאמר הישׁ לכם אב או אח ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו ונאמר אל אדני לא יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני ויהי כי עלינו אל עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני ויאמר אבינו שובו שברו לנו מעט אכל ונאמר לא נוכל לרדת אם יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן אין אתנו ויאמר עבדך אבי אלינו אתם ידעתם כי שני ילדה לי אשתי ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה ולקחתם גם את זה מעם פני וקרהו אסון והורדתם את שיבתי ברעה שאולה ועתה כבואי אל עבדך אבי ונער אין אתנו כי נפשו קשורה בנפשו והיה כראתו כי אין הנער ומתו ועבדיך הורידו את שיבת עבדך אבינו ביגון שאולה כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא הביאתיו אליך והחטאתי לאבי כל הימים ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני ועלה הנער עם אחיו כי איך אעלה אל אבי והנער איננו פן אראה ברעה אשר ימצא את אבי

לא יכול יוסף להתאפק מפני כל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים ויישמע בית פרעה ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר ושלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים ושמני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד ושבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך ושם אכלכל אתך כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך ועתה הנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי הדבר אליכם ושמתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם והורדתם את אבי הנה ויפל על צואר בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו ויקול פרעה נשמע בבית פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו טענו את בעיריכם ולכו שובו ארצה כנען וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואתם תאכלו את חלב הארץ ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מעגלות מארץ מצרים לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם ועיניכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך ולכל אחד מהם החליפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים נשאים מטוב מצרים ועשרה אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך ויצאו ויבאו אל ארץ כנען אל יעקב אביהם ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם ויראו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו אטרם אמות

ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא באר שבעה ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ידו על עיניך ויקבר יוסף את אביו ויעל יוסף לקבר את אביו ויעלו עמו כל עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפם וצאנם ובקרם עזבו בארץ גשן ויעל עמו גם רכב ויהי המחנה כבד מאד ויראו יושבי הארץ הכנעני את האבל בגרן האטד ויאמרו אבל כבד זה למצרים על כן קרא שמה אבל מצרים אשר בעבר הירדן ויעשו בניו לו כן כאשר צום אתם ויישאו אתו בני יעקב ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם את השדה לאחזת קבר מאת עפרון החתי על פני ממרא ויעל יוסף ואחיו וכל העולים את אביו לקבר אחרי קברו את אביו ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו לאמר אולי ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו ויצוו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני מותו לאמר כה תאמרו ליוסף אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך ויבך יוסף בדברם אליו וילכו גם אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים ויאמר אלהם יוסף אל תיראו כי התחת אלהים אני ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם אתם וידבר על לבם ויוסף ישב במצרים הוא ובית אביו ויחי יוסף מאה ועשר שנים ויראה יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בני מנשה ילדו על ברכי יוסף ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה ויוסף מת בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו וישם בארון במצרים

ספר שמות

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר זבולן ובנימין דן ונפתלי גד ואשר ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס ואת און היא שמש ויקוצו מפני בני ישראל ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת היא וחיה ותיראנה המילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיין את הילדים ויקרא מלך מצרים למילדת ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים ותאמרנה המילדת אל פרעה כי לא כנשים המצריות העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המילדת ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון

ויקח איש מבית לוי את בת לוי ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאור ותתצב אחותו מרחק לדעה את מה יעשה לו ותרד בת פרעה לרחץ על היאור ונערותיה הלכת על יד היאור ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה ותאמר אחותו אל בת פרעה האלכי וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד ותאמר לה בת פרעה הילך את הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את שכרך ותקח האשה את הילד ותניקהו ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה והי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתיהו ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם ויראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמן בחול ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר אך נודע הדבר ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן ויבאו הרעים ויגרשום ויקם משה ויושיעם ותבאנה אל רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום ותאמרנה איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפורה בתו למשה ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבדה ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים

ומשה היה רעה את צאן יתרו חתן כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חורבה וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה וירא יהוה כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה כי ירא מהביט אל האלהים ויאמר יהוה ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו וארד להצילו מיד מצרים ולהעלתו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה והוצא את בני ישראל ממצרים ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה ויאמר משה אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יהוה אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר לכה ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת הנעשה לכם במצרים ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש ושמעו לקלך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו יהוה אלהי העברים נקרה עלינו ועתה נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ברחבה כי אם ביד חזקה ושלחתי את ידי והכיתי את מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבו ואחרי כן ישלח אתכם ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצרים

ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך יהוה ויאמר אליו יהוה מה זה בידך ויאמר מטה ויאמר השליכהו ארצה ויהי לנחש ויברח משה מפניו ויאמר יהוה אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו למען יאמינו כי נראה אליך יהוה אלהי אבותם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויאמר יהוה עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוצא והנה ידו מצרעת כשלג ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל חיקו ויוצא מחיקו והנה שבה כבשרו והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה ולא ישמעו לקלך ולקחת מים מיאר והיבשת על היבשה והיו המים אשר תקח מן היאר והיו לדם ביבשה ויאמר משה אל יהוה בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי ויאמר יהוה אליו מי שם פה לאדם או מי ישם אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי יהוה ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והורתיך אשר תדבר ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח ויחר אף יהוה במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והורתי אתכם את אשר תעשון ודבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתות

ויחי יוסף מאה ועשר שנים ויראה יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בני מנשה ילדו על ברכי יוסף ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה ויוסף מת בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו וישם בארון במצרים

ספר שמות

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר זבולן ובנימין דן ונפתלי גד ואשר ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס ואת און היא שמש ויקוצו מפני בני ישראל ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת היא וחיה ותיראנה המילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיין את הילדים ויקרא מלך מצרים למילדת ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים ותאמרנה המילדת אל פרעה כי לא כנשים המצריות העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המילדת ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון

ויקח איש מבית לוי את בת לוי ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאור ותתצב אחותו מרחק לדעה את מה יעשה לו ותרד בת פרעה לרחץ על היאור ונערותיה הלכת על יד היאור ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה ותאמר אחותו אל בת פרעה האלכי וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד ותאמר לה בת פרעה הילך את הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את שכרך ותקח האשה את הילד ותניקהו ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה והי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתיהו ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם ויראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמן בחול ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר אך נודע הדבר ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן ויבאו הרעים ויגרשום ויקם משה ויושיעם ותבאנה אל רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום ותאמרנה איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפורה בתו למשה ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבדה ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים

ומשה היה רעה את צאן יתרו חתן כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חורבה וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה וירא יהוה כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה כי ירא מהביט אל האלהים ויאמר יהוה ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו וארד להצילו מיד מצרים ולהעלתו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה והוצא את בני ישראל ממצרים ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה ויאמר משה אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יהוה אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר לכה ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת הנעשה לכם במצרים ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש ושמעו לקלך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו יהוה אלהי העברים נקרה עלינו ועתה נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ברחבה כי אם ביד חזקה ושלחתי את ידי והכיתי את מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבו ואחרי כן ישלח אתכם ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצרים

ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך יהוה ויאמר אליו יהוה מה זה בידך ויאמר מטה ויאמר השליכהו ארצה ויהי לנחש ויברח משה מפניו ויאמר יהוה אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו למען יאמינו כי נראה אליך יהוה אלהי אבותם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויאמר יהוה עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוצא והנה ידו מצרעת כשלג ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל חיקו ויוצא מחיקו והנה שבה כבשרו והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה ולא ישמעו לקלך ולקחת מים מיאר והיבשת על היבשה והיו המים אשר תקח מן היאר והיו לדם ביבשה ויאמר משה אל יהוה בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי ויאמר יהוה אליו מי שם פה לאדם או מי ישם אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי יהוה ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והורתיך אשר תדבר ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח ויחר אף יהוה במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והורתי אתכם את אשר תעשון ודבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתות

פרק חמישי

פרק ששי

פרק שמיני

פרק שמיני

על לא הודע שלו אשמות תלוין הרבה
כמנין האיזות כיצד כשם שאם אכל
חלב ודם ונותר ופגול בהעלם אחד חייב
ארבע חטאות כך אם נסתפק לו אם
אכלן או לא אכל אלא אחתכות של היתר
שהיו שמהן מביא ארבע אשמות תלוין
וכן אם נסתפק לו אם שבא עליה אשתו
או פלוניה והעלה שהיתה עמה שחייב
עליה שמונה חטאות הרי זה מביא שמנה
אשמות תלוין האוכל אחתכה משתי
אחתכות ונסתפק לו אם של חלב אכל או
של שומן אכל ואחר שיולד לו הספק אכל
אחתכה משתי אחתכות אחרות ונסתפק
לו אם של חלב אכל או של שומן אכל ואחר
שיולד לו הספק אכל אחתכה משתי אחתכות
אחרות ונסתפק לו אם של חלב אכל או
של שומן הרי זה מביא שני אשמות תלוין
כשם שידיעת ודאי מחלקת לחטאות כך
ידיעת ודאי בנתים מחלקת לאשמות
לפיכך אם אכל אמשה זיתי חלב בהעלם
אחד ונודע לו ידיעת ספק על אחד מהם
ואחר ונודע לו על ידיעת ספק של אחת
מהם ואחר ונודע לו על ידיעת ספק על
השני וכן על כל אחד ואחד חייב אשם
תלוי על כל אחד ואחד אחתכה של חולין
ואחתכה של חלב אכל אחת מהן ואין ידוע
אי זה הוא ואחר ואכל את השניה מביא
חטאת וכן אם אכל אחר את השניה
מביא האחר אשם תלוי כמו שאמרנו
אחתכה של חלב ואחתכה של חלב נותר
אכל אחת מהן ואין ידוע אי זה הוא
מביא חטאת על האלב ומביא אשם

תלוי על של נותר אכל את השניה בהעלם
שני מביא שלש חטאות ואם היה בה שוה
פרוטה מביא אשם ודאי משום מעילה
אכל אחד אחת משתיהם ובא אחר ואכל
את השניה הרי זה מביא חטאת ואשם
תלוי וזה מביא חטאת ואשם תלוי וכן כל כוונה

פרק תשיעי

על אמש
עבירות
מביאין
אשם והוא הנקרא אשם ודאי שהרי אינו
בא משום ספק ואנו הן על שפחה חרופה
ועל הגזל ועל המעילה ועל טומאת נזיר
ועל הנדעת כשיטהר ממנה על
שפחה חרופה כיצד הבא על שפחה חרופה
בין בזדון בין בשגגה מביא אשם והיא
שתהיה השפחה גדולה ומזידה ובדעה
ותהיה בעולה כדי שתלקה שנ' בקורת תהיה
וכו' והביא את אשמו היא לקה והוא מביא
קרבן מפי השמועה למדו שבזמן ש
שהיא חייבת מלקות הוא חייב בקרבן
ובזמן שהיא פטורה מן המלקות הוא
פטור מן הקרבן בן תשע שנים ויום
אחד שבא על שפחה חרופה היא לקה
והוא מביא קרבן ויראה לי שאינו מביא
עד שיגדיל ויהיה בן דעת כבר בארנו
בהלכות ביאות אסורות מה הוא שפחה
חרופה האמורה בתורה ושאין חייבין
עד שיבעול כדרכה ויגמור לפיכך אם
אמרו שנים בעלת שפחה חרופה והוא
אומר לא בעלתי נאמן ואינו מביא קרבן
על פיהם שהרי הוא ידע אם גמר ביאתו

פרק עשירי

בקרבן עולה ויורד כולן שוין. כבר
בארנו בהלכות שבועות אימתי יהיה חייב
על שבועת העדות ועל שגגת שבועת בטוי
ואימתי יהיה פטור עליהן ועל אי זו דרך
יהיה חייב קרבנות הרבה כמנין השבועות
ועל אי זו דרך לא יהיה חייב אלא קרבן אחד
ובהלכות מתוסרי כפרה אבאר בא זו דרך
תתחייב היולדת והמסרע קרבנות הרבה
ובא זו דרך יתחייב כל אחד מהן קרבן אחד
כל המביא קרבן על הזדון ושגגה אם
היה אינוס פטור מן הקרבן ואין צריך לומר
שאר עבירות שאין חייבין חטאת על שגגתן
שאם היה אינוס פטור. מי שהפריש מעות
לכשבה על חטאתו וצריך הרי זה מביא שעירה
על חטאתו ויאכל אותן המעות על השעירה
ויהנה בהן וכן אם הפריש מעות לבהמה
והעני יקח שתי תורים או שני בני יונה
ויאכל עליהן אותן המעות ויהנה בהן וכן
אם היה עני והפריש מעות לעשירית האיפה
והעשיר יוסיף עליהן ויביא עוף הפריש לעוף
והעשיר יוסיף עליהן כבשה או שעירה אפלו
היה מוהיש או גוסס הרי הוא עני עד שימות
מוהיש ויוהישנו. עשיר שהפריש כשבה
או שעירה ונפלבה מום אם רצה יביא בדמיו
העוף אבל אם הפריש ונפסל לא יביא בדמיו
עשירית האיפה שאין לעוף פדיון. הפריש
עשירית האיפה והעשיר עד שלא קדשה
בכלי הרי היא כבל מנחות ותפרה ותאכל
ומשקדשה בכלי תעובר צורתה ותצא לצית
השריפה. עשיר שהפריש קן למסור
אותה ולקח בדמיה כשבה או שעירה
והעני יביא קן אע"פי שהוא קדושת דמים

שהיא נדחית ולמה לא נדחית מפני שהדחוי
מעקרו אינו דחוי והרי נדחה קן זה לו עתה
עני שהקריב קרבן עשיר יצא ועשיר
שהקריב עני לא יצא.

פרק אחד עשר

שנוי
יש
בשגגת

טומאת מקדש וקדשיו מה שאין כן בשאר
כריתות שכל כריתות כמן ששגג ונודע לו
בסוף שחטא אע"פי שלא היתה לו ידיעה
בתחלה חייב חטאת אבל בטומאת מקדש
וקדשיו אינו מביא קרבן עולה ויורד עד
שתהיה לו ידיעה לטומאה וידיעה לקדש
או למקדש בתחלה וידיעה לטומאה וידיעה
לקדש או למקדש בסוף והעלם בנתים.
כיצד נטמא ונכנס למקדש או אכל קדש ואחר
כך נודע לו שנטמא ושהיה טמא בשעה
שאכל או נכנס ושקדש היה זה שאכל או
מקדש זה שנכנס לו הרי זה פטור מקרבן
עד שידע שנטמא ושזה קדש ושזה מקדש
קודם שיכנס או קודם שיאכל. כיצד נטמא
וידע שנטמא וידע שזה קדש ושזה מקדש
או ששגג ושכח שזה מקדש ואחר כך נעלמה
ממנו הטומאה או ששגג ושכח שזה מקדש
או שזה בשר קדש והוא יודע שהוא טמא
ונכנס או אכל ואחר כך נודע לו דברים
שנעלמו ממנו הרי זה מביא קרבן עולה ויורד
בכל צד וצד משש מחלקות אלו. ומנין
שדין מקדש וקדשיו כך הוא שהרי בשאר
שגגות נאמר בעשותה אחת ממצות יי
אשר לא תעשינה בשגגה ואשם או הודע

מביא קרבן שאם ירבה יאמר מזיד הייתי
אמרו לו שנים טמא הייתי כשנכנסת למקדש
ובפניו נטמאת וידעת שאתה טמא אע"פ
שהיה בן טומאה זו שמעידין בה ובן כניסת
למקדש ימים רבים שאפשר לו לו כבר טבלתי
הואיל והכחיש את העדים ואומר לא נטמאתי
מעולם הרי אלו נאמנין ומביא קרבן על פיהם
אם הבאוהו שנים לידי מיתה אמורה קל
ואומר שיבאוהו לידי קרבן הקל שהיה הפאשין
טומאת מקדש וקדשיו שהיה לה ידיעה
בתחלה ולא היה לה ידיעה בסוף שעיר שלוים
הכפורים הנעשה בפנים ויום הכפורים תלוין
עד שיודע לו ויביא קרבן עולה ויורד ושאין
בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף
שעיר הנעשה בחוץ בזוס הכפורים ויום
הכפורים מכפרין ועל שאין בה ידיעה לא
בתחלה ולא בסוף שעירי רגלים ושעירי
ראשי חדשים מכפרין ועל זדון טומאת
מקדש וקדשיו פר כהן גדול שלוים הכפורים
מכפר ואם היה המזיד מן הכהנים ואם היה
מישראל כל שעיר הנעשה בפנים ויום
הכפורים מכפר שנ' וכפר על הקדש מטומאת

פרק שנים עשר

כל
דבר
שא

שחייבין על שגגתו חטאת קבועה או שגגו
בית דין הגדול להוראה והורו להר' להיתרו
ושגגו העם בהוראתן ועשו העם והם
סומכין על הוראתן ואחר כך יודע לבית
דין שטעו הרי בית דין חייבין להביא קרבן
חטאת על שגגתן בהוראה ואע"פ שלא

עשו הם בעצמם מעשה כלל שאין משגיאין
על עשיית בית דין כלל בן עשו בן לא עשו
אלא על הוראתן בלבד ושאר העם פטורין
מן הקרבן ואע"פ שהם העושין מפני שהלוי
כבד ואלו הקרבן שמביאין על שגגה
זו אם בע"ז שגגו והורו מביאין פר לעולה
ושעיר לחטאת מכל שבט ושבט ויקרבן
זה האמור בפרשת שלח לך והיה אם
מעניני העדה נעשתה בשגגה מפי
השמועה למדו שבשגגת ע"ז הוא מדבר
ואם בשאר כריתות שחייבין על שגגתן
חטאת ששגו והורו מביא כל שבט ושבט
פר חטאת וזהו האמורה בפרשת ויקרא
ואם כל עדת ישראל ישגו. ומצאת למד
שאם שגגו בית דין הגדול בהוראה בע"ז
מביאין כל הקהל שנים עשר פרים עולות
ושנים עשר שעירים חטאות והם נשרפות
שהרי דמם נכנס לפנים והם הנקראים
שעירי ע"ז ואם בשאר מצות שגגו מביאין
שנים עשר פרים חטאות והן נשרפות
וכל פר מהם נקרא פר העלם דבר של
צבור שנ' והקריבו כל הקהל וקהל וכל
שבט ושבט קרוי קהל שנ' ויעמד יהושפט
בקהל יהודה. כיון שעשו כל ישראל שבאין
ישראל על פי ב"ד שהורו בן שעשו רוב
ישראל אע"פ שהן מעוט מנין השבטים
בן שעשו רוב השבטים אע"פ שהן מעוט
כל ישראל מביאין כמנין כל השבטים
פר לכל שבט ושבט ובע"ז פר ושעיר לכל
שבט שאף אלו שלא חטאו מביאים
על ידי החוטאים אפלו עשה שבט אחד
בלבד והוא רוב הקהל הרי כל הצבור

פרק שלשה עשר

פעורין שהרי לא היו להם עשרות וכן
אם היו ואינו יודע היקהל על כל היסד
והעשה הוא שנתן לכל פעורין ושוא יודע
שעשו כיצד וכל אחד ואחד מבלי חבירו
והיסדרין עשרה עשרה והורידן זה אחר זה
מעורכין לפני היקהל עד שיהיו לפניו עשרה
חזן של קהלות עשרה עשרה ואין
אם עשרה מבתי כנסיות שונים ואינם
היקהל כי כיצד והעשרה פעורין פעל
כמי שהיו יושבין ישראל עם יתרו כלפי
ואחר והיו העשרים מהורידים מתרגמין על
אחות שלך ואחר והיו כלם כמי שהיו
הוא שהיו עשרים כמו עשרה כלם
חוץ שלך כמו יתרו שלך כמי מתרגמין חיסן
וכל השבעין על כל פעורין וחין לשבעין
על יושב הוה לחרן שהן קרוי היקהל לפי
יושב ארץ ישראל ושבעה ושבעים זקנים
שנתמנו על כל העם שנאמר אספה לי
שבעים איש מזקני ישראל ואחר כך היו
העשרים ושנים שנתמנו על כל העדה
ואחר כך היו העשרים ושנים שנתמנו על
היקהל כי חיבין והעשרה פעורין פעל
כמי שהיו יושבין ישראל עם יתרו כלפי
ואחר והיו העשרים מהורידים מתרגמין על
אחות שלך ואחר והיו כלם כמי שהיו
הוא שהיו עשרים כמו עשרה כלם
חוץ שלך כמו יתרו שלך כמי מתרגמין חיסן
וכל השבעין על כל פעורין וחין לשבעין
על יושב הוה לחרן שהן קרוי היקהל לפי
יושב ארץ ישראל ושבעה ושבעים זקנים
שנתמנו על כל העם שנאמר אספה לי
שבעים איש מזקני ישראל ואחר כך היו
העשרים ושנים שנתמנו על היקהל כי חיבין
ואחר כך היו העשרה שנתמנו על כל העדה
ואחר כך היו העשרה שנתמנו על היקהל
ואחר כך היו העשרה שנתמנו על כל העדה
ואחר כך היו העשרה שנתמנו על היקהל
ואחר כך היו העשרה שנתמנו על כל העדה
ואחר כך היו העשרה שנתמנו על היקהל

פרק ארבעה עשר

פרק חמישה עשר

הלכות ממזרים פרק ראשון

א בא על הכותית ועשה ולדות הרי אלו
ב שפחה חרוצה ב שפחה כנענית
ג שפחה הדיוטת ג שפחה קלה
ד שפחה חרוצה ד שפחה כנענית
ה שפחה הדיוטת ה שפחה קלה
ו ואחר שפחה כנענית ואחר שפחה קלה
ז

בא על הכותית ועשה ולדות הרי אלו ממזרים שנאמר לא יבא ממזר בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' ואין הכוונה שיהיו ממזרים ממש אלא שהן כממזרים לענין שאין בית דין מצווין לקרבם בתחלה אבל אם נתגיירו או נשתחררו הרי הן כישראל גמורים לכל דבר ומותרין לבא בקהל מיד ואין צריך לומר שמותרין לבא בקהל מדור עשירי ואילך שכבר נתבטל שם ממזר מהן ומן הכותים שנאמר ושבתי את שבות בני עמי ישראל ולא נאמר שבות כותים ואין הכוונה בשבות זה שיחזרו לארצם אלא שיחזרו לדת האמת ולא לדת עכו"ם ואין הכוונה בבני עמי ישראל שיהיו ישראל בארצם אלא שיהיו ישראל בדתם ואין הכוונה בשבות שיחזרו לעבוד את ה' אלא שיחזרו לעשות מצות ולהתרחק מן העבירות שנאמר ועשו לפני כל הגוים את כל נפלאותיו אשר עשה ה' ואמר ועשו לפני כל הגוים את כל נפלאותיו אשר עשה ה' מה נפלאות האמורות כאן נעשו לישראל בדרך הטבע שהרי הים נבקע לפניהם ונהר הירדן נבקע לפניהם אלא שהן נעשו לישראל בדרך הטבע ולא היתה שם הפלאה נגלית אלא בדרך הטבע כך כל הנפלאות שיעשו לישראל בימות המשיח לא יהיו אלא בדרך הטבע ואין הכוונה בנפלאות שיעשו לישראל בימות המשיח שיהיו שם נפלאות חדשות שלא היו בעולם מעולם אלא שהן נעשו לישראל בדרך הטבע ואין הכוונה בשבות שיחזרו לארצם אלא שיחזרו לדת האמת ולא לדת עכו"ם ואין הכוונה בבני עמי ישראל שיהיו ישראל בארצם אלא שיהיו ישראל בדתם ואין הכוונה בשבות שיחזרו לעבוד את ה' אלא שיחזרו לעשות מצות ולהתרחק מן העבירות שנאמר ועשו לפני כל הגוים את כל נפלאותיו אשר עשה ה' מה נפלאות האמורות כאן נעשו לישראל בדרך הטבע שהרי הים נבקע לפניהם ונהר הירדן נבקע לפניהם אלא שהן נעשו לישראל בדרך הטבע ולא היתה שם הפלאה נגלית אלא בדרך הטבע כך כל הנפלאות שיעשו לישראל בימות המשיח לא יהיו אלא בדרך הטבע ואין הכוונה בנפלאות שיעשו לישראל בימות המשיח שיהיו שם נפלאות חדשות שלא היו בעולם מעול

פרק ראשון

הלכות קדושת בתי הכנסיות

כתיב ושכן אחר יקח חמץ ושאר משקין ונתן בכלי ויטבול ויעלה שלשתן רוח חסר ולח
ויבש עולה יבש ולח אינו עולה אלא לח בלבד ויבש אינו עולה אלא יבש בלבד
לפיכך אם נתן יין ומים שהן לחין בכלי חרס שנשתמש בו חמץ
ולבן הביצה שהוא יבש בכלי חרס שלא נשתמש בו חמץ אינן עולין
ואם נתן חמץ בכלי חרס שלא נשתמש בו חמץ עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו יין ומים שהן לחין
ואחר כך נתן בו חמץ אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה
ואם נתן חמץ בכלי חרס שנשתמש בו חמץ ונתן בו חמץ
ואחר כך נתן בו יין ומים שהן לחין אינו עולה

בשקלים ובהלכות רלי המקדש והעובדים כי
הראשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו הוראין
עולתה אע"פ שלא הפרישה אותה מחיים כבר
שתעבד ובסיה בקרבן והשעסדדין תורה הוא

פרק שני

הזוב האמור בתורה
הוא שכבת זרע
הבא מחלי החלים
שהיא מתקבצת בהן וסשיצא הזוב אין יוצא
בקושי כשכבת זרע ואין בציאתו תאוה ולא
הנאה אלא עדר ויוצא כמו בצק של שעורים
רומה ללבן בצה המוזרת אבל שכבת זרע
לבנה קשורה כלבן בצה שאינה מוזרת
הרואה ראיות הזוב הנזרמת לו להיות זב
מחמת חולי או אונס וכיוצא בהן אינו זב שנ
כי יהיה זב מבשרו מחמת בשרו הוא שיהיה
טמא ולא מחמת דבר אחר מכאן אמרו
בשבעה דרכים בודקין את הזב במאכל
ובמשתה במשא ובקפיצה ובחולי ובמראה
ובהרהור כשר אכל אכילה בסה או שתה
הרבה או שאכל אוכלין או משקין המביאים
לידי שכבת זרע או שנשא משוי כבד או שקפץ
ממקום למקום ובכלל דבר זה אם הוכה על
גבו או שהיה חולה או שראה אשה והתאוה
שכבתה או שהרהר בעסקי בעילה אע"פ
שלא הרהר בבעילה אשה שהוא מכירה אם
קדם אחר מכל אלו וראה ראיה שלזוב
תולין בו ואינו מטמא הרואה קרי אינו
מטמא בזוב מעת לעת שראיה זו שלזוב
מחמת שכבת זרע היא וכן למראה ולהרהור
תולין בהן מעת לעת אבל למאכל ולמשתה
ולמשא ולקפיצה תולין בהן כל זמן שמצטער

מי שמל ויטבל ואחר כך ראה זוב בין ע"י
בין ישראל תולין לו במילה כל זמן שמצטער
ע"י שראה קרי ונתעייר מטמא בזיבה מיד
ואין תולין לו מעת לעת קטן לא תולין
לו לא במראה ולא בהרהור שאין לקטן
מראה והרהור המביא לידי זוב לפיכך
בודקין אותו בחמשה דברים בלבד ופשם
שתולין לו בקטן בחלו כך תולין לו בחולי
אמו אם היה יונק ממנה אומדין לאמו
בדא שבודקין את הזב בדרכים אלו בראיה
שניה שלזוב שבה יעשה זב כמו שיתבאר
אבל ראיה ראשונה אפלו ראה אותה בחונם
וראיה שניה מחמת בשרו הוא זה טמא
טומאת זיבות ואע"פ כן בודקין אותו בד'
בראשונה כדי למיות בה שלש ראיות לאיש
קרבן ראה שלישית אין בודקין אותו
בה אלא אפלו ראה אותה מחמת אונס
הואיל ונזקק לטומאה שהרי ראיות
שנעשה בהן זב מחמת בשרו הוא ולפיכך
יתחייב בקרבן הרואה ראיה אחרת
שלזוב הרי הוא כבעל קרי ראה שתים
הוא זה זב ונזיך ספירת שבעה ובאת
מים חייב ואינו חייב בקרבן ראה שלש
ראיות הוא זה זב גמור וחייב קרבן ואין
בין זב הרואה שתי ראיות לזב הרואה
שלש אלא קרבן בלבד ודברים אלו דברי
קבלה מפי משה רבינו בסיני הם אחר
הרואה שתי ראיות או שלש בשעה אחת
זו אחר זו או שראה ראיה בכליום זה
אחר זה הוא זה זב לפי שתלה הכתוב את
הזבה בימים שנ' כי יזוב זוב דמה ימים
רבים והזב לא תלה אותו בימים ואם

פרק שלישי

פרק רביעי

פרק חמישי

הלכות תמורה

פרק ראשון

פרק שני

פרק שלישי

שני מיני תמורות
לקרב

תמורת עולה תקרב עולה וחס ושלום תקרב
תמורה שלמים תשב שלמים עד שיפיל בה מום
ויפדם ויביא עולה תמורת עולה תמורת
עולה יחור ויחור תמורת שלמים שלמים
ותמורת שלמים אם עבר ושחטה יצאו
קיימין ואם לא שחטה יחלוף תמורת
שלמים תקרב עולה ושלמים יכרעו קיימין
ותמורת עולה ושלמים אם עבר ושחטה יצאו
קיימין ואם לא שחטה יחלוף תמורת עולה
תקרב עולה ושלמים יכרעו קיימין ואם
עבר ושחטה יצאו קיימין ואם לא שחטה
יחלוף תמורת שלמים תקרב שלמים ושלמים
יכרעו קיימין ואם עבר ושחטה יצאו קיימין
ואם לא שחטה יחלוף תמורת עולה תקרב
עולה ושלמים יכרעו קיימין ואם עבר
ושחטה יצאו קיימין ואם לא שחטה יחלוף
תמורת עולה ושלמים תקרב עולה ושלמים
יכרעו קיימין ואם עבר ושחטה יצאו קיימין
ואם לא שחטה יחלוף תמורת שלמים תקרב
שלמים ושלמים יכרעו קיימין ואם עבר
ושחטה יצאו קיימין ואם לא שחטה יחלוף
תמורת עולה תקרב עולה ושלמים יכרעו
קיימין ואם עבר ושחטה יצאו קיימין ואם
לא שחטה יחלוף תמורת שלמים תקרב
שלמים ושלמים יכרעו קיימין ואם עבר
ושחטה יצאו קיימין ואם לא שחטה יחלוף
תמורת עולה תקרב עולה ושלמים יכרעו
קיימין ואם עבר ושחטה יצאו קיימין ואם
לא שחטה יחלוף תמורת שלמים תקרב
שלמים ושלמים יכרעו קיימין ואם עבר
ושחטה יצאו קיימין ואם לא שחטה יחלוף
תמורת עולה תקרב עולה ושלמים יכרעו
קיימין ואם עבר ושחטה יצאו קיימין ואם
לא שחטה יחלוף תמורת שלמים תקרב
שלמים ושלמים יכרעו קיימין ואם עבר
ושחטה יצאו קיימין ואם לא שחטה יחלוף
תמורת עולה תקרב עולה ושלמים יכרעו
קיימין ואם עבר ושחטה יצאו קיימין ואם
לא שחטה יחלוף תמורת שלמים תקרב
שלמים ושלמים יכרעו קיימין ואם עבר
ושחטה יצאו קיימין ואם לא שחטה יחלוף

פרק רביעי

סדר יום הכפורים ולמה
שלמים ולמה
התורה שלמים הוא שנאמר ובזאת יבא אהרן
שלמים ולמה התורה ולמה התורה
הוא שיבא בשעה שהוא מכפר על עצמו ועל
שלמים ולמה התורה ולמה התורה
התורה שלמים ולמה התורה ולמה התורה

LIBRARY

מ״ח לו אלהים ורוח נכון חדש בקרבי

ספר עשירי והוא ספר טהרה

הלכות שמונה וזהו סדורן
הלכות טומאת מת הלכות פרה אדומה
הלכות טומאת צרעת הלכות מטמאי משכב ומושב
הלכות שאר אבות טומאות הלכות טומאת אוכלין
הלכות כלים הלכות מקוות
הלכות טומאת מת מצות עשה אחת והיא דין טומאת מת
הלכות פרה אדמה יש בכללן ב׳ מצות עשה א׳ דין פרה אדומה ב׳ דין טומאת מי נדה וטהרתן
הלכות טומאת צרעת יש בכללן א׳ מצות ו׳ מצות עשה ו׳ מצות לא תעשה וזהו פרטן א׳

להורות בצרעת אדם כדינה הכתוב בתורה
ב׳ שלא יקון סימני טומאה ג׳ שלא יגלח
הנתק ד׳ שיהיה המצורע מפורסם בקהיעת
בגדיו ופריעת ראשו ועטיה על שפם ה׳ עטיה
צרעת ו׳ שיגלח המצורע את כל שערו פשיטה
ז׳ דין צרעת הבגד א׳ דין צרעת הבית
הלכות מטמאי משכב ומושב יש בכללן
ארבע מצות עשה וזהו
פרטן א׳ דין טומאת נדה ב׳ דין טומאת יולדת
ג׳ דין טומאת זבה ד׳ דין טומאת הזב
הלכות שאר אבות הטומאות יש
בכללן ג׳ מצות עשה
וזהו פרטן א׳ דין טומאת נבלה ב׳ דין טומאת
שרץ ג׳ דין טומאת שרצת זרע ועז מטמאה
כשרץ וטומאתה מדבר סופרים
הלכות טומאת אוכלין מצות עשה
אחת והיא
דין טומאת משקין ואוכלין והכשרן
הלכות כלים עסן אל ההלכות לדע
כלים שמקבלים טומאה
מכל אל הטומאות וכלים שאינן מקבלים
טומאה ופגד מהטומאין ופגד מטמאין
הלכות מקוות מצות עשה אחת והיא
שיטבול כל טומא במי
מקוה ואחר כך יטהר ומצוה כל המצות
הנכללות בספר זה עשרים י״א מצות עשה
ושתים מצות לא תעשה

הלכות טומאת מת

מצות עשה אחת והיא דין טומאת מת

פרק ראשון

פרק שני

העמד חמץ
שעיקר לא נקרון
חמץ בעלין
חמץ משעת ומשעה ואילך חמץ עליו
שאין עיקר היום ואילך חמץ אלא
ואין כויית חמץ כן לא כן יום
חמץ ושעה חמץ שלם והשאר
ומשעה כויית ואילך השאר
משעה ושעה לקה ברוחה והוא
שעתה רוצה לאכילה חמץ יתן חמץ
ואם לרצה ברוחה שהוא חמץ ואם
לא לרצה לאכילה משעה ואילך יתן שעה
כמו שעה שהוא חמץ ואם שעה
חמץ שלם ואם חמץ שלם
חמץ ואם חמץ שלם ואם חמץ
שלם ואם חמץ שלם ואם חמץ
שלם ואם חמץ שלם ואם חמץ
שלם

השעורין. רוב חטין כגון רוב
חבר רוב שבין לשעורין הן כשהן
שעורין. וחס
כגון שהן שוקין וירך וחס
ושאין של חיה הרי הוא כחיה לכל
דבר. לפיכך שלקה הרי
הוא כחיה ואסור בבשר
ובחלב. אבל אם נתבשל
עם בשר בהמה טהורה
ונמצא בה חתיכה שאין
ידוע אם בשר בהמה אם
בשר חיה. אם
נתבשל עם בשר בהמה
טהורה אסור. ואם
נתבשל עם בשר חיה
מותר. ואם
נתבשל עם בשר חי

פרק שלישי

ומעשה העומד להנטל הואיל והן עומדין
להנטל יש בהן ספק לפיכך הטנא בהן
הרי הוא ספק טמא. כל מעשה הטנא
מן המתים טהור חוץ מן [illegible] מראה
דומים מן המת טמא כמו שבארנו ומפני
מה לא נגעו על מעשה המת בדרך שנגעו
על מעשה המצאין מכל הטמאין מפני
שהמת הכל בדלין ממנו לא נגעו על מעשה
. כבר שנמוחה מטמאה ברבעית
מפני שהיא כדם קופה דם קטן שיצא כל
אם אין בו רבעית טהור אע"פ שהיא כל
דם שבו. ואלו אם תפרו כל שהו טהורים
רבעית דם ועצם כשעורה וכזית בשר
וכזית נבל ומלא חפנים רקב ואבר מן
החי שחסר מעצמו כל שהו"

פרק רביעי

רבעית
דם הבאה
מעשה מתים
טהורה עד שתהיה הרבעית ממת אחד
שדרך שיצורה מעשה מתים כגון שהיו
מקצת החולות מאחר ותשלמן ממת אחד
וכן הנגעת של שני מתים ורובע עצמות
מעשה מתים ואבר מן המת מעשה מתים
כל אלו אינן מטמאין באהל אלא בעצמו ובמשא
כשאר כל העצמות. אבר מן החי מעשה
אנשים טהור אפלו מאיש אחד אם נחלק
לשנים טהור כזית בשר מעשה מתים וכזית
נבל מעשה מתים ומלא חפנים רקב מעשה
מתים שכל אחד מהן יש לו רקב הרי אלו
מצטרפין זה עם זה ושאר כל הטמאות
שבמת אין מצטרפין זה עם זה מפני שלא

שהו בשיעוריהן. עצם כשעורה שנחלק
לשנים מטמא במשא וכן רובע עצמות
ממת אחד שנתרקדקו ואין בכל אחד עצם
כשעורה מטמאין באהל כאלו לא נתרקדקו
כזית מן המת שאתכו לחלקים ורדדו ודבקו
מטמא באהל ובמשא ואינו מטמא במגע
קצתו אע"פ שחברו שאין חבורי אדם חבור
כזית שלם שהתיכו טמא היה מפורר והתיכו
טהור. שדרך שיצורו רוב חולות שלה
אע"פ ששלדה קיימת אינה מטמאה באהל
ובאמן שהיא בתוך הקבר אפלו משובדת
אפלו מכותתת מטמאה באהל מפני שהקבר
מגרפה. כל המטמאין באהל שנחלקו
והכניסן לתוך הבית האהל מצרפן ומטמאין
באהל עצם שיש עליו כזית בשר בדי שמים
והכניס מקצתו לפנים מן הבית נטמא הבית
וכן שני עצמות ועליהן כשני חצאי זתים בשר
והכניס מקצתן לפנים הבית טמא ואם
היה הכשר תחוב בעצמות בדי אדם הבית
טהור שאין חבורי אדם חבור. מלא
חפנים רקב שנתפזר בתוך הבית טמא
הבית. רבעית דם שנבלעה בתוך הבית
הבית טהור להבא וכל שהיה בו שנבלעה
הרבעית בארץ טמא כזית מן המת שאבר
בתוך הבית ובקע ולא נמצא הבית טהור
וכשיצא הבית טמא למפרע מעת שאבר
עד שנמצא. רבעית דם שנשפך באויר
אם קרש או שהיה במקום אשבורן ומקום
האשבורן הוא מקום כמוך כמו [illegible]
והאהיל המאהיל על מקצתו נטמא נשפך
על האסקופה במורד בן לפנים בן לחוץ
הבית טהור שהרי לא נזהרים על האסקו

בעת

ואמן ולא הכשר
הכשר ועשה כהלכה ועשאוהו מיד
שיעור ועשה כהלכה ולא יעשה מיד
והכשיר כלי ועשה מיד ולא יעשה
כן עשוהו ועשה כהלכה ועשאוהו
עשה כלב ולא יעשה מיד ולא
הכשר ועשה כהלכה ולא יעשה
עשה כלב ולא יעשה מיד ולא
כלי ועשה כהלכה ולא יעשה מיד
כלי ועשה כהלכה ולא יעשה מיד
כלי ועשה כהלכה ולא יעשה מיד

פרק ששי

עשרה כללים
ויש כלים
שיקבלו טומאה אע"פ שאינם
ולא מדברי סופרים וכן יתבקע
הים ושוקע כה שכל כלים שעשו
שיתבטל מהבוקע כלים לפיכך העושה
ישיר הבא ומזה שכל כלים יש
שעשו
שיקבלו טומאה אע"פ שאינם
כלי משום כלי אבות ולא
סופרים בין שיתקן מתוך שיכה
וכן כלים העשוי לנחת בתוך היעל
והכוורת שהן מקבלין טומאה כלי
ויהיה להם שומים היכן מקבלין טומאה כלי
מדברי תורה ולא מדברי סופרים ושו
כן הנקיבין כלי שן הסמוך מדרש
כלי חרס פשוטין שיהיו ומקבלין טומאה
ויהיו מתטמאין לפי מיהו אין מיהו צא
הזב לחלו עצם כלי חרס מיד שעצם היו
יתטמא ויהא נסגד טומאה מן הטומאות
כלים ויחזור לפי עצמו כלי חרס היה
כלי חרס שם קיומו בהלל טומאה עדיי הא
הטומאה שנשבר כלים יהיו מקבלין טומאה
ומה שנתקבלו טומאה מפני שהיה בהן
מחזיק רביעית ומה שנשתברו אין בהן
מחזיק רביעית

עשרה כללים
ויש כלים
שיקבלו טומאה אע"פ שאינם
כלי משום כלי אבות ולא
סופרים בין שיתקן מתוך שיכה
וכן כלים העשוי לנחת בתוך היעל
והכוורת שהן מקבלין טומאה כלי
ויהיה להם שומים היכן מקבלין טומאה כלי
מדברי תורה ולא מדברי סופרים ושו
כן הנקיבין כלי שן הסמוך מדרש
כלי חרס פשוטין שיהיו ומקבלין טומאה
ויהיו מתטמאין לפי מיהו אין מיהו צא
הזב לחלו עצם כלי חרס מיד שעצם היו
יתטמא ויהא נסגד טומאה מן הטומאות
כלים ויחזור לפי עצמו כלי חרס היה
כלי חרס שם קיומו בהלל טומאה עדיי הא
הטומאה שנשבר כלים יהיו מקבלין טומאה
ומה שנתקבלו טומאה מפני שהיה בהן
מחזיק רביעית ומה שנשתברו אין בהן
מחזיק רביעית

פרק שביעי

פרק שמיני

עזרה
שחכר
קכר
סמוכה עזרה מערב ומזרח
כבית הטרקל שהיו קבר בה ויהו
עמודים כשורת בתך עזרה וכלפנים
כלה היתה הלא שלש ושם קשמיל
בתוכה שחל כל שיש בה שחלי שחל
שהעמיד כלומה עזרה על קבר הוך
שחלי שחל שהכן פתח ושלה על גבו
שם היה פתוח של עלית יחזקאל כעד פתוח
של בית עליה שהיה שחפל היה קבר
בתוך מעקוף הסתר העליה שהיה
הוך שחל של גבי שחלי סמוך ושם
לא היה יכולין לך העליה שהיה
שחפוף עליה על הקבר ומה היתה
שחלה לה על הקבר ועזרה זו מוסך עזרה
בתוכה כל זריע שם שהיו הזרעים
מעשין על קבר שבל היו עושין בתוכה
חילוף שחכל מפני שהיו הזרעים מעשין
על היותן שהלכלת הקרושת לעזרה
שהוסה בבית הקרושה זו לבדה היתה
שלא סחוקה שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת
שהיו שחלי שחל שחלקה היתה עזרה
שם שחלקה היו עושין קרבן לפני הקרושת

פרק תשיעי

חושן משפט

פרק עשירי

פרק אחד עשרה

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

הסוכות על הארץ והן הנקראין פרעית
אם יכולין לקבל מעזיבה פגונית והן
עומדין הי אלו מפאין ואונסין מן התורה
ואם איין ראויין לקבל מעזיבה פגונית
אלא הם טפלים הי אלו מפאין ואין אונסין
מדבריהם וכן כל כוונה בזה אלו מפאין
ואונסין כלי עץ הבא במדה וכן כלי אבנים
וכלי גללים כלי אדמה הבאים במדה
ופשוטי כלי עור וירעה וסדין ומכן ומחצלת
שהן עשויין אהלים ובהמות אוחזות בן
טמאות בן טהורות והוא שיהיה ראש זו
בן רגל זו ויהיו כולן דבוקות והעוף ששכן
והחוטט בשבלים מקום שלקטין להפלין
הטמא ואוכלין שאינן מוסרין כי שלא
יטמאו ירקות המתקיימין במות האמה
והגשמים הי הן כאילות ומפאין ואונסין
ואלו הן האירוס והקיסום וירקות ודלעת
יונית וכן הסכות והפרעית והזיזין וה
והגזוזרות והשובכות והשקיפין והסלעים
והנחיים והשנים כל אלו מפאין ואונסין
ואלו מפאין ולא אונסין האדם וכלי
עץ שאינן באין במדה מפני שהן כבלים
ומתטמאין ופשוטי כלי עץ וירעה וסדין
ומכן ומחצלת שאינן עשויין אהלים אלא
מתוחין בלבד ואין להם שפוע ואין שם
כותלים ובהמה וחיה שמתו ואוכלין טמאין
או מוסרין שדבר טמא אינו אונן ורחים
שלאבן שהי הן בכלל כלי אבנים כל אלו
מפאין ואין אונסין ואלו מ לא מפאים
ולא אונסין הזרעים והירקות המחוברין
לקרקע אוזן מן הארבע ירקות שמנינו
וספת הבדר והשלג והכפור והגליד והמלא

והרולג ממקום למקום והקופץ ממקום
למקום והשף הפורח וטלית המנפגת
וספינה שהיא שטה על פני המים כל אלו
לא מפאין ולא אונסין אעפי שהאהלו
אינו אהל המתקיים קשר הספינה בדבר
שהוא יכול להעמידה כפש כיף הטלית
בהבן הי זו מפאה את הטומאה נסר שהוא
כף על פני המים וטומאה תחת כדו האחד
הי הכלים שתחת כדו השני טהורים שהי
כבר בארין שהספינה השטה אינה מפאה
את הטומאה אלו אונסין ולא מפאין
מסכת פרוסה ואכל מעה והמשפלות
והסרינות שבאלינות ופכר הן אונסין שאם
היה אלון בן שני בתים והטומאה בבית
אחד ויהיה אחד מאלו מתוח באלון זה וסתמו
אעפי שיש בטהם אויר הי אלו אונסין ולא
תכנס טומאה לבית השני והוא שלא יהיה
שם בסרינות אלו או בעיני המשפלות או
בן אכל לאכל פותח טפח שאם היה שם פותח
טפח תכנס בן הטומאה כמו שיתבאר

פרק ארבע עשר

אין טומאה נכנסת לאהל ולא יוצאה ממנו
בפחות מטפח על טפח כבר אלון שבן
בית לבית או שבן בית לעליה אם יש בן
טפח על טפח מרובע והיתה טומאה באחד
מהן הבית השני טמא אין באלון פותח טפח
אין הטומאה יוצאה ממנו ולא נכנסת לאהל
השני בדי באלון שעשאהו אדם
לתשמיש אכל עשהו לאורה כדי שיכנס

ממנו האור שיעורו כפנדיון הטומאה
יוצאה ממנו. פצר היתה טומאה בבית
ובא אדם ונסמך לחלון זה של מאור או
שהניח בו כלי או שהאהיל עליו אהל בצד
הכותל נטמא כל שבאהל שהטומאה יוצאה
לו ואלון העשוי לאורה אין עליו תקרה אלא
גלוי הוא לשמש. חלון הנעשה שלא בדי
אדם כגון שחרירוהו מים או שרצים או
שאכלתו מלחת או שהיה פקוק ונפל הפקק
או שהיתה בו זכוכית ונשברה שיעורו כמלא
אגרוף והוא כראש גדול של אדם והוא שלא
חשב אבל אם חשב עליו לתשמיש שעורו
כפותח טפח חשב עליו למאור שעורו כפנדיון
שהמחשבה כאן כמעשה. מאור שהתחיל
לסתמו ולא הספיק לגמרו מפני שלא היה לו
טיט או שקראו חברו או שהחשיכה ליל שבת
ונשאר ממנו מעט או נשאר ממנו אצבעים
על רוחב גדל מבא את הטומאה פחות מיכן
הרי הוא כסתום. חלון גדול העשוי לאורה
והיה בה שבכה אם יש בה במקום אחד ממנה
כפנדיון מבא את הטומאה ומוציא הטומאה
היו נקבי הסבכה רקין ואין באחד מהן כפנדיון
הרי זו כסתומה. וכן חלון העשויה לתשמיש
ובה שבכות ורפפות אם יש במקום אחד
טפח על טפח מרובע מבא ומוציא ואם לאו
הרי היא כסתומה. חלון שהיא גלויה לאויר
שעורה כפנדיון מפני שאינה עשויה אלא
לאורה כמו שאמרנו. בנה בית חוצה לה
ונעשית חלון זו תחת תקרה והרי היא בין
שני בתים שעורה כפותח טפח נכון את
התקרה באמצע החלון התחתון שתחת
התקרה שעורו כפותח טפח והעליון שלמעלה

מן התקרה הוי שיעורו כפנדיון מפני שהוא
גלוי לאויר. האור שבדלת או שעיר בה
החרש מקום פתוח מלמעלה או מלמטה או
שהגיף את הדלת ולא הדקה ונשאר אויר בין
שתי הדלתות או שסגר הדלת ופתחו הרוח
בכל אלו אם היה הפתוח כאגרוף הטומאה
יוצאה ממנו ונכנסת לו במקום פתוח זה
ואם היה פחות מכאגרוף הרי הוא כסתום
. העושה אור בכותל כדי להניח בו קנה או
מסמר או לראות ממנו העובדים והשבים
או לדבר עם חברו הרי זה כחלון העשויה
ושיעורה כפותח טפח.

פרק חמשה עשר

חלון העשויה לתשמיש סתמה כלה או סתמה
עד שנשאר בה פחות מטפח אם בדבר
החוצן בפני הטומאה סתם הרי זה חוצן
והוא שיהיה דבר שאין רעתו לפניותו לפיכך
אם סתם החלון או מיעטו באוכלין שאינן
מוסטהין אינן חוצצין שאע"פ שאינן מקבלין
טומאה והרי הן טהורין רעתו לפניותן הוי
סרוחין הרי אלו חוצצין וכן תכן סרוח חוצן
מפני שרעתו לפניותו. תכואה שגדלה
וסתמה את החלון או מיעטתו אינה חוצצת
לפי שרעתו לפניותה שמא תפסיד הכותל
היה עקרה רחוק מן הכותל וכזה ראשה
וסתם הרי זה חוצן וכן כל כוסא בזה.
חבית שהיא מלאה גרגרות סרוחין שאינן
מוסטהין ואינן ראויין לאכלה ומונחת בחלון
ופי חבית כלפי הטומאה הרי החבית טומאה

פרק ששה עשר

שאלה כצד ארובה בלבד כל הבית שהור
היתה מקבל השאלה תחת התקרה
ומקבל תחת ארובה אם היה מקבל
בארובה פתח אפה הבית כל שאלה וכצד
כל הארובה שאלה אין בה פתח אפה
אם יש בשאלה [illegible] ויהיה שעיר
תחת התקרה וכשעיר תחת הארובה שהור
היה בארובה פתח אפה ונתן אדם רגל
מלמעלה על הארובה עשה הכל אהל אחד
ובן שהיתה השאלה תחת התקרה בלבד
אותחת הארובה בלבד הכל שאלה והאדם
שעמד את השאלה שאלה מפני שעשה אהל
על [illegible] אין בארובה פתח אפה
והיתה השאלה תחת התקרה זה שנתן רגל
מלמעלה שהור שאין שאלה יוצאת לו בפחות
מטפח היתה השאלה תחת הארובה
אם שאלה קדמה את רגל שאלה שהיה רגל
מקבל האהל ואין שאלה יוצאת לו היה
כזית מן המת בפי העורב והאהיל על גבו
ארובה עד שנמצא כזית כאויר ארובה אעפי
שאין בה פתח אפה הבית שאלה בית ואהיה
באמצע תקרת הבית ועליה על גבו ואהיה
באמצע תקרת העליה והארובות מכוונות
זו לזו למעלה מזו בן שיש בארובות פתח
אפה בן שאין בהן פתח אפה ושאלה
בבית הצד הארובות שהור היתה השאלה
כצד ארובות הרי הבית שהור היה
בארובות פתח אפה והשאלה בין תחת
תקרת הבית בין כצד ארובות ונתן דבר
שהוא מקבל שאלה בין למעלה מארובת
הבית בין למעלה מארובת העליה [illegible]
שאין דבר שאלה [illegible] נתן דבר שאין

מקבל שאלה על ארובות הבית הבית שאלה
והעליה שהורה נתנו על ארובות העליה
הבית והעליה שאלה וכצדו מלמעלה
ולשאלה שהור אין בארובות פתח
אפה והשאלה תחת תקרת הבית ונתן
בן דבר המקבל שאלה ובן דבר שאין
מקבל שאלה בן על ארובת הבית בן על
ארובת העליה אין שאלה אלא הבית שאין
שאלה יוצאה לעליה בפחות מטפח
היתה השאלה כצד ארובות ונתן דבר
שהוא מקבל שאלה בן מלמעלה בן מלמטן
הבית והעליה שאלה שהיה ערב את השאלה
נתן דבר שאינו מקבל שאלה בן
למעלה בן למטן אין שאלה אלא הבית וכל
אלו הדינן בעשה ארובה אבל תקרה שנ
שנפחתה מאיליה שעירה מלא אגדיף כמו
שבארנו הפחת את המעיבה עד
שעשה ארובה בתוך תקרת הבית כדי
שתכנס בה רגל העורב סותמת הארובה
אם יש בה פתח אפה ושאלה בבית אף
העליה שאלה שאין הכל המקבל שאלה
אוכן אין בה פתח אפה עליה שהורה
והרגל של מטה שאלה כבלים המאהילים
נפחתה המעיבה מאיליה שעירה מלא
אגדיף כמו שבארנו ארובה שבתוך
תקרת הבית וקדרה מונחת על הארן ו
ומכוונת כצד ארובה שאם תעלה תצא
בבמבוס מן הארובה נהיתה תחת הקדרה
שאלה רבה בעה ובן הארן או שהיתה
שאלה בתוך הקדרה או על גבה שאלה
בקעת ועירה בקעת ויורדת ואין שאלה
אלא כצדה והבית כלו שהור היתה

פרק שבעה עשר

משנה. היה בונה יותר משנים עשר
טפחים בין בראש הגג בין בראש
הכותל בין בראש הסוכה בין בראש
הדופן בין בראש הסוכה בין בראש
הדופן בין בראש הסוכה בין בראש
הדופן

פרק שמונה עשר

פרקים שעה נשה

פרק עשרים

פרק אחד ועשרים

שחיט אוקמן שחיל טהל ין קדרין קדי
שו מפלן לל יה שהקיהן עך ההדוס
תפט שהן פחל והחל מפל לפל חס כן
היה הכל לפ חרש שחין לחל לו חרש מפלן
שפל חפה שפחה שפה חשב
שחרחה פחיט ין קדרין כל יה שהחקה
שחף שג שחיד פחל עשו ופל שחיד פחל
על גבו קדפה פיה בפחל ומר ר
קדרין מפלת על כל חף שפחה ועל
לל שפצלך פחל וחס לפ חרס ין קדרין
היה מפלת שחין לפ חרש מפל חשוס
לחל שמו שפרין לחל שחר לל הכלס
מפלן שחיד פחל שהן שוהן ינקות
פשש הפה מפלן פלך שחיד פחל חשוס
שהן מפלן חשוס לחל שיך שיה
פחין הכלס עפה שחין הכלס מפלין שס
רשוחלחלס שך שיה לחס דוכן עפה
היה לבו דוכן חס עפה ופה יוס חחכן
היחל שפה חס עפה ופפס זה שך
חשב שיה עפה חוקוס לחר חמוס עך
שיה עפה חוקוס לחר חמוס
חפלן
חון
לחל חס פיוכן לחל שהי היחל שפה
כפוי חכל חקוס חמוס שיה
ע דוכן עפה שחפחו של בפ ישחוח חין
לחל וסיוך פון לדוכן היחל ויה לחל
שוחלח החחו כלס שפחבו עקוין וחס
היה סיוך לבוחלחך חן לבוחל שפך לחין
חפט שהן חשוס חלחל שפחבו עקוין וחס
חשב שחיין חשוכן חלבוחל הפחת וכלס
שפחך הכל עחלחין שהי יחלי על
העוחלח קוריך שיש חס שחח עפה

והיה והעה חכוחל לבוחל ושוחלח שחוחה
וקדיה חלויה ין הקוריך והיחה הקוריך
שעשחה קריך לפ ושכפה לוחן כלס
עפקריך עקורין שהי קולן חפשוי לחל
עפס וחס לפ היה פ הקדריך חכפס חקריך
שלך טפקן רוחן כל יה שכקדריך שוחב
והקדריך שעשה שוחלח פיר שפחך
הפחת שוחלח שפת וכלס פבור חס היה
חכוחל חפחך חפחת וכלס פבור חס היה
רוכן עפה הי כל יה שפבור שקוך היה
עפר חפן קבוב עפו ובוה עפה על חלרן
פן שפקהו כפל חיחל שיש ע דוכן
עכפקהו כפל שלין ע דוכן הי וה חל
שהי יש ע דוכן חוקוס לחר חמוס
כפוי פחך הפלוחוליך פחבו ושחח שלך
יפט ושכפה פ הקוחות שהי קוך שש ען
על פ הקוריך רוחן לפ הבוחל הקוריך
וכפל חיחל עשוך הי וה חל על כל יה
שפחות וכלס שפן עפה הכל ושפה
קוחות שקורין על הקוס ולף הקוריך
שקוריך חיש שפה הפרין ליך בן
כפוי וקוחות וחס לפו הכל שוחלח
קוחות הכוי פחך הפה וכל חיחל עטן
על שו והיה שוחלח בן שפה חל ושפה
קוחות לו פחך הפה קוחות שוחלח ולין
היחל פחך הפה חושע שוחלח היה
שוחלח עפה כלס שפבוחל קוחות חס
יש חקוחין עפה על עפה פוס עפה שקוך
וחס לפו שלחין וחס יו כוחל קוחות
ריחפס חשל פיה בן וכן כך שקורין
חפט שלחין חשובן חלבוחל הפחת וכלס

פרק שנים ועשרים

פרק שלשה עשר

והבעל טהור כל זמן שהיא עוסקת בו
פרשה וחזרה ועונה בו טומאתו וכן אם
פנה הבעל או המשקין לכלי אחד מכלי
שטף שבעליה טומאו מעגן הכלי האחד
היה על פי ארובה או שאר הכלים
המפלים בעמיד פתיל שאינם מקבלים
טומאה כמו שבארנו ולפיכך אין מעגן
עם הארץ מטמאין או שהיה כלי חרס
הטהור לפרה אדומה או לקדש שהכל
נאמנין על טהרתן הרי זה מפיל על כל
מה שבעליה היה אהל נטוי בעליה
ומקצתו מרודה על הארובה שבין בית
לעליה הרי זה מפיל ואע"פי שאין גנו על
הארובה שהאהל מפיל בסוי כמו שבארנו

פרק ארבעה ועשרים

בית שחלקו בקנקנים טהורות מן הארץ
עד הקורה וטומאה בחצו האחד אם היה
פי הקנקנים כלפי הטהרה הרי אלו מפלות
ואם היה כלפי הטומאה אינן מפלות אחן
בטיט בין מבפנים בין מבחוץ רואין אם יכול
הטיט לעמוד בפני עצמו מפיל ואם לאו
אינו מפיל והרי הכל אהל אחד בית
שחלקו בסדרים או בריעות אם חלקו מן
הצדדין או מכלפי הקורות והיתה הטומאה
בבית כלים שבין המחיצה ובין הכותל אלו
שבין המחיצה ובין הקורות טהורין היתה
הטומאה בין מחיצה לכותל אלו בין מחיצה
לקורות כלים שבבית טמאין שאין המחיצה

מועלת הטומאה שלא תצא ותטמא כנגדן
שבארנו באהל שבתוך הבית הוא הכלים
בתוך עוד המחיצה עצמה בין שהיתה
הטומאה לפנים מן המחיצה אלו שהיתה
בתוך הבית אם היה מקום הכלים טפח
על טפח טמאים ואם לאו טהורים וכבר
בארנו כבר דין הבית אם חלקו מכלפי ארץ
מה הוא דינו בית שהוא מלא תבן ואינו
בינו לבין הקורות פיתח טפח טומאה
בפנים בין בתוך התבן בין שהיתה בין תבן
לקורות כל הכלים שכנגד יציאת הטומאה
שהן במלאו של פתח טמאין היתה
טומאה חוץ לתבן במלאו של פתח כלים
שבפנים אם יש במקומן טפח על טפח
על רום טפח טהורין ואם לאו טמאים
ואם יש בין תבן לקורות פותח טפח בין
כך ובין כך טמאין שאין התבן חוצץ מפני
שסתם תבן דעתו לפנותו כותל שבין שני
בתים וטומאה בתוך הכותל בית הקרוב
לטומאה טמא והקרוב לטהרה טהור היתה
מחצה על מחצה שניהם טמאין היתה טומאה
באחד משני הבתים והכלים בתוך הכותל
מחצו וכלפי טומאה טמאין מחצו וכלפי
טהרה טהורין מחצה למחצה הרי הן טמאין
וכן מעזיבה שבין הבית והעליה והטומאה
בתוך מעזיבה מחצה ולמטה הבית טמא
והעליה טהורה מחצה ולמעלה העליה
טמאה והבית טהור מחצה למחצה שניהם
טמאים היתה טומאה באחד מהן וכלים
בתוך המעזיבה מחצה וכלפי טומאה
טמאין מחצה וכלפי טהרה טהורין מחצה

למחצה הרי הן טמאין היתה המעזיבה
לאויר וטומאה בתוכה ומחצה ולמטה טמא
והעומד מלמעלה אפלו כאב הטומאה טהור
שהיה פשטה הטומאה בכל הבית היתה
הטומאה מחצה ולמעלה הבית טהור והעומד
מלמעלה כאב הטומאה טמא מחצה למחצה
הבית טמא והעומד מלמטה כאב הטומאה
טמא מחצה למחצה הבית טמא והעומד
מלמטה כאב הטומאה טמא שהרי אי
אפשר לבמצם וכן כותל המשמש את הבית
ידון מחצה למחצה פעד כותל שהוא לאויר
וגג הבית סמוך לכותל ואינו מורכב על
הכותל וטומאה רצצה בתוך הכותל היתה
מחצו ולפנים הבית טמא והעומד מלמעלן
על ראש הכותל טהור כעומד על גג הבית
היתה מחצו ולחוץ הבית טהור והעומד מלמעלן
כאב הטומאה טמא שהיה לא פשטה טומאה
בתוך הבית היתה הטומאה מחצה למחצה
הבית טמא והעומד מלמעלן טהור שהרי
פשטה טומאה בבית נטל מהכותל
מבפנים או שהוסיף בכותל מבחון עד
שנמצאת טומאה מחצי כותל ולפנים הבית
טמא נטל מבחון או שהוסיף בעובי הכותל
מבפנים עד שנמצאת הטומאה מחצי כותל
ולחוץ הבית טהור בית המשמש את
הכותל ידון כקלפת השוס פעד החופר שני
כוסן או שתי מעדות זו בצד זו עד שנמצאו
שני בתיה חפוהים בקרקע ונעשה בניהם
כותל המבדיל בין שניהם והיתה טומאה
בבתיה וכלים בכותל אם יש עליהם כקלפת
השוס טהורים היתה טומאה בכותל זה

וכלים בבתיה אם יש עליה כקלפת השוס
טהורין הנה למדת שכותל בנין ידון מחצה
למחצה וכותל הסלע או שנעשה מגוש אין
כשיחפור מכאן ומכאן ידון כקלפת השוס
כותל שחצי עבו בנין וחצו סלע ידון מחצה
למחצה טומאה שהיתה בין קומות הבית
אפלו אין תחתיה אלא כקלפת השוס הבית
טהור ורואין את הטומאה כאלו היא רצצה
בארץ ומטומאה כאבדה בלבד אם במקומה
טפח על טפח הכל טמא וכן אם היתה
ניאית בתוך הבית בין כך ובין כך הבית
טמא שני פתחים זה על גב זה וטומאה
בכותל שבינהן אם ניאית שהיא לתוך
אחד מהן הוא טמא ואבדו טהור ואם
לאו ידונין מחצה למחצה

פרק חמשה ועשרים

עמוד שהוא עומד בתוך הבית וטומאה
רצצה תחתיו טומאה בוקעת ועולה בקעת
ויורדת ואינו מטמא אלא כאב הטומאה
בלבד ואם היה פרח יונא מעמוד זה וכלים
תחת הפרח הכלים טהורין שאינו מטמא
אלא כאב הטומאה טפח על טפח על רוס
טפח היה הוא סקבר סתום ומטמא מכל
סביבו והבית כלו טמא שהיה האהל על
הקבר טומאה שהיא בתוך הכותל
ומקומה טפח על טפח על רוס טפח כל
העליות הבינויות על כותל זה אפלו עשר
טמאות שהיה הכותל כלו קבר סתום עד

מקום והוא כולל כל העשות וכל עליך
ויקח ילקוט על הקבר שנה סתם בבד הסתם
ויסמן ופתן ושנה עליך על גב עם
הסמים של שעלה רחל הכותל הויתה הוא
מיושבת קרקע העשיה היה העשיה שעשה
עזה היה הלה על הקבר והעשיה העשה
הכוויה על גבם עזריה יעסוק שקן וז על
גבו וזין הסותל העיוה כותלה חור
בגול שמעשה הסותל עזרך שם אחד ס
עשות אותו לעשיות והוא הקרקע סתקין
עזיה עיוה מיוחד בתקנו ומ על
להיות שוביות הסת עזה היה קיוה
היוה לעזה מקרקע שהוא כולל וזין
בעב רוזין לת כל הזוב כל מחלץ מזיק
לעוס וזיזין ולקוס העוה לקוס קול ס
עשם שיל שעשם הסת עזיה וזס היה
העוה לעזה כולל ושוין הסת שהוא
יחלה שיחה הסת עליה עם סרקעין
זה כב וה זוב של בבוה ועוה לקוס
סהיל וזין ושתה הוא שבת עיה וזסו
עזה היה עוה לעזה עשה סעך הסגן
וזין לת הסרסקעין כשו ח עוה ושון
יחלה שיחה כזיב ין הלת עוה
בסקוסת הסת ושון הסת עזה היה
רגן יחת לקוסה יזין יחלה שיחה
היה חודש לעשקוף הסת עיה שבוע
טוב קוה לת בעך שעה יעש וזה הוא
עשל של היה קוסה רוזין העוה לקוס
סה קוף כב קשקוף ובשם קבת עיה וכ
היקוף ושון קסת עזה יחלה שיחה
בעך ישעה סה עשו יזיה ס העבוק ט

עזריה עזיה עזיה עזי

הלכות פרה אדומה

פרק ראשון

פרק שני

פרק שלישי

האור בזמנה הפרה ולא אחר שהשליך
שהעשה אחר בן שהשליך שלשתן
כאחת בן שהשליכן זה אחר זה בן
שהשליך לתוך גופה או לתוך שריפתה בן
שנקרעה מאליה ואחר כך השליך בן
שקרעה בידו או בכלי פשרה עמורה
שריפתה חובטין אותה במקלות היא וכל
עצי המערכה שפשרפה בהן וסובין אחר
הכל בכבדות וכל שאור שאפשר שיכתש
ויהיה אחר בן מפשרה בן מן העצים
כותשין אותו עד שיעשה אחר ושאין בו
אחר מעשין אותו וכל עצם מעצמיה שג
שנשאר בלא שריפה בן כך ובן כך היה
נכתש אין מכניסין מאפרה כלום להנאו
בעזרה שגבו והנא מאון למאנה ושלשה
חלקים היו חולקין את אפרה אחר ערבן
בחיל ואחר בהר המשחה ואחר מתחלק
לבל המשמרות זה שמתחלק לבל המ
המשמרות היו הכהנים מקדשין ממנו
וזה שנתן בהר המשחה היו ישראל מזין
ממנו וזה שנתן בחיל היה מוכן ומוצנע
שג והיתה לעדת בני ישראל למשמרת
מלמד שמצניעין ממנו וכן היו מצניעין
מאפר כל פרה ופרה ששורפין בחיל ות
ותשע פרות אדומות עשו משנעשו בי
במצוה וו עד שחרב הבית בשנה ראשונה
עשה משה רבנו ושנה עשה עזרא ושבע
מעזרא עד חורבן הבית והעשיה ת עשה
המלך המשיח מהרה
יגלה

פרק רביעי

אין שוחטין
שתי פרות
אדומות

כאחת שג ושחט אותה לא רצה פרה
לבאת אין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו
שחורה שחטו ולא אדומה ושלא יאמרו שתים
שחטו פרה שנשחטה שלא לשמה או
שקבל או שהזה שלא לשמה או לשמה ושלא
לשמה או שלא לשמה ולשמה או שנעשית
שלא בכהן או בזוחסר בגדים או שעשאה
בגדי זהב או בגדי חול פסולה שחטה על
מנת לאכול מבשרה או לשתות מדמה פשרה
לפי שלא נאמר בה ריח נחוח קבל דמה
בכלי פסולה שג ולקח אלעזר הכהן מדמה
באצבעו מצותה מצותיר לא מצות הכלי
הזה בכלי אחר אחת מהן הזיתו פסולה
הזה אחת מהן בשמאלו פסולה הזו שבעה
כהנים כאחת הזיתן פסולה זה אחר זה
פשרה הזה ולא כון כבר ההיכל פסולה
שנאמר אל נכח פני אהל מועד עד שיכון
כבר ההיכל ויהיה רוחהו וכן אם שחטה
או שרפה שלא כבר ההיכל פסולה שג
ושחט אותה לפנו בדיא שהזה או
שחט או שקי כבר דרום או כבר כפון
או שהיה אחריו למקדש אבל אם עמד
בין מזרח ומערב פנו כבר ההיכל אע"פ
שלא כון כבר פתח ההיכל בדקרוק פשרה
אסר אחת מן המתנות פסולה עבל שתים
והזה אחת הזיתו פסולה עבל אחת והזה
שתים אע"פ שלא אשב הזיה שנה אלא
עבל והזה אחרת הזיתו פסולה כבר

פתקון לפתוך הדלעת ונתהבה מעשר
שחיטה פסולה שהרי עשה עמה מלאכה

פרק חמשי

כל העוסקין
בפרה מתחלה
ועד סוף

מטמאין בגדים כל זמן עשיתן שנ׳ מטומאי
ומשליך עץ ארז וכבס בגדיו ורחץ בשרו
במים ונאמר בשורף והשורף אותה יכבס
בגדיו ונאמ׳ וכבס האוסף את אפר הפרה
מלמד שכל העוסקין בה מתחלה ועד סוף
מטמאין בגדים וטעונין טבילה והערבשמש
דין תורה אבל המשמר אותה בשעת עשיתה
מטמא בגדים מדבריהם גזרה שמא יזיז בה
אבר כל מקום שנאמ׳ בתורה בטמאות
יכבס בגדיו לא בא ללמדנו שהבגדים שעליו
בלבד הם הטמאין אלא ללמד שכל בגד או כלי
שיגע בו הטמא הזה בשעת הפרה במטמאיו
הה׳ הם טמאין אבל אחר שיפרוש ממטמאיו
אינו מטמא בגדים פעד הנושא הנבלה
אחר בגד שעליו או כלי שיגע בו כל זמן שהוא
נושא אותה הה׳ הן טמאין והה׳ הן ראשון
לטומאה וכן זה הנושא הרי הוא ראשון
פרש ממטמאו והשליך את הנבלה הה׳ הוא
ראשון כמות שהיה ואם יגע בכלי או בגד
אינו מטמא אותו שאין ולד טומאה מטמא
כלים כמו שבארנו בתחלת הספר וכן כל
כיוצא בנבלה וכן כל העוסקים בפרה
אם יגע בבגד או בכלי בשעת שחיטה
או בשעת שהיה הרי הן טמאין אבל אחר
שיפרוש ממעשיה אע״פ שעדין לא טבל אם

יגע בכלי אינו מטמאו מפני שהוא ולד
טומאה והפרה עצמה אינה מטמאה
לא אדם ולא כלים שיגע בו אלא המתעסק
בה בלבד הוא הטמא ומעשין טבלה ומטמא
בגדים כל זמן שעוסק בה ב״ה בזמן
שנשרפת כמצותה אבל אם נפסלה המתעסק
בה טהור אירע פסול בשחיטתה אינה
מטמאה בגדים אירע בהזיתה פסול כל
העוסק בה לפניה פסולה מטמא בגדים
ולאחר פסולה אינו מטמא בגדים השלים
לבנוס את אפרה המתעסק בה אחר כן
בחלוק האפר בה נטעתו כן הנוגע טהור
ולא הפרה בלבד אלא כל האיצות הנשרפות
מן הפרים ומן השעירים השורף אותם
מטמא בגדים בשעת שריפתו עד שיעשו
אפר שהרי הוא אומר בפר ושעיר שליום
הכפורים והשורף אותם יכבס מפי הש׳
השמועה למדו שזה בגין אב לכל הנשרפין
שהוא מטמאין בגדים עד שיעשו אפר
ב״ה בשלא אירע בהן פסול ונשרפו כמצותן
בבית הדשן אבל אם נשרפו בעזרה ונשרפין
שם כפסול המוקדשין ושורפן טהור וכן
המתעסק בהן משיעשו אפרם אינו מטמא
בגדים ואי זהו שורף זה המסייע בשהיפתה
כגון המהפך בבשר והמשליך עצים והמהפך
באש והאותה נחלים כדי שתבער האש
וכיוצא בזה אבל המצית האור לשרפן
והמסדר את המערכה טהור כך למדו
מפי השמועה שהנושא פה׳ ושעיה׳ ס
הנשרפין להוציאן לבית הדשן לשרפן טמא
ומטמא בגדים דין תורה כל זמן שהוא עוסק

פרק ששי

פרק שביעי

פרק שמיני

מי שהיו
מיתין על
משכבו ועמד
והוריק קודם לו מהם או עדין הוא שלם
חשב משכבו או מיטתו או שקדמוהו מהם
חבירו או שקדמתם או שקדמוהו מעט
כשעה יתן הצוק להשכיבם הוא תחלה פשוטה
שהוא ומעשה בשני חכמים קודם
חיבר על הקודם חכם שהוא חולין
לחכם וחכם לתלמיד או שהיב
מתם או שהיב המשכבות חותנו הוא תחלה
מצרין שזה מעורך קודם לחלוץ היבם ז"ק הלך
רבי יהודה משום מלמד שמשקדמו קודם
חתן לחבר בן עזר בן לו עזר פסולה
ואיזהו משום מלמד שהוא עזר פסול
וחכם לו עזר מצרין. היה הולך מיתי
ובדרך פגעו הקדים ושבקן חזרו חייב
שפרן של אשה לעבור מצרין וחכם ג"ר
קודם לייבום חייב פשוטה ובן חכם לקללה
קודם חתן לחייב פסול. היה חוכל
בשעת הוצאת המיתי והוריך ורוק תך
והוריך לתחת תחתונה או שהיה מוקלה
חכם משבון שלא יחבדו הסירוסין הוא המיתי
פשוטה שהוא מלחכה וחכם ובדקן לב
לדין שריך נתן היו מיתי מצרין מיתין
מיתי עבד משוחרר וחיין שריך לעבד
וחכם משוחרר לעבד חשוב וחכם חשוב
הרי לעבד וחיין שריך לעבד
מיתי חשוחרר וחכם שלא כשעה
שלא ושל החלב פרו ורביו של. סחטן
ופגע בשלשה בדרך ושלח לחם לחד לחכל
מצרין מהלך מצרין וחכם יצא יין הדרך
כדי להולך לחכם ושלשה פסל לחד מהם
מי שהיה מיתין ומשלח ומשלח שיתין
בן על הדרך ולחר שיתין חוזר ובדבן לחכם
על יהו כסל המיתי וחכם הוא ולקבלן
להם יהודה ולקבלן המיתי מצרין
ומיתין ושלח לחם בעל שיתין יוחן מיתי
וכשעה שהגיעו שלח לחם מצרין
שהיה מיתין או שכתוב על מיתי
לעבד ומיתין שהשכר שוה מיעוך המיתי
הוא לבעל מיתי עבד כדי לשלח
מה הוא הקדוש בפסול שהי שהיה
שהיה שריך המיתי. ובן המיתין ושלח
שוקדת ובתה חרשים יש הסוקדת בשעת
מיתי לחם בשפל שהחזיק מיתי. ובחם
מצרין שהיה וה שריך מיתי וחכם בשכל
שלא יהיו הקרסים ישבשבן לותו מושה
שהוא וולף חת המיתי שחלה מוקדת הדי
שופטין. המיתין כל שהיתה ומלך
ותשב שלו מיתי חשחת לחם שר שלח הבעל
הרל למיתי חשב חשרק וחיין שריך לעבד
וחכם חשהבעה דל למיתי חשב חשרק
שהוא שריך לתחת תחתונה או שהחת המוקלה
חכם משבון שלא יחבדו הסירוסין הוא המיתי
פשוטה שהוא מלחכה וחכם ובדקן לב
לדין שריך נתן היו מיתי מצרין המיתין

ויש לקדש ומברין לאחר שיתין ושנו
הכוללים אלא שה עשה לה עשה היום שהרי
מברין עשויר ואם עשה השוחט אלא
פסלן שהרי הן בשוחט ועשה שנעשה
היו שנים שוחטין והיום ועשה אחר
מהן אלמה היום סדרין עשה השני משיר
חזר הראשון עשיר ועשר השני ועשה
אלמה היום סדרין עשיר שני שיעשו כאחד
אלמה סדרין. היקדש בדרו אחר ועשה
אלמה בשנה אם עשאו קדש פסל שהי
עשה אלמה קודם אחר היום ואם
לאחר קדש היום שאין מה פוסל אלמה
שנאלמה היום ועשה שאין היאלמה
פוסלת בקדוש שלא בזמנו ויש היא עשה
קשנים הן הנזכר. היקדש שנעשו ונמצא
פחות ג' פוסל שהי עבדו היום על
פחות ג' שנעשו בקדוש אחד וכל
שנעשו בקדוש אחד הרי הן כאחד
פחות ג' פוסל שהי עבדו היום על
פחות ג' שנעשו בשני קדושין אחד
וזה קדש בתחלת פסולים שהי קדש בסוף
וכשהי חוזר ונעשין. היחולין לקדש
היה זה נועל את החנות ופותח לחפש אחר
ומצא לקדוש אם אתה נותן לי אחר מנה
ואני נותן לך אחר מנה ואתה נותן לי
מנה וקדש בזה אחר בזה אחר פסולים
פסולין. אלא לאחר בזה אחר קדש
אחר בזה אחר פסולין קדושין פסול קדש לאחר
בזה אחר יהו בזה אחר בזה אחר בזה אחר
קדושין שהרי בזה אחר קדש בזה אחר
אחר לאחר אחר פסול והקדוש בזה
זה הכלל כל אלא ועשה עשו אלמה בין
אלא שעשאו בין אלא לאחר פסול וכל
מיום שעשאלו כהלכה ועשה אלמה קודם
פסולין ואם היו שלאחר בזה בזה עבדו

ועשה אלמה בין שיש עשה שוחט בין עשין
שב שוחט פסל ואם עשין בזה ועשה
אלמה אם יש עשה שוחט לא פסלה אם עשין
עשה שוחט פסל. היחולין שנעשו בשני
קדושין אחד בזה אחר בזה אחר ונמצא
פחות ג' פוסל שהי עבדו היום על
פחות ג' שנעשו בקדוש אחד וכל
שנעשו בקדוש אחד הרי הן כאחד
פחות ג' פוסל שהי עבדו היום על
פחות ג' שנעשו בשני קדושין אחד
וזה קדש בתחלת פסולים שהי קדש בסוף
וכשהי חוזר ונעשין. היחולין לקדש
היה זה נועל את החנות ופותח לחפש אחר
ומצא לקדוש אם אתה נותן לי אחר מנה
ואני נותן לך אחר מנה ואתה נותן לי
מנה וקדש בזה אחר בזה אחר פסולים
פסולין. אלא לאחר בזה אחר קדש
אחר בזה אחר פסולין קדושין פסול קדש לאחר
בזה אחר יהו בזה אחר בזה אחר בזה אחר
קדושין שהרי בזה אחר קדש בזה אחר
אחר לאחר אחר פסול והקדוש בזה
זה הכלל כל אלא ועשה עשו אלמה בין
אלא שעשאו בין אלא לאחר פסול וכל
מיום שעשאלו כהלכה ועשה אלמה קודם

פרק תשיעי

סדר
וקדשים
תקדימים

ואחר הטבח נותן החלבים שנתעלמו שם
מי שחיטה על כל אחד ואחד שם חלבים כמי
שיראה על כל החלבים שיקריב ואחר כך
נתנה הלחם ואחר כך נתן על גבי החלבים כמו
ויקחו זה שהזכיר בתורה ונתן על אשי החלבים
חלבו כמי שנתן החלב בתוך כפיים והקטיר
נתן שיתבזבז ויקח אחר כפיו על החלבים שכ
ולקחו שיראה על שיהיה מתבזבז לקרוש ול
ושלשי והוויה אחד שם החלב יקח הכל
שם אחר לתוך החלבים או שיטול אחר כפיו
ואחד אחד או חציו ואחד אחד יניחו על
החלבים או שיטול אחד יניחו על כל אחד ו
על ידו ואחר כך על כולם כמי שפסול
קדש שחוזרת ומקריב כשר וכן שחוזרת
הזריק כשר אחר לן שנקדשו ויקריב אחר לך
על גבי החלבים ושם מניחן ומעלה וקדש כן
חלבים אחרים שהן שני וקדשין וכל שעבדו
בהן וקדשין טמא ושחט שעבדו
וחטאת שנתה הדוח ונתה אחר על גבי
החלבים אחרון ומקדשין כל קדשי
שהיה כמותן שנתעלמו בהן החלבים שהיו
מעורבין בהן וקדשים שנתערבו בהן
חלבים ואחר כך יתן החלבים מקודשין
שהיה כמותן שנתעלמו בהן החלבים שהיו
מעורבין בהן וקדשים שנתערבו בהן
חלבים ואחר כך יתן החלבים מקודשין

סדר קדשים עשו ויש להתקין בחיבור
חם מזבח עשה יתוק אחר וקדש פסל וחם
מזבח עשה חיבור מזבח עשר

שהיה טמא טומאה ולא נשחט על אחר שהיה
חלבים כמי מעורבין היה כמותן
שהיה נשחט על אחר שנשחט כמי שהיה
פסולין ונתנו שניהן כאחד יעשה
ואל יתן כל החלבים על שהוזה תעשה כמו
ולא יעשה כמו שנשחט על שהוזה
שהיה נתן על גבי כל פסולין ונתנו שהיה
שנשחטו ונתנו והשארכן חלבים הכשרין
ואל כמו שנתנו החלבים המקודשים נועל
ושוחטן עכשו ואחד שנשחט כשרין
שהיה נקרעת שנשחט אחר שנתן אחד
אחר לתוך מקדשין אין החלבים שנשחט
מקודשין ואם היו נקרעת זו שנשחטה
הערו שהיו החלבים שנתן על גבי כמו
נקרעת הצוה ונתן אחר לתוך כמי
החלבים שנשחטה מקודשין. שהיו שנשחט
שקרבן זו שנשחט תוכן שנקרבין שהיו
עבודות נקבות שנשחטה ונתן אחר
כמלך אחר מקדשין החלבים שנשחטה
מקודשין ואם אחרון שנשחט
והן יעלות להניח אחרון החלבים שנשחטה
מקודשין. החלבים שנשחטה
בהן חלבים אחרים כל שהו ואחד חלבים שהיו
שהעלאתן לקדוש היה שלו פסולין וכן אם
יכול להקטין על גבי פסולין ואל להקטין
תעשין ולא תעשה כמו שנאמר
קדש ואחר כך יתן החלבים מקודשין
חקרים ואל לתתן הן וקטורת וקטרת
וכל שכן שקרב רובם יעשה ואחרון שלא שנה
שאם נשחט כל החלבים שהיו מעורבין

פרק עשירי

שיש בו מי חטאת בפחות מכדי ומעל
כיצד הרי בפרק הפשוטה ומעילו
הניח שם חטאת בפרק הפשוטה ומעילו
יעמוד עד הערב ויטמא עד השש
וכל העבר הוא חדש על עזרו ועל
חסר פרה הוא חדש וכן חדש וכלים
הרי אלו טעונין הזאת שלישי ושביעי
שהרי שני חדשים שמלאו
ומעילו ואין עליו חטאת שהרי
ישראל שחזרו לכל עבודתן
על פרה שהרי עומדים שהקלו לו
לקטן ואין עליו עומדים שהקלו לו
הקלון ועל החסר הימוש עם
הנדה ועל הנדה הנגעים שהרי
בפחות מכדי הגעל ושלין בפחות
מהן על פחות הוא שלו עד הלום
הקלון ועל החסר הימוש עם
לקטן ואין עליו עומדים שהקלו לו
ישראל שחזרו לכל עבודתן
על פרה שהרי עומדים הן הן עליו
לו פרה ואין עליו עומדים שהקלו לו
לקטן ואין עליו עומדים שהקלו לו
לחטאת ואין עליו עומדים שהקלו לו
לשחוט ואין עליו עומדים שהקלו לו
לזרוק הרי אלו טעונין הזאת שלישי
ושביעי ומעילו ואין עליו חטאת
הואיל ושאין עליו חטאת פטור
עליו מלשלם קרן וחומש
מעילו. כל שהוא עומדים שהקלו
או שהקדשו או שיצאו מהן ואינן
עומדים שהקלו לו אלא שהקדשו
כיצד שחט לו חולין בעזרה
חייב משום מעילה ואם נתכוון
לשחוט לשם חטאת ונמצאת
פסולה הרי זו נשחטת לשם
חטאת ואינו חייב משום מעילה
שהרי לא נתכוון לשחוט לשם
חולין אלא

פרק אחד עשר

פרק שנים עשר

חרש שומרין אותו והוא עושה פיו כעין כל
שהוא ואותו הכלי תקוס מעוך כדרך
שהחרש עושה ה הויה לחרשו וכלה והויה
עליהם ועל בניהם ועל כל הבא עמהם
עשו מלאכתן בשבת ומבאו עשו מלאכתן
כדי להויה לחרשו וכלה והויה לחרשו
ומבאו עשו מלאכתן בשבת ומבאו עשו
מלאכתן בחול הרי הכל שוין וחייבין
חטאת ואם עשה בשגגה אחד מכל אחד
ואחד חייב חטאת ואם עשה בזדון אחד
מכל אחד ואחד נכרת ואם עשה בזדון
אחד מכל אחד ואחד ובשגגה אחד מכל
אחד ואחד הרי הכל שוין וחייבין חטאת
חוץ מן הכותב בשבת שהוא חייב שתי
חטאות חוץ מן הכותב בשבת שהוא חייב
שתי חטאות חוץ מן הכותב בשבת שהוא
חייב שתי חטאות חוץ מן הכותב בשבת
שהוא חייב שתי חטאות חוץ מן הכותב
בשבת שהוא חייב שתי חטאות חוץ מן
הכותב בשבת שהוא חייב שתי חטאות

פרק שלשה עשר

כל יהיו והיה מעופחין מדרש הוב לעבין
החטאת. כל לוב הטוחות חוץ לחיצין
מעופח אחד ולא כלים לחלן אחד ממו
שבחיצין הרי הוא מעופח אחד וכלים לחטאת
שבחוץ חולין המקדש מי חטאת לא יעשה
את הכסף לשחת ומשקין עליו הכסף ל
ומשקה הכסף לשחת שכל המשקין שחוץ
כן עבד חטאת ושחוטה זה המקדש מבשלת
נסוך ומשקה מי חטאת שחוץ מי
שחוטה ידיו כלב בהמה מחטאתין את
קידוש כעין שעבד בחוכלין ומשקין ופשה
מכן חוץ לחטאת עשה לחלן וחיצין לדיך
חלף עבדת ידין כלב ממו שיתבזר הרי
שחוץ לא נעשו לשחת חטאת ומשקה עבדה
חלף לא שחוטה לשחת ידו חטאת שחוטה כלו
והרי הוא רשאין שחוטה כל העשין
עבדה כן מדרש העיה כן מדרש סופרים
חטאת מי חטאת בעשר ומשקה וכן
שחוטה את החזוב המוכשר ואת המים
שהשלו ועדין לא נתקדשו ואת הכלי הקן
העבור לחטאת שחוטה חלף לא שחוטה
וכל לא מחוטה לחטאת שחוטה לחטאת
רשאין ושעה ושעשי כדיך שחוטה העבוה
ולקדש כלב שהיה שעבדו עשה חטאת
ושחוטה חלף אחד מהן לא שחוטה שלא עבד
חטאת בלב קבן שחוטה ידו כלב ועבד
מחבו ואחבו מחבו חלף הן מחה כולן
עשין לחטאת. וכן כלים העבוה לא
חטאת שחוטה שחוטה לא חלף לא שחוטה
עבוה לחטאת כמו שהיה. העבור לחטאת
שהשמש ראשו וכבן לאים שחוטה לחטאת
שחוטה חמה שהן שלושן ומדרש סופרים

שהן ושהן שי שחוטה הכלים כלים לעבד
החטאת וחלף הן מחה. כל הריחוי
להשחת מדרש הוב חוץ לחיצין שהוא עבוד
לקדש חם העבדו שי חטאת שחוטה חוץ
שלא עשבו וכן העבור לחטאת שהעבד את
החדש שחיצין עבור לחטאת שהשד את
רוקו ואת מיחי ידיו שלחדש זה שחוטה
חוץ שלא עשבו חכלבו. שחיצין ריחוי
מדרש שחוטה את העבור לחטאת
שלחם כן עשבו. כל חטאת שחוטה
את כם העבו העבור לחטאת שחוטה וחוץ
שי שחוטה שחוטה ומשקה שחוטה שי
העבור לחטאת שחוטה ואת כם הכסיו את
העבוה שחוטה ושחוטה ואת שכבת זרע שחוטה
חוץ שחוטה שו שחוטה חוץ לחטאת
שהן חמה שהן שלושן ומדרש סופרים

פרק ארבעה עשר

פרק חמשה עשר

הטעין פשוט קיים על האיבר אף על פי שאין
אף על העיקור ראי אלמן הרוגים עיקורין והוא
שהן והעלמן עיקור העפלת האווב
והזה על האדם העומד אף על הכלבים והן
הרוגים שהטעין פשוט הויא על האיבר אף על
העיקור ראי אלמן הרוגים עיקורין והעלמן
והעלמן עיקור העפלת האווב
להווה על דבר שלפיכך אלמן ראי
הרוגים המעופפין פטורין להוות מהן מן
שמרבין עליהן מעמידין עומדת מי חטאת
עד שלא שהוציא עדה העפלה הייתה
עשה דבר שלפיכך אלמן אין
מי חטאת מעמידין את הכלבים שיעשו
מעוף עד שיהיו עיקורין ופטורין להויה לכל
מי חטאת שנפלע בעין שהעלבה בהן הרוגים
אף שהקב מהן בהמה ושופע בשן מהכריס
הקטנים אלמן אין עשה מהן העיקור עליהן
שמלך בן שעשה פרין בן שעשה פטור עד
שעשהן לדעת עיקור עליהן פרין
ראי הוא עיקור מעות עליהן מי חטאת
שעשאן ועשה מהן לאחר שנעשאן לדעת
העיקור עליהן פרין בן שעשה שמלך
ואם עשה מהן העיקור עליהן פרין שמלך
עשבעתן ראי הוא עיקור מעות עליהן מי
מי חטאת שנפלע עליהן אלמן מי חטאת
מקוה אף מי פרות אף כובס מי חטאת
מעמידין מלמד ואם כובס מי פרות אין
מעמידין מלמד מהם מעמידין מלמד
לאחר פרה שהעלבה עד שלא שהוציא פרה
עשה דבר שלפיכך אלמן אין מעמידין
מי חטאת מעמידין את הכלבים שיעשו
מעוף עד שיהיו עיקורין ופטורין להויה לכל
מי חטאת שנפלע בעין שהעלבה בהן הרוגים
אף שהקב מהן בהמה ושופע בשן מהכריס
הקטנים אלמן אין עשה מהן העיקור עליהן
שמלך בן שעשה פרין בן שעשה פטור עד
שעשהן לדעת עיקור עליהן פרין
ראי הוא עיקור מעות עליהן מי חטאת
שעשאן ועשה מהן לאחר שנעשאן לדעת
העיקור עליהן פרין בן שעשה שמלך
ואם עשה מהן העיקור עליהן פרין שמלך
עשבעתן ראי הוא עיקור מעות עליהן מי
מי חטאת שנפלע עליהן אלמן מי חטאת
מקוה אף מי פרות אף כובס מי חטאת
מעמידין מלמד ואם כובס מי פרות אין
מעמידין מלמד מהם מעמידין מלמד
לאחר פרה שהעלבה עד שלא שהוציא פרה
עשה דבר שלפיכך אלמן אין מעמידין
מי חטאת מעמידין את הכלבים שיעשו
מעוף עד שיהיו עיקורין ופטורין להויה לכל
מי חטאת שנפלע בעין שהעלבה בהן הרוגים
אף שהקב מהן בהמה ושופע בשן מהכריס
הקטנים אלמן אין עשה מהן העיקור עליהן
שמלך בן שעשה פרין בן שעשה פטור עד
שעשהן לדעת עיקור עליהן פרין
ראי הוא עיקור מעות עליהן מי חטאת
שעשאן ועשה מהן לאחר שנעשאן לדעת
העיקור עליהן פרין בן שעשה שמלך
ואם עשה מהן העיקור עליהן פרין שמלך
עשבעתן ראי הוא עיקור מעות עליהן מי

פרק רביעי דמסכת פרה

מי חטאת מעמידין מהן שהרין
שהוזה עליו והיה ממים מי הזיה עיקור שמים
שעשו מעוף חיין מעמידין מהן שהרין
מי חטאת חיים שנאמר ושחט את הפר
לפני ה׳ והזה אלעזר הכהן מדמה באצבעו
שבע פעמים נוקבות מי חטאת שנאמר
ונקבה לו ומי פרות שנאמר ושרף את הפרה
עיניו ואת בשרה ואת דמה על פרשו
ישרוף ומי חטאת שנאמר ולקחו לטמא
מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים
אל כלי ולקח אזוב וטבל במים והזה
על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות
אשר היו שם ועל הנוגע בעצם או בחלל
או בקבר ואין מי חטאת מטהרין אלא
בשלישי ובשביעי ואין מי חטאת מטהרין
אלא מי שנטמא בשבעה מיני טומאה
שנאמר ביום השלישי ובשביעי יתחטא
ואין מי חטאת מטהרין אלא מי שנטמא
בשבעה מיני טומאה שנאמר ביום השלישי
ובשביעי יתחטא ואין מי חטאת מטהרין
אלא מי שנטמא בשבעה מיני טומאה
שנאמר ביום השלישי ובשביעי יתחטא

הלכות טומאת צרעת

פרק ראשון

פרק שני

1464

פרק שלישי

חלון הסמוך לעירוב עד כמה הוא יכול להיות גבוה ורחב ומה הוא צריך שיהא בו ומה הוא יכול להיות בו ומה הוא צריך שיהא בו ומה הוא יכול להיות בו ומה הוא צריך שיהא בו ומה הוא יכול להיות בו

נחלתו הכהנית והכהנית תקריב אותה וכל
מי שיגע בה יקדש יויקרא ו׳ כ״ז. וכל
מכל מי יבא. לחלוטין היה האוכל
עד הכהנית היינו פסולי מוקדשים. היה
מעורב בהן שהיה כשר וכהן מקריב
זה וכשר וכהן מקריב לחר ואינו יודע
מאיזה הכהנית ליתן מעשר לכהן
עד שיהיה מקום לחר מאיזה הכהנית
כשר אוכלו יהא. האוכל מאומלה
בלא תרומה כגון שהיה תרומה לחוש
לו שחור לו לבן ואולי שלא יהיה הנכון
מלא רבוה מרחוק שבחרין. לתן לאוכל
פיתן עומלה עד שיהיה כנגדה שלא בכהנית
כשר כהנית שהיה מאומלה שתין לו מכוה
לו מחייבין לו נתן ואוכלין לו
שתך המכוה לו שתך מחייבין לו שתך הנתן
לאוכל שהאוכל מאומלה כהנית היינו פיתן
עומלה מאש שהיה שתך הכשרין לו שתך
המכוה לו מחייבין לו שתך הנתן. וכן לחם
הקיף הכשרין לו מחייבין והמכוה לו ולאוכל
והנתן לחוץ האוכל לו שעורך לאכל לחן
מאכיל מנדה לו שלח לאכל לחן הלאוכל
ונתנו להנשה היינו פיתן עומלה ויהיו זו
כנגדה שלחן נתן פיתן ויפגר. הלבו לתן
הכשרין לו האוכל לו הנתן שהוא לאוכל
שהיו כנגדה לו שהיו מקריבין לו שהיו עומדין
להנשה ומאכיל לאוכל שתך הנתן
שבוע שלחין לו בתוך שבוע שלו שהיו
זה יכלנו לתן להבו יעבור. לאוכל
פיתן עומלה עמך בתן שהיה מאכיל לאוכל
לחר הנתן ומאכיל לאוכל שתך הנתן
שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל שתך הנתן
שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
יהיה לאוכל שתך הנתן שלחין נתן פיתן עומלה
בהנית שהיה לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל
שתך הנתן שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל שתך הנתן
שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל שתך הנתן
שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל שתך הנתן
שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל שתך הנתן
שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל שתך הנתן
שלחין נתן פיתן עומלה. בהנית שהיה
לחר הנתן שהיה מאכיל לאוכל שתך הנתן

פרק רביעי

הפשין מעותין בשוה

והוץ שיהיה הפשין חלוק ומורחות בשעה שהפשין מרחה הבגד יהיו הפשין מרחה עד שיפשוך הוץ שעתה כלום פשה להך העת הוץ מוות ומותה פשר מרחה כביס ושהה כביס ושהה להכה יהיה הפשין מרחה כביס ושהה כביס ושהה להכה יהיה הפשין מרחה כביס ושהה כביס ושהה להכה יהיה הפשין

פרק חמישי

כולל לו שאין אחר בצדה ותפשה לתוכו
שאין שנעשה מכוה בגולה מכוה את השאין
ומכוה שנעשית שאין בגול שאין את המכוה
אם אין ידוע אם שאין הוא אם מכוה אין בכן
כלום ששנהם סיימן אחד ונוומאה אחת
ולא חלקן הסתיב אלא לומר שאין מצטרפין
הסגרו בבהרת שבשאין ובסוף השבוע
נעשה עור הבשר או שהסגרו בעור הבשר
ובסוף השבוע נעשה שאין יראה כתחלה
מי שנשר שער ראשו בין מחמת חולי
בין מחמת מכה שאינה ראויה לגדל שער
בין שאכל דבדים המשירין את השער או סך
דבדים שהשירו שערו אע"פ שראוי לגדל
לאחר זמן הואיל ואבד כל שער ראשו עתה
הרי נקרא קרח או גבח או נשר שערו מן
הקדקד ולמטה שופע לאחוריו עד פיקה
של צואר נקרא קרח ואם נשר מן הקדקד
ולמטה שופע לפניו עד כנגד פרחתו נקרא
גבח הקרחת והגבחת מטמאות
בשני סימנין במחיה ובפשיון ויש בהם
הסגר שני שבועות שנאמ' בהן כמראה
ציעת עור בשר ולפי שאין בהן שער אין
השער לבן סיימן טומאה בהן ובנגד
מטמאין בשני סימנין ובשני שבועות
שאם היתה בהרת בקרחתו או בגבחתו
ואם היתה בה מחיה יחלט לא היה בה
מחיה יסגר ויראה בסוף השבוע אם נולד
בה מחיה או פשיון יחלט לא נולד בה כלום
יפטור ואם פשה או נולד בה מחיה לאחר
הפטור יחלט הקרחת והגבחת אין
מצטרפות זו עם זו שנ' בקרחתו מלמד שהן
שתים ואין פושות מזו לזו ולא לשאר עור

הבשר ולא בהרת עור הבשר פושה לתוכן
הקרחת או הגבחת או הזקן שנקרח ונעשה
בהן שאין או מכוה מטמאין כשאין ומכוה
שבעור הבשר שבראש הזקן שנקרחו הרי
הן כעור הבשר לכל דבר אלא שאין מטמאין
בשער לבן הראש והזקן קודם שיצמח
בהן ועדין לא העלו שער מעולם וכן הדלדולין
שבראש ושבזקן הרי הן כעור הבשר
ומתטמאין בשרשה סיימנין ובשני שבועות
וכן זקן האשה והסריס עד שלא העלו
שער הרי הן כעור הבשר ואם העלו שער
הרי הן כזקן האיש שמתטמא בנתקים
כמו שיתבאר ואינו מטמא בבהרת

פרק ששי

אלו מקומות
בחדם שאין
מתטמאין

בבהרת הנך העין והנך האוזן והנך החוטם
והנך הפה והקמטים שבבטן והקמטים
שבצואר ותחת הדד ובית השחי וכף הרגל
והצפרן והראש והזקן שיש בהן שער
והשאין והמכוה והמודדין כל אלו
המקומות אין מתטמאין בצגעים ואין
מצטרפין בצגעים ולא הצגע פושה לתוכן
ואין מטמאין מעוס מחיה ואין מעכבין
את ההוטך כלו לבן לפי שנאמ' בעור בשר
וכל אלו אינן עור גלוי אלא מהן שאינן עור
ומהן שהוא עור והוא מכוסה ואינו גלוי
ואודם השפתים ניון כבית הסתרים ואינו
מטמא בצגעים הראש והזקן שנשר כל
שערן והשאין והמכוה שהעלו ציבת מטמאין
בבהרת כמו שבארנו ואינן מצטרפין זה עם

פרק שביעי

מחר משיהיו עומדים בן מחלה בן לחר
קטן או שהוסיף ולחר כך פרחה הפעה
מבלי ומחכך לבן בן שמכך יהיה קטן בן
יחכך לא שלו הרי זה עזהר לחבלים הוסיף
ולם כולל ע סיימן עזילה ומעזר ולחר
הפעזר פרחה הפעה בבלי הרי זה עזלה
חזלה. הכל מחלה וקוץ כלי קטך לבן
לם קיימה בן יהיה או שחת שעות לבנות
מחשבין לוחה לם בן שש סיימן חפעדין
לוהן שמעו בחשון כול בן שעה לבן או מחיה
ולחשון לה כול בן כלום חפעדין שמעו שם
לה כול ע סיימן עזילה הרי זה עזהר עדין
מהיעו הבזוקה בין מהיה קעזה. לחשון
פעזר לבן שכול בן ולבזהרו שהיה לו לחלה
יהן מהיה הבזחין שהיה או לחלה יהיה
הקיף קבלין לת שהיה או לחה לחה יהיה
או שלקו הבזחין ולחיה הבזחין והיכך
ולחיה הימכה ומכחך הרי זה עקהר כולו
ע שעה לבן לחר או לחיה הה זה עזלה חפה
זכה כלו לבן מחלה. לחר שפרחה הפעה
מבלי מחר ולחר שפרחה ופעזה מעבו
מעבו עד שלבלו כלו לם שלהן הפעה או
שהיה לחלו עהר חפ לחר הפעזר
לה מרחה לחר או שהיה כלו לבן מרפעה
מרלות שכלוקן ומחר פעה שמהיה הכל
מעפרין בן שהרו בן שלחו שו עפרו
היכה בן מהרה בבל יה ומה לחיה
פעזה והוחבו פחיה ומרחה הפעה
מבלי ולחר כך הלמה הלחיה או שלמה
הרי זה פעזלה לחיה לחר כך פרחה מבלי הרי
ולה עהר ולחלו כול ע שעה לבן בזלה או
מבניה. כל הלחלו עזלה פעזה הפעה

מחר משיהיו עומדים בן מחלה בן לחר
קטן או שהוסיף ולחר כך פרחה הפעה
מבלי ומחכך לבן בן שמכך יהיה קטן בן
יחכך לא שלו הרי זה עזהר לחבלים הוסיף
ולם כולל ע סיימן עזילה ומעזר ולחר
הפעזר פרחה הפעה בבלי הרי זה עזלה
חזלה. הכל מחלה וקוץ כלי קטך לבן
לם קיימה בן יהיה או שחת שעות לבנות
מחשבין לוחה לם בן שש סיימן חפעדין
לוהן שמעו בחשון כול בן שעה לבן או מחיה
ולחשון לה כול בן כלום חפעדין שמעו שם
לה כול ע סיימן עזילה הרי זה עזהר עדין
מהיעו הבזוקה בין מהיה קעזה. לחשון
פעזר לבן שכול בן ולבזהרו שהיה לו לחלה
יהן מהיה הבזחין שהיה או לחלה יהיה
הקיף קבלין לת שהיה או לחה לחה יהיה
או שלקו הבזחין ולחיה הבזחין והיכך
ולחיה הימכה ומכחך הרי זה עזלה כולו
ע שעה לבן לחר או לחיה הה זה עזלה חפה
זכה כלו לבן מחלה. לחר שפרחה הפעה
מבלי מחר ולחר שפרחה ופעזה מעבו
מעבו עד שלבלו כלו לם שלהן הפעה או
שהיה לחלו עהר חפ לחר הפעזר
לה מרחה לחר או שהיה כלו לבן מרפעה
מרלות שכלוקן ומחר פעה שמהיה הכל
מעפרין בן שהרו בן שלחו שו עפרו
היכה בן מהרה בבל יה ומה לחיה
פעזה והוחבו פחיה ומרחה הפעה
מבלי ולחר כך הלמה הלחיה או שלמה
הרי זה פעזלה לחיה לחר כך פרחה מבלי הרי
ולה עהר ולחלו כול ע שעה לבן בזלה או
מבניה. כל הלחלו עזלה פעזה הפעה

מעבד ההוסך כלו לבן וכל שאינו ראוי
לטומאה בגוע הבהרת אינו מעבד כצד
פרחה בכלו אבל לא בראש ובזקן בשרין
ומכוה המורדין או שנשאר פחות מכעדשה
בשר חי סמוך לשחין ולמכוה המורדין ולראש
ולזקן הרי זה טהור אזר הראש והזקן ונקראו
וכן אם היו השחין והמכוה והעלו צרבת
הרי זה טמא עד שתפרח הצרעת בהם
שהרי הן ראוין לבהרת. היו בה שתי
בהרות אחת יש בה סימן טומאה ואחת
טהורה ופרחה הטהורה לטומאה ואחר כך
פרחה בכלו אע"פ שהטהורה שפרחה ולא
עוד אלא אפלו היה אחת בשפתו העליונה
ואחת בשפתו התחתונה או בשתי אצבעותו
או בשני ריסי עיניו ומשהם נדבקים זה
לזה נראין שתי הבהרות כבהרת אחת
הואיל ופרחה בכלו טהור. יש מראה
עצם לבהן ונשבר מפני שהקדים להראותו
ולא נתאחר ויש מראה ומסיר ומפסיר
כצד מי שהיה מוחלט והלבו לבן
סימני טומאה ולא הספיק להראותו
לבהן עד שפרחה בכלו טהור ואלו
קדם והראה לבהן ופטרו קודם שיהפך
ונהפך אחר הפטור היה מוחלט כמו
שבארנו. היתה בו בהרת ואין בה
כלום לא הספיק להראותו לבהן עד
שפרחה בכלו הרי זה טמא וצריך הסגר
ואלו קדם והראה לבהן והסגירו
קודם שיהפך ונהפך מתוך הסגר היה
טהור כמו שבארנו.

פרק שמיני

עצי הראש
והזקן הוא
שיפול השער
שבהן מעקרו וישאר מקום השער פנוי וזהו
הנקרא נתק ואין נתק פחות מכגרים הרובע
בין שהיה מראהו עמוק בין שלא היה עמוק
ולא נאמר עמוק בנתקים אלא עמוק לך מה
מראה עמוק בדי שמים אף נתק המטמא
בדי שמים להוציא שנתקו אדם שהוא טהור
והאשה והסריס שהעלה זקנם שער הרי זה
מטמא בנתקים. הנתקים מטמאים בשני
סימנין בשער צהוב דק ובפשיון ויש בהן הסגר
שני שבועות וכל זה מפורש בתורה. כצד
מי שנולד לו נתק בראשו או בזקנו אם היה
בו שתי שערות צהוב דקין ואין יתר ואין
שם בנתק שער שחור כלל יחלט לא היה בו
שער לא שחור ולא צהוב יסגיר שבוע אחר
ובשבעי רואהו אם נולד בו שער צהוב
דק או שפשה הנתק יחלט. נולד
בו שתי שחורות יפטור אותו לא פשה
ולא נולד בו שער שחור ולא שער צהוב יגלח
סביבות הנתק ולא יגלח הנתק ויסגיר
שבוע שני. ואוזר ורואהו בסוף שבוע
שני אם פשה הנתק או נולד בו שער צהוב
דק יחלט לא נולד בו כלום יפטור שאין
בנתקים הסגר יתר על שני שבועות ואם
אחר שפטרו נולד בו שער צהוב או פשה
יחלט. כצד מגלחין את הנתק מגלח
חוצה לו ומניח שתי שערות סמוך לו כדי
שיהיה נכר הפשיון ותגלחתו כשרה בכל
אדם שב והתגלח וכן כשרה בכל דבר ואפי
היה נזיר הרי זה מגלח הסגירו ולא גלחו

הרי זה יוסף שער שהוב הלאחור
הערך הוץ שיהיה קצר לחלוטין היה לאחיך
הערך שהוב שהבעלת הוהכוונה שעל
ידי הוץ שיהיה קצר לחלוטין היה לאחיך
עומלה שהן שערות הנהוכות
הקרובות ביותר שהיו זו בצד זו
הן שהיו הרוחקות הן מזו הן שהיו מחוברות
הערך הן שהיו בסוף הערך הן שקרס הערך
הוא השער הלהוב הן שקרס השער הלהוב
הוא השער הרי הם סיימן עומלה והוא
שיהיו שלוות בזמן שמחזיקו השער הבן
השער השחור הוא לשון שמקיפים אין מחזיק
משהן שערות הלילית מלעלה על שיהיה
לריכין שבוף הרחון שעקרן הן שהיו זו
עד זו הן שהיו חמורות והוץ שיהיו הוא
מחוברות הערך ושאר הן הערך פעמי הן
השער הקשור שמעבו והן השער שהוא
ע"ש שמיהת שהן שערות לחלוטין שהרי
הוא שערות השחורות בד הערך בסוף
הילין מלעלה. בד מלעלה שהם
שאר הערך שהן שערות שחורות
שהוא שיהיו השערות שהוב שהוב הן שהיין
הרי זה עהור החלטו השער שהוב והיין
ומה הערך שהן שערות שחורות עהיר
יהערך ומלעלה מיד השיין ומיד השער
השהוב הן שמהו שהיה הערך
שמהו בסוף שהלמיח מקיפים
והשאר הילין מלעלה שיהיה רחוק הן
הקרוב שהן שערות. שהן שערות
שהו הלחיך והערך מקיפין הוא השער השחור
הפך הן שהשקן למקיפים לאחר עמיד
הפך השער שהשקן למקיפים לאחר עמיד
הערך הקטנים לה בד שהרי השער
השחור שהו הן שהשקן הפך השער ושהו

טן שער שחור ושהר חלק השער
הרי זה עהור עד שיהיה בו שער
השחור הרי זה עהור עד שיהיה בו שער
שהוב שהוב שהוב שהוב שהוב שהוב שהוב
שיהיה שהוב שהוב שהוב שהוב שהוב שהוב
עומלה שהן שערות הנהוכות
הקרובות ביותר שהיו זו בצד זו
הן שהיו הרוחקות הן מזו הן שהיו מחוברות
הערך הן שהיו בסוף הערך הן שקרס הערך
הוא השער הלהוב הן שקרס השער הלהוב
הוא השער הרי הם סיימן עומלה והוא
שיהיו שלוות בזמן שמחזיקו השער הבן
השער השחור הוא לשון שמקיפים אין מחזיק
משהן שערות הלילית מלעלה על שיהיה
לריכין שבוף הרחון שעקרן הן שהיו זו
עד זו הן שהיו חמורות והוץ שיהיו הוא
מחוברות הערך ושאר הן הערך פעמי הן
השער הקשור שמעבו והן השער שהוא
ע"ש שמיהת שהן שערות לחלוטין שהרי
הוא שערות השחורות בד הערך בסוף
הילין מלעלה. בד מלעלה שהם
שאר הערך שהן שערות שחורות
שהוא שיהיו השערות שהוב שהוב הן שהיין
הרי זה עהור החלטו השער שהוב והיין
ומה הערך שהן שערות שחורות עהיר
יהערך ומלעלה מיד השיין ומיד השער
השהוב הן שמהו שהיה הערך
שמהו בסוף שהלמיח מקיפים
והשאר הילין מלעלה שיהיה רחוק הן
הקרוב שהן שערות. שהן שערות
שהו הלחיך והערך מקיפין הוא השער השחור
הפך הן שהשקן למקיפים לאחר עמיד
הפך השער שהשקן למקיפים לאחר עמיד
הערך הקטנים לה בד שהרי השער
השחור שהו הן שהשקן הפך השער ושהו

מקומות טהור ואפלו היתה פרצה כגריס
שהרי הנתק הפנימי החיצון עשו נתק
אחד ושער שחור באמצעו הוא שהיה
הפרצה כדי צמיחת שתי שערות או יתר
נתק שהיה חוט יוצא ממנו וכן שני נתקים
שהיה חוט יוצא מזה לזה אם יש ברוחב
החוט הנתק כדי צמיחת שתי שערות
זוקקן לטמא בשער צהוב דק ובפשיון
ומצרן בטמא בו אבל שער שחור הנשאר
באותו החוט אינו מצל עד שיהיה רוחב
החוט כגריס. מי שהיה בראשו נתק
כגריס ופשה נתק כל ראשו ולא נשאר
שם שער כלל אלא פחות משתי שערות
הרי זה טהור בין שנתק כל מתיך הסגר
או מתיך החלט או אחר הפטור שנקרח
הוא טהור הוא. וכן אם היה הנתק בזקנו
ונתק כל זקנו הרי זה טהור ואע"פי שאין
זה מפורש בתורה שבכתב קבלה היא שאם
הלך כל שער הזקן טהור ויתטמא עור
הזקן שקרח בצעי עור הבשר כמו שבאינו
הבא בתחלה וכל ראשו נתק וכל זקנו
נתק יסגר שבוע אחר אם נולד לו שער
צהוב ואם לא נולד לו יפטר נולד לו אחר
הפטור שער צהוב הרי זה מוחלט נולד
לו שער שחור הרי זה טהור. הבא כלו
נתק ראש או זקן ונולד לו שער שחור טהור
כמו שבארנו הלך השער השחור טמא משום
פשיון. הראש והזקן אין מעכבין זה את
זה ואין פשיון לזה שנ' צרעת הראש או הזקן
מלמד שהן חשובין שנים ואי זהו זקן ומקום
של לחי העליון עד פיקה של גרגרת מותח
את החוט מאזן לאזן כל שמן החוט ולמעלה

הרי הוא מכלל הראש ומן החוט ולמטה מכלל הזקן

פרק תשיעי

הכל
מתטמאין
בצעים

אפלו קטן בן יומו ומעבדים אבל לא גיים
ולא גר תושב והכל בשרין לראות הצעים וכל
הצעים אדם רואה אותן חוץ מצעי עצמו
אע"פ שהכל בשרין לראיית צעים הטומאה
והטהרה תלויה בכהן פיצר כהן שאינו יודע
לראות החכם רואהו ואומר לו אמור טמא
והכהן אומר טמא אמור טהור והוא אומר
טהור הסגירו והוא מסגירו שנ' ועל פיהם
יהיה כל ריב וכל צעי אפלו היה הכהן קטן
או שוטה החכם אומר לו והוא מחליט או
פוטר או מסגיר. ב"ד בשהיה הכהן סומך
על דברי החכם אבל אם היה הכהן רואה
וסומך על עצמו אסור לו לראות צעי מכל
הצעים עד שיורנו רבו ויהיה בקי בכל הצעים
ובשמותיהן בצעי אדם כלם ובצעי בגדים
ובצעי בתים. כהן שטמא את הטהור
וטהר את הטמא לא כלום שנ' טמא הוא
וטמאו הכהן טהור הוא וטהרו הכהן ומצרע
שנפא בין מתיך הסגר בין מתיך החלט
אפלו אחר כמה שנים הרי זה בטומאתו עד
שיאמר לו הכהן טהור אתה. אין הכהן
רשאי לטמא את הטמא עד שיהיו עינו
במקום הצעי בעור הבשר שחוצה לו וכהן
שראה הצעי בתחלה הוא שרואהו בסוף
שבוע ראשון וכסוף שבוע שני והוא שמסגירו
או מחליטו או פוטרו. מת הכהן שראהו
תחלה או שהחלה רואהו כהן אחר ואין השני

יכול לשמוע חותן ממזון שלין יודע פשה
לם לן משה אלא ישראל ואחיון מהן עומד
עמנה פשה ועמנה לן משה ושאר בני זה
קדם לזה קהדיא לן ומדיקדיא לזה שאר
בני אלעזר לדייק עמים שלא אחד ואחד
המעם מבקשין לכל מעלי שמיין מצרין
לדייק עמים ומבקר שלא יהיה קרוב ואפלו
מאחד עמנו ואפלו מהן שמה ואחור עמנו
לא יהיה לזה העמים שלא מנה בני קהת
אין יוחנן לזה העמים שלא מנה בני לוי
בן לזחלין בן לשמור שהיו מכל שבטי קורח
חוץ מנה ומנה אין יוחנן לא מנה לדייק ולא
בני העמים ולא מנה קהת ולא מנה מישעין
שמה שמה ולא בנדיים לא
שמה עליהן עדה ולא בנדיים
רשעה וכחולשה ומנה ומנה
בני בשעה לדם בני בשים
בבלום יוחנן לזה העמים חוץ מעמה ניום
עוב כל שבשעה לזה מנה לם עוב
ישבדין לא מחרין ומ מנה להקל ולהחמיר
שמעה שיהיה מנה לם עוב
יום הדיוט עליהן ומחר ישנו לם מיום
עומאה ומעה שיהיה עהוד ומחר ישנו
ן מיום עומאה ואין רשן חוזן לא מעה
רייתן לחר מעה בן
עמנה שהיו מי מעה וכן לם
עליה בבדין חו ומהיו אין יוחנן עד
חר מיומה וכן מנה לן כל יחוד
הנב שנה ומה קהן ומנה לם מיום
היחוד מנה לנה לנה לנה יעמוד
לשון קל וחומר מנה מה ומנה
ולא יחלפין ולא מעדין שלא מנה שיהיה

בן מחלה חו מנה שנה עשר
עשר בעמים שמבדין בהן שנה שבעה
יפה שיום שבים עלה לשון שבועה
ומשון שבעה שבה מנה בעמים בן בעמים
ומנה חין מבדין בחך יחי הקבר ולא
מחלפין בחך יחי הקבר לם יולך ל מיין
החלה ולא מחלפין המוך שנו לם יולך ל מנה
לחר ולא מבדין לחרון בחך יחי חלמון
לם יולך ל מנה לחרי לקבר חבל
לם היו בן שנה מנה ומיה זה ומר ומיה
זה ידי זה מוחך מנה ל ידי לחך מוקב
בזה ומוחלה בזה חו מוחלה בזה ומוקב בזה
בן מחלה בן מנה חלוף שנה מנה בן מנה
שנה שנה ומיה בן מנה לחר ל
בן מנה חמשים בן מנה לחר שנ ומיה
הבן לחך הנב. מנה שנה בבן מיה
לא יחר ל לך ושוב שלא מקק ל מיד בזו
בבן שנה ומיה חת מיה חלמון לבבן חו
טוענו חו מחלמו ומר ומיה לחך הנב
חין הבן זקוק לבקש לחת לחלמון שלא ידע
מנה חלמון בן בבן הקמוים ומיה
מנה מנה שנ לבל ומיה מנה הבן וכן
בהוכך כל בן. ומנה יעמוד בבן הבן
לם מיום הוה ומיה מנה ומעמוד כמנה
ומנה בשה לם מנה מנה ומיה מנה
ויומנה בשנה ומנה לחך מנה ומנה
מעמוים שמעבדיו מיה מנה שנ מנה
בחך הנחר לם מיה מנה בן בשם
עמה שמוים כך מני וה מנה לם מיה
מנה בן מנה חלוף שנה ומיה בן מנה
לחך מנה לנה לנה לנה יעמוד כמנה

פרק עשירי

פרק אחד עשר

עיקרי הפרק

עשה והעלהו לו שיהיה תלוי בפניו
מעיקרין לה הקורבן ומפני תורת שלחו
לחדש וקבלה היו שיהיה שלחו נזיר
שמכון רבינו משה חייס הלוויים לקדש
תוכן לו לחדש ושיעור זה יתדבר סופהם
ומפני שהם עתידים לדרוש עבודות
שם שהרית עד שיעה שלו ולקח למעלה ושוחט
לה קבורה שתהיה על המים שמכל
חרש ומולה עד שיהיה הדם עד בעים
וחופר וקובר הטמור הטחוטה במקום ודם
זה קבלה אחר הזמורה ויוצא לשם חרש
ומלהתו שיהיה לרבן לחמה ושבו כרבע
מה שיש היתרה ותוכב שלחו לו שם עוי כמו
שמרינן לקמן מחוסר מעשה ושם הלשה יהיה
ג"ק ולא שעמדו פעמים שבועה קהלה ולא
הקריבו הלבה ולרבן שלשתן הקריבו
היה ולרבנה יהיו שלשתן שלו ויעשה זה לזה זה
ומן לרבן ולרבנה שלו הקורבן וכורך
הקרוב עם הרבן בשלום של זבוחיה ומקריב
להן לחלי לחמים ולחלי הקרב על גבי
ועובר לרבנה לחמים שלמים ודם שלמים
ומוה שהוא לחלי לחמים על גבי ידו של הנזיר
ומלה לחלי לחמים ופשוט מעיקרה עשיר מהר
ומוקרבין לחוה ולחיבו לחוטו שלו לא שם
ולא שעיר ולא לחמים שלו לחרבן שעיר על

עשה והעלהו לו שיהיה תלוי בפניו
מעיקרין לה הקורבן ומפני תורת שלחו
לחדש וקבלה היו שיהיה שלחו נזיר
שמכון רבינו משה חייס הלוויים לקדש
תוכן לו לחדש ושיעור זה יתדבר סופהם
ומפני שהם עתידים לדרוש עבודות
שם שהרית עד שיעה שלו ולקח למעלה ושוחט
לה קבורה שתהיה על המים שמכל
חרש ומולה עד שיהיה הדם עד בעים
וחופר וקובר הטמור הטחוטה במקום ודם
זה קבלה אחר הזמורה ויוצא לשם חרש
ומלהתו שיהיה לרבן לחמה ושבו כרבע
מה שיש היתרה ותוכב שלחו לו שם עוי כמו
שמרינן לקמן מחוסר מעשה ושם הלשה יהיה
ג"ק ולא שעמדו פעמים שבועה קהלה ולא
הקריבו הלבה ולרבן שלשתן הקריבו
היה ולרבנה יהיו שלשתן שלו ויעשה זה לזה זה
ומן לרבן ולרבנה שלו הקורבן וכורך
הקרוב עם הרבן בשלום של זבוחיה ומקריב
להן לחלי לחמים ולחלי הקרב על גבי
ועובר לרבנה לחמים שלמים ודם שלמים
ומוה שהוא לחלי לחמים על גבי ידו של הנזיר
ומלה לחלי לחמים ופשוט מעיקרה עשיר מהר
ומוקרבין לחוה ולחיבו לחוטו שלו לא שם
ולא שעיר ולא לחמים שלו לחרבן שעיר על

פרק שנים עשר

עשרה קבים

עשרה

חרס לכל פחות מקבים עהור ושלשה
קימעא עוהלה מה יקרין לחרס והשיין
ושלשתן תפורשין במשנה יקרין יותר
יותר שהזיקין שקדי יותר הרבה כבוף
העוות והזוע וכל לחרוס הוא לחרוס
שהרועים שהוא לחרוס הרבה כיהוריית
יפה ושט תרחוק שלו ומעורבין זה עם זה
מהרה יקרין לו לחרס ומקבלין לית
הקבר ואם עמד מהרה זה שט שכועית
ומחלטין ושורפין וכל לחם משה ומחלטין
ושורפין פשר קבר שהרה בן ענב
יקרין לו לחרס ומקבלין שכועית ואין
ומשפע יותר לחם משה ומחלטין ושורפין לית
כל הקבר ואם לם משה ועמד מהרה דו
לו שפשה והרה משט המהרות שהזיקב
ואין מקבלין לית הקבר ואין מחזיקין
ושורף שהר הקבר חזר קשה על המשלית
שורף לית הכל. יין היוקב כיוהור וחזר

ימים שעית. ובמוך שכוען שט שהוח יום
שעשה עשר יותרון לם כהה שהרה שלשי
הרי זה עושין כפנם ועקור ואם שהנה הענב
מהה שהיה כעין שהיה יקרין ועשרה
לחרוס לו לחרוס ועשה יקרין קולף
מקום הענב שורף הא שקרע ותשרי
יעלית במקום שקרע ופטור שהר הקבר
ואכשיו לא כפוף שט ומעופע ועקרוח
עמד במהרה שהוקבר בן כהלה יחלעו
ושרף לית כלי. ענב שהיה יקרין הרי
זה פשיין ענב שהיה בחוסנו מקום שקי פלי
ענב ופשה ע הענבין פשיין שר שי פשה
שחין שהרן פשיית הענב שתבו פשיין בין
לחרס בן כבים ושלים. הפשיין לחוץ
כבים כל שהוץ והחוק לו יהחוור כבים
פשר קבר שהוקבר ושלו בן ענבחר כבים
רחוק יין הענב שהוקבר בן הלי וה פשיין
ושרף ואם היה פחות מכבים אין חשני
בן ובן קבר שקרי עמעמין הענב בחוף שפע
שט שמו שהרין וחזר בן ענב כבים ושרף
וקבר שפשה בן הענבחר שהאר שלה
פשוכבם לית מקום הענב פשה ענבחן
שמו שהרין שרף לבבם חענבין הקבר
שהוה ע שהרה שר בן הענב כשנה
כבים פשוכבם לוקח חוקבין שקר שמה
קמעא שחוצרין על הכהלים שמו שהרין
חענב שקר. קבר שקרין חוקבין מקום
הענב וחקבר חעלית שמו שהרין וחזר ענב
כבים על הקבר חוה הוא לית החעלית וחלה
ושורף שהר הקבר חזר קשה על המעלית
שורף לית הכל. יין היוקב כיוהור וחזר

פרק שלשה עשר

פרק ארבעה עשר

פרק חמשה עשר

עשר מיני ירקות הקבר שלשה שהן יוצאים
זיופס שכשיעלה שהן ואינן מעלות עשר
שהם שלשה שבועות ויחזקו סופניו ושם
שלשה עשר ושמה תשעה עשר ויקבר מיני שלש
שבועות ויחזקו ויתעבו ושתה יבשו יקבר
יפי קבלה כך הן סוגיות ויירק העשב
שוקע ירקרק הוא שלחוף מעלה ירוק שלחוף
יוצא ואחר ושחור כלו שחלה יירקרק הוא שלחוף
יקבר ושמשיר יחזקו אם מזה קישואין שיך
עמהם הלך קולף יקוס העשב בלבד והפת אחרי
מתחו שעורי שעורה ושלק שלוק ושעה
ושמה שלשה עשר יחזקו אם מזה העשבים הלך
ע העשבים הקוס העשב ואחר הפת העשבים
ואם מתח העשב שלוקה כשלוק שלוק הוא שעורי
שעשו חוקן את האחים שעשר מזה העשבים הלך
את העכר הלוף שעורי ושח את כל הפת העשבים
שלוק שלשה. ושמה תשעה עשר יחזקו אם שור
בין העשבים בין הירקות זה מזיין לאחר העוף
ובוקק ואם לא חזר בין העשבים ואחר בין הירקות
זוקן שיחזור בין העשבים שיאחרו עשבים כי
זה שקר ואם שיאחר בין עשבים שיאחרו עשבים
יירקרק הלה. וכן אם משה העשבים שלוק
רחשון חוקן את האחים שעשר מזה העשבים הלך
העכר חוקן עכר ושח כל הפת העשבים שלוק
ורוחקו אם מתח בין העשבים בין הירקות
אחרי העוף ובוקק את כל הפת העשבים ואחר
בין העשבים ואחר עשבים בין הירקות שמח

קוסם עהריה עשבים יעקן ואם עיחק קן אחר
שעיקרן עשבים יחלה מחלה מהוקן חוקן
את האחים שעשר מזה העשבים חוקן מהוקן
תשע את האחים ואחרי חוקן את האחים מעט זה ומזה
עד זה שלש ועכר אחר יקרן ואחר אחרי שלש
עכר שלש ועכר אחר יקרן ושח את הפת
אחרי ואחר חוקן תחת שעשים שחקן ואת שלש
האחים שתחת שחקן את שלש שלש ואחר
שהים שתחת שהם ואין לקבוץ שתים שתחת
שלש. היה הולך בין קבוץ ושעשים
חוקן ושעשים קוקן העכר ושעשים אפילו
האחים שאחרי שחקן את כל הפת ואפילו את
העכר שלש ועכר אחר יקרן ואחר את הפת אחרי
מעט מעט עמהם כאחרי שחקן שעשים
שהוקן את כל הפת ואחר חוקן את כל הפת ואחר
את שלש ושעשים את שלש האחרונים שלש
האחים זו שלש האחרונים שהוקן שלש
בית שהוקן בין עכר יהיה עליה עליו ואחר
חוקן את הקרקעות שעשה שהוקן שעליה חוקן
את הקרקעות שבית שלש היתה עשה על ואחר
האחים ושעשו ועכרו כל האחים שעמו ואחר
את האחים ואת הפת העשבים את כל האחים
אפילו מעט ושהוקן את האחים שעשו חוקן
העכר שעשה חוקן את האחים שעשו שלש
עשה שלש האחים שעשו ואחר הפת
הזה שחקן אותה בעכר זה כאילו לא היה
בין העשבים. פעל מיהו את הפת הפת
אחר האחים ואחר אפילו שלש האחים שלש
האחרונים שעשו שלש שלש שלש שלש
פעמים שלש שלש שלש שלש שלש שלש
שלש שלש שלש שלש שלש שלש שלש

פרק ששה עשר

הלכות טומאי משכב ומושב

פרק ראשון

בכל שהוא ראיה ראשונה של זב אינה מטמא
במשא והרי היא משכבת זרע בין מאיש
גדול בין מאיש קטן הרי הראיה הראשונה
משכבת זרע. וכן המשכבות והמושבות
שישב עליהן משראה ראיה ראשונה עד
שראה השנה טהורין שאינו קרוי זב אלא
אחר ראיה שניה כמו שבארנו בהלכות
מחוסרי כפרה ראה אחת מרובה כשתים
אין טמא אלא המסיט עפה אחרונה.
ראיה ראשונה של מצורע מטמאה במשא
שנ' כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש.
הרי הצרוע כזב גמור מה זב גמור זובו
מטמא במשא אף מצורע ראייתו הראשונה
מטמאה במשא. רוקו של זב ושכבת
זרעו ומימי רגליו כל אחד משלשתן אב
הטומאה דין תורה בכל שהוא מעגנו ומשא
הרי הוא אומ' ברוק וכי ירוק הזב בטהור
ומימי רגליו ושכבת זרעו אי אפשר שלא
יהיה בהן צחצוחי זיבה כל שהו ואחד זב
ואחד זבה ונדה ויולדת כל אחד מהן רוקו
ומימי רגליו אב הטומאה כזב וכן כל
מקום שנאמ' בהלכות אלו הזב אחד הזב
ואחד שאר הארבעה. תשעה משקים
בזב שלשה מהן אב הטומאה והם רוקו
ומימי רגליו ושכבת זרעו כל אחד מאלו
מטמא אדם וכלים בכל שהו כמו שבארנו.
שלשה מהן כולד הטומאה ואלו הן
דמעת עיט ודם מעפתו וחלב אשה כל
אחד מאלו משקין טמאין שאין מטמאין
אדם אבל מטמאין כלים מדברי סופרים
כמו שבארנו. ושלשה מהם טהורים

ואלו הן זיעתו והליחה סרוחה היוצאת ממנו
והראי הרי אלו שלשה מן הזב וחבריו כמותן
משאר האדם. כחו ועוי ורירו ומי
האף שלו הרי הן כרוקו לכל דבר ובכלל
הרוק הן חשובים דם היוצא מפי אמה ודם
השותת מפיו הרי הן כבל דם היה. מוצן
ורוקק דם הרי זה מטמא ברוק שהדם
המוצן אי אפשר לו בלא צחצוחי רוקו.

פרק שני

דם נדה וזבה
ויולדת מטמא
לח ויבש אבל

זובו של זב ורוקו ושכבת זרעו אינו מטמא
אלא כל זמן שהוא לח אבל אם יבש יותר
מדאי אינו מטמא ועד כמה אין שורין
אותו ובפשרין מעת לעת ואוזר לכמות
שהיה הרי זה מטמא כלח ואם היו חמין
פשרין בתחלתן אע"פ שאינן פשרין
בסופן וכל הדברים האלו דברי קבלה
פשתן שטוותהו נדה המסיטו טהור ואם
היה לח הרי זה מטמא מפני רוק פיה זב
שהניח פיו על פי הכוס ונמלך שלא לשתות
המסיט את הכוס טהור שתה ממנו הזב
כל שהו המסיטו טמא מפני משקה פי הזב.
זה שנשך את הפת ואת הבצל המסיטן
טהור נשך את הקשות ואת המלפפון
המסיטן טמא מפני משקה פי הזב.
המתערב בהן קלפי פולין וקלפי הרמוסין
שקצצן הגוי המסיטן טמא שכל הגוים
כזבים לכל דבריהם כמו שיתבאר הקלפים
שבשוקים הולכין בהן אחר הרוב. דם

פרק שלישי

פרק רביעי

ערות אשת אחיך לא תגלה ערות אחיך הוא׃
ערות כלתך לא תגלה אשת בנך היא לא תגלה ערותה׃
ערות אשת אחיך לא תגלה ערות אחיך הוא׃
ערות בת אשתך מושב אביך לא תגלה אחותך היא לא תגלה ערותה׃
ערות בת בנה ובת בתה לא תגלה ערותן קרבת הנה הן זמה הוא׃
ובת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא לא תגלה ערותה׃
ערות אחות אביך לא תגלה שאר אביך הוא׃
ערות אחות אמך לא תגלה כי שאר אמך הוא׃
ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דדתך היא׃
ערות כלתך לא תגלה אשת בנך היא לא תגלה ערותה׃
ערות אשת אחיך לא תגלה ערות אחיך הוא׃
ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערותה שארות הנה זמה הוא׃
ואשה אל אחותה לא תקח לצרר לגלות ערותה עליה בחייה׃
ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה׃
ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה׃
ומזרעך לא תתן להעביר למלך ולא תחלל את שם אלהיך אני יהוה׃
ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא׃
ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה ואשה לא תעמד לפני בהמה לרבעה תבל הוא׃
אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם׃
ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את יושביה׃
ואתם תשמרו את חקתי ואת משפטי ועשיתם מכל התועבות האלה האזרח והגר הגר בתוככם׃
כי את כל התועבות האלה עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ׃
ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם׃
כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב עמם׃
ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבות אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם׃
ס

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם׃
איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני יהוה אלהיכם׃
אל תפנו אל האלילם ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני יהוה אלהיכם׃
וכי תזבחו זבח שלמים ליהוה לרצנכם תזבחהו׃
ביום זבחכם יאכל ומחרת והנותר עד יום השלישי באש יסרף׃
ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה׃
ואכליו עונו ישא כי את קדש יהוה חלל ונכרתה הנפש ההוא מעמיה׃
ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצר ולקט קצירך לא תלקט׃
ולכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אלהיכם׃
לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו׃
ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך אני יהוה׃
לא תעשק את רעך ולא תגזל לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר׃
לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני יהוה׃
לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך׃
לא תלך רכיל בעמיך לא תעמד על דם רעך אני יהוה׃
לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא׃
לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יהוה׃
את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך׃
וכי ישכב איש את אשה שכבת זרע והוא שפחה נחרפת לאיש ולחפדה לא נתנה לא בוקרה לא ניתנה לה׃
ופקד יפקד עליה לא יומתו כי לא חפשה׃
ואת אשמו יביא ליהוה אל פתח אהל מועד איל אשם׃
וכפר עליו הכהן באיל האשם לפני יהוה על חטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר חטא׃
וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל׃
ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים ליהוה׃
ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו אני יהוה אלהיכם׃
לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו׃
לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך׃
ושרטת לנפש לא תתנו בבשרכם וכתבת קעקע לא תתנו בכם אני יהוה׃
אל תחל את בתך להזנותה ולא תזנה הארץ ומלאו הארץ זמה׃
את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני יהוה׃
אל תפנו אל האבות ואל הידעני אל תבקשו לטמא בהם אני יהוה אלהיכם׃
מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני יהוה׃
וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אתו׃
כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים אני יהוה אלהיכם׃
לא תעשו עול במשפט במדה במשקל במשורה׃
מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים׃
ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי ועשיתם אתם אני יהוה׃

כתם של דם נדות ורא כיון שעברו · עליו
שמנה סמנין פלו ומטבלו ועשה על
גבו עהרות · בד שאבר בו כתם מעבר
על כל הבד שמנה סמנין ומבלו אבדה
בו שכתם ורע אם היה חדש בדקו בחוץ
ואם היה שאוט בדקו בחוץ · בד
שהיה עליו כתם והטבלו ועשה על גבו
עהרות ואחר כך העבר על הכתם שמנה
סמנים ולא עבר הרי זה צבע והטהרות
שעשה טהורות ואינו צריך להטבלו פעם
אחרת ואם עבר הכתם אז כהה עינו הרי
זה כתם והטהרות טמאות שהרי הקפיד
על הכתם להסירו וצריך להטבלו פעם
אחרת לטהרו · כתם שהעבר עליו שעשה
סמנין ולא עבר ואחר כך העבר עליו
צבע ועבר הרי הטהרות שעשו על גבו
טמאות אע"פ שהצבע מעבר הצבע הואיל
ולא העבר שמנה הסמנין הרי זה בחזקת
כתם ושמא אלו העבר השבעי היה עבר
העבר עליו שמנה סמנין ולא עבר ואזר
והעבירן פעם שניה ועבר כל הטהרות
שעשו על גבו בן הכבוסת רא שונה לשניה
טהורות וכל טהרות שעשו על גבו אחר
הכבוסת שניה טמאות הואיל ולא הרעתו
שהוא מקפיד עליו ורוצה להוציא רשומו
הרי זה טמא עד שיבטלו ויטבלו · כבד
בארבו בהלכות אסורי באה שמנה סמנין
שמעבירין על הכתם מה הם והיאך מעבירין
אותן · הא שה שמתה ויצא ממנה דם מטמא
משום כתם כדם נדה שהמקור מקומו טמא
אע"פ שיצא הדם אחר שמתה ואין כאן נדה

הואיל וממקום טמא יצא ומטמא טומאת
כתמים ואם היה בו רבעית מטמא בהאל
[illegible] משום כתם

פרק חמישי

הבד והאבה
והנדה והי
והיולדת
לתולם הן בטומאתן ומטמאין אדם וכלים
ומשרב ומרפב עד שיטבלו אבל מתאחרו
כמה שנים בלא ראיית טומאה ולא טבלו
הרי הן בטומאתן · יולדת שלא טבלה
אחר שמנה לזכר ואחר מנה עשר לנקבה
כל דם שתראה אע"פ שהוא בתוך ימי טוהר
הרי הוא כדם הנדות ומטמא לא ויפש לא
תלה הכתוב פמים בלבד אלא פמים ומפלה
יולדת שיראה לטבל מטומאה לטהרה
ומקר ממנה דם פרידתה ויצא חוץ לבן
השנים הרי זו טמאה ואין הטבלה מועלת
לדם זה ואע"פ שעדין היא בפשרה ואם נעקר
ממנה בעלייתה מן המקוה הרי זו טהורה
מפני שהוא דם טוהר והטבלה מועלת לכל
הדם המובלע באבריס ומשימה אותו דם
טהר · יולדת שטבלה אחר שמנה של זכר
ואחר מנה עשר לנקבה אז אחר ספירת שמנה
ימים נקיים אם היתה יולדת בזוב הרי היא
כבל ימי טהר שלה כטמא שטבל ועדין לא
העריב שמשו והרי היא טבולת יום בכל
אותן הימים ואינה צריכה טבלה אחרת
בסוף ימי טוהר אלא במשלם הימים הרי
הוא כטבול יום שהעריב שמשו בכל · ביא
שהוא כטבול יום לענין תרומה ומעשר

פרק ששי

פרק שביעי

הזב ומשלח
את המשכב
ומושב

ומי שנגע במשכב זב יושב
שנגע בעלה ושניהם כאחד כלי חרס
נטמאו משכבו ומושבו טמאה היא המת
שנגע במשכב או במושב או במי שנגע
בהן אבל המשכב והמושב שנגעו
בכלי חרס הן עצמן טמאות ומה
שבתוכן טהור חוץ מן האוכלין
והמשקין שבתוכן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע במשכב
או במושב או במי שנגע בהן
טמא אבל הכלי עצמו טהור
ומי שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע במשכב או במושב או
במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון שבהן שהוא טמא
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע במשכב
או במושב או במי שנגע בהן
טהור חוץ מן הראשון והשני
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והשלישי שבהן
שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
במשכב או במושב או במי
שנגע בהן טהור חוץ מן
הראשון והרביעי שבהן
שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע במשכב או
במושב או במי שנגע בהן
טהור חוץ מן הראשון והחמישי
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע במשכב או במושב או
במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והששי שבהן
שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע במשכב
או במושב או במי שנגע בהן
טהור חוץ מן הראשון והשביעי
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והשמיני שבהן
שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והתשיעי שבהן
שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
במשכב או במושב או במי
שנגע בהן טהור חוץ מן
הראשון והעשירי שבהן
שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע במשכב או
במושב או במי שנגע בהן
טהור חוץ מן הראשון והאחד
עשר שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע במשכב או
במושב או במי שנגע בהן
טהור חוץ מן הראשון והשנים
עשר שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע במשכב או במושב או
במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והשלשה עשר
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע במשכב או במושב או
במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והארבעה עשר
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע במשכב
או במושב או במי שנגע בהן
טהור חוץ מן הראשון והחמשה
עשר שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והששה עשר
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והשבעה עשר
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והשמונה עשר
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והתשעה עשר
שבהן שהן טמאין
ומי שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע בכלי חרס שנגע
בכלי חרס שנגע בכלי חרס
שנגע בכלי חרס שנגע בכלי
חרס שנגע במשכב או במושב
או במי שנגע בהן טהור חוץ
מן הראשון והעשרים שבהן
שהן טמאין

פרק שמיני

העומרים היתה בנה על מעשין שיהא
כל התורה שלם הפיק לתרומות שיהיו
כמו היתה קורה מועלת על רחל הבר
וחרס שיהיו לכלים כל חרס שלא
והשני הוא החקה הטעון חותל והעשוי
יהיה הוא הי מלי שעשבין ושרשין
ושעוה וחלזון לעורות הן השרה ואין הן
שלם פעלן הוא החרס חוזר לכלים
שעשין ואחר הוא ומה ושרי ויעלה בכל
הפסים הלו. הוה לשרי שהחרס העשוי
שהפיק הוא הפועל מעשה פועל הוא
שהפיק הוא העשוי הן החרס הן כלים שפעל
כל חרס שעשין חוטב שהשרה הוא לחרס
שלא עשבין. חוזר הפיסים הוא הוא שעשה
שלם עשבים. חרס הייקף שיהיה
שהוא ואם הפיעון שעשהו וכן כל חרס
שהוא שהוא הכיעור ושעין לפי שעשה לפי
לעבוד לרשות הפיסים הפיעון הוא שעשין ואף
על פי שהן שעשוים בהלכות עדיה הן שלי
חרס הייקף שעיד שהיה שהפיסים.
וכן אחת שהיה כלושה שהיה שהיה שהיה
הלושה שהיה שעשהו הפיסים הכלושין
שהפיעון וכן כל שעשה הוא. הוא שהשבר
שעשו הרבה שעיד כל חרס הייקף עשב
הן שהתבו ולפי הפיסו הוא שהיה הפיעה
ושעשה שעשהו הפיסים. הוא שהיה
קיה אחרון שהיה קיימו והפיעון הפיסים הקיה
חרס הו כלים שהי הן שהיעון שהן וכל אשר
יעשה הכוי והיה לפי שעשה פיעים. אחת
הלושה שהיה שהפיסים הוא שהיה הוא
הוא והפיעה הו שהן שעשה הוא. הוא שהיעה

והחוץ שהיו שעשה הנעי הכל שעשה
שהיה הפיעון שעיד שהפיעון שהיה הוא
הוא שהיה הפיעון שהיה הוא שהיה הוא
שהיה

פרק תשיעי

פרק עשירי

פרק אחד עשר

פרק שנים עשר

שלח הנעזה יושבת עליהן שלח ירושלם
עזרי לזן קהלין בן העולות בבית עמי
הארץ היושב שלו ושבו שמי הארץ ורמי
לן שמור לו אחר שלו הרי קם שולחן מרדכי
ויהודין ויעזרא ואת הטעין על משמו עזרא
עזרא הלוי ושועזרא אחת. שכם כלו
נשבת הכנסת הרי קן עקידין שחיטה יעזרא
עם הארץ עזריה קשה כלו מרדכי. ואם
ואשתן ממות שהן עזרין ואלמנין אחרון
שלח יעזרא קן הטף ואנשי ושבו שבעה
עשר ואנו ואשתן עם הארץ בצרו עזרי ס
ואפשר שלחן לן הזהב עזריה. המוסר
ואפשר סיתן עשר הארץ לא שבעה עזרא
שלח אסר לן שלח שחיטה ואפשר היושב
לשו מלא זית שמרין ועזרא שלח קם לן
שבעה עשר הארץ כלו עזרי ס עזרי
וקן קלם אחרון לו שהה לן סיעזרי
שלח ואשתן עזרא עם הארץ ואשתן אחרון
היושב עם הארץ בתך סיתן לשחיטה שד
הזה שחיטה בזמן עזרא רואה אחת השבע
העשרים ואת הזיעזרים לא שבעה. יזן
האוכלן ויהושקין וכל אחרם שלחיזן יושב
שמיר שלח לעזרין ואם לא יזהה לן אחת
העשרין ושלח היועזרים לא שבעה שחיטה שלח
היה שחיטה לו סזהב יהם וכלם כלו שחיטה
אפשר שהן בשוה עם הארץ ואם הזן כלם
ואקופלן ואחרון אחת שלחו ושלח ואפשר
לשבו הרי שלו עזריה יושב שהן בחוקת
שחיטה בעלהן שלח יעשבן עם הארץ
עזריה. עם יושב יעזר ויפלט.

ויזן עליה בתך סיתן שלח אחר לזן שחיטה שלח
יהודה ושחיטה ושר העזרים שחיטה יכול יז
עזרא הזיעזרה ושלח עזרא ואשתן שלח שחיטה
לשחיטה ואחרון ואשתן שלח שחיטה ואשתן שלח יט
עשר הארץ שחיטה לא שבעה ואשתן שלח
שבעה בן הארץ וכלם שלו שלח תשעים הרי
הם שחיטה. היושב עם הארץ בתך סיתן
ושלח ושלחו שר ואשתן שלח יזן ואשתן
שלח שחיטה שר ואשתן שלח יזן לא שבעה עזריה
הנחן יזן ואשתן שר לא שבעה הקרוב ואחרון
שהיה יכול לשחיטה ואשתן שלח שחיטה. וזן
היושב שחיטה שלח יזן שחיטה שלח שר
עזרא הקרוב ואשתן שלח יזן שחיטה שלח יזן
שלח שחיטה עם הארץ בתך סיתן ואשתן שלח
שבעה עשר הארץ שחיטה לא שבעה ואשתן
שלח שחיטה שלח יזן שחיטה שלח שר

עליהן בד״ה שיש שם עדים שנכנסו או שיהה
המשכון בידם אבל אם אמרו הם מעצמם
נכנסו ולא צעקו נאמנין שהפה שאסר
הוא הפה שהתיר. הנגבים שנכנסו לתוך
הבית אין מוחלא אלא מקום רגלי הנגבים
מפני שהן מתפחדין מלבלוש אלא דבר
שיוצלין בעזומין ומה הן מטמאין במקום
הלסתן אוכלין ומשקין וכלי חרש הפתיחין
המשכבות והמרכבות וכלי חרש המוקפין
צמיד פתיל טהורין ואם יש עמהן גוי או אשה
הכל טמא. הנבאים והנגבים שעשו תשובה
והחזירו מעצמן ולא מחמת יראה ואמרו
לא צעקו בכל מה שהיה בבית כשנכנסו הרי
אלו נאמנין אפלו על מקום רגליהם.
המטמא את בית פתוח ומצאו פתוח או
שמצאו פתוח והטהו עולו ולא צעק מומן
כלום כל מה שבבית טהור שאני אומ׳ הנגבים
פתחוהו ומלאו והלכו להם ולא נכנסו.
קדרום שאבד בבית או שהטהו בזוית זו ובא
ומצאו בזוית אחרת הבית טמא שאני אומ׳
אדם טמא נכנס לשם ונטלו. הדר עם עם
הארץ בחצר ושכח כלים בחצר אפלו חסות
מוקפות צמיד פתיל או תיור מוקף צמיד
פתיל הרי אלו טמאין עד שיעשו לתיור מחיצה
גבוהה עשרה טפחים כדי שלא יהיה ברשות
עם הארץ. חבר שהיתה לו מחיצה או
סוכה לפני פתחו של עם הארץ או שהיתה
מחיצה או סוכה של עם הארץ לפני פתחו
של חבר כלים שבסוכה או שבמחיצה טמאין
מפני שיש לעם הארץ בסוכה זו או במחיצה
זו רשות. חבר שהיה גנו למעלה מגנו של
עם הארץ הרי זה שוטח שם כלים ומטח

טהרות והם בחזקתם אע״פי שעם הארץ יכול
לפשוט אתידו ולטנע וכן בעי אינו חושש לא
משום טומאה ולא משום יין נסך. היו
הגנות זה בצד זה או שהיה גנו של עם הארץ
למעלה ושטח החבר כלים או הטיח טהרות
בגנו הרי כל מקום שיכול עם הארץ לפשוט את
ידו ולטנע בחזקת טומאה. שתי חצרות זו
לפנים מזו הפנימית של חבר והחיצונה של
עם הארץ מטח שם החבר כלים ושוטח שם
פירות אע״פי שיד עם הארץ מגעת מפני
שנתפס עליו צנב. חבר החלוקה בפסיפס
וחבר בצד זה ועם הארץ בצד זה טהרותיו טהוקת
אע״פי שיד עם הארץ מגעת מפני שהן ברשות
החבר. חבר שנפל דלו לתוך בורו של
עם הארץ והלך להביא במה יעלו הרי זה
טמא מפני שהוטח עם הארץ שנה אחת.
אשת עם הארץ שנכנסה לתוך בית של חבר
להוציא בגו או בתו או בהמתו כל שבבית
טהור מפני שנכנסה שלא ברשות. קדר
חבר שהטיח קדרותיו והוא מוכר וירד לשתות
הרי הפנימית טהורות והחיצונית טמאות בד״ה
כשהטיחן סמוך לרשות הרבים מפני שהעובדים
והשבים יוצנין בחיצונית בשעת הליכה.
היו רחוקות מרשות הרבים אם היו כלי אומטתי
בידו הכל טמאות מפני שכלי מוכיחין שהוטחו
למכור ויד הכל ממשמשות בהן ואם אין כלי
אומטתו בידו הכל טהורות לפני שחזקתן שלא
צנע בהן אדם. חבר שהטיח אוכלין ומשקין
פתח חטתו הרי אלו טמאין מפני שהעובדים
והשבים ממשמשין בהן.

פרק שלשה עשר

בהן

טמאות ואם הכחישו ואמר לא נטמאו הרי
הן בחזקתן עד שיעידו שנים · היה
עושה עמו בטהרות או בזבחים ולאחר זמן
מצאו ואמ׳ לו בשעה שעשיתי טהרות שעשיתי
עמך נטמאו או זבחים שעשיתי עמך נתפגלו
הרי זה נאמן אבל אם פגע בו ולא אמר לו כלום
ואחר כך פגע בו פעם שניה ואמ׳ לו אינו
נאמן אלא הרי זבחיו בחזקת כשרות וטהרותיו
בחזקת טהרה ״

ב״ך רא״מ דס״ש ״

הלכות שאר טמאות

יש בכללן שלש מצות עשה וזהו פרטן · א׳
דין טומאת נבלה · ב׳ דין טומאת שרץ · ג׳
דין טומאת שכבת זרע · וע״ז מטמאה כשרן
וטומאתה כשרן מדברי סופרים ובאור
מצות אלו בפרקים אלו ״

פרק ראשון

הנבלה אב
מאבות הטמ׳
הטמאות
כזית מבשרה מטמא אדם וכלים במגע
וכלי חרש באויר ומטמא את האדם במשא
לטמא בגדים פורכב הזב · כיצד אדם
שיגע בנבלה נטמא והרי הוא ראשון לטומאה
ואם יגע בכלים אפלו בשעת מגע בנבלה
הרי הם טהורים וכן כלים שעליו טהורים
לפי שהוא ולד ואין ולד מטמא כלים ·

אבל הינוסא את הנבלה מטמא כלים בשעת
נשיאתו שנ׳ והינוסא את נבלתה יכבס בגדיו
ואותן הבגדים ראשון לטומאה ואין מטמא
לא אדם ולא כלי חרש ואפלו בשעת נשיאתו
כמו שבארנו במטמאי משכב ומושב ·
אחד בהמה ואיה בין המותרין באכילה בין
האסורין אם מתו כלן בשרן מטמא בכזית
ושאיטת בהמה טהורה ואיה טהורה מטהרת
אותה בכל מקום ואפלו שחט אולן בעזרה
וקדשים בחון הרי אלו טהורין ואם אירע פסול
בשחיטה הרי זו נבלה ומטמאה במשא כמו
שבארנו בהלכות שחיטה · בהמה
טמאה ואיה טמאה אין השחיטה מועלת
בה ואחד השוחט אותה או הינוחר או החונק
או שמתה כדרכה הרי זו נבלה וכל הנבלות
מבטרפות לענין טומאה בכזית אחד טמאות
ואחד טהורות · מוח הרי הוא כבשר ודם
הנבלה אינו מטמא כנבלה אלא הרי הוא
כמשקין טמאין שאינו מטמא אדם ולא
כלים מן התורה · אלב בהמה טהורה
שמתה טהור שנ׳ ואלב נבלה ואלב טרפה
יעשה וגו׳ מי שאסורו משום נבלה וטרפה
אם הוסאר במשקין המסאירין הרי הם
כאוכלין טמאין שאינו מטמא לא אדם ולא
כלים מן התורה · אלב בהמה טהורה
שמתה טהור שנ׳ ואלב נבלה והינוגע באלב
החופה את הכוליא קודם הפרשה הרי זו
טמא כינוגע בכוליא עצמה שהרי כמה חוטין
מעשכן הימנה באלב · אבל בהמה טמאה
והחיה בין טמאה בין טהורה אחד בשרה
ואחד אלבה לטומאה ומטמא אדם בכזית
כבשר הנבלה · הכוי אלם מטמא כבשרו

פרק שני

הלכות שלוחין ושותפין

שלוחו של אדם כמותו לכל דבר שנאמר (שמות כב) על כל דבר פשע וגו' עד יבוא בעל הבית ויטעון נגד שלוחו ואין שלוחו של אדם כמותו לשבועות ולעדות ולא לקבל ולא לתת ולא לשלוח שלוחו אחר ולא לעשות שלוחין ולא לעשות שותפין ולא לעשות ערבים ולא לעשות אפוטרופוס ולא לעשות אומנין ולא לעשות שומרין ולא לעשות שוכרין ולא לעשות משכנתא ולא לעשות מוכסין ולא לעשות גבאין ולא לעשות מלמדי תינוקות ולא לעשות מלמדי בנות ולא לעשות מלמדי תורה ולא לעשות מלמדי חכמה ולא לעשות מלמדי אומנות ולא לעשות מלמדי שחיטה ולא לעשות מלמדי מילה ולא לעשות מלמדי הוראה ולא לעשות מלמדי חזנות ולא לעשות מלמדי שירה ולא לעשות מלמדי נגינה ולא לעשות מלמדי ספרות ולא לעשות מלמדי חשבון ולא לעשות מלמדי מדידה ולא לעשות מלמדי שקילה ולא לעשות מלמדי מכירה ולא לעשות מלמדי קניה ולא לעשות מלמדי משא ומתן ולא לעשות מלמדי חרישה ולא לעשות מלמדי זריעה ולא לעשות מלמדי בצירה ולא לעשות מלמדי קצירה ולא לעשות מלמדי דישה ולא לעשות מלמדי זרייה ולא לעשות מלמדי בררה ולא לעשות מלמדי טחינה ולא לעשות מלמדי לישה ולא לעשות מלמדי אפיה ולא לעשות מלמדי בישול ולא לעשות מלמדי צלייה ולא לעשות מלמדי תפירה ולא לעשות מלמדי רחיצה ולא לעשות מלמדי סיכה ולא לעשות מלמדי רחיצת פנים ולא לעשות מלמדי רחיצת ידים ולא לעשות מלמדי רחיצת רגלים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הגוף ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הבית ולא לעשות מלמדי רחיצת כל החצר ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הגינה ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הפרדס ולא לעשות מלמדי רחיצת כל השדה ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הכרם ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הבוסתן ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הפרדסים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל השדות ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הכרמים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הבוסתנים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הגינות ולא לעשות מלמדי רחיצת כל החצרות ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הבתים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הגופים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הידים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הרגלים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הפנים ולא לעשות מלמדי רחיצת כל הראש

שחטו בתוך שבעה אין שחיטתו מטהרתו
מידי נבלה מפני שהוא כבשל. השוחט את
הבהמה ומצא בה בן תשעה חי קודם שיהלך
על הקרקע אע"פי שאינו צריך שחיטה כמו
שבארנו שהיא שחיטת אמו מטהרתו אם
נטמאת אמו לא נטמא הוא ואם נתנבלה אמו
הרי הוא טהור שאין היתי מתטמא לא טומאת
כלים ולא טומאת נבלות ואע"פי שהוא כאבר
מאיבריה ואם מת קודם שיפריס על גבי קרקע
הרי הוא טהור ששחיטת אמו מטהרתו.
טרפה שנשחטה אע"פי שהיא טהורה מן התורה
אם צנע בה הקדש נטמא מדברי סופרים וזו
מעלה יתרה שעשו בקדש. בהמה
המקשה לילד והוציא העובר את ידו ואתבה
ואחר כך שחט את אמו האבר שנחתך נבלה
ושאר בשר העובר טהור. שחט את אמו
ואחר כך אתבה האבר כטרפה שנשחטה
ושאר בשר העובר טהור. שחט טרפה
שחוטה שהוא מטמא את הקדש אבל לא
את התרומה. הוציא העובר ידו בין
שחיטת סימן לשחיטת סימן ואתם מצטרף
שחיטת סימן לסימן לטהר האבר מידי נבלה
שחיטת נכרי נבלה ומטמאה במשא
ואפלו ישראל עומד על גבו ושחט בסכין
יפה שחיטה כראוי אחר הנכרי ואחר הסתיה
ואחר גד תושב שחיטתם נבלה וקיוב בעוני
שאף זה מדברי סופרים שהרי טומאת עז
וטומאת תקרובת עז מדבריהם כמו שיתבאר
ובגלל עז נתרחקו הגוים ונאסרה שחיטתם.
ואם תאמר והרי היא אסורה באכילה דין
תורה לא כל האסור באכילה מטמא שהרי
הטרפה אסורה וטהורה ואי אפשר לחייב

כרת על טומאה זו על בית מקדש ואכלת
קדשיו אלא בראיה בדורה. קולית הנבלה
הנוגע בה או נושאה טהור שכל דבר מן
הנבלה שאינו מטמא במגע אינו מטמא ב
במשא נקבה כל שהוא הנוגע בה או נושאה
טמא בד"א בשהיה המוא שבה מתקשקש
שהרי אינו מעלה ארוכה אבל היה עומד
במקומו אם יש כדי להעלות ארוכה לעצם
מבחוץ הרי זו מטמאה במגע ובמשא כבל
האבריים וכבד פרשנו שהקולית היא העצם
הסתום מעצם צדדיו. קולית שחשב עליה
לנקבה ועדין לא נקבה הרי הנוגע בה ספק
שמא יש בדבר ספק אם מחוסר נקיבה
כמחוסר מעשה.

פרק שלישי

נבלת עוף
טהור מטמא
מן התורה
מפי השמועה למדו שזה שנאמר וכל נפש
אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח וכבד וכבס
בגדיו ורחץ במים אינו מדבר אלא באוכל
נבלת עוף טהור בלבד שהוא אסור מעוס
נבלה וטרפה. וכבד היא טומאתה אינה
מטמאה לא במגע ולא במשא ולא כשהיא
בתוך הפה אלא כשהיא בתוך בית הבלעה
שנ' וכל נפש אשר תאכל אינה מטמאה אלא
בבית הנפש וזה שנאמר תאכל לתן שיעור
לטומאתה כשעור אכילה שהוא כזית והרי
נאמר בה וכבס בגדיו וטהר מלמד שהמתטמא
בה מטמא בגדים עד שיפרוש ממטמאיו כמו
שבארנו. כיצד הבולע כזית מנבלת עוף
טהור וצנע בכלים בשעת בלעתו טמא ועשו

ראשון לטומאה היה עצם בארם ובכלי חרש
בשעת בלעתו לא טמאן כמו שבארט בשאר
אבות הטומאות ואחר שבלע איט מטמא
שאר כלים שהיה הוא כבל ראשון לטומאה
אחר שפירש ממטמאיו שאע"פ שעטן עבלה
והערב השמש איט מטמאה כלים. אין
נבלת עוף טהור צריכה מחשבה לטמא טומאה
זו החמורה אלא כיון שבלע ממנה כזית מכל
מקום הרי זו מטמאה בבית הבלעה חשב
עליה לאכילה הרי זו מטמאה טומאת אוכלין
והרי היא כאוכל ראשון לטומאה אע"פ שלא
עשה בה טומאה אחרת אינה צריכה הכשר.
פרה אדומה ושעירים הנשרפין איט כן
אע"פ שהן מטמאין המתעסק בהן אם
חשב עליהן לאכילה צריכין שהגע בהם
הטומאה ואחר כך יטמאו טומאת אוכלין.
כזית מנבלת בהמה שהחבו בכוש והכניסו
להוך פיו מעי האשה מלמטה או שהכניסו
לבית בלעתו של חברו במקום שנבלת העוף
מטמאה הי זה מטמא משום יושא לא
משום יוגע כמו שבארט בתחלת הספר.
הכורך כזית מבשר נבלת העוף הטהור
בחזרת וכוסה בה ובלעו אע"פ שלא עשה
בגדוט הי זה טמא ברכו בסיב ובלעו הי זה
טהור. הבלע נבלת עוף טהור ואחר
שבלעה הקיאה קודם שתתאכל הי זו אינה
מטמאה בגדים משתנא לגדוט בשעה שמקיא
שאינו מטמאה בבית הנפש אלא בשעת
הבלעה ומקצתו בחוץ בתוך פיו אם יש
בבית הבלעה כזית הי זה טמא ואם לא טהור
בלע ממוה אבר שלם שאין בו כזית איט
מתטמא אפלו נטל צפור ואכלה אם יש בה

כזית נטמא ואם לאו טהור. הכנפים
והעצה אע"פ שהן נאכלין ומתטמאין ומטמאין
טומאת אוכלין איט מצטרפין בנבלת העוף
הטהור לכזית אבל המקומות הרכין הקרובין
לבשר מן החרטום והצפרנים הרי הן כבשר
ומצטרפין לכזית. ראשי אגפים וראש
הזנב והעצמות אפלו הרכות איט מצטרפין.
האוכל מנבלת עוף הטהור מן העצמות
הרכין או מן הגידין ומן השלל של בעיס
ומן הדם והבשר ומן החי ממט הי זה טהור
אבל האוכל מן האשכול של בעיס ומן הקרקע
ומבני המעים אם שהמחה את החלב באור
ונמעו הי זה טמא באוכל מבשרה שהשותה
בבלל אוכל המחהו בחמה ונמעו טהור שהי
הסריחו. נבלת העוף הטהור שנפסדה
מלאכל הכלב טהורה וכן אם יבשה כחרס
ואינה יכולה להשרות בפושרין מעת לעת
ולחזור לבמות שהיתה הי זו טהורה והאוכל
נבל של נבלת העוף הטהור הרי זה טהור.
עוף טהור שנטרף ונשחט שחיטה כשרה שחיטתו
מטהרתו ואפלו נשחט בעזרה ואם נמלק
ונמצא טרפה אין מלקיתו מטהרתו. נמצאת
אומ' שהשוחט עוף טהור בין בחוץ בין בפנים
בין קדשים בין חולין הי זה טהור והמולק
חולין בפנים או שמלק קדשים בחוץ הי אלו
מטמאין בגדים בבית הבלעה. המולק
קדשים בפנים אם היו ראויין לקרבן ולא
נמצאו בהן מומין שבארט במקומין הי אלו
טהורין כוצא בו עלה ערופה שנערפה
כהלכתה טהורה כפרה כתוב בה כקדשים
וכן אם נשחטה אחרי דרתה לגחל אע"פ
שאסורה בהניה הכילה אותה שחיטתה מידי

פרק כ"ג

ויהי דבר יי אלי לאמר בן אדם שתי נשים בנות אם אחת
היו בנעוריהן זנו במצרים בחיקם זנו שמות שדיהן
נבעלו ושמות בתוליהן ותהיינה לי ותלדנה בנים ובנות
ושמותיהן אהלה הגדולה ואהליבה אחותה ותהיינה לי
ותלדנה בנים ובנות ושמותיהן שומרון אהלה ויורושלם
אהליבה ותזן אהלה מעלי ותעגב על מאהביה אשור
קרובים לבושי תכלת סגנים ופחות כולם בחורי חמד
פרשים רכבים על סוסים ואת כל בחוריה מבחרי בני
אשור כולם ובכל אשר עגבה בגלוליהם כולם ואת
תאותה לא עזבה כי בדרכה שכבו ואתם בעת דדי
נבולם ויצקו זנונם עליה ותתן את תזנותיה עליהם
את כל בחורי אשור ובכל אשר עגבה בגלוליהם כולם
ותטמא ואת תזנותיה מצרים לא עזבה כי אתה שכבו
בנעוריה ואתם בעת דדי נבולם ויצקו זנונם עליה
ותתן את תזנותיה עליהם ותתגל ערות זנונה ותגל
ערות מערותיה ותקץ נפשי מעליה כאשר קצה נפשי
מעל אחותה ותרב את תזנותיה לזכר ימי נעוריה
אשר זנתה בארץ מצרים ותעגב על פלגשיהם אשר
בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם ותפקדי
את זמת נעוריך בעצור מצרים שדיך למען נעוריך
לכן אהלה אהליבה כה אמר אדני יי הנני מעיר את
מאהביך עליך את נפשך קרעה מהם ואעירה עליך
מכל סביב בני בבל וכל כשדים פקוד ושוע וקוע וכל
בני אשור אתם כולם בחורי חמד פחות וסגן כולם
שרי מרכבה כולם רוכבי סוסים ובאו עליך ברכב
משאות עם קהל ויצרו עליך מגן וצנה וקובעת ונתתי
לפניהם משפט ושפטוך במשפטיהם ושפטוך ונתתי
קנאתי בך ועשו אתך בחמה יסירו אפך ואזנך ויתרך
יקחו ואפך ואזנך יפלו ולקחו בניך ובנותיך ואחריתך
תאכל באש יקחו בניך ובנותיך ואחריתך תאכל באש
והפשיטוך את בגדיך ולקחו את כלי תפארתך והשביתי
זמתך מעליך וזנונך מארץ מצרים ולא תשאי עיניך
אליהם ואת מצרים לא תזכרי עוד כי כה אמר אדני
יי הנני נתנך ביד אשר שנאת ביד אשר נפשך קרעה
מהם ועשו אתך בשנאה ולקחו כל יגיעך והניחוך
ערומה ועריה וגלה ערות זנונך וזמתך ועריך זנונך
על הגוים אשר זנית בגלוליהם בדרך אחותך הלכת
כוסה ועמוקה תשתי לשחוק ולקלס תכיל כוס שכרון
ויגון כוס שמה כוס אחותך תשתי ומלאת והרחבת
לשחוק ולקלס תכיל כוס שכרון ויגון כוס שמה כוס
אחותך תשתי ומלאת והרחבת לשחוק ולקלס תכיל
כוס שכרון ויגון כוס שמה כוס אחותך תשתי ומלאת
והרחבת לשחוק ולקלס תכיל כוס שכרון ויגון כוס
שמה כוס אחותך תשתי ומלאת והרחבת לשחוק ולקלס
תכיל כוס שכרון ויגון כוס שמה כוס אחותך תשתי
ומלאת והרחבת לשחוק ולקלס תכיל כוס שכרון ויגון
כוס שמה כוס אחותך תשתי ומלאת והרחבת לשחוק
ולקלס תכיל כוס שכרון ויגון כוס שמה כוס אחותך
תשתי ומלאת והרחבת

כשהיה מטמא ואם לא טהור ואפלו באוכלין
טמאין איט מטמא · בד״א במקצת השרץ אבל
שרץ שיבש ושלדו קיים או שנשרף הוא יל
ותבנית כלו עומדת הי זה מטמא וקרוב
בעיני שטומאה זו מדבריהם · כזית מן
הנבלה או כעדשה מן השרץ שצמקו וחסרו
טהורין פחות מכעדשה מן השרץ ופחות
מכזית מן הנבלה שתפחו ועמדו על כשיעור
מטמאין מדברי סופרים הוא כשיעור בתחלה
וצמקו וחזרו ותפחו עד שהגיעו לשיעורן הרי
אלו מטמאין כשהיו דין תורה וכן אתה אומ
בכזית מן המת · השרץ איט מטמא עד
שיעורה הותנו ראשיה אע״פי שעדין הראש
מעורה בעור הגוף ואע״פי שהם מפרכסין
כזנב הלטאה הרי אלו טמאין · שאר שקצים
ורמשים כלן כגון צפרדע והנחש והעקרב
וכוצא בו אע״פי שהן אסורין באכלה הי הן
טהורין מכלום ואפלו כאוכלין טמאין אינם
ואין לך בכל השרצים כלן שמטמא במותו
חוץ משמונה המינין המפורשין בתורה ״

פרק חמישי

שכבת זרע
אבמאבות
הטמאות

מטמא אדם וכלים מגע וכלי חרס באויר
ואינה מטמאה במשא ואין המתטמא בה
מטמא בגדים בשעת מגעו ואחר הוגע בה
או הרואה אותה בבשרו שנהם ראשון לטומאה
דין תורה · וכמה שיעורה לוגע בבעדשה
ולרואה בכל שהוא ואין הרואה טמא עד
שתצא ממנו ויחתם פי האמה שנ׳ אשר תצא
ממנו שכבת זרע לפיכך אפלו ראה בקיסם

והוא הגיעה לפי האמה נטמא ואחר הרואה
מחמת בשר או הרואה באונס הרי זה טמא ·
אין שכבת זרע של קטן מטמאה עד שיהיה
בן תשע שנים ויום אחד · שכבת זרע אדומה
טהורה עד שתהיה לבנה ונמשכת וכל שכבת
זרע שאין כל גופו של אדם מרגיש בה אינה
מטמאה לפיכך אם ראה בלא קושי ובלא תאוה
אינה מטמאה משום שכבת זרע נעקרה
בהרגשה אע״פי שיצא שלא בהרגשה מטמאה ·
המהרהר בלילה וראה ששמש בחלום ונמצא
בשרו חם אע״פי שלא מצא שכבת זרע הרי זה
טמא כיון ששמש בחלום כבר ראה בהרגשה
לפיכך מצא בשרו חם והיתה מעט ונתקנחה
בבשרו או בכליו ולפיכך לא מצא לחלוחית ·
הרהר ולא מצא בשרו חם או שמצא בשרו חם
ולא הרהר טהור · המטיל מים וראה מים
חלקים או עכורים בתחלה טהור ראה אותן
באמצע או בסוף הרי זה טמא היו המים
שהטיל כלן חלקים מתחלה ועד סוף או
עכורין הרי זה טהור היו לבנים ונמשכן טמא
והמטיל טפים עבים מתוך האמה טהור ·
בעל קרי שטבל ולא הטיל מים קודם שיטבל
כשיטיל המים טמא מפני שנחשם שכבת זרע
איך יוצאין אלא כשיטיל מים בד״א בחולה או
בזקן אבל ילד בריא טהור מפני שהוא יורה
שכבת זרע בחזקה כחן והיא כלה ונתקרת מן
האמה · עד כמה הוא ילד כל זמן שעומד
על רגלו אחת ויעלו או חולן מעלו ואם איט
יכול לעשות כן מפני חליו הרי זה חולה לענין
זה וכל אשה ששמשה מטתה וירדה וטבלה
קודם שתקנח עצמה יפה יפה הרי היא
בטומאתה · אחר האיש ואחר האשה

פרק ששי

כלי ולכך כיס ש"מ עמוק מעשרה טפחים
ולכך מושך ועולה מעלה
ולכך מושך ועולה מעלה
כיון שהוא קשור בחבל
קנין שלוחין לגבי מקבל
שלוחו של אדם כמותו
שלוחו של אדם כמותו
שלוחו של אדם כמותו

פרק שביעי

פרק שמיני

פרק תשיעי

הכהן ראשון
ובנו מימינו
ושחוטין לו
מצפון ושחיטת עבודת יום
ושחיטת חטאת העם שעומדת
לשחוט ואם עבר ושחט חוץ
למקומן ושחט שלמי
העם ואחר כך שחט חטאת
העם אינו חייב אלא אחת
שכל עבודות יום עכובין זו
לזו ואין דחוקין זה את זה
אבל חטאת העם ושלמי
העם אינן עכובין זה לזה
ואין עכובין לחטאת
שחיטתן בצפון ואם שחט
חטאת העם ושלמי העם
קודם לחטאת יחזור
לחטאת ויעלה לו ואם
עבר ושחט חטאת העם
קודם לשלמי העם יחזור
לשלמי העם ויעלה לו
ואם עבר ושחט שלמי
העם קודם לחטאת
יחזור לחטאת ויעלה לו
ואם עבר ושחט חטאת
העם ושלמי העם קודם
לעולה יחזור לעולה
ויעלה לו ואם עבר
ושחט עולה קודם
לחטאת העם ושלמי
העם יחזור לעולה
ויעלה לו ואם עבר
ושחט חטאת העם
ושלמי העם קודם
לשלמי נזיר ושלמי
נזיר עכובין זה לזה
ואין עכובין לחטאת
ולעולה ואם עבר
ושחט שלמי נזיר
קודם לחטאת העם
ולעולה יחזור לשלמי
נזיר ויעלה לו ואם
עבר ושחט חטאת
העם קודם לשלמי
נזיר יחזור לחטאת
העם ויעלה לו ואם
עבר ושחט עולה
קודם לשלמי נזיר
יחזור לעולה ויעלה
לו ואם עבר ושחט
שלמי נזיר קודם
לשלמי העם יחזור
לשלמי נזיר ויעלה
לו ואם עבר ושחט
חטאת העם קודם
לשלמי נזיר יחזור
לחטאת העם ויעלה
לו ואם עבר ושחט
עולה קודם לשלמי
נזיר יחזור לעולה
ויעלה לו ואם עבר
ושחט שלמי נזיר
קודם לשלמי נזיר
יחזור לשלמי נזיר
ויעלה לו ואם עבר
ושחט חטאת העם
קודם לשלמי נזיר
יחזור לחטאת העם
ויעלה לו ואם עבר
ושחט עולה קודם
לשלמי נזיר יחזור
לעולה ויעלה לו
ואם עבר ושחט
שלמי נזיר קודם
לשלמי נזיר יחזור
לשלמי נזיר ויעלה
לו ואם עבר ושחט
חטאת העם קודם
לשלמי נזיר יחזור
לחטאת העם ויעלה
לו ואם עבר ושחט
עולה קודם לשלמי
נזיר יחזור לעולה
ויעלה לו ואם עבר
ושחט שלמי נזיר
קודם לשלמי נזיר
יחזור לשלמי נזיר
ויעלה לו ואם עבר
ושחט חטאת העם
קודם לשלמי נזיר
יחזור לחטאת העם
ויעלה לו ואם עבר
ושחט עולה קודם
לשלמי נזיר יחזור
לעולה ויעלה לו
ואם עבר ושחט
שלמי נזיר קודם
לשלמי נזיר יחזור
לשלמי נזיר ויעלה
לו ואם עבר ושחט
חטאת העם קודם
לשלמי נזיר יחזור
לחטאת העם ויעלה
לו ואם עבר ושחט
עולה קודם לשלמי
נזיר יחזור לעולה
ויעלה לו ואם עבר
ושחט שלמי נזיר
קודם לשלמי נזיר
יחזור לשלמי נזיר
ויעלה לו ואם עבר
ושחט חטאת העם
קודם לשלמי נזיר
יחזור לחטאת העם
ויעלה לו ואם עבר
ושחט עולה קודם
לשלמי נזיר יחזור
לעולה ויעלה לו
ואם עבר ושחט
שלמי נזיר קודם
לשלמי נזיר יחזור
לשלמי נזיר ויעלה
לו ואם עבר ושחט
חטאת העם קודם
לשלמי נזיר יחזור
לחטאת העם ויעלה
לו ואם עבר ושחט
עולה קודם לשלמי
נזיר יחזור לעולה
ויעלה לו ואם עבר
ושחט שלמי נזיר
קודם לשלמי נזיר
יחזור לשלמי נזיר
ויעלה לו ואם עבר
ושחט חטאת העם
קודם לשלמי נזיר
יחזור לחטאת העם
ויעלה לו ואם עבר
ושחט עולה קודם
לשלמי נזיר יחזור
לעולה ויעלה לו

פרק עשירי

שבקדש מטמאין משקה אחר או אוכל אחר
ואין צריך לו שאין מטמאין כלום. לפיכך
קדרה שהיא מלאה משקין וצנע בהן טבול
יום אם היה משקה האולין הכל טהור ואם
היה משקה תרומה המשקין הפסולין והקדה
טהורה ואם היו ידיו טמאות הרי המשקה
טמא בין משקה תרומה בין משקה חולין
וזה חומר בדיה מה שאין כן בטבול יום.
וחומר בטבול יום מידיה טמאות שספק
טבול יום פוסל מספק וספק הידיה טהור
כמו שיתבאר ואחד טהור שידיו טמאות
או טבול יום שידיו טמאות הה זה מטמא
משקה חולין ועושה אותן תחלה לטמא
אוכלין ומשקין כמו שבארנו. ומאחר
שמשקה שיצא מטבול יום במשקין שיצנע בהן
טבול יום אם נפלו מרוקו או ממימי רגלין על
כבר של תרומה הה זה טהור מפני שהן במשקין
שיצנע בהן. מכל אלו הדברים שהקדמנו
לבארם אתה למד שאדם יהיה אב הטומאה
ויהיה ראשון לטומאה מדברי תורה ולעולם
לא יהיה אדם שני אלא מדברי סופרים והוא
האוכל אוכלין טמאין או השותה משקים
טמאין או הבא ראשו ורובו במים שאובים
שכל אלו כשני לטומאה מדבריהם.
וכן שאר כל הכלים חוץ מכלי חרש יהיו אב
הטומאה ויהיו ראשון לטומאה מדברי
תורה ולא יהיה הכלי לעולם שני לטומאה אלא
מדברי סופרים שאם יטמא במשקין טמאין
יהיה שני מדבריהם כמו שבארנו. כבר
בארנו שכלי חרש לא יהיה אב הטומאה
לעולם לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים
ויהיה ראשון לטומאה מדברי תורה ושני

מדבריהם אם נטמא במשקין כשאר הכלים
ולא יהיה האדם ולא הכלים שלישי ולא רביעי
לעולם לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים.
האוכלין לא יהיו אב הטומאה לעולם לא מדברי
תורה ולא מדברי סופרים ויהיו ראשון ושני
מדברי תורה שאדם או הכלי שהוא ראשון
לטומאה אם צנע באוכל עשהו שני ויהיו
האוכלים הטבעין שלישי ורביעי לטומאה
מדברי סופרים בלבד. המשקין יהיו אב
הטומאה מדברי תורה כגון מי חטאת ורוקו
של זב ומימי רגלין ויהיו ראשון לטומאה מדברי
תורה כגון אם צנע באב מאבות הטומאות.
וכן אם צנע המשקין כולד הטומאה בין אדם
בין כלים נטמאו מדברי תורה והרי הם
כראשון לטומאה לטמא לאחרים מדבריהם
וכן אם צנע בשני בין באדם בין בכלים בין
באוכלין נעשו ראשון לטמא אחרים מדברי
סופרים כמו שבארנו ויהיו המשקין שלישי
ורביעי מדבריהם כיצד אם צנע טבול יום
במשקה תרומה עשהו שלישי ואם צנע במשקה
קדש עשהו רביעי ואין אתה מוצא משקים
שניות לעולם ולא משקה שאינו תחלה חוץ
ממשקה טבול יום או מחוסר כפורים בקדש
כמו שבארנו שהוא פסול מדבריהם.

פרק אחד עשר

כל מקום שנאמר באוכלין
פסול הוא שיהיה האוכל עצמו טמא ולא
יטמא אוכל אחר אלא אם צנע באוכל אחר
הרי הוא טהור. הראשון שבאולין טמא
ומטמא השני פסול ולא מטמא ואין שני

פרק שנים עשר

פרק ארבעה עשר

לבתחלה ואם טבל ועשה טהרותו טהרות
ספק טומאה הצפה על פני המים כיצד
שרץ שהיה צף על פני המים בין שהיו המים
בכלים או בקרקעות וירד למים אפלו אין
שם אלא מלא אדם וטומאה הי זה טהור
עד שידע ודאי שצע ולא אמרו ספק טומאה
צפה טהור אלא לשרץ בלבד וכל הנתלין
והצרדין הי הן כמוטאין. שרץ שהיה
מונח בכלי וכלי צף על פני המים או שהיה
מונח על המת או על הנבלה ואפלו כמוחה
בשר הנבלה או בשר המת שעלו שתחתו או
שהיה מונח על שכבת זרע הצפין על פני
המים הי זה כמונח על הארץ שספקו בשות
היחיד טמא כמו שבארנו. היה שרץ על גב
שרץ צף על פני המים הרי זה כטומאה עבה
שצפה על פני המים וספקו טהור. היה
מונח על גב מי חטאת צפין על פני המים
הי זה ספק אם כמונח או איינו כמונח לפיכך
יראה לי שספקו טהור. כדרך שטהרו
חכמים ספק טומאה צפה על פני המים
בין בכלים בין בקרקעות כך טהרו ספק
טהרה צפה על פני המים בין בכלים בין
בקרקעות. כיצד עריבה שהיא טמאה
וכבר של תרומה כרוך בסיב או בניר
ונתן בתוכה ויירדו לתוכה מי נשמים ו
ונתמלאת ונתפשט הניר והי הכבר צף על
פני המים והניר מבהיל בינו לבין המים וספק
צע כדו בעריבה ספק לא צע הרי הוא
בטהרתו מפני שהוא צף. שרץ שנמצא על
גב בור בתוך הגת לתרומה ספקו טמא
ולטעלין ספקו טהור מפני שהוא טומאה
צפה. ספק משקין לטמא אחרים

טהור ולטומאת עצמן טהור כיצד היה מקל
בידו ובראשו משקין טמאין וזרקו לבין
כבדות טהורות ספק צע המשקין בכבדות
או לא צע הי אלו טהורות וכן אם נסתפק
לו אם צע משקין אלו הטמאין במשקים
אחהם או לא צע הי המשקין האחרים
טהורין. אבל טמא שפשט ידו או רגלו
לבין משקין טהורין או שזרק ככר טמא לבין
משקין טהורין ספק צע במשקין ספק לא
צע הי אלו טמאין בספק וכן כל כיוצא בזה
. חבית שהיא מלאה משקין ופשט
הטמא את ידו לאוירה ספק צע במשקים
ספק לא צע המשקין טמאין והחבית טהורה
שאין ספק המשקין מטמא. וכן אם
נבצעו משקין טמאין מספק לאויר החבית
הי החבית טהורה והמשקין שבתוכה
טהורין שאינן מתטמאין אלא מן החבית ואם
נתערבו משקין אלו הספק במשקין שבחבית
הי כל המשקין שבחבית טמאין בספק
והחבית טהורה וכן אם נפל משקין אלו
לתוך התנור הי התנור והפת טהורין.
המרבן ביתו במים טמאין או שזלגן והיו
שם טהרות ספק נתנו עליהן ספק לא נתנו
ספקן טהור זלף משקין טהורין וטמאין
בתוך הבית ונמצאו אחר כך משקין על
הכבר של תרומה נטלה ונשאל עליה הרי
זו טהורה שספק המשקין לטמא טהור.
הניח הכבר עד שצבו המים שעליה הי
זו טמאה בספק שספק טומאה בשות
היחיד טמא כמו שיתבאר והי אין כאן
משקין אלא כבר שהוא ספק טומאה ספק
טהרה ספק יהם להתטמא בין לטמא אחהם

פרק חמשה עשר

פרק ששה עשר

שתלך לית עזרה היכל עזרה ועזרה
חוץ לה הא עזרה בין היכל ובין
חוץ לה ושתי עזרות ושלש בהר
הבית ושלשתן עזרת נשים ועזרת
ישראל ועזרת כהנים ועזרת נשים
היתה מקפת אותן מבחוץ ועזרת
ישראל ועזרת כהנים היתה מקפת
את המזבח ואת ההיכל ועזרת
כהנים היתה מקפת את המזבח
ואת ההיכל ועזרת ישראל היתה
מקפת את עזרת כהנים ועזרת
נשים היתה מקפת את עזרת
ישראל ועזרת נשים היתה
מקפת את כולן ומה היתה
עזרת נשים שהיתה מקפת את
כולן שהיתה ארכה ורחבה
מאה ואחת עשרה אמה ולא
היתה מחולקת אלא שהיו
עומדין בה נשים מבחוץ
ואנשים מבפנים ושרים
ומשמשים מבפנים ושמחת
בית השואבה היתה שם
ומפני מה קורין לה עזרת
נשים שהיו נשים עומדות
בה למעלה ומסתכלות
בשמחה כדי שלא יהיו
דעתן קלה עליהן ומה היו
עושין בשמחת בית השואבה
חסידים ואנשי מעשה היו
עושין לפניהם בשעה שהיו
שרים בה בידיהם ספרים
בידיהם ומוצאין בהם
ואומרים לפניהם דברים
שמחים ולויים עומדים
בכנורות ובנבלים ובחלילים
ובמצלתים ובשאר כלי שיר
על חמש עשרה מעלות
היורדות מעזרת ישראל
לעזרת נשים כנגד חמש
עשרה שיר שבתהלים
שעליהם היו לויים עומדים
בכלי שיר ואומרים אותן
ומה היה שם שער
ניקנור היה שם שער
מזרחי לעזרת נשים
ושנים היו בו בצדדיו
לשכה אחת לימין
השער ולשכה אחת
לשמאל השער לשכת
הנזירים היתה לימין
השער ולשכת חשמונאי
היתה לשמאל השער
ולשכת הנזירים למה
נקרא שמה לשכת
הנזירים שהיו נזירים
בה ומגדלין בה שערן
ומבשלין בה שלמיהן
תחת הדודים ורואין
את הנס שהיה לפנים
מן הנס שהיה נס
גדול היה שם בלשכת
חשמונאי למה נקרא
שמה לשכת חשמונאי
שהיו בני חשמונאי
קוברין בה את עצמותיהן
של בני בתוסי שהיו
מתוך תחתיה ולא
הרגישו בו ולא
הרגישו בו עד שבא
יוחנן כהן גדול
מבבל ועמד בה
ונתן עיניו בכותל
ראה סדק אחד
שהיה בכותל ירד
ומצא שם ארון
אחד נפתחו ומצאו
שם שני מתים
שהיו מוטלים
שם ולא הרגישו

פרק שבעה עשר

חושבין על בני עירות.

עמו ואינו מוכיח אותה הרי זה חוטא בשבילה ונענש עליה שהרי יכול למחות בה ולא מיחה ואם מיחה ולא קבלה עליו הרי זה נקי ואין עליו עון שהרי מיחה ואינה מקבלת ממנו ואם היה מוכיח אותה ומלמדה ומזהירה ומיראה ומצוה לה ללכת בדרכי הצדיקים ולהתרחק מדרכי הרשעים ומלמדה מוסר ומדרכי ארץ ומנהגי הנשים ומצוה לה לשמור עצמה ולהתרחק ממנו ולא יהיה מצוי עמה בבית ולא בדרך ולא בשוק ולא בשום מקום שיש חשש שיבואו לידי דבר ערוה ואם הי

פרק שמונה עשר

פרק תשעה עשר

טמא ואחד טהור אכל את אחד מהן ועשה
טהרות ובא אברו ואכל השני ועשה טהרות
אם נשאל זה אחר זה שניהם טהורין מפני
שהן ספק רבי סופרים שהוא מכלל הספקות
שטהרו אכילים כמו שבארנו נשאלו
שניהם כאחת או ששאל עליו ועל אברו שניהן
טמאין מספק וטהרותיהן נשרפות שהרי
ודאי אחת מן הטהרות טמאה ואפלו ככר
אחת טמאה שנתערבה במאה ככרות טהורות
הרי כלן טמאות וישרפו ככר טמא
שנתערבה בתשעה ככרות ובאו אחשה בני
אדם אחרונים ואכל האחשה הנשא ככרות
מהן ובאו אחשה בני אדם אחרונים ואכל
האחשה הנשארים הרי הראשונים טמאין
שאין להם אנשים אחרים שיתלו בהן והאחשה
אנשים אחרונים טהורין מפני שהם תולין
בראשונים שני שבילין אחד טמא ואחד
טהור והלכו בהם שני אנשים איש אחד
טהור ואיש אחד טמא אפלו היה האחד
תלוי הרי הטהור תולה בתלוי ואומרין זה
הטהור הלך בשביל הטהור והרי הוא בטהרתו
וזה התלוי הלך בשביל הטמא אע"פ שנשלו
שניהם כאחת

פרק עשרים

כל מקום
שהוא רשות
הרבים
לענין שבת כך הוא רשות הרבים לענין טומאה
ואר בעמות הסמוכות לרשות הרי הם
כרשות הרבים לטומאה וכן הכרמלית כגון הים
והאכמונית הרי הם כרשות הרבים לטומאה
יש שם מקומות אע"פ שהם רשות

היחיד לשבת הרי הם כרשות הרבים
לטומאה ואלו הן השבילין המפולשים לשיחין
ולבורות ולגתות והבקעה המוקפת גדר
בימות החמה ובסילקי מלכים שהוא בנין
רחב הרבה לעמד בו אנשי המרכבה ויש
לו פתחים הרבה פתוחים לרשות הרבים
והפורן והוא בנין הגדול שיש לו שני פתחים
זה כנגד זה ואחד שהרבים נכנסין בפתח
זה ויוצאין בפתח אחר וכן מבואות
היורדין לים או לנהר אע"פ שגדורין מכאן
ומכאן ורבים מטפסין ועולין בהן והפיסוחות
והמרחצאות הרי הן כרשות הרבים לטומאה
וכן כל העזרה כרשות הרבים לטומאה
הגנה בזמן שהיא משתמרת רשות היחיד
ובזמן שאינה משתמרת רשות הרבים
לטומאה וכן בסילקי גדולה בזמן שפותחין
אותה רשות הרבים לטומאה ובזמן שנועלין
אותה רשות היחיד לכל הבקעה המוקפת
גדר בימות הגשמים רשות היחיד לשבת
ולטומאה ואם לא היתה מוקפת הרי היא
רשות היחיד לטומאה בלבד ובקעה שעברו
עליה ימות הגשמים הרי היא רשות היחיד
לטומאה אפלו בימות החמה ואלו הן ימות
החמה משתעקר התבואה ואלו הן ימות
הגשמים משתרד רביעה שניה בין העגולים
של ענבים לזוגן רשות הרבים לטומאה
כרם שלפני הבוצרים רשות היחיד לטומאה
אימתי בזמן שהרבים נכנסין ברוח זו
ויוצאין ברוח שכנגדה שאר כל
המקומות אין מאלו שבארנו הם שהם
רשות היחיד לשבת כך הם רשות היחיד

הלכות טומאת אוכלין

פרק ראשון

כל אוכל הראוי
לאכל אדם
ואוכלין ומשקין וכלי חרס יש שהן
מקבלין טומאה ואינן מטמאין
כלל ויש שהן מקבלין ומטמאין
אבות הטומאה ואינן מטמאין
אלא אב אחד ויש שהן מקבלין
ומטמאין אבות הטומאה ומטמאין
אחרים ויש שהן מקבלין ומטמאין
אבות הטומאה ומטמאין אחרים
ומטמאין אבות הטומאה ואינן
מטמאין אחרים ויש שהן מקבלין
ומטמאין אבות הטומאה ומטמאין
אחרים ומטמאין אבות הטומאה
ומטמאין אחרים ומטמאין אבות
הטומאה ואינן מטמאין אחרים
ויש שהן מקבלין ומטמאין אבות
הטומאה ומטמאין אחרים ומטמאין
אבות הטומאה ומטמאין אחרים
ומטמאין אבות הטומאה ואינן
מטמאין אחרים ויש שהן מקבלין
ומטמאין אבות הטומאה ומטמאין
אחרים ומטמאין אבות הטומאה
ומטמאין אחרים ומטמאין אבות
הטומאה ומטמאין אחרים ומטמאין
אבות הטומאה ואינן מטמאין
אחרים ויש שהן מקבלין ומטמאין
אבות הטומאה ומטמאין אחרים
ומטמאין אבות הטומאה ומטמאין
אחרים ומטמאין אבות הטומאה
ומטמאין אחרים ומטמאין אבות
הטומאה ומטמאין אחרים ומטמאין
אבות הטומאה ואינן מטמאין
אחרים ויש שהן מקבלין ומטמאין
אבות הטומאה ומטמאין אחרים
ומטמאין אבות הטומאה ומטמאין
אחרים ומטמאין אבות הטומאה
ומטמאין אחרים ומטמאין אבות
הטומאה ומטמאין אחרים ומטמאין
אבות הטומאה ומטמאין אחרים
ומטמאין אבות הטומאה ואינן
מטמאין אחרים ויש שהן מקבלין
ומטמאין אבות הטומאה ומטמאין
אחרים ומטמאין אבות הטומאה
ומטמאין אחרים ומטמאין אבות
הטומאה ומטמאין אחרים ומטמאין
אבות הטומאה ומטמאין אחרים

שבה ואם חשב עשו לקדרה יהיו מתאוים
הקטן מתיעץ עם הגדול יקרוב
והחבלים וחלות הדיוט וכל כיוצא בהן
וחמאה וגבינה וביצים וקיבה
או שהם חדשים או קיטרים וקלט
כגון לחם וסאה ושעבים וזיתים וכוסות כסף
שאוכלין אותה וכל שאינו ניתר לאוכל כדרך
היה זה עיקור וזה אינו עיקור אלא אם כן
חשב עליו ויהנו לאוכל כדרך וזה וזה אינו
עיקור אותה עד שיכלה מהלך כחוד שערה
ועקרין ונהנין הקדירה הסאר עד וכן יוקד וכן
על גחלת ובכל וכן שלוק השכוה ועקרין כ
היוצא מהן עיקור לא תאכלון שאוכלין
הגוים והעכו וקדרות וכלים וקדרה וקדרה
ואין מטמאין עד שיהא על האוכלין כ"ש
ואין מטמאין עד שיהא בהן כזית בכדי אכילת
הסעודה ולא יהיו פרורין ושהא הקדירה
ואין מטמאין וכן שקורי הקוסטר אינן כ
שיהא והי חלק עליה הי זה עיקור
אוכל שהיה בעין מי שרוצה בהן מי שהיה
ורשומים ישנם שהוא כעין ועצמות הזב או
בשר המת הרי הוא עיקור ומטמא אלא מטמאי
מגעו ומשאו הוא עיקור אין אם עיקר
שאוכלין אותה אלא שסכה ועקרין שהיו
כלבי אוכל שהרי הוי שרוצה בהם שהרי אוכלין
ומטמאין כך הין עיקור אותה אלא זה שהם
ושעבים שלה הם הן עיקור הוא
הרי הן כמוהו הוי שרוצה בהן שעה
ואלו הם עיקור עיקור אותה ואלו
פ שהם אוכלין עיקור אוכלין הם שהרי אוכלין
להטות בהן ולא ישתו שהוא מאכלות
ומשתה הרי הן הוא עיקור ואינו מטמא
ומשרה הרי הן כמוהו הוי שרוצה בהן שעה
עשה ואם חשב עשו לקדרה יהיו מתאוים
אותה עיקור

שהם אוכלין עיקור אותה אוכלין
ואם חשב עשו לקדרה יהיו מתאוים
אותה עיקור אוכלין אותה ואם חשב עשו
שהם אוכלין עיקור אותה אוכלין
והמבלין וחלות הדיוט וכל כיוצא בהן
וחמאה וגבינה וביצים וקיבה
או שהם חדשים או קיטרים וקלט
כגון לחם וסאה ושעבים וזיתים וכוסות כסף
שאוכלין אותה וכל שאינו ניתר לאוכל כדרך
היה זה עיקור וזה אינו עיקור אלא אם כן
חשב עליו ויהנו לאוכל כדרך וזה וזה אינו
עיקור אותה עד שיכלה מהלך כחוד שערה
ועקרין ונהנין הקדירה הסאר עד וכן יוקד וכן
על גחלת ובכל וכן שלוק השכוה ועקרין כ
היוצא מהן עיקור לא תאכלון שאוכלין
הגוים והעכו וקדרות וכלים וקדרה וקדרה
ואין מטמאין עד שיהא על האוכלין כ"ש
ואין מטמאין עד שיהא בהן כזית בכדי אכילת
הסעודה ולא יהיו פרורין ושהא הקדירה
ואין מטמאין וכן שקורי הקוסטר אינן כ
שיהא והי חלק עליה הי זה עיקור
אוכל שהיה בעין מי שרוצה בהן מי שהיה
ורשומים ישנם שהוא כעין ועצמות הזב או
בשר המת הרי הוא עיקור ומטמא אלא מטמאי
מגעו ומשאו הוא עיקור אין אם עיקר
שאוכלין אותה אלא שסכה ועקרין שהיו
כלבי אוכל שהרי הוי שרוצה בהם שהרי אוכלין
ומטמאין כך הין עיקור אותה אלא זה שהם
ושעבים שלה הם הן עיקור הוא
הרי הן כמוהו הוי שרוצה בהן שעה
ואלו הם עיקור עיקור אותה ואלו
פ שהם אוכלין עיקור אוכלין הם שהרי אוכלין
להטות בהן ולא ישתו שהוא מאכלות
ומשתה הרי הן הוא עיקור ואינו מטמא
ומשרה הרי הן כמוהו הוי שרוצה בהן שעה

הקרקע או בשאר משקין שג׳ בכל כלי אינו
מסייר עד שיתלש מן הקרקע כעין המים
שבכלים שאף המים בכלי ונתנן בקרקע אינן
מסיירין. קשות שנטעה בעצין והגדילה
אע״פי שיצאת חוץ לעצין אינה מקבלת טומאה
ועצין שהוא נקוב כדי שיצא בו שורש קטן הרי
הוא כארץ והטעם אינו מקבל טומאה
ומן אם היום מים אינן מסיירין. עצין
שאינו נקוב הרי הנטוע מקבל טומאה
ואם היו מים בתוכו מסיירין כלי גללים וכלי
אדמה שהשרשים יכולין לבקוע בהן ולבאת
אינן מסיירין את הזרעים ואע״פי שאינן
נקובין הרי הן כנקובין. עצין שמלאהו
עפר עד שפתו אינו חשוב כלי אלא הרי הוא
כעבלה שאין לה שפה שאינו כלי קטל משקין
טמאין שנפלו על האוכלין נטמאו אע״פ שנפלו
שלא ברצון הבעלים שהרי הטומאה וההכשר
באין כאחת והוא שלא יהיו בקרקע. כל
אוכל שנפסד ונסרח והרי אינו ראוי למאכל
אדם אינו מקבל טומאה ומן משקה שנסרח
ונפסד ואינו ראוי לשתית אדם אינו מקבל
טומאה כדרך שאינו מסייר שג׳ כי ישתה
העור ששלקו והשליה שחשב עליה לאכילה
מתטמאין טומאת אוכלין בפני עצין עור
חמור ששלקו הרי זה ספק אם מתטמא טומאת
אוכלין מפני ששלקו או אינו מתטמא מפני
שהוא מאוס. חטים שבגללי הבקר ושעורים
שבגללי הבהמה שלקטן אין מקבלין טומאה
ואם חשב עליהן לאכילה מתטמאות טומאת
אוכלין. כל האוכל שנטמא ואחר שנטמא
נפסל ונסרח אם נפסל מלאכול הכלב או

או שיפש כחרס הרי זה טהור ואם נפסל
מלאכול אדם ועדין הוא ראוי לכלב הרי זה
טמא כשהיה וכל האוכלין שנטמאו אין להן
טהרה במקוה. זרעים טמאין שזרעו הרי
הטומא מהן טהור ואפלו בדבר שאין זרעו
כלה והוא שהשהו אבל קודם השרשה הרי
זה בטומאתן ואפלו בדבר שזרעו כלה.
אוכלין שהן מאוכרין לכלים בטלו מתורת
אוכל ואם נטמא הכלי הרי הן מטמאין בטומאת
הכלי הואיל והן משתמשין תשמיש עץ הרי הוא
כעץ. כל משקה שנטמא ואחר שנטמא
נפסד ונסרח הרי זה בטומאתו לעולם שאין
המשקה יוצא משתית הכלב לעולם ואין למשקין
שנטמא טהרה חוץ מן המים בלבד שאם הטבל
למים טמאים במקוה כיון שצף מי המקוה
טהרו. מטבלין חמין בצונן וצונן בחמין
ורעים בפיס ויפים ברעים. מקל שהיא
מלאה משקין טמאין והטבל מקצתה במקוה
לא טהרו המים שעל מקצתה עד שיטבל את
כולה. שלג שנטמא והשיק מקצתו למי
מקוה הואיל וטהר מקצתו טהר כולו.
התיור הטמא בין שנטמא אחר שתמדו בין
שתמדו במים טמאין עד שלא החמין משיקו
במקוה ויטהר שהרי הוא כמים משהחמין
הרי הוא כיין ואין לו טהרה במקוה. קדרה
שהיתה מלאה משקין כגון רסש ויין וכיוצא
בהן ונתונה בתוך המקוה ופשט הראשון
לטומאה אתידו וצנו כה הרי זה מטמא את
המשקין שהן במקוה ונטמאת הקדרה מחמת
המשקין אע״פי שהיא בתוך המקוה שהרי
המשקין שבה חוצצין. היתה מלאה מים

פרק שלישי

פרק רביעי

עשרון בעין כזה היתה וירקב שלא עשרו
מלא עומרו ולא
עומרו ולא
ולא עומרו ולא
עומרו ולא
עומרו ולא

פרק חמישי

ירות החולין
כן השחט
כדרכן המעלם
החולין שהלה כהן יחזקן כיון
שקבל החטים והחזים וקבל הזרוע ובן
הקיבה והשפה הרי אלו החולין שלו
להם ושוורי החולין הם הקדמה של החולין
שהוא שוורת חוות ובן כל כיוצא בזה
כל שהוא יד ויחזן שוורי ותעלוק ותעלוק
ולם ותעלוק וכל שהוא שוורי אחד יחזן
יד ותעלוק ותעלוק ותעלוק וכל שהוא
שוורי ולם יד יחזן ותשלוק ויחזן שלוק שוורי
שלוקי ותעלוק. כגון שוורי ותעלוק
וחזן ותעלוק שוורי אחד עשה שוורי החולין
החלוי כרו וחם עשה שוורי החולין כחולין שוורי
יד ויחזן יד ותעלוק עם החולין להשלים
לכבשה או לחם פרס חלבי חם היה שוורי הי
זה יותיר לכבשה ולחי פרס כגון
שוורי לשוורי כך יד להכיר שחם החולין
יד הוסיר הכל ויחזן כל החולין החלוי ן
ושוורי לחזות מבזיין ושוורי לחזות וכגון
שחלקו יחזן ותעלוק עם החולין
ויחזן לשוורי החולין שהן ותעלוק עם
החולין כגון שהן שוורי על כל אחד
ושוורי שהלקו יחזן ותעלוק עם החולין
כגון שוורי ותעלוק ותעלוק ותעלוק
ותעלוק ותעלוק ותעלוק ותעלוק
ותעלוק ותעלוק ותעלוק ותעלוק
ותעלוק

פרק ששי

ואין צריך שיהא שוה לו אלא שלא יהא
חסר ממנו ואם היה זה יורד ומוסיף
עד שיהא שוה לו ואם היה זה יורד
ומוסיף יותר מדאי אינו יכול לחזור
בו אלא אם כן מחל לו מיד ואם
מחל לו אחר כן אינו מחילה ואם
היה זה יורד ומוסיף ומחל לו מיד
ואחר כך חזר בו אינו יכול לחזור
בו ואם היה זה יורד ומוסיף ולא
מחל לו מיד ואחר כך מחל לו
אינו מחילה אלא אם כן מחל לו
מיד ואם היה זה יורד ומוסיף
ומחל לו מיד ואחר כך חזר בו
אינו יכול לחזור בו ואם היה זה
יורד ומוסיף ולא מחל לו מיד
ואחר כך מחל לו אינו מחילה
אלא אם כן מחל לו מיד ואם
היה זה יורד ומוסיף ומחל לו
מיד ואחר כך חזר בו אינו יכול
לחזור בו ואם היה זה יורד
ומוסיף ולא מחל לו מיד ואחר
כך מחל לו אינו מחילה אלא
אם כן מחל לו מיד ואם היה
זה יורד ומוסיף ומחל לו מיד

פרק שביעי

פרק שמיני

פרק תשיעי

הכל מודין שאם שחטן
ואחר כך קרעו ואחר כך
שחטו שהן מטמאין
משום שחיטתן אחר
שחיטתו הרובץ
ואחר שחיטתו
ואחר שחיטתו
ואחר שחיטתו

כאלו מעשה ואלו עשין העשה
יעשין שיהיו כקרבן התנור שהיה
שעה שעשאן כהן
שלא יעבוד את העבודה ויקריב
את קרבנו ויהיה כשאר כהנים
שהרי נפסל בעבודה שעה
אחת ואם עבד נפסל ואם
לאו לא נפסל ואם עבד
בשוגג או באונס לא נפסל
ואם עבד במזיד נפסל
ואפילו עבד כל ימיו
במזיד לא נפסל אלא
בשעה שעבד ואם עבד
בשוגג או באונס אפילו
שעה אחת נפסל ואם
עבד במזיד אפילו
כל ימיו לא נפסל
ואם עבד בשוגג
או באונס אפילו
שעה אחת נפסל
ואם עבד במזיד
אפילו כל ימיו

ואם היתה שוחה וישתה שוחה ואם
לאו אינו שוחה ואין שוחה אלא
במקום שהוא עומד ואין שוחה
אלא לאחר שתיה ואין שוחה
אלא לאחר שתיה ואין שוחה
אלא לאחר שתיה

פרק אחד עשר

הקשר עשב שהכור לתוך הכוסרון שמיחק על פתוק וכן לכסות את הכוסרון שמיחק על גבי השלחן שיהיו מגביהין אותו מעט ומניחין אותו על גבי השלחן ומיחכך בו ומנקה את הכוסרון שלא יהא שם כלום ואם עשה כן מקבל טומאה מדברי סופרים ואם נגע בו שומר תרומה הרי זה מפסיד את התרומה ואם נגע בו שומר חולין הרי זה מפסיד את החולין ואם נגע בו כהן הרי זה מפסיד את הקדשים ואם נגע בו ישראל הרי זה מפסיד את המעשרות ואם נגע בו עכו"ם הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בנבלה הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בשרץ הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בנגעים הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בזב או בזבה או בנדה או בשכבת זרע הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בטמא מת הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בפרה אדומה הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בשעיר המשתלח הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בחטאת הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע באשם הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בשתי הלחם הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בלחם הפנים הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בקטורת הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בשמן המשחה הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי שרת הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי חרס הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי חרס הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עץ הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עץ הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עור הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עור הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי זכוכית הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי זכוכית הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי מתכות הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי מתכות הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי אבנים הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי אבנים הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי חרס הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי חרס הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עץ הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עץ הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עור הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי עור הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי זכוכית הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי זכוכית הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי מתכות הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי מתכות הטהור הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי אבנים הטמא הרי זה מפסיד את הכל ואם נגע בו מי שנגע בכלי אבנים הטהור הרי זה מפסיד את הכל

פרק שנים עשר

כל הכשר חוכלין דמה הם אלו העושה עורו וגופו שמוציא הבל וזיעה על גבי חוכלין אחר שכשה ועשקין וחוץ שיהא עליהם כשעת הכנסם ואחר עשקין הכשרין ואחר שעשקן יהא הבל יוצא מהם כשהוכנסו ולא יהא הבל יוצא מהם שלא לאחר שעשקן חוכלין ואחר עשקין הכשרין שמא עליהם כשהוכנסו ואחר עשקין הפסולין שמא על חוכלין הכשרין שהוכנסו ואחר עשקין הכשרין שמא על חוכלין הפסולין שהוכנסו ואחר עשקין הפסולין שמא על חוכלין הכשרין שהוכנסו ואחר עשקין הכשרין שמא על חוכלין הכשרין שהוכנסו ואחר עשקין הכשרין שמא על חוכלין הפסולין שהוכנסו ואחר עשקין הפסול

אפלו היה אב הטומאה המים שעליו אע"פי
שירדו מצד העליון לתחתון טהורים והוא
שיעתיק אותן מעליו בכל כחו אבל אם היו
שותתין ויורדין בשעת פרישתן מתטמאין
ובזמן שהן טהורין אינן מסאיהין שהיה אינן
תלושין עליו לרצון ואם נער הה שלו לרצון
עמד תחת הצנור להקר או לרוח הה זה לרצון
ואם היה טמא המים שעליו טמאין. חבית
שהיתה מלאה פירות וירד הדלף לתוכה
הה זה יערה המים מעליהן ואינן מוסאיהן
אע"פי שרצון שימתנו בתוכו עד שיערה
המים מעליהן. ערבה שירד הדלף לתוכה
המים הנתזין והצפין מעליה אינן תלושין
בדבן נטלה לשפכה המים שבתוכה אינן
בדבן הניחה שירד הדלף בתוכה הנתזין
והצפין שבתוכה אינן תלושין בדבן ואם
נטלה לשפכה הה אלו מסאיהין שכיון שלא
שפכה במקומה הה תלושין בדבן. המטבל
את כליו והמכבס את כסותו במערה המים
העולין בידיו בדבן ובדבלו אינן כתלושין בדבן
פירות שנפלו לתוך המים ופשט את ידיו ונטלן
לא הוסאיו ואם חשב שיודחו ידיו הוסאיו
במים שבידיו שהמים שבידיו ושעל הפירות
הה הן תלושין בדבן. הנותן פירותו לתוך
המים לרצון אם היו מים שבקרקעות אינן
מוסאיהן כל זמן שהן במים הוא הן הוסאיו
במים שעליהן או שעל ידיו שהיה נתלשו
בדבן. כיצד צנון או לפת שהוא בתוך
המערה נדה מהיחתו שם והוא טהור העליה
כל שהוא מן המים נטמא במגענה קופה
שהיא מלאה תרומוסין ונתנה לתוך המקוה

מושיט ידו הטמא ונטל התרומוסין מתוכה
והן טהורין מפני שלא הוסאיו שהי מתוכה
נטל ואין רצון במים שעליהן העלה מן המים
הטבעון בקופה טמאין שהי הוסאיו במים
שבקופה שנתלשו בדבן ושאר כל התר
התרומוסין שבתוך הקופה טהורים.

פרק שלשה עשר

המולא בקילון מים הנשאהם בקילון הה הם
תלושין בדבן עד שלשה ימים אבל אחר שלשה
ימים אינן תלושין בדבן אלא אם נשאר שם
משקה אינו מסאיר. עצים שנפלו עליהן
משקין בדבן וירדו עליהן בשמים שלא לרצון
אם רבו הה כלם שלא לרצון הוא אם שירדו
עליהן בשמים אע"פי שרבו הה כלן לרצון
היו רבלו או רבלו בהמתו מלאות טיט ועבר
בנהר ונרחצו אם שמח הרי המים העולין עליהם
תלושין בדבן ואם לא שמח אינן בדבן
המוהיד את הבלעה ואת כל הבקר בשעת
הקרים למים כדי שיסתמו הסדקין שבגן הה
המים העולין בהם תלושין לרצון. המוהיד
את הבהמה לשתות המים העולין בפיה
תלושין בדבן ובדבלה אינן כתלושין בדבן
אלא אם כן חשב שיודחו כבלה ובשעת
היחף והיה שם אף שבדבלה תלושין בדבן
הוהיה חרש שוטה וקטן אע"פי שחשב שיודחו
כבלה המים העולין בדבלה אינן תלושין בדבן
שיש להן מעשה ואין להן מחשבה הטובל
במים הה כל המים שעל בשרן אינן תלושין

ר״ש אוכל העובר מים של חיים שאל מזון
לחיק הלוטין ר״ש אומר כל שהוא שהרי הוא
עתיד שהוא לוקה ועשה כן בולע הלוטס הילוזוף
והרי חיים שאלו לחיק הלוטין ר״ש וכן לוס
רחמי חסדו שעשו לוטס מהיותו בולע חיים
הילוזוס אוכל לוס רחמי רחוק לו כלו
חלק הי חיים שאלו הלוטין ר״ש אוכל
טהרי ועלה ויורדו שאלו לוס רבן הלוזוף
הי כלו חיים הילוזוס והי כל חיים שאלו
לחיק הלוטין ר״ש הלוז על פני חיים חיים
העשין חיק הלוטין ר״ש וחיים העלין שאלו
הלוטין ר״ש וחס שהבן להיות על חברו לף
העלין הלוטין ר״ש העולה עשר ס״ם
חיים העשרון ואת פרס חיק הלוטין ר״ש
חיוור את הטור לחיק עיקרו חיים העליון
סרו ובסך שיוור בן הלוטין ר״ש וחס יוור
רבים חיים העלין סרו בן בסך שיוור ק לחיק
הלוטין ר״ש הלוז יוחנן לפר לוטין
לוס ש״ם חיים הי חיים העלין פרו בן סלע
לחיק הלוטין ר״ש הלוז לוטין מלה חיים
ש״ם חיים העלין הבן הלוטין ר״ש זרק את
לחלק לפר לוטין לוס חיים הבשרין לחיק
ר״ש וחיים שאלו לחלק לחיק הלוטין
היוכבן על לוטין לוס הבשרין חיים הלוטין
ר״ש הלוז שאלו חיים וחוץ סלע
חיים העלין הלוטין ר״ש חיים לחיק הלוטין ר״ש
כשהה וכשקל ובשוות לחיק הלוטין ר״ש
חיים העלין הלוזוף ובשוקל ובשוות
לחיק הלוטין ר״ש חיוור את הלוטין ר״ש
שהחיקן לחוץ חיים שבחרים ואת יקרי
לקרן ואלו חיים על הבשרים היוכבין
חבריה ואחריהן ובשים ויקרי לחיוכבין
את לחיל ואחר על הבשרו או בשה ואלה על
על היוכבין לחיק הלוטין ר״ש הלוטין
ר״ש הלוז יוחנן לפר לוטין מלה חיים
חיוור את לחיק הלוטין ר״ש הלוז לוטין
הבן הלוטין ר״ש הלוז

פרק ארבעה עשר

פרק חמשה עשר

מים שכבשו ישראל כדי לרעות בהן לרעות בהן
ושאלו חכמים ולמה נתנו עליהן רעיה
שנתקלקלה שעתידין ישראל לחזור בתשובה
ומיד הן נגאלין שנאמר ונתתי את
ארצי בידך ואין רעיה אלא תשובה
שנאמר ורעית את עמי ישראל ואין
רעיה אלא מלכות שנאמר ואתה תהיה
נגיד על עמי ישראל ואין נגיד אלא
מלך שנאמר ה׳ אלהיך יחזיר את שבותך
ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר
הפיצך ה׳ אלהיך שמה ואין רחמים
אלא בנין שנאמר כה אמר ה׳ שבתי
לציון ורחמתי את ירושלים ואין
בנין אלא בית המקדש שנאמר
ואתה בן אדם קח לך לבנה ושמת
אותה לנגד פניך וצרת עליה עיר
את ירושלים ואין קץ אלא
תשובה שנאמר ואני ה׳ בעתה
אחישנה ואין תשובה אלא
צום שנאמר כה אמר ה׳ צום
הרביעי וצום החמישי וצום
השביעי וצום העשירי יהיה
לבית יהודה לששון ולשמחה
ואין שלום אלא ישוב שנאמר
ונתתי שלום בארץ ואין ברכה
אלא חיים שנאמר כי שם צוה
ה׳ את הברכה חיים עד
העולם ואין חיים אלא תורה
שנאמר כי היא חייך ואין
תורה אלא אור שנאמר
ועמך כולם צדיקים לעולם
יירשו ארץ נצר מטעי מעשה
ידי להתפאר ואין אור אלא
נר שנאמר כי נר מצוה ותורה
אור ואין נר אלא ברית
שנאמר ברית כהונת עולם
לו ואין ברית אלא מלח
שנאמר מלח ברית עולם הוא
לפני ואין מלח אלא קרבן
שנאמר וכל קרבן מנחתך
במלח תמלח ואין קרבן אלא
מזבח שנאמר אם תעשה לי
מזבח אדמה ואין מזבח אלא
כפרה שנאמר ועשו לי מקדש
וכפרתי בעדם ואין כפרה
אלא יום הכפורים שנאמר
כי ביום הזה יכפר עליכם
לטהר אתכם ואין יום הכפורים
אלא תשובה שנאמר כה אמר
ה׳ אלהיכם עד עולם תקופת
תשובה ואין תשובה אלא
תפלה שנאמר ושבתם עד ה׳
אלהיכם ואין תפלה אלא
עבודה שנאמר ולעבדו בכל
לבבכם ואין עבודה אלא
תורה שנאמר עבדו את ה׳
בשמחה ואין תורה אלא
שמחה שנאמר ה׳ חפץ
למען צדקו יגדיל תורה
ויאדיר ואין שמחה אלא
ירושלים שנאמר שישו את
ירושלים וגילו בה כל אוהביה
ואין ירושלים אלא בנין
שנאמר בונה ירושלים ה׳
נדחי ישראל יכנס ואין
בנין אלא ישוב שנאמר
ישובו יושבי בניה ואין
ישוב אלא שלום שנאמר
ה׳ יברך את עמו בשלום
ואין שלום אלא ברכה
שנאמר ונתתי שלום בארץ
ואין ברכה אלא חיים
שנאמר כי שם צוה ה׳
את הברכה חיים עד
העולם ואין חיים אלא תורה
שנאמר כי היא חייך ואין
תורה אלא אור שנאמר
ועמך כולם צדיקים לעולם
יירשו ארץ נצר מטעי מעשה
ידי להתפאר ואין אור אלא
נר שנאמר כי נר מצוה ותורה
אור ואין נר אלא ברית
שנאמר ברית כהונת עולם
לו ואין ברית אלא מלח
שנאמר מלח ברית עולם הוא
לפני ואין מלח אלא קרבן
שנאמר וכל קרבן מנחתך
במלח תמלח ואין קרבן אלא
מזבח שנאמר אם תעשה לי
מזבח אדמה ואין מזבח אלא
כפרה שנאמר ועשו לי מקדש
וכפרתי בעדם ואין כפרה
אלא יום הכפורים שנאמר
כי ביום הזה יכפר עליכם
לטהר אתכם ואין יום הכפורים
אלא תשובה שנאמר כה אמר
ה׳ אלהיכם עד עולם תקופת
תשובה ואין תשובה אלא
תפלה שנאמר ושבתם עד ה׳
אלהיכם ואין תפלה אלא
עבודה שנאמר ולעבדו בכל
לבבכם ואין עבודה אלא
תורה שנאמר עבדו את ה׳
בשמחה ואין תורה אלא
שמחה שנאמר ה׳ חפץ
למען צדקו יגדיל תורה
ויאדיר ואין שמחה אלא
ירושלים שנאמר שישו את
ירושלים וגילו בה כל אוהביה
ואין ירושלים אלא בנין
שנאמר בונה ירושלים ה׳
נדחי ישראל יכנס ואין
בנין אלא ישוב שנאמר
ישובו יושבי בניה ואין
ישוב אלא שלום שנאמר
ה׳ יברך את עמו בשלום
ואין שלום אלא ברכה

ומטמא נפל שלא בדעת לפי שאי אפשר לו
לבאת ידי נזקיו שמן ושאר המשקין חוץ
מן המים הרי הן בקרקע כמות שהן בכלים
דין אחד מי תמצית שלא פסקו אע״פי שאין
בהן ארבעים סאה הואיל והן בקרקע הרי
המים נמשכין ובאין להם אינן מקבלין טומאה
ואע״פי ששתה מהן הטמא ומלא מהם בכלי
טמא או נתן לתוכן מים טמאין הרי הן טהורין
לבל דבר · מי שהיה אוכל תרומה בידים
טמאות כגון דבלה שלא הוסרה והכניס
ידו לתוך פיו ליטול צרור אם הפך נטמאת
הדבלה בידו שהרי נטמא בידו מפני שעקיה
ואם לא הפך טהורה שהמשקה שבפיו קודם
שיהפכו או ימצון אותו להוציאו דומה למים
שלא נתלשו אלא עדין הם בקרקע שאין
מתטמאין ולא מטמאין אלא בדעת כיו
שבארץ וזה אין רצונו אלא ליטול הצרור ·
היה כבדין לתוך פיו ופשט ידו לבטלן והדבלה
לתוך פיו אם הניחו לבטלו הרי זה הרוק בעצור
ונטמאת הדבלה מחמת משקה שנטמא מחמת
ידיו · האשה שהיתה אוכלת אוכלין של
תרומה שאינן מוסרין והיתה נורפת את
התנור הטמא והכה הקוץ ויצא ממנה דם
ומצצה אצבעה מפני הדם או שנכוית ונתנה
אצבעה בתוך פיה ונטמאת התרומה
שבפיה שהרי רצונה להוציא המשקה
מפיה ולעקרו במצצה אצבעה ··

פרק ששה עשר

כל האג
האבות
שבשוקים

וכל הקמחים וכל הס לתות בשוקים בחזקת
מוסרין האבות מפני שדרכן לזלף המים
עליהן תמיד והקמח והסולת לותתן אותו
ואחר כך טוחנין אותו · וכן חטים שאולקים
בחיים אחת לשתים ואחת לשלש כדי לעשות
מהם מעשה הקדרה כגון הרי פית וכוצא
בהן הרי הם בחזקת מוסרין בכל מקום בין
של שוקים בין של בתים מפני שלותתן אותן
כדי להסיר קליפתן · כל אלו שהם בחזקת
מוסרין הרי הן בחזקת טומאה מפני שהכל
ממשמשין והן מוסרין ועל כלן נאמן עם
הארץ לומר לא הוסרו · כל הדגים בחזקת
מוסרין ואין עם הארץ נאמן עליהם לומר
הוסרו לפיכך הדגים לעולם בחזקת טומאה
· הדגים בין שכדם בחרם ובין שכדן בכפיף
ובין שכדם במצודה אם לא נער את המצודה
עליהן לא הוסרו ואם נער הוסרו ואין עם
הארץ נאמן לומר לא נערתי את המצודה עליהן
והרי הן בחזקת טומאה עד שיהבטין לכדן
בטהרה · כל הצר בחזקת מוסר צד
טהור שנפל לתוכו מים כל שהן הרי הכל
משקה ומוסיר ומתטמא טומאת משקין
לפיכך חזקתו טמא נפל לתוכו יין דבש וחלב
הולכין אחר הרוב וכן מי פירות שנתערבו
בשאר משקין הולכין אחר הרוב נתערבו
במים כל שהן הרי הכל משקה ומתטמא
טומאת משקין ומוסיר וצר חגבים טמאין
אינו מוסיר אבל מטמא טומאת משקין
והלוקח צר מעם הארץ משיקו במים וטהור
שאם היה רוב הצר מים הרי המים מטהרין
במקוה ואם היה רובו מלחה של דגים אינה

1976

ואפילו בשעת הדחק אין מוכרין להם אלא בזול ואין נותנין להם לא
בשכר ולא בחנם ואין מלוין להם אלא בריבית ואין מקבלין מהם
שום דבר אפילו מעות ואין מחזירין להם אבידה אלא אם כן
מכירן ואין מחזירין להם גזל אלא אם כן יודע שהוא גזל ואין
מחזירין להם אבידה אלא אם כן יודע שהוא אבידה ואין מחזירין
להם אבידה אלא אם כן יודע שהוא אבידה ואין מחזירין להם

הלכות כלים

פרק ראשון

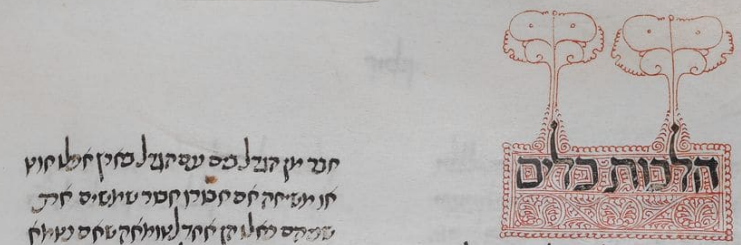

פרק שבע

השואה לה קטל
ומקבל שומרים הם וה
מקבל שומרים כשם
שהשואל חייב באונסין אף השומר חייב באונסין
ומה בין זה לזה שהשואל משלם בין אנוס בין שלא אנוס
והשומר אינו משלם אלא על הפשיעה
השואל משלם את הגנבה ואת האבידה
והשומר אינו משלם אלא את הגנבה
השואל נשבע ונפטר והשומר משלם כפל
השואל נשבע על הקטן ועל הגדול
והשומר אינו נשבע אלא על הגדול
השואל נשבע על הבהמה ועל הכלים
והשומר אינו נשבע אלא על הבהמה
השואל נשבע על הגנבה ועל האבידה
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הטריפה
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הגזל
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל האונס
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל המיתה
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הפקדון
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל השבועה
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הנזק
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הכפל
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הקרן
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הרבית
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הפרי
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הולד
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הבעל
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הבעלים
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הגבאי
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה
השואל נשבע על הגנבה ועל הגבאי
והשומר אינו נשבע אלא על הגנבה

העשוי לנחת אפלו איט מקבל אלא לדבר מועט
איט מקבל טומאה לא מדברי תורה ולא
מדברי סופרים וכל כלי עץ שהוא עשוי לה
להתטלטל מלא וריקן בשוק אפלו מחזיק מאה
סאה ואע״פי שיש לו שולים הואיל ואינו עשוי
לנחת הרי זה מקבל טומאה כשאר כלי קטל
וכל כלי עץ שהוא סתום אם יש לו שולים לישב
בהן על הקרקע כדי שלא יהא נוח להתגלגל
והיה מחזיק ארבעים סאה בלא שהן סרייס
בטבא אינו מקבל טומאה כלל לא מדברי תורה
ולא מדברי סופרים מפני שחזקתו שהוא עשוי
לנחת ודברים אלו דברי קבלה הם ומפי
השמועה למדו מה שק שהוא מתטלטל מלא
וריקן אף כלי עץ לא יטמא אלא אם כן היה
מתטלטל מלא וריקן להוציא כלי העץ שהוא עשוי
לנחת הכלים שחזקתן שהן עשוין לנחת
כגון שדה תבה ומגדל וסורת השק וסורת
הקטם וסור ספינה גדולה וסוגא בהן אם
היו מחזיקין ארבעים סאה אין מקבלין טומאה
ואלו הן הכלים שלעץ שהן עשויין להתטלטל
במלאן דרדור שמטאן אותו על העגלה
וקוסטת המלכים ועריבת העבדן וסור ספינה
קטנה והיא הספינה קטנה שאינה יכולה להלך
באמצעהים הגדול והארון כל אחד מחמשת
כלי עץ אע״פי שהם מקבלים יתר מארבעים
סאה כל אלו מקבלין טומאה שלא עשו מת
מתחלתן אלא להטלטל מלאים ושאר כל
כלי העץ אם היו מקבלין ארבעים סאה ויש
להם שולים חזקתן שאין עשויין להתטלטל
במלאן ולפיכך אין מקבלין טומאה ולפיכך
וכן כלי עצם וכלי העור המקבלין ארבעים

סאה בלא אין מקבלין טומאה אלא אם כן
עשו להתטלטל כשהן מלאין השדה
והתיבה והמגדל של זכוכית הבאין במדה
טהורין ושאר כלי זכוכית אע״פי שמקבלין
ארבעים סאה הרי הם מקבלין טומאה וזה
חומר בכלי זכוכית מכלי עץ כל כלי שיש
בשבורו אמה על אמה ברום שלש הרי הוא
מחזיק ארבעים סאה בלא וכשמודדין את
הכל מודדין אותו מבחוץ אם היה כו אמה על
אמה ברום שלש אע״פי שאין תוכו אלא פחות
מזה הרי זה טהור שאין עובי הדפנות ממעט
אבל עובי הרצלים ועובי הזר אם היה לו זר
אין מודדין עמו היה בתוך הכלי תבה
קטנה כמו מוכנו שבתוך השדה בזמן שהיא
נשמטת אינה מודדת עמה ואינה חסר לה
ואינה מכלת עמה באהל המת ואם אינה
נשמטת מודדת עמה והרי הם ככלי אחד
היה לכלי כסוי קמור בזמן שהוא קטע מודד
עמו ואם אינו קטע אינו מודד עמו היו כו
מגירות מכפטים מודדות עמו ואם היו מגירות
מבחוץ אין מודדות עמו כלי עץ שאינו
מקבל ארבעים סאה כדרכו אלא אם כן הטהו
על גדו וסמכו בדבר אחר הואיל ומקבל
ארבעים סאה מכל מקום טהור השדה
והתיבה והמגדל שנטלה אחת מרצלי הם
אע״פי שלא נקבו אלא הרי הן מקבלין הרי הן טהורין
ועדין שולים יש להם וחזקתן שהן לנחת כשהו

פרק רביעי

שלש מדות
בכלי עץ שאינו
עשוין לקבלה

ען הכל אהור אבעת של מתכת אפלו ען
אחת הי׳ זה מקבל טומאה היה המפתח של
מתכת והשנים שלו של ען הכל אהור אבעת
של מתכת וחותמה של אלמוג טומאה היתה
של אלמוג וחותמה של מתכת הרי זו אינה
מקבלת טומאה והען של מתכת או החותם
מקבל טומאה בפני עצמו אם לא היה מחובר
לען וכן המעבד והמזרה והעגיב והמסף
של ראש שבטלה אחת משניהם ועשיה של
מתכת הי׳ אלו מקבלין טומאה מקל
שעשה בראשו מסמר כמין רמון כי׳ שיהיה
בו אינו מקבל טומאה עשהו כי׳ שלא תהיה
הארץ אוכלת את הען מקבל טומאה שנמצא
הען משמש את המתכת עשיין לגוי מקבל
טומאה שהרי המתכת משמשת את הען וכן
מניקות של מתכת שקבעם במקלאו בדלת לגוי
אהורות וכן כל נוצא בהם משאר הכלים

פרק חמשי

כל הכלים
מקבלים
טומאה עד
שתגמר מלאכתן וכלי ען מאימתי מקבלין
טומאה המטה והעדסה משישופם בעיר
הדב גמר שלא לשוף הי׳ אלו מקבלין טומאה
הכלים של ען משיחסום שפתיתיהם
ויכרת עוקצי השריגים והעצים הקטנים
היוצאים על גב הסל היו הסלים של תמרה
אע״פ שלא כרת ההוטן בפנים מקבלים
טומאה שכן מקימין אותן את הכל כלה
משיחסום פיה ויכרת היוצאים ויגמר את
התלויות בית הכוסות ובית הלגינים אע״פ

שלא כרת מבפנים מקבלין טומאה שכן
מקימין אותן הקטנים הקטנים והסרגין
הגדולים משיעשה שני דודים לרחב שלהם
יש נפה ובכדה של מאזנים משיעשה דוד
אחד לרחב שלהן הקופה משיעשה שתי
כפירות לרחב שלה והעדק משיעשה ב׳ כפיה
אחת אע״פ שלא גמר נבהן מקבלין טומאה
שהרי נראו למה שנעשו והרי צורת הכלי
עליהן למה זה דומה לבוד שנארג מקצתו
המחצלת משיכרת ההוטן וזהו גמר מלאכתו
וכל כלי הנסרין מקבלין טומאה עד שיתחזיו
שפתיתיהן גלמי כלי ען מקבלין טומאה
משנעשה הכלי בצורתו אע״פ שהוא עתיד
להאר בשרד או להשוותו במחוגה או ליפותו
במעצד וכיוצא במעשים אלו ועדין הוא גלם
הואיל ואינו מחוסר חקיקה והרי השלים
חפירתו הי׳ זה מקבל טומאה וכל גלמי כלי
ען מקבלין טומאה חוץ משל אשכרוע
שאין הכלי ממנו אשוב כלי עד שיתפה וקיוב
בעינו שכלי עצם ככלי מת של אשכרוע
ואין גלמיהן מקבלין טומאה כל ען
שאין עליו צורת כלי אע״פ שאין משתמשין
בו אינו מקבל טומאה אדוכות של נחתומין
שסודרין עליהן החלות בשהן בצק מתטמאות
שהרי צורת הכלי עליהן ושל בעלי בתים אינן
מקבלין טומאה ואם צבע אותם בסיקרא או
בכרכום וכיוצא בהן מתטמאות שהרי עשית
להם צורת כלי סדור של נחתומין שנותנין
בו המים שמקטפין בו טמא ושל בעלי בתים
טהור ואם נפפו מארבע רוחותיו מתטמא
נפרץ מרוח אחת טהור והלוח שעורכין עליו

פרק ששי

עשה להם נפין כל שהן אע"פי שהיא כולה
נקובה כמוצא ראשון הרי זה מקבלת טומאה
כל הכלים שאינן יכולין לקבל רמונים
כגון הרובע ואני רובע והקיטנים והקטנים
שיעורן כמוצא זית עצמו שפתותיהם אם
נשאר בהם כדי לקבל כל שהוא טמאים
הכלים של פת שיעורן בכדות של פת קופת
הנגנים משתיניא אגורה של ירק טהורה ושל
בעלי כתים כמוצא תכן ושל בלנים כבבה
בית קערות שאינו מקבל קערות הואיל
ומקבלת תמחויים הרי זה מקבל טומאה
וכן בית הראי שאינה מקבלת משקין הואיל
ומקבל את הראי הרי זה מקבל טומאה כל
כלי עץ שנחלק לשנים טהור ואע"פי שהם
מקבלים על דפנותיהן כל פסים חוץ מכלים
של עץ שחניין או מקנתן כלי בפני עצמו מ
מתחלת עשייתן כגון השלחן הכפול שמתחלת
הוא עושה שני חלקים והרי הוא נכפל ונפשט
כגון התמחוי המזטן שהוא כלו קערות שלמות
וכגון הכסא הכפול וכל כיוצא בלו וכן בית
הלגינין ובית הסוסות של עץ שנפחת אחת
מהן זה שנפחת טהור ואינו חבור לשאר
הכתים נפחתה שני הרי זה טהור ואינו חבור
לו נפחתו שלשתן כלו טהור וכן כיוצא בכלים
אלו משפלת שאמצעיתה גבוהה וזויותיה
יורדות ונפסדה מצד אחד טמאה מפני
שהיא מקבלת בצד השני נפחתה מצד השני
טהורה השולחן והדובלקי שנפחתו
מקבלין טומאה עד שיחלקו ויבדל כל חלק
מחברו נטלה אחת מרגליה טהורין וכן אם
נטלה השניה נטלה רגל השלישית אם חשב

עליהן שיאכל על שולחן זו או על דלפקי זו
כמו אוכל בטבלא הרי אלו מקבלין טומאה ואם
לא חשב עליהן טהורין כלי נסיהם שנשרו
שפתותיהם טהורים ואם נשאר מחסום
שפתותיהם כל שהוא הרי אלו מקבלין טומאה
טבלה שמלאה עצים ותקעה טהורה חפה
בנסיהם מקבלת טומאה ספסל שנתפרק
טהור סרגו במשיחות או בחבלים מקבל
טומאה הכלים של גמלים שהתרן טהורין
חזר וקשרן מקבלין טומאה נמצאו מתטמאי
ומתטהרין אפלו עשרה פעמים ביום
השלחן והדלפקי שחפן בשיש ושייר בהם
מקום הנחת הסוסות מקבלין טומאה ואם
חפה הכל טהור בין בצפוי עומד בין בצפוי
שאינו עומד בין שחפה את לבזבזיו בין שלא
חפה את לבזבזיו בין שהיו של עצים חשובין
כגון שלא שכיחו וכיוצא בו בין שהיו של שאר
עצים הואיל וחפן כלן טהורין כמו שבארנו

פרק שביעי

כלי עור
מאיימתי
מקבלים
טומאה התורמל וכיוצא בו מאיחסום
שפתותיו ויכרות הקופים הקטנים היוצאין
על גב העור ויעשה את קיחותיו סקורטה
מאיחסום ויכרת ויעשה ציצותה קטבולה
מאיחסום ויכרת הקופים היוצאין וכן כל
כיוצא בהן התפלין משיגמור הקצצה
אע"פי שהוא עתיד ליתן בו את הרצועה הרי
זו מקבלת טומאה עור הערסה שהוא עתיד
לעשות לו טבור עד שיעשה לו טבור

פרק שמיני

שנו להם עינגלין מקבלין אומאה הואיל
ושנו להשמיע קול לאדם הרי הן כשאיני
אדם ואפלו כולן עבלהן מקבלין אומאה
שהרי הוא ראוי להכישו על האדם וגב
העשוי לאדם אם עשה לקטן אינו מקבל
אומאה אלא כעבל שלו שהרי לקול עשה
ואם עשה לגדול הרי זה תכשיט ומקבל
אומאה אע"פי שאין עינגל כל הפרפרת
מקבלות אומאה וכל האותמות אזורים
חוץ מאותם של מתכת שאותמין בו בלבד
וכל הטבעות אזורות חוץ מטבעת אצבע
אבל טבעת שאוגר בה את מתנו או שקושר
אותה בן כתפו אזורה טבעת השיר של בהמה
הואיל והאדם מושך בה את הבהמה מקבל
אומאה וכן מקל של בהמה של מתכת הואיל
והאדם רודה בו מקבל אומאה כל
הכלים יורדין לאומאה במחשבה ואין עולין
מידי אומאה אלא בשאוי מעשה והמעשה
מבטל מיד המעשה ומיד המחשבה והמ
והמחשבה אינה מבטלת לא מיד המעשה
ולא מיד המחשבה כגד טבעת בהמה
או כלים שחשב עליה להחזירה טבעת אדם
הרי זו מקבלת אומאה במחשבה זו וכאלו
עשיה לאדם מתחלת עשייתה חזר וחשב
עליה להניחה טבעת בהמה כשהיתה אע"פ
שלא נתקשט בה האדם הרי זו מקבלת
אומאה שאין המחשבה מבטלת מיד
מחשבה עד שיעשה מעשה כגון שיעוף
אותה או יתקנה כמעשה של בהמה
היתה הטבעת לאדם וחשב עליה לבהמה
עדין היא מקבלת אומאה כשהיתה שאין

הכלים עולין מידי אומאתן במחשבה עשה
בה מעשה ושוה לבהמה אינה מקבלת אומאה
שהמעשה מבטל מיד המעשה וכן כל כוסא
בזה חרש שוטה וקטן יש להם מעשה ואין
להם מחשבה כלו שבאריו כעטן הכשר
אוכלין וגב של דלת שחשב עליו לבהמה
מקבל אומאה ושל בהמה שעשאהו לדלת
אפלו חברו בקרקע ואפלו קבעו במסמר
הרי זה מקבל אומאה כשהיה עד שיעשה בו
מעשה בעצמו אומן שהוא עשה ומטיח
וזוגן לדלתות ולבהמה אם רוב העשוי לדבר
שמקבל אומאה הרי הכל מקבל אומאה
עד שיפרש מקצתן לדבר שאינו מקבל או
אומאה ואם רוב העשוי לדבר שאינו מקבל
אומאה הכל אזור עד שיפרש מקצתן
לדבר המקבל אומאה וכן כל כיוצא בזה
וזוגן הנמצאים בכל מקום מקבלין אומאה
חוץ מן הנמצאים בכרכים מפני שרוקן לדלתות
אמר לאומן עשה לי שני זוגן אחד
לדלת ואחד לבהמה עשה לי שתי מחצלאות
אחת לשכיבה ואחת לאהלין עשה לי שני
קיסין אחת לצורות ואחת לאהלין הרי שנתם
מקבלין אומאה עד שיפרש ויאמר זה לכך

פרק תשיעי

וזה לכך
כל כלי
מתכות
שיש להם
שם בפני עצמן מקבלין אומאה חוץ מן
הדלת והצר והמעגל והעותה שתחת
הכיר והכיר והקורה והצור מפני שאלו
עשוין לקרקעאו לשמש את הען אינן מק

מקבלין טומאה ואפלו קודם שיקבעון
וכל כלי מתכות שיש להם שם לוי אינו
מתטמא בפני עצמו מפני שהוא כמקצת כלי
כיצד עקרב של פרומביא טמא ולחיים שלה
שעל לחיי הבהמה מכאן ומכאן טהורין ואינן
מקבלין טומאה בפני עצמן מפני שאין להם
שם בפני עצמן ובשעת חבורן הכל מקבל
טומאה · טפים של ברזל שמניחין על
לחיי האדם בשעת מלחמה אינן מקבלים
טומאה מפני שאין להם שם בעצמן ואם
יש בה בית קבול מים מתטמאין ככל כלי
קבול · טם שהוא עשוי בקדרה מלמטה
וכעדשה מלמעלה ונפרק הקדרה שלו מק
מקבלת טומאה בפני עצמה שהרי יש בה
בית קבול והעדשה מקבלת טומאה בפני
עצמה והצנירה שלו שהיה נבנסת באוזן או
באף אינה מקבלת טומאה בפני עצמה
מפני שאין להם שם בפני עצמה · היה
הטם עשוי כמן אש כול ונפרק טהור מפני
שאין בו בית קבול ואין לבל נבנר ממנו שם
בפני עצמו והרי אינו ראוי לתכשיט משנפרק
· טבעת אחת שמניחין הבנות ברגל
אחת היא הנקראת בירית ואינה מקבלת
טומאה בפני עצמה מפני שאין עליו צורת
כלי הכשיט אלא כמו טבעת הכלים או
טבעת שקושר בה בין כתפיו אבל שתי טבעות
שמשימות הבנות ברגליהן ושל שלת מוטלת
בינהן מוטלו מקבלת טומאה מפני שהן
מתכשיטי הבנות הם הנקראים כבלים ·
קטלה של חלוות שלה של מתכת והן בחוט
של צמר או של פשתן ונפסק החוט החלוות

מקבלות טומאה שכל אחת ואחת כלי בפני
עצמו היה החוט שלה של מתכת והחלוות
של אבנים טובות ושל מתכות או של זכוכית
ונשברו החלוות והחוט קיים הרי זה מתטמא
בפני עצמו שירי קטלה כמלא צואר קטנה
· כל הכסויים של מתכת טהורין ואינן
מקבלין טומאה מפני שאין להם שם בפני
עצמן חוץ מכסוי המיחם ומכסוי שני של
רופאים מפני שמניחין בה ספלנית עשה
כלי קבול כסוי של מתכת שפתו ולשון ועשהו
מראה הרי זה מקבל טומאה · כל
המשקלות של מתכת מקבלין טומאה הא
האונקיות התלויות בו ב״ר במאזנים של
מוכרי פשתן ומוכרי צמר אבל של בעל
בתים אינו מקבל טומאה עד שיהו האונקיות
קבועות בו · משקלות שנשתברו א״ע
שהחזירן ושוקל בהן אינן מקבלות טומאה
יחד מהן חצי ליט שלשי ליט רביעי ליט
הרי אלו מקבלין טומאה סלע שנפסלה
והתקינה להיות שוקל בה מקבלין טומאה
· אונקלי של כתפים טהורה ושל רוכלים
מתטמאה אונקלי של נקליטי המטה טהורה
ושל דרגש מתטמאה אונקלי של כורת ה
הצידין שדין בה דגים טהורה ושל שדה
מתטמאה אונקלי של מנורות הען טהורה
ושל שולחן מתטמאה · זה הכלל כל כלי
שמקבל טומאה בפני עצמו מן התורה הרי
האונקלי של מתכת שלו והשלשלת · שלו
מקבלת טומאה · וכלי שאינו מקבל טומאה
כגון פשוטי כלי עץ וכלי עץ הבאין במדה
וכוצא בהן אונקלי של מתכת או השלשלת

פרק עשירי

משניות
שחוזין
בהן התקין
השוורין לתקון שנשבר ירק מלכלוך

שעל גיגית מלכלוך שוחלת וכלי חרס בשב
שמוזן וכן כל כיוצא בזה "

עשירי שהוריד עליהן הרוח ל' זו משלשת
כלי חרס ובכלי חרס ובכלי זכוכית משלשת
ג"ש שהן ראויין לתת בהן תבלין ואוכלין
ומשקין חמין ומצטננין בהן ומשהין בהן
את הפת בתנור ומוציאין אותה משם
משהוציאה ראשה ולמטה ג"ש שלשה
שלא הוציאה ראשה ולמטה ג"ש שלשה
בקדירה כשהוא מלכלוך שלכלוך
ושלשלת של נקיטה שעשה לכך
ומשמשת את הקדר שלשלת של מתכת
חרסנה שפשה מעוכה לגל וחלולי
הלל מפני שהוא עשוי לגל והלוך עתיד
מפני שהוא ע"ש כפה שמוט ושלשלת של
קיתון עשויה עפרים חסרון של מהבת
וקדרן וקנקנר של כתף וקדרה של גרגר
וחלוד של נפח וחלוקת והלוקת
של כסתן והסרים של כרזל שחופרין בהן
החתם וקרטרכ של מהבת וחלול ל'
שכרוכין בו הקופרים רחב הקולעים של
קנה וקולעים של מהבת וקנן והכנה
שמרעיעין בהם הקופרים כל שלו מלכלוך
שוחלת שכל אחד מהם יש לו שם בפני
עצמו וכן כל כיוצא בזה "

משניות
שחוזין
בהן התקין
השוורין לתקון שנשבר ירק מלכלוך

שעל גיגית מלכלוך שוחלת וכלי חרס בשב
שמוזן וכן כל כיוצא בזה "

עשירי שהוריד עליהן הרוח ל' זו משלשת
כלי חרס ובכלי חרס ובכלי זכוכית משלשת
ג"ש שהן ראויין לתת בהן תבלין ואוכלין
ומשקין חמין ומצטננין בהן ומשהין בהן
את הפת בתנור ומוציאין אותה משם
משהוציאה ראשה ולמטה ג"ש שלשה
שלא הוציאה ראשה ולמטה ג"ש שלשה
בקדירה כשהוא מלכלוך שלכלוך
ושלשלת של נקיטה שעשה לכך
ומשמשת את הקדר שלשלת של מתכת
חרסנה שפשה מעוכה לגל וחלולי
הלל מפני שהוא עשוי לגל והלוך עתיד
מפני שהוא ע"ש כפה שמוט ושלשלת של
קיתון עשויה עפרים חסרון של מהבת
וקדרן וקנקנר של כתף וקדרה של גרגר
וחלוד של נפח וחלוקת והלוקת
של כסתן והסרים של כרזל שחופרין בהן
החתם וקרטרכ של מהבת וחלול ל'
שכרוכין בו הקופרים רחב הקולעים של
קנה וקולעים של מהבת וקנן והכנה
שמרעיעין בהם הקופרים כל שלו מלכלוך
שוחלת שכל אחד מהם יש לו שם בפני
עצמו וכן כל כיוצא בזה "

פרק אחד עשר

אינה מועלת לסריקה וכל שאינו עושה מעין
מלאכתו בכלי מתכות טהור נטלו מן
המסרק שתים ועשאן למלקטת טמאות
אחת והתקינה לבד או ללפוף עליו החוט ליקוס
מקבלת טומאה ואם היתה הטן עבה ומגולה
אעפי שלא התקינה הי׳ זו מתטמאה בפני
עצמה מסרק של פשתן שנטלו שנו
ונשתייר בו שתים טמא נשתייר בו אחת טהור
הכרומים שנשברו ואונקלי שלהם קיימות
טמאין שהרי אפשר להוציא בהן הדלי מן
הבאר פשהיו מקודם מגרה שנטלה שינה
אחת טהורה נשתייר בה מלא היסט במקום
אחד טמאה שהרי אפשר לגיר בנשאר
המעבד והאומל והמפסלת והמקדח שנשבמו
עדין מקבלין טומאה נטל חסומין טהורין וכלן
שנטלקו לשנים טמאין חוץ מן המקדח שהרי
אינו יכול לעקוב ומסוקרו בפני עצמו
אינו מקבל טומאה מפני שהוא מקצת כלי
הסיף והסכין והעקום כמו מגל והמומא
ומגל ומגל קציר וזוג המספרים במגל
קציר וזוג מספרים קטנים של בעלי בתים
וזוג של מספרים גדולים של ספרים שנטלקו
כל אלק מהן מקבל טומאה מפני שהוא עושה
מעין מלאכתו מספרת שנטלקה לשנים ט
טהורה לפי שאינה מעבדת את השער אלא
ברוחק שריון שנטלק לארכו טהור לרחב
אם משמש מעין מלאכתו ראשונה טמא
מאימתי טהרתו משיבלה ואינו משמש
מעין מלאכתו בלה ונשתייר בו חוט מלמעלה
טמא ואם מלמטה טהור קצן ממינו ועשה
חוליא לתכשיט הי׳ זו מקבלת טומאה ש

שפופרת של זהבים ושל זגגין ושל נפחים
ושל עושי זכוכית שנטלקה לארכה טהורה
לרחבה אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה
טמאה ואם לאו טהורה כלבא של ספרים
ושל רופאים ושל עושי זכוכית שנטלקה לשנים
טהורה ושל נפחים טמאה מפני שהוא בתחלה
חותה בה את הגחלים ועכשו חותה בה את
הגחלים מראה של מתכת שנשברה או
שנטשטשה אם אינה מראה את רוב הפנים
טהורה היתה מראה רוב פנים עדין היא כלי
כשהיתה מחט שנטל קצתה הנקוב או
עוקצה טהורה ואם התקינה ללפוף עליה
את החוט ליקוס בה טמאה אבל מחט של
שקים שנטל קצתה הנקוב טמאה מפני
שהיא רושם בקצה השני המחט
של פפין עליה השני או הזהב וכמצא בהן סדיק
שהדוקמין עושין בן שנטל הנקוב שלה בן
שנטל עוקצה טמאה שאין מלאכתה התפירה
מחט שהעלה חלודה אם מעבדת את התפירה
טהורה ואם לאו טמאה הסיף והסכין שהעלו
חלודה טהורין שיפן והשחיזן חזרו לטומאתן
השנה וכן נטרה שפשטה טהורה כפפה חזרה
לטומאתה השנה מפתח עקום כמו ארכבה
שנשבר מתוך ארכובותיו טהור וכן מפתח
העשוי כמן גם שנשבר מתוך גמו טהור שהי
אינו יכול לפתוח בהן והרי אינן משמשין מעין
מלאכתן הוא בה שנים נקבים טמא שעדין
מפתח הוא נטלו השנים טמאה מפני
הנקבים נסתמו הנקבים טמא מפני השנים
נטלו השנים ונסתמו הנקבים או שנפרכו
הנקבים זה לתוך זה טהור כלי שישבר

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

פרק ארבעה עשר

כיצד קדרה שהיא מלאה אוכלין ומשקין ומ
ומוקפת צמיד פתיל ונתונה בתוך התנור
הטמא הרי הקדרה וכל מה שבתוכה טהורין
היה השרן או משקין טמאין בתוכה ומוקפת
צמיד פתיל ונתונה באויר התנור נטמא התנור
וכן כל כוצא בזה. טבעת טמאה שהיתה
מובלעת בתוך הלבנה או מחט טמאה שהיתה
מובלעת בתוך הען ונפלו לאויר כלי חרש
נטמא אע"פי שאם צנו כבר תרומה בעין הזה
או בלבנה זו טהור הרי הן מטמאין כלי חרש
מאוירו. תרצ"ל שבלע שרן או כשר מת
ונפל לאויר התנור הרי זה טהור ואם מת שם
התרצ"ל נטמא התנור שהבלועין בתוך מפלין
מיד כלי חרש כדרך שמפלין באהל המת.
דבריס שבתוך הפה או שבתוך הקמטים
אינן כבלועין כיצד אדם שהיו משקין טמאין
בתוך פיו וקפץ פיו והכניס ראשו לאויר כלי
חרש טמאהו וכן טהור שהיו אוכלין ומשקין
לתוך פיו והכניס ראשו לאויר התנור טמא
נטמאו אוכלין שבפיו היה לו בתוך קומטו
כעשה מן השרן והכניס לאויר התנור נטמא
התנור אע"פי שהטומאה בתוך הקמט.
ספוג שבלע משקין טמאין אע"פי שהוא צוב
מבחוץ אם נפל לאויר כלי חרש טמאהו שסוף
משקה לצאת וכן חתבה של לפת ושל גמי
חרסים שנשתמשו בהן משקין טמאין וצבו
ונפלו לאויר כלי חרש לא טמאוהו נפלו לתנור
והוסק נטמא שסוף משקה לצאת. בד"א
במשקין קלים אבל נבלעו בהן משקין חמורין
כגון דם הנדה ומי רגליה אם היו יכולין לצאת
והקפיד עליו שיצא הרי זה מטמא התנור

אע"פי שלא הוסק ואם איבו מקפיד עליו אינו
מטמא עד שיוסק ויצא המשקה. וכן צפת
חרשה הבאה ממשקין טמאין שהוסק בה
התנור נטמא שסוף משקה לצאת אבל בשנה
טהור אי זו היא ישנה לאחר שנים עשר חרש
ואם ידוע שיוצא ממנה משקין בשעת הסק
אפלו לאחר שלש שנים נטמא התנור כשיוסק
כלי חרש שחלקן במחצה משפה. עד
קרקעית ונכנסה טומאה באויר אחר משני
החלקים נטמא הכלי כלו לפי שאין דרך בני
אדם לחלוק כלי חרש כדרך שחולקין האהלים
לפיכך תנור שחצאו בסרים או ביהעות ונמצא
השרן במקום אחר הכל טמא. כלי שהיתה
טומאה בתוכו והכניס הכלי לאויר כלי חרש
ושפת הכלי הטמא חוץ לכלי חרש אע"פי
שהטומאה מכוונת בתוך כלי חרש הרי זה
טהור שנ' אשר יפל מהם אל תוכו ולא לתוך
תוכו. וכן אם היה כלי חרש טמא והכניס
לאוירו כלי אחר שיש בו אוכלין ומשקין ושפת
הכלי האחר חוץ לכלי חרש אע"פי שהאוכלין
והמשקין מכוונים בתוך כלי חרש הטמא
הרי אלו טהורין שנ' כל אשר בתוכו יטמא ולא
שבתוך תוכו. כיצד כוורת או קופה או
קדרה או חמת וכוצא בהן שהיה השרן בתוכה
ושל שלא הקופה לאויר החבית או לאויר התנור
אע"פי שהשרן מכוון בתוך אויר החבית הואיל
ושפת הקופה או החמת למעלה משפת
החבית או התנור הרי אלו טהורין אם היה
בתוך החמת או הקדרה וכוצא בהן אוכלין
או משקין ושל שלא אותן לאויר התנור או
החבית הרי הן טהורים. היתה הכוורת או

הקופה או החמת וכוצא בהם נקובין אינן
מפלין אלא אם היה השרן לתוכן ושלשל
אותן לאויר כל חרש הטהור נטמא ואם
היו אוכלין או משקין לתוכן ושלשל אותן לאויר
כל חרש הטמא נטמאו · ומה יהיה בקב
אם היה בכלי שטף במוציא זתים ואם היה
בכלי חרש העשוי לאוכלין שעירו בזיתים ו
והעשוי למשקין שעירו בכוס משקה והעשוי
לכך וכך מטילין אותו לאומרו ומשקב כלי
חרס זה בכוס משקה אינו מפל מיד כלי
חרש · סתם נקב כלי חרש בזפת אם היה
השרן בכלי זה ושלשל לאויר התנור הטהור
נטמא שאין הפגיד מפל על הטומאה מלמטה
כיו שבארנו · אבל אם היה בכלי זה אוכלין
או משקין ושלשל לאויר התנור טמא הרי
הם טהורים שהרי הנקב סתום ושאר כל
הכלים שסתמן בזפת וכוצא בו אינו מפל
מיד כלי חרש · כוורת פתיחה אע"פ שסתם
הפתח בקש אינה מפלת מיד כלי חרש שהרי
אינה כלי · החמת והכפישה שנפחתו
במוציא רמון אע"פ שבטל מתורת כלי הרי
אלו מפלין מיד כלי חרש והוא שיהיה הפחת
למעלה משפת כלי חרש מבחוץ ויהיה בית
קבול שלהם משולשל לתוך כלי חרש · עור
פשוט וכוצא בו שהיה שוקע לאויר כלי
חרש או לאויר התנור והשרן בתוך התנור
טמא ואם היה שרן בתנור אוכלין ומשקין
שבתוך העור טמאין שאין מפלין מיד כלי
חרש אלא כלים שיש להם תוך כעין הסל
והקופה והחמת · כלי חרש שהיתה טומאה
בתוכו והיה כלי חרש טהור כפוי על פי הכלי

הטמא או שהיה הכלי שהטומאה רבוקה
בתוכו כפוי על פי הכלי הטהור אע"פ שאויר
מעורב בטמא בטומאתו והטהור בטהרתו
שהרי לא נכנסה הטומאה עמה לאויר כלי
חרש הטהור · לפיכך חבית שהיתה מלאה
משקין טהורין ונתונה למטה מנחשתו של
תנור ונפל שרן לתוך התנור הרי החבית
והמשקין טהורין אע"פ שאויר התנור מעורב
עם אויר החבית וכן אם היתה החבית כפויה
על פי התנור ופיה לאויר התנור אפלו
המשקה שבשול החבית טהור ״

פרק חמשה עשר

אין כלי חרש מקבלין טומאה עד שתגמר
מלאכתן מאימתי היא גמר מלאכתן משיגרפו
בכבשן התנור משיסיקנו כדי לאפות סופגנין
הכירה משיסיקנה כדי לבשל עליו בצנת הנצלין
טרופה ונתונה באלפס הכופה אם עשהו
לאפיה שעירו כתנור עשהו לבשול שעירו
ככירה · תנור שהתחיל לבנותו אם היה
גדול משיתחיל בו ארבעה טפחים ויסיקנו
מקבל טומאה ואם היה קטן משיתחיל בו
טפח ויסיקנו הכירה משיתחיל בה שלש
אצבעות ויסיקנה הכופה אם עשהו לאפיה
הרי הוא כתנור אם עשהו לבשל עליו הרי
היא כבירה · תנור שהוסק מאחוריו אם
הוסק מבית האומן או שהוסק שלא לדעת
הואיל והוסק מכל מקום הרי זה מקבל טומאה
מעשה שנפלה דלקה בתנור רבר מן הכפיים

ולא יעשה לבבו כן ושיחד אקבל שוחד
ולא יעשה לבבו כן ושיחד אקבל שוחד
תורה שהפיקה להיות שוה בין דיין אקבל
שוחד והבין בין חזון שלפתחו לחזון
שוחד והיו ואלו שלפתחו שלא יהיו
שיקין וזה שיעשה שלפתחו שלא יהיו
שיקין שמש והוסף לחד ונחלקו ושוחד
שיקין חזון שוחד ויסרו שוחד כדרך
וכופף מ משוחות שלא תהיה אכל שוחד ושם
שיקין שוחד ושוחד עקור כי מתן שיקין
ואחר כך הפיקו ואחר כך תפקח
ושוחד לחד יהיו ואלו מ שיקין שוחד אכל
תורה אין כריך שלפתח ושלא ושלא יהיו
יהודין ועשה תורה וסיפ שלא יהיו שוחד
ן שהפה ושוחד ועשה אכל שוחד סמך
אין שוחד ואין ועשה אין אלא מחוסר לקרקע
תורה וסיפ ואם עשה מהן שוחד יפלו
יהודין אין שוחד שלא אכל שוחד
כל שוחד ואין לקן שהיה סיקין תורה
אכל שוחד ואם שוחד אחד שלא יהיו אכל
שלא שוחד ושלא ן שהפה ושלא יהיו
תורה שלא שוחד ושלא ן שהפה ושלא יהיו
שוחד ושלא ן שהפה ושלא יהיו שוחד
שלא

פרק ששה עשר

והוא טהור היתה בו חוליא אחת שיש בה
ארבעה טפחים הרי היא מתטמאה מעגל
ואין מתטמאה כאויר ושאר החלות טהורות
תנור שבא מאותך מבית האומן ועשה לה
סמוכים שמקבלים אותו להיות כאחד ונתנן
עליו וטהור ונטמא כשיסור את הסמוכים
אותו יטהר ואפלו החזירן הרי הוא טהור מראו
בטיט מקבל טומאה להבא ואינו נדיך להסיקו
שכבר הוסק תנור שחתכו חליות ונתן
חול בין חוליא לחוליא וטח בטיט על הכל מבחוץ
הרי זה מקבל טומאה יורות הערבים שהוא
חופר בארץ וטח בטיט אם יכול הטיט לעמוד
בפני עצמו מקבל טומאה ואם לאו טהור
המביא שבי כלי חרס ודבקן זה בזה ועשאן
תנור ועשה לו טפלה מבפנים ומבחוץ והסיקו
הרי זה מקבל טומאה אע"פ שאין בכלי חרש
מהן כשיעור פטם שקרלו ועשהו תנור
ועשה לו טפלה מבחוץ אע"פ שמקבל על דפנותו
כשיעור הרי זה טהור שכלי חרש שטהר אין לו
טומאה לעולם אלא אם כן עשהו תנור ועשה
לו טפלה מבפנים ומבחוץ תנור של סדקין
שעשה טפלה לכל אחד ואחד ומקום הסדקין
מעולה הרי זה אינו מקבל טומאה מכן טיט או
סיד או גבסים על גבי הסדקין הרי זה מתטמא
מכן עליהם חרסית או זפת ונפרית שעוה
ושמרים בצק או גללים טהור זה הכלל דבר שאין
עושין ממנו תנורין אינו מחבר את הסדקין
סדק תנור שנתנו כלפי זויה ומרח בטיט מן
הכדרין טהור דף של תנור שנתנו בזויה להיות
אופה בו טהור ואם יש בו חוב תנור מקבל
טומאה תנור שנתן בו עפר עד אצו אם

נטמא מאוירו בלבד אינו מתטמא אלא מעפר
ולמעלן ואם נטמא מעגל ונעשה בו טומאה
מתוכו נטמא כלו אף מעפר ולמטה הכירה
מקום שפיתת שתי קדרות והכופח מקום
שפיתת קדרה אחת לפיכך כירה שנחלקה
לארכה טהורה ולרחבה עדין מקבלת טומאה
כופח שנחלק בין לארכו בין לרחבו טהור
הקלתות של בעלי בתים שנפחתה קרקעיתה
אם היה עומק הפחת פחות משלשה טפחים
הרי זו מקבלת טומאה שאם יסיק בפחות
מלמטה תתבשל הקדרה מלמעלה היה
הפחת עמוק שלשה או יתר אינה מקבלת
טומאה שהרי האש רחוקה מן הקדרה
ואינה בשלה מכן אבן או צרור על פי הפחת
עדין היא בטהרתה מראו בטיט נעשית האבן
קרקע הכירה מקבלת טומאה מכאן ולהבא

פרק שבעה עשר

כל ידות הכלים הרי הן כבלים אם נטמא
הכלי נטמאת ידו הנדיך לה בתשמישו ושאין
נדיך לה טהור כמו שיתבאר לפיכך האבן
היוצאת מן התנור טפח ומן הכירה שלש אצבעות
חבור ואם נטמא התנור והכירה נטמאו א
אבנים אלו ואוכלין ומשקין הטוגעין באבנים
נטמאו ואם צעו בחוץ לטפח של תנור או
חוץ לשלש אצבעות של כירה טהורין הכופח
עשהו לאפיה שעורו כתנור עשהו לבשול
שיעורו ככירה מוסף התנור של בעלי
בתים טהור ושל נחתומין טמא בטומאת

פרק שמונה עשר

ידי הון יקבל שומרה על כל כרע אשר
שחוק הפסים ראוין להשתוות ושכי
לא כרע שפה היה כמה כרע הדיוט לקבל
ואם כן על אחד ואין השומרה יפה
הלשם בוזין ולקוחין על אחוד שהוד
ואל רוכבים והשומרה יפה שהוא על
עדותיו כן לעקר. כשוי כדי ושווי
כדי שיש ושווי החמור שהוא שלו שעה
לקבלה ואם התקינו להשתוות ואחד משוי
שומרה יקבל אחד מהם כן שהוא קרוב
ואל הכשירו שלו יקבל שומרה שלך
שעשו. והחלקו שיהיו יקבלין שוקין מחיצה
אומרים. סיוק יקבל הרקב ויש יקבל
שומרה אם היה יקבל כשהיה שלם יפה כדי
היה יקבל ואחד היפה סאה עד יפת
כשהוא שומרה כדי לקבל עליה זה יקבל
היפה פחות ושכרו אם היה
יקבל על כדי זה יקבל שומרה היפה מחצה
יקבלו שומרה היה יכול ואחד היפה סאה
שומרה. כיצד שלש שיהיו יקבלו
כל אחד יקבל שומרה ואם שלשתן
ראוי הוא יקבל שומרה ואם שלשתן

יקבלו כדי הן עדיין יפה שלא שעדו לקבלה
שלם כדי שיעמוד היפה שלם. וכן אחד על
שדיין ואחד מהשוה כשוה היה יכול
ושעדיין כמו כן שומרה כדי שלא
טעדית לקבלה חיבו יקבלה שומרה וכל כשוה
כדי. כשם שהיה כן אחד על שיו יקבל
שומרה ושלש כן עדות ואין יעמדו היה
ולא תהיה אחד שלש שלשתן כשם עדות
ולכולם יתחלקו יפה שהוא שעדו על
הלשם בוזין ולקוחין ולא אחוד עדות
ואם כן על אחד ואין יפה שהוא יפה
שהוא יפה אחד עדות כל כי עדות
שלש שבו כרע כשהוא כמו עדות
שיש כשם שהוא לקוח ומשם עדות
שהוא יפה שהוא יפה כשהוא שלם יפה
עשרים לקבלה הלשד שלרע שומרים
שהוא יפה שהוא שלם כשהוא ואם
כן יקבלו שהוא שלם שהוא יפה
שלשת הבדים והשוה כשבו דוקן
ושהוא יקבל על שומרין תחת השוה לקבל
הבדים לקבל שהוא הכוחים יש הכל יקבל
שומרה. כשהוא שלרע חשבו שיו יקבל
שהוא יקבלה שומרה שיש יקבל שהוא
כשהוא שומרה כדי לקבל שהוא יקבל
שומרה היה יכול ושכרו אם היה יקבל

פרק שנים עשר

מה ישיר הקורא ושב כל חרש ויאיר
יעמוד לקבל עמוד ואם לא יעמוד לקבל עמוד
אם יושב לקבל יושב ואם ושב לקבל עמוד
אם יש לו לקבל ואם ושב לקבל עמוד
אם יש לו לקבל ואם עמוד לקבל יושב
אם יש לו לקבל ואם יושב ושב לקבל עמוד
אם יש לו לקבל ואם עמוד ושב

משקין הדולפין כמו שבארנו ואם היתה דולפת
אין עושין בסטרא לבסטרא וכן בסטרא שנפחתה
או שנחלקה לשנים טהורה שלא אמרו שיהיה
של שירים מתטמאין אלא שירי כלי חרש
בלבד הם שמתטמאין בסטרא שהיו
חדודין יוצאין ממנה בין שהיתה יושבת בין
שהיתה מוטה על צדה כל המקבל מן החדודין
ותים פשתמלא הבסטרא ותים מתטמאה
במגע וכצדו מתטמא באויר וכל שאינו
מקבל עמה בותים מתטמא במגע שאין
כצדו מתטמא באויר כצד מתטמא במגע
ואין כצדו מתטמא באויר שאם צנעה הטומאה
בבסטרא מתוכה מתטמא החדוד נכנסה
הטומאה באויר הבסטרא אפלו היתה כצד
החדוד לא נטמא החדוד וכצד כצדו
מתטמא באויר שאם היתה הטומאה באויר
הבסטרא כצד החדוד נטמא החדוד עם
הבסטרא ועל דרך זה הוא בכל מקום שנאמ
בכלי חרש ובתנור וכירים מתטמא במגע
וכצדו באויר או אין מתטמא כצדו באויר
וכן כל טומאה מגע האמורה בענין טומאת
כלי חרש או תנור וכירים הוא שתגע הטומאה
בהם מתוכן וכל טומאת אויר הוא שלא תגע
הטומאה כלל אלא תכנס לאויר בלבד חבית
שנתרעעה וטפלה בגללים אע"פי שהוא טטל
את הגללים וחרסים טפלים הרי זו מקבלת
טומאה מפני שלא בטל שם כלי מעליה נשבה
ודבק חרסיה אחר שפרש או הביא חרסים
ממקום אחר וטפלם בגללים אע"פי שהוא
טטל את הגללים וחרסים עומדים הרי זו
טהורה מפני שבטל שם כלי מעליה היה בהן

חרס מחזיק רביעית כצד אותו החרס בלבד
מתטמא באויר מפני שהוא כלי בפני עצמו
ושאר החבית אינו מתטמא עד שתגע בה
הטומאה מתוכה מפני שאינה כלי שלם
חבית שנקבה וסתם הנקב בזפת ואחר כך
נשברה אם יש בחרש הסתום בזפת כדי להחזיק
רביעית הרי זה מקבל טומאה מפני שהוא
משברי החבית ולא בטל שם כלי מעל החבית
אבל חרש שנקב אחר שפרש מן החבית
וסתם את הנקב בזפת אע"פי שהוא מחזיק
רביעית טהור שהחרס שנקבו לשם כלי מעליו
וטהר וכלי שטהר בכלי חרס שעה אחת אין
לו טומאה לעולם קומקום שנקב ועשהו
בזפת טהור שאינו יכול לקבל את החמין
בטוגן וכלי הזפת והשעוה וכוצא בהן טהורין
ואינן בכלל הכלים משפך של חרש שפקקו
בזפת אינו מקבל טומאה שאין הזפת משים
אותו כלי קבול אבל משפך של עץ שסתמו
הרי זו ככלי קבול ומתטמא

פרק עשרים

כבר בארנו
שכל ידות
הכלים שהכלי
צריך לה בשעת תשמישו הרי הוא חשוב
כנופו של כלי להתטמא ולטמא לפיכך הטופל
כלי חרש הבריא אם נטמא הכלי הרי אוכלין
ומשקין הטבעין בטפלה טהורין שאין הכלי
צריך לטפלה זו אבל הטופל את כלי חרש
הרעוע הרי הטפלה חשובה כגוף הכלי וכן
המהדק את הקרויה של חרש שדולין בה הילים
אם חפה אותה בעור או בקלף וכוצא בהם

ומן מגירה שנטמאת הטנע בדה מכאן ומכאן
טמא והטנע בחוץ ובמשיחה ובאמה ובסנפין
שלה טהור שאין אלו חבור לה · אבל הטנע ביד
מכאן ומכאן טמא והטנע בחוץ ובמשיחה ובאמה
ובסנפין שלה טהור במלכן של מסר הגדול טמא
· מכבש של חרש שנטמא הרומח שבו הטנע
במכבש טהור מקרח שנטמא הטנע בקשטנות
שהיא לפנה עליו טהור שאינה חבור · קשת
שהיתה מתוחה והחן משוך עמה ונטמא החן
הטנע ביתר ובקשת טהור ואפלו כשהיא מתוחה
ומן מטרת הקשות שנטמא החן שלה לא נטמאת
במטרה אפלו כשהיא מתוחה · ומן מסכת
נסוכה שנטמאת בשעת הארצה הטנע בכבד
העליון ובכבד התחתון ובכרים ובקרוס ובחוץ
שהעבירו על גבי ארגמן ובעורה שאינו עתיד
להחזירה טמא טהור שכל אלו אינן חבור לבגד
אבל הטנע בפתח המסכת ובשת העומד ובפתל
שהעבירו על גבי ארגמן ובעורה שהוא עתיד
להחזירה טמא שכל אלו חבורין לבגד · הטנע
בגמר שעל העיימה ובאשוייה טהור הטנע
בעיקה עד שלא פרעה טמא ומשפרעה טהור
· החוץ שהשילו למחט אפלו קשור מעשה
כדין אינו חבור הכניסו לבגד החוץ חבור
לבגד ואין המחט חבור לבגד ואין החוץ כלו
חבור לבגד אלא כל שהוא לצרך התפירה
אינו חבור החוץ שפירש אפלו מאה אמה כלו
חבור · אבל שקשור בחרם אפלו מאה
אמה כלו חבור קשר בו אבל אחד מן הקשר
ולפנים חבור מן הקשר ולחוץ אינו חבור
האבל שהוא קשור בקופה אינו חבור אלא
אם כן תפר ·

פרק עשרים ואחד

החוטין הזכוכין מן הארצ והחוטין שבתחלת
הירעה ושבסופה והן הנקראין כמין כמה
שיעורין של סדין ושל סודרין ושל סעיף ושל
כלין של ראש שש אצבעות ושל חלוק שהוא
קרוע מתחלתו ועד סופו ואחר שלבשין אותו
מקבצין אותו בלולאות שיעור חוטין עשר
אצבעות · הסטוס והרהיר והטלית שלש
אצבעות וכל היתר על השיעורין הלא הטנע
בו טהור אע"פי שהבגד טמא במדרס או בשאר
טמאות ואין צריך לומר שאם צנה טומאה
סתר שהבגד טהור · נימי הכפה של ראש
והמסוה שמניחין הערבים על פניהם והקלקלין
השזורין מן השער והפונדה שלבש האדם על
בשרו והשמלה והתכרוך שמניחין על הפתחים
כמין פרסת כמיהן כל שהן · משקולת שנטמאת
היא שנים עשר טפח מן החוט שלה חבור לה
וכל הטנע בחוץ לשנים עשר טפח טהור ומשקלת
של חרשים שמנה עשר טפח ושל כמין חמשים
אמה והיתר על מדות אלו אע"פי שהוא רוצה
בקיומו טהור ומשקולת של ציהם ושל
אפלו ארוכין כל שהן טמאין · חוט מאזנים
של זהבים ושל פלס ושל שוקל ארגמן טוב שאחז
השוקל בו ותלה המאזנים מירו שלש אצבעות
קנה שלה וחוטין שלה כל שהן · חוטי מאזנים
של מוכרי עששיות של מתכות וכוצא בהן
שלשה טפחים קנה שלה וחוטין שלה שנים
עשר טפח · חוטי מאזנים של חטנים ושל
בעלי בתים טפח קנה המאזנים והחוטין שלה

פרק שנים ועשרים

שלש אצבעות עם המלל לאוחזת המת או
לשאר הטמאות. ב״ה בבגדי כמר ופשתים
אבל בגדים של שאר מינין אין מקבל טומאה
מכל הטמאות אלא אם היה בהן שלשה על
שלשה טפחים או יתר שנ׳ או בגד מפי השמועה
למדו שבא הכתוב לרבות שלשה טפחים על
שלשה טפחים ושאר בגדים לטומאה. ב״ה
בקרעים הבאין מן הבגדים אבל האורג בגד
בפני עצמו כל שהוא הרי זה מקבל שאר טמאו
חוץ מטומאת מדרס שאין מקבל אלא הראוי
למדרס. הבגדים העבים ביותר כגון הלבדין
והמוטין הקשים או הבגדים הרכים ביותר
כגון בגדי פשתן של מגדיים שהבשר נראה
מתחתן אין מקבלין טומאה עד שיהיה הבקיע
שלשה על שלשה טפחים בין למדרס בין לשאר
טמאות. כל הקליעות מקבלות טומאה
כבגדים אחד הקולע חוטין ועשה אותן טוף
או האורג אותן ועשה אותן אבנט וסוגא בו
חוץ מן הקליעה שעושין אותן הצמה לקשור
בה הצמר שהוא טהורה הקלע שבבית קבל
אבן שבה אריג או עור מקבלות טומאה
נפסק בית האצבע שלה טהורה נפסק בית
הפקיע שלה בלבד עדין היא בטומאתה.
המכמורות והרשתות מקבלות טומאה והחרם
מפני הזוטו מפני שעיני אותה הסבכה רקין
ביותר והרי היא כבגד. העושה בגד מן
החרם טהור מן הזוטו מתטמא עשה חלון
בין המשמרת אם יש בו שלשה על שלשה
מקבל טומאה. משמרת שליין שבלה אם
משמשת מעין מלאכה ראשונה טמאה
ואם לאו טהורה. מטפחות הספרים

המטיירות אינן מקבלין טומאה מפני שאינן
משמשי אדם שהרי מורן מעיד עליהם של
ספר עשו ושאינן מטיירות מתטמאות
בשאר טמאות חוץ מטומאת מדרס מפני
שאומ׳ לו עמוד ועשה מלאכתו כמו שבארנו
בענין טומאת משכב ומושב וכסת הסכלים
שמניחין על כתפיהן מפני המוט מתטמא
מדרס ומשמרת שליין אין מתטמאה במדרס
בגד שחשב עליו לצורות אינו מקבל טומאה
בטל מחשבתו הרי זה מקבל טומאה בעל
הבית שעשה מטפחות לחפות בהן כתלים
ועמודים אינן מקבלות טומאה חלוק שהוא
עשוי כסבכה כדי לשחק בו לשותי שכר
אינו מקבל טומאה. כופה שנתנו על הספר
טהור מלקבל טומאת מדרס אבל מתטמא
במת ובשאר טמאות. העושה אספלנית
בין על הבגד בין על העור אע״פי שיש בהן
כשיעור טהורין עשה עליהן מלוגמא על
הבגד אינו מקבל טומאה שהרי נתלכלך
ואינו ראוי על העור מקבל טומאה מפני
שהוא מתקנח וראוי למשכב. מאימתי
יקבל הבגד טומאה משיארוג ב׳ אצבעות
על שלש אצבעות וכל הכלים הנארגין מחוט
בין הכסם ואנפליא אינן מקבלין טומאה
עד שיגמר מלאכתן וכל הכלים העשין על
גבי מחט בין מצורה כיון שעשה בהן בית
קבול מלאכתן מקבל טומאה. סבכה
שמניחין הבנות בראשיהן אם התחיל
לעשות אותה מפיה אינה מקבלת טומאה
עד שיגמר את פיה ושבן שלה מקבל טומאה
בפני עצמו והחוט שלה חבור לה להתטמא

פרק שלשה ועשרים

ויש קיבול והעלין ושאם כלים וקח היפכן
כלל כלים קיימים מדרך ואפשר שיהיו
הוא מדרך כיון דעיקר כלי הכלי
שיעשה וכו' ר"ש אומר וכו'
ויש מהשתות מדרך ומהשתות שאינן מדרך כלל
פשוטי כלים שאין מדרכן וזה כלי שכל
שהשתות מדרך ומהשתות שאינן מדרך
כגון כוסות שהשתות בהן על שלש על שלש
בזוך שהשתות בהן על שלש עפרים על שלש
עפרים מדרך הלך שישתין לכאשה עפרים
על לכאשה עפרים ואחת עפרים על
שלש עפרים ואחת עפרים על שלש
עפרים כן לשכר שהשתות בהן מדרך ואחת
עפרים אין הלשון שהוא יכלים
כלי שיעור שהשתות בהן כל
שיעור שהשתות בהן אינו מדרך אבל
יקיפו כאשה וקצץ לפני עפרים לעומת
זה שלש עפרים על שלש עפרים לעומת
הי זה שהשתות מדרך כגון שיהיה עפרים על
עפרים שקצץ זה שלש על שלש כך זה
זה שיעור זה עפרים וכן שיעור לחזר עפרים
לחזוק כי שיעור כפרס כדרך שעשין קופי
הנעשה שלש וזקן שעשיה כי זה שיעור
כלי שיעור והוא שלש על שלש שיהיה פחות משלש על
שלש שכל פחות משלש על שלש שיעור יכלים
השתות מדרך ואחת עפרים אין הכלי
הלך שלש אין הלך ואחד אין העשר לכאשה
אין העשר ואחד אין העשר לכאשה אין
הדרך שכל שהשתות עפרים אין העשר ואחד אין הלך
אין העשר לכאשה אין העשר ואחד אין הלך
שלש אין הלך ואחד אין הכלי כי זה שיעור
כלי שיעור והוא שלש על שלש שיעור יכלים
הלך שלש אין הלך ואחד אין העשר לכאשה
אין העשר ואחד אין הלך שלש אין הלך ואחד אין העשר

פרק ארבעה ועשרים

שמחתן בו המרכב מפני האבן שהמחשבה
מועלת בו אע״פי שלא צמרה מלאכתו. ב״ה
בעירות בעל הבית אבל עירות העבדן שחתן
למכירה אין המחשבה מטמאתן עד שיעשה
בהן מעשה ויכן אותן למדרס. אין אדם
מטמא במדרס משכב או מרכב שאינו שלו
שכ׳ והיוצע במשכבו גזל משכב ודרס עליו
בלא צינעה הרי זה טהור ואם נתיאשו הבעלים
טמא גבי משכב וישב עליו הרי זה. טמא
שחזקתו שנתיאשו הבעלים ואינם יודעים
מי גבו ואינו יודע שעדין לא נתיאשו הבעלים
טהור לפיכך גבי שגבי עור ואשב עליו לשפה
המחשבה מועלת בו ומתטמא במדרס אבל
הגלן אין המחשבה מועלת אלא אם כן
נתיאשו הבעלים. עור שנתטמא במדרס
והתחיל לקרעו רטעות הרי הוא בטומאתו
עד שימעטנו פחות פחות מחמשה טפחים
כל כלי עור שנטמא במדרס הוב ושנהו לכלי
אחר אם שנהו מן הפשוט לפשוט הרי הוא
בטומאתו שנהו מן הפשוט למקבל טהור
ובכבד הכל טמא. כיצד חמת שעשה שטיח
ושטיח שעשהו חמת טהור אבל חמת ש׳
שנטמאת במדרס ועשאה תרמיל או תרמיל
שעשהו חמת הרי הן מדרס כשהיו כי של
צבי שנטמא במדרס ועשהו סדין או סדין
שעשהו כי או כסת צבי שעשהו מטפחת
או מטפחת שעשהו כסת הרי הם מדרס כשהיו
כלים שעקר עשייתן לקבלה ולמשכב כאחד
כגון הכיים והכסתות והשקין והמרצופין אם
נפחתו אע״פי שטהרו מלהתטמא במת ובשאר
טמאות מפני שאינן יכולין לקבלה הרי הן מתטמאין

במדרס שעדין הם ראוין למדרס. אבל
כלים שעקר עשייתן לקבלה בלבד כגון החמת
והתרמיל אם היו גדולים כדי שיהיו ראויים
לישב עליהן הואיל ויושבין עליהן מפני גדלן
הרי הן מתטמאין במדרס כל זמן שהן שלמים
נפחתו אע״פי שאפשר עדין לישב עליהן
הרי אלו אין מתטמאין במדרס שעקר עשיתן
לקבלה בלבד והואיל ובטל מלקבל טהרו
מלהתטמא לא בשאר טמאות ולא במדרס
ובמה הוא שיעדין ויהיו ראוין למדרס החמת
שבנה קבן והלקוט חמשת קבן והקלסתר
שתלין בו השעירין בראש הבהמה ארבעת
קבן והכריתות שמעדין בה את המים סאה
ופחות מן השעירין הלא אינן ראוין למדרס
והן דרך העם לישב עליהן. נפחתו ונדר
מקום הפחת הרי הן טהורין וכלו לא קשר
מקום הפחת וכל החמתות שנפחתו ונדרן
טהורות חוץ משל ערבים מפני שכך הוא
דרכן תמיד לבדן וחמת חלולין אינה מתטמאין
במדרס שהרי אינה ראויה למדרס.

פרק חמשה ועשרים

כל פשוטי כלי עץ העשויין לישיבה או לשפה
או לרכיבה מתטמאין במדרס כגון המטה
והכסא וכיוצא בהן המטה והגר והכסת של
מת וכסא של כלה ומשבר של חיה וכסא
של כובס שהוא כורס עליו את הכלים
וכסא של קטן שיש לו רגלים אע״פי שאין בו
גובה טפח כל אלו מתטמאין במדרס.

פרק ששה ועשרים

כל שן הידוע למזיק שקבע מושבו כשר
הכשר קבוע ולא סמה על גבו ושמה על
גבו ולא קבוע שאין הולך מזיק
כשהיה קבוע מוקדים ושמה שלו יהודי
ואם נפלו שמתו על גבי הקיזוח קבוע ולא
נתן עליו את היועיבה אלו שמתו שלו את
היועיבה ולא קבוע שאין הולך מתעיף מי
מזיק קבוע ונתן עליו את היועיבה יהודי
שמכל שהלכו מתו בתוך שלו מזיק
ולא כשהיה מתעיף מי מזיק שלו
שהלכו מתו בתוך שלו מזיק שלו

פרק שבעה ועשרים

הן האפיפורין שמניחין עליו הספרים טמא
מדרס ושיש בו בית קבול שעוה טמא טמא
מת וחלקה טהורה מכלום לפי שאין עליו
טרת כלי ואינו ראוי למדרס. שלש מטות
הן העשויות לשכיבה טמאה מדרס ושל זגבין
שנותנין בה כלי זכוכית טמאה טמא מת
ושל סרבין שמסרבין עליו את הסבכות טהור
מכלום לפי שאינה ממשמשי אדם. שלש
משפלות הן של זבל טמאה מדרס של תבן
טמאה טמא מת והפוחדל של גמלים טהור
מכלום לפי שהחבלים של קשין ביתר ועבים
ואינו ראוי לישב עליהן ועיני הסבכה רחבין
הרבה ואינו ראוי לקבל תבן וכוסה ם ומנה
שאין עליו תורת כלי אלא חבלים בלבד.
שלשה מפתן הן העשוי לישיבה טמא מדרס
ושל גבעים שמניחין בו את הכלים טמא
טמא מת ושל גתות שנותנין עליו ענבים
ומחפין בו טהור מכלום לפי שאינו ממשמשי
אדם. שלש חמתות הן ושל תורמלין הן
המקבלין כשיעור טמאין מדרס וסמה
שיעורן החמת ארבעת קבין והתורמל חמשת
קבין ושאינן מקבלין כשיעור טמאין טמא
מת ושל עור הרג טהורות מכלום.
שלשה עורות הם העשוי לשטיח טמא מדרס
והעשוי לתכריך כלים טמא טמא מת ושל
רטעות ושל סנדלים טהור מכלום לפי שאין
עליו טרת הכלי. שלשה סדינים הם
העשוי לשכיבה טמא מדרס העשוי לפרסת
טמא טמא מת ושל טרות שעושין אותו כי
שיתלמד ממנו הרוקם טהור מכלום לפי
שאינו ממשמשי אדם. שלשה מטפחות

הם של ידים טמאה מדרס ושל ספרים טמא
טמא מת ושל תכריכי המת ושל גבלי בני לוי
טהורה מכלום לפי שאינו ממשמשי אדם
עור העשוי כמו יד שמכניסין בו היד
והאצבעות מפני הצנה וכוסה בהן הוא הנקרא
פרקלים ושלשה פרקלימין הם של גדי חיה
ועוף טמא מדרס שהרי נשען עליו ושל
חגבים טמא טמא מת מפני שנותנין בו
את החגבים ושל קייצין שמקיצין בו הפירות
טהור מכלום לפי שאינו ממשמשי אדם.
שלשה סבכות הם של ילדה טמאה מדרס
ושל זקנה טמאה מת ושעושין לשחק בו
שותי שכר טהורה מכלום לפי שאינו מ
ממשמשי אדם. שלשה סנדלים הם של
אדם טמא מדרס של מתכת ושל בהמה
טמא טמא מת ושל שעם ושל גפירה טהור
מכלום. כלל של דבר כל שאינו ראוי
למשכב או למרכב שהוא ראוי ולא עשה
לבך אלא למלאכה אחרת הרי הוא טהור
מן המדרס עשה למלאכה אחרת הרי
משמש עמה את הישיבה כגון הטליה
והדדיד מתטמא במדרס וכל המתטמא
במדרס מתטמא במת ויש שמתטמא במת
ואינו מתטמא במדרס כמו שבארנו.
וכל המתטמא במת מתטמא בשאר אבת
הטומאה בן אבות של תורה בן אבות של
דבריהם ומתטמאין במשקין. שלש קופות
הם שטליה על הבריאה הולכין אחר הבריאה
קטנה על הגדולה הולכין אחר הגדולה היו
שוות הולכין אחר הפנימית כגד אוכלין
אחרה שאם נקבה במוצא ראון שתהן טהורה

פרק שמונה ועשרים

כל הכלים שיש להן פתח קטן שיוכל
לתוכן מושקין לא שיוכל תוכן להזיל
ולא חוצין ולא יוצין ולא מקום הקשר
חשוקין בתוספת הכלי מושך עשר על כל
שיוכלו כלן ועלו ושקין שיוכל על כל
הכלים חוץ מן הצינורות או על חוטין או על
יתדות הכלים המקבלים הרי זה ילעבן וכן
שהורין ולקלו לחורי הכלי כלי לא שיוכל
לא כלי הקש קש הקשין והשרפין
או כלי קשיר עשן הכסיס והכסתות ולקלו
כל היש לאחר קשתות ושלשלת שיוכל שיוכלו
לחוריהן מושקין לא שיוכל הקש שיוכל
כל שלף ושין לחוץ מחזיק כשיוכלו
והאבוב שלין לה חוט הולך ושין מקבלין
עוולקה יש לחוריה אם שיוכלו לחור יהם
מושקין לא שיוכל הקש יאבל שיוכל כל
שלף ושין לחוץ מחזיק כשיוכלו ולקלו
ושפת הלחורין שיוכל ולקלו לחורי
הצינורות אלו הרי הן כחוריו הכלי שיוכל
קשוקים שהן לחוריו שיוכלו והרי
אלו כחוריו שיוכל ולקלו ולעבן
והוכן וישב בחוריו וחוזרו לעבן לכלי
הרי הושקין שמעבן שהוכן לשוכה

הלכות מקוות

מעשה מקוה לחרס והוא שיוכל כל שיוכל

על הדיקן לא שיוכל אלא ירכעה על פניהם
קטיוסין לדיקן ועלו חוץ לעשרה וחוץ
לחרכעה הרי זה כלי קבל טומאה ולקלו
בחוריו ולא שיוכל שלא על מקום מעבן
ולחוץ סם כשיך סם שיוכל לאחר שלקן
מושקין ולא שיוכל אבדן כלי כסוי ושפתיו
שום אכלים היה חוסן עקר ושיוכל הקבל
שיוכל הוסן שיוכל לא שיוכל קבל
הטהור ופשכן כן כך וכן לא שיוכל
לאחר שלקן לא שיוכל אבדן החוקק יוסב
ולקלו ושיוכל לאחר שלקן מושקין לא
שיוכל הלוח חלוב שלקן שלשן לאחד פשך
עשו מושקין שיוכל כשיך הרוכבן הרוסב
ולקלו שיוכל ולקלו הרוכבן לחוריו שמר
עשו בסם הרוכבן ושעבו אם הרוכבן לחוריו
שיוכל ולקלו הרוכבן ולקלו שיוכל
משפל משפל הכלי שיוכלו לחורי
הרוכבן לחורי שם הרוכבן מושקין הרי
לחוריו הכלי שיוכל שיוכל שלקן לא הלחוריו
קשוקים שהן לחוריו שיוכלו והרי
אלו כחוריו שיוכל שיוכל מושקין
ולולקן שיוכל שיוכלו לעבן לכלי
הרי הושקין שמעבן שהוכן לשוכה

כלי חרס טהורים.

פרק ראשון

פרק שני

חלו חומות מדרש
הלכה שמות ועד
שלא יהיו כדי

הרבה חלונות זה מול זה שמדרין
עליהן על הפתח ואין עושין
כמין צריף שהוא מקום גדול
ומשתמר ואין מדרין עליו אלא
כדי שיעשה שומר על הפתח
ועל החלונות ואם אין שומר
יושב שם אין מדרין עליו
ואין מחזירין את הפתח לאחוריו
אלא אם כן היה רחב ארבעה
ואם היה רחב ארבעה אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה גבוה עשרה
ואם היה גבוה עשרה אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה רחב ארבעה
ואם היה רחב ארבעה אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו לחי
ואם היה לו לחי אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו קורה
ואם היה לו קורה אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו שתי
ואם היה לו שתי אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו ערוב
ואם היה לו ערוב אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו שיתוף
ואם היה לו שיתוף אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מבוי
ואם היה לו מבוי אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו חצר
ואם היה לו חצר אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו פתח
ואם היה לו פתח אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מזוזה
ואם היה לו מזוזה אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו דלת
ואם היה לו דלת אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו נגר
ואם היה לו נגר אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו בריח
ואם היה לו בריח אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו ציר
ואם היה לו ציר אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מנעול
ואם היה לו מנעול אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מפתח
ואם היה לו מפתח אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו שומר
ואם היה לו שומר אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו ערוב
ואם היה לו ערוב אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו שיתוף
ואם היה לו שיתוף אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מבוי
ואם היה לו מבוי אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו חצר
ואם היה לו חצר אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו פתח
ואם היה לו פתח אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מזוזה
ואם היה לו מזוזה אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו דלת
ואם היה לו דלת אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו נגר
ואם היה לו נגר אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו בריח
ואם היה לו בריח אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו ציר
ואם היה לו ציר אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מנעול
ואם היה לו מנעול אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו מפתח
ואם היה לו מפתח אפילו
הכי אין מדרין עליו אלא
אם כן היה לו שומר

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה יי לעשות אתם שבת יום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון ליי כל העושה בו מלאכה יומת לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת

ויקהל משה. אחר שהתחיל בענין המשכן ובמלאכתו הקדים לו ענין שבת לפי שהיה חביב עליו שאף על פי שהוא מצוה גדולה הרי היא דוחה מפני השבת ומלמדנו שלא יבנה בית הכנסת בשבת אלא יבא בשבת ויבנה בחול ומלמדנו שלא יבנה בית הכנסת אלא במקום שיש בו בנין קודם לכן

פרק שלישי

ומשהכניס לא עלתה עד שיכניס כדי שיעלה
ויעמוד בשעת הכנסה על שיעור מקוה
ואם הכניס כדי שיעלה ונמצא חסר
כל שהוא אפילו כמלא נקב של מחט
הרי זה לא עלה שכל שחסר מן השיעור
כאלו אין בו כלום ואפילו הכניס
כדי שיעלה ונמצא יתר על השיעור
כל שהוא אפילו כמלא נקב של מחט
הרי זה עלה שכל שיש בו יתר על
השיעור כאלו יש בו הרבה ואפילו
הכניס כדי שיעלה ונמצא שיעור
המקוה ויתר כל שהוא אפילו כמלא
נקב של מחט הרי זה עלה שכל
שיש בו שיעור המקוה ויתר כל
שהוא אפילו כמלא נקב של מחט
הרי זה עלה שכל שיש בו

פרק רביעי

דין עירוב שבתחומים

תנו רבנן מבוי שאין בו פתח אלא מלמעלה כגון שהיה גבוה עשרים אמה ורחב ארבע אמות וא

הקנקנים במקוה כדי לחסיץ ונתחלאו מים
אע"פי שבלע המקוה את מימיו ולא נשאר
לשם מים כלל אלא מים שבתוך הקנקנים הדי
זה ישבר את הקנקנים והמים הנקוים מהם
מקוה כשר. כיצד פוסלין המים השאובים
את המקוה בשלשת לוגין אם היה במקוה פחות
מארבעים סאה ונפלו לו שלשה לוגין והשלימו
לארבעים סאה הרי הכל פסול אבל מקוה שיש
לו ארבעים סאה מים שאינן שאובין ושאב
כבר ושפך לתוכו כל היום כלו הרי זה כשר
ולא עוד אלא מקוה עליון שיש בו ארבעים
סאה מים כשרין והיה ממלא בכלי ונותן לתוך
מים עד שירבו המים וירדו למקוה התחתון
ארבעים סאה הרי הכל כשר. מקוה שיש
בו ארבעים סאה מכוונות ונתן לתוכו סאה
מים שאובין ונטל אחר כך ממנו סאה הרי זה
כשר וכן נותן סאה ונוטל סאה והוא כשר
עד רוב. אין המים השאובין פוסלין את
המקוה בשלשת לוגין עד שיפלו לתוך המקוה
ין הכלי אבל אם צרו המים השאובין חוץ
למקוה ונמשכו וירדו למקוה אינן פוסלים
אלא עד שיהיו מחצה למחצה אבל אם היה רוב
ין הכשרין הרי המקוה כשר. כיצד מקוה
שיש בו עשרים סאה ומשהו מים כשרים
והיה ממלא ושואב חוץ למקוה והמים נמשכין
ויורדין למקוה בין שהיו נמשכין על הקרקע
או בתוך הסלין וכוצא בו מדברים שאין פוסלין
הרי המקוה כשר ואפלו השלימו לאלף סאה
שהשאובה שהמשיכה כשרה אם היה שם
רוב ארבעים סאה ין הכשר. וכן גב שהיה
בראשו עשרים סאה ומשהו מי גשמים ומלא

בבתפו ונתן לתוכו פחות מעשרים שנמצא
הכל פסול ופתח הכיור ונמשכו הכל למקום
אחר הרי זה מקוה כשר שהשאובה שהמשיכה
כלה כשרה הואיל והיה שם רוב כשר וכן כל
כיוצא. הורו מקצת מחכמי מערב ואמרו
חכמים הואיל ואמרו חכמים שאובה שהמשיכה
כלה טהורה אין אנו צריכין שיהיו שם רוב מים
כשרים וזה שהצריך רוב והמשכה דבריי יחיד
הן וכבר נדחו שהרי אמרו חכמים בסוף שאובה
שהמשיכה כלה ולפי דבריי זה אם היה ממלא
בכלי ושופך והמים נוזלין והולכין למקום אחר
הרי זה מקוה כשר וכל אמבטי שבמרחצאות
שלנו מקוות כשרין שהרי כל המים שבהן שאוב
שנמשך הוא ומעולם לא ראינו מי שעשה
מעשה בדבר זה. מי גשמים ומים שאובין
שהיו מתערבין בחצר ונמשכים ויורדין לעזקה
שבחצר או שהיו מתערבין על מעלות המעזה
ויורדין למערה אם רוב ין הכשר כשר ואם
רוב ין הפסול פסול מחצה למחצה פסול אינה
בזמן שמתערבין עד שלא יגיעו למקוה ונמשכין
ויורדין אבל אם היו הכשרין והפסולין מן לחין
לתוך המקוה אם ידוע שנפל לתוכו מ' סאה
מים כשרים עד שלא ירדו מים לתוכו שלשת
לוגין מים שאובין כשר ואם לאו פסול.

פרק חמישי

מקוה
שנפל
שלשת

לוגין מים שאובין מכלי אחד או משנים
ושלשה כלים מצטרפין והוא שיתחיל השני עד
שלא פסק הראשון מארבעה כלים אין מצטרפין

בדא כמיע שלא נתכוון לרבות אבל אם נתכון
לרבות את מי המקוה אפלו נפל משקל דינר
בכל שנה מנטרף לשלשת לגן בן שקדמו
הסדין את הפסולין או שהיו הסדין והשאובין
נופלין למקוה כאחת כיון שנפלו שלשת לגן
שאובין למך ארבעים סאה או לפחות מארבעים
נפסל הכל ונעשה שאוב. שנים שהטיל זה
לגו ומחצה וזה לגו ומחצה והסוחט כסורת
והנביה והדי המים שנה נופלים ממקומות
הרבה וכן המערה מן הנדסר שמטיל ממקומו
הרבה הא אלו פוסלין. המטבל כד או כסת
של עור במקוה שיש בו ארבעים סאה מסוט
כיון שהנביה שפתיתיהם מן המים נמצאו
המים שבתכן שאובין כדי יעשה מטבלין
ומעלה אותן דרך שוליהם אבל השק והקופה
מטבלין אותן ומעלה אותן כדרכן ואינו חושש
מקוה שיש בו שלש גומות של מים שאובין
לגו בכל גומא ונפל לתוכו מים סדיים ואם
ידוע שנפל לתוכו ארבעים סאה מים סדיים
עד שלא יגעו לגומא השלישית סדר ואם
לאו פסול. שני מקוות אין בכל אחד מ' סאה
ונפל לזה לגו ומחצה ונתערבו שני המקוות
הא אלו סדיין מפני שלא נקרא על אחד מהם
שם פסול. אבל מקוה שאין בו ארבעים
סאה שנפל לתוכו שלשת לגן מים שאובין
ואחר כך נחלק לשנים ורבה מים סדיין על
כל אחד מהם הא אלו פסולין שכל מקוה כל
שנפסל כמים שאובין הוא חשוב וכאלו כל
מימיו נשאבו בכלי. בור שהוא מלא מים
שאובין והאמה נכנסת לו ויוצאה ממנו לעולם
הוא בפסול עד שיתחשב שלא נשאר מן

השאובין שהיו בבור שלשת לגן. מקוה
שנפל לתוכו מים שאובין ונפסל ואחר כך יבה
עליו מים סדיין עד שנמצאו הסדיים ארבעים
סאה הרי הוא בפסול עד שיצאו המים שהיו
בו ויפחתו השאובין משלשת לגן. כמה
מקוה שיש בו עשרים סאה מי גשמים ונפל
לתוכו מים שאובין ואחר כך הרבה עליו מים
סדיים הרי זה בפסול עד שיצאו ממנו עשרים
סאה שהיו בו ואמשת קבין ויתר מרבע קב
ולא נשאר מן הכל שנפסל אין מפחות משלש
לגן וכן אם עשה מקוה שיש בו ארבעים
סאה מים סדיים ועירב אותם עם המקוה
הפסול עדיו אלו את אלו. המסלק את הטיט
לצדדין ומשכו ממנו שלשת לגן למקוה הרי
זה סדר היה תלש הטיט ומעביהו בידו והנהיל
מן המקוה בבדה ומשכו ממנה שלשת לגן
הא אלו פוסלין. גיס העובר ממקום למקום
וכן בהמה העוברת ממקום למקום וזלפו
בדיהם ובגליהם שלשת לגן למקוה הא זה
סדר ולא עוד אלא אפלו עשו מקוה לבתחלה
הרי הוא סדר. מקוה שאין בו ארבעים
סאה ונפל לתוכו פחות משלשת לגן מים
שאובין הרי זה סדר לחלה ולתרומה ולטול
מהם הידים ופסולין להקוות עליהן עד שיצאו
כל המים הראשונים שנעשו כלן משאובין ירדו
גשמים ורבו עליהן הא אלו סדין להקוות עליהן
נפל לתוכו שלשת לגן מים שאובין הרי
זה פסול לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים
ופסול להקוות עליהן ירדו גשמים ורבו עליהן
הרי הן סדין לחלה ולתרומה ולטול מהן ליהם
ופסול להקוות עליהם עד שיצאו כל המים

פרשת ויקהל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה יי לעשות אתם ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון ליי כל העושה בו מלאכה יומת לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת וידבר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יי לאמר קחו מאתכם תרומה ליי כל נדיב לבו יביאה את תרומת יי זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים אבני שהם ואבני מלואים לאפד ולחשן והנשים חכמת לב בידן תטוינה והביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את תולעת השני ואת השש וכל נשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העזים ואת הערת האילים והתחשים ועצי השטים וכל אשה חכמת לב אשר נשא לב

פרק שביעי

פרק שני

פרקתשיע

ויאמר כך יאמרון לי השלח את עמי כל
ישראל ושלחו אותם קודם לכן אמר להם
ויהיו אותם אנשים חיים קודם שנאמר
ואיש לא יוכל לעמוד לפניהם ועכשיו
אומרים להם שיהיו מתים ואומרים
לו אנשים חיים ואומרים לו מתים
ויאמר אליהם אם כן אתם אומרים
שהם חיים הרי הם בידי ואם מתים
הרי הם בידי ואם אתם אומרים
שהם חיים ואומרים שהם מתים
הרי הם בידי ואם אתם אומרים
שהם מתים ואומרים שהם חיים
הרי הם בידי ואם אתם אומרים
שהם חיים ואומרים שהם חיים
הרי הם בידי ואם אתם אומרים
שהם מתים ואומרים שה

פרק עשירי

קלה שבארץ וטבל ועשה טהרות אם טבל באחד
מהן מטומאה קלה ועשה טהרות ונטמא טומאה
חמורה וטבל בשני ועשה טהרות הראשונות
טהורות והשנות תלויות ואם צעו אלו באלו ראשונות
ישרפו והשנות תלויות כשהו. היה באחד מהן
מ׳ סאה ואחד כלו שאוב וטבלו בהם שנים אחד
מטומאה חמורה ואחד מטומאה קלה ועשו טהרות
הטובל מטומאה חמורה טהרותיו תלויות והטובל
מן הקלה טהרותיו טהרות. היה אחד טמא וירד
לטבל והשני ירד להקר זה שירד לטבל באחד מהן
טהרותיו תלויות כמו שבארנו וזה שירד להקר
טהור כשהיה שזה ספק מים שאובין שמא הוא
בשאוב טבל כשהקר ונטמא. שני מקוות של
עשרים עשרים סאה אחד שאוב ואחד כשר הקר
באחד מהם ועשה טהרות הרי אלו טהורות
הקר בשני ועשה טהרות הרי אלו ישרפו שהרי
טרחי בא ראשו ורוב מים שאובין כמו שבארנו.

פרק אחד עשר

עבר
בארנו
שנטלת

ידיים וטבלת ידיים הכל מדברי סופרים וידיים
שנדיסות טבלה אין מטבלין אותן אלא במקוה כשר
שיש בו מ׳ סאה במקום שהאדם טובלם כלים וידים
טובלין. אבל ידים שאין נדיסות אלא נטילה בלבד
אם הטבל אותן בני מקוה טהורין ואם הטבל
אותן בנים שאובין בין בכלים בין בקרקעות לא
טהרו ידיו עד שיפרו הנים השאובין מן הכלי על
ידיו שאין טבלין לידים אלא מן הכלים ומכח אותן
כמו שבארנו בהלכות ברכות. כל האוכן בטבלה
אוכן בידים בין בטבלין בין בטבלין וכל העולה

למרה המקוה בטיט הנרוקעולה לשעור הרבעית
שטבלין בהן ידים וכל הטבל ידיו נדיך לשפשף
הטבל שתי ידיו לתרומה נדיך לחזור ולטול פעם
שניה בנים שנים כדי להסיר הנים שעל גב ידיו
שהרי הנים שנטל בהן תחלה והן הנקראים מים
ראשונים נטמאו בדיו לפיכך אם נפל כבר שלתרומה
לתנך הנים שנטל בהן ידיו תחלה נטמא ואם נפל
לתנך הנים השניים לא נטמא ואם נטל ראשונים
ושניים למקום אחר ונפל שם כבר שלתרומה נטמא
נטל את הראשונים ונמנם על ידיו דבר אוכן הסירו
ונטל את השניים הרי ידיו טמאות כשהיו שאין הנים
השניים מטהרין אלא הנשאר מן הנים הראשונים
על גב ידיו. הידים מתטמאות ומטהרות עד
הפרק כיצד נטל את הראשונים עד הפרק ונטל
הנים השניים חוץ לפרק וחזרו מחוץ לפרק ליד
והרי ידו טהורה שהנים השניים טהורין הן נטל
את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק וחזרו ליד
נטמאת ידו שהנים הראשונים שחוץ לפרק נטמאו
מחמת ידו ואין הנים השניים מטהרין חוץ לפרק
ולפי שחזרו הנים שחוץ לפרק לידו טמאה. נטל
את הראשונים לידו אחת ונמלך ונטל את השניה
לשתי ידיו טמאות שהשניים מתטמאין מחמת
היד שלא נטלה בנים ראשונים וחוזרין ומטמאין
את היד השניה. נטל את הראשונים לשתי ידיו
ונטל את השניים לידו אחת האחת טהורה נטל
ידו אחת ושפשפה בחברתה נטמאו הנים שעלה
מחמת חברתה שלא נטלה וחוזרין ומטמאין את
היד שנטלה שפשפה בראשו אובטלה הרי זו טהורה
נטל שתי ידיו משטיפה אחת הרי אלו טהורות ואין
אומה הרי זה כטבל ידו אחת בנים שירדו מעל ידו
השניה אפלו ארבעה או חמשה זה בכד זה או זה

על הבזק וכבר ז׳ כרט עד ז׳ יסן כמו הימים
שעל מקצתן ויום ויום ושעה השוכר יתן לו
כדי שיעור כמה שיסכימו ביניהם ע״ש על מקצת
שעה כמה יתן לו עיין ש״ע ח״מ סי׳ ש״ל סעי׳ ב׳
ג׳ימים ראשונים כל אחד שוה עשרה גרושים
ושבעת הימים האחרונים כל אחד שוה ששה
גרושים ואם נתן לו בתחלה כדי שכר כל
הימים ואחר כך מת או נאנס בטל מקצת
הימים הראשונים אין לו עליו כלום אבל
אם בטל מקצת הימים האחרונים אינו
מחזיר לו כלום ואם נתן לו בתחלה מקצת
שכר הימים הראשונים ואחר כך מת או נאנס
בטל מקצת הימים האחרונים אינו מחזיר לו
כלום ואם בטל מקצת הימים הראשונים
מחזיר לו כדי שכר הימים שבטל ואם
נתן לו בתחלה מקצת שכר הימים האחרונים
ואחר כך מת או נאנס בטל מקצת הימים
האחרונים מחזיר לו כדי שכר הימים שבטל
ואם בטל מקצת הימים שבאמצע מחזיר
לו כדי שכר הימים שבטל ואם נתן לו
בתחלה מקצת שכר הימים שבאמצע ואחר
כך מת או נאנס בטל מקצת הימים שבאמצע
אינו מחזיר לו כלום ואם בטל מקצת
הימים הראשונים מחזיר לו כדי שכר
הימים שבטל ואם בטל מקצת הימים
האחרונים אינו מחזיר לו כלום ואם
בטל מקצת הימים שבאמצע מחזיר לו
כדי שכר הימים שבטל ואם נתן לו
בתחלה מקצת שכר הימים הראשונים
ומקצת שכר הימים האחרונים ואחר כך
מת או נאנס בטל מקצת הימים הראשונים
מחזיר לו כדי שכר הימים שבטל ואם
בטל מקצת הימים האחרונים אינו
מחזיר לו כלום ואם בטל מקצת
הימים שבאמצע מחזיר לו כדי שכר
הימים שבטל

עניני שנת עיבור המחזיק עשר

ושמות הימים של אותה שנה ואלו הם ושמות

הלשה עשרה ואחת שעות	כה ימים
הלשה שתים חמשה שעות	עו ימים
הלשה עשרה ואחת שעות	יז ימים
הלשה עשרה ואחת שעות	ב ימים
הלשה שתים חמשה שעות	שהם ימים
הלשה עשרה ואחת שעות	ג ימים
הלשה כלים	שם ימים
הלשה עקרות	אחד עשר ימים

סך הכל ימיהם רפ״ג

חל שמיהן וחל חל שמן

ספר אחד עשר והוא ספר נזקין

הלכות נזקי ממון שכלן ל"ו ועשה וזהו פרשן ל' לין הטור ב' לין הסבר ב' לין קצר ל' לין המצרי"

הלכות גנבה שכלן שמונה עשר ועשה ועשה ועשה ועשה ועשה וזהו פרשן ל' שלם עשה ב' לין הטור ב' לין הסבר ב' לין קצר ל' לין המצרי

הלכות רוצח ושמירת נפש שכלן ל"ו ועשה ועשה ועשה ועשה ועשה וזהו פרשן ל' שלם לין שני ב' שלם לין שני ב' להגלות הרוצח סגנה ל' שלם לין שני ב' להגלות הרוצח סגנה ל' שלם לין שני ב' להגלות הרוצח סגנה ל

הלכות נזקי ממון

יש בב
בכלל
ארבע

מטות עשה וזהו פרטן · א׳ דין השור · ב׳ דין
דין ההבער · ג׳ דין הכור · ד׳ דין ההבערה
ובאור מטות אלו בפרקים אלו ··

פרק ראשון

כל נפש חיה
שהיא בשותו
של אדם שה

שהזיקה הבעלים חייבין לשלם שהיא מאותם
הזיק שנ׳ כי ינף שור איש את שור רעהו וגו׳
אחר השור ואחר שאר בהמה ואיה ושף לא
רבי הכתיב בשור אלא בהווה · וכמה משלם
אם הזיקה בדברים שדרכה לעשותה תמיד כמנהג
בריתה כגון בהמה שאכלה תבן או עמיר · או
שהזיקה בעצה בדרך הלוכה חייב לשלם מזק
שלם מן היפה שבנכסיו שנ׳ מיטב שדהו ומיטב
כרמו ישלם · ואם שינתה ועשתה מעשים שאין
דרכה תמיד לעשותם והזיקה בהן כגון שור
שצא או נשך חייב לשלם חצי מזק מגוף המזיק
עצמו שנ׳ ומכרו את השור החי וחצו את כספו
כגד שור שוה מנה שצא שור שוה עשרים
והמיתו והדי הנבלה שוה ארבעה בעל השור
חייב לשלם שמנה שהוא חצי מזק ואינו חייב לשלם
אלא מגוף השור שהזיק שנ׳ ומכרו את השור החי
לפיכך אם המית שור שוה עשרים לשור
שוה מאתים והנבלה שוה מנה אין בעל הנבלה
יכול לומר לבעל החי תן לי חמשים אלא אומ׳
לו הרי שור שהזיק לפניך קחהו ולך אפלו אינו
שוה אלא ריר ובן כל כוצא בזה · העושה

מעשה שדרכו לעשות תמיד כמנהג בריתה הוא
הנקרא מועד והמשנה ועשה מעשה שאין דרך
כל מינו לעשות כן תמיד כגון שור שצא אין
נשך הוא הנקרא תם וזה המשנה אם הורגל
בשנויו פעמים רבות נעשה מועד לאותו דבר
שהורגל בו שנ׳ אם נודע כי שור צא · חמשה
מעשים תמים יש בבהמה ואם הועדה לאחד
מהן נעשה מועדת לאותו מעשה ואלו הם
הבהמה אינה מועדת מתחלה לא לצא ולא לנגף
ולא לנשוך ולא לרבץ על כלים גדולים ולא לבעט
ואם הועדה לאחד מהן הרי זו מועדת לו
אבל הגן מועדת מתחלה לאכל את הדיאוי לה
והרגל מועדת מתחלה לשבור בדרך הלוכה
והבהמה מועדת מתחלה לרבץ על פבן קטנים
וכוצא בהן ולמעך אותן · חמשה מינו בהמה
מועדין מתחלה בדיין להזיק ואפלו הן בני
תרבות לפיכך אם הזיקו או המיתו בצניחה או
בנשיכה ודריסה וכוצא בהן חייב מזק שלם
ואלו הן הזאב והארי והנמר והדוב והבדלס
וכן הנחש שנשך הרי זה מועד ואפלו היה בן
תרבות · כל מועד משלם מזק שלם מן היפה
שבנכסיו וכל תם משלם חצי מזק מגופו בד״א
בשנכנסה הבהמה בשות המזק והזיקתהו אבל
אם נכנס המזק לשות המזיק והזיקתהו בהמת
של בעל הבית הרי זה פטור על הכל שהרי הוא
אומ׳ לו אלו לא נכנסתי לשותי לא הגע לך מזק
והרי מפורש בתורה ושלח את בעירו ובער בשדה
אחר · הזיקה בשות הרבים או בחצר שאינה
של שניהם לא למזיק ולא לנזק או בחצר שהיא
של שניהם והרי היא מיוחדת להם בה פירות
ולה כנס בה בהמה כגון הבקעה וכוצא בה אם

פרק שני

פרק שלישי

הכהנים שהלכו לשבות בעיר אחרת ושמעו שם שנתחדש חדש בעירם ואכלו בעיר שהלכו לשבות בה בתרומת חדש ומעשרות חדש ומעשר עני חדש ומעשר שני חדש ומעשר בהמה חדש ומביאין ביכורים מן החדש ומקריבין אותן בשתי הלחם ובשני לחמי תודה ובשני כבשי עצרת ובשני כבשי שלמים ובשני כבשי חובת היום ובשני כבשי מוסף ראש חדש ובשני כבשי מוסף יום טוב ובשני כבשי מוסף שבת ובשני כבשי מוסף יום הכפורים ובשני כבשי מוסף שבועות ובשני כבשי מוסף ראש השנה ובשני כבשי מוסף שמיני עצרת ובשני כבשי מוסף שלשת ימי הרגל

הוא חשוב. בהמה שהוחלקה בחכן או
במיתי רגליה ונפלה לגנה ונחבטה על גבי פירות
וירקות או שאכלה משלם מה שנהנית אפי׳ הלכה
מעכבה לעצבה ואפי׳ נשחרה שם כל היום כלו
אינו משלם אלא מה שנהנית ומה הנאה יש לה
בחבטה שהרי מצאה מקום יד ולא נתרסקו
איבריה אבל אם ירדה כדרכה ואכלה משלם
מה שהזיקה ואפי׳ עשה פירות במי׳ לידה משלם
מפני שתחלתו בפשיעה וכן אם דחפתה חבירה
ונפלה משלם מה שהזיקה מפני שהיה לו
להעבירה אחת אחת כדי שלא ידחפו זו את
זו. הוחלקה ונפלה ויצאת ואזיקה לגנה אע״פ
שאזיקה שלא לדעת הבעלים משלם מה שהזיקה
מפני שהיה לו לשמרה שלא תחזור שהדבר
ידוע שכיון שידעה דרך הגנה הרי היא חוזרת
מאליה. הקדר שהכניס קדירות לחצר בעל
הבית שלא בדשות ושבדיק בהמתו של בעל
הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הקדירות
חייב ואם הכניס בדשות פטור ואם קבל
עליו בעל הבית לשמור את הקדירות בעל
הבית חייב. וכן אם הכניס פירותיו לחצר
בעל הבית ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור
ואם הוחלקה בהן והוזקה בעל הפירות חייב
ואם הכניס בדשות פטור ואם קבל עליו בעל
הבית לשמור את הפירות בעל הבית חייב.
הכניסן שלא בדשות ואכלתן בהמתו של בעל
הבית והוזקה באכלתן בעל הפירות פטור ואם
מפני שהיה לה שלא תאכל ואם הניחן בדשות
והניחו בעל החצר את זה שהרשהו בחצר
לשמרו ואכלתן בהמתו של בעל הבית והוזקה
באכלתן בעל הפירות חייב שכיון שראה את

הבהמה אוכלת דבריה המזיקים לה והניחה
חייב שהרי אין בעלי החצר מצוין שם להעביר
הבהמה מהן ומעשה בחשה שנכנסה לאפות
בתנור בבית שכנותיה והניחו אותה ונתעלמו
כדי שלא יבטו בעת לישתה ואפייתה ובא עז
של בעל הבית ואכל הבצק ומת וחייבוה חכמים
לשלם דמיו וכן כל כוחה בזה. המעביר בתך
שדה חברו שלא בדשות חברו ואכלתן בהמתו
של בעל השדה פטור ואם הוחלקה בה והוזקה
בעל הפירות חייב אכלתן והוזקה באכלתן פטור
ואם הגביה בדשות בעל השדה חייב ואע״פ
שלא קבל עליו לשמור שהשומר בגדיות כיון
שאמ׳ לו הגביה בכאן כמו שאמר לו הגביה
ואני אשמור לך הוא חשוב.

פרק רביעי

הכונס כאן לדיר
ונעל בפניהם בדלת
שיכולה לעמוד ברוח
מצויה ויצאה והזיקה פטור ואם אין הדלת
יכולה לעמוד ברוח מצויה או שהיו כותלי הדיר
רעועין לא נעל בפניהם כראוי ואם יצאת
והזיקה חייב. היתה מחיצה בריאה ונפרצה
בלילה או שפרצה לסיים ויצאת והזיקה פטור
הוציאוה לסיים והזיקה הלסיים חייבין
הפרץ גדר לפני בהמת חברו ויצאת והזיקה
אם היה גדר חזק ובריא חייב ואם היה כותל
רעוע פטור מריע אדם וחייב בריע שמים
וכן הנותן סם המות לפני בהמת חברו פטור
מריע אדם וחייב בריע שמים. המעמיד
בהמת חברו על גבי קמתו של חברו המעמיד
חייב לשלם מה שהזיקה וכן אם הפישה עד

ש שהלכה לקיחת החכרו והזיקה זה שקבלה
חייב המוסר שהחזיר שומר חנם או נושא
שכר או שומר שכר שנגנבו ונתחייבו
ושחזר הגנב ושילם כר חזי
ולקחם שומרי חנם כר חזי
ושחזר והזיקה השומרין שומרי שכר חייב
הניחה בחצר ולא נתירא והזיקה פ"ר
זה שהניחה בפני שנים שהניחה בחצר ולא ידע
משארית בדרתה ועד כאן לא שמר
אפר כחושה לפרו שוה קלף ר"ש אומר
קשור הנשלם חייבין שריבן על שור להתיר
קשר ושחתה והזיקה פ שומרי שכר
ושלה והחזיר והזיקה הנשלם חייבין
אפר שוה לפרו שוה קלף ר"ש אומר
ופן הקיר אם שוה לפרו שוה קלף ר"ש אומר
אף שלו השחרים חייבין ר"ש פוטר
ושלם חומר אם יש"ש שומר שלם
הנשלם שומרי חנם שנגנבו ונתחייבו
ושלמו

פרק חמישי

מהלך שיהיה רווח

ועשה ושבעה טוחות ומחיצות יעשה שיהיה מהלך לשלשה זה אחר זה ומעבר לחוץ לשלשה מהלכים אחר לשלשה אחר ומעבר לחוץ לשלשה אחר ומעבר לחוץ לשלשה אחר ומעבר לחוץ

פרק ששי

פרק שביעי

פרק שמיני

וכן שור ההפקר שהזיק פטור שנ׳ שור רעהו
עד שיהיו הנכסים מיוחדים לבעליהם פרט שור
ההפקר שיצא וקודם שיתפוס אותו הטק עמר
וזכה בו הרי זה פטור ולא עוד אלא שור המיוחד
לבעלים שהזיק ואחר שהזיק הקדישו אז
הפקירו הרי זה פטור עד שיהיו לו בעלים
בשעת היזק ובשעת העמדה בדין שור
של ישראל שצא שור של נכרי בן תם בן מועד
פטור לפי שאין הגוים מחיבן את האדם על
בהמתו שהזיקה והרי אנו רגין להם כדינהם
ושור של נכרי שצא של ישראל בן תם בן מועד
משלם טק שלם קנס הוא זה לגוים לפי שאינן
זהיהין במצות ואינן מסלקין היזקן ואם לא
תחייב אותן על טקי בהמתן אין משלמין אותן
ומפסידין ממון הבריות שור תם שהזיק אם
מכרו המזיק עד שלא עמד בדין אע״פ שהוא מכר
הנזק מכרו ואחר הלקח ונבה מן המזיק
שמכר לו שנין שצא קוליש לו ולא היה לו
לקח עד שיגבה הטק הקדישו המזיק הרי
זה מוקדש כדי שלא יאמרו הקדש יוצא בלא
פדיון שחטו גבה הנזק מפשרו נתנו במתנה
מה שעשה עשוי ויגבה הנזק ממנו
הזיק ועמד בדין ואחר כך מכרו אינו מכור
הקדישו אינו מוקדש נתנו במתנה לא עשה
כלום קדמו בעלי חובות של מזיק ותפסוהו
בן שחב עד שלא הזיק בן שהזיק עד שלא חב
לא זכו שלא הנזק גבה ממנו שאפלו היה של
בעלי חובות מתחלה והזיק הרי זה גבה מעתה
מועד שהזיק בן עמד בדין בן עד
שלא עמד בדין והקדישו או מכרו או שחטו
או נתנו במתנה מה שעשה עשוי קדמו

בעלי חובות והנהיגוהו בן חב להן עד שלא
הזיק בן שהזיק עד שלא חב זכו בו לפי שאין
משתלם אלא מן המעולה שבנכסי המזיק והיה כל
נכסיו משועבדין לנזק זה פש״ר טקקין
לגבות הנזק מנכסי המזיק גבן מן המטלטלין
תחלה אם לא היו לו מטלטלין כלל אז שלא הוא
המטלטלין כבר כל הנזק גבן השאר מן הקרקע
מן המעולה שבנכסי המזיק וכל זמן שיטלטלו
מטלטלין ואפלו סובן אין טקקין לקרקע
מת המזיק קודם שישלם אין בד טקקין
למטלטלין של יתומים אלא לקרקע ובנין לנזק
מן הזכוריה מפני שהנזק נעשה כבעל חוב
והמטלטלין אינן משועבדין לבעל חוב ואם תפס
הנזק המטלטלין בחיי המזיק גבן לו מהן אחר
מותו כבר תקנו גאונים לגבות בעל חוב
מן המטלטלין ופשטה תקנה זו בכל בתי הנין
לפי כך מגבין הנזקין מן המטלטלין של יתומים
ואם לא הניח מטלטלין גבן להן הזכוריה
שכל הבא לפרע מנכסי יתומים לא יגבה אלא
מן הזכוריה כמו שבארנו אין הנזקין
משתלמין ואין חיבן בכפר ואין הבהמה נהרגת
אלא בראיה ברורה ובעדים הכשרים להעיד
שלא תאמר הואיל ואין מצוין באורות הסוסים
ובדעת הבקר ובדיות הבאן אלא העבדים והמעו
ונוגא בהם אם העידו שבהמה זו שהזיקה את
זו שומעין להם או אם העידו בשאר נזקים
סומכין עליהם אין הדבר כן אלא לעולם אין
מחייבן ממון על פי עדים עד שיהיו עדים כשהם
להעיד שאר עדויות ויעידו בב״ד ויחיבו בתדין
המזיק לשלם שור שהיה רועה על גב
הנהר ונמצא שור הרוג בצדו אע״פ שזה מנוגח

פרק תשיעי

פרק עשירי

קשור שהרי מועיל טעמים הילכך שור
חבר היה הולך והעושה מעשה עיקר
כשהשור שור שהרי מועיל לו
ומשלים את הכופר זה שנוגח תחילה
ושם כתוב יורה גחת המועדת למדך שחיוב
תשלומין ואין מועד אלא לאחר שהועד
לשלם ואין מועד אלא לאחר שנגח
ג' פעמים בג' ימים ואין ג' ימים היה לו
שור שהרג ג' בני אדם ואחר שהועד
נגח ב' בני אדם ואחר שהועד נגח
אחד ואחר שהועד נגח אחד ואחר שהועד
נגח אחד הרי זה נסקל ואין משלמין
את הכופר אלא מגופו של שור שנאמר
וגם בעליו יומת בעל הוא משלם ולא
אחרים ואין משלמין את הכופר אלא
מן המובחר שבנכסיו שנאמר כפר עליו
ואין כופר אלא לשון כיסוי שנאמר
וכפרת בעד חטאתך ואין כופר אלא
מן המובחר שבנכסיו שנאמר כל אשר
יתן לו ואין משלמין את הכופר
אלא בדמים שנאמר כופר על נפשו
ואין כופר אלא לשון דמים שנאמר
אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף
לגיד לאדם ישרו ויחן אותו ואמר
פדהו מרדת שחת מצאתי כופר
ואין משלמין את הכופר אלא
בכסף שנאמר ולקחת את כסף הכפורים
ואין משלמין את הכופר אלא
בשקלים שנאמר בשקל הקדש
ואין משלמין את הכופר אלא
בשקלים שוים שנאמר עשיר לא
ירבה ודל לא ימעיט מחצית השקל
ואין משלמין את הכופר אלא
בשקלים שהיו בזמן שנאמר
בשקל הקדש עשרים גרה השקל
ואין משלמין את הכופר אלא
בשקלים כבדים שנאמר בשקל
הקדש שקל הקדש היה כבד
ואין משלמין את הכופר אלא
בשקלים חדשים שנאמר
מחדש ימים תבקש את פקדתך
ואין משלמין את הכופר אלא
מן המוכן שנאמר ונתנו איש כפר
נפשו לה' ואין משלמין את הכופר
אלא מן המוכן שנאמר ונתנו איש
כפר נפשו לה' ואין משלמין את
הכופר אלא מן המוכן שנאמר
ונתנו איש כפר נפשו לה' ואין
משלמין את הכופר אלא מן המוכן
שנאמר ונתנו איש כפר נפשו לה'
ואין משלמין את הכופר אלא
מן המוכן שנאמר ונתנו איש כפר
נפשו לה' ואין משלמין את
הכופר אלא מן המוכן שנאמר
ונתנו איש כפר נפשו לה' ואין
משלמין את הכופר אלא מן המוכן
שנאמר ונתנו איש כפר נפשו לה'
ואין משלמין את הכופר אלא
מן המוכן שנאמר ונתנו איש כפר
נפשו לה' ואין משלמין את
הכופר אלא מן המוכן שנאמר
ונתנו איש כפר נפשו לה' ואין
משלמין את הכופר אלא מן המוכן
שנאמר ונתנו איש כפר נפשו לה'

ומעמדת למר שהמועד שהמית בכונה נסקל
והמעלים חיבון בכופר ואם המית בלא כונה
פטור מן המיתה והמעלים חיבון בכופר
ותם שהמית בלא כונה פטור מן המיתה ומן
הכופר ואם נתכון להמית נסקל והמעלים
פטורין מן הכופר ומן מקנם העבד · יראה
לי שאע״פ שהמית עבד או שפחה פטור מן
הקנם שהוא שלשים סלע הקצוב בתורה אם
המית שלא בכונה משלם חצי דמי עבד או דמי
שפחה מעתה כלו המית שור חברו או חמורו ··

פרק אחד עשר

כמה
הוא
הכופר

כמו שיראו הדינין שהוא דמי הנהרג הכל
לפי שוויו של נהרג שכ׳ כל אשר יושת עליו
וכופר העבדים בן גדולים בן קטנים זכרים
או נקבות הוא הקנם הקצוב בתורה שלשים
כסף יתה בן שהיה העבד שוה מאה מנה
בן שאינו שוה אלא דנר וכל המעבד גם
שחרור אין לו קנם הואיל ואין לו אדון שהי
יצא לחירות · למי נותנין הכופר לורשי
הנהרג ואם המית אשה הכופר לורשיה
מאבה ואינו לבעל · המית מי שחצו עבד
וחצו בן חורין נותן הקנם לרבו והחצי הראוי
לתן לו ואין לו מי יקחנו · שור שעמד את
האשה ויצאו ילדיה אע״פ שהוא מועד לגם
הבעלים פטורין מדמי ולדות שלא חיבה תורה
בדמי ולדות אלא לאדם עם שפחה ויצאו ילדיה
משלם דמי ולדות שזה כמי שעמד חמורה מעובדת
ואם היה הכל משלם חצי דמי ולדות מעתה פרד

שמין אותן אומדין כמה היתה שוה שפחה זו
פשהיתה מעובדת ובמה היא שוה עתה
ונותן לבעליה הפחת אם אחצו ואם המית את
השפחה משלם הכופר הקצוב בתורה בלבד
כמו שבארנו · שור שנתכון לבהמה ועצם
את האדם אע״פ שאם המית פטור כמו שבארנו
אם חבלבו חייב בטוק ואם הם הוא משלם
חצי טוק מעתה ואם מועד משלם טוק שלם ·
שור מועד שהמית והזיק דמן אותו · הני
נפשות ואין דמן אותו הני ממונות ומועד
שהמית והזיק דמן אותו הני ממונות ואין
דמן אותו הני נפשות · קדמו ודנוהו הני
נפשות תחלה חוזרין ודמן אותו הני ממונות
ומהיכן משתלם מן השבח שהשבח בדהיתו
אחר שעמד הינו שמן שעמד הינו לסקילה
אין לו בעלים שנתחיבו בטוקין דנוהו הני
נפשות ובדח אין דמן אותו הני ממונות ·
שור שהמית את האדם והקדשו בעלו אינו
קדוש ומן אם הפקירו אינו מופקר מכרו
אינו מכור החזירו שומר לבעלו אינה חזרה
שחטו בשרו אסור בהנאה · ב״א אחר שעמד
הינו לסקילה אבל עד שלא עמד הינו לסקילה
אם הקדשו בעלו הרי זה קדוש ואם הפקירו
הרי זה מופקר ואם מכרו מכור החזירו
שומר לבעלו הרי זה מוחזר ואם קדם ושחטו
הרי זה מותר באכילה · שור שלא עמד
הינו שנתעדב בשוהם אחהם כלן פטורין
לפי שאין עמדתן הינו של שור אלא בפני השור
כדין האדם עמד הינו ואחר נתעדב באחהם
אפלו באלף כלן נסקלין ונקבדין והן אסורין
בהנאה כדין כל בהמה הנסקלת · פרק

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

שור הנגח

חייב מסרה הכונה לזה שמתקן ישיבתה
בבנין המתקן חייב ואם אחר שהעלה על
גבי דימוס עליה והזיקה והיו עושין בקבלות
כלן חיבין ובשכירות האחרון חיב וכולן פטורין
הכותל והאילן שנפלו לשות הרבים
והזיקו פטור מלשלם ואע"פ שהפקירן לפי
שאינן דומין לבור שהרי אין תחלתן להזיק ואם
היו רעועין בתרין קובעין לו זיין לקון את
האילן ולסתור את הכותל ופמה זיין שלשים
יום ולא בתך הזיין והזיקו פטור לאחר
זיין חייב מפני ששהה אותן המנעע
את הקון ואת הזכוכית והגדר גדרו בקונים
והפריח לשות הרבים והוזק בהן אחר חייב
שק שלם ואם גדר בקונים בגמלים בתך
רשותו פטור לפי שאין דרך בני אדם להתחכך
בכותלים המנעע קונו וזכוכיותו בתך
כותלו של חברו ובא בעל הכותל וסתר כותלו
ונפל לשות הרבים והזיקו אם הכותל רעוע
היה המנעע חייב ואם הכותל בריא הוא
בעל הכותל חייב חסידים הראשונים
היו מנעעין את הקונים ואת הזכוכית בתך
שדותיהם בעומק שלשה טפחים בארץ כדי
שלא תעלם המחרשה ואחרים שורפין אותן
באש ואחרים משליכין לים או לנהר כדי שלא
יוזק בהן אדם לא יסקל אדם מרשותו
לשות הרבים ואין עושין חלל תחת רשות
הרבים ולא בורות ולא שיחין ולא מערות
ואע"פ שהעגלה יכולה להלך על גביהן והיא
טעונה אבנים שמא תפחת מלמטה שלא
מדעתו והחופר בור לצרכי הרבים מותר
אין מוציאין זיזין וגזוזטראות לשות הרבים

אלא אם כן היו למעלה מגמל ורוכבו והוא שלא
יחפיל הדרך של בני רשות הרבים ואם רצה
כונס לתך שלו ומוציא כנס ולא הוציא הרי זה
מוציא כל זיין שירצה אבל אינו יכול להחזיר
כותלים ומקורין לעולם שכל מכר שהחזיקו בו
רבים אסור לקלקלו לקח אכר ובה זיזין
וגזוזטראות יוצאות לשות הרבים הרי זו
בחזקתה ואם נפלה חוזר ובונה אותה כשהיתה
אילן שהוא נוטה לשות הרבים קונן
כדי שיהא הגמל עובר ברוכבו ומעשין מקום
פטי משתי שפתעת הנהר כדאב כתפו
המלחים שיורדין שם ומושכים הספינה וכל
אילן הנמצא כדואב זה קונן אותו מיד ואין
מתרין בבעליו שהרי מעכב מושכי הספינה
מי שהיתה דרך הרבים עובדת בתך
שדהו נטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן נתן
וזכו בו וזה שנטל לא זכה בו ומה רואב
דרך הרבים אין פחות משש עשרה אמה

פרק ארבעה עשר

המדליק בתך שדה חברו ועברה המדליק
חייב להדליק מזק שלם שנ' תצא אש וגו'
שלם ישלם המבעיר את הבעירה והבעירה
מאבות שיקין הוא הדליק בתך רשותו
פיך להרחיק מסוף המצר כדי שלא תעבור
הדליקה לשדה חברו ופמה שעור ההרחקה הכל
לפי גבהה של דליקה ואם לא הדליק כראוי
ועברה האש והזיק חייב לשלם מזק שלם הרחיק
כראוי ועברה והזיקתו פטור שזו מכה בידי

שיהיה היין וכן היה עשיה מדי יום ויום עד שיגיע
שיהיה בין יום ויום שיעור מחצה מחצה עשרה
ימים ואחר כך יתן בו מחצה מחצה עשרה
ימים ואחר כך יתן בו מחצה מחצה עשרה
ימים ואחר כך יתן בו

236

הלכות נגבה

LIBRARY

סליך רחמנא דשיזבן

פרק ראשון

כל הנוגע
בטומאת
מת
ומשא עבד עכו"ם הטמא מת לפי שאין
לו קבר
ואין עיקר על זה שהוא מת אלא
שהנוגע בו יטמא ולפי שהוא מקור
לטומאה עד שיעבור עליו שבעת ימים
ויזה עליו ביום השלישי וביום השביעי
ויתחטא ויכבס בגדיו ורחץ במים ויטבול
ויטהר בערב ואחר שיטבול יביא שתי
תורים או שני בני יונה ויקריבם
לשם נדבה ואחד לשם חובה ויכפר
עליו הכהן ויטהר ואם לאו לא יטהר
לעולם ואפילו טבל כל היום כולו
ואפילו טבל בים כולו ואפילו טבל
במקוה שיש בו ארבעים סאה ואפילו
טבל במקוה שנבנה בשלמה ואפילו
טבל במקוה שנבנה בידי אדם הכל
הרי זה כמי שלא טבל עד שיביא
קרבנותיו ויקריבם ואם הביא קרבנותיו
ולא טבל הרי זה כמי שלא הביא
קרבנותיו ואם טבל ולא הביא קרבנותיו
הרי זה כמי שלא טבל עד שיטבול
ויביא קרבנותיו ויקריבם ואם הביא
קרבנותיו ולא טבל הרי זה כמי שלא
הביא קרבנותיו עד שיטבול ויביא
קרבנותיו ויקריבם ואם טבל ולא הביא
קרבנותיו הרי זה כמי שלא טבל עד
שיטבול ויביא קרבנותיו ויקריבם
ואם טבל ולא הביא קרבנותיו ולא
הקריבם הרי זה כמי שלא טבל עד
שיטבול ויביא קרבנותיו ויקריבם
ואם הביא קרבנותיו ולא טבל ולא
הקריבם הרי זה כמי שלא טבל עד
שיטבול ויביא קרבנותיו ויקריבם
ואם טבל והביא קרבנותיו ולא הקריבם
הרי זה כמי שלא טבל עד שיטבול
ויביא קרבנותיו ויקריבם ואם הביא
קרבנותיו וטבל ולא הקריבם הרי זה
כמי שלא טבל עד שיטבול ויביא
קרבנותיו ויקריבם ואם טבל והביא
קרבנותיו והקריבם הרי זה כמי שלא
טבל עד שיטבול ויביא קרבנותיו
ויקריבם ואם טבל והביא קרבנותיו
והקריבם ולא אכל מן הקדשים עד
שיטבול ויביא קרבנותיו ויקריבם
ואם טבל והביא קרבנותיו והקריבם
ואכל מן הקדשים ולא אכל מן התרומה
עד שיטבול ויביא קרבנותיו ויקריבם
ואם טבל והביא קרבנותיו והקריבם
ואכל מן הקדשים ומן התרומה ולא
שרף את הבגדים עד שיטבול ויביא
קרבנותיו ויקריבם ואם טבל והביא
קרבנותיו והקריבם ואכל מן הקדשים
ומן התרומה ושרף את הבגדים ולא
רחץ במים עד שיטבול ויביא קרבנותיו
ויקריבם ואם טבל והביא קרבנותיו
והקריבם ואכל מן הקדשים ומן התרומה
ושרף את הבגדים ורחץ במים ולא
הזה עד שיטבול ויביא קרבנותיו
ויקריבם ואם טבל והביא קרבנותיו
והקריבם ואכל מן הקדשים ומן התרומה
ושרף את הבגדים ורחץ במים והזה
ולא הגיע עליו הערב עד שיטבול
ויביא קרבנותיו ויקריבם ואם טבל
והביא קרבנותיו והקריבם ואכל מן
הקדשים ומן התרומה ושרף את הבגדים
ורחץ במים והזה והגיע עליו הערב
ולא עלתה לו השמש עד שיטבול
ויביא קרבנותיו ויקריבם ואם טבל
והביא קרבנותיו והקריבם ואכל מן
הקדשים ומן התרומה ושרף את הבגדים
ורחץ במים והזה והגיע עליו הערב
ועלתה לו השמש ולא הביא קרבנותיו
עד שיטבול ויביא קרבנותיו ויקריבם
ואם טבל והביא קרבנותיו והקריבם
ואכל מן הקדשים ומן התרומה ושרף
את הבגדים ורחץ במים והזה והגיע
עליו הערב ועלתה לו השמש והביא
קרבנותיו ולא הקריבם עד שיטבול
ויביא קרבנותיו ויקריבם ואם טבל
והביא קרבנותיו והקריבם ואכל מן
הקדשים ומן התרומה ושרף את הבגדים
ורחץ במים והזה והגיע עליו הערב
ועלתה לו השמש והביא קרבנותיו
והקריבם ולא אכל מן הקדשים עד
שיטבול ויביא קרבנותיו ויקריבם
ואם טבל והביא קרבנותיו והקריבם
ואכל מן הקדשים ומן התרומה ושרף
את הבגדים ורחץ במים והזה והגיע
עליו הערב ועלתה לו השמש והביא
קרבנותיו והקריבם ואכל מן הקדשים
ומן התרומה ושרף את הבגדים ורחץ
במים והזה והגיע עליו הערב ועלתה
לו השמש

פרק שני

פרק שלישי

עבר מועל בהמת
קדשים שהקדישן
עובד כוכבים ומכרן
לישראל ונגנבה
מידו או שמתה
מידו או שנולד בה
מום קבוע ונמכרה
לחולין ונפדה
ונשחטה חולין
ונמצא בה מום
קבוע ונמכרה
לחולין ונפדית

238

שיעשיר. גב את הגוי או את ההקדש אינו
נמכר על הקרן אלא היה זה עליו חוב עד שיעשיר
היה קרן הגבה מאה ואין הגב שוה אלא חמשים
היה זה נמכר ושאר הקרן עם הכפל עליו חוב
עד שיצא בשביעית ויעשיר וישלם היה הגב
שוה מאה ואחד אינו נמכר שנ ונמכר בגבתו
עד שיהיו דמיו כלן נבלעין בגבתו. גב
ונמכר ואחר וגב אם לשני גב היה זה נמכר
פעם שניה ואפלו גב למאה אנשים נמכר
מאה פעמים ואם את הראשון גב פעם
שניה אינו נמכר שניה אלא היה עליו הכל
חוב. גב לזה ואחר וגב לזה כולן שותפים
בו אם היו דמיו כגד קרן של שלשתן או פחות
יין הקרן נמכר ומחלקין בניהן ושאר הכפ
הכפלות חוב עליו ואם היו דמיו יתר אינו מ
נמכר והכל חוב עליו עד שיעשיר. שותפין
שגבו מאחד משלמין בניהן וכל אחד מהן
נמכר בחלקו יין הקרן וכל מי שדמיו יתר
על חלק הקרן שנתחיב בו אינו נמכר.

פרק רביעי

הטוען
שגבה
הפקדון

מבית ואם נשבע ואחר כך באו עדים ששקר
טען ושהפקדון היה אצלו הרי זה משלם
תשלומי כפל שהרי הוא עצמו כגב ואם
עבד או מכר אחר שנשבע משלם תשלומי
ארבעה ואחשה ואינו מבא אשם על פי
עדים על שבועתו ואינו מבא חומש שאין
החומש משתלם עם הכפל ואם באו עדים
קודם שישבע אינו משלם אלא קרן בלבד.

בדא שנשבע קודם ששלח יד בפקדון אבל אם
לא שלח בו יד ושטן טענת גב ונשבע ובאו
עדים פטור יין הכפל שכיון ששלח בו יד נתחיב
בו ויקנהו וכן הטוען טענת אבדה בפקדון ונש
ונשבע ואחר ושטן טענת גב ונשבע אחר כך
באו עדים פטור יין הכפל שכבר יצא הפקדון
מידי הבעלים בשבועה ראשונה. הטוען
טענת גב באבדה ונשבע אחר כך באו עדים
שהאבדה בשותו ושקר טען משלם תשלומי
כפל שנ ועל כל אבדה והוא שטען שטענה
בלסטים מזוין שהוא אנוס ופטור. אבל
אם טען שטענה בלא אונס פטור יין הכפל
מפני שהוא חייב לשלם על פי טענתו ששומר
אבדה פשומר שכר הוא כמו שיתבאר.
הטוען טענת גב בפקדון ונשבע אחר כך
באו עדים שהוא בשותו ואחר ושטן טענת
גב ונשבע אחר כך באו עדים שעדין הוא
בשותו אפלו מאה פעמים חייב כפל על
כל טענה וטענה ואם נשבע אחשה פעמים
ומצא משלם ששה הקרן שהפקד אצלו ואחשה
בקרן משום חמשה כפלות שלחמש שבועות
טען טענת גב ונשבע ואחר ושטן טענת
אבדה ונשבע באו עדים שלא טגב והודה
הוא שלא אבד הוא ומשתלם תשלומי כפל
על פי עדים אינו משלם חומש על שבועה
אחרונה אע"פ שהודה שהמאון המחיבו
בכפל פטרו יין החומש. מסר שורו
לשנים וטענו טענת גב ונשבע והודה
אחר מהן והשני באו עליו עדים. שניהם
משלמין את הקרן ואם תפס בעל הפקדון את
הכפל אין מוציאין מידו וזה שהודה משלם חומש

פרק חמישי

פרק ששי

פרק שביעי

פרק שמיני

פרק תשיעי

כל העוסק
עמו מי
חייב לו

שכר בלא העשוק אע"פ שהעובד פטור ז'
שלמור מדברי הכתוב הוין לומדין לעוב
ושומרין אין שומרין עמו בלא העשוק אחר
בבל"מ לא יהיה אבל יהיה עבד ואין עליו על
זה שהרי אלא מהיכן יהיה חייב ת"ל לא
תחזק. אין העובד חייב יותר על ש
לא יעשוק ומשקר בו ומשלם קרן וחומש
על שהרי לא יעשוק ומשקר בו ומשלם קרן
שומרין בו אלא שומרין בו ומשלם קרן
וחומש ואין העובד חייב אלא על שלא
יעשוק ומשקר בו ומשלם קרן וחומש
ואין העובד חייב אלא על שלא יעשוק
ומשקר בו ומשלם קרן וחומש ואין
העובד חייב אלא על שלא יעשוק ומשקר
בו ומשלם קרן וחומש ואין העובד חייב
אלא על שלא יעשוק ומשקר בו ומשלם
קרן וחומש ואין העובד חייב אלא על
שלא

הלכות גזלה ואבדה

פרק ראשון

פרק שני

פרק שלישי

1472

כמה פעמים ואפילו אם אינו יודע שכך אסור
ואינו מתכוין לכך אלא שכך הוא דרכו
בעשיה ואינו חושב לכך אלא שכך הוא
דרכו בעשיה ואינו חושב לכך אלא שכך
הוא דרכו בעשיה ואינו חושב לכך אלא
שכך הוא דרכו בעשיה ואינו חושב לכך
אלא שכך הוא דרכו בעשיה ואינו חושב
לכך אלא שכך הוא דרכו בעשיה ואינו
חושב לכך אלא שכך הוא דרכו בעשיה
ואינו חושב

פרק רביעי

קנין קנסו חכמים על שלשה דברים הקטן שמכר על כל יקר שיעשה ואעלין הקנין והוא שיקח זה מיחזק שנעל מטע עכו"ם כגון שיקח מהם שטר חוב שלהם או שיקח מהם קרקע הקטן שמכר קרקע לגדול ואחר כך בא הקטן וטען שהיה קטן בשעת המכר ואין לו עדים ולא היה יודע בשעת המכר שהוא קטן אלא שהוא עכשיו אומר שהיה קטן בשעת המכר הרי זה נאמן ואעלין הקנין ואם הביא עדים שהיה קטן בשעת המכר אעלין הקנין ואם הביא עדים שהיה גדול בשעת המכר אין אעלין הקנין ואם אין לו עדים ואין לו אלא מה שהוא אומר שהיה קטן בשעת המכר אעלין הקנין ואם אין לו עדים ואין לו אלא מה שהוא אומר שהיה גדול בשעת המכר אין א

פרק שביעי

כל שאלו הודה לו חייב לשלם בדין וכפר ונשבע
משלם קרן וחומש שנ׳ וכחש בעמיתו
ב״ד בשהיה חייב לשלם מחמת עצמו אבל
אם היה חייב לשלם מחמת אבו אינו משלם
חומש כיצד כגון שגזל אבו או גנב או שהיה
חייב לאחריו והבן יודע וכפר הבן ונשבע
ואחר כך הודה משלם הקרן בלבד שנ׳ אשר
גזל על גזל הוא מוסיף חומש ואינו מוסיף
חומש על גזל אבו ב״ד בשאין הגזלה
קיימת אבל אם גזל אבו ומתו הרי הגזלה
קיימת וכפר היורש ונשבע ואחר כך הודה
משלם קרן וחומש גזל האב ונשבע והודה
ואחר כך מת הרי היורש משלם קרן וחומש
גזל ונשבע ומת והודה היורש משלם הקרן
בלבד בן כך וכן כך היורש פטור מן האשם
הנשבע לגוי משלם את הקרן ואינו חייב
בחומש שנ׳ וכחש בעמיתו וכן הגזל פחות
משוה פרוטה וכפר ונשבע אינו חייב בחומש
שאין פחות משוה פרוטה ממון כמה הוא
חומש אחד מארבעה בקרן שאם גזל שוה
ארבעה ונשבע משלם חמשה ואם היתה
הגזלה קיימת מחזיר אותה ואותן דמי רפיע
שלה אין הנשבע על כפירת ממון משלם
חומש עד שיודה מעצמו אבל אם בא עדים
והוא עומד בכפירתו משלם הקרן בלבד על
פי עדים ואינו משלם את החומש שהחומש
עם הקרבן לכפרה הן באין ואינו מביא אותן
אלא על פי עצמו הגזל את חברו אע״פ
שכפר בו הואיל ולא נשבע אם חזר והודה
אינו חייב לדדוף אחר הבעליה עד שיחזור
להם ממון שבידו אלא יהי בר הגזלן עד שיבאו

הבעליה ויטלו שלהן אבל אם נשבע על שוה
פרוטה ומעלה חייב לדדוף אחר הבעליה עד
שיחזור להם אפלו הן באיי היה מפני שכבר
נתיאשו מאחר שנשבע ואינו בדין עוד לתבעו
אפלו החזיר הגזלה כלה חוץ משוה פרוטה חייב
להוליכה אחר הגזל ולא יתן לא לבנו של גזל
ולא לשלוחו אלא אם כן עשה הגזל שלחו בעדים
ואם הביא את הגזלה ואת החומש לב״ד שבעירו
הרי זה מביא אשמו ומתכפר לו וב״ד מטפלין
בה עד שתגיע לבעליה וכן הוא טוען לשליח
ב״ד וכן הטוען גזל וכיוצא בו לב״ד יצא נתן
לו את הקרן ולא נתן לו את החומש או שמחל
לו על הקרן ולא מחל לו על החומש או שמחל לו
על זה ועל זה חוץ מפחות משוה פרוטה בקרן
אינו צריך להוליך אחריו אלא יבא הגזל ויטול את
השאר אע״פ שהגזלה עצמה קיימת אין חוש שין
שמא תיקר ונמצא השאר שוה פרוטה
אבל אם לא נתן לו את החומש ולא נתן לו את
הקרן או שמחל לו את החומש ולא מחל לו על
הקרן או שמחל לו על זה ועל זה חוץ משוה
פרוטה בקרן חייב להוליכו אחריו או יתן לב״ד
שבעירו כמו שבארנו המחזיר הקרן לבעליה
וכפר פעם שניה בחומש ונשבע עליו נעשה
החומש כקרן לבל דבר ומשלם עליו חומש אחר
שנ׳ חמישיתו יוסף עליו מלמד שהוא מוסיף חומש
על חומש עד שיתמעט החומש שיכפר בו
ונשבע עליו משוה פרוטה מי שהיה אבלו פקדון
וטען שאבד ונשבע וחזר והודה שהוא אבלו וחזר
וטען שאבד ונשבע וחזר והודה שהוא אבלו
משלם חומש לבל שבועה ושבועה עם הקרן
האחר שנ׳ חמישיתו יוסף עליו מלמד שהוא

פרק שמיני

פרק תשיעי

הגזל שדה ומכרה ואכל הלקח פירותה
מחשבון עליו כל הפירות שאכל ומשלם
לבעל השדה וחוזר ונבה אותן מן הגזלן
מנכסים בני חורין ואם הכיר בה שהוא מלוה
אין לו פירות ואינו נבה מן הגזלן אלא הקרן
כלבד. המוכר שדה שאינו שלו אין ממכרו
ממכר ולא קנה לקח כלום כמו שבארנו.
חזר הגזלן אחר שמכרה ולקחה מבעליה
נתקיימה בד הלקח מן הגזלן ואפלו נתנה
לו הגזלן במתנה כשהיתה מולה בדו כמן
שחזר ולקחה נתקיימה בד זה שקבל המתנה
שמפני זה טורח הגזלן עד שקניה כדי לעמוד
בנאמנותו. לפיכך אם תבע הלקח את
הגזלן מפני שמכר לו שדה שאינה שלו ונתרצה
לשלם והתחילו בד להכריז על נכסי הגזלן כדי
להגבות מהן ללקח ואחר שהתחילו ההכרזות
לקחה הגזלן מן הבעלים לא נתקיימה בד
הלקח שמאחר שהכריזו על נכסיו נתגלה
שאינו נאמן ולא לקחה מן הבעלים כדי להע
להעמידה בד הלקח. לקחה הגזלן מן
הבעלים אחר שמכרה כשהיא מולה וחזר
ומכרה לאחר או נתנה במתנה או הוהישה
הרי גלה דעתו שאינו רוצה להעמידה בד זה
שלקחה ממנו כשהיתה מולה. וכן אם
נתלה לגזלן בירושה לא נתקיימה בד הלקח
נבה אותה הגזלן בחוקו אם יש לגזל
קרקע אחרת ואמ' לו הגזלן אני נבה בחוקו
הרי זה נתכון להעמידה בד הלקח ואם אין
לו לגזל קרקע אחרת אלא זו לגבות את חוק
הוא שנתכון. נתנה הבעלים לגזלן
במתנה קנה אותה הלקח שלו לא טרח

לבעלים לא היו נותנין לו מתנה ומפני זה
טרח כדי שיזכה בה בדין ויעמד בנאמנותו
ותתקיים בד הלקח. הגזל שדה ואחר
שגלה הוחזק גזלן עליה חזר ולקחה מבעלי
הראשונים ונטען הגזל ואמ' אנוס היית
בשעה שמכרתי לו ושלא לדעתי מכרתי מחמת
גזלתי לא זכה הגזלן אע"פי שיש לו עדים ש
שלקחה בפניהם ותחזור השדה לבעליה
ומחזירין לגזלן הדמים שנתן. בד"א
בשהעידו העדים שמנה בפניהם את המעו
אבל אם העידו שבעל הקרקע מכר לגזלן
והודה לו בפניהם שנתן לו דמים כך וכך
והגזל טוען שלא נתן לו כלום ומחמת יראה
הודה לו אין לו לגזלן כלום אלא מוציאין השדה
בלא דמים מפני שלא הודה לו אלא מן הפחד
כשטען הואיל והוחזק גזלן עליה. אין
בעל השדה כדין לעשות מודעא על מכר
זה הואיל והוחזק זה גזלן על שדה זו ואין
ראיית בה ראיה אינו כדין למסור מודעא
ואין דין הגזלן כדין האונס חברו ותלה אותו
עד שימכור לו שזה האונס אינו רוצה לגזול
ולא גזל עדין כלום לפיכך אם לא מסר
המוכר האנוס מודעא ממכרו קיים.

פרק עשירי

גני בעל
זרוע שאנס
נכסי ישראל

וירד לתוך שדהו מחמת שהיה לו חוב על
בעל השדה או מחמת שהפסיד ממונו ואחי
שתקף על השדה מכרה לישראל אחר אין
הבעלים יכולין להוציאה מיד הלקח.

בפחות שבשעורים שומעין לו ונוטל בלא
שבועה וכן זה שנוטל השבח בלבד והיתה
ידו על העליונה אינו כדיך שבועה. כל
ששמין לו ונוטל שטען בעל השדה ואמ׳ נתתי
והיורד לשדה אומ׳ לא נטלתי היורד נאמן
ונשבע שלא נתן לו כלום ונוטל שהי אומ׳ הן
לבעל השדה עתן לא שמו לך ולא ידעת
כמה אתה חייב ליתן היאך נתת. אבל
אם שמו לו ואמרו לבעל השדה תן לו ואמ׳
נתתי אע״פי שעתן לא נשבע היורד הי בעל
השדה נאמן וישבע שבועת הסת שנתן ויפטר
שהקרקע בחזקת בעליה. בעל שהיה
אהיפין בעבדי אשתו ואחר גרשה אם היה
בעל עכמו אהיפ נפתלק בעל נפתלקו אהיפין
שלא ירדו לה אלא על דעת הבעל ושמין להן
ויכן על התחתונה ואם אין הבעל אהיפ על
דעת הקרקע ירדו ושמין להם בעדים.

פרק אחד עשר

השב אבדה לישראל מצות עשה שנ׳ השב
תשיבם לאחיך. והרואה אבדת ישראל
ונתעלם ממנה והנחה עובר בלא תעשה
שנ׳ לא תראה את שור אחיך וגו׳ ובטל מצות
עשה ואם השיבה קיים מצות עשה.
לקח את האבדה ולא השיבה בטל מצות
עשה ועבר על שני לאוין על לא תוכל להתעלם
ועל לא תגזול. אפלו היה בעל האבדה
רשע ואכל נבלה לתאבון וכוצא בו מצוה
להשיב אבדתו אבל אוכל נבלה להכעיס הי׳

הוא מין והמינים מישראל והאפיקורוסים
ועובדי ע״ז ומחללי שבת בפרהסיא אסור
להחזיר להן אבדה כגוי. אבדת הגוי מותרת
שנ׳ אבדת אחיך והמחזירה הי׳ וקעבר עבה
מפני שהוא מחזיק ידי רשעי עולם ואם
החזירה לקדש השם כדי שיפארו ישראל ויעד
שהן בעלי אמונה הי׳ זה מעובה ובמקום
שיש שם חלל השם אבדתו אסורה ואייב
להחזירה ובכל מקום מכניסין כלהם מפני
הגבים בכלי ישראל מפני דרכי שלום.
טעות הגוי באבדתו מותרת והוא שטעה
מעצמו אבל להטעותו אסור כדי כגון
שעשה הגוי חשבון וטעה ומיך שיאמ׳ לו
ישראל ראה שעל חשבונך אני סומך ואינו
יודע אלא מה שאתה אומ׳ אני נותן לך כגון
זה מותר שמא נתבון הגוי לבדקו ונמצא שם
שמים מתחלל. עיר שישראל וגוים דרין
בה ומחצה גוים ומחצה ישראל ומצא בה
אבדה נוטל ומכריז ואם בא ישראל ונתן
סימנין חייב להחזיר. היה רוב העיר גוים
אם מצא במקום מן העיר שרוב המצויים
שם ישראל חייב להכריז אבל אם מצא
בסרטיא ופלטיא גדולים בבתי כנסיות
ובבתי מדרשות שהגוים מצוין שם תמיד
ובכל מקום שהרבים מצוין שם הי׳ המציאה
שלו ואפלו בא ישראל ונתן סימנה שהי
נתיאשו הבעלים ממנה כשנפלה מפני
שהוא אומ׳ גוי מצאה. אע״פי שהיא שלו
הרוצה לילך בדרך הטוב והישר ועושה
לפנים משורת הדין מחזיר את האבדה
לישראל כשיתן סימן מצא בעיר זו שרובה

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

יכן לעי שנתן תורת חיים שתורתו שוש
הימלי תורת חיים סגולתיך שעלה ותכניה
הם זה מקן תורת חיים וזכה וזה כיון
מעל לעתיך יכן לעי שכיון תעקלעתיך זה
מקן תורת חיים וזכה זה מקן תורת חיים
שמה יכן לעי שמקן תורת חיים וזכה
ניתנה כל מי שיעסק בתורה היך תהיה
עליה שלשה רבים רבי ישמעאל אומר
ושנים לא יושב אלא אחד יחיד הקב"ה
יתחלק לא שנים שלשה ואחד הקב"ה הרי
סנהדרין יהיה תהיה רבים רבי עקיבא אומר
הקהל הקב"ה ישראל ותהיה תורת
שלשה יהיה תהיה ואחד הוא תהיה
שנים אחד הוא תהיה ואחד הוא תהיה
ודין הדין הוא דתנן כתוב אחד
תהיה היתה ואחד הוא תהיה ואחד הוא תהיה
וכתוב אחד אומר ואחד הוא תהיה ואחד הוא תהיה
חייב בתורה ואחד הוא תהיה ואחד הוא תהיה
לעבדיך כשור שכך הוא תהיה שמקן
תורה ומצות תהיה שלא כל זמן
שהוא שמקן תורה הוא תהיה
לית לעבדיך ולברכה כי שלא תעשה ואחד
תהיה היתה ולעבדיך כי שלא תעשה ואחד
לא כיצד אחד מעשרה אחד ואחד
לא כיצד אחד מעשרה אחד ואחד
שלשה יום ואחד ועשרה ואחד ואחד
שלשה יום ואחד ועשרה ואחד ואחד
ולא יעשה ואחד ואחד
שנים יום ואחד ועשרה ואחד ואחד
שלשה יום ואחד ועשרה ואחד ואחד
שלשה יום ואחד ועשרה ואחד ואחד
שלשה

פרק ארבעה עשר

פרק חמשה עשר

פרק ששה עשר

פרק שבעה עשר

פרק שמנה עשר

משנה

הלכות חובל ומזיק

פרק ראשון

מן הבשר. רשב שאומרין למיתה כך
אומרין לנזקין כגד הי שהכה אבו בגדור
קטן שאין בו כדי להזיק או בקיסם של עץ
קטן ואכל בו אכל שאין אפן זה ראוי לעשות
הא זה פטור שנ׳ בזכן או בזגרוף דבר הראוי
להזיק אכל אייב הוא בבשר בלבד שאפלו
יקק בגפו של אבו אייב בבשר. לפיכך
ביסן העדים לדע בזה הזיק ומבאין האפן
שהזיק בו לבד עד שאומרין אותו ורבן עלו
ואם אבר האפן ואמ׳ האובל לא היה בו כדי
להזיק ופטו אנוס אני והבאכל אומ׳ היה בו
כדי להזיק ישבע הנאכל ויטול כמו שיתבאר
הבדולאין לו אומר אפלו מהא קטנה
ראויה להמית ואין ביך עמר להזיק הזורק
אבן ולאחר שיגאתה מתחת ידו הוגיא הלה
את ראשו מן האלן וקבלה פטור מכלום שנ׳
ומצא את רעהו בעד פרט לממצא עצמו

פרק שני

האובל בחבו ואכל
שהוא ראוי לשלם
האמשה דבריס

כלם משלם האמשה הזיקו נזק שאין ב׳ אלא
ארבעה משלם ארבעה שלשה משלם שלשה
שנים משלם שנים אחר משלם אחר
כגד קטע ידו או רגלו או אעבע מהן או
סימא עינו משלם אמשה נזק עבד רפוי
שבת ובשת. הכהו על ידו ונבתה וסופה
לאזור על עינו ומרדה וסופה לאיות משלם
ארבעה עבד ורפוי שבת ובשת. הכהו
על ראשו ושבת משלם שלשה עבד ורפוי
ובשת. הכהו במקום שאינו עראה

כגון שהכהו על בדכו או בגבו משלם שנים
עבד ורפוי. הכהו במטפחת שבידו או
בשטר ובוגא בזלו כוכן אחת והיא הבשת
בלבד כואו בשפיר או במסמר על ספרכו
במקום שאינו עושה אסורה ולא מעכב
מלאכה משלם את הנער בלבד השקהו
סם או סכו סם ושינה מראה עירו משלם
לו רפוי בלבד עד שיאזיר מראהו כמו שהיה
אסרו בחדר משלם לו רמי שבת בלבד וכן
כל כוגא בלו. המגלא שעד ראש אבו
כוכן לו רמי בשתו בלבד מפני שסופו לאזור
גלאו בסם או שכואו עד שאין סוף הנער
לאזור אייב בחמשה דבריס בנזק נער
רפוי שהרי ראשו יתחמם מן הכויה או מן
הסם ומגא אש בראשו ומשלם לו שבת
שהרי הוא ראוי לדקר ולגדיר לתראשו
בשעת דקור ומגא בטל ממלאכה וו ובשת
שאין לך בשת גדול מזה. הנה למרת
שכל המאסר אבו אבד שאינו אוזר
אייב בכל האמשה דבריס אפלו הפיל שנו
אייב בכל שאי אפשר שלא יאלה פיו שעה
אחת אע״פי שהשן אין לה רפואה בשר
השנים כדיך רפואה אפלו אסרו בשעה
מעיר בשר אייב בחמשה דבריס שהעיר
אינו אוזר אלא בלקת לפיכך האובל בחבו
וקרע העיר והוגיא ממנו דם אייב בחמשה
דבריס. המבעית את אבו אע״פ שאלה
מן הפחד הרי זה פטור מדיני אדם ואייב
בדיני שמים והוא שלא עבדם אלא כגון
שעבדם מאחוריו או נתרחה לו באפלה ופוגא
בזה וכן אם עבדם בחזנו ואחרשו או שעבדם

מחמת המכה חייב לרפא ואינו נותן לו דמי
שבתו עבד על דמי רופא והכבד החולי אינו
חייב לרפאתו. פשפוסקין בר' על המזיק
ומחייבין אותו לשלם גבן ממנו הכל מיד ואין
קוסבין לו זמן כלל ואם בבשר בלבד נתחייב
קוסבין לו זמן לשלם שהיה לא חסרו ממון.

פרק שלישי

כמה
משעתן
הבשת

הכל לפי המבייש והמתבייש אינו דומה
מתבייש מן הקטן למתבייש מן הגדול ומטבע
זה שבייש זה הקל בשתו מרובה. המבייש
את הערום או את מי שהוא במרחץ פטור
שבה הרוח והפכה שולו על פניו והרי הוא
ערום והוסיף זה בהפשטתו חייב בבשת
ואינו דומה מבייש את זה שעשה ערום
למבייש את שאינו ערום וכן אם הגבה בגדו
לירד לנהר או שעלה מן הנהר ובייש חייב
ואינו דומה מבייש זה למבייש את המכוסה
בגדו. המבייש את הישן חייב בבשת
ואם מת מתך שנתו ולא הקין ולא הרגיש
כזה שבייש אין גבן בשת זה מן המבייש
ואם תפסו הירשין אין מוציאין מירם.
המבייש את השוטה פטור והמבייש את
החרש חייב המבייש את הגר או את העבד
חייב המבייש את הקטן אם פשמכלמין
אותו נכלם חייב ואם אינו נכלם פטור ומפל
מקום אינו דומה המבייש את הקטן למבייש
את הגדול ולא המבייש את העבד למבייש
בן חורין ולא מבייש חרש למבייש פקח.

המבייש את חברו בדבריים או שרקק על
בגדו פטור מן התשלומין ויש לבד' לגדור
בדבר מכל מקום ובכל זמן סמו שיראו ואם
בייש תלמיד חכם חייב לו בשת שלמה אע"פ
שלא בייש אלא בדבריים. כבר נפסק הדין
שכל המבייש תלמידי חכמים אם בדבריים
קונסין אותו ונבין ממנו משקל תשעה ס'
סלעים פחות רבע וקבלה היא בדיו שנבין
קנס זה בכל מקום בן בארץ בן בחוצה לארץ
מעשים היו אצלנו תמיד בכך בספרד
ויש תלמידי חכמים שמוחלין על זה וכך
נאה להם ויש שיתבע ועושין פשרה בכהם
אבל הדיינין אומ' למבייש חייב אתה לתן
לו לטרח זהב. אע"פ שהמבייש שאר
העם בדבריים פטור מן התשלומין עון גדול
הוא ואינו מחרף ומגדף לעם ומבייש אלא
שוטה רשע ואמרו חכמים הרא שוכם שכל
המלבין פני אדם כשר מישראל בדבים אין לו
חלק לעולם הבא. יש הבאות רבות שיש
בהן בזוי ובעד מעט ואין בהן טק וכבר
פסקו להם חכמים דמים קטבין וכל המכה
חברו הכאה מהן משלם אותו המומין הקצב
וכולם קנסות הם ואותו המומין הקצב הוא
דמי הנער והבשת הרפי והשבת בן ניך
לרפואה ושבת בן לא ניך כזה הוא משלם
ובמה הוא משלם הכועט בחברו בדגלו
משלם חמשה סלעים הכהו באר כסרכו
משלם שלשה סלעים קבן אצבעותו כמו
אוגד אגדיה והכהו בידו פשהיא אגדיה
משלם שלש עשרה סלעים. תקע את
חברו בכפו משלם סלע סטרו על פניו

פרק רביעי

ואם עשיר הוא ורצה להביא חומש מהבן
להביא אשם אין אשמו אשם ודאי
לפיכך אם עבר בשגגה על פסוק מצות
עשה או על אחד מכל מצות לא תעשה
שבתורה ולא ידע שעבר עד שבא לו
ספק זה אינו חייב אשם תלוי עד שיודע
לו בודאי שעבר ואפילו אחר שעבר

שנתנקח החרש ושתרה השוטה והבדיל
הקטן אין חייבין לשלם שמשעה שחבלו
אינן בני דעה העבד והאשה כגיעין
רעה החובל בהן חייב והם שחבלו באחרים
פטורין אבל משלמין לאחר זמן אם נתגרשה
או מת בעלה או שתחרר העבד שהיה בני
דעה הם והרי הן כבעל חוב שאין לו מה יגבה
שאם העשיר חייב לשלם עבדו של אדם
כגופו ובהמתו כמוהו כגד הרי שהכה
נחלת על לב עבדו של חבלו ומת או שחיפה
לים או לאש והוא יכול לעלות משם ולא
עלה ומת פטור מן התשלומין ואם עשה בן
לבהמת חבלו חייב וכלו הנוח הנחלת על בגדו
ושרף שהוא חייב לשלם ובן כל כוחה בזה

פרק חמישי

אסור
לאדם
לחבל

בן בעצמו בן בחבלו ולא החובל בלבד אלא
כל המכה אדם מישראל בן קטן בן גדול
בן איש בן אשה דרך נסיון הרי זה עובד כלא
תעשה שנ' לא יוסיף להכותו אם הזהירה
תורה שלא להוסיף בהכאת החוטא קל
ואומר למכה את הבדיק אפלו להגביה ידו
על חבלו אסור וכל המגביה ידו על חבלו
הרי זה רשע אע"פי שלא הכהו הרי זה רשע
המכה את חבלו הכאה שאין בה שוה
פרוטה לקה שהרי אין כאן תשלומין כדי
שיהיה לזו זה שניכן לתשלומין ואפלו הכה
את חבלו הכאה שאין בה שוה פרוטה לקה
שהרי ישנו במקצת מצות ועי שהכה את

ישראל חייב מיתה שנ' ויכן כה וכה ויך את
המצרי וגו' קנס קנסו חכמים לאלו השוטים
בעלו ויזעו שיהיה הנחבל נאמן ושבע בנקיטת
חפץ שזה חבל בו חבל זה ונטל מה שראוי
לו והוא שיהיו שם עדים כגד היו שני
עדים מעידין אותו שנכנס לתוך ירושלים ויצא
חבול ולא ראוהו בעת שחבל בו והוא אומר
לא חבלתי והלה אומר אתה חבלת בי הרי זה
נשבע ונטל בד"א בשהיתה המכה
במקום שאפשר לו להכותה לעצמו או שהיה
עמהם שלישי שאפשר שזה הנחבל אמ' לו
לחבל בו ולהתרעם על אחר אבל אם אין
עמהם אחר והיתה המכה במקום שאינו
יכול לעשותה בעצמו כגון שהיתה שיכה
בן כתפיו וכוחה בזה הרי זה נטל כלא שבועה
הודה החובל שהוא חבל משלם חמשה
דברים שהרי העדים היו שם שנכנס לירושלים
בשעת המריבה ויצא חבול אבל אם לא היו
שם עדים כלל והוא אומר חבלתי בי והודה
מעצמו פטור מן הנזק ומן הנעד ואיב
בשבת ורפוי על פי עצמו לפיכך אם כפר
ואמ' לו חבלתי נשבע שבועת הסת
ולמה משלם אדם שלשה דברים אלו על פי
עצמו שהשבת והרפוי ממון הוא ואינו קנס
שאם אין לו יכן לו הרי חסרו ממון שהוא
מתרפא בו ובטל ממלאכתו והבשת לא הגיע
לו אלא בשעה שהודה בפנינו שהוא חבל בו
שהנחבל שלא חבל בו אדם אין לו בשת והוא
בכ"ד היא שבישה אותו נמצאת למד שאין
הפרש בבשת בן בשת המגיעה לו אם חבל
בו בפני אחרים ובן בשת המגיעה לו בעת

פרק ששי

הלוין חמשה
זכרון לדבר
שלא יקח שלא

כתב הרמב"ם ז"ל הלוה חמשה זהובים ולקח עליהם שובר
ואמר לו לא לקחתי ממך אלא ארבעה ונמצא השובר
חתום על חמשה הרי זה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא השובר חתום על ארבעה נשבע ונוטל ארבעה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חמשה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל אחד נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל אחד ועל חצי אחד נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי חצי אחד
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד
ועל חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה הרי זה משלם לו חמשה שלמים ואם נמצא
חתום על ארבעה ועל חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל שנים ועל אחד ועל חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים
ועל אחד ועל חצי אחד ועל חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי חצי אחד ועל
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד
ועל חצי חצי אחד ועל חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה שלמים
ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים
ועל חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד
ועל חצי חצי אחד ועל חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי חצי אחד ועל
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
הרי זה משלם לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום על
ארבעה ועל חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים
ועל חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד
ועל חצי חצי אחד ועל חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה
שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
אחד ועל חצי חצי אחד ועל חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם
לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה שלמים ואם
נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה
שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה
שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי
זה משלם לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום על
ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
הרי זה משלם לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום על
ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה שלמים
ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו
חמשה שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם
לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה
משלם לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
הרי זה משלם לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום על
ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה
שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל שנים ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה הרי זה משלם לו חמשה שלמים ואם נמצא חתום
על ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה
ועל שלשה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא
חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ
שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה שלמים
ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין
חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל
חמשה ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל
שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם
נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל
שנים ועל אחד ועל חצי אחד ועל חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה
שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה
נשבע ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא
בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על חמשה
ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד ועל חצי
אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה שלמים ואם
נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק
כמין חסרון כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע
ונוטל ארבעה ואם נמצא חתום על חמשה ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון
כגון עוקץ שעורה וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה
ואם נמצא חתום על חמשה ועל ארבעה ועל שלשה
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון עוקץ שעורה
וכיוצא בזה נשבע ונוטל חמשה ואם נמצא חתום על
חמשה ועל ארבעה ועל שלשה ועל שנים ועל אחד
ועל חצי אחד ועל חצי חצי חצי חצי חצי חצי חצי
חצי חצי חצי חצי חצי חצי חלק כמין חסרון כגון
עוקץ שעורה וכיוצא בזה הרי זה משלם לו חמשה
שלמים ואם נמצא חתום על ארבעה ועל חצי חצי
חצ

פרק שביעי

המוכר
ממון
לחבירו

היזק שיזיק עד שיוכל לשלם קודם שיוכל לשלם חייב לשלם מיד ואם לאו בית דין מוציאין ממנו מיד ואם יש לו קרקע אכל מהרי קורסים ואינו נמכר ואם אין לו קרקע אכל מהרי קורסים ונמכר מיד ואם לאו בית דין מוציאין ממנו מיד ואם לאו בית דין מוציאין ממנו מיד ואם לאו בית דין מוציאין ממנו

פרק שמיני

חובל ומזיק וגנב

כל הנותן חייב לשלם ין חייב לשבועה ין
ואם אינו נותן משלם כל המזיק
נתן לחבירו חייב לשלם אי נתן לחבירו שלא
חייב לשלם כל אחד משלם
לעצמו שאין חבירו משלם בעבורו
חייב לשלם אף על פי שאין
חייב לשלם ואין לך אי שהחבל על חבלו
ויהיה חבלו חייב לשלם ין נתן לו החבל
אחד חובלו חייב לשלם כל אחד
שהוא חובלו על כל חבלה
חייב לשלם אי זה חייב לשלם ין אי זה
פטור ין
אי זה חייב לשלם שאם שלם
חובל חבלו חייב לשלם
שלם חבלו חייב לשלם
חבלו חייב לשלם ין
חבלו חייב לשלם
חבלו חייב לשלם
חבלו חייב לשלם

הלכות רוצח ושמירת נפש

פרק ראשון

פרק שני

בדין יום או יומים שהיה אינו לאחר מהם
כסתו המיוחד לו לפיכך נהרג עליו משאר כל
העם

פרק שלישי

המכה
את
חברו

בזדון בזקן או בעם והמיתו אומדין דבר
שהכהו בו ומקום שהכהו עליו אם ראוי
אותו חפץ להמית בזבר זה או אינו ראוי
שנ' בזקן אשר ימות בה הכהו עד שיהא בו
כדי להמית ואינו דומה מכהו על לבו
למכהו על ירכו הואיל ונזמ' אשר ימות
מכאן שאומדין מקום המכה. כשם
שאומדין החפץ שהכה בו ומקום המכה כך
אומדין כח ההכזה שנ' בזקן יד מכאן
שמשערין את היד אינו דומה זורק אבן
ברחוק שש אמות לזורק ברחוק עשר
שברחוק עשר יהיה כזה יתר ואינו דומה
זורק ברחוק עשר לזורק ברחוק מאה אמה
שברחוק המקום יתר ימעטו כח ההכזה.
וכן משערין המכה עצמה ומשערין כח
ההוכנו כח הנהרג אם הוא גדול או קטן
או חזק או חלש או ביא או אולה וכן כל
כוחו בזה שנ' אשר ימות בה הכהו מיתתו
שלזה משערין כל סטיתיה. כלי ברזל
לא נתנה לו תורה שיעור שנ' ואם בכלי ברזל
הכהו וימת רוצח הוא ואפלו במחט והוא
שיהיה לו חד כמו מחט או שפיר או סכין
וכוחו בהם אבל אם הכהו בעשת ברזל
וכוחו בה אומדין אותו כדרך שאומדין
החבן או הענן. המכה את חברו בלא

כלי והמיתו בעם שהכהו בדו או ברגלו או
עצמו ברגלו והמיתו אומדין כח המכה
וכח הנהרג ומקום המכה אינו דומה דוחף
את חברו בזנבעו לבוענו בו ברגלו בכל כחו
ואינו דומה מכהו על לבו למכהו על מתנו
ואינו דומה חלש המכה את הבריא החזק
לבריא חזק המכה חלש או אולה. ומנין
שמשערין בכל אלו שנ' או בזיבה הכהו בדו
וימת מות יומת המכה אע"פ שנאמ' בדו
הנדיך הסתוב להיות ההכזה בזיבה מכאן
שמשערין ההכזה. וכן הדוחף את חברו
מראש הגג ונפל ומת משערין גנבה המקום
שהפילו מעליו וכח הנדחף שאינו דומה בן
יומו שנפל לגדול שנפל ומנין שמשערין
גנבה המקום שנ' ואם בשנאה יהדפנו.
ויראה לי שכל מקום שאין בנבהו שריה
טפחים אין בו כדי להמית כדרך שאמרו
בבור לענין בהמה. אחד המכה את
חברו בזקן או בעם או שהכהו בגיש של
אדמה או בגיש של מלח ונפרית או בסל
מלח עפר או גרורות ואפלו בגלה של
דבלה שנ' אשר ימות בה כל שהוא ראוי
להמית והסובר הוא שממית. הדוחף
את חברו לתוך המים או לתוך האש אומדין
אותו אם יכול לעלות מעם פעור ממיתת
בד ואם אינו יכול לעלות חייב וכן אם כבש
עליו בתוך המים או בתוך האש עד שלא
נשאר בו כח לעלות חייב אע"פ שאינו הוא
הדוחף בתחלה. והוא הדין למנח
ידו על פי חברו ואוטמו עד שהכהו מפיפה
ואינו יכול לחיות או שכפתו והכהו בנבה

פרק רביעי

דיך כח אחר להשען עליו אמרוהו
למיתה והקל ממה שהיה ולא אחר מכן הכבד
ומה היה זה נהרג ואין אומרין אותו אומר
שני כשהקל שרגלים לדבר הסהו עשרה
בני אדם בעשר מקלות ומת בן שהסהו
בזה אחר זה בן שהסהו כאחת כלן פטורין
ממיתה בד׳ שנ׳ כל נפש אדם ונ׳ עד שיהיה
אחר שהרג כל הנפש והוא הדין לדחפוהו
שנים או שכפשוהו שנים לתוך ימים או
שיהיו רבים יושבין ומכאן מכניהם והרג
כלן פטורין ורקו בו עשרה אבן זה אחר
זה וכל אחר מהן אין בה כדי להמית וזרק
אחר אבן באחרונה ויש בה כדי להמית ומת
היה זה האחרון נהרג עליו יוסף שעמר
דיו ונתערב באחרים ולא נודע מי הוא
מהן כלן פטורין ורוסף שלא עמר דיו
ונתערב בדוסף אחרים שעמר דיו
כלן פטורין מן המיתה שאין ממיתין דיו
של אדם אלא בפנו ואוסרין את כלן
ההרג נפשות ולא היו העדים רואין אותו
כאחת אלא ראהו האחד אחר האחד או
שהרג בפני שני עדים בלא התראה או
שהוכחשו העדים בפיקות ולא הוכחשו בזהירות
כל אלו הרגם בן סוסין אותן לבפה ומא כלן אותן
לסקר ומים לאן עד שיגדו מעיהן ואחר כך
מא כלן אותן שעדים עד שבהסם נבן עת מכבד
הוא ואין עושין דבר זה לשאר מחויב מיתה בד׳
אלא אם נתחייב מיתה בד׳ ממיתין אותו
ואם איט חייב מיתה פוטרין אותו שאע״פ
שיש עדות חמורים משפיכות דמים אין בהן
השאתה ישובו של עולם כשפיכות דמים

אפלו עד ואין דיך לוא עדות או אלו שבת
אין כשפיכות דמים שאלו העוטה מעבדת
שבן אדם להקבה אבל שפיכות דמים מ׳
מעבירות שבין לבן אבדו וכל מי שיש
בדו עין זה היה זה רשע גמור ואין כל המיתה
שעשה כל ימיו שקולין כנגד עין זה ולא
יכלו אותו מן הדין שנ׳ אדם עשוק בדם
נפש וגו׳ כא ולמד מאחאב עובד עד שהי
נאמ׳ בו רק לא היה כאחאב וגו׳ וכשנסדרו
עוטרתו וזכיותיו לפני אלהי הרוחות לא מצא
עון שחייבו כלה ולא היה שם דבר אחר
ששקול כנגדו אלא דמי נבות שנ׳ ותבא רוח
ותעמד לפני ה׳ וו רוח נבות ויאמר לה תפתה
ונם תוכל והיי הרשע לא הרג בדו אלא סבב
קל ואומר להורג בדו המיכן והן עובדי
עד מישראל או העושה עבדות להכעיס
אפלו אכל נבלה או לבש שעטנז להכעיס הי
זה מין ואפיקורוס והן שסופרין בעדיה
ובנבואה מישראל מסוה להרגן אם יש בדו
כא להרגן בסייף בפרהסיא הורג ואם לאו
יבא עליהן בעל ילות עד שיסבב בהיגהן
כיצד ראה אחר מהן שנפל לבור והסולם
בבור וקדם ומסלק הסלם ואומר לו הרוני
עוהר להוהר בני מן הגב ואחזירנו לך ומצא
בדבריה אלו אבל הגוים שאין בנין ובנהם
מלחמה ורוני בהמה רקה מישראל אין
מסבבין להם המיתה ואסור להפלן אם פנו
למות כגון שראה אחר מהן שנפל לים
שאינו מעלהו שנ׳ לא תעמד על דם רעך אין
זה רעך בדיא פשראל בעל עבירות
העומד בדשעו ושונה בו תמיד כגון הרועים

פרק חמשי

סדר העבודה ביום הכפורים

מתני׳ שבעה ימים קודם יום הכפורים היו מפרישין כהן גדול מביתו לפרת׳ שלא יטמא בקרי שמא יבא על אשתו נדה ואמרי׳ לה אשתו מתה ואמרי׳ לה אשתו פרושה היתה ואמרי׳ לה אשתו לא היתה אלא מביאין לו אשה אחרת ומשמרין אותה שמא יבא עליה אחר שמא יבא עליה אחיו שמא יבא עליה אחד מן הגויים שמא יבא עליה אחד מן הממזרים שמא יבא עליה אחד מן הנתינים שמא יבא עליה אחד מן הטמאים שמא יבא עליה אחד מן הטבול

פרק ששי

פרק שביעי

סמיתה חשובין וכן הרב שגלה מעלין ישיבתו
שמו. עבד שגלה לעיר מקלטו אין רבו
חייב לזונו ומעשה ידיו לרבו. אשה שגלתה
לעיר מקלטו בעלה חייב לזונה ואינו יכול לומ
לה צאי מעשה ידיך במזונותך אלא אם כן
הוא מסטיקין לה. רוצח שצמר דינו לגלות
ומת קודם שיגלה מולכין עצמותו לשם רוצח
שמת בעיר מקלטו קובדין אותו שם ובעת
שיימות הכהן הגדול מולכין עצמות הרוצח
משם לקברי אבותיו. שאר הלוים
השוכנים בעיר מקלטו בשיימות אחר מהן
אינו נקבר בעיר ולא בתוך התחום שנאמ
מערש יהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חייה
לחיים נתנו ולא לקבורה. רוצח שהרג
בשגגה בעיר מקלטו גלה בה משכונה לשכונה
ואינו יוצא מן העיר וכן לי שהרג במדינתו
גלה למדינה אחרת מעיר הלוים לפי שכולן
קולטות כמו שיתבאר ואם הרג חוץ מעיר
הלוים ובדח לעירו הרי זה קולטו. עיר
מקלטו שכולה רוצחים אינה קולטת שנ ודבר
באזני העיר ההיא את דבריו ולא ששוו דבריהם
לדבריו וכן עיר שאין בה זקנים אינה קולטת
שנ זקני העיר ההיא. רוצח שגלה לעיר
מקלטו ורצו אנשי העיר לכבדו ואמר להם
רוצח אני ואמרו לו אע"פ כן יקבל מהן
הגלה אינו יוצא מעיר מקלטו לעולם ואפלו
לדבר מצוה או לעדות בן עדות ממון בין
לעדות נפשות ואפלו להצל נפש בעדות או
להצל מן הגייס ומן הנהר ומן הדליקה ומן
המפולת ואפלו כל ישראל ציוכים לתשועתו
סואב בן צדיה אינו יוצא משם לעולם עד

מות הכהן הגדול ואם יצא משם התיר עצמו
לעמיתה כמו שבארנו. אחר כהן גדול
המשוח בשמן המשחה ואחר מרובה בבגדים
ואחר כהן גדול העובר ואחר כהן שעבד כל
אחר מארבעתן שמת מחזיר הרוצח אבל
משוח מלחמה אינו מחזיר מפני שהוא כ
ככהן הדיוט. רוצח שצמר דינו לגלות
ולא היה שם כהן גדול וההורג כהן גדול
ולא היה שם כהן גדול וכהן גדול שהרג
ולא היה שם כהן גדול אחר הרי אלו גולים
ואינו יוצאין מעיר מקלטו לעולם.
צמר דינו לגלות ואחר כך מת הכהן הגדול
קודם שיגלה הרוצח הרי זה פטור מן הגלות
ואם עד שלא צמר דינו מת הכהן הגדול
ומנו כהן גדול אחר תחתיו ואחר כך צמר
דינו הרי זה חוזר במיתתו של שני שצמר
דינו בפניו. צמר דינו ומנוה הכהן
הגדול בן גרושה או בן חלוצה בעולה וכאלו
צמר דינו בלא כהן גדול ואינו יוצא משם
לעולם. רוצח שיש לעירו אחרי מות
הכהן הגדול הרי הוא כשאר כל אדם ואם
הרגו גואל הדם נהרג עליו שכבר נתכפר לו
בגלותו ואע"פ שנתכפר לו אינו חוזר
לשרדה שהיה בה לעולם אלא הרי הוא ירוד
מגדולתו כל ימיו הואיל ובאה לו התקלה
הגדולה על ידו. אע"פ שהחוזר באבנו
בזרון חייב מיתת בי"ד כמו ההורג שאר אדם
אם חבל באבנו או באמו בשגגה אינו חייב
גלות שלא חייבה תורה גלות אלא להורג
נפש אדם בשגגה בלבד כמו שבארנו.

פרק שמיני

פרק שמיני

פרק תשיעי

פרק עשירי

פרק אחד עשר

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

בהמת הגוי והמשא של ישראל אם היה הגוי
מחמר אחר בהמתו איש וקוק לה ואם לאו
חייב לפרוק ולטעון משום צער ישראל וכן
אם היתה בהמת ישראל והמשא של גוי חייב
לפרוק ולטעון משום צער ישראל אבל בהמת
הגוי ומשאה איש חייב להטפל בהן אלא
משום איבה. חמרין שרגלו של אחר מקן
רעועות אין חבריו רשאין להקדים ולעבור
מעליו נפל האיש רשאין לעבור מעליו
היה אחר טוען ואחר רוכב ורחקן הדרך
מעבירין את הרוכב מפני הטעון אחר טעון
ואחר ריקן מעבירין את הריקן מפני הטעון
אחר רוכב ואחר ריקן מעבירין את הריקן
מפני הרוכב שניהם טעונין שניהם רוכבין
שניהם ריקנין עושין פשרה בינהם. וכן
שתי ספינות שהיו עוברות בנהר ופגעות
זו בזו אם עוברות שתיהן בבת אחת ונטבע
טובעות ואם עברו זו אחר זו עוברות וכן
שני גמלים שהיו עולין במעלה גבוהה ופגעו
זה בזה אם עברו שניהם בבת אחת טפלים
ואם עברו זה אחר זה עולין כיצד הן עושין
טעונה ושאינה טעונה תרחה שאינה טעונה
מפני הטעונה קרובה ורחוקה תרחה קרובה
מפני רחוקה שתיהן רחוקות שתיהן קרובות
שתיהן טעונות הואיל וכולן בדוחק אחר
הטל פשרה בינהם והן מעלות שכר זו לזו
וכוכא בו נאמר בדרך תשפוט עמיתך.
הפגעו בשנים אחר רובן תחת משאו ואחר
פרק מעליו ולא מצא מי שיטעון עמו מצוה
לפרוק בתחלה משום צער בעלי חיים ואחר
כך טוען. כ״א בשהיו שניהם שונאים או

שניהם אוהבים אבל אם היה אחר שונא
ואחר אוהב מצוה לטעון עם השונא תחלה
כדי לבוף יצרו הרע. השונא שנאמר בתורה
הוא מישראל לא מאומות העולם והיאך יהיה
לישראל לו שונא מישראל והכתיב אומר לא
תשנא את אחיך בלבבך. אמרו חפשים
כגון שראהו לבדו שעבר עבירה והתרה בו
ולא חזר הרי זה מצוה לשנאו עד שיעשה
תשובה ויחזור מרשעו ואעפי שעדין לא
עשה תשובה אם מצאו נבהל במשאו מצוה
לפרוק ולטעון עמו ולא יניחנו טטה למות
שמא ישתהה בשביל ממונו ויבא לידי סכנה
והתורה הקפידה על נפשות ישראל. בן
רשעים בן צדיקים מאחר שהם נלוים אל
יי׳ ומאמינים בעקרי הדת שנאמר אמור
אליהם חי אני נאם יי׳ אלים אם אחפון ב
במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחי

כ״ך רחמנא רסייען

צמר ספר אחד עשר בעזרת שדי

ומכן פרקים של ספר זה שנים ושמים

הלכות יזקי ממון ארבעה עשר פרקים
הלכות גנבה תשעה פרקים
הלכות גזלה ואבדה שמנה עשר פרקים
הלכות חובל ומזיק שמנה פרקים
הלכות רוצח ושמירת נפש שלשה עשר
פרקים

ראשית חכמה

קנה חכמה ובכל קניך קנה בינה

ספר שנים עשר

והוא ספר קנין

הלכותיו חמש וזהו סדרן הלכות מכירה
הלכות זכייה ומתנה הלכות שכנים
הלכות שלוחין ושותפין הלכות עבדים
הלכות מכירה יש בכלל חמש מצות
אחת מצות עשה
ואחרכן מצות לא תעשה וזהו פרטן א
דין מקח וממכר ב שלא יונה במקח וממכר
ג שלא יונה בדברים ד שלא יונה בר ברק
בממוניו ה שלא יונה בדברים
הלכות זכייה ומתנה יש עטן אלו ההלכות
לדעת דין זוכה

יין ההפקר היאך יקנה ובמה יקנה ודין טוקן
מתנה ומקבל ואי זו מתנה חוזרת ואי זו אי
אינה חוזרת
הלכות שכנים עטן אלו ההלכות לדעת
דין חלק הקרקעות בין
השותפין והרחקת סוקי כל אחד מהן מעצמו
ומכבל המכר שלו ודין כבל המכר
הלכות שלוחין ושותפין עטן אלו
ההלכות
לדעת דין שלוחו שלחרם ושותפין ומשפטיהן
במקחן וממכרן ובהפסדן ושכרן
הלכות עבדים יש בכלל שלש עשה
מצות חמש מצות
עשה ושמנה מצות לא תעשה וזהו פרטן
א דין קטן עבד עברי ב שלא ימכר ממכרת
עבד ג שלא יעבדיו בפרך ד שלא נגיח
בו תשוב לדרות בו בפרך ה שלא נעבור
בו עבודת עבד ו להעניק לו בצאתו חפשי
ז שלא יגא חקם ח לפדות אמה העבריה
ט לעדה י שלא תמכר יא לעבור בעבד
כבעבד לעולם אלא אם הפיל לו אדניו אחד
מראשי אבריו יב שלא להסגיר עבד שבדם
מחוזה לארץ לארץ ישראל יג שלא להוגות
עבד זה הנשלח אליו ומצוה כל המצות
הנכללות בסוף זה שמנה עשרה שש מהן
מצות עשה ושתים עשרה מצות לא תעשה

הלכות מכירה

יש בכלל
חמש מצות
אחת מצות
עשה ואחרכן מצות לא תעשה וזהו פרטן

פרק ראשון

ויקרא אל משה וידבר יי אליו מאהל מועד לאמר
דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב
מכם קרבן ליי מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן
תקריבו את קרבנכם אם עולה הקרבן שלו
מבקר יקריב זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל
מועד לרצונו לפני יי וסמך ידו על ראש העולה
ונרצה לו לכפר עליו והשחיט את בן הבקר לפני
יי והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את
הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד והפשיט
את העולה ונתח אתה לנתחיה ונתנו בני אהרן
הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש אשר
על המזבח והקריבו בני אהרן הכהנים את הנתחים
את הראש ואת הפדר וערך על העצים אשר על האש
אשר על המזבח והקרב והכרעים ירחץ במים והקטיר
הכהן את הכל המזבחה עולה אשה ריח ניחוח ליי
ואם מן הצאן מן הכשבים או מן העזים לעולה
זכר תמים יקריבנו והשחיט אתו על ירך המזבח
צפונה לפני יי וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו
על המזבח סביב וניתח אתו לנתחיו ואת ראשו
ואת פדרו וערך הכהן על העצים אשר על האש
אשר על המזבח והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב
הכהן את הכל והקטיר המזבחה עולה אשה ריח
ניחוח ליי ואם מן העוף עולה קרבנו ליי ומן
התורים או מבני היונה את קרבנו והקריבו אל
המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה והנצה
דמו על קיר המזבח והמצה יוסר את מרסו ואת
נוצתו והשליך אתה אצל המזבח קדמה אל מקום
הדשן ובקע אתו בכנפיו לא יבדיל והקטירו הכהן
המזבחה על העצים אשר על האש עולה אשה ריח
ניחוח ליי ונפש כי תקריב קרבן מנחה לייי
סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה
לבונה והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם
מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כל לבונתה והקטיר
הכהן אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחוח ליי והנותרת
ממנה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ייי וכי
תקריב מנחה מאפה תנור סלת חלת מצות בלולת
בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ואם מנחה על
המרחשת סלת חלה בלולה בשמן מצה תהיה אתה
פתות אתה פתים ויצקת עליה שמן מנחה היא
ואם מנחה מרקחת תעשה סלת בשמן תיעשה והבאת
את המנחה אשר יעשה אלה ליי והקריב אל הכהן
והגישו אל המזבח והרים הכהן מן המנחה את
אזכרתה והקטיר המזבחה אשה ריח ניחוח ליי
והנותרת ממנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי
ייי כל המנחה אשר תקריבו ליי לא תעשה חמץ כי
כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה ליי קרבן
ראשית תקריבו אתם ליי ואל המזבח לא יעלו לריח
ניחוח וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית
מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב
מלח וכי תקריב מנחת בכורים ליי אביב קלי
בכרמל תקריב את מנחת בכוריך וכל מנחתך על
האביב תמלח מלח וכי תקריב זבח שלמים אם מן
הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו
לפני יי וסמך את ידו על ראש קרבנו ושחט אתו
פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את הדם
על המזבח סביב והקריב מזבח השלמים אשה ליי
את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על
הקרב ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר
על הכסלים ואת היותרת על הכבד על הכליות יסירנה
והקטירו בני אהרן המזבחה על העולה אשר על
העצים אשר על האש אשה ריח ניחוח ליי ואם מן
הצאן קרבנו לזבח שלמים ליי זכר או נקבה תמים
יקריבנו אם כשב הוא מקריב את קרבנו והקריב
אתו לפני אהל מועד וזרקו בני אהרן את דמו על
המזבח סביב והקריב ממנו קרבנו אשה ליי את חלבו
האליה תמימה לעמת עצה יסירנה והחלב המכסה את
הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב ואת שתי הכליות
ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היותרת
על הכבד על הכליות יסירנה והקטירם הכהן המזבחה
לחם אשה ריח ניחוח כל חלב לייי חקת עולם לדרתיכם
בכל מושבתיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו וכל נפש
אשר תאכל חלב והכרתה את הנפש מעמיה וכי יעשה
כל אחת מכל חטאות אלה ליי ועשה אשם ונסלח לו
ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות ייי אשר לא
תעשינה ואשם והוא לא ידע ונסלח לו ואם הכהן
המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר
חטא פר בן בקר תמים ליי לחטאת והביא את פרו
אל פתח אהל מועד לפני יי וסמך את ידו על ראש
הפר ושחט את הפר לפני יי ולקח הכהן המשיח מדם
הפר והביא אתו אל אהל מועד וטבל הכהן את אצבעו
מן הדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני יי את פני
הפרכת הקדש ומן הדם יתן על קרנות המזבח אשר
לפני יי אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך
אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ואת כל
חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה ועשה לפר כאשר
עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן
ונסלח להם ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר
מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ייי אשר לא
תעשינה ואשמו או נודעה אליהם החטאת אשר חטאו
עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו
אתו לפני אהל מועד וסמכו זקני העדה את ידיהם
על ראש הפר ושחט את הפר לפני יי והביא הכהן
המשיח מדם הפר אל אהל מועד וטבל הכהן את
אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני יי את פני
הפרכת הקדש ומן הדם יתן על קרנות המזבח אשר
לפני יי אשר באהל מועד ואת כל הדם יישפך אל

פרק שני

פרק שלישי

משנה א

המקנה בהמה וכלים שעל גבה כאחד אף
עפ״י שמשך הבהמה וקניה לא קנה הכלים
עמיץ אם אין דרכן להגביה שהבהמה סוגר
המה לבהמה ואין מה שבתוכה קנוי לבעליה
לפיכך אם היתה הבהמה כשתה קנה אף כלים
שעליה. אמר ע המקנה משוך בהמה
זו וקנה כלים שעליה הואיל ולא הקנה ע
גף הבהמה אע״פ שמשכה והיא כשתה
לא קנה כלים שעליה עד שימשוך הכלים
עמיץ. היה העמן נקוב לאחד והיו הז
הזרעים שבו לאחד הקנה העמן לבעל
הזרעים כמן שמשך קנה הקנה הזרעים
לבעל העמן לא קנה עד שיחזיק בזרעים
עמיץ. היה העמן והזרעים שבו לאחד
והקנה הכל לאחד החזיק בעמן לקנות הז
הזרעים אף העמן לא קנה החזיק בזרעים
קנה עמן וזו היא ששנינו נכסים שאין להם
אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות
שהזרעים שבעמן נקוב בזרועים בזרן
וכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע כמו
שבארנו. כבר בארנו שכל העומד
לכבד הרי הוא כבצר ואינו נקנה אלא
בהגבהה או בשאר דבריס שנקנין בהם
המטלטלין פשתן שהוא מחובר לקרקע
ויבש ואינו כיך לקרקע ואמ״ע ע יעה לי
קרקע כל שהוא וקנה כל מה שעליה כמן
שתל ש כל שהוא קנה הכל מפני תנאי זה
אבל אם הקנה ע הפשתן הזה בחבר או
במתנה לא קנה אלא מה שתלש שהרי
הגביהו וכן כל כיונא בזה

פרק רביעי

כלו של אחרים
כל מקום
שיש ע ראות

להניחו קונה ע וכמן שנעשו המטלטלין בעין
הכלי אין אחד מהן יכול לחזור בו והיה זה כמי
שהגביהן או כמי שהונחו בעין בתו לפיכך
אין כלו של אחרים קונה ע בשות הרבים ולא
בשות המוכר אלא אם כן אמ״ע ע המקנה לך
וקנה בכלי זה. וכן אם קנה הכלי תחלה
מן המוכר והגביהו ואחר כך הניחו שם
בשות המוכר ואחר וקנה ממנו הפירות כמן
שנעשו בעין הכלי הזה קנה אותן שמפני
הנאת המוכר במכירת הכלי אינו מקפיד
על מקומו. פשם שאין כלו של עקר
קונה ע בשות מוכר כך אין כלו של מוכר
קונה לעקר אע״פ שהוא בשות הלקח
מסירה אינה קונה אלא בשות הרבים
ובחבר שאינה של שניהם והמשיכה אינה קונה
אלא בסמטא או בחבר של שניהם והגבהה
קונה בכל מקום דבר הנקנה במשיכה אם
היה בשות הרבים ומשכו לשות היחיד
או לסמטא כמן שהוכח מקבת הרבים מושות
הרבים קנה. טענן של פירות היה מונח
בשות הרבים ומשכו לעקר בשותו או לסמטא
אחר שפסק הדמים קנה אע״פ שעדין לא
מדד וכן אם מדדן הלקח בשות הרבים קנה
ראשון ראשון בהגבהה היה המוכר מודד
בעין כלו של לקח לא קנה שאין כלו של
לקח קונה ע בשות הרבים. היו הפירות
בשות הלקח כמן שקבל עליו המוכר למכור
קנה לקח אע״פ שעדין לא מדד היו בשות

פרק חמישי

אמצעית מן הכבד קנוי כלי כמו שבארנו
בענין עומאת בגדים וכן אם אחז פאות
משלש ויהיה יכול לבטן כל הכלי הרי זה
קנה זה שכותבין בשטרות וקנינו
מפלגי בכלי הסגר לקנות בו בכלי להוציא
הפירות וכונא בהן הסגר לקנות אסורי
להוציא אסורי הנאה לקנות בו להוציא כלו
של מוכר זה הקנין אינו נדיך להיות
בפני עדים שלא אם היה בינו לבין אבדו קנה
שלא הגיבה תורה עדים בדיני ממונות
אלא לבופר אבל המוכר או הנותן או השוכר
או המשאיל וכונא בהן אינו נדיך עדים
וכון שקנה הקונה בדרך מן הדרכים שקנין
בהן בן בהגבהה בן במשיכה בן במסירה
בן בכסף בן בשטר או בחזקה קנה ואע"פ
שאין שם עדים המוכר או הנותן שקנו
מידו יש לבל אחר מהם לחזור בו כל זמן
שעוסקין באותו ענין ואע"פ שהקנין בפני
עדים הפסיק הענין אין אחר משניהם
יכול לחזור בו אע"פ שאין בינהם עדים
ופסק שחזר המוכר והנותן כך חוזר
הלוקח והמקבל כל זמן שעוסקין באותו
ענין מה שאין כן בשאר דרכי הקניה
יש דברים הרבה שאין נדיכן קנין ואין לקנין
בהן עשה כגון המשחרר את עבדו או
המגרש את אשתו או העושה שליח או
המוסר מודעה או המבטל מודעה או
המוחל לחברו חוב או פקדון שיש לו בידו
וכל כונא בשו בדברים אלו נהגו רוב
המקומות להקנות במקנה אלו הדברים
וכונא בהן ואומרין וקנינו מפלגי שעשה

פלגי שליח או שמחל לפלגי חוב שיש לו אלו
או שבטל המודעה שמחל על גבו זה וכונא
בשו אע"פ שאינו נדיך קנין זה שנהגו
להקנות באלו הדברים אינו מועיל אלא
להודיע שאינו אומר דברים אלו כמשחק
ומהתל אלא שבמר בלבו ואחר כך אמר
לפיכך אם אמר בלב שלם אני אומר ובמרת
לעשות דבר זה אינו נדיך דבר אחר כלל
הדברים שאין בהן ממש אין הקנין מועיל
בהן כלום כגד הרי שכתב בשטר קנינו
מפלגי שילך בסחורה עם פלגי או שיקנו
הקנה שבינהם או שיתעשר שנהם באומנות
וכונא בדברים אלו כלן הרי זה קנין דברים
ואין מועיל כלום שהרי לא הקנה לחברו דבר
מסוים וידוע לא עקר ולא פירות עקר הידוע

פרק ששי

הפירות
אע"פ
שאין

קונין בהן כמו שבארנו הרי זה נקנין בקנין
כשאר המטלטלין אבל המטבע כשם שאין
קונין בו כך אינו נקנה בקנין ומנא המטבע
אינו נקנה בקנין ואינו עושה הרי עכשו
קנין לקנות בו שאר הדברים לשונות
של זהב ושל כסף הרי הן כעששיות של
ברזל או של נחשת והכל כשאר מטלטלין
הן ונקנין בקנין וקונין זה אתה זה בהחלפה
כמו שבארנו אבל המטבעות של כסף או
דינרין של זהב או המעות של נחשת הרי
כלן דמים כגד שאר מטלטלין והנותן אחר
מהן דמי מטלטלין לא קנה עד שיגביה או

עד שימשוך כמו שבארנו ואין אחד מהן
נקנה בקנין ולא עשה קנין. כיצד
בזמן שקונה שאר מטלטלין באחד מאמני
מטבעות אלו אז עבדיו וקרקעות אבל
הדיירין של זהב לגם מטבעות של כסף
הדיירין כפירות וכן המעות של נחשת
כמו פירות לגם מטבעות של כסף.
כסף כנגד לו דיר של זהב בעשרים ואמשה
דיר של כסף נקנה הכסף אעפי שעדין לא
בא הכסף לידו ואייב לתן לו אמשה ועשרים
דיר של כסף בשפסק עמו אם חדשים
חדשים אם ישנים ישנים אבל אם נתן
לו עשרים ואמשה דיר כסף בדיר זהב
לא קנה עד שיקח הדיר של זהב וכל
אחד מהן יכול לחזור בו. נתן לו
שלשים אסר של נחשת בדיר של כסף
נקנה הדיר של כסף ואייב לתן לו כמו
שפסק עמו ואם דיר חדש חדש ואם
דיר ישן ישן אבל אם נתן לו דיר של
כסף בשלשים אסר לא קנה עד שיקח
האסרות של נחשת וכל אחד מהם יכול
לחזור בו. וכן מעות הדעות שפסלתן
המלכות או המדינה או דיניין שאינן יוצאין
באותה מדינה ואין נוטלין ונותנין בהן עד
שמשנין אותן למטבע אחר הדיר הן כפירות
לכל דבר ונקנין בקנין וקונין את המעות
ואין המעות קונות אותן כשאר כל הפירות
המטבע אין לו דרך שיזכה בו מי שאינו
בשותו אלא על גב הקרקע כגון שיקנה
קרקע ועל גבה המעות או שיטבור את
מקום המעות כגון שזכה בקרקע בכסף

או בשטר או בחזקה או בקנין זכה במעות
והוא שיהיו אותן המעות קיימין כגון מי
שהיו מופקדין במקום אחד. אבל
ראובן שהיה לו חוב על שמעון והקנה
ללוי קרקעות ועל גבה חוב שיש לו אצל
שמעון ידאה לי שלא קנה החוב. הו
עומדין שלשתן ואמ לו מנה שיש לי בידך
בין פקדון בין שהיה מלוה תנהו לה קנה
לוי ואין אחד משלשתן יכול לחזור בו ודבר
זה אמרו חכמים שהיא הלבה שאין לה
טעם לפיכך אין למדין ממנה לדין אחר
היה ראובן חייב לשמעון מאה זוז ואמ
לשמעון תן מאה זוז לשמעון אלו שאני חייב
לו עד שאתן לך או עד שאעשה עיניך אשכון
ואמ לו הן וקבל שמעון כל אחד משלשתן
יכול לחזור בו ואפלו פרע לוי לשמעון מקצת
חובו לפיכך אם לא פרע לוי לשמעון חוזר
שמעון ותובע ראובן בשאר חובו.
המוכר שטר חוב לחברו או נתנו לו מתנה
אינו נקנה במסירת השטר לידו שלא מכר
אלא הדאיה שבו ואין הדאיה נתפסת בד
ומצד נקנה השטר שיכתב לו המקנה קנה
שטר פלני וכל שעבוד שבו וימסור לו
השטר ומנא שנקנה בכתיבה ומסירה
ואינו צריך עדים לעשן קניתי אבל צריך
עדים לעשן תבעה שהרי הנתבע אומר לו
מי יאמר שבעל דבריים שלי כתב ומסר לך
קנין השטרות כדרך הזאת מדברי
סופרים אבל מן התורה אין הראיות נקנות
אלא גוף הדבר הקנוי בלבד לפיכך המוכר
חוב לחברו עדין יכול למחלו ואפלו יורש

פרק שביעי

מי שפרע הרי זה ממחוסרי אמנה ואין רוח
חכמים נוחה הימנו · וכן מי שאמ׳ לחברו
לתן לו מתנה ולא נתן הרי זה ממחוסרי
אמנה ב״ה במתנה מועטת שהרי סמכה
דעתו של מקבל שהבטיחו אבל במתנה
מרובה אין בה חסרון אמנה שהרי לא האמין
זה שיתן לו דבריס אלא עד שיקנה אורכן
בדבריס שקונין בהם · הנותן מעות לחברו
לקנות לו קרקע או מטלטלין והניח מעות
חברו אבלו והלך וקנה לעצמו במעותיו מה
שעשה עשוי והרי הוא מכלל הרמאים ·
היה יודע שזה המוכר אוהב אותו ומכבדו
ומוכר לו ואינו מוכר למשלחו הי זה מותר
לקנות לעצמו והוא שיחזור ויודיעו ואם
מפחד שמא יבא אחר ויקדמנו לקנות הי זה
קונה לעצמו ואחר כך מודיעו · הורו
מקנת המודיס שאם קנה לעצמו במעות
חברו אחר שזקפן עליו מלוה הרי זה קנה
לעצמו ומקבלין ממנו כשאמ׳ זקפתי אותן
המעות על עצמי במלוה ואני אומ׳ שאין דין
זה אמת אלא הי המקח של משלח כמו
שיתבר בדין העסק · שלשה שנתנו מעות
לאחר לקנות להם מקח אם המעות מעורבות
וקנה במקנת הרמיס אע״פ שהיתה כונת
השליח שזה שקנה לאחר מהם הי המקח של
כולם וחולקין אותו לפי מעותיהם · הין
מעות כל אחד מהן ברורין וחתימין אע״פ
שהיה בלב השליח שזה המקח לכולן לא קנה
אלא זה שקנה המקח במעותיו בלבד ·

פרק שמיני המוכר

שדה לחברו באלף זוז ונתן לו מקנת הרמיס
והיה יודע ונכנס ותובע שאר הרמיס אפלו
לא נשא לו אלא זוז אחר לא קנה הלוקח
את כלה אע״פ שקנה הלוקח שכנגד השטר
או החזיק · חזר בו הלוקח יד המוכר
על העליונה רבה אומר לו הלך מעותיך או
קנה מן הקרקע כנגד המעות ונותן לו
מן הזכוריית שבה ואם חזר המוכר יד
הלוקח על העליונה רבה אומ׳ לו תן לו מעותי
או תן לו קרקע כנגד מעותי ונוטל מן
היפה שבה · ואם לא היה יודע ונכנס
ותובע קנה לוקח את כלה ואין אחר מהן
יכול לחזור בו ושאר הרמיס עליו כשאר
החובות מכר שדהו מפני רעתה אע״פ
שהוא יודע ונכנס ותובע שאר הרמיס
קנה הכל ואין הלוקח יכול לחזור בו שזה
שתובע ורודף לא מפני שעדין לא גמר
והקנה אלא כדי שלא יחזור בו הלוקח ·
וכן הדין במוכר מטלטלין אע״פ שמשך
הלוקח הפירות והוציאן לרשותו והמוכר
נכנס ויודע על שאר הרמיס לא קנה ויד
החוזר בו על התחתונה כמו שבארנו אלא
אם כן מכר מפני רעת ממכרו הי זה קנה
הכל · לקח שוה מאה במאתים והיה
המוכר יודע ונכנס ותובע שאר הרמיס הי
זה ספק אם הוא כמוכר שדהו מפני רעתה
ואינו תובע אלא מפני שמוכר במקר או
אינו כמוכר שדהו מפני רעתה וזה שתובע
מפני שעדין לא גמר להקנותו עד שיקח
כל הרמיס · לפיכך הרוצה לחזור בו
משניהם אינו יכול לחזור בו ואם תפס המוכר

פרק תשיעי

פרק עשירי

פרק אחד עשר

קנה מעשו אין כאן אסמכתא כלל וקנה
שאלו לא ניר להקנותו לא הקנה מעשו
כדי אם באתי מכאן ועד יום פלוני קנה בית
זה מעשו וקנו מידו על כך הי זה קנה
אם בא בתוך הזמן שקבע וכן כל כוצא בזה
מי שמכר חמרו או שדהו ופירש בשעת
מסירה שהוא מוכר כדי לילך למקום פלוני
או מפני המטר שנמנע כדי לקנות חטים
בדמי חמרו הרי זה כמוכר על תנאי
לפיכך אם ירד המטר אחר שמכר או בא
חטים והוזלו או נמנע הדרך לילך לאותה
הארץ או שלא נסתייע לו לעלות או לקנות
החטים הי זה מחזיר אותן הדמים ותחזיר
לו קרקע שהי פירש שאינו מוכר אלא
לעשות דבר פלוני והי לא עשה וכן כל כוצא
בזה אבל המוכר סתם אע"פ שהיה בלבו
שמפני כך וכך הוא מוכר ואע"פ שמראין
הדבריים שאינו מוכר אלא לעשות כך וכך ולא
עשה אינו חוזר שהי לא פירש ודבריים
שבלב אינן דבריים מי שהקנה לחברו
והתנה עליו על מנת שתתן מקח זה או
תמכרנו לפלוני אם מכרו או נתנו לאותו
קנה ואם לא קיים התנאי ומכרו לאחר
או שלא מכרו ולא נתנו בזמן שקבע לו
לא קנה וכן המוכר או הלוקח שהתנה
שיחזיר לו המקח בזמן פלוני או כשיתן
המעות הרי המכר קיים ויחזיר כשהתנה
מכר קרקע לחברו והתנה המוכר
ואמ' ללוקח כשיהיה לו מעות תחזיר לו
קרקע זו הרי הפירות של מוכר מכר לו
סתם ואמ' לו הלוקח מדעתו כשיהיו לך מעות

תכיאם לו ואני אחזיר לך קרקע זו הי התנאי
קיים והלוקח אוכל פירות ואין בזה אבק
ריבית שהרי מדעתו חייב עצמו בתנאי זה
מעשה באשה אחת ששלחה ראובן לקנות
לה חצר משמעון שהיה קרובה אמ' שמעון
המוכר לראובן השליח אם יהיו לו מעות
תחזיר לו פלוני קרובתו קרקע זו והשיבו
ראובן ואמ' לו אתה ופלוני קרובים כמו
אחים כלומ' הדבר קרוב שהיא תחזיר לך
ואינה מקפדת על זו ובא מעשה זה לפני
חכמים ואמרו הי זה השליח לא קנה כלום
שהרי סמכה דעתו של קרוב זה על דברי
השליח מפני שלא השיבו תשובה ברורה
ונמצא שלא ניר ולא הקנה וכן כל כוצא בזה
אסמכתא שקנו מידו עליה בב"ד
חשוב הרי זה קונה והוא שיתפוס זכותו
בב"ד והוא שלא יהיה אנוס כיצד הרי
שהתפיס שטרו או שוברו בב"ד וקנו מידו
שאם לא בא בזום פלוני יתן שטר זה לבעל
הנו והניעהיו ולא בא הי אלו נותנין ואם
עכבו נהר או חולי מלבא לא יתנו וכן כל
כוצא בזה והוא שיהיה בב"ד חשוב
המחייב עצמו לאחר בזמן בלא תנאי כלל
ואע"פ שלא היה חייב לו כלום הי זה חייב
שדבר זה כמו מתנה הוא ואינה אסמכתא
כיצד האומר לעדים הוא עלי עדים
שאני חייב לפלוני מנה או שכתב לו בשטר
ההיא חייב לך מנה אע"פ שאין שם עדים
או שאמ' לו בפני עדים ההיא חייב לך מנה
בשטר אע"פ שלא אמ' אתם עדים הואיל
ואמ' בשטר הי זה כמו שאמ' הוא עלי עדים

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

ספק אם יש לו הוכיה מפני הזרע או אין לו
הוכיה מפני הקרקע לפיכך אין מוציאין
מיד הנתבע וכן אין משביעין אותו שבועת
היסת מפני כי הקרקע שיש כאן. השוכר
את הכלי או את הבהמה יש בהן אונאה
שהשכירות מכירה בת יומה היא ואם יש
בה הוכיה שתות או יותר בן שנתאונה שוכר
בן שנתאונה משכיר הה זה מחזיר ההוכיה
ואפלו לאחר זמן מרובה. ירחה לי שהקבלן
יש לו הוכיה כגון שקבל עליו לארוג בגד
זה בעשרה זוזים או לתפור חלוק זה בשני
זוזים הה זה יש לו הוכיה וכל אחר משניהם
בין קבלן בין בעל הבגד חוזר לעולם כמוכר.

פרק ארבעה עשר

כבר בארנו שהנושא ונותן באמונה ואמ׳ כך
וכך אני משתכר אין לו הוכיה אפלו אמ׳ זה
לקחתי בסלע ובעשר אני אמכור מותר אבל
כ״ר חייבן לפסוק השעה ולהעמיד שוטה
בכך ולא יהיה כל אחד ואחד משתכר כל
מה שירצה אלא שתות בלבד יפסקו להם
בשכרן ולא ישתכר המוכר יתר על שתות.
ב״ר כדבה שיש בהן חיי נפש כגון יינות
שמנים וסלתות אבל העקרין כגון הקומץ
והקושט והלבונה וכוצא בהן אין פוסקין
להם שער אלא ישתכר המשתכר כל מה שירצה
ואין משתכרין פעמים בכסף אלא התבר
הראשון הוא מוכרן בשכר והלוקח ממנו
מוכרן בקרן בלבד. אסור לעשות סחורה

בארץ ישראל בדברים שיש בהן חיי נפש
אלא זה מביא מגדנו ומוכר וזה מביא מגדנו
ומוכר כדי שימכרו בזול ובמקום שהשמן
מרובה מותר להשתכר בשמן. אין
אונהין פירות שיש בהן חיי נפש בארץ
ישראל וכן בכל מקום. פלני שרובן
ישראל שהרי מגיע מדבר [illegible] זה נער
לישראל ב״ר בלוקח מן השוק אבל המכניס
משלו מותר לעשות קבו אוצר. מותר
לאצור פירות שלש שנים ערב שביעית
ושביעית ומוצאי שביעית ובשני בצורת אפלו
קב חרובין לא יאצור מפני שמכניס מארה
בשערים וכל המפקיע שעה או שאוצר
פירות בארץ ישראל או במקום שרובן
ישראל הה זה כמלוה בדבית. ב״ר בפירות
שיש בהן חיי נפש אבל התבלין כגון קנמון
ופלפלין מותר לאצור אותן בארץ ישראל ולהוציא
אותן ממקום למקום בשאר העקרין
אין מוציאין פירות שיש בהן חיי נפש כגון
יינות שמנים וסלתות מארץ ישראל לאוצה
לארץ או לסוריא ולא מרשות מלך. זה
לשות מלך אחר בארץ ישראל.
רשאין בני העיר לקון להן שער לכל דבר
שירצו ואפלו לבשר וללחם ולהתנות בניהם
כל מי שיעבור יעשו אותו כך וכך וכן רשאין
אנשי אומנות לפסוק בניהן שלא יעשה
אחד בהם שיעשה חברו וכוצא בזה וכל מי
שיעבור על התנאי יעשו אותו כך וכך.
ב״ר במהינה שאין בה חכם חשוב לתקן
מעשה המהינה ולהגליח דרכי יושביה אבל
אם יש בה חכם חשוב אין התנאי שלהם

פרק חמשה עשר

חכל׳ שם שתעוז בן חיר עריק המוס הי
זה מחל׳ וחיין יכל להקויר׳ מין מחשבן
פחת המוס תחלו מכ׳ ע כל שוק עשיר
היטן ומנגן בן מוס המתחיין מחמן תקר
מחויר תת תכל׳ וחיין יטל עומר תת לך
יקר טחת המוס שהעקן לוק שתק שלם
חש מעה׳ וקן שם ריגה העקן עקן פחת
המוס תשוק בל המוס שהוק חוק חן עוק רמוס שלך
הקנה חוקן תחוק שהוק חן עוק רמוס שלך
ולך׳ כל שהקבימו עלין בש המוה
שהוק מוס שמחזיקין בן מקן זה מחזיקין
וכל שהקסס מו עשו שלחיין מוס הה זה חיין
יחויר בן חלק שם פרט שסל המוק ומוק
שהק על מוה בחוה היה מוק׳ כל
העקן שהק חיין עקן חלק דבר הקלק׳
יוכל מוס ושם פרט המוכר ויחל על מוה
שלחן את חוור על מוס הה זה חוור עד
שיהט מוס שיט שמוסבו ויחוק העקן
חן עד שיחוי ע כל מוס שיחק מקן זה
הטחת חיין עד כך וכך קבלת חוק שהוחל
שיך קדכ׳ שיחוקבן ויפרט חוק׳ סמו
שמוק בהושיק׳ המוכר פיה לסבו
ומוה הה מוחין נעיים ומוחין שלחן עבין
ולק היה בן מוס מחוק׳ המוחין הקעיים
מוה ומוק הה מוס מחוקן שלחן עבין
הה׳ זה עקן מעות׳ חוור ישלק שפרט מוס
שמוק שהי העקן חוק׳ סמוחיין שלחן
הה חלק המוחין שוה לחוק׳ כך בך
מוחק׳ שהוק בל׳ חוק׳ שלחן העבי׳ים־
לחשוק שיט המוה חלק שלשה שוק
בן שלחן חן חוק׳ המוכר שלחן חן שהיה
עשה חן שהיה מעושים הה זה מעם מוק

חיה חן חעבי׳ הין שבבתיה׳ין רשעת הין
הי׳ מחשבין רשעי׳ם הם הין זו מוי׳ת
הי׳ שלחין שלחן וחיין מפרט מוחין שן שן
הה חלק המוחין שוה לחוק׳ כך בך הן
שן שלחין שלחן וחיין מפרט מוחין שן שן
זה מחל׳ וחיין יכל להקויר׳ מין מחשבן
פחת המוס תחלו מכ׳ ע כל שוק עשיר
היטן ומנגן בן מוס המתחיין מחמן תקר
מחויר תת תכל׳ וחיין יטל עומר תת לך
יקר טחת המוס שהעקן לוק שתק שלם
חש מעה׳ וקן שם ריגה העקן עקן פחת
המוס תשוק בל המוס שהוק חוק חן עוק רמוס שלך
הקנה חוקן תחוק שהוק חן עוק רמוס שלך
ולך׳ כל שהקבימו עלין בש המוה
שהוק מוס שמחזיקין בן מקן זה מחזיקין
וכל שהקסס מו עשו שלחיין מוס הה זה חיין
יחויר בן חלק שם פרט שסל המוק ומוק
שהק על מוה בחוה היה מוק׳ כל
העקן שהק חיין עקן חלק דבר הקלק׳
יוכל מוס ושם פרט המוכר ויחל על מוה
שלחן את חוור על מוס הה זה חוור עד
שיהט מוס שיט שמוסבו ויחוק העקן
חן עד שיחוי ע כל מוס שיחק מקן זה
הטחת חיין עד כך וכך קבלת חוק שהוחל
שיך קדכ׳ שיחוקבן ויפרט חוק׳ סמו
שמוק בהושיק׳ המוכר פיה לסבו
ומוה הה מוחין נעיים ומוחין שלחן עבין
ולק היה בן מוס מחוק׳ המוחין הקעיים
מוה ומוק הה מוס מחוקן שלחן עבין
הה׳ זה עקן מעות׳ חוור ישלק שפרט מוס
שמוק שהי העקן חוק׳ סמוחיין שלחן
הה חלק המוחין שוה לחוק׳ כך בך
מוחק׳ שהוק בל׳ חוק׳ שלחן העבי׳ים־
לחשוק שיט המוה חלק שלשה שוק
בן שלחן חן חוק׳ המוכר שלחן חן שהיה
עשה חן שהיה מעושים הה זה מעם מוק

פרק ששה עשר

פרק שבעה עשר

פרק שמנה עשר

אלא כנגד את העין וירמה שהכל בדור
ומותר לאכול לחלק קלות ואנגזים לתיקות
ולשפחות כדי להרגלן לבא אכלו ופוחת מעשר
שבשוק כדי להרבות בתקיפין ממנו ואין כנ
השוק יכולין לעבד עלו ואין כזה נגמה הדעת
אין מעדבין פירות בפירות אפלו אחדים
בחדשים ואין נדך לומר ישנים בחדשים
ואפלו הישנים מוקר והחדשים בזול מפני
שהלקח רוצה לישן. בין התרו לערב
קשה כדך בן הנגמה בלבד מפני שמשמאו
ואם היה טעמו נכר מותר לערב בכל מקום
שכל דבר הנכר טעמו הלקח מרגש ולפיכך
מותר לערב אותו. אין מעדבין יין בשמן ואי
שנתערב לו מים ביטל לא ימכרנו בחנות
אלא אם כן מודיעו ולא לתרי אנ"ש שמוהע
שמא ירמה בו אחהם ומקום שנהגו להטיל
מים בין יטיל והוא שיהיה בן הנגמה.
התנר יטיל מחמש בעת ויטיל לתך פיסס
אחר מחמש בעת ויטיל לתך מגירה אחת
ובלבד שלא יתכוין לערב. אסור לערב
שמהם בן בין בן בשמן ואפלו כל שהוא
ואפלו שמהם שלחמש משמהם של יום
אסור אכל אם עדה היין מכלי לכלי ויהן
שמהו לתוכו. המוכר לאכרו שמן מזוקק
אינו מקבל שמהם מכר לו שמן סתם
מקבל לוג ומחצה שמהם לכל מאה לוג
ומקבל משאר שמהם שמן עכור העולה
למעלה על פני השמן יתר על השמהם
הרועים מאותו מקום. במה דברים אמ
אמוהם שנתן לו המעות בתשה שהשמן
עכור ולקח השמן כנסן כמרת תשה שהיא

בדולה מפני אותו השמן הקופה למעלה
אכל אם לקח במרת נסן שהיא קטנה מפני
שכבר כלל השמן אינו מקבל אלא השמהם
בלבד. המוכר אפיס לאכרו מקבל
עלו רובע קטנית לכל סאה שעוהם יקבל
עלו רובע נשוכות לכל סאה עדשים מקבל
עלו רובע עפרורית לכל סאה תאנים מקבל
עלו עשר מתליעות לכל מאה מכר לו
שאר פירות מקבל עלו רובע טיופות לכל
סאה. ומנהג בהן יתר על השיעורין
הלו כל שהוא ינפה את הכל ויתן לו פירות
מנופין ובדורין שאין בהן כלום ואין כל
הדברים הלו אמורין אלא במקום שאין להם
מנהג אכל במקום שיש להם מנהג הכל
כמנהג המדינה. יש מקומות שנהגו
שיהיו כל הפירות בדורין ומטקים מכל דבר
ושיהו הייטות והשמנים בלולין ולא ימכרו
שמהם כלל ויש מקומות שנהגו אפלו היו
בהם מחצה שמהם או שהיה בפירות מחצה
עפר או תבן או מין אחר ימכר כמות שהוא
לפיכך הכורר כדור מתוך בדו
של אכרו נותן לו דמי אטים כשעור כדור
שבדר שלו הנחו היה נמכר במרת הקטנה
ואם תאמר יאזירנו הה אמרו אסור לערב
כל שהוא. המוכר קנקנים בשרון במקום
שאין מנהג מקבל לכל מאה עשרה
פטסות והוא שיהיו נאות ועשויות בגמרת

פרק תשעה עשר

פרק עשרים

בשות הלוקח היה נשבע הסת ונתיר
ואלו היו עדין בשות הגוזר היה נשבע הסת
וישארו פירותיו אצלו. נתן הלוקח ריבי
לגוזר ובא לגוזל פירות המונחין בשות
הרבים ואמ' לו הגוזר ריבי זה שנתת לי
עבשו הוא דמי פירות שכבר נתתים לך
והולכתם לתך ביתך אבל פירותיו אלה
המונחין בשות הרבים מעולם לא מכרתים
לך הי' הגוזר נשבע בתקנת חכמים בקיטת
חפץ שכך היה הדבר ומחזיר פירותיו
לגוזרו שהי' לא הודה לו שמכרן מעולם
ואלו היו בגוזרו היה נשבע הסת כמו שבארנו
וכן הדין בגוזרו ריבי לשולחני לגוזל מעות
בזמן שהמעות נגוזין בשות הרבים
אם הודה השלחני שמכרן ועדין לא נטל
הי' נשבע הלוקח בקיטת חפץ שנתן
ונטל המעות ואם לא הודה שמכרן אע"פ
שמודה שלקח ממנו ריבי עתה ונטלו שהי'
זה דמי המעות שכבר הולכן הלוקח לתך
ביתו הי' השלחני נשבע בקיטת חפץ
ויחזיר מעותיו לחנותו. המחליף פרה
בחמור ויליה וכן המוכר שפחתו ויליה
זה אומ' עד שלא מכרתי ילדה וזה אומר
משלקחתי ילדה אפלו אמ' המוכר איני יודע
על הלוקח להביא ראיה אע"פ שהפרה
עומדת בגוזה והשפחה עומדת בסמוטא
הי' הן בחזקת המוכר עד שיביא הלוקח
ראיה. לא הביא ראיה ישבע המוכר
בקיטת חפץ על ולד הפרה אבל על ולד
השפחה אינו נשבע אלא הסת שאין נשבעין
בקיטת חפץ על העבדים ולא על הקרקעות

כמו שיתבאר בהלכות טוען ונטען. זה
אומר איני יודע וזה אומר איני יודע ואינו
בשות אחד מהם יחלקו זה אומר בשותו
ילדה והאחד שותק זכה הטוען כולו. אי
שהיו לו שני עבדים קטן ובגוזל אז שתי שדות
בולה וקטנה הלוקח אומ' בולה לקחתי וזה
והמוכר אומר קטנה הוא שמכרתי על הלוקח
להביא ראיה אז ישבע המוכר הסת שלא מכר
אלא קטן. אמ' הלוקח בגוזל לקחתי והמוכר
שותק זכה בגוזל ואם אמ' איני יודע על
הלוקח להביא ראיה אז ישבע המוכר הסת
שאינו יודע אין לזה אלא קטן. אמ'
הלוקח בגוזל לקחתי כל מי שלא ספר
בשותו עלו להביא ראיה כבר המחליף פרה
בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא
הספיק בעל הפרה למשוך זה החמור עד
שמת החמור על בעל החמור להביא ראיה
שהיתה חמורו קיימת בשעת הפרה וכן כל
כוצא בזה. מחט הנמצאת בעובי בית
הכוסות ונקבה אותו נקב מפולש אם נמצא
עליה קורט דם בדוע שזו נטרפה קודם
שחיטה לפיכך אם הגליד פי המכה בדוע
שהיא היתה טרפה שלשה ימים קודם
שחיטה לא הוגלד פי המכה הי' הדבר ספק
ועל הטבח להביא ראיה שקודם לקיחתו
נטרפה שהרי בשותו טלי הספק ואם
לא הביא ראיה ישלם הדמים למוכר כמו
שבארנו.

פרק עשרים ואחד

המקנה לחברו רבי שאינו מסויים אם היה
מינו ידוע אע"פ שאין מדתו ומשקלו או
מנכנו ידוע הרי זה קנה ואם אין מנינו ידוע
לא קנה. פרד ערימה זו של חטים
אני מוכר לך בכך וכך מדתה זה של יין אני
מוכר לך בכך וכך שק זה מלא תאנים אני
מוכר לך בכך וכך אע"פ שאין מדת הערימה
ידועה ולא משקל התאנים ולא מנין הקנקנים
ידוע הרי ממכרו קיים אע"פ שנמצא חסר או
יתר על האומר שהיה בדעתם ויש להם הוניה
לפי שער שבשוק כמו שבארנו. אבל
האומר לחברו כל מה שיש בבית זה אני
מוכר לך בכך וכך וכל מה שיש בתיבה
הזאת או בשק הזה אני מוכר לך בכך וכך
ורצה הלוקח ומשך אין כאן קנין כלל שלא
סמכה דעת הלוקח שהיה אינו יודע מה יש
בו אם תבן או זהב ואין זה אלא כמשחק
בקוביא וכן כל כיוצא בזה. וכן המוכר
לחברו בעשרת דינרין חטים ולא פסק
כמה סאה מכר לו נותן לו בשער שבשוק
בשעת המכירה וכל האוור בו מאחר
בתנת הדמים ולא רצה בשער שהיה בשוק
בשעת מתן מעות כמו מקבל מי שפרע
כמו שבארנו. המוכר מקום לחברו
לעשות לו בית או רפת בקר וכן המקבל
מחברו לעשות לו בית חתנות לבנו או בית
אלמנות לבתו עושה ארבע אמות על שש
מכר לו מקום בית גדול עושה שמנה על עשר
מכר לו מקום טרקלין עושה עשר על עשר
תרבן של אכר שתים עשרה על שתים עשרה
ורום כל בית כחצי ארבע וכחצי רחבו.

המוכר מקום לחברו לעשות לו בן קבורה
וכן המקבל מקום מחברו לעשות לו בן
קבורה עושה מערה ופותח למערה
שמנה קברות שלשה מכאן ושלשה מכאן
ושנים מכנגד הנכנס למערה מדת המערה
ארבע אמות על שש וכל קבר וקבר ארך
ארבע אמות ורוחב שתי טפחים ורום
שבעה נמצא בן כל קבר וקבר שמן הצדין
אמה ומחצה ובן השנים האמצעיים שתי
אמות. המוכר לחברו בתך שדהו
מקום אמת המים להשקות בה בית השלחין
נותן לו בתך שדהו אמה שרחבה שתי
אמות ואמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה
ואם מכר לו אמת המים להשקותה בקילון
נותן לו אמה שרחבה אמה ואם אמה
מכאן ואם אמה מכאן לאגפיה. אלו
האגפים בכל השדה נותן אבל אינו זורק
שהזרעים מלא לחין את הקרקע ומקלקלין
את אמת המים ואמת המים הזאת שכלו
אגפיה בעל האמה מתקנה מעבר אותה
השדה שעל מנת בן קבל עליו המוכר
להמות אמת המים בתך שדהו. המוכר
לחברו דרך בתך שדהו אם דרך יחיד מכר
לו נותן לו רוחב שתי אמות ומחצה כדי
שיעמוד חמור במשאו על ארך הדרך
מכר לו דרך בן עיר לעיר נותן לו רוחב
שמנה אמות באורך הדרך. מכר לו
דרך הרבים נותן לו שש עשרה אמה דרך
המלך ודרך הקבר אין לה שיעור ויראה
לו שזה המוכר רבי שאין מינו ידוע.
מכר לו מקום למעמד נותן לו בית ארבע

פרק עשרים ושנים

פרק עשרים ושלשה

עם האמהות עם הבריכה הראשונה ועם
הבנות שעמהם ומעיר ממה שיולדו הבנות
שתי בריכות כדי שיצאו הבנות עם שתי
הבריכות שהולדו אבל הנולד מאחר שתי
בריכות של בנות והבריכה הראשונה של
אמהות הרי אלו של. הלקח פירות
כוורת מחברו נוטל שלשה נחילים זה אחר
זה ומכאן ואילך נוטל נחיל ומעיר נחיל
כדי לשב הכוורת. הלקח חלות רבש
מעיר בכוורת שתי חלות כדי שלא יפרחו
הדבורים ויטלו להם. הלקח זיתים
מחברו לקוץ מעיר מן האילן סמוך לארץ
שתי גרוטות וקוצץ לקח בתולת שקמה
מגביה שלשה טפחים וקוצץ סדן של שקמה
שני טפחים ומשאר האילנות טפח וקוצץ
בקנים ובגפנים מן הפקק ולמעלה בקלים
ובארזים חוסר ומשרש לפי שאין נוטע מחלף.

פרק ארבעה ועשרים

המוכר שלש אילנות בתוך שדהו אפלו היו
נטיעות קטנות או שלשה כדי אילנות
הרי יש ללקח קרקע הראויה להם ואפלו
יבשו האילנות או נקצצו יש לו קרקע הראויה
להם וקנה כל האילנות שבינהם.
וכמה היא הקרקע הראויה להם תחתיהן
ובינהן ואותה להן מלא אורה וסלו וזה
המקום שהוא מלא אורה וסלו אין אחד
משניהם יכול לזרעו אלא מדעת חברו
כדי בשהיו שלשת האילנות עומדין כמו

שלשה פטפוטי כרה ששופתן עליהם ארב
הקרירה שהרי הם שנים זה כנגד זה והשלישי
מכוון בינהם ומרוחק מהם והוא שיהיה בן
כל אילן ואילן מארבעה אמות ועד שש עשרה
אמה ומהיכן הוא מודד מן העקר הרחב
של האילנות אבל אם לא היו עומדין כצורה
הזאת או שהיו מקורבין פחות מארבע
אמות או מרוחקים יותר על שש עשרה
אמה או שלקחן זה אחר זה או שמכר לו
שנים בתוך שדהו ואחד על המכר או שנים
בתוך שלו ואחד בשל חברו או שהפסיק
בור או אמת המים או רשות הרבים בינהם
הרי זה אין לו קרקע לפיכך לא קנה האילנות
שבינהם ואם יבש האילן או נקצץ ילך לו.
כל מי שקונה שלשת אילנות ויש לו קרקע
אם הגדילו והוציאו חוטר יקוץ אותו כדי
שלא ימעטו הדרך על בעל השדה וכל השהגין
והאמירין היוצאין מהם ואפלו מן השרשים
הרי הן של בעל האילנות שהרי יש לו קרקע.
הקונה שני אילנות בתוך שדה חברו אין לו
קרקע לפיכך אם מת האילן או נקצץ אין לו
כלום הגדילו שני האילנות והוציאו שרינין
ואמירין יקוץ שמא יסמכו בארץ ויאמר למוכר
שלשה אילנות מכרת לי ויש לי קרקע. כל
העצים שקוצץ בעל שני האילנות מהם העולה
מן הגזע והוא רואה פני חמה הרי הוא של בעל
האילנות והעולה מן השרשים והן שאין רואין
פני החמה הרי היא של בעל השדה ובקלים
אין לבעל הדקל מן העולה כלום לפי שאין להם
גזע. המוכר קרקע ושייר האילנות הרי יש לו אף
הקרקע כלה שם ולא שייר בקרקע היה אומ
לו הלקח

ואין
ע"ש שקל הכי שקל הימקח
לך יפחת לך מן היו"ד שקלים שלא שקל
ה"ר מוכר
לך והקרקע שקל שלשים
שקלים ואם
שקל ק' שקלים ואם
שקל ר' שקלים
שקל ר' שקלים ואם
שקל ר' שקלים
שקל ר' שקלים
שקל ר' שקלים

פרק חמשה ועשרים

המוכר בית בעיר לא מכר את השדה שבתוכה ולא את הבור שבתוכה ולא את המים שבתוכה ולא את הדלת ולא את הנעל ולא את המנעול ולא את הסולם ולא את הכלים שבתוכה ולא את הפירות שבתוכה ולא את הדמים שבתוכה ולא את הכתובות שבתוכה ולא את הגבינות שבתוכה ולא את הכלים שבתוכה ולא את הבגדים שבתוכה ולא את הספרים שבתוכה ולא את הכסף שבתוכה ולא את הזהב שבתוכה ולא את הכלי כסף שבתוכה ולא את הכלי זהב שבתוכה ולא את הכלי נחושת שבתוכה ולא את הכלי ברזל שבתוכה ולא את הכלי עץ שבתוכה ולא את הכלי אבן שבתוכה ולא את הכלי חרס שבתוכה ולא את הכלי זכוכית שבתוכה ולא את הכלי עור שבתוכה ולא את הכלי בגד שבתוכה ולא את הכלי צמר שבתוכה ולא את הכלי פשתן שבתוכה ולא את הכלי קנבוס שבתוכה ולא את הכלי משי שבתוכה ולא את הכלי כותנה שבתוכה ולא את הכלי שיש שבתוכה ולא את הכלי שן שבתוכה ולא את הכלי עצם שבתוכה ולא את הכלי קרן שבתוכה ולא את הכלי נוצה שבתוכה ולא את הכלי שיער שבתוכה ולא את הכלי פרווה

פרק ששה ועשרים

קיומי את הערי אשר אתם כורות שיהיו
ומשרות ומרזחות ושוכרות ואת הכלים
והיה השלחן שכה והסתומים לה ואת
החורים אשר יעשו לה ואת העדות
הידות לה ואת הכתפים על
שיהיו שתות ורצים שתתשם בידיה לא שלש
שהם ריקים ומאה אבל לא מכר
ע"ג שעשה ואפילו שעשה כדי
ע"ג ואפילו לא עשה כלום עשוה כאן
ולא מכר עשוה ולא מכר שעשה כאן
ולא את הכלים ולא את הכיורים
ולא מכר את שיהיה ולא את הכיור
ולא את הכן ואת כנו ואת הכלים
ואת הכלים שעשה ולא מכר
ולא מכר את הכלים שעשה ולא מכר
ולא מכר את הכלים שעשה ולא מכר
ולא מכר את

פרק שבעה ועשרים

פרק שמנה ועשרים

פרק תשעה ועשרים

פרק שלשים

2927

הלכות זכייה ומתנה

שכן שרוב הלכות שכירות ושאר כל הקנין
כיוצא בהן יבואו ויתבארו בזו ואין ראוי
ומקובל לו מי שהתנה עמו תחלה אלא
ובשוה כלפי שכן הקנין אלא

פרק ראשון

כל המחזיק
בטובת חבירו
והיה מוצא אבידה וכיוצא בה שלא מדעת
בעליה וכל שכן אם גזלה או הלוה ממנו
ואמר לו שכבר החזירה לו ואינו יודע אם
אמת אם שקר הרי זה מחזיר לו שנאמר
השב תשיב לו ואומר לא תוכל להתעלם
ואומר לא תוכל להתחמק ואומר לא תוכל
לומר לא ידעתי שהרי הוא יודע שהוא
מחזיר לו ואם אמר לו ידעתי שהוא שלך
אבל לא ידעתי שאתה באת לטלטלו הרי
זה פטור מלהחזיר שהרי אמר לו שלך
הוא ואם אמר לו ידעתי שבאת לטלטלו
אבל לא ידעתי שבאת לגזלו הרי זה חייב
להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו
ידעתי שבאת לגזלו אבל לא ידעתי שגזלתני
הרי זה חייב להחזיר שהרי הודה שהוא
שלו ואמר לו ידעתי שגזלתני אבל לא
ידעתי שבאת לגזלו הרי זה חייב להחזיר
שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו ידעתי
שגזלתני ובאת לגזלו אבל לא ידעתי שזה
שלך הרי זה חייב להחזיר שהרי הודה
שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו אבל לא ידעתי
שהוא מת הרי זה חייב להחזיר שהרי הודה
שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת אבל לא
ידעתי שיש לו יורשים הרי זה חייב
להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו
ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים אבל לא ידעתי
שיש לו יורשים אלא אחד הרי זה חייב
להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו
ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה אבל לא
ידעתי שיש לו אלא יורש אחד הרי זה
חייב להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר
לו ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים אבל לא ידעתי שהוא
מוחזק בנכסים הרי זה חייב להחזיר שהרי
הודה שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת ושיש לו
יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים
ושהוא מכרן אבל לא ידעתי שמכרן הרי זה
חייב להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר
לו ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח
הקנה לאחר אבל לא ידעתי שהקנה הרי זה
חייב להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר
לו ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח
הקנה לאחר ושהוא מת אבל לא ידעתי שיש
לו יורשים הרי זה חייב להחזיר שהרי הודה
שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת ושיש לו
יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים
ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא
מת ושיש לו יורשים אבל לא ידעתי שיש
לו אלא יורש אחד הרי זה חייב להחזיר
שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו ידעתי
שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת
ושיש לו יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק
בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה אבל לא
ידעתי שיש לו אלא יורש אחד הרי זה
חייב להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר
לו ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח
הקנה לאחר ושהוא מת ושיש לו יורשים
הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים אבל לא
ידעתי שהוא מוחזק בנכסים הרי זה חייב
להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו
ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח
הקנה לאחר ושהוא מת ושיש לו יורשים
הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים ושהוא
מכרן אבל לא ידעתי שמכרן הרי זה חייב
להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו
ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח
הקנה לאחר ושהוא מת ושיש לו יורשים
הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים ושהוא
מכרן ושהלוקח הקנה לאחר אבל לא ידעתי
שהקנה הרי זה חייב להחזיר שהרי הודה
שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת ושיש לו
יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים
ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא
מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד מהן
מוחזק בנכסים ושהוא מכרן אבל לא ידעתי
שמכרן הרי זה חייב להחזיר שהרי הודה
שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת ושיש לו
יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים
ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא
מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד מהן
מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה
לאחר אבל לא ידעתי שהקנה הרי זה חייב
להחזיר שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו
ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח
הקנה לאחר ושהוא מת ושיש לו יורשים
הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים ושהוא
מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא מת אבל
לא ידעתי שמת הרי זה חייב להחזיר שהרי
הודה שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת ושיש לו
יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים
ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא
מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד מהן
מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה
לאחר ושהוא מת אבל לא ידעתי שיש לו
יורשים הרי זה חייב להחזיר שהרי הודה
שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת ושיש לו
יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים
ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא
מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד מהן
מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה
לאחר ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה
אבל לא ידעתי שיש לו אלא יורש אחד הרי
זה חייב להחזיר שהרי הודה שהוא שלו
ואמר לו ידעתי שזה שלך ושגזלתני ובאת
לגזלו ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה
ושאחד מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן
ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא מת ושיש לו
יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים
ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא
מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד מהן
מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה
לאחר ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה
ושאחד מהן מוחזק בנכסים אבל לא ידעתי
שהוא מוחזק בנכסים הרי זה חייב להחזיר
שהרי הודה שהוא שלו ואמר לו ידעתי
שזה שלך ושגזלתני ובאת לגזלו ושהוא מת
ושיש לו יורשים הרבה ושאחד מהן מוחזק
בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח הקנה לאחר
ושהוא מת ושיש לו יורשים הרבה ושאחד
מהן מוחזק בנכסים ושהוא מכרן ושהלוקח
הקנה לאחר ושהוא מת ושיש לו יורשים
הרבה ושאחד מהן מוחזק בנכסים ושהוא
מכרן ושהלוקח הקנה לאחר ושהוא מת ושיש
לו יורשים הרבה אבל לא ידעתי שיש לו
אלא יורש אחד הרי זה חייב להחזיר שהרי
הודה שהוא שלו ואמר לו ידעתי שזה שלך
ושגזלתני ובאת לגזלו

אלו כנסי מדבר כל המחזיק בהן זכה
בד"א במקום שאין בו משפט ידוע למלך
אבל אם אין דין אותו המלך ומשפטו שלא
יזכה בקרקע אלא מי שכותב שטר אותו הוכן
דמים וכוונה בדברים אלו עושין כפי משפט
המלך שכל דינו המלך בממון על פיהן דנין

פרק שני

נכסי גר שאין
לו יורשים
ונכסי ההפקר
ושדה שמכרה קנוי לישראל ועדין לא החזיק
בה דינם שוה כל המחזיק בהם בדרך מדרכי
החזקה שבארנו בהלכות מכירה קנה חון
מאכילת הפירות כיצד הלקח קרקע
מחברו והחזיק בה באכילת פירותיה קנה
כמו שבארנו אבל בנכסי ההפקר או נכסי
הגר אפלו אכל פירות האילן כמה שנים
לא קנה לא נגף האילן ולא נגף הקרקע עד
שיעשה מעשה בנגף הארץ או יעבד עבדה
באילן ומעשה באשה אחת שאכלה
פירות דקל שלש עשרה שנה ובא אחר
והחזיק באילן בעבודה שעבד בנגף האילן
ובא מעשה לפני חכמים ואמרו זה
האחרון קנה יש דברים רבים שאם
החזיק בהם הלקח לא קנה עדיין ואם
החזיק באחר מהם בנכסי ההפקר או נכסי
הגר וכוונה בהם קנה כיצד המוצא פלטרין
גדולים בעיים בנכסי הגר וסייר בהם
סיור אחד או כור בהם כור אחד כמו
אמה כיצד הפתח קנה הגר צורה בנכסי
הגר קנה והמציע מצעות בנכסי הגר קנה
המפצל זמורות הגפן או שריגי האילנות

וכפות התמרים בנכסי הגר אם רעתו לעבדת
האילן קנהו ואם רעתו להאכיל העצים
לבהמה לא קנה כיצד היה כו רת מכאן
ומכאן הרי חזקתו שנתכוון לעבדת האילן
היה כו רת מרוח אחת אינו מתכוין אלא
לעצים וכן המלקט עשבים מן השדה
אם רעתו לתקן הארץ קנה ואם לעצים
לא קנה כיצד ליקט הגס והדק היה זה בחזקת
שכונתו לתקן הארץ ליקט הגס הגס היה זה
בחזקת שנתכון לעצים וכן המשוה
פני הארץ אם רעתו לתקן הארץ קנה ואם
רעתו להשוות מקום שיעמיד בו גדן לא
קנה כיצד היה לקח עפר המקום הגבוה
ונותנו למקום הנמוך היה זה מתקן הארץ
ראינוהו שאינו מקפיד על זה אלא משליך
העפר והצרורות בכל מקום בלא הקפדה
הרי זה בחזקת שאינו מתכוין אלא להשוות
מקום לדיש וכן הפותח מים לתך הארץ
אם לתקן הארץ קנה ואם לצור הדגים לא
קנה כיצד עשה מקום שיכנסו בו המים
בלבד היה זה מתכוין לתקן הארץ עשה
שני פתחים אחד להכנס ואחד להוציא
היה זה מתכוין לצור הדגים הבונה
פלטרין גדולים בנכסי הגר ובא אחר והעמיד
להן דלתות קנה האחרון שהראשון לא
עשה בנגף הארץ כלום והיה הוא כמי
שעשה גר שלא כנס על גב הארץ שאינו
קונה שהיה לא הועיל בגדר זה מפני שהוא
רחב ביותר ומפולש ואין צורת אותו הבנין
מועלת עד שיעמיד דלתות המפין
זרע לתך התלמים לא קנה שבעת שהשליך
הזרע לא השביח כלום ובעת שצמח והשביח

פרק שלישי הקונה

בה אם נתקיים התנאי נתקיימה המתנה
ואם לא נתקיים התנאי בטלה המתנה ויחזיר
פירות שאכל והוא שיהיה התנאי כראוי
כבר בארנו שכל התנאים שיש במתנות או
במקח ובמחיר צריך שיהא התנאי כפול והן
קודם ללאו ותנאי קודם למעשה ויהיה תנאי
שאפשר לקיימו ואם חסר אחד מכל אלו
התנאי בטל וכאלו אין שם תנאי וכל האומר
על מנת כאומר מעכשו ואינו צריך לכפול
התנאי כזה הורו הגאונים ולזה דעתי יוסף
ורבותי הורו שאין צריך לכפול התנאי ולהקדים
הן ללאו אלא בגיטין וקדושין בלבד ואין לדבר
זה ראיה הנותן מתנה על מנת להחזיר
הרי זו מתנה בין שהתנה להחזירה מיד בין
שהתנה להחזירה לזמן קצוב או כל ימי חייו
של אחד מהם או כל ימי חייו של פלוני הרי זו
מתנה בין במטלטלין בין בקרקע ואוכל הפ
הפירות כל זמן המתנה האומר לחברו
שור זה נתון לך במתנה על מנת שתחזירהו
הקדישו והחזירו הרי זה מוקדש ומוחזר אמ
ל על מנת שתחזירהו לי אינו קדוש שלא
התנה עליו אלא שיחזיר לו דבר הראוי וכן כל
כיוצא בזה אסור לישראל ליתן מתנה אינו
לגוי אבל נותן הוא לגר תושב שכ לגר אשר
בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי במתנה
ולא במתנה אבל לגר תושב בין במכירה בין
במתנה מפני שאתה מצוה להחיותו שנאמ
גר ותושב וחי עמך כלומ לא יהיה זה העני
פחות מגר תושב שהוא חי עמך הנותן
מתנה לעבד או לאשה קנה הבעל והאדון אלא
שהאדון קונה הגוף והבעל קונה אותה לפיות
נתן מתנה לאשה על מנת שאין לבעלה בה

רשות ולעבד על מנת שאין לרבו בה רשות
קנה האדון וקנה הבעל אבל הנותן
מתנה לאשה או לעבד והתנה הנותן בגופה
של מתנה שתהיה לבך ולבך לא קנה האדון
ולא קנה הבעל כיצד הנותן מתנה
לאשה ואמ לה הרי המעות האלו נתונים
לך במתנה על מנת שתאכלי בהם ותשתי
או על מנת שתלבשי בהם או על מנת
שתעשי בהם מה שתרצי בלא רשות בעליך
לא קנה הבעל וכן אם אמ לעבד על מנת
שתאכל בהם ותשתה או על מנת שתגא בהם
לחירות לא קנה אדון וכן כל כיוצא בזה
הנותן כל נכסיו לעבדו מתנה קנה עצמו
ויצא בן חורין וקנה שאר הנכסים ואם חייר
אפלו מטלטלין לא קנה כלום שאין זה בא
חרות גמור שהרי שייר בו בגו ומתיך
שלא נשתחרר לא קנה כלום

פרק רביעי

המקבל את המתנה וזכה בה

ואחר שבאה לידו והוא שותק חזר ואמ
אינו רוצה בה או אינו מקבלה אוהי היא
בטלה או שאמ מוס זה נראה לי בה לא אמר
כלום וכשם שאין הנותן יכול לחזור בו כך
המקבל אינו יכול לחזור בו אחר שזכה
מתנה זו שאמ המקבל אינו רוצה בה אחר
שבאה לידו הרי הוא הפקר וכל הקודם בה
זכה שהרי הפקירה המקבל אחר שזכה בה
אבל אם היה סוח מעקרו לא קנה המקבל
וחוזרת לבעלים הראשונים המזכה
לחברו במתנה על ידי אחר כיון שהחזיק בה

לומר לפוסר לסתוב אלא הן עצמן כותבן
כמו הגט · הכותב בשטר נתתי
שדה פלונית לפלוני או שסתב נתתיה לו
או הרי היא שלו הרי זה שלו משיגיע השטר
לידו אבל אם סתב בשטר אתנו לו אע״פ
שהעידו עליו עדים לא זכה המקבל עד
שיאמר לעדים סתבו שטר מתנה ותנו לו
וכותבן ונותנן שאין המקבל זוכה עד
שיגיע שטר מתנה לידו או שיזכה לו בו
על ידי אחרים כמו שבארנו · האומר
נתתי שדה פלונית לפלוני והוא אומר לא נתן
לי אוששין שמא זכה לו על ידי אחר אבל
אם אמ׳ כתבתי ונתתי לו והוא אומ׳ לא כתב
ולא נתן לי אם המקבל מתנה הוא שאמר
בן הוראת בעל דין כמאה עד היא והנותן
אוכל פירות שדהו · ואם בן המקבל
הוא שאמ׳ לא נתתי לאבי שדה זו והוא אומר
כתבתי ונתתי לו מניחין את הפירות על ידי
שליח עד שיודע הדבר היאך הוא ·
מקבל מתנה שטען ואמר זו שהחת ידי
אינה מתנה בידי אלא שומר אני עליה
וכוונא בו או שאמ׳ בטלה היתה מתחלתה
לפי שלא קבלתיה או בעל כרחי באונס או
בטעות וכוונא בדברים אלו דבריו קיימין
ונשבע על זה שבועת היסת ותחזור לבעליה
טען הנותן ואמר שומר אתה
עליה או שאמ׳ שלא מדעתי נתתיה או
גזלה היא בידך וזה אומר אתה נתתי לי
נשבע המקבל שבועת היסת ונפטר ·

פרק חמישי

הנותן
מתנה
בן בניא

בן אולה שתהיה בעליה ומפורסמת אמ׳
לעדים כתבו בסתר ותנו לו אינה כלום שזה
מעכיה הוא כי לאבד ממון אחריה שיאזור
ויאמר אחר שיתן · לפיכך כל שטר
מתנת קרקע שאין סתוב בו ואמ׳ לו פלוני
הנותן שבו בשוקים ובראובות וסתבו לו
מתנה בעליה ומפורסמת וכוונא בעניינם אלו
חוששין לה שמא מתנה מסותרת היא ולא
זכה המקבל · הכותב שתי מתנות על
שדה אחת הראשונה מסותרת והאחרונה
בעליה ומפורסמת אחרון קנה ואפלו היתה
הראשונה סתם ואין בה לא ענין סתירה ולא
ענין בעלי אלא מתנה סתם האחרון קנה ·
כבר בארנו שהמוסר מודעה ואחר כך נתן
מתנה המתנה בטלה שאין שם אונס שאין
הולכין במתנה אלא אחר דעת הנותן והואיל
ובלה דעתו שאין רוצה בה מתנתו בטלה ·
לפיכך מי שהיו הדבריים מוכיחין שאין דעתו
ליתן מתנה זו אע״פ שנתנה מתנה בעליה
ונמצא שנתנה מקודם מתנה מסותרת ו
הרי שתי המתנות בטלות הראשונה מפני
שהיא מסותרת והשניה מפני שהדבר
מוכיח שאינו רוצה והרי קדמה זו המתנה
שנמצאת כמו מודעה לה · מעשה באחד
שרצה לישא אשה ואמרה לו אינו נשאת לך
עד שתכתב לי כל נכסיך שמע בנו הגדול
ויצא על שמעתו ריקן אמ׳ לעדים לבו
והחבו וסתבו לו כל נכסי מתנה ואחר כך
סתב לו כל נכסיו ונשאה ובא מעשה לפני

פרק ששי

שמיב לה כל משוחה יחל לא סתם
כל עשוי לחטאת יוסף או לעולה לא
על ע"י כלום הרי הין סתור כל לשון
והתנחן ק"ו הכופר כל עשוי לחזר
ישנו ולחזר זה היכר קנה קנו העשוי
מעשה ושוחר יחזר עשוי והכן עשוי ל
לפאורשם ישנו על שוחר לחזר וכן
לא סתם כל עשוי לחטאת ולחזר לחזר
קנה יחנה ולחטאת לפאורשם על היחנה
כל לחטא שיקנה כל עשוי מעשה
לאחר שנעשה ויקרין לשכיר לא יזיז על
עשה חוב ולשבו כל הנבחים שקדם
מעשה לחזר היכר כלום ולא יחלק
בשעשה שקדם לכן אחר שנתן לה
עשרון זכרים כל עשוי לה סמוכה לה נסכים
כל עשוי לחטאת ע"ז לה נסכים
עשרון זה וכן כל הכופר כל עשוי
לחטאת זה עשוי כן נקטיר כן כ"ש כן
עשוי כן נסכים כן נקטיר כן כ"ש כן
עשוי מלוג ונסכי לקטיר על
כל שהוא הולך ועשוי שהוא שלמים
הכשר ולא יהיה לאחרים שנעשה
עומדים שנעשו כלום יכל יעשים
שיהיו לה לאחר שנ' ונתן שנעשה
לה שנתן ומעשה כלום ע"י
עשרון קיים ע"כ כל שהוא שנעשה ק"ו
שלפני ע"י ומעשה כל שהוא שנעשה
ק"ו שהוא ע"י הוא ומעשה ע"י יכל
שבה ומעשה שהוא ע"י הרי לאחר
עשוי ומעשה שהוא ע"י הכופר כל עשוי לחטאת
ולא יחלק שהוא שנעשה לאחר
שנעשה ולא יחלק שהוא שנעשה
לה יתן ולא הי"ן האחרון קדוש ע
ולא ע"י הי"ן האחרון שהוא ע"י כלום
ונסכים אלו שנעשה לאחר לה נעשה
ויעשה כזכר זה אלו הן שנעשה
שנתנו שנעשה לחטאת ולקרבנו

הוה להשוה ושנעשה כל עשוי טן לבנה
טן לאחר ולאחר כך שנעשה שנעשה לאחר
בעלה שנעשה בעלה עוד שנעשה הי"ן ולא
כנעשה כל עשוי לאחר להסיר כעשה על
י"ע ושנעשה וכשנעשה ק"ו שיכול טן יכול לא
שנעשה ולא שנעשה לא סתם כל עשוי לחטאת
ושנעשה קיימת לאחר שנעשה כל עשוי לחטאת
לא סתם כל עשוי לחטאת ולחזר לחזר
קנה יחנה ולחטאת לפאורשם על היחנה
כל לחטא שיקנה כל עשוי מעשה
לאחר שנעשה ויקרין לשכיר לא יזיז על
עשה חוב ולשבו כל הנבחים שקדם
שנעשה לחזר היכר כלום ולא יחלק
בשעשה שקדם לכן אחר שנתן לה
עשרון זכרים כל עשוי לה סמוכה לה נסכים
כל עשוי לחטאת ע"ז לה נסכים
עשרון זה וכן כל הכופר כל עשוי
לחטאת זה עשוי כן נקטיר כן כ"ש כן
עשוי כן נסכים כן נקטיר כן כ"ש כן
עשוי מלוג ונסכי לקטיר על
כל שהוא הולך ועשוי שהוא שלמים
הכשר ולא יהיה לאחרים שנעשה
עומדים שנעשו כלום יכל יעשים
שיהיו לה לאחר שנ' ונתן שנעשה
לה שנתן ומעשה כלום ע"י
עשרון קיים ע"כ כל שהוא שנעשה ק"ו
שלפני ע"י ומעשה כל שהוא שנעשה
ק"ו שהוא ע"י הוא ומעשה ע"י יכל
שבה ומעשה שהוא ע"י הרי לאחר
עשוי ומעשה שהוא ע"י הכופר כל עשוי לחטאת
ולא יחלק שהוא שנעשה לאחר
שנעשה ולא יחלק שהוא שנעשה
לה יתן ולא הי"ן האחרון קדוש ע
ולא ע"י הי"ן האחרון שהוא ע"י כלום
ונסכים אלו שנעשה לאחר לה נעשה
ויעשה כזכר זה אלו הן שנעשה
שנתנו שנעשה לחטאת ולקרבנו

הבית שהיה לא שייר בה לעצמו כלום
לפיכך אם שייר שם אפלו כך אחד לא
קנה הבית. ייחד לו בית וכלו בית
אע"פ ששייר בבית כלו אחד לעצמו או
שהיה לו שם אוצר וכיוצא בו קנה כלו
הבית אבל הבית לא קנה אכסדרה שני
בתים זה לפנים מזה לא קנה אלא האחד
שנשא בו. כבר בארנו בשואין ששנים
שהיה בינהם שדוכין ופסק זה על ידי
בנו וזה על ידי בתו ואמרו כמה אתה
נותן לבנך כך וכך וכמה אתה נותן לבנך
כך וכך ועמדו וקדשו קנו באמירה ואין
קונין באמירה זו עד שעת הנשואין שכל
התוסק דעתו לבנוס. ונהגין שיהיו
הדבריים שפסקו מצוין בשוויתן שאין אדם
מקנה דבר שלא בא לעולם כמו שבארנו
ודבריים אלו לא נתנו להכתב לפיכך אינן
משעד עד שיטרוף בהם. המקדש
את האשה אפלו קדשה באלף דינרין
בין שאורה היא בין שאור הוא בין שמת
הוא בין שמתה הוא אין הקדושין חוזרין
לעולם אלא הרי הן מתנה במורה שאין לה
חזרה ואם היו קדושי טעות חוזרים
המעות והמקדש אחותו המעות מתנה
אדם יודע שאין קדושין תופסין באחותו
בעריות ואין זה טוענה אלא נמר ונתן
להם מתנה. השולח סבלנות לבית
חמיו בין מרובין בין מועטין בין שאכל
שם סעודת אירוסין בין שלא אכל בין
שמת הוא בין שמתה היא או שחזר בו
האיש יחזרו הסבלנות כלן בין חוץ ינן
המאכל והמשקה. וכן כלים מועטין

ששלח לה להשתמש בהם שם בבית אביה
או משתמשה בהם ובלו או אבדו אינן
משתלמין אבל אם היו קיימין חוזר הכל
ועבה אותן בב"ד שהרב ידוע שלא שלחם
אלא דרך טוי בלבד. חזרה היא בו חוזר
הכל ואפלו המאכל והמשקה נותנת דמיו
בזול וכבר הסכימו באונים שאם היו דמי
המאכל והמשקה ששה משלמת ארבעה
אם חזרה בו שלא נתן לה מתנה זו אלא
דעתו שלא תחזור. הורו רבותי שאם
היה מנהג המדינה שיעשה כל ארוס סעודה
ויאכל לרעיו או יחלק המעות לשמשים
וחזנים וכיוצא בהם ועשה כדרך שעושים
כל העם וחזרה בו משלמת הכל שהרי
גרמה לו לאבד ממונו וכל הגורם לאבד
ממון אבדו משלם והוא שיהין לו עדים כמה
הוצא שאין זה נשבע ונוטל.

פרק שביעי

מנהג
פשוט
בדוב

המדינות שבזמן שישא אדם אשה שולחין
לו רעיו ומיודעיו מעות כדי שיתחוק בהם
על ההוצאה שהוצא בשמחה ובאין אותן
הרעים והמיודעים ששלחו לו ואוכלים
ושותים עם החתן בשבעת ימי המשתה
או במקצתן הכל כמנהג המדינה ואלו
המעות שמשלחין נקראים שושבינות
ואותן האנשים ששולחין אותן המעות
ואוכלים ושותים עם החתן נקראין שושבינין
. השושבינות אינה מתנה במורה
הדבריים ידועים שלא שלח זה עשרה הנתן

כדי שיאכל וישתה בזוז אחד ולא שלא אלא
בדעתו היה שאם ישא הוא אשה יחזור
וישלא לו כמו ששלא לו לפיכך אם נשא זה
ולא החזיר לו השושבינות הדי זה תובעו
בדין ומוציאה ממנו ואין יכול להובעו
עד שישא כדרך שנשא הוא · ראובן
שנשא אשה ושלא לו שמעון שושבינות
ואחר כך נשא שמעון אלמנה אינו יכול
להבעו ראובן להחזיר לו שושבינות שהדי
הוא אומר אינו מחזיר לך אלא בבתולה
כמו שנתת לי וכן אם שלא לו בשואי אלמנה
אינו יכול להבעו להחזיר לו בשואי בתולה
· עשה ראובן משתה בגלוי ובפרהסיא
ועשה שמעון בצנעה או שעשה ראובן
בצנעה ועשה שמעון בפרהסיא אינו יכול
להבעו שהדי אומר לו אינו עושה עמך
אלא כדרך שעשית עמי · ראובן שנשא
ושלא לו שמעון שושבינות ואכל ושתה
עמו ואחר כך נשא שמעון בשואי ראובן
עצמן ובא ראובן ואכל ושתה עמו או
שקרא לו שמעון לאכול ולא רצה לבא או
שהיה במדינה ושמע קול טבלא במקום
שאין דרכן לקרות אחר אחר אלא כל
השומע יבא ושמע ולא בא חייב להחזיר
השושבינות כולה שהדי ידע לא בא או
קרא לו במקום שדרכן לקרות אחר אחר
ולא בא · לא היה ראובן במדינה מנכון
לו ממה שאכל ושתה שמעון אצלו ומחזיר
שאר השושבינות וכן אם היה במדינה
ולא קראהו או לא הודיעו מנכון לו ויש לו
תרעומת מפט שלא הודיעו · ופמה

מנכון נהגו בנכוי אם דינר אחד שלא לו ש
שמעון אינו מחזיר לו כלום שזה הוא דמי
מה שאכל ואם יתר על דינר עד סלע שלא
לו מנכה לו מחצה מסלע ולמעלה אומרין
דעת המשלא ושעיר השושבינות אם אדם
חשוב הוא מנכה לו מחצה ואם צר עין
ומדקדק בהוצאתו הוא אינו מנכה לו אלא
שעיר מה שאכל ושתה ומשלם לו השאר
· מת שמעון קודם שישא אשה או
שנשא ומת בתוך ימי המשתה אין ראובן
חייב להחזיר לורשי שמעון כלום שהדי
אומר להם תנו לי שושבינו ואשמח עמו
לפיכך אם שמח עמו ואחר כך מת שמעון
או שקרא לו ולא בא או שלא היה במדינה
או שלא הודיעו הואיל ושלמו ימי המשתה
ואחר כך מת שמעון חייב ראובן להחזיר
השושבינות מן היורשין לורשיו או כולה
או בנכוי אם לא הודיעו או לא היה עמו
במדינה · מת ראובן ואחר כך נשא
שמעון אשה ושלמו ימי המשתה מקום
שנהגו לגבות השושבינות מן היורשים
כופין יורשי ראובן להחזיר בנכוי ומקום
שלא נהגו אין היורשין משלמין כלום
מת ראובן אחר שנשא שמעון אשה
ושלמו ימי המשתה כופין את יורשיו
ומשלם את השושבינות בכל מקום שהדי
נתחייב אביהם לשלם ואם כולה היה
חייב לשלם משלמין את כולה ואם בנכוי
משלמין בנכוי · חמשה דבדים נאמרו
בשושבינות נגבית בבית דין שאינה אלא
כמו מלוה ואינה משתלמת אלא בעונתה

סעין נשואי ראשון שזה כמו תנאי הוא
אע"פ שלא פירש שעל דעת זה שלחה ואין
בה משום רבית אפלו שלח לו דינר והחזיר
לו עשרה מותר שעל מנת להוסיף לו
שלח ואין השבועית משמטתה שאינו יכול
לגבש אותו ולקבוע עד שישא כדרך שנשא
הוא ואין הבכור נוטל פי שנים כשתחזור
לירושים מפני שהוא ראוי ואין הבכור
נוטל בראוי כמו שיתבאר במקומו
השולח תשורה לחברו או שנתן לו מעות
כשמטה ידו והוא ממאן ליקח וזה נשבע
שאי אפשר שלא תקח והפציר בו עד
שלקח וכל כוונא באלו אע"פ שלא פירש
הרי שלו מתנה ואינו יכול לחזור הוא ולתבוע
עד שיפרע שהיא מלוה וכן השולח
לחברו כדי יין וכדי שמן ופירות בערת
הנשואין אין צבון בכתרין מפני שם
גמילות חסדים ולא נאמרו דיני השוש
השושבינות אלא במעות בלבד

פרק שמיני

הסומא
או הפסח
או הגרים

או החושש בראשו או בעינו או ברגלו
או בידו וכוונא בהן הרי הוא כבריא לכל
דבר במוכרו ומקחו ומתנותיו אבל
החולה שתשש כח כל גופו וכשל מחמת
החולי עד שאינו יכול להלך על רגלו
בשוק והרי הוא נופל על המטה הוא
נקרא שכיב מרע ומשפטי מתנותיו
אינן כמתנת הבריא כיצד שכיב מרע

שנה ואמר ליתן לפלני כך וכך וליתן לפלני
כך וכך בן בחול בן בשבת בן כתב בן לא
כתב זכו הכל בשימות בכל מה שנתן להם
ואינו כדיך קנין שדבי שכיב מרע בתנאי
ובמסורין הן ודבר זה מדבי סופרים
ואע"פ שאינו אלא מדבריהם עשו אותה
כשל תורה כדי שלא תנורוף דעתו עליו
כשירעשאין דבריו קיימין לפיכך אם אמ
קנו ממנו אפלו בשבת קונין ממנו שזה
הקנין אינו כדיך ואין שכיב מרע כדיך לומ
אתם עדי אלא כל השומע דבריו הרי זה
עד שאין אדם מעשה בשעת מיתתו
שכיב מרע שנה לתת מתנה לעובד ש
שבמעי אמו זכה העובד מפני שדעתו
של אדם קרובה אצל בנו כמו שבארנו אמ
אם ילדה אשתי זכר יטול מנה ואם נקבה
מאתים ילדה זכר יטול מנה ילדה נקבה
יטולת מאתים ילדה זכר ונקבה הזכר
יטול מנה והנקבה מאתים ילדה טומטום
או אנדרוגינוס יטול כפחות שבשניהם
שכיב מרע שאמרו לו נכסיו לו
ואמ להם דומה שיש לי בן אשתי מע
מעוברית אע"פ שהפילה או מתהבן אחר
כך אין מתנתו מתנה מתנת שכיב
מרע אינה קונה אלא לאחר מיתה ואין
אחר מהם זוכה לא בדבר שנה לו בן
מקרקעין בן מטלטלין אלא לאחר מיתה
לפיכך מוציאין לכתובת האשה ולמזון
האלמנה והבנות מיד אלו שנה להם שהי
במיתתו נתחיבו הנכסים בכתובה ובמזונות
ואלו שנתן להם לא יקנו אלא לאחר מיתה

ומחשך ושכב מרע ועסקים בה קטן עד קטן
ואם היה בה קטן עד קטנה אחת אם קרוב
מיפה כחו שהוא עסקים אחרים אלא
הוא עשה סכיבו מרע ועסקים כל עבדיו וכו׳
עסקים שהוא מיחד שמן כל עבדיו
ומחשך ושכב מרע שלא כדרך כל העולם
ומחשך ושכב מרע עד שיקבל
עליו שבעה ימי משתה ואם קרוב
הוא עשה סכיבו מרע ועסקים בה מיחד
ומחשך ושכב מרע ועסקים בה מיחד
ומחשך ושכב מרע ועסקים בה מיחד
ומחשך ושכב

פרק תשיעי

של פלוני הוא חוב שיש לי בר פלוני איני של
של פלוני הוא בכל אלו הדברים וכונא בהן
הורייתו הורייה ואפלו הודה הגר לבנו שאין
הורתו בקדושה דבריו קיימין אפלו הודה
שטבר מרע לגוי נותנין לו. אבל שטבר
מרע שטה ליתן לגוי מתנה אין שומעין לו
שזה כמי שטה לעבור עבירה מנכסיו אמ
פלוני עבדי עשו אותו בן חורין כופין את
היורשין ומשחרין אותו שעבד ישנו בא
במקנה מטת אמ פלוני שפחתי עשו לה
קורת רוח עושין לה ואינה עובדת אלא
עבודה שהיא רוצה בה מכל העבודות הי
הידועות לעבדים באותו מקום. שטבר
מרע שטבר נכסיו לאחר ואמ הלה. איני
רוצה בהם לא קנה שתק ואחר כך עם קנה
שדבריו שטבר מרע ממתנה ומסורין וסון
ששתק אינו יכול לחזור בו. שטבר מרע
שטבר לה ואחר ומכר לאחר האחרון קנה
שיש לו לחזור עד שימות בן בכל בן במקנה
בן לעצמו בן לאחר ואפלו מכר וזכה לראשון
ומכר וזכה לאחרון האחרון קנה ששטבר
מרע שזיכה עדין מתנה שטבר מרע הוא
אבל שטבר מרע שטבר וזכה וקנו מידו אין
לאחר קנין כלום ואין יכול לחזור לא לאחר
בן שנתן הכל בן שנתן מקנה. שטבר מרע
שאחר במקנה אחר בכל סגד נתן כל נכסיו
לשמעון וקנו מידו כדי לפטרת את כחו ואחר
ונתן מקנתן לאחר וקנו מידו כדי לפטרת את
כחו שני קנה אבל הראשון לא קנה כלום
בן שעמד בן שמת. נתן מקנה נכסיו
וקנו מידו ואחר כך נתן את כולן לאחר וקנו

מידו כדי לפטרת את כחו אם מת קנה
הראשון המקנה וקנה השני את השאר
ואם עמד ראשון קנה שני לא קנה. שטבר
מרע שהקדיש כל נכסיו ולא שייר כלום
או הפקירם או אלקם לעניים אם עמד
חוזר בכל. מכר סוחות שטבר מרע
ממכרו קיים כבדיא מכר כל נכסיו אם
היו המעות עצמן קיימות אם עמד חוזר
ואם הוציא המעות אינו יכול להחזיר.
מתנה שהיא סתם ולא נתפרש בה שהיה
בדיא סשנתן או שהיה שטבר מרע הוא אומ
שטבר מרע הייתי והי עמדתי ואחזור
במתנתי ומקבל מתנה אומ בדיא היה
ואינו יכול לחזור על המקבל להבא ראיה
שבדיא היה. לא מצא ראיה ישבע
הנותן שבועת היסת ויפטר והעמוד
הקרקע בחזקת הנותן אבל אם היו מטלטלין
בד המקבל מתנה שיכול לומר שלי הם
ישבע היסת שבדיא היה סשנתן לו מתנה
זו. מי שמת ומצאת מתנה קשורה על
ירכו אעפי שהוא בעדים וקנו מידו כדי
לפטרת את אלו שנתן להם הי זו אינה כלום
שאני אומ סתנה ומלך ואם זכה בה לאחר
מן הורשין בן שאינו מן הורשין כל
הדבריים שבה קיימין כבר מתנת שטבר
מרע. וכן מי שטבר שטר חוב על עצמו
בשם אחר או בשם בן מבכו או מן הורשים
ונתן השטר על יד שליש ואמ לו יהא זה
אצלך ולא פירש לו כלום או שאמ לו הנח
עד שנאמר לך מה תעשה ומת הי זה
אינו כלום.

פרק עשירי

שפב
מרע
שאמ

הנו מנה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתה
שדברי שפב מרע כסתובן וסוסור ין
דמו ואין חוששין שמא על מנה קבור הוא
אומר. וכן שפב מרע שאמ הלאה
או פקדון שיש לי ביד פלוני הנו אותה
לפלוני דבריו קיימין ואינו נדיך למעמד
שלשתן. וכן אם אמ הנו שטר פלוני
לפלוני זכה במה שיש בשטר וכאו סתב
ומסר אע"פ שלא משך השטר ואין הורש
יכול למחול שטר זה שנתן במתנת שפב
מרע. ומפני מה המוכר או הנותן שטר
חוב לחברו וחזר הורש ומחל מחול ושפב
מרע שנתן שטר חוב אין הורש יכול למחול
מפני שקנין הדאיה שבשטר מדבריהם
לפיכך הורש עדין זה השטר שלו הוא מן
התורה ומוחל ומתנת שפב מרע אע"פ
שהיא מדבריהם עשו אותה כשל תורה
כאו קנה ממון שבשטר מן התורה והגיע
לידו ולא נשאר לורש בו קנין ולפיכך אינו
מוחל. שפב מרע שאמ מנה לפלוני בדי
אם אמ הנו נותנין לא אמ הנו אין נותנין
שמא לא אמ מנה יש לפלוני בדי אלא כדי
שלא יאמרו על יורשיו שיש להם ממון
לפיכך אם אמ דבר זה דרך הודאה ולא
היה שם חשש ערמה נותנין אע"פ שלא
אמ הנו. סוגא בו ראו את אבי הן שהטמין
מעות בשידה תבה ומגדל ואמ של פלוני
הן של מעשר שני הן סמוכר דבריו להם

הרי דבריו קיימין ואם כמעתים לא אמ כלום
וכן אם בא אחד ואמ להם ראיתי את
אביכם שהטמין מעות בשדה תבה ומגדל
ואמ של פלוני הן של מעשר שני הן אם
טמונים בבית לא אמ כלום בשדה דבריו
קיימין כלל שלדבר כל שאו יכול ליטול
דבריו קיימין ואם לאו לא אמ כלום.
הרי שהיה מצטער על מעות שהניח לו
אבי ולא ידע היכן החביאן ואמרו לו בחלום
כך וכך הם ובמקום פלוני הם ושל פלוני הם
או של מעשר שני הם ומצאן במקום שנאמר
לו וסמכין שנאמר לו זה היה מעשה ואמרו
חכמים דבריו קלמות לא מעלין ולא מוהדין
שפב מרע שהודה שיש לפלוני בדו מנה
ואמרו יתומים חזר ואמ לנו אבינו פרעתנו
אין נאמנין אמ מנה לפלוני בדי ואמרו
יתומים נתנו אין נאמנין שהרי לא אמ
הנו ומנין ידעו שחייבין ליתן. אמ הנו
ואמרו יתומים נתנו נאמנין ונשבעין
הסת שנתנו. שפב מרע שנתן מנה
לאחד ואמ לו הולך מנה זה לפלוני והלך
ומצאו שמת אם קיים היה בשעה שנתן
לו השפב מרע ינתנו לורשי מי שנשתלאו
לו שדבריו שפב מרע כמסורין הן ואם לא
היה קיים יחזרו לורשי השליח שאין קנין
למת. שפב מרע שאמ הנו מאתים
זוז לפלוני ושלש מאות זוז לפלוני וארבע
מאות זוז לפלוני אין אומרי כל הקודם בשטר
זכה לפיכך אם לא הניח תשע מאות
חולקין הנמצא לפי מה שסתב להם ואם
יצא עליו שטר חוב גבה מכולן מכל אחד

פרק אחד עשר

עצמו על הנכסיר שאסור להניאו בלא קדרה
אלא סופין את היורשים לקבדו מנכסיו

פרק שנים עשר

שכיב מרע שאמ׳ בני פלוני ירשני הרי זה
יורש אותו לבדו ולא יירשו שאר הבנים
וכן אם אמ׳ על בת בין הבנות או אח בין
האחין או שאר היורשים דבריו קיימין
אבל הבריא אין דבריו קיימין. שכיב
מרע שאמ׳ נכסי לפלוני ואחריו לפלוני אין
לשני אלא מה ששייר ראשון ואם היה
הראשון ראוי לירשו הרי הוא כלשון ירושה
וירושה אין לה הפסק ואע״פ שאמ׳ ואחריך
לפלוני. אבל הבריא שנתן מתנת בריא
על דרך זו ומתנה לזה נכסי לך ואחריך לפלוני
אין לשני אלא מה ששייר ראשון בין שהיה
הראשון ראוי לירשו בין שלא היה ראוי לירשו
שכיב מרע שאמ׳ נכסי לך ואחריך לפלוני
והיה הראשון ראוי לירשו ופירש ואמ׳ לו
משום ירושה אני נותן לך שאין לה הפסק
אלא במתנה והרי הפסקתיה השני קונה
מה ששייר הראשון לפיכך אם נתן המעות
על יד שליש או שאמ׳ תנו לבני שקל בכל
שבת ולא משום ירושה אני נותן להם
והנשאר מן הנכסים אחר מותם יהיה לפלוני
אין נותנין להם אלא שקל אע״פ שאינו
מספיק להם. נכסי לפלוני ואחריו לפלוני
ומת ראשון קנה שני מת שני הרי אלו של
יורשי השני מת השני בחיי הראשון הרי

הנכסים של יורשי הראשון. אע״פ שאין
לשני אלא מה ששייר הראשון אסור לראשון
למכור ולירן ניכן אלא אוכל הפירות עד
שימות ויזכה השני ואם ענד הראשון ומכר
ונתן במתנה אין השני מוציא מיד הלקוחות
שאין לשני לא מן הגוף ולא מן הפירות אלא
הנשאר וכל המשיא ענה לראשון למכור
נקרא רשע ואפלו היו שם עבדים והוציאן
הראשון לא ירות אוכלים ועשאן תכריך למת
מעשיו קיימין. ב״ה בשמכר הראשון או
נתן מתנה לאחרים אבל אם מכר הראשון
או נתן מתנה לבדו או לאחר מיורשיו לא
עשה ולא כלום וכן אם נתן במתנה שכיב
מרע אפלו לאחרים לא עשה כלום. שאין
מתנת שכיב מרע קונה אלא לאחר מיתת
ורשימות יקנה השני. היה אוב על
הראשון או מתנת אשה ובאו לב״ד להפרע
מנכסים אלו אע״פ שהראשון קיים אין ב״ד
מגבין אותן מגוף הנכסים אלא מן הפירות
בלבד שמין להם. מת הראשון ובא בעל
אוב ואשתו לגבות מנכסים אלו אין מגבין
להם כלום אפלו ישאן אפותיקי או שיחק
לאשתו במתנה אינן גובין מנכסים אלו
כלום אלא הרי הן של שני. שכיב מרע שאמ׳
לאשה פנויה נכסי לך ואחריך לפלוני ועמדה
ונשאת בעל לוקח הוא ואין השני מוציא
מיד הבעל שכיון שזכתה בנכסים על תנאי
זה כשהיא נשואה ומגא כאלו אמר לה
בפרוש אחריך יקנה פלוני לא הבעל. לפיכך
אם מכרה נכסים אלו כשהיא תחת בעלה
ומתה תחת בעלה יעמדו הנכסים ביד

הלכות שכנים

משכנו ומעבל המזבח של ודין בעל המזבח
ומאור כל הדינין האלו בפרקים אלו

פרק ראשון

אחד
הקונה
מחברו

אני שדהו או שנים שקנו מאחד שדה או
שירשו או שנתנה להם במתנה או שהחזיקו
בה מן ההפקר או נכסי גר כללו של דבר
כל שיש בינהם שותפות בקרקע ובקש
אחד מן השותפין לחלק ולינול חלקו לבד
אם יש באותה קרקע דין חלקה כופה את
שאר השותפין ואולקין עמו ואם אין בה
דין חלקה אין אחד מהם יכול לכוף את
חברו לחלק וכן הדין בינוגלאלין. בא"ח
בשאין אחד מהם מכיר את חלקו במקום
שהן שותפין כו אלא יד כולן משתמשת
בכל המקום אבל אם היה כל אחד מהם מ
מכיר חלקו אע"פ שאין בה דין חלקה כופה
כל אחד מהם את חברו להבדיל בין חלקו
ואלק חברו. אחד מן השותפין שאמ
לחברו במקום שאין בו דין חלקה או
בדבר שאי אפשר שיחלק כגון שפחה או
כלי מכור לי חלקך בכך וכך או קנה ממני
חלקי בשער הזה הדין עמו וכופין הנתבע
למכור לחברו או לקנות ממנו. אבל אם
אין התובע רוצה לקנות או לא ימצא בזה
יקנה אינו יכול לכוף את חברו לקנות ממנו
אפלו בשער הזול שהיה חברו יכול לומר לו
אין רצוני שאקנה אלא שאמכור. לפיכך
שני אחים אחד עני ואחד עשיר שהניח

להם אבהם מרחן או בית הבד עשאן האב
לשכר השכר בא מצע כל זמן שירא לעמד
בשותפות עשאן לעבדו אינו יכול לכוף
אחיו לשכור אותם אלא משתמשין בהם
כדרך שנשתמש אבהם. והיה העשיר
אומ לעני קח לך זהים ובוא ועשם בבית
הבד קנה לך עבדים ויבאו ויראכו במרחן
ואין העני כופה את העשיר לקנות חלקו
אלא אם כן אמר לו קנה ממני או מכור לי
והיה לה וקונה או מוכר לאחיהם וקונה
עמו. אמר כל אחד מהם אינו קונה אלא
היה מוכר חלקי מוכין אותה לאחיהם אמ
כל אחד מהם אינו מוכר אלא כל אחד מהם
רוצה שיקנה חלק חברו או שאין אחד מהם
רוצה לא לקנות חלק חברו ולא למכור
חלקו אלא ישארו שותפין כגון היאך הם
עשים. אם היה המקום עשוי לשכור
שוכרין אותו ואולקין שכרו ואם עשוי לשכר
אם אבד היא שוכרין בה שנה שנה שאי
אפשר שישכנו שנהם כאחד מפני הזק
ראיה שהיה אין בה דין חלקה ואין אדם
עשוי לארוח כל שלשים יום לפינות מחצי
לחצי אלא משנה לשנה. ואם מרחן היא
נכנסין לה שנהם תמיד בכלאום וכן כל
דבר שראוי להשתמש בו תמיד ואינו עשוי
לשכור כגון מרחן או מצע או ספר תורה
אינו יכול לומר לו אתה יום ואני יום שהיה
אומ לו בכלאום אני רוצה להשתמש בזה.
אחד השוכר מחברו מקנה אבד או שדה
שאין בה דין חלקה או שנים ששכרו מקום
אחד בשותפות כל אחד מהם יש לו לכוף

פרק שני

מכל רוחותיו יש לו ל׳ אמות לכל רוח ואם
יחד לו פתח אין לו אלא ל׳ אמות כנגד פתחו
אסכדרה אם אפשר לו להכנס לתוכה
במשאו אין לה ארבע אמות ואם לאו יש
לה ארבע אמות שלא אמרו שיש לכל פתח
ארבע אמות אלא כדי לפרק משאו שם
בית שער או מרפסת יש לתן ל׳ אמות הוא
אמשה בתים פתוחים למרפסת והמרפסת
פתוחה לחצר אין לה אלא ארבע אמות לו
של תרעלין אין לו אלא ל׳ אמות בית חצו
מקורה ואצו איצו מקורה בין שקרוי לפני
או כלפי חוץ אין לו ל׳ אמות בית סתום יש
לו ארבע אמות פרץ את פנימיו אין לו ארבע
אמות בית שאין בו ל׳ אמות עלה ל׳ אמות
אין לו ל׳ אמות אלא אם יש בכל החצר ל׳
אמות לזה ול׳ אמות לזה עד פתח הבית
הזה חולקין והזכל שלחצר מתחלק לפי
הפתחים אבל אסכדרא של מלך לפי בני אדם
השותפין שרט לחלק דבר שאין בו דין
חלקה אע״פ שהן מפסידין את שאו חולקין
ובמתני הקדש אע״פ שרט לא יחלקו בי״א
בכך אחד אבל מעתה כרכות אם רט לחלק
חולקין מקום שאין בו דין חלקה שרט
שותפין לחלקו אע״פ שקנו מהם שרט כל
אחד מהם יכול לחזור בו שזה קנין דבריהם
הוא כמו שבארנו אבל אם קנו מידם שזה
רצה בזוח פלגיה וזה רצה בזוח פלגיה אין
יכולין לחזור וכן אם הלך זה בעצמו והחזיק
בחלקו וזה בעצמו והחזיק בחלקו אע״פ
שלא קנו מידם אין אחד מהם יכול לחזור
בחבר. האחין שחלקו ועשו בינהם

גדל כמון שעלה הגדל לאחד מהם קנו כלם
בהנאה שנעשית להם ששמעו זה מזה
לדבר שהסכימו עלו גמר כל אחד ומהם
ומקנה לחבר. האחין שחלקו הדי הן
כלקוחות זה מזה ואין להם דרך זה עלה
ולא סולמות זה עלה ולא חלונות זה עלה
ולא אמת המים זה עלה שכמון שחלקו לא
נשאר לאחד מהם זכות בחלק חבר. לא
לפיכך יש לומר לאחיו בשהיתה השדה הזאת
כולה לאחד היה מעכר בה אמת המים
הזאת ממקום למקום אבל עתה שנעשה
זה חלק יש לו להסיר אמת המים מעליו
וכן סותם החלון המשקיף על חלקו וסוגה
בכל הסולם אע״פ שהוא מבטל תשמישו.
והוא הדין בשנים שקנו שדה מאחד וחלקו
לא נשאר לאחד מהם זכות בחלק חבר
ומפסיק אמת המים מחלקו וסותם החלון
אבל שנים שקנו שדה משני אנשים או
משני אחים אין לאחד מהם להפסיק אמת
המים ולא לשנות דבר מן הנוקים שהחזיקו
בהם המוכין. אבל השותפין שיש בה
דין חלקה או שחלקוה בינוכם אע״פ שאין
בה דין חלקה יש לכל אחד מהם לכוף את
חבר לבנות הסותל בחמשנה כדי שלא יראה
חבר בשעה שמשתמש בחלקו שהזק ראיה
הזק הוא ואין לו חזקה בחצר אלא אע״פ
שעמדו כך שנים רבות בלא מחאה כופהו
לעשות מחאה בכל עת שירצה. רחב מקום
הסותל משל שניהם ופמה יהיה רחב הכל
כמנהג המדינה ואפלו נהגו לעשות מחאה
בינהם בקנים ובקופים ובלבד שלא יהיה

פרק שלישי

פרק רביעי

הזיקים כל שלש שנים ולאחר שלש הכל
לבעל השדה ואם לא שקרו בעשיהן הכל
לבעל הקרקע מיד כוונא בו המוכר זהו
לעצים אם פסק עמו לקון כל הפיחת שיעשו
הי הן לבעל הקרקע ואם התנה עמו שיקון
כל זמן שירצה הרי כל הפירות שיוצאו לבעל
העצים מכר סתם אם עשו פחות מרבעית
לסאה אין מן ההוצאה הרי אלו של בעל
הזיקים עשו רבעית לסאה אין מן ההוצ
ההוצאה הרי אלו יחלקו

פרק חמשי

אבר
השותפין
כל אחד

מהם כופה את חברו לעשות לה בת שעי
ולה וכן כל הדברים שבאבר ניכסה להם
טרך בדול או דברים שנהגו בני המדינה
לעשותן אבל שאר דברים צנון ניור וכיור
וכוונא בהן אינו כופהו עשה אחד מהם
מעצמו אם יגלה הטוב דעתו שיוא לו בזה
שעשה חברו מגלגלין עליו את הכל ויורין
אלקו בהוצאה מי שיש לו בית באבר אחת
בני אבר משעבדין לו לעשות עמהם דלת
ויצב ומעלה אבל בשאר הדברים אין מש
משעבדין אותו ואם היה שרוי עמהם באוצה
אבר משעבדין אותו על הכל אחד מן
השותפין באבר שבקש להעמיד בה בהמה
או רחים או לגדל בה תרי וגלים חברו מעכב
עליו וכן שאר הדברים שאין דרך אנשי המקו
לעשות כן באבר הן בטלין השותפים
מעכבין זה על זה אין מן הכניסה לפי
שאין דרך של בעות ישראל להתבזות על גב

הנהר אחד אבר השותפין ואחד מבוי
שאינו מעולש כל בני המבוי מעכבין זה
על זה שלא להשתמש המבוי אלא בדברים
שדרך בני המדינה להשתמש בהן בטבעות
אחד מן השותפין באבר שהעמיד בהמה
או רחים וכוונא בהם באבר ולא מיחה בו
שותפו הי זה מעכב עליו כל זמן שירצה
ואם העמיד בפני בהמה זו וכוונא בה
מחיצה גבוהה עשרה טפחים החזיק שה
שהשותפין מקפידין על המחיצה והוחיל
והניחו מחל בא באבר השותפין אבל
באבר אבדו אפלו העמיד בהמתו ועשה
לה מחיצה לא החזיק שהדבר ידוע שאין
זו אלא דרך שאלה והוא הדין לכל מעמיד תנוי
וכרים ומגדל ותרצגלין וכוונא בהן שאם
תאמר החזיק אין לך אדם שמשאיל מקום
לחברו אחד מן השותפין שבקש לפתח
לו אלון בתוך ביתו לאבר אבדו מעכב עליו
מפני שמסתכל בו ממנו ואם פתח יסתום
וכן לא יפתח השותפין באבר פתח בית
או אלון כבר אלון אבל פתח אדם לשות
הרבים פתח כבר פתח או אלון כבר אלון
מפני שהי אומ לו הריני כאחד מבני
רשות הרבים שרואין אותך אע"פ
לא יפתח אדם חנות כבר פתח אבר אבדו
שזה הזק קטע תמיד שהרי בני רשות
הרבים עובדים ושבים כל היום וזה יושב
באיותו כל היום ומביא בפתח אבדו אפי
בה עליה על גבי ביתו לא יעשה לה פתח
לתוך האבר לפי שמרבה עליהם את הדרך
היה לזה שכן אחד ושעשו לו שכנים הרבה
אבל פתח הוא פתח העליה לתוך ביתו

פרק ששי

בני העיר משעבדין אותו לאפיר עמהם
כורות שיחין ומערות ואמת המים אבל
בשאר כל הדברים אין משעבדין אותו ואם
היה שרוי עמהם באותה העיר משעבדין
אותו על הכל. פשקן גבאן מאנשי העיר
לבנות האומה גבאן לפי קריבת הבתים מן
האומה כל הסמוך נותן יתר וכל הדר בעיר
שנים עשר חדש או שקנה בה בתרי ידה נותן
עם בני העיר בכל הדברים שנהיבן לתקון
האומה והדלתות ושכר הפרשים השומרין
את המדינה וכל כיוצא באלו מדברים שאומרין
את העיר. כל הדברים שנהיבן לשמירת
העיר לקחין מכל אנשי העיר ואפלו מן
היתומים אין מתלמידי חכמים שאין תלמידי
חכמים פטרין שמירה התורה שומרין אבל
לתקון הדרכים והרחובות אפלו מן הקטנים
ואם כל העם יוצאין ומתקנים בעצמן לא יצא
ותלמידי חכמים עמהם שאין דרך חכמים
להדלג לבעם עמי הארץ. היו חופרין נהר
להביא בו מים למדינה גבאן אף מן היתומים
שזו זכות להם כדי שיש קוממנו שדותיהם
ובדמיהם לפיכך אם אירע להם דבר ולא
באו המים הוא יל ולא נהיו היתומים מחזירין
להם כל מה שנלקח מהם וכן כל כיוצא בזה.
כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב בנים
לא חיין ולא בורסי ולא אחד מבעלי אומנות
היה שם מבוי אחד מבני המבוי אומן ולא
מיחו בו או שהיתה שם מרחץ או חנות או
רחים ובא חברו ועשה מרחץ אחרת כנגד או
טחון אחרת אינו יכול למנעו ולומר לו אתה
פוסק חיי ואפלו היה מבני מבוי אינו יכולין
למנעו שהיה יש בנכסים אותה אומנות.

אבל בני מדינה אחרת שבא לעשות
חנות בני חנותו שלזה או מרחץ בני
מרחץ שלזה יש להם למנעו ואם היה נוקן
עמהם מנה המלך אינו יכול למנעו.
רוכלין המחזירין בעיירות אין בני העיירות
יכולין לעכבן שתקנת עזרא היא שיהיו
מחזירין כדי שיהיו הפשמים מצויין לבנות
ישראל אבל אינו קובעין מקום ויושבין בו
אלא מקום מדעת בני העיר ואם תלמיד
חכם הוא קובע בכל מקום שירצה.
הסוחרים שמבאין סחורין למכור סחורין
בתוך העיירות בני העיר מעכבין עליהם
ואם מכרו בוס השוק בלבד אין מונעין
אותן והוא שימכרו בשוק אבל לא יחזרו
על הפתחים אפלו בוס השוק ואם יש
להם מלוה בעיר מוכרין כדי פרעתן אפלו
בלא יום השוק עד שיפרעו את חובן ויילכו
להם. אחד מבני מבוי שאינו מתולש
שבקש לעשות לו רופא אומן או גדיי או
מלמד תינוקות של גיים בני מבוי מעכבין
עליו מפני שמרבה עליהם הנכסים והי
והיוצאין וכן מי שיש לו בית בחצר השותפין
לא ישכירנו לא לרופא ולא לאומן ולא
לגדיי ולא לסוחר יהודי שסותב השכורות
ולא ללמד תינוקות של גיים. חנות
שבחצר יכולין השכנים למחות בדו ולומר
לו אין אנו יכולין לשון מקול הנכסים
והיוצאין אלא עושה מלאכתו בחנות ומוכר
בשוק אבל אינו יכולין למחות בדו ולומר
לו אין אנו יכולין לשון מקול הפטיש או
מקול הרחים שהיה החזיק לעשות בן
וכן יש לו ללמד תינוקות של ישראל תורה

פרק שביעי

משה ברכת כהנים. כהנים, לשון הוראה, כמו (מלכים ב יז) וישב אחד מן הכהנים וגו' ויורם את דרך ה'. וכן (דברים כד) ולכל אשר יצוו הכהנים הלוים וגו'. ואומר (ויקרא יג) ובא הכהן וראה וגו'. ואומר (שם יד) וצוה הכהן וגו'. ואומר (שם כא) אל הכהנים בני אהרן וגו'. ואומר (שם כב) דבר אל אהרן ואל בניו וגו'. ואומר (שם כז) ונתן אותו אל הכהן וגו'. ואומר (במדבר ה) והעמיד הכהן את האשה וגו'. ואומר (שם ו) ונתן הכהן וגו'. ואומר (שם יח) ונתן לכהן וגו'. ואומר (שם יט) ונתנו אל אלעזר הכהן וגו'. ואומר (שם לא) ויקח משה ואלעזר הכהן וגו'. ואומר (שם) ויתן משה ואלעזר הכהן וגו'. ואומר (שם

כמו שבארנו. היתה אלון קטנה שאין
ראשו של אדם נכנס ממנה והיתה למעלה
מד׳ אמות בעל אדר יכול לבנות כנגדה
ובנדדיה שהיא אומ׳ לו לא הנחתיך לפתוח
אלא מפני שהיא קטנה ובזהה אבל שתחזיק
עלי עד שאראיך הכנן לא הנחתי. ב״ה
בשתחה לתשמישו אז כדי שיכנס בה הרוח
אבל אם פתחה לאורה אפלו היתה קטנה
בותר הואיל ולא ערער החזיק ואין בעל
אדר יכול לבנות כנגדה אז מנדדיה עד
שיראיך ד׳ אמות כדי שלא יאפיל עליו שהיא
מחל לו על האורה. וכן מי שהיתה לו אלון
מוחזקת ובא אבדו ובנה כנגדה אז מנדדיה
בלא הראקה אז סתמה ושתק בעל האלון
אינו יכול לאזור ולערער לפתוח האלון אז
להראיך בכנן שכון ששתק מחל שאין אדם
עשוי שסותמין אורו בפנו ושותק אלא אם
כן מחל. מי שהיו לו אלונות למטה בבתלו
ובא אבדו לבנות בפניהם ואמ׳ לו אני אפתח
אלונות אחרות בבותל זה עצמו למעלה
מחלה הרי זה מערב עליו ואומ׳ לו בעת
שתפתח האלונות תרעיר את הבותל ותקלקל
אותה ואפלו אמ׳ לו אני אסתיר כל הבותל
ואבנה לך אותו אדש ואעשה בה אלונות
למעלה ואשכור לך בית שתדור בו עד
שיבנה יכול לערב עליו ולומר אין רצוני
שאטרח ממקום למקום. לפיכך אם לא
היה שם טורח כלל ואינו צריך לבנות אינו
יכול לערב עליו וסתם אותו שיהיה אבדו
סותם אלון זו שלמטה ועושה לו אלון למע׳
למעלה שזו מרת סדום וכן כל דבר שזה נהנה
בו ואין אבדו מפסיד ואינו אסר כלום סתם

עליו. אבל בעל אלון שבנה לשנות
מקום אלונו בין למעלה בין למטה אפ׳ היתה
גדולה ואמ׳ אפתח אחרת קטנה ואסתום זו
בעל האדר מערב עליו וכן אינו יכול להרחיב
האלון כל שהוא. שני אחין שאלקו אדר
מדעתן ושמו הכנן והעניים זה כנגד זה
ולא השגיחו על שומת האויר והגיע לא אד
מהם בא לקו תיבן האדר ולשני האכסדרה
אם רצה בעל האדר לבנות כותל בסוף אלקו
כונה בפני האכסדרה ואע״פ שמאפיל עליו
שהרי לא שמו האויר.

פרק שמיני

המבקש לפוניא זיז מכותלו

על אויר אדר אבדו כל שהו בעל אדר
מערב עליו שהרי מזיקו בראיה בעת שתולה
ומשתמש בו הוציא את הזיז ולא מיחה בו
לא לתר בעל האדר הרי האויר בעל הזיז
היה בזיז טפח האויר באויר האדר כנגדו
ואם רצה בעל האדר לבנות תחת הזיז
ולבנול תשמישו בעל הזיז מערב עליו ואם
אין בזיז טפח לא האויר באויר האדר בכל
עת שירצה בעל האדר לבנות תחתיו ולבנול
תשמישו של זיז אין בעל הזיז יכול לערב
עליו. היה הזיז שהוציא רחבו טפח
ומשוך באויר אדרו של אבדו ד׳ טפחים
האויר בארבעה על ארבעה ואם רצה
להרחיב את הזיז עד שיעשה ארבעה טפ׳
טפחים על ארבעה טפחים הרי זה מרחיב
ואין בעל האדר יכול לבנות באויר אדרו
תחת הזיז כל שלא אם כן הניח לו תחתיו

עשה חומר עשרים טפחים כדי שיהא ג
כאן. חמשה סוף קטן על גבי ב
חבירו ושלשה סוף קטן על גבי ב
חבירו כשהן מונחין זה על גבי זה וכל
זה שהוא מונח על גבי הסוף ג
ומגיע לו מחוץ לסוף ג טפחים ג
כאן לא קיבלו זה את זה כלל
שאין הסוף מגיע אלא עד ג טפחים
ואנו צריכין שיגיע הסוף ג
כאן עד ששה טפחים שהרי

מקומות חפירין להכניס בהם ראשי הקומות
לא החזיק שמעון להכניס בהם קורות ואין
יכול לעשון שהוא שותף בו שהיה אין לו בו
תשמיש ויכול ראובן לעשון שאני חפרתי
מקומות אלו מעכך כי שיהו מוכנים עד
שתקנה ממני או שתקבל ממני ואמחול
לך הכניס הקורות בלא חפירה בכותל כי
שלא יתמעטו כותלי בעת חפירה

פרק תשיעי

לא
יחפיר
אדם

בור ולא שיח ולא מערה ולא יבא אמת
המים ולא יעשה בי כתמים לשורות
בה הכניס לבכוס בעד כותלו של חברו
אלא אם כן הרחיק מכותל חברו שלשה
טפחים ויסוד בסיד לכותל בור זה או מקוה
מים זה או כותל האמה מעד חברו כי
שלא יבלע המים ויזיקו כותל חברו
מרחיקין את הנפת ואת הזפת ואת המלא
ואת הסיד ואת הסלעים מכותלו של חברו
שלשה טפחים או סד בסיד מרחיקין את
הזרעים ואת המחרישה ואת הנגיעה שמ
שמתקבן בה מי רגלים מן הכותל שלשה
טפחים מרחיקין את הרחים שלשה
טפחים מן הרחים התחתונה שהן ל מן
העליונה כי שלא יכיר אותו או כי שלא
יבהלו בקול הרחים ומרחיקין את התשיר
מן הכותל שלשה מקרקעית שהן ל משפתי
כי שלא יחם הכותל אבן שהכוסם מ
מכה הכניס עליה עד שיתלבנו עיך

להרחיק אותה ל אמות מכותלו של חברו
שבעת שכובס עליה נשון ומזיקים הכותל
לא ישתין אדם מים בעד כותלו של
חברו אלא אם כן הרחיק ממנו ג טפחים
בי״א בכותל לבנים אבל בכותל אבנים יחי
טפח ואם היו האבנים עמיה סלע משתין
בעדו בלא הרחקה מרחיקין את הסלע
מן השובך ל אמות כי שלא תקפון הנמיה
בעת שמניח הסולם ותעלה לשובך ותאכל
את הגוזלות ומרחיקין את הכותל מן
המזליחה של חברו ל אמות כי שיהיה
מקום לבעל המזלה לקוף סלם ולהקן
מזלה של הואיל והחזיק בה ראובן
שהיה כותלו סמוך לכותל שמעון פעם
ובא ראובן לעשות כותל שני כנגד כותל
שמעון עד שיעשה השלשה כותלים כמן
בית הרי שמעון מערב עליו עד שירחיק
מכנגדו ל אמות כי שיהיה המקום בין
שני הכותלים רחב כי שירושו בו רבים
ותתחזק הארץ בי״א בכותל נגה או
בכותל חדש בעיר חדשה אבל בעיר ישנה
כבר נתחזקה ובונה כנגדו בלא הרחקה
וכן אם לא היה בארך כותל שמעון ל אמות
בונה כנגדו ואינו מרחיק אע״פ שמונע
הרגל מלהלך שם שהכותל שהוא פחות
מ׳ אמות אינו עיך חזוק הארץ מי שבא
לחפיר בור בסוף שדהו לסמוך למעד חברו
אם שדה חברו אין עשוי לבורות סומך
ואינו יכול למחות בידו ואם ימלך חברו
לחפיר בור בעדו עיך להרחיק מכותל הסר
ג טפחים עד שיהיה בן אלל שני הבורות

פרק עשירי

פרק אחד עשר

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

ונותן לו בן המשכר ומסלקו ואינו יכול לומ׳ לו
הן לי כמין שלקחת בו שזו הערמה היא ואינה
מועלת כלום · מכר לו קרקע מעט בחמשת
שדהו ואחר כך מכר לו קרקע בעד אותה
שבחמשת רואין אם אותו המעט שמכר לו
תחלה הוא עדיין אם אחרת לגב זאת הקרקע
שמכר לו בחמרונה זכה הלוקח ואין בן המשכר
יכול לסלקו שהרי הוא עצמו בן המשכר הוא
מפני אותו המעט שקנה בחמשת ואם אותו
המעט כמו זאת שמכר לו בסוף בעדו היא זה
מעדים ובן המשכר מסלק אותו מן השדה שקנה
בסוף · המוכר על תנאי בן שהתנה מוכר בן
שהתנה לקח אין בעל המשכר יכול לסלקו עד
שיתקיימו התנאין ויזכה הלוקח בקרקע ולא
תשאר בה עמה כלל ואחר כך יסלק אותו ·
הלוקח שבנה והשכיח או סתר והפסיד בן
המשכר מסלקו ונותן לו דמים הראויים לו והיא
הוא בכל מעשיו כמו השליח ובן אם לה הלוקח
קודם שיסלק אותו בן המשכר וסלקו בן המשכר
אין בעל אוב של טורף מיד בן המשכר · זהו
העקר בכל אלו הדינין שכל הלוקח בעד מעד
אבדו הדי הוא כמו שליח לאבדו ולתקן שלא
ולא לעוות לפיכך אם השביח נוטל הוצאה
ואם הפסיד ואפר והרס או אכל פירות מעכן
לו מן הדמים · בר״א שמחשבן לו הפירות
בשאכלן אחר שבא בן המשכר והביא מעות
לסלקו אבל כל הפירות שאכל מקודם שלו
הוא אוכל ואין מחשבן אותן · אחר שלקח
משנים שדה אחת ובא בעל המשכר לסלקו
מחניה בלבד שלקח מן האחר אינו יכול אלא
או מסלקו מכולה או מניח כולה אבל
המוכר קרקע לשנים יש לבעל המשכר לסלקו
שניהם או לסלק אחד ולהניח אחד ·

בן המשכר שבא לסלק את הלוקח וקודם שיסלקו
מכר את השדה שיש לו על המשכר אבד את
זכותו שליח שמכר והרי הוא כבעל המשכר
אינו מסלק את הלוקח שהרי הוא מכר לו
ואין לך מחילה גדולה מזו · בעל אוב של מוכר
שטרף השדה מיד בעל המשכר הרי בעל
המשכר אוזר ונוטל מן הלוקח שסלקו והלוקח
אוזר ונוטל מן המוכר · כל בעל אוב שטרף
בזוכו יש לבעל המשכר לסלקו ולא יהא כח
הטורף גדול מכח הלוקח ואם ירצה הטורף
ליתן הדמים שהיו עליו אוב תחזור לו שדה
ולעולם כמו שיתבאר בתקומו · קטן שהיה
בן המשכר ורואו בית דין שזכות הוא לו מסלקין
לו את הלוקח או יטול לו חלק עם שאר בעלי
המשכר כמו שיראו · בעל שהיתה אשתו בן
המשכר הדי זה מסלק את הלוקח שכל נכסי
אשתו בשותו וכל זכות שתבא לה זכות
היא לו אפלו קנו מיד אשתו שמחלה בזכות
זו ללוקח אינו מועיל אלא הבעל מסלקו
עדיה הא שה מדעתה וסלקה את הלוקח
ובן העבד שהיה נושא ונותן בנכסי אדניו
שסלק את הלוקח אם רצה הבעל או האדון
מקיים על ידיהם ואם רצה לא יקיים
ותחזור ללוקח ויחזיר הדמים ··

פרק ארבעה עשר

הרוצה למסור שדהו והביא בן המשכר שלו
וזה שהוא רוצה ליקח ממנו לב״ד ואמ׳ לבן
המשכר אם תרצה לקנות בכך וכך ואם לאו
סלק את עניך והרי זה לוקח הרי זה לא
נשארה לו טענה אלא או מביא מעות מיד

וקונה או בטלה זכותו. אמ' אטרא ואבא
אין שומשן לו אלך ואבא אם הוא אמיד
שיש לו ממתכן לו עד שילך ויבא ואם אינו
אמיד אין שומשן לו שאינו רוצה אלא
להשמט לפיכך אומהן לו אם תוצא עתה
זוזים יפה או בטלה זכותך שאין קובעין
זמן לבן המצר. הוצא בן המצר המעות
והוצא הלוקח מעות אם היו של לוקח זוף
מזוזיו או ממהרין לצאת יתר מזוזיו בטלה
זכותו ואין לו דין בן המצר. היה רוצה
הלוקח לקיותה לבינות בה בתים ובן המצר
רוצה לירשה הלוקח זוכה משום ישוב האין
ואין בה דין בן המצר. בא לוקח ומלך
בבן המצר ואמ' לו הי פלט בן המצר שלך
רוצה למכור לי שדה זו אלך ואקח ממנו
ואמ' לו לך וקח לא בטל זכותו ויש לו
לסלק אותו אחר שקנה אלא אם קנן
מידו. בד"א שניך קטן בשמחל לו
קודם שיקנה אבל אם מחל לו זכותו
אחר שלקח כגון שבא בן המצר וסייע
עמו או שכר ממנו או שראה אותו בזנה
וסותר כל שהו ומשתמש ולא מיחה בו
ולא ערער הי זה מחול ושוב אינו יכול
לסלקו. היה בן המצר במהנה אחרת
או אולה או קטן ואחר זמן הבי"א האולה
או הגדיל הקטן ובא ההולך אינו יכול
לסלקו שאם אתה אומ' אין אדם יכול למכור
קרקע שהי הלוקח אומ' לאחר פה שנים
הצא מיד וסה הורו הגאונים. המוכר
שוה מאתים במנה אם לכל העם מוזיל
ומוכר נותן לו בן המצר מאה ומספקו
ואם אינו מוזיל לכל העם נותן לו מאתים
שהוא שוה שהמוכר פחן שה מתנה

לקח שוה מנה במאתים אינו יכול לסלקו
עד שיתן המאתים טעם בן המצר שזו
הקנוניא בניהם נשבע הלוקח בקיטת
אפן ונוטל מאתים ואם היו שם עדים
שנתן מאתים ובן המצר טוען שאמנה
היתה ביט ובן המוכר ואני יודע בודאי
שלא לקח ממנו אלא מאה הי זה נותן
סמו שהעידו העדים ואחר כך מסלקו
ומשביעו הסת שלקח במאתים ונפטר
כל הרוצה למכור קרקע ובאו שנים
כל אחד אומר אני אקח בדמים אלו
ואין אחד מהם בעל המצר אם היה
האחד מיושב העיר והאחר משכנו
השדה שבן העיר קודם שבן ותלמיד
חכם תלמיד חכם קודם קרוב ותלמיד
חכם תלמיד חכם קודם שבן וקרוב
השבן קודם שנם זה בכלל הטוב והישר
הוא. קדם אחד מהם וקנה זכה
ואין חברו שראוי לקדם לו יכול לסלקו
הואיל ואין אחד מהם בעל המצר שלא
טו חכמים כדבר זה דרך דין אלא דרך
חסידות ונפש טובה היא שעושה כך"

בד"ך רחמ"נא
דס"ייע
בה"ן"

הלכות שלוחין ושותפין

פרק ראשון

פרק שני

ואמ׳ שלח לי עם הקטן הרי זה פטור · האומ׳
לחבו ומנה שיש לי בדך בן מלוה בן פקדון
שלחהו לי בד פלני אחרו היה קטן אם רצה
לשלחו בדו ופטור ואינו חייב באחריותו · וכן
שנים שהתנו בנהם שכל מי שירצה לשלח
לחבו משלח בד מי שירצה המשלח הרי זה
משלח לי בד מי שירצה שהוא ראוי להולך
דבר זה ואם אבד או צנב בדרך או שכבר
בו השליח הרי המשלח פטור שכל · הנאי
שבמאמן קיים · השליח שקנה או שמכר
והודיע שהוא שליח בדבר זה לפלני אע״פ
שמשך או שהמשיך ונמנא שעבר על דעת
משלחו בטל המקח ומחזיר ואם לא הוהיע
שהוא שליח נקנה המקח ויהיה הדין בינו
ובין זה ששלחו · ראובן שקנה שדה מש׳
משמעון ואמ׳ לי ללוי קניתי אותה ומכרב
שטר מכר בשם לוי ואזר ראובן ואמ׳ לשמעון
לעצמי קניתיה אזור ומכרב לי שטר מכר
בשמי אין סופן את המוכר לבעל לי שטר
אחר בשם ראובן ואם התנה עמו בתחלה
ואמ׳ לי לעצמי אקנה וזה שאמרב שטר בשם
לוי כדי שלא ידעו שאני הוא הקונה הרי
זה כוסהו לאזור ולבעל שטר אחר בשמו ·
הסרסור שלא הוא לא שהוא נטל שכר
על שליחות לפיכך אם שנה על דעת הבעל
משלם מה שהפסיד כגד הרי שנתן ראובן
חפץ לשמעון הסרסור ואמ׳ לי מכור לי זה
ואל תמכור בפחות ממאה והלך ומכרו
בחמשים משלם חמשים מפיהו מכרו
במאתים הכל לראובן וכן כל כיוצא בזה ·
ראובן אומ׳ במאה אמרתי לך והסרסור אומ׳
בחמשים אמרת לי וכן בחמשים מכרתי

נשבע הסרסור שבועת התורה שהרי
הודה במקצת ואם כבר נתן לו החמשים
נשבע הסרסור שעשה שליחותו ונוכה הלקח ·
ואם ידע הלקח שחפץ זה של ראובן הוא
וזה המוכר לו סרסור יחזיר החפץ לבעלו
ויחזיר על מי שנתן לו תשות למכור בחמשים
או שרצה בחמשים ואזר בו אחר שקניתי ·
כל סרסור שהודיע ללקח שחפץ זה או
קרקע זה של ראובן הם ואחר שקנה הלקח
אמ׳ ראובן אינו רוצה למכור בחמשים אלו
מחזיר הלקח שהיה לא פסק לו דמים ואמ׳
לו מכור בדך וכן וכל סרסור שאבד החפץ
מידו או צנב או נשבר חייב לשלם מפני
שהוא נושא שכר · הלקח כלום מפית
האומן לשבן לפי תחמיו ואמ׳ לו אם מקבלן
ממני אני נותן את דמיהם ואם לאו אתן
לך שכר מעט ונאנסו בהלכה הרי זה חייב
לשלם ואם נאנסו בחזרה פטור · נטלן על
מנת למכון לאחיהם ואמ׳ לו אם ימכרו
במקום פלני או עד זמן פלני אתן לך דמים
כך וכך ואם לא ימכרו אחזירם לך ונאנסו
בין בהלכה בין בחזרה חייב לשלם · כל שליח
שטען שאחרי אונס פלני והפסיד כך וכך
הרי זה נשבע שבועת השומרין על טענתו
ויפטר ואם היה האונס במקום שאפשר
להבא עליו עדים או דבר שהוא ידוע וגלוי
לכל שהיה ימצא עדים הרי זה נדיך להבא
ראיה על טענתו ואם לא הבא עדים אינו
נאמן ומשלם · מעשה באחד שאמ׳
לשלחו קנה לי ארבע מאות גרבי יין
ממעות שהיו לי בידו וקנה לו ונמצא אומן
אמרו אכמים מנין גדול כזה שהחמין

פרק שלישי

314

ולא מיבעיא הקדיש ואח"כ נתחייב
אדם בדמים שהקדישן קודם לכן
שהרי לא היו שלו בשעת הקדשה
אלא אפילו נתחייב אדם בדמים
ואח"כ הקדישן הרי הן הקדש
שהרי בשעת הקדשה היו שלו
ואין לומר שכשנתחייב נתחייב
בדמים שאינן שלו שהרי כבר
נפקעו מרשותו ע"י הקדש
ואין לומר שכשנתחייב נתחייב
בדמים שלו שהרי כבר נתחייב
בדמים שאינן שלו ואין לומר
שכשנתחייב נתחייב בדמים
שלו ושאינן שלו שהרי כבר
נתחייב בדמים שאינן שלו
ואין לומר שכשנתחייב נתחייב
בדמים שלו ושאינן שלו
ושלו ושאינן שלו שהרי כבר
נתחייב בדמים שאינן שלו
ואין לומר שכשנתחייב נתחייב
בדמים שלו ושאינן שלו
ושלו ושאינן שלו ושלו
ושאינן שלו שהרי כבר
נתחייב בדמים שאינן שלו
ואין לומר שכשנתחייב נתחייב
בדמים שלו ושאינן שלו
ושלו ושאינן שלו ושלו
ושאינן שלו ושלו ושאינן
שלו שהרי כבר נתחייב
בדמים שאינן שלו ואין
לומר שכשנתחייב נתחייב
בדמים שלו ושאינן שלו
ושלו ושאינן שלו ושלו
ושאינן שלו ושלו ושאינן
שלו ושלו ושאינן שלו
שהרי כבר נתחייב בדמים
שאינן שלו ואין לומר
שכשנתחייב נתחייב בדמים
שלו ושאינן שלו ושלו
ושאינן שלו ושלו ושאינן
שלו ושלו ושאינן שלו
ושלו ושאינן שלו שהרי
כבר נתחייב בדמים שאינן
שלו ואין לומר שכשנתחייב
נתחייב בדמים שלו ושאינן
שלו וש

פרק רביעי

סדרן
קדושתן
והפקעתן

סיפ יקנה כלומר ישתמש ויעשה בו כל מה שירצה ואפילו יבזה ויעשה בו מה שירצה ויבטל זה מעשה ויעשה לו אחר ויבטל הספק שמא יחזור ויעשה עשר ויעשה עשרה ויבטל זה ויעשה אחד ויבטל הכל לפיכך אמרו אין מקנין ואין עושין לו קנין ואין מקנין לו קנין ואין עושין לו קנין אלא אם כן עשה בו מעשה ואין מעשה בפחות משוה פרוטה ואין מעשה בפחות מג׳ טפחים ואין מעשה בפחות מג׳ על ג׳ טפחים ואין מעשה בפחות מג׳ על

אבל אחרים אינו יכול לומ' לאבדו לא נאלק
עד שיעבה כל אוב שיש לנו אלא אולקין וכ
ופשיטרעו האוכות יטול כל אחד אלקו
היה עליהם אוב לאחר אם אינן אחר אין
זה לה אולקין ולפשיטרעו אין האוב לעדע
יתן כל אחד אלקו ואם הם אחר אין כל אחד
מהם מעבב לאלק עד שיטרעו אין השטר
ויטרעו האוב ולמה מעבב שהרי אבדו
אומ' לו הואיל וכל אחד ממנו אינו לשלם
כל השטר נשא ונתן בדמים אלו עד שיטרעו
הזמן אמ' לו אבדו נאלק ויטול אתה דמים
כנגד כל השטר ועשה בהם סחורה לעצמך
ותשלם כל השטר כמנו יש לו לעבב עדין
ולומ' לו שמא נפסיד והשנים מרויחין יותר
מן האחר. הנותן לאבדו ממון לילך בו
למדינה פלונית לסחורה או לקנות בו פירות
לסחורה או לשבבו באנות אינו יכול לאזור
בו ולהאזיר הממון מיד השותף עד שילך
למקום שהתנו ויחזור או עד שיקנו אותן
הפירות וימכור או עד שישב באנות
שזה כמי שקבע זמן הוא

פרק חמשי

המשתתף
עם אבדו
בסתם לא

ישנה ממנה המרינה באותה הסחורה
ולא ילך למקום אחר ולא ישתתף בה עם
אחרים ולא יפקיד ביד אחרים ולא יתעסק
בסחורה אחרת ולא ימכור בהקפה אלא
רבי שרדכו להמכר תמיד בהקפה אלא אם
כן התנו בתחלה או עד שעשה מרעתאבדו
עבד ועשה שלא מרעתאבדו ואחר כך

הודיעו ואמ' לו עשיתיכך וכך והסכים
למעשיו הרי זה פטור ואין כל הדברים האלו
ברי כן קנין אלא בדברים בלבד. אחד מן
השותפין שעבד ומכר בהקפה או פשפים
או הלך למקום אחר או שנשא ונתן בסחורה
אחרת וכל כיונא באלו הדברים כל פחת
שיבא מאחת שעבד אייב לשלם לבדו אם
יהיה שם שכר מאחת שעבד השכר לא
לאמצע כפי שהתנו בינהם בשכר.
לפיכך הנותן מעות לאבדו בתורת שותפות
לקנות בהם אטים לסחורה והלך וקנה שעוהים
או שנתן לו מעות לקנות שעוהים והלך
וקנה אטים אם פחתו פחתו לזה ואם
הותרו הותרו לאמצע. וכן אם הלך
ונשתתף עם אחר בממון השותפות אם
הפסיד הפסיד לעצמו ואם נשתכר השכר
לאמצע אבל אם נשתתף עם אחר בממון
עצמו אם פחת פחת לעצמו ואם הרויח
הרויח לעצמו ואם התנו בינהם הכל לפי
התנאי. הנותן מעות לאבדו לקח בהם
פירות למאניה שכר רשאי לקח לעצמו
מאותו המין וסשהוא מוכר לא ימכור
שניהם כאחד אלא מוכר אלו בפני עצמן
ואלו בפני עצמן ולא יקח לעצמו אטים
ולאבדו שעורים אלא או בכולן אטים או
בכולן שעורים כדי שיהיו מעות שניהם
שוין בהכלה. אחד מן השותפין שאמר
נולך הסחורה למקום פלני שהיא בזוקר
ונמכור שם אע"פ שקבל עליו כל אונס
או כל פחת שיבא הדי אבדו מעבב עליו
שהדי אומ' לו אין רצוני שאתן מעות שבדי
ואהיה רודף אחריך לדין להוציא מידך וכן

פרק ששי

למר לפי מדה זו שאם התנו שיטול המתעסק
רבע השכר ואם פחתו לא יטול המתעסק
כלום שהי רבע ההפסד שהוא חייב
לשלם מפני המלוה יש לו כגבו שליש מה
שיטול בעל המעות שהוא רבע ונמצא
זה כגבו זה. וכן אם התנו על הפחת
ולא הזכירו הריוח ואם פחתו פוחת
המתעסק כפי מה שהתנו ואם הוסיפו
יטול המתעסק כמו אותו החלק שהיה
מפסיד ותוספת שליש מה שנטל בעל
המעות. כגבו התנו שאם יהיה שם הפסד
יפחות המתעסק רבע ואם הפחיתו משלם
רבע הפחת ואם הותירו יטול מחצה.
ואע"פ שדברים אלו שהורו רבי יעקב הם
אם תלך על דרך זו ונמצא המתעסק אפשר
שיפחות ויטול שכר כגון שהתנה עמו
שיטול אחד משבעה בשכר ופחתו ונמצא
יטול המתעסק אחד משבעה יתר על זה
ההפסד. כגבו כגון שפחתו שבעה דינרין
הי המתעסק אומ' לו אני חייב לך דינר אחד
כפי התנא. ואתה חייב לשלם לי שנים
שהם חלק הפקדון ונמצא בעל המעות
חייב לתן לו דינר בשכר שהפסיד שבעה
ואלו הפסיד ארבעה עשר היה חייב בעל
המעות לתן לו שני דינרין וזה תמה גדול
ודבר זה שאין הדעת סובלת ואין זה אצלי
אלא כמו דבר הקולם. אבל הדרך והדין
האמת שיראה לי שכל שירוח המתעסק
אם היה שם הפסד יפסיד שני שלישי
החלק שיהיה מרויח וכן אם התנו על
ההפסד והרויחו יטול כמו אותו החלק
שהיה מפסיד ותוספת שליש חלק אבדו.

ונמצא אתה אומ' לפי מדה זו שאם התנו שיטול
המתעסק רבע השכר והפסיד היה זה משלם
שתות ואם התנו שיפסיד רבע והרויח
יטול מחצה ועל דרך זה לא תמצא תמה
ויצא הדין בקו הדין.

פרק שביעי

הנותן
מעות
לאבדו

סתם להתעסק בהם או שהתנו בפירוש
שיהיה השכר וההפסד בטהם בשוה ואבד
כל הממון יש מי שהורה שישלם המתעסק
שליש כמו שבארנו אם אבד הממון ויראה
לי שהוא משלם מחצה שהוא בתורת מלוה
וזה שאמרו אפשר משלם שליש בהפסד
בשלא הגיע ההפסד לשיטול בעל המעות
פחות מחצי ממונו. כגבו ראוק שנתן
לשמעון מאה ואמשים ופשא ונתן ופחת
תשעים הי שמעון משלם שלשים ונמצא
ראוק יטול ששים אבל פחת שמעון מאה
ואמשה אין אומ' יפסיד שמעון ושלשים
שאם אתה אומ' כן נמצא ראוק יטול אמשים
ולשלם לא יטול ראוק פחות משלשים.
לפיכך שטר עסק המצא על היתומים שהיה
אבהם מתעסק בו פשבע בעל השטר ונמצא
מחצה שהוא בתורת מלוה אע"פ שלשלם
שוועין לורש הנה למדת שאינו יטול לשלם
פחות ממחצה. ולמה אני אומ' שאין פוחתן
לו כאן כגבו שכרו שנתעסק בפקדון שהי
אבד כל האמר של פקדון ולא נשאר כאן
פקדון כלל כדי שנאמר אם לא יטול שכרו
יראה כדבית שהי אני המלוה בלבד יטול

ואת השני למחר׃

מבי שלף עקן ע מיחזן זה חלף להשתמש
בהן שלף עקן ושיה זה חלף בהחלין
קנוזל לף עשיה כלום חלף הוסס חן ההפסד
פ׳ סיהם עלחוקן ההפסס עהחדין היה
חיוה ההעקין לעקן ויהיה לחיי׳ס חן הפסיל
חיוה עלחלף שלף עשיה חן ויהיה עשיה
וכהין כלל המיחן ירין כדיה עשיה שלו ויהיה
חס חן ויהיה עלחלף שלף עשיה חן ויהיה עשיה
חוכין חוקף ויהיה עלחלף שלף עשיה חוקף
יהיה ועכין חוקף ויהיה עלחלף שלף עשיה חוקף
כ״ב עלחלף וכלל ירין סיהם
כדיה עלחשתמש שיהה שהחזקה עשיה
ועכה יהיה ויהיה יכ עכ עיה עלחלף
שלו חן ויהיה עלחלף שלף עשיה חוקף חוקף
ויהיה עלחלף שלף עשיה חוקף ולא
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף כן ירין
כדיה יהיה ירין שלף חיוה עלחלף שלו
ויהיה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף חוקף
עקן ויהיה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף

וקן ירין החזן עיעול חיעשק ירין עכ הכשר
וחכי חיעקן עלעשה חיעשק ירין עכ הכשר
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
עכ חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף
חיוה עלחלף שלף עשיה חוקף ויהיה עלחלף

פרק שמיני

הזהן בעגל

תרצלן להושיב התרצלן עליהם עד שיצאו
האפרוחים ויגדלו אותן בעל התרצלן ויהיה
הריוח בנהם ניך להעלות שכרו כפועל
בעל וכן הסם עגלים וסייחים על הרועה
להיות מתעסק בהם עד שיגדלו והשכר
לא מצע חייב להעלות שכרו כפועל בעל
בכליום ומגדלן אותן עד שיהיו העגלים
בני שלש והחמור עד שתהיה עוגנת ואינו
יכול למסור שלא בדעת חברו בתוך זמן
זה. וכן הסם בהמה על המפטם להיות
מפטם אותה והשכר לא מצע ניך ליתן לו
שכר עמלו כפועל בעל ואם אמ׳ לו הי הראש
והאלה שלך בעמלך יתר על מחצית השכר
מותר. היו למפטם בהמות אחרות שמפטם
אותם עם זו השומא אצלו וכן אם היו לו עגלים
וסייחים אחרים או בנים אחרות שלו והואיל
והוא מתעסק בשלו ובשל חברו אפי׳ לא העלה
לו שלא דבר מועט בכלימי השותפות הזאת
היו וחולק בשכר בשוה ואם היה אחיו הואיל
והוא מטפל בשלו ובשל בעל השדה אינו ניך
להעלות לו כלום. הסם עגלים וסייחים או
הושיב התרצלן או שם בהמה על הפטם למחצית
שכר ולא העלה לו שכר הי׳ ריש כיון העסק
של מעות רואין בכמה שמין הבהמות או הבנים
וכמה הרויחו ויטל המתעסק שני שלישי השכר
ואם הפסידו משלם שלש ההפסד. שמין פרה
וחמור וכל דבר שדרכו לעשות ולא כול ויהיה
השכר לא מצע בשוה אע״פ שזה מתעסק הי׳ יש לו
הוא אחר לעצמו בעבודת הבהמות שהרי

שוכר אותה או עובד בה ונהנה בשכרה
ובעבודתה ואין שמין עגל עם אמו ולא
סייח עם אמו שהעגל והסייח אינו עושה
כלום ויש בו עסק. הסם בהמה לחברו
עד מתי חייב להטפל בה בתוכות יי״ח
חדש ובגדרות הן הכאן והבקר כ״ד חדש
ואם בא לחלק בתוך זמן זה חברו מעכב
עליו מפני שנשתתפו סתם לפי שאינו דומה
טפולה של שנה ראשונה שהיא מרובה
והריוח מועט שאינה משתמרת כתחלה
אלא בקושי לטפולה של שנה האחרת שהוא
מועט והריוח מרובה שהי׳ הוא משתמרת
הרבה ומוספת בכליום לפי׳ מעכב עליו
עד סוף שנה שניה. ילדה הבהמה השומא
אצלו הי׳ הולד מכלל הריוח לא מצע מקום
שנהגו לגדל הולדות יגדלו ואחר כך ימכרו
מקום שנהגו שלא לגדל אייב המתעסק
להטפל בולדות בדקה שלשים ובנסה חמשי
יום וחולקים. רצה להטפל בהם יתר על
זמן זה שם אותן בפני שלשה בוס שלשים
ובוס חמשים וכל שירויחו אחר כן יטול
המתעסק שלשה חלקים וחברו רבע ההוא
שהי׳ יש לו חצי הולד ומפני שנתעסק בחצי
של חברו יטול חצי אותו החצי הי׳ ג׳ רבעים
ואם לא התנה כן בפני שלשה הרי מחל
והולדות בינהן בשוה כמות שהן. מקום
שנהגו להעלות שכר כדכף למעית העסק
מעלין ויהיה כל השכר שיטול המתעסק
בשכר שיושן על כתפו בכלל שכר המעות
וכן אם דרכן להעלות שכר הבהמה מעלין
מקום שנהגו להעלות ולדות בשכר עמלו
מעלין וכל המתעסק או השתתף סתם לא

פרק תשיעי

הטומאה
כלים

והיה כי
יזוב זוב מבשרו מזובו טמא הוא
זובו בבשרו רירו בבשרו או
עצר בשרו מזובו זה הוא טומאתו
כל המשכב אשר תשכב עליו
הזב וכל הכלי אשר ישב עליו
הזב יטמא וכל הנוגע במשכבו
יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא
עד הערב והיושב על הכלי אשר
ישב עליו הזב יכבס בגדיו ורחץ
במים וטמא עד הערב והנוגע
בבשר הזב או ברוקו יכבס
בגדיו ורחץ במים וטמא עד
הערב ואם יתל הזב בטהור
ורחץ במים וטמא עד הערב
והמרכב אשר ירכב עליו הזב
יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא
עד הערב וכל אשר יגע תחתיו
יטמא וכל הנושא אותם יכבס
בגדיו ורחץ במים וטמא עד
הערב וכל אשר יגע בו הזב
ולא ידיו שטף במים יכבס
בגדיו ורחץ במים וטמא עד
הערב והכלי חרש אשר יגע בו
הזב ישבר וכל כלי עץ יקלה
במים וטהר והזב כי יטהר
מזובו וספר לו שבעת ימים
לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ
בשרו במים חיים וטהר וביום
השמיני יקח לו שתי תרים או
שני בני יונה והביא אותם
לפני יי אל פתח אהל מועד
ונתנם אל הכהן ועשה הכהן
את האחד חטאת ואת השני
עולה וכפר עליו הכהן לפני יי
מזוב טומאתו וכי תצא ממנו
שכבת זרע ורחץ במים את כל
בשרו וטמא עד הערב וכל בגד
וכל עור אשר יהיה עליו שכבת
זרע וכובס במים וטמא עד
הערב ואשה אשר ישכב איש
אתה שכבת זרע ורחצו במים
וטמאו עד הערב והאשה כי
תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה
שבעת ימים תהיה בנדתה וכל
הנוגע בה יטמא עד הערב וכל
אשר תשכב עליו בנדתה וכל
אשר תשב עליו יטמא וכל
הנוגע במשכבה יכבס בגדיו
ורחץ במים וטמא עד הערב
והנוגע בכל הכלי אשר תשב
עליו יכבס בגדיו ורחץ במים
וטמא עד הערב ואם על
המשכב הוא על הכלי הוא
בנגעו בו יטמא עד הערב ואיש
כי ישכב אתה שכבתו עליו
והיתה נדתה וטמא שבעת ימים
וכל המשכב אשר ישכב עליו
יטמא והאשה כי יזוב זוב דמה
ימים רבים בלא עת נדתה או כי
תזוב על נדת טומאתה כל ימי
זוב טומאתה כימי נדתה תהיה
טמאה הוא כל המשכב אשר
תשכב כל ימי זובה כמשכב
נדתה יהיה לה וכל הכלי אשר
תשב עליו טמא יהיה כטמאת
נדתה והנוגע בהם יטמא וכבס
בגדיו ורחץ במים וטמא עד
הערב והיתה אם טהרה מזובה
וספרה לה שבעת ימים ואחר
תטהר והיה ביום השמיני יקח
לה שתי תרים או שני בני יונה
והביא אתם אל הכהן אל פתח
אהל מועד ועשה הכהן את
האחד חטאת ואת השני עולה
וכפר עליה הכהן לפני יי מזוב
טומאתה והזרתם את בני
ישראל מטומאתם ולא ימתו
בטמאתם בטמאם את משכני
אשר בתוכם זאת תורת הזב
ואשר תצא ממנו שכבת זרע
לטמאה בה ותורת הדה בנדתה
והזב את זובו לזכר ולנקבה
ולאיש אשר ישכב עם טמאה
וקם איש כי ישכב שכבת זרע
בגנו וטבל את כל בשרו במים
וטמא עד הערב כל בגד וכל עור
אשר יהיה עליו שכבת זרע
וכבס במים וטמא עד הערב
ואשה אשר ישכב איש אתה
שכבת זרע ורחצו במים וטמאו
עד הערב

פרק עשירי

ולא יעשה מלאכה בשבת ולא יוציא משא ברשות הרבים ולא יטלטל בבית ולא יכתוב ולא יקרא בספר ולא יעשה שום מלאכה אלא יאכל וישתה ויתענג ויישן ויקרא בתורה ויתפלל ויקיים מצות שבת ומצות יום טוב שהרי יום טוב אחד מהם ואין מבדילין עליו אלא על היין בלבד ואם אין לו יין יבדיל על השכר ואם אין לו שכר יבדיל על הלחם ואם אין לו לחם יבדיל על הפירות ואם אין לו פירות יבדיל על הכל ואם אין לו כלום אומר המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת אתה עשית בין קדושת יום טוב לקדושת שבת הבדלת אתה עשית ואת יום השביעי משבת קדשת ואת ששת ימי המעשה מקדשת קדשת לבבות עמך ישראל ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש

ואם חל יום טוב להיות בשבת מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש ואם חל יום טוב להיות במוצאי שבת מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול ואם חל יום טוב להיות במוצאי שבת בחול מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול

ואם חל יום טוב להיות בשבת מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש ואם חל יום טוב להיות במוצאי שבת מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול ואם חל יום טוב להיות במוצאי שבת בחול מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול

ואם חל יום טוב להיות בשבת מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש ואם חל יום טוב להיות במוצאי שבת מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול ואם חל יום טוב להיות במוצאי שבת בחול מבדילין תחלה על היין ואחר כך על הקדושה ואומר ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול

הלכות עבדים

פרק ראשון

פרק שני

פרק שלישי

פרק רביעי

העבדיאו העבדיה וגו' ויוצאה בתחלת
שבע ואם פגע בה יובל בתוך שש יוצאה
חנם כעבד ואם מת האדון אע"פ שהניח
בן יוצאה חנם כעבד שנ' ואף לאמתך
תעשה כן. וכן מגדעת ויוצאה ויוצאה
ואם כתב לה שטר שחרור ומחל על השאר
יוצאה חנם כעבד יתרה אמה העבדיה
שהיא יוצאה בסימנין. כעד כגון שהפאה
סימנין ועשית נערה יצאת לחירות בלא
כסף אפי' הפאה סימנין מאחר יום שלקחה
הרי זה יוצאה לחירות שנ' ויצאה חנם רבה
לה הכתוב יצאה אחרת בחנם יתרה על
העבד ומפי השמועה למדו שהיא הבאת
סימנין נערות ותחזור לשוות אפה עד
שתבגר ותצא מרשות האב. היתה הבת
אילונית שאין לה ימי נערות אלא יוצאה
מקטנותה לבגר כיון שבגרה תצא לחירות
אין אמה העבדיה יוצאה בדאשי אינדיס
שנ' לא תצא כצאת העבדיס וכן עבד עבדי
אם הפיל לו שנו או סמא לו עינו משלם לו
כדין האוכל בחבלו כמו שבארנו בהלכות חובל
ומצאת למד שאמה העבדיה נקנית בשני
דבדיס בכסף ובשטר וקונה עצמה בשטה דבדיס
בשנים בגוב ובגרעון כסף ובשטר שחרור
ובמיתת האדון ובסימנין. יעד אותה האדון
לעצמו או לבנו הרי היא כשאר האדוסות
ואינה יוצאה בשאר מכל אלא אלא במיתת הבעל
או בגנו ומסתי יעד קודמת למסתי פדיה. כעד
מצות יעד אומ' לה בפני שנים הרי את מקודשת
הרי את מאורסת לו הרי את לו לשה אפי' בסוף
שש סמוך לשקיעת החמה ואינו כדי ליכן לה
כלום שמעות הרי שוטות לקדושין נתנו ויוהגבה
מנהג אישות לא מנהג שפחות ואינו מיעד שתים
כאחת שנ' יעדה

ומצאת מיעדה לבנו אם היה בנו גדול ונתן
רשות לאבו לעדה לו הרי האב אומ' לה בפני
שנים הרי את מקודשת לבני. אין האדון
מיעד אמה העבדיה אלא לו ולא לבנו אלא
מדעתה אע"פ שכבר קבל אפה מעותיה
שהוא אומ' יעדה מדעתה ואם מת האדון
אין בנו יכול לעדה לו שהרי יצאה לחירות
במיתת האדון. הייעד כאירוסין ואינו
כשאורין לפיכך אינו מטמא לה ולא יורשה
ולא מפר נדרי העד שהבעל לאופה
ואם שלש אלה לא יעשה לה לא יעדה לו
ולא יעדה לבנו ולא נפדית בגרעון כסף
ויצאה חנם בהפאת סימנין כמו שבארנו
יתר על אותן הדבדיס שקונה בהן עצמה
כעבד עבדי. אין האדון יכול למכור אמה
העבדיה ולא לתנה לאיש אחר בין קרוב בין
רחוק ואם מכר או נתן לא עשה כלום שנ'
לעם נכרי לא ימשול למכרה בגדו בה וכן
עבד עבדי אינו יכול למכרו לאחר ולא לתנו
ויראה לו שלא הוצרך הכתוב לא סור דבר זה
באמה אלא מפני שיש לו לעדה לבנו לכך
נאמר לעם נכרי לא ימשול למכרה. אין
אמה העבדיה נמכרת אלא למי שיש לה
עליו או על בנו קדושין כדי שתהיה ראויה
לעיר כעד מוכר אדם בתו לאבו אע"פ שאין
האדון יכול לעדה לו ראוי היא לבנו שהרי
האמה בת אחיו אבל אינו יכול למכור את
בתו לבנו מפני שאינה ראויה לאדון שהרי
היא אחותו ולא לבנו מפני שהיא אחות אבו
יש לאדם למכור את בתו לפסולים כגון
אלמנה לבהן גדול גרושה וחלוצה לבהן הדיוט
אע"פ שהן בלאו קדושין תופסין בהן. הא
המקדש בתו כשהיא קטנה ונתנאלמנה או

נתגרשה איש יכול למכרה שאין אדם יכול
למכור את בתו לשפחות אחר אישות אבל
מוכרה לשפחות אחר שפחות. כשר מכרה
לשפחות תחלה וייעד אותה האדון ומת
אדון או גרשה ואזרה לרשות האב משהיא
קטנה הרי האב מוכרה פעם שנה אפלו
לכהן גדול. וכן אם נפלה לפני יבם מן
היעוד ואלן לה אע"פ שהיא קטנה פסולה
מפני שהיא קטנה הרי נפסלה מן הכהונה
ויש לו למכרה לכהן הואיל וקדושין תופסין
בה כמו שיתבאר. המוכר את בתו ויצאה
בשנים או ביובל או בגרעון כסף ועדין היא
קטנה יש לו לאזור ולמכרה פעם שנה כמו
שאמרנו. המוכר את בתו ואחר כך הלך
וקדשה לאחר אם רצה האדון ליעד מיעד
ואם לא יעד האדון לא לו ולא לבנו משתנא
מרשות אדון יגמרו קדושיה ותעשה אשת
איש. המוכר את בתו ופסק עם האדון
על מנת שלא ייעד אותה אם רצה האדון ליעד
מיעד שהתנה על הסתוב בתורה שתנאו בטל.

פרק חמשי

עבד
כנעני
נקנה

באמשה דבדים וקונה את עצמו בשלשה
נקנה בכסף או בשטר או באזקה או באלפן
או במשיכה וקונה את עצמו בכסף או
בשטר או בראשי אבדים ועבד קטן הרי
הוא כבהמה ונקנה במשיכה כמשיכת
הבהמה ותבר באדנו בתחלת ספר זה כל
הדרכים שהעבדים נקנין בהן. כשר קונה
את עצמו בכסף כגון שנתן אחר לרבו מעות
ואמ"ל על מנת שיצא עבדך לאירות כיון

שקבל הרב הכסף או שוה כסף יצא העבד
לאירות ואינו צריך רעת העבד שזכות
היא לו וזכון לאדם שלא בפניו. וכן אם
נתן אחר לעבד מעות ואמ"ל על מנת
שתצא בהן לאירות אם רצה האדון לקבל
המעות יצא העבד לאירות ואם לא רצה
לא קנה העבד המעות שלא נתן לו שלא על
מנת שיצא בהן לאירות ואחר הכסף או שוה
כסף בין לקנותו בין להקנות עצמו לו.
כשר בשטר כתב לו על הנייר או על
החרש הרי את בן חורין או הרי את לעצמך
או אין לי עסק בך וכל כיוצא בענין זה
שזהו גופו של גט שחרור ומוסר לו את
השטר בפני שני עדים או שהיו עדים
חתומים בו ומסרו לו בינו לבינו הרי זה יצא
לאירות שהרי גיטו וידו באין כאחד.
אמ"ל שלא בכתב הרי את בן חורין הרי את
לעצמך אע"פ שהעיד עליו עדים בבר ואע"פ
שקנה מידו עדין לא נשתחרר שהרי שאין
העבד יוצא לאירות אלא בכסף או בשטר
או בראשי אבדים והכותב לשפחתו הרי
את מותרת לכל אדם לא אמ"ל ולא כלום.
כשר בראשי אבדים המכה את עבדו
בכונה ואסרו אחר מעשרים ואחר בעה
אבדים שאינו חוזרין יצא לאירות ועדיך גט
שחרור אם כן למה לא נאמר בתורה שלא
שן ועין לדין מהן מה שן ועין מומין שבגלוי
ואינו חוזרין אף כל מום שבגלוי שאינו חוזר
יצא העבד לאירות. אבל המסרס עבדו
או החותך לשונו אינו יוצא לאירות שאינו
מומין שבגלוי וכן המפיל שן הקטן אינו
יוצא לאירות שהרי סופו לחזור. אין
יוצא בראשי אבדים אלא עבדים שמלו

פרק ששי

321

הגיון זה עבדי ואיה לא יהיו לאחר איזה
הסותר סוגר עשיתי פלוני עבדי קנין חורין
או עשוה פלוני עבדי קנין חורין או הרי הן קנין
הן וכן שחרורי הרי הן חורין וחזר וטען עשיתי
חורין לא יהא לאחרי אלא עשיתי פלוני
עבדי קנין חורין והוא אומר לא עשית אומן
אומר וסהדי אמרי לאחר איתי סהדי ואחר כך
אמר לא עשיתי הרי זה עבדי ואם הודה
לו הודאת בעל דין מיהא עשה וזה נעשה
עבד לאחרון כמשפט ואי אמרת הכא
מיהא לא עשה א

פרק שביעי

נז
ויחזור
עליך

שיהיה עבדו הכותי בידו לעולם ואחיו
ולא ישלוט בהן כדי שלא ישתעבד
שעשוי לבא ממנו ואם יש לו בנים
או בן בנים מישראל והם כשרים
ולא עבדו כותי אלא הוא בלבד
ויהיה לו רשות למכרו לנכרי
ולא לישראל שהרי הוא ובניו
ובן בנו עבדי ישראל ואין
לנכרי קנין בהם ואם מכרו
לנכרי יצא בן חורין ואין
לנכרי עליו כלום ואם
הניחו לישראל ישתעבד
בו ואם מכרו לנכרי
יצא בן חורין ואין
לנכרי עליו כלום
ואם מת הכותי
ובניו ובן בנו
ובנו של בן בנו
ואחיו ובן אחיו
ובן בנו ובנו
של בן בנו
ואחיו ובן
אחיו
ובן בנו
ובנו של
בן בנו
ואחיו
ובן
אחיו
ובן
בנו
ובנו
של
בן

עם בן חורין׳

פרק שמיני

המוכר עבדו לעכו"ם

יכול בן חורין הוא ת"ל לא יהיה נמכר כמכירת עבד אין לי אלא שלא יעבדוהו בפרך שלא יהא רבו רשאי לומר לו עבוד עבודה הרבה שאין צריכין לה ומנין שלא יהא רבו רשאי לומר לו עבוד עבודה שאין דרכו בה ת"ל לא תרדה בו בפרך ומנין שלא יהא רבו רשאי לומר לו עבוד עבודה שאין דרכו לעבוד לעבדים ת"ל לא יהיה נמכר ומנין שלא יהא רבו רשאי לומר לו עבוד עבודה שאין דרכו לעבוד לעצמו ת"ל לא יהיה נמכר ומנין שלא יהא רבו רשאי לומר לו עבוד עבודה שאין דרכו לעבוד לבני חורין

פרק תשיעי

כעני לבל דבר וכן מוכר בנו ובנותו שנאמר
מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם אשר
הולידו בארצכם וכל אחד מאלו הרי הוא עבד
כעני לבל דבר אחד מן האומות
שבא על שפחה כעניה שלנו הרי הבן עבד
כעני שנאמר אשר הולידו בארצכם אבל עבד
שלנו שבא על אחת מן האומות אין הבן עבד
לפי שנאמר אשר הולידו בארצכם ועבד אין
לו חיים מלך גוי שעשה מלחמה
והביא שבה ומכרם וכן אם הרשה לבל מי
שירצה שילך ויגנוב מאומה שהיא עושה עמו
מלחמה יביא וימכור לעצמו וכן אם היו דינו
שכל מי שלא יתן המס ימכר או מי שעשה
כך וכך או לא יעשה ימכר הרי דינו דין עבד
הנלקח בדינו אלו הרי הוא עבד כעני לבל
דבר גוי שקנה גוי לעבדות לא קנה
גופו ואין לו בן אלא מעשה ידיו אע"פ כן אם
מכרו לישראל הרי גופו קנוי לישראל
האשה קונה שפחות ואינה קונה עבדים
אפלו קטנים מפני האשה ואם קנה אותן
הרי זו קנה גופן כאיש ויראה לי שאינה אסורה
לקנות אלא עבד בן תשע שנים ומתשע
ולמעלה וכן אסור לאדם לשחרר עבד
כעני וכל המשחררו עובר בלא תעשה שנא
לעולם בהם תעבודו ואם שחררו משוחרר
כמו שבארנו וכופין אותו לבתוב גט שחרור
בכל אותן הדרכים שבארנו ומותר
לשחררו לדבר מצוה אפלו למצוה של דבריהם
כגון שלא היו שם עשרה בבית הכנסת הרי
זה משחרר עבדו ומשלים בהמנין וכן כל
כוצא בזה וכן שפחה שהיו נוהגין בה
הגם מנהג הפקר והיה היא מכשול לחטאים
כופין את רבה ומשחררה כדי שתנשא ויסור

המכשול וכן כל כוצא בזה יסול הרב
לומר לעבדו כעני עשה עמי ואינו זכן אלא
ילך וישאל על הפתחים או יתפרנס מן
הצדקה שישראל מצוים להחיות עבדים
שבניהם בד"א בעבדו שאין בית דין
מקקין לגדולים לשמור ממונם ואם לא יאכל
לעבדו וישקם כדאוי הם יבדאו או ימותו
ואדם חס על ממון עצמו יתר מכל אדם
אבל עבדים שהכניסה לו אשתו בתורת
נכסי מלוג חייב במזונותיהן בבית דין שעל
מנת כן הכניסה אותם שאם לא יזון אותם
ימותו או יבדאו והרי אינו חייב באחריותן
מותר לעבוד בעבד כעני בערך ואע"פ שהיו
כך מדת חסידות ודרכי החכמה שיהא אדם
רחמן ורודף צדק ולא יכביד עולו על עבדו
ולא יצר לו ויאכילהו וישקהו מכל מאכל
ומכל משקה חכמים הראשונים היו נותנים
לעבד מכל תבשיל ותבשיל שהיו אוכלים
ומקדימין מזון הבהמות והעבדים על
סעודת עצמן הרי הוא אומר כעני עבדים
אליד ארדנהם כעני שפחה אליד בדרתה
וכן לא יבזהו לא ביד ולא בדברים
לעבדות מסרם הכתוב לא לבושה ולא
ירבה עליו עבדה וכעס אלא ידבר עמו
בנחת וישמע טענותיו וכן מפורש בדרכי
איוב הטובים שהשתבח בהם אם אמאס
משפט עבדי ואמתי בריבם עמדי הלא
בבטן עושני עשהו ויכונו ברחם אחד
ואין האכזריות והעזות מצויה אלא בגוים
ערלים אבל זרעו של אברהם אבינו והם
ישראל שהשביע להם הקב"ה טובת התורה
וסוס חוקים ומשפטים צדיקים רחמנים
הם על הכל וכן במדותיו של הקב"ה שצונו

להדמות בהם הוא אומר
ורחמיו על כל מעשיו
וכל המרחם מרחמין
עליו שנ׳ ונתן
לך
רחמים ורחמך והרבך

בריך רחמנא רסייע בהדן

נגמר ספר שנים עשר

ומנין פרקים שלספר זה שבעים וחמשה

הלכות מכירה	שלשים פרקים	
הלכות זכיה ומתנה	שנים עשר פרקים	
הלכות שכנים	ארבעה עשר פרקים	
הלכות שלוחין ושותפין	עשרה	פרקים
הלכות עבדים	תשעה	פרקים

אורך ביושר

לרב בלמדי משפטי בדקך

ספר שלשה עשר

והוא ספר משפטים

הלכות חמש ווהו סדרן · הלכות שפרות
הלכות שאלה ופקדון · הלכות מלוה ולה ·
הלכות טוען ופוען · הלכות נחלות
הלכות שכירות יש בכללן שבע
מצות שלש מצות
עשה וארבע מצות לא תעשה ווהו פרטן
א׳ דין שכר ושומר חנם · ב׳ לתן שכר שכר
בומו · ג׳ שלא יאחר שכר שכר אחר זמנו ·
ד׳ שיאכל השכר מן המחובר שעושה כן ·
ה׳ שלא יאכל השכר מן המחובר שלא בשעת
גמר מלאכה · ו׳ שלא יולך בדו יתר על מה
שיאכל · ז׳ שלא יחסום שור בדישו וכן שאר
כל הבהמה ·
הלכות שאלה ופקדון יש בכללן

אני דעשיר מיכול בני
דעיר ומשיר יעקב
מנהם האים
סט

יא אי
עי ש

פרק ראשון

עם הדבר שלהן או שכרן הדי השומר פטור
מכלום אפלו פשע כדבר ששומר ואם מאמת
הפשיעה הדי זה פטור שנאם בעלו עמו לא
ישלם אם שכר הוא בא בשכרו. בא״ם בשאל
הבעלים או שכרן בעת שנאל החפץ אע״פ שאין
הבעלים שם עמו בשעת הגנבה והאבדה. או
בעת שנאנס אבל אם נטל החפץ ונעשה עליו
שומר תחלה ואחר כך שכר הבעלים או שאלן
אע״פ שהו הבעלים עומדים שם בעת שנאנס
הדבר השומר הדי זה משלם שנ בעלו אין עמו
שלם ישלם. מפי השמועה למדו היה עמו
בשעת השאלה אע״פ שהיה בעת המיתה או
השבויה חייב והוא הדין לשאר השומרין
שכולם בבעלים פטורין אפלו פשיעה בבעלי
פטור. כל שומר שפשע בתחלת אע״פ
שנאנס בסופו פטור חייב כמו שיתבאר ואין
השואל רשאי להשאיל אפ׳ ספר תורה שכל
קורא בו עושה מצוה לא ישאילנו לאחר וכן
אין השוכר רשאי להשכיר אפלו השכירו ספר
תורה לא ישכירנו לאחר שהיה זה אומ׳ לאין
רצוני שיהא פקדוני בד אחר. עכד השומר
ומסר לשומר שני אם יש שם עדים ששמרה
השומר השני כדרך השומרין ונאנס פטור
השומר הראשון שהיה יש עדים שנאנס ואם אין
שם עדים חייב השומר הראשון לשלם לבעלים
מפני שמסר לשומר אחר ויעשה הוא הין עם
השומר השני אפ׳ היה הראשון שומר אנס
ומסר לשומר שכר חייב שהיה יש לבעל החפץ
לומ׳ לו אתה נאמן אצלי להשבע בשבועה
וזה אינו נאמן. לפיכך אם היה דרך
הבעלים להפקיד תמיד דבר זה אצל
השומר השני הדי השומר הראשון פטור
מלשלם שהיה הוא אומ׳ לבעלים זה הדבר

שהפקדתם אצלי או השאלתם לי אמש היתם
מפקידין אותו אצל זה שהפקדתי אני אצלו
והוא שלא ימעט שמירתו. כבר ימעט
שמירתו כגון שהיה מופקד אצלו בשכר
והפקידו אצל אותו השני בחנם או שהיה
שאול אצלו והפקידו אצל אותו השני בשכר
הואיל ומעט שמירתו פשע הוא ומשלם
אע״פ ששאל או שכר בבעלים שהיה הוכיח
הדבר השומר מידו לד שומר אחר ואם
הבא השומר השני ראיה שיפטרבה שומר
ראשון כדין שמירתו הדי זה פטור. כבר
שומר שכר שנתן הבהמה אצלו לשומר אנס
אם הבא השומר השני עדים שמתה הבהמה
כדרכה הדי השומר הראשון פטור וכן כל
כוונא בזה. שומר שמסר לשומר אחר
והוסיף בשמירתו ההכיה לבעלים. כבר
השוכר פרה מחברו והשאילה לאחר ומתה
כדרכה בד השואל הואיל והשואל חייב בכל
יחזרו דמי פרה לבעלים הראשונים שאין
זה השוכר עושה סחורה בפרתו של משכיר
זה וכן כל כוונא בזה. היה בידו פקדון ושלחו
בד אחר לבעלו הואיל והשומר הראשון
חייב בא אחריותו עד שיגיע לד הבעלים
אם בא לחזור ולהחזיר את הפקדון מיד השומר
השני מחזירו ואם הוחזק השומר הראשון פטן
אינו יכול להחזיר הפקדון מיד השומר השני
אע״פ שעדין הפקדון באחריותו של ראשון.

פרק שני

שלשה הנין
האמורים
בתורה באיבע
שומרין אינן אלא במטלטלין של ישראל
ושל הדיוט שנ כסף או כלים וכל בהמה.

פרק שלישי

פרק רביעי

השור
יגח
חמור

וכן כל כיוצא בזה.

המזיק בשעת הנזק חייב בין שהיה שומר חנם בין שהיה שומר שכר בין שהיה בעל הבית בין שהיה נושא שכר שכל אלו כשהזיקו בשעת הנזק חייבין לשלם מן העובדא ואילך אינן חייבין לשלם אלא מן המותר שנאמר ואם בעל הבית עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא בשכרו.

ואם היה בעל הבית עמו בשעת הנזק ולא היה יכול להציל אע"פ שהיה יכול להציל אחר שהלך לו בעל הבית אינו חייב לשלם שהרי אנוס הוא ואם היה שומר שכר חייב לשלם שהרי שכרו על מנת כן נתן לו שישמור ולא נתן לו שיהא אנוס.

ואם היה שומר חנם חייב לשלם שהרי לא נתן לו כלום שישמור ולא נתן לו שיהא אנוס.

ואם היה שואל פטור שהרי שאלה לעצמו נטלה ואם היה שוכר חייב שהרי שכרו על מנת כן נתן לו שישמור ולא נתן לו שיהא אנוס.

ואם היה נושא שכר חייב שהרי שכרו על מנת כן נתן לו שישמור ולא נתן לו שיהא אנוס.

ואם היה שומר חנם שקיבל עליו לשמור שור חבירו ושמר שור עצמו ושור חבירו ומת שור עצמו ושור חבירו חי שור עצמו ומת שור חבירו חי שור חבירו ומת שור עצמו חי שור חבירו ושור עצמו מתו שור חבירו חי ושור עצמו נגנב שור חבירו נגנב ושור עצמו חי שור חבירו ושור עצמו נגנבו שור חבירו נגנב ושור עצמו מת שור חבירו מת ושור עצמו נגנב שור חבירו מת ושור עצמו חי שור חבירו ושור עצמו מתו שור חבירו מת ושור עצמו נגנב שור חבירו ושור עצמו נגנבו שור חבירו ושור עצמו מת שור חבירו

להשלים מדד והשלשה מקשה לפס הוחלקה
מעוי חוץ ושבר על רוחב השלש וחפ
הוחלה חייב ושחיישיה מקשה יותר יש מקשה
יתר מעט קדון שחשבנו פס פלוגי חפ
עשה מקשה והשלשה מדד פס
הוחלקה חייב ושחיישיה מדד יותר יש מקשה
ופס הוחלה פעור ופס הוחלה שחיית
שיעלה חייב ושן לבשוח בה ופן העוכר
לה מקשה עפ החומשין שחצו ופן פס לפ שה
על הקשה עפ שחומשין שחצו ופן פס לפ שה
עלשה השלש ושבר יקשין יש שלשה
עם החומשין עשה מקשה וחצי
מדד ושבר יקשין העוכר חייב ושיו על העוכר
עם החומשין ואה הוא יש חומשין שעשו
שעה שה שלה חעלשין שי חעלש זה שיעור
הכלי שעה שה ופס היתה עדה חעלה
חעלשה חעלשה ושלש חייבין שלי יקשין
חיעלשה חעלשה ושחלו לה הכלי
עשה לפוש יקשה ושן שקשה והוחלקה
חעור שקשה ושן שקשה חייב ושחלקה
חעלקה. חעשה שחור שלשה חעור
שחלו ושיו לפ שה שלך בדיך עד שקוד שחיפ
חעשים עש שלש שלך בדיך עד שיש שם חפ
שלך בדיך עד שקוד ושה החעור ושלש הוא עש
חעשים שלי זה דיך שלך שלש חעור
חעשה שחור שדד שקוד השבע ושלש הוא עש
חפים ושחעה חעשה שחעור שחפים הוחיל
ויו עש חעשים חעלין שחעור שדד שקוד
חעלין חייב לעוש עשה שלישה עש
ושיו לפ שה שלך בדיך עד שקוד ושה
חעלשה חעלשה ושחלו לה הכלי
עשה לפוש יקשה ושן שקשה והוחלקה
חעור שקשה ושן שקשה חייב ושחלקה
חעלקה. חעשה שחור שלשה חעור
שחלו ושיו לפ שה שלך בדיך עד שקוד שחיפ
חעשים עש שלש שלך בדיך עד שיש שם חפ
שלך בדיך עד שקוד ושה החעור ושלש הוא עש
חעשים שלי זה דיך שלך שלש חעור
חעשה שחור שדד שקוד השבע ושלש הוא עש
חפים ושחעה חעשה שחעור שחפים הוחיל
ויו עש חעשים חעלין שחעור שדד שקוד
חעלין חייב לעוש עשה שלישה עש

ולא אלו הדברים בשוכר סתם במקום שאין
מנהג ידוע אבל במקום שיש מנהג הכל לפי המנהג

פרק חמישי

השוכר
את
הבהמה

ואלה או נשטתה או נלקחה לנשוכרת המלך
אע"פ שאין סופה לחזור אם נלקחה דרך הלכתה
הי המשפר אומ' לשוכר הי שלך לפניך ואיב
לתן לו שכרו משלם בד"א בששכרה לשאת
עליה משאוי שאפשר להשליכו אלא הקפדה
אבל אם שכרה לרכוב עליה או לשאת עליה
כלי זכוכית ופוגא בהן חייב להעמיד לו חמור
אם שכר ממנו חמור ואם לא העמיד יחזיר
השכר ויחשוב עמו על שכר מה שהלך בה
מתה הבהמה או נשברה בן ששכרה לשאת
בן ששכרה לרכוב אם אמ' לו חמור סתם אני
משכר לך חייב להעמיד לו חמור אחר מכל
מקום ואם לא העמיד יש לשוכר למכור
הבהמה ולקח בה בהמה אחרת או שוכר
בהמה אם אין בהמה לקח עד שיגע למקום
שפסק עמו אמ' לו חמור זה אני שוכר
אם שכרה לרכוב עליה או לכלי זכוכית ומתה
בחצי הדרך אם יש בהמה לקח בהמה אחרת
יקח ואם אין בהמה לקח שוכר אחר בכלן
עד שיגע למקום שפסק עמו ואם אין
בהמה לא לקח ולא לשכור מתן לו שכרו
שלחצי הדרך ואין לו עליו אלא הרעיעות
שכרה למשא הואיל ואמ' לו חמור זה ומת
בחצי הדרך אינו חייב להעמיד לו אחר לא
מתן לו שכרו שלחצי הדרך ומפח לו נבלתו
השוכר את הספינה ומעבה לה בחצי
הדרך אם אמ' לו ספינה זו אני משכר לך

ושכרה השוכר להולך בה יין סתם אע"פ שנתן
לו השכר יחזיר כל השכר שהי זה אומ' לו הבא
לי הספינה עצמה ששכרתי שהקפדה בדולה יש
בספינה ואני אבא יין מכל מקום ואולך בה
אמ' לו ספינה סתם אני משכר לך ושכרה השוכר
להולך בה יין זה אע"פ שלא נתן לו יין השכר
כלום חייב לתן כל השכרות שהי אומר לו
הבא לי יין עצמו ואני אבא ספינה מכל מקום
ואולכנו אבל פרך לנבות לו כדי הטורח של
חצי הדרך שאינו חמה המטפל בהולכת הספינה
לשוב ובטל אמ' לו ספינה זו אני משכר לך
ושכרה השוכר להולך בה יין זה אם נתן השכר
חייב יכול להחזירו ואם לא נתן לא יתן שאין זה
יכול להבא הספינה עצמה ולא זה יכול להפא
היין עצמו שכר ספינה סתם לין סתם הרי
אלו אולקין השכר השוכר את הספינה
ופרקה לו בחצי הדרך מתן לו שכר כל הדרך
ואם מתה השוכר מי שישכר השוכר אותה לו
עד המקום שפסק שוכר ויש לבעל הספינה
עליו הרעיעות ובן אם מכר לו כל הסחורה
שבספינה לאיש אחר בחצי הדרך וירד הוא
ויעלה הלקח מוטל שכר חצי הדרך יין הראשון
ושכר החצי מזה האחרון ויש לבעל הספינה
עליו הרעיעות מפני שגירם לו לסבול רעת איש
אחר שעדין לא הורגלו ובן כל כוחה בזה
מכאן אני אומ' שהמשכר בית לחברו עד זמן
קצוב ורצה השוכר להשכר הבית לאחר עד
סוף זמנו משכר אבל לאחרים שהם כמנין
בני בתו אם היו ארבעה לא ישכר לאחרה
שלא אמרו אכמים אין השוכר רשאי להשכר
אלא במטלטלין שהי אומ' לו אין רצוני שיהא
תקרוני בד אחר אבל בקרקעות בספינה שהי
בעלה עמה אין אומ' ובן אני אומ' אם אמ'

פרק ששי

פרק שביעי

סימן שמ
לאו שלא
לעשות

שלא לשחוט בהמה ועופות ביום טוב ראשון של חג הסוכות ושל חג המצות ושל חג השבועות ושל ראש השנה ושל יום הכפורים ושל שבת בראשית ושל שבת שובה ושל שבת חזון ושל שבת נחמו ושל שבת שבתון ושל שבת שבתות ושל שבת שבתות ושל שבת שבתות

פרק שמיני

333

פרק תשיעי

334

פרק עשירי

ואם אמר לו הרי שטר חוב זה שלך
ואיני יודע אם פרעתני אם לאו
הרי זה משלם ואם אמר לו
הרי שטר חוב זה שלך ופרעתיך
הרי זה פטור ואם אמר לו
הרי שטר חוב זה שלך ופרעתיך
ואיני יודע אם קדם פרעון
לשטר אם לאחר פרעון לשטר
הרי זה משלם

פרק אחד עשר

פרק שנים עשר

הולך חייב לשלם. החולב והמחבץ והמגבן
אינו אוכל מפני שאין גדולי קרקע המנכש
בכלים ומשומים אע"פ שתולש קטנים מפני
גדולים וכן כל כוחה מה אינו אוכל מפני
שאין מעשיהן גמר מלאכה ואין צריך לומר
שומרי גנות ופרדסים וכל דבר המאוד כגון
המקשאות והמדלעות אין אוכלין כלל.
הבודל בתמרים ובגדוגדות אינו אוכל מפני
שצמרה מלאכתן למעשר העושה בחטים
וכוחה בהן אחר שעשר כגון שעשרן לבור
ערוחות או לעבה אותן או לאוזן הא אוכלין
שעדין לא צמרה מלאכתן לגלה אבל הלש
והמקטף והאופה אינו אוכל מפני שצמרה
מלאכתן לגלה ואין הפועל אוכל אלא מדבר
שעדין לא צמרה מלאכתן למעשר ולגלה.
נתפרסו עגולו ונתחאו חבוריו ונתחם לעניו
ושכן לעשות בהן הא אלא יאכלו שהרי
צמרה מלאכתן ונקבעו למעשר והרי הן
עבל ואם לא הודיעו מעשר ומאכלין. אין
הפועלים אוכלין בשל הקדש שנ' בכסף רעך
שכר פועלים לעשות בגוע רבעי שלא הא אלו
לא יאכלו ואם לא הודיעו פרה ומאכלין
הקוד והדש והזורה והבורר והמוסק והקוד
והדורך וכל כוחה מלאכות אלו הרי הם
אוכלין מן התורה שומרי גתות ועדמות וכל
דבר התלוש מן הקרקע שעדין לא צמרה
מלאכתן למעשר אוכלין מהלכות מדינה
שהשומר אינו כעושה מעשה אבל אם עשה
באיבריו בן פדיו בן בגלו אפלו בתחיו הא
זה עושה אוכל מן התורה. היה עושה
בתאנים לא יאכל בעבים בעבים לא יאכל
בתאנים שנ' בכסף רעך ואכלת עבים וה

והעושה בגבן זה אינו אוכל בגבן אחרת ולא
יאכל עבים ודבר אחר ולא יאכל בפת ולא
במלא ואם קנן בעל הבית על שעור מה
שיאכל אוכל אותו בן במלא בן בפת בן בכל
דבר שירצה. אסור לפועל למון בעבים
שנ' ואכלת עבים ולא יהיו בגו אז אשרת
מהבהבן לו בשבלים בחור ואוכל שנ' ואכלת
עבים כפשך עבים כמות שהן וכן כל
כוחה בהן. אסור לפועל לאכול ממה
שהוא אוכל אפילה בפה שנ' כפשך שבעך
ומותר לו למנוע עצמו עד מקום ואוכל
ויש לו לאכול קישות ואפלו בדיעד וכותבת
ואפלו בדיעד אע"פ ששכרו במעה כסף שנא'
כפשך שבעך אבל מלמדין את האדם שלא
יהא רעבתן ויהא סותם את הפתח בפנו
היה משמר ארבע או חמש ערמות לא ימלא
כרסו מאחד מהן אלא אוכל מכל אחת ואחת
לפי חשבון. הפועלים שלא הלכו שתי ועדב
בגת אוכלין עבים ואין שותין יין שעדיין
אינו עושין אלא בעבים בלבד ומשידר כן
בגת ויתהלכו בה שתי ועדב יש להם לאכול
מן העבים ולשתות מן התירוש שהא הן
עושים בעבים ובין. פועל שאמ' תנו
לאשתי ובני מה שאני אוכל או שאמ' הנו
כותן מעט מזה שנטלתי לאכול לבני ולאשתי
אין שומעין לו שלא זכה התורה אלא לפועל
עצמו אפלו לגזיר שהיה עושה בעבים
ואמ' תנו לאשתי ולבני אין שומעין לו
פועל שהיה עושה הוא ואשתו ובנו ועבדו
והתנה עם בעל הבית שלא יהיו אוכלין
ממה שהן עושין לו לא הוא ולא הם הרי
אלו אוכלין בדיעד בגדולים מפני שיש בהן דעת

פרק שלשה עשר

הלכות שאלה ופקדון

פרק ראשון

פרק שני

פשע בו השומר פטור אבל הוא ששאל או שכר
מהן חייב שאינן שאולין לו. הרב שהוא
מקרא ברטט לתלמידים בכל עת שירצה ואי
זו מסכתא שירצה והיו הם קבועים תמיד לבא
ונשמט להם ממסכתא למסכתא הרי אלו
שאולין אבל ואין הוא שאול להם ובוים הפרק
שהכל באין לשמוע ענין אותו מו עד הוא
שאול להם והם אינן שאולין לו. האומר
לשלח אם והשאל עם פרת אינה שאלה בבעלים
שנ׳ אם בעלו עמו לא ישלם הבעלים עצמן לא
שלחן אמ׳ לעבדו הבעלים בא והשאל עם פרת
הרי זו שאלה בבעלים שיר העבד פר רבן ושאל
העבד עמה שלא מדעת רבן אינה שאלה בב׳
בבעלים. השואל מן האשה ונשאל לו בעלה
עמה אינה שאלה בבעלים שקנין פירות אינו
כקנין הגוף ואין לבעל אלא פירות. השואל
מאשתו או שותפין ששאל זה מזה הרי זו שאלה
בבעלים ואם אמ׳ השותף לחברו השאילני
היום ואשאילך למחר אינה שאלה בבעלים
שאל מן השותפין ונשאל לו אחר מהן. וכן
השותפין ששאל ונשאל לאחר מהן הרי זה ספק
אם היא שאלה בבעלים או אינה לפיכך אם
מתה אינו משלם ואם תפשו הבעלים אין
מוציאין מידם פשע בה השומר הרי זה משלם
השואל את הבהמה בבעלים לרבעה או
להיאות בה או לעשות בה פחות משוה פרוטה
או ששאל שתפרות לעשות בהן שוה פרוטה
הרי כל אלו ספק שאלה בבעלים. שאלה בבעלים
ושכרה שלא בבעלים פטור שהשפרות תלויה
בשאלה אבל אם שכרה בבעלים וחזר ושאלה
שלא בבעלים פי או ששאלה בבעלים וחזר
ושכרה שלא בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים

או ששכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים
וחזר ושכרה שלא בבעלים כל אלו ספק שמירה
בבעלים הוא. אשה ששאלה שאלה ואחר
כך נשאת הרי הבעל כלוקח ממנה ואינו לא
שומר שכר ולא שואל לפיכך אם היתה בהמה
ומתה הבעל פטור ואע״פ שהוא משתמש
בה כל ימי שאלתה אפלו פשע בה מפני
שהוא כלוקח והאשה חייבת לשלם פשיעה
לה לשלם ואם הוריעה את בעלה שהיא
שאולה הרי זה נכנס תחתיה. כל שאמרנו
שהיא שאלה בבעלים כך אם היה שוכר או
נושא שכר הרי היא שמירה בבעלים ופטור
וכל שאינה שאלה בבעלים כך אינה שפירות בבעלים
וכל שהוא ספק בשאלה כך הוא ספק בשפירות

פרק שלישי

השואל
את
הפרה

מחברו ושלחה לו המשאיל בר המשאיל
או בר שלחו אפלו שלחה לו בר בנו או בר
עבדו של שואל ומתה שהכנס לשוה השואל
הרי זה פטור ואם אמ׳ לו השואל שלחה בר
בנו בר עבדי או בר שלחי או בר בנך בר
עבדך העבדי או בר שלחך או שאמ׳ לו
המשאיל הרי מי משלח לך בר בנך בר עבדך
בר שלחך בר בנו בר עבדי העבדי או
בר שלחי ואמ׳ לו השואל שלח ושלחה
ומתה בדרך הרי זה חייב. שלחה לו אמ׳
המשאיל בר עבדו הבעלים אע״פ שאמ׳ לו
השואל שלח ושלחה ומתה פטור מפני
שידו פר רבו ועדין לא יצאת מרשות
המשאיל אמ׳ לו השואל הפשה במקל

פרק רביעי

לעיקר ופרק כל הכיס הרי זה פשוט וחייב
לשלם שהרי חסם פקדון עם שלו חסם פקדון
לחוץ שומרים פעור וחסם פקדון ריחוי
שומרים חייב משום חוץ וכיון שהוא חייב
לשלם הרי הוא כשלו ואם חסם פקדון
לחוץ שומרים כאחד ופרקו הרי זה משלם
על הפקדון שהרי חסם פקדון עם שלו
ואין שומרים יכולין לומר לו חסם עמך
אלא שומרים יכולין לומר לו חסם עמך
או שמא זה לקוח בכיס הכיס פקדון
ע הזמר חייב שהרי הוא כמי שחסם פקדון
בין כשהוא מושך בין כשהוא מניח
ואחר שעמק פקדונו ופרקו כיס
שלם

משנה שנים שהיו שומרים פקדון
ואחד מהן מת יתן הפקדון ליורשי
המת ואחד מהן נתפסל יתן הפקדון
לשני שלמים ואחד מהן נתפסל
ומת יתן הפקדון ליורשי המת
שנים שהיו שומרים פקדון ואחד
מהן נתפסל ומת יתן הפקדון לשני
שלמים ואחד מהן מת יתן הפקדון
ליורשי המת שנים שהיו שומרים
פקדון ואחד מהן נתפסל ומת יתן
הפקדון לשני שלמים ואחד מהן
מת יתן הפקדון ליורשי המת
גמרא מנין לשומר שנתפסל
שפטור ת"ל ונגנב מביתו ולא
נאבד ולא נגנב ולא נתפסל ולא
נתפסל ומת ת"ל ונגנב מביתו
ולא נאבד ולא נגנב ולא נתפסל
ולא

פרק חמישי

משנה

הפקדון והאומר לכל אדם בעולם חייב לו מאתים זוז ואין לו אלא מנה אחד הרי זה נותן לכל אחד ואחד מנה מנה ואם הודה לאחד מהן נתן לו מנה ונשבע לשאר כל אחד ואחד ואם הודה לשנים נתן לכל אחד מנה ונשבע לשאר כל אחד ואחד ואם הודה לשלשה נתן לכל אחד מנה ונשבע לשאר כל אחד ואחד ואם הודה לכולן נתן לכל אחד מנה ונשבע לו שאין לו אלא מנה אחד ואם הודה לאחד מהן ונשבע לשאר כל אחד ואחד ואחר כך באו שאר כל אחד ואחד והודה לו

לשניהם ואם הפקידו בעדו שלא מדעתו
מעיה הבהמה בעדהם ומסתלק והיה מונחת
עד שיודה האחד לחברו או עד שירד לחלק
אותה. המפקיד פירות אצל חברו היה זה
לא יעדבם עם פירותיו עד ועדבן יחשב כמה
היה הפקדון ויראה כמה חסר הכל ויחשוב
חסרון הפקדון ויתן לו אחר שישבע. נפתח
מהן ולא ידע כמה נפתח יוציא לו חסרונו
לחצין ולאורז קלף ארבעת קבין ומחצה
לכל כור וכור לשעורין ולדוחן תשעת קבין
לכל כור לכוסמין ולזרע פשתן בגבעולו ולאורז
שאינו קלף שלש סאין לכל כור וסמרה הזאת
לכל שנה ושנה. בדא בשמרד לו במות הגדן
והחזיר לו במות הגדן אבל אם מרד לו במות
הגדן והחזיר לו במות הגשמים אינו מוציא
לו חסרונות מפני שהן מותרות. וכן יוציא
לו שתיה לין ושלשה לוגין למאה לוג מהן לוג
ומחצה שמיהם לוג ומחצה בלוג אם היה שמן
מזוקק אינו מוציא לו שמיהם ואם הוא קנקנים
ישנים אין מוציא לו בלוג. הפקיד אצלו
פירות שאין מדורין ועדבן עם פירותיו ולא
מדרן הרי זה פושע בעל הפקדון אומ' כך
וכך היו והשומר אומ' איני יודע ישלם בלא
שבועה שהרי חייב עצמו בתשלומין ואינו
יודע כמה הוא חייב ומצא מחויב שבועה
ואינו יכול לישבע וכזה הורו רבותי הרב
יוסף הלוי ורבו. וכן כל שומר שנתחייב לשלם
ואמר איני יודע כמה דמיה אני חייב לשלם
והבעלים אומ' אינו יודעין כך וכך היה שוה
יטלנו בלא שבועה והוא שיטעננו דבר שהן
אמורין בו ויש לשומר להחריס על מי
שלקח ממנו יתר מן הראוי לו. ומנין שהדין

כך הוא הגיע עצמך שהפקיד אצלו כסף מלא
זהובים ופשע בו הבעלים אומ' מאתים הנתן
היו בו והשומר אומ' ודאי שהיה בו הנתן אבל
איני יודע כמה הוא עמנא זה כוונן מאתים
והודה לו במקנה ואמ' השאר איני יודע שהוא
מחויב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם
כמו שיתבאר. מה אבו והנתן לו אבו
שק ברור והפקידו אצל חברו ופשע בו
המפקיד אומ' איני יודע מה היה בו שמא
מרגלות היו וכן השומר אומ' איני יודע כמה
אני חייב לשלם שמא זכוסתה היה מלא שורת
הדין שאני אומר בעונה זו שישבע השומר
בתקנת חכמים שאינו בדשותיו כלו לבשבעת
שלא היה יודע בודאי שהיה בו יתר על שוה
כך וכך ויש לם מה שהודה בו וכן כל כוונא
בזה. מעשה באחד שהפקיד אצל חברו
שק ברור ופשע בו המפקיד אומ' אלי זהב
ומרגלות וכוונא בהן היו בו והשומר אומר
איני יודע שמא סיגים או אולהיו בו ואמרו
חכמים ישבע בעל הפקדון ויטול. והוא
שיטעון דבר שהוא אמור בו או אמור להפקיד
אצלו. ולמה נשבע כאן בעל הפקדון לפי
שהשומר מחויב שבועה שאפלו הודה ואמ'
לו בדיא לי שהיה מלא סיגים והמפקיד אומ'
מרגלות היה השומר נשבע הסת ונפטר
כמו שטענו חכמים והודה לו בשעוהם וכן כל
כוונא בזה ובהלכות נוטן ונטען יתבאר עקה הפרי.

פרק ששי

שומר
חנם
שאמר

הריני משלם ואיני נשבע אם היה הפקדון

בו מאה סאין הפקדתי לך ואין לו אלא אמש
ובעל הבית אומ׳ זה הוא שהפקדת בעצמו
ומה שנתת אתה מוטל הרי השומר נשבע
הסת כדרך כל הנשבעים. שאין כל
שומר נשבע שבועת השומרין האמורה
בתורה אלא בזמן שמורה בעצמו של פקדון
פמו שהמפקיד אומ׳ ומוטן שצעב או מת
או נשבה כלו של דבר מוטן לפטור עצמו
מן התשלומין. אבל אם אמ׳ זה הוא
שהשאלתי או שהשכרת לי או שנטלתי
שכר על שמירתי הבעלים אומ׳ אין זה אלא
אחר או נשתנה מכמות שהיה השוכר נשבע
הסת או שבועת התורה אם הודה במקצת
. פצד מאה סאין הפקדתי אצלך והשומר
אומ׳ לא הפקדת אצלי אלא אמשים נשבע
שבועת התורה מפני שהודה במקצת לא
משום שבועת השומרין מאה כור שלאמיה
הפקדתי אצלך והשומר אומ׳ לא הפקדת
אצלי אלא מאה של שעורים נשבע הסת
פשאר כל הנשבעים בטוענה כזו.

פרק שביעי

המפקיד
פירות
אצל

אבדו הרי זה לא יצע בהם ואע״פ שהם
אוסרים והולכין. בד״א בשאסרו אסרון
הראוי להם בכל שנה אבל אם אסרו יתר
מכדי אסרוין מוכרן בב״ד מפני השב אבדה
לבעלים פשהוא מוכרן ימכור לבהנים
בדמי תרומה שמא ישו אותן הבעלים
תרומה או תרומת מעשר על פירות אחרות
המפקיד אצל אבדו פירות והרקיבו יין

והחמין דבש ונפסד עושה תקנה לבעל
הפקדון ומוכרן לו בב״ד אע״פ שעומדים
בהפסדן ואין ההפסד עושה בהם הרי
הקנקנים והסלון מוסיפין הפסד. המפקיד
אמן אצל אבדו והבעל ואין הפסח הרי זה לא
יצע בו עד שעה אמישית ויום ארבעה
עשר יונא ומוכרו בזוק לשעתו מפני השב
אבדה לבעלים והוא הדין משאר הפקדונות
שלא יצע בהן אע״פ שהוא יודע בודאי
שיוזל במקום פלוני או יאכוס אותם המלך
שמא יבא בעלהם מקודם ויטל ממונם.
המפקיד ספר תורה אצל אבדו בעלו אחד
לשנים עשר חדש ואם פשהוא בעלו פיתחו
וקרא בו מותר אבל לא יפתח בעלו עצמו
ויקרא והוא הדין לשאר ספרים ואם פתח
וקרא בעלו עצמו הרי שלא יד בפקדון ונתחייב
באונסין. הפקיד אצלו כסות של צמר
מעוטעם אחד לשלשים יום כדרך שאמרו
וכן כל ביוצא בזה שזו אוכה עלו משום אבדה
לבעלים. בד״א בפקדון שהלכו בעלו למ׳
למדינה הים אבל אם היו עמו באותה האין
הרי זה לא יצע בו אע״פ שהוא אבד. כל
המוכר פקדון עלפי בד״א הרי זה מוכר לאחרים
ואינו מוכר לעצמו מפני החשד והדמים
יהיו מונחים אצלו ויש לו להשתמש בהם
לפיכך הרי הוא עליהן שומר שכר אע״פ
שעדין לא נשתמש בהן. המפקיד מעות
אצל השולחני או אצל החגוני אם היו צרורין
ואתעמין או קשורין קשר משונה הרי זה
לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו או צנפו
אייב באחריותן ואם אינן אתעמין ולא
קשורין קשר משונה אע״פ שהן צרורין

פרק שמיני

שכר והשוכר שאמ׳ צנעה קנה הכפל שהי
חייב עשמו לשלם ואלו רצה אמ׳ מתה והיה
ופטור. אבל השואל אינו כפל עד שישלם
מעשמו קדם ושלם מעשמו ואחר כך הוכר
הגנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה
וחמשה לשואל. כל הקונה הכפל קונה
השבח הבא מאילו כיצד הפקיד ארבעה אין
אבל חברו והדי הן שוין סלע וצנבו או אבדו
ואמ׳ הדיני משלם סלע ואיני נשבע ואחר
כך נמצאו והדי הן שוין ארבע סלעים הדי
הן של שומר ואינו משלם אלא סלע.
ב״ה שלא הטריחן לבעלים בדין אבל אם
הודה שפשע וחייבוהו ב״ד ליתן ולא נתן ביצאו
עד שכפוהו ב״ד על כיחו ונטלו ממנו ואחר
כך הוכר הגנב או נמצא הפקדון יחזיר לבעלים
כמות שהוא ומחזירן לשומר הדמים שלקחו
ממנו ואם כלים או קרקע גבו ב״ד ממנו
בשומא מחזיר לשומר כלו או שדהו. ת׳
הבעיהו בעלים לשומר ונשבע ואחר כך
שלם והוכר הגנב הואיל ושלם ביצאו זכה
בכפל אע״פ שהטריחן בתחלה לדין עד שנשבע
אמר השומר בתחלה איני משלם וחזר ואמ׳
הדיני משלם זכה בכפל. אמ׳ הדיני משלם
וחזר ואמ׳ איני משלם או שאמ׳ הדיני משלם
ומת ואמרו הבעים אין אנו משלמין או שלא
הספיק להבעיה את השומר עד שמת ותבע
הבעים ושלמו בני השומר או ששלמו הבעים
לבעים או ששלם השומר מחצה שאל שתי
פרות ושלם אחת מהן שאלמין השותפים
ושלם לאחד מהן שותפין ששאלו ושלם אחד
מהן שאלמין האשה ושלם לבעלה אשה
ששאלה ושלם בעלה כל אלו ספק והיה הכפל

מוטל בספק ואינו תחת יד אחד מהם
לפיכך חולקין הכפל או השבח בין בעל הפקדון
ובין השומר ואם קדם אחד מהם ותפס
הכל אין מוציאין מידו ואפלו באונה לאין
צנב הפקדון באונס ואחר כך הוכר הגנב
אחד שומר אנס ואחד שומר שכר ישלם הן
עם הגנב ואינו נשבע קדם ונשבע ואחר
כך הוכר הגנב אם שומר שכר הוא עושה
עמו דין ואם שומר אנס הוא רצה עומד
בשבועתו רצה עושה דין עם הגנב. צנב
הפקדון באונס והחזירו הגנב לבית השומר
והדי הוא בהמה ומתה שם בפשיעה יש
בדבר ספק אם כלתה שמירתו ונפטר
או עדיין לא כלתה שמירתו לפיכך השומר
פטור מלשלם ואם תפשו הבעלים אין
מוציאין מידם

בד״ך רחמ״נא רס״ייען

הלכות מלוה ולוה

יש בכללן שתים עשרה מצות ארבע מצות
עשה ושמנה מצות לא תעשה וזהו פרטן
א׳ להלות לעני ומך ב׳ שלא יגיש אותו ג׳
לגיש את הנגיי ד׳ שלא ימשכן בעל חוב
בזרוע ה׳ להחזיר המשכון לבעליו בזמן
שהוא צריך לו ו׳ שלא יאחר המשכון מב׳
מבעליו העני בעת שהוא צריך לו ז׳ שלא

פרק ראשון

פרק שני

פרק שלישי

אלמנה
בן שהא
עניה בן

שהיא עשירה אין ממשכנין אותה לא בשעת
הלאה ולא שלא בשעת הלאה ולא על פי ב"ד
שג לא תחבל בגד אלמנה ואם אבל מחזירין
ממנו בעל כרחו ואם תודה לו תשלם ואם
תכפור תשבע אבד המשכון או נשרף קודם
שיחזיר לקה. וכן המלה את חברו בן
שהלוהו על המשכון בן שמשכנו בידו אחר
הלאה בן על פי ב"ד לא יחבל כלים שעושין
בהן אוכל נפש כגון הרחים והערבות של עץ
ויורות שמשלין בהן וסכין של שחיטה
וסוגה בהן שג כי נפש הוא אובל ואם אבל
מחזיר בעל כרחו ואם אבד המשכון או נשרף
קודם שיחזיר לקה. אבל כלים הרבה של
אוכל נפש כגון שאבל ערבה ויורה וסכין
חייב על כל כלי וכלי בפני עצמו אפלו שני
כלים שהן עושין מלאכה אחת חייב על שניהם
משום שני כלים ולקה שתים על שניהם
שג לא יחבל רחים ורכב לחייב על הרכב
בפני עצמו ועל הרחים בפני עצמן. כשם
שהרכב והרחים מיוחדים שני כלים ומשמשין
מלאכה אחת וחייב על זה בפני עצמו ועל
זה בפני עצמו כך כל שני כלים אע"פ שמשמ
שמשמשין מלאכה אחת חייב על זה בפני
עצמו ועל זה בפני עצמו. וכן אם אבל נמר
בקר החורש לקה שתים. המלה את
חברו אחר עני ואחר עשיר לא ימשכנו
אלא בב"ד ואפלו שלח ב"ד שבא למשכן לא
יכנס לביתו וימשכנו אלא עומד בחוץ והלה
יכנס לביתו ומוציא לו המשכון שג בחוץ

תעמד. אם כן מה בין בעל חוב לשליח ב"ד
ששליח ב"ד יש לו לעתה המשכון מיד הלוה
בזרוע ונותנו למלוה ובעל חוב אין לו לקח
המשכון עד שיתן לו הלוה מדעתו. עבד
בעל חוב ויכנס לבית הלוה ומשכנו או ש
שחטף המשכון מידו בזרוע אינו לקה
שהרי נתק לעשה שג השב תשיב לו את
הגבוע כבוא השמש ואם לא קיים עשה
שבה כגון שאבד המשכון או נשרף לקה
ומשלם דמי המשכון לבעליו ותובע השאר
בדין. אחר הממשכן את חברו בב"ד
או שמשכנו בידו בזרוע או מדעת הלוה
אם איש עני ומשכנו דבר שהוא צריך לו
הרי זה מצוה להחזיר לו הגבוע בעת שהוא
צריך לו. מחזיר לו את הכר בלילה ואת
המחרישה בוס כדי לעשותבו מלאכתו
שג השב תשיב לו את הגבוע. עבד ולא
השיב לו כלי היום ביום וכלי הלילה בלילה
עובר בלא תעשה שג לא תשכב בעבוטו
לא תשכב ועבוטו אצלך זו כסות לילה
והכלים שהוא עושה בהן מלאכתו ביום
או לבשן הוא אומ' עד בוא השמש תשיבנו
לו מחזירו כל היום. אם כן הוא שמחזיר
המשכון בעת שהוא צריך לו ולקח בעת
שאינו צריך לו מה יועיל לו המשכון כדי
שלא ישמיט החוב בשביעית ולא יעשה
מטלטלין אצל בנו אלא יפרעינו המשכון
אחר שמת הלוה. הא למדת שהמשכון
את העני דבר שהוא צריך לו בזמנו עובר
משום שלשה שמות משום לא תבא אל
ביתו ומשום השב תשיב לו את הגבוע
ומשום לא תשכב בעבוטו. ב"ד שמשכנו

שלא בשעת הלאתו אבלאם משכנו בשעת
הלאתו אינו חייב להחזיר לו כלל ואינו עוד
בשם מן השמות האלו · שלא בד׳ שבא
למשכן לא ימשכן דבריס שאי אפשר לאדם
ליתן אותם משכון כגון בגד שעליו וכלי שא
שאוכל בו וכיוצא באלו ומעיה ומטה ומעש
לעשיר ומעה ומעש לעני · וכל הנמצא
בידו חוץ מאלו יש לו למשכנו ויחזיר לו כלי
היום בזוב וכלי הלילה בלילה היו לפניו שני
כלים מטלאחר ומעיה אחר · עד מתי הוא
חייב להחזיר ולקח עד לעולם · ואם היה
המשכון מדבריס שאינו צריך להם ואין מעלין
אותן לעלה הרי זה מעכן אצלו עד שלשים
יום ומשלשים יום ולהלן מוכר המשכון
בבד׳ · מת הלוה אינו מחזיר לבנו מת
הלוה אחר שהשיב לו המשכון שומטו המלוה
מעל בנו ואינו מחזיר · הערב מותר למשכנו
כזרוע ולהסכם בביתו ולינוח המשכון שנא
לקח בגדו כי ערב זר · וכן מי שיש לו שכר
אצלאדו בין שכר בהמתו וכלו בין שכר
בית הרי זה מותר למשכנו שלא עד פי בד׳
ומכנס לבית ויוטל המשכון בשכרו ואם
זקף השכר עליו במלוה אסור שנא תשה
בריך משאת מאומה וגו׳ · מי שהיה בידו
משכונו של עני אם היה שכרו יתר על פאתו
כגון קרדום ומסר גדול וכיוצא בהן הרי זה מותר
להשכירו ומעבה שכרו ומחוס תמיד מתי שזה
כמשיב אבדה ואין צריך רשות הבעלים ·

פרקרביעי

שך
ותרפת
אחד

הוא שנאת כסתך לא תתן לו משך ובמרפת
לא תתן אכלך · ולהלן הוא אומ׳ שך כסף
שך אוכל שך כל דבר אשר ישך ולמה נקרא
שמו שך מפני שהוא כיוצא שמעבר את
אבדו ואוכל את בשרו ולמה אלקן הכתוב לעסר
עליו בשני לאוין כדרך שאסור ליתן להלוה
ברפת כך אסור ללקח ללות ברפת שנ׳ לא
תשיך לאחיך מפי השמועה למדו שזו אזהרה
ללוה כלו לא תשך לאחיך · וכן אסור
להתעסק בין לוה ומלוה ברפת וכל מי שהיה
ערב או סוחר או עד בינהם הרי זה עובר בלא
תעשה שנ׳ לא תשימון עליו שך וזו אזהרה
אף לעדים ולערב ולסוחר הא למדת שהמלוה
ברפת עובר על ששה לאוין לא תהיה לו כשה
את כסתך לא תתן לו משך · ובמרפת לא
תתן אכלך אל תקח מאתו שך ותרבית
לא תשימון עליו שך · ולפני עור לא תתן מכשול
והלוה עובר בשנים לא תשיך לאחיך ולפני
עור לא תתן מכשול · ערב ועדים וכוצא בהן
אין עובדין אלא משום לא תשימון עליו שך
וכל מי שהוא סרסור בין שנהם או שסיע
אחר מהן או הורהו עובר משום לפני עור
אע״פ שהמלוה והלוה עובדין על כל אלו הלאוין
אינן לקין בו מפני שנתן להשכון שכל המלוה
ברפת אם היתה רפת קטנה שהיא אסורה
מן התורה הרי זו יוצאה בדיינין ומוציאים
אותה מן המלוה ומחזירין אותה ללוה ואם
מת המלוה אין מוציאין מיד הבנים · הנה
להן אביהן מעות של רפת אע״פ שהן יורשין
שהן של רפת אינן חייבין להחזיר · הנה
להן פרה וטלית של רפת וכל דבר המסוים
חייבין להחזיר מפני כבוד אביהם · בד״א

פרק חמישי

קנין עבד עברי

עין משפט

ואלו הן דברים שהעבד קונה לרבו בין שלא מדעתו בין מדעתו ואלו הן דברים שאין העבד קונה לרבו אלא מדעתו אלו הן דברים שהעבד קונה לרבו בין שלא מדעתו חפירה ושחיטה ומציאה ומה שיכתוב לו רבו שטר חוב ומה שיכתוב לו שטר מתנה ומה שיכתוב לו שטר מכר ומה שיכתוב לו שטר שחרור ומה שיכתוב לו שטר פשרה ומה שיכתוב לו שטר ערכין ומה שיכתוב לו שטר הקדש ומה שיכתוב לו שטר אירוסין ומה שיכתוב לו שטר נישואין ומה שיכתוב לו שטר גט ומה שיכתוב לו שטר חליצה ומה שיכתוב לו שטר יבום ומה שיכתוב לו שטר מאמר ומה שיכתוב לו שטר עדות ומה שיכתוב לו שטר הלואה ומה שיכתוב לו שטר פקדון ומה שיכתוב לו שטר שליחות ומה שיכתוב לו שטר שותפות ומה שיכתוב לו שטר ערבות ומה שיכתוב לו שטר שכירות ומה שיכתוב לו שטר אריסות ומה שיכתוב לו שטר קבלנות ומה שיכתוב לו שטר שומא ומה שיכתוב לו שטר חזקה ומה שיכתוב לו שטר ראיה ומה שיכתוב לו שטר תביעה ומה שיכתוב לו שטר הודאה ומה שיכתוב לו שטר הפקר ומה שיכתוב לו שטר ויתור ומה שיכתוב לו שטר מחילה ומה שיכתוב לו שטר שבועה ומה שיכתוב לו שטר נדרים ומה שיכתוב לו שטר נזירות ומה שיכתוב לו שטר קרבן ומה שיכתוב לו שטר תרומה ומה שיכתוב לו שטר מעשר ומה שיכתוב לו שטר מעשר שני ומה שיכתוב לו שטר מעשר עני ומה שיכתוב לו שטר ביכורים ומה שיכתוב לו שטר חלה ומה שיכתוב לו שטר ראשית הגז ומה שיכתוב לו שטר בכור בהמה ומה שיכתוב לו שטר פדיון הבן ומה שיכתוב לו שטר פדיון פטר חמור ומה שיכתוב לו שטר ערלה ומה שיכתוב לו שטר כלאים ומה שיכתוב לו שטר שמיטה ומה שיכתוב לו שטר יובל ומה שיכתוב לו שטר עבודה זרה ומה שיכתוב לו שטר מזבח ומה שיכתוב לו שטר מקדש ומה שיכתוב לו שטר כהונה ומה שיכתוב לו שטר לויה ומה שיכתוב לו שטר ישראל ומה שיכתוב לו שטר גר ומה שיכתוב לו שטר ממזר ומה שיכתוב לו שטר נתין ומה שיכתוב לו שטר עבד ומה שיכתוב לו שטר שפחה ומה שיכתוב לו שטר עבד עברי ומה שיכתוב לו שטר שפחה עברייה ומה שיכתוב לו שטר עבד כנעני ומה שיכתוב לו שטר שפחה כנענית ומה שיכתוב לו שטר עבד נרצע ומה שיכתוב לו שטר שפחה נרצעת ומה שיכתוב לו שטר עבד מוחזק ומה שיכתוב לו שטר שפחה מוחזקת ומה שיכתוב לו שטר עבד שאינו מוחזק ומה שיכתוב לו שטר שפחה שאינה מוחזקת ומה שיכתוב לו שטר עבד שנמכר לנכרי ומה שיכתוב לו שטר שפחה שנמכרה לנכרי ומה שיכתוב לו שטר עבד שנמכר לישראל ומה שיכתוב לו שטר שפחה שנמכרה לישראל ומה שיכתוב לו שטר עבד שנמכר לגר תושב ומה שיכתוב לו שטר שפחה שנמכרה לגר תושב ומה שיכתוב לו שטר עבד שנמכר לעובד כוכבים ומה שיכתוב לו שטר שפחה שנמכרה לעובד כוכבים

פרק ששי

והוא הדין לכל מי שלא קנה קנין במור
מתחלה שהוא מחזיר את הפירות מפני
שאם אכל את הפירות הרי זו רבית של תורה
וכל רבי שהוא אסור משום רבית חוץ משלו
הרי הוא אסור מדבריהם גזרה שמא יבא
לרבית של תורה הוא הנקרא אבק רבית
ואיט יוצא בריינין המלוה את חברו
לא ימשוך עבדו כדי שיעשה בו מלאכה
אע"פ שהעבד יושב ובטל ולא ידור בחצרו
חוס אע"פ שאין החצר עשויה לשכר ואין
דרך בעל החצר להשכיר ואם דר כדיך להעלי
שכר ואם לא העלה לו הרי זה אבק רבית
לפי שלא התנה עמו שילוהו וידור בחצרו
לפיכך אם עדין לא החזיר חוטו ובא לגבות
שכר החצר שדר בה מן החוב אם היה השכר
כנגד החוב אינו מנכה לו אלא כמו שיראו
הדיינין שאם הסלק אותו בלא כלום הרי זה
כמו שהוציא אותו בריינין ואבק רבית אינה
יוצאה בריינין הורו רבותי שהמלוה את
חברו ולאחר זמן הבעה חוטו ואמ' לו הלוה
דור בחצר עד שנחזיר לך חובך הרי זה
אבק רבית לפי שלא קנן בשעת ההלואה
שג' לא תתן לו בשך המלוה את חברו
על השדה ואמ' לו אם לא תחזיר לי מכאן
ועד שלש שנים הרי היא שלי הרי זה לא
קנה מפני שהיא אסמכתא לפיכך מנכה
לו כל הפירות שאכל מפני שהיא רבית של
תורה אבל אם אמ' לו המוכר אם לא אחזיר
לך מכאן ועד שלש שנים קנה אותה מעכשו
והבא לו בתוך שלש אין לו פירות הבא לו
לאחר שלש הרי כל הפירות ללוקח המוכר
בתאו שדה ואמ' המוכר ללוקח לבשיהיו

לי מעות החזיר לי קרקעי לא קנה וכל הפירות
שאכל רבית קטנה ומוציאין אותה בריינין
אבל אם אמ' לו הלוקח מדעתו בשיהיו לך
מעות אני אחזיר לך קרקעי זה מותר וה
והלוקח אוכל פירות עד שיחזיר לו מעו
מעותיו מכר לו את השדה ונתן לו
מקצת הדמים אם אמ' לו המוכר קנה
בשיעור מעותיך כל אחד משניהם אוכל
פירות בשיעור מעותיו אמר המוכר
ללוקח לבשתביא שאר המעות תקנה מ'
מעכשו שניהם אסורין לאכול הפירות
מיד המוכר אסור שמא יבא הלוקח שאר
המעות ונמצאת השדה שלו ונמצא המוכר
אוכל הפירות בשביל המעות שנשארו לו
אבל הלוקח וכן הלוקח אסור שמא לא יבא
ונמצא שאכל בשביל מקצת המעות שיש
לו אבל המוכר לפיכך מניחין את הפירות
על ידי שליש עד שיגמו לאחר מתן
אמ' לו המוכר לבשתביא שאר המעות תקנה
הרי המוכר אוכל פירות עד שיבא הלוקח
ואם אכל הלוקח מוציאין ממנו אמר לו
המוכר קנה מעכשו ושאר המעות הרי הן
חוב אצלך הרי הלוקח אוכל פירות ואם אכל
המוכר מוציאין ממנו כל מה שאכל
הורו רבותי שהמלוה את חברו ומשכן לו
שדהו על מנת שיאכל פירותיו כל ימי
המשכונה אע"פ שאין מנכה לו כלום הרי
זה אבק רבית ואינה יוצאה בריינין שאין
הממשכן את השדה דומה לממשכן אצרו
שהרי אין בשדה פירות מטיים בשעת ה
ההלואה ואפשר שירויח ויהיו שם פירות
ואפשר שיפסיד בזריעתה ובעבודתה ולפיכך

פרק שביעי

ואין שיבא לו מעות הי זה כמי שפירש ואין
ניך לפרש דבר זה וכן מקום שנהגו שלא
יסתלק המלוה עד סוף ואין המשכונה הרי
זה כמי שפירש וכן הממשכן סתם אינו יכל
לסלקו עד שנים עשר חדש · מקום שדרכן
לסלק המלוה כל ואין שירגה הלוה והתנה
עמו המלוה שלא יסתלק עד סוף ואין המשכונה
הי זה אינו יכול לסלקו היה המנהג שאין
הלוה מסתלק עד סוף ומנו וקבל המלוה
עליו שיסתלק בכל עת שיבא לו מעותיו
הי זה ניך לקנות מידו עלכך · המשכונה
במקום שנהגו לסלק המלוה בכל עת שיבא
לו מעותיו אין בעל חוב של מלוה עבה ממנה
כדרך שעבה מן הקרקע ואין הכסור נוטל
בה פי שנים ושפיעית משמטתה ומשמסלק
אותו אינו נוטל אחלו פירות שבשלו ונפלו
לארץ ואם הגביה אותן קודם שיסלקו קנה
אותן והכסור נוטל בה פי שנים ואין השפיעית
משמטתה · אע"פ שמשכונה זו אסורה
היא ואבק רבית כמו שבארנו אחשר שיהיה
מנהג זה בטעות או לגיים או דרך כלמי
שהוא אוטא ומשכן באותה מדינה הוא
ואבק רבית הוא הולכין אחר המנהג ויש
מי שמורה שזאת המשכונה בכבוי · גני
שמשכן אצרו לשראל ואזר הגני ומכרה
לשראל אחר אין המשכון חייב להעלות
שכר לשראל מעת שקנה הישראל אלא
דר בחצר בלא שכר עד שיחזיר לו הגני
המעות שיש לו עלחצר זו שהרי היא
בשוה הממשכן בדינהן עד שיתן לו מעותיו
ויסתלק · הממשכן בתאו שדה בדאבו
והרי בעל הקרקע הוא אוכל פירותיה ואמ

לו המלוה לבשתמכור קרקע זה לא תמכרנה
אלא לי בדמים אלו הי זה אסור ואם אמ לו
תמכרנה לי בשוה ועל מנת כן אני מלוה אותן
הרי זה מותר · מותר להרבות בשכר
הקרקעות כפי השכר לא את האצר ואמ לו
אם מעבשו אתה נותן לי הי היא שלך בעשר
סלעים בכל שנה ואם תתן שכר חדש בחדש
הרי היא בסלעים בכל חדש הרי זה מותר ·
המשכיר שדה לאבדו בעשרת כורין לשנה
ואמ לותן לי מאתים זוז שאפרנס בהם את
השדה ואני אתן לך שנים עשר כור בכל שנה
הרי זה מותר מפני שאם יפרנס את השדה
בדינרין אלו יהיה שכרה יתר · וכן אם השפיר
לו אינות אם ספינה בעשרה דינרין בשנה
ואמ לותן לי במאתים זוז שאבנה בהם אינות
זו ואניירנה ואכירנה אם אתקן בהם ספינה
זו וכלי תשמישיה ואני אעלה לך שנים עשר
דינרין בכל שנה הרי זה מותר · אבל אם
אמ לותן לי מאתים זוז כדי להתעסק
בהם בחנות אם אוניאם בסחורה של ספינה
אם אשכור בהם מלאים ואני אעלה בשכר
הרי זה אסור · אסור להרבות בשכר האדם
כפי לא יאמר לו עשה עמי היום מלאכה
זו שהיא שוה כסף ואני אעשה עמך בשבוע
אחר מלאכה שהיא שוה שתים · ומותר
לאדם לומר לאבדו נכש עמי ואנכש עמך
עדור עמי ואעדור עמך אבל לא יאמר לו
נכש עמי ואעדור עמך עדור עמי ואנכש
עמך כל ימי גדיר אחד כל ימי רפע אחת
ולא יאמר לו חרוש עמי בגדיר ואני אחרוש
עמך בדבעה שהרי טורח החיטה בזמות
הגשמים יתר וכן כל כוצא בזה · הש

השוכר את הפועל לעשות עמו במי הקור
בדיר בכליום ונתן לו שכרו והרי השכר שוה
במי החורף קלע בכליום הרי זה אסור מפני
שנראה כמלה אותו היום כדי שיזיל לו בשכרו
אבל אם אמ' לו תעשה עמי מהיום ועד זמן
פלוי בדיר בכליום אע"פ ששוה שכרו קלע
בכליום הרי זה מותר הואיל והוא מתאיל
לעשות מעתה אינו נראה כנוטל שכר
מעותיו שהקדים ונתנו לו שכרו

פרק שמיני

אסור להרבת על המכר

כבר המוכר לאבדו קרקע או מטלטלים
ואמ' לו אם מעבשו תתן לי הדמים הרי הן
שלך במאה ואם עד זמן פלוי הרי הן שלך
בעשרים ומאה הרי זה אבק רבית שזה
דומה כמי שנוטל עשרים בשביל שנתן לו
מאה להשתמש בה עד זמן פלוי בשיתבענו
בדין אינו חייב ליתן לו אלא מה שהיה שוה
בשעת המכר או יאזיר ממכרו מידו אם
היה קיים וכן אם מכר לו מטלטלין עד
זמן פלוי במאה והיו שוין בשוק למי שקונה
במעותיו מיד תשעים הרי זה אסור ואינו
נותן לו אלא תשעים או מאזיר מיד סחורתו
אם היתה קיימת הלקח מאבדו אפן
בשוהו על מנת שיתן לו מכאן ועד שנים
עשר חדש הרי זה רשאי לומר לו תן לי
מיד בפחות ואינו אושש משום רבית
אבית שליין שהיא שוה עתה דינר ומכרה
לו בשתים עד הקיץ על מנת שאם תארענה
תקלה הרי היא בשוה המוכר עד שיתכנה

הלקח הרי זה מותר שאם אבדה או נשבה
אינו משלם לו כלום ואם לא מצא למכרה
ולהדיא בה היה לו להאזירה לבעליה
וכן אם מכר לו בשתים ואמ' לו היתר על
השתים יהיה שכרך בשביל שאתה מטפל
למכרה ואם לא תרצה למכור אותה כמו
שתרצה האזירה לי הרי זה מותר אע"פ
שאם אבדה או צנבה או האמיצה תהיה
בשוה הלקח היו לו פירות שאם יצה
למכרן בשוק ולקח דמיהן מיד מוכרן
בעשרה ואם תבע אותן הלקח לקנותן
ויתן המעות מיד יקנה אותן בשנים עשר
הרי זה מותר למכרן בשנים עשר עד
שנים עשר חדש שאפלו הביא זה עתה
בשנים עשר היה קונה אותן וכן כל כיוצא
בזה אסור לקנות פרי הפרדס קודם
שיגמר ויתבשל מפני שזה שמוכר בזול
עתה בעשר הוא פרי ששוה עשרים בשיגמר
נמצאת התיספת בשביל ההקפדה אבל
אם קנה עגל בזול ויהיה אבל הבעלים עד
שיגדיל הרי זה מותר שהיא אם מת או
כחש בשוה הלקח הוא והמיתה דבר מצוי
תמיד הנותן מעות לבעל הכרם על הגיפ
ועל הזמורות ופסיכרתו בוקרן הן
קונן אותן בזול עד שיבשו ויכרתו הוא זה
ערך להפך בהן כשהן מאוכרין שנמצא
כקונה אילן לזמורותו ואם לא הפך נמצאו
המעות הלואה והם לקחין בזול מפני
ההקפה ואסור שומרי השדות שיותנין
להן חטים בשכרן בזול מן הגרן בשיבאו
לגרן כדי שיהיו החטים הלו שנטלו ב'

פרק תשיע

שפסק עליו אבל אם היה המוכר מאותו
המין כלום אע"פ שעדיין לא צמרה מלאכתו
הרי זה מותר לפסוק עליו אע"פ שעדין לא יגא
השער כגד היה הוא תחלה לקוניים הרי זה
פסק על החטים אע"פ שהן גדיש ופסק על
היין משיבוא הענבים ויתנם בעביט ועל
השמן משנתן הזתים במעטן ועל הסיד
משיעקעו בכבשן ׳ וכן פסק על כלי
החרש משיעשה היוצר הכלים שלהן בד"א
בשהיה עכרן לכן אבל עכר שאור פסק על
הכלים שעשו ממנו אע"פ שלא עשו מפני
שהוא מטי לכל ואע"פ שאין לה יש לה וכן
פסק עמו על הזבל כל ימות השנה אע"פ
שאין לו זבל מפני שהוא מטי תמיד ׳ כל
דבר שהוא מחוסר מלאכה אחת או שתים
פסק עמו עליו היה מחוסר שלש אינו פסק
אלא אם כן יגא השער שכון שהוא מחוסר
שלש מלאכות הרי הוא כמי שאין לו מאותו
המין כלום וכאלו לא בא לעולם עדיין ׳ כגד
גדיש שהיה מחוסר הגהה בשמש שיבש והשה
וזרייה אינו פסק עליו אלא אם כן יגא השער
היה יבש ואינו מחוסר אלא דישה וזרייה הרי
זה פסק עליו ׳ בגדים שליוצר שהיו מחוסרין
לפיפה ויבוש והולבה בכבשן ושריפה והוגאה
אינו פסק עליהן היו יבשין ואינן מחוסרין
אלא הולבה לכבשן ושריפה והוגאה הרי זה
פסק והוא שיהיה דרך הלוקח להוגאה אותן
מן הכבשן אבל אם היה המוכר הוא שמוגא
הרי אלו מחוסרין שלש ואינו פסק עליהן
עד שיגא השער וכן כל כיוצא בזה ׳ ההולך
לאלוב עניו ולגוז את רחליו ולרדות את כורתו
מגזו אבדו ואינו לו מה שעוי אולכות מכור

לך מה שרחלי גוזות מכור לך מה שכורתי
רודה מכור לך הרי זה מותר אבל אם אמר
לו מה שעוי אולכות כך וכך מכור לך בכך
וכך מה שרחלי גוזות כך וכך מכור לך
בכך וכך מה שכורתי רודה כך וכך מכור לך
בכך וכך אסור אלא אם פסק עמו כשער
שבשוק וכן כל כיוצא בזה ׳ אין פסקין על
שער עיירות מפני שאין השער קבוע אלא
על שער מדינה היו החטים החדשות בא
במדינה ארבע סאין בסלע ויש יותר שלש
בסלע אין פסקין עד שיגא השער לשון
ולחדש ׳ היו חטים של לקוטות ארבע סאין
בסלע ושל בעל הבית שלש פסק ללקוטות
כשער לקוטות ולא יפסוק לבעל הבית עד
שיקבע השער לבעל הבית ׳ כיון שנקבע
השער מותר לו לפסוק על השער הגבוה
כגד היו חטים ומכרות ארבע סאין בסלע
ופסק עמו שיתן לו החטים כשער הזול
אם עמדו אחר כן עשר סאין בסלע יותן
לו עשר סאין עמדו שלש סאין בסלע יותן
לו ארבע סאין כשער שהיה בשוק שהרי
פסק עמו כשער הגבוה ׳ נתן לו המעות
סתם ולא פסק עמו כשער הגבוה והוזלו
יותן כשער שהיו שוים כשנתן לו המעות
ומי שאזר מקבל מי שפרע ׳ בד"א בפסק
על דעת עצמו אבל אם היה שליח לא אחיה
בין המוכר בין הלוקח אינו כוטל אלא כשער
הזול או מאזיר את הדמים ואינו מקבל מי
שפרע כשליח שהרי המשלח אומר לו
לתקן שלא תך ולא לעות כמו שבארנו ׳
היו החטים ומכרות ארבע סאין בסלע
ובטל את הדמים שיתן לו אחיו בסלע אם

יש לו חטים מותר היו לו חטים חוב אצל אחיה
ונטל המעות עד שיגבה חטיו ויתן לו אסור שהיה
הן מחוסרין גביה וכלו אינם הם והיה זה כקובע
לו זמן והוזיל לו מפני שמקיפו. היו החטין
במדינה ארבעה סאין בסלע ובפרים שלש
בסלע הרי זה מותר לייתן סלע לתגר כי שיפא
לו שש סאין מן הכפר והוא שיהיו בשות הלקח
או אבדו בדרך צנצו אבדו לו ואדם אשוב אסור
לעשות זה ובעיני סחורה אסור לבלאדם לפי
שאין מיני סחורה מצויין תמיד בפירות
האחרין שנכנסו לעיר והרי החטים ארבע
סאין בסלע הוזיל ומכרו למוכר יתן או לא
לספר יתן חמש בסלע במעות שנתנו להם
תחלה כשיכנסו לעיר עד שיפתחו שקיהם
וימכרו לבלאדם הרי זה מותר שאין אלו מותן
להם בזול מפני שנתנו המעות עתה ולא יקחו
אלא לאחר זמן מפני שמוד יעיק להם את
השער ומסעדין אותן. המולך פירותיו
ממקום למקום מצאו אבדו ואמ' לו תנם לי
ואני אעלה לך פירות שיש לי במקום פלני
באותו המקום אם יש לו שם מותר ואם לאו
אסור. היה מולך סחורה ממקום למקום
אמ' לו תנם לי ואני אעלה דמיה כמו ששוה
באותו מקום אם היתה בשות המוכר עד
שתגיע לשם מותר ואם היתה בשות לקח
אסור. הנותן לבעל הגנה דמי עשר
קשואין אלו דמי עשר אבטיחים אלו והיה הם
קטנים והתנה עמו שיתנם לו כשיגדלו הרי
זה מותר שהרי הוא מנחן והם גדלים מאליהן
ואל קצבן עתה כשהם קטנים לא היו באין
אחרים תחתיהן וכן כל כוצא בזה מדבר
שאין בו הפסד ולא אסרון על המוכר.

פרק עשירי

כשם
שמותר
לשוכר

לפסוק על שער שבשוק כך מותר ללות הפירות
סתם ופורעין סתם בלא קבעה זמן על שער
שבשוק כיצד היה השער קבוע ידוע לשניהן
ולה מחבדו עשר סאין חייב להחזיר לו עשר
סאין אע"פ שהוקרו החטים שהיה כשלה ממנו
היה השער ידוע אלו רצה היה קונה ומחזיר
לו שהיה לא קבע לו זמן. היה לו מאותו המין
שלה הרי זה מותר ללות סתם בלא קבעה זמן
ופורע סתם אע"פ שעדין לא יצא השער ואפי
לא היתה לו אלא סאה לה עליה כמה סאין
היתה לו טיפה אחת של שמן או שליין לה
עליה כמה גבי יין ושמן. לא היה לו מאותו
המין כלום ולא נקבע שער של שוק עדין או
שלא ידעו שער שבשוק הרי זה אסור לדות
סאה בסאה וכן בשאר הפירות לא ילה אותן
עד שיעשה אותן דמים ואם לה ולא עשה
אותן דמים מחזיר לו פירות ממדה שלה
במשקל ואם הוקר כוטל דמים שהיו שוים
בשעת ההלאה. אע"פ שיש לו מאותו
המין או שהיה השער קבוע בשוק הרי זה
אסור ללות פירות בפירות עד זמן קבוע
אלא לה סתם ופורע באי זה זמן שיפרע
לא יאמר אדם לאבדו הלוני כור חטים ואני
מחזיר לך כור בגרן אלא אומ' לו הלוני עד
שיבא בני או עד שאמצא המפתח. לה
פירות עד זמן קבוע אם הוזל מחזיר לו
פירות בזמן שקבע ואם הוקרו נותן לו דמים
שהיו שוים בשעת הלאה. מלה אדם
את אריסיו חטים באטים לזרע בן קודם

שירד העריס לשדה בין אחר שירד בד״א
במקום שנהגו שיתן האריס את הזרע שהי
בד בעל הקרקע לבלקו כל זמן שלא נתן
אבל במקום שדרך בעל הקרקע ליתן את
הזרע אם עדיין לא ירד העריס הרי זה
מותר להלוקו אטיס באטיס שעדין יש לו
לבלקו. ומצאת בעת שירד לשדה ירד
על דעת שיחזיר לו אטיס שהלוהו אבל
אחר שירד לשדה הוא ואינו יכול לבלקו
הרי הוא כבל האדם ואסור להלוקו אטיס
באטיס לזרע אבל מלה סתם על שער
שבשוק. מי שהיה נושה בחברו מעות
ואמר לו תן לי מעותי שאני רוצה לקח
בהם אטיס ואמר לו בא ועשה אותן עלי
מעשר של עמשו ויהיה לך אצלי אטיס בה
בהלאה אם יש לו אטיס מעשר מעותיו
מותר ואם אין לו אותו המין הרי זה אסור
שלא אמרו אכמיס שמותר לבשוק על שער
שבשוק אע״פ שאין לו כלום מאותו המין
אלא בנותן מעותיו לקנות בהן אבל הרוצה
להעמיד הלאתו על גב הפירות אסור
עד שיהיו לו פירות. היו ללה אטיס
ועשה הלאתו עליו אטיס ובא אחר ואין ואמ
לו תן לי אטיס שאני רוצה למכון ולקח בהמיתן
יין אמ בא ועשה אותן עלי מעשר שבשוק
עתה אם יש לו יין הרי זה מותר ובעשיר
הלאתו אבל יין ואם אין לו יין אסור.
הי שלא היה לו ועבר והחזיר ההלאה
פירות אע״פ שקנה פירות אחר כך אינו
חייב ליתן לו פירות אלא נותן לו מעות שה
שהלוהו.

פרק אחד עשר

המלה
את
חבו

או שאמ לעדיס היו עלי עדיס שאני חייב
לה מנה או אתם עדי שאני חייב לה מנה
זו היא הנקראת מלה על פה ואינו צריך
לבעיו בעדיס לפיכך אם טען אחר כך ואמ
פרעתי נשבע הסת ונפטר. אבל המלה
את חברו בשטר צריך לבעיו בעדיס לפיכך
אם טען אחר כך ואמ פרעתי שטר זה אינו
נאמן אלא אומ לו הבא עדיס או עמוד ושלם
לו חוב. לפיכך האומ לעדיס היו עלי עדיס
שאני חייב לה מנה אין כותבין עדותן
ונותנין למלה שלא יחזירו מלה על פה
עדות בשטר עד שיאמר להם הלה כתבו
ואתמו שטר ותנו לו אע״פ שאמ להם כך
צריכין להמלך בו אחר שאתמו בשטר ואחר
כך נותנין השטר בר המלה. קנו מידו
שהוא חייב לו מנה הרי אלו כותבין ונותנין
אע״פ שלא אמ להם כתבו שסתם קנין לב
לכתבה עומד ואין צריך להמלך בו. לה
שכתב שטר בכתב ידו והעיד בו עדיס ונתנו
למלה הרי זה שטר כשר. וכן אם כתב
שטר אע״פ שאין בו עדיס ונתנו למלה
בפני עדיס הרי זו מלה בשטר והוא שיהיה
כתב שאינו יכול להזדייף ויקראו אותו לעדיס
שנמסר בפניהם ואתמו ויש מן הגאונים
שהורה שצריך למר לעדיס שמסר בפניהם
ואתמו והעידו שנמסר בפניהם. הוציא
עליו כתב ידו שהוא חייב לו ואין שם עדיס
אע״פ שהוחזק כתב ידו בב״ד הרי זה כמלה
על פה ואם טען שפרע נשבע הסת ונפטר

ויאמין עמה כשהפך זה לה מן האמין ולה מן
הקלקול כל העלה שסירר עמה חוקי
מן הייחוסים ועמה חוקה מן הקל יחוסים ולו
ויהפכה ויעלה על עמה חוקה מן החוקי
ויאמין עמה חוקה מן הקלקולות לפי שהיו לה
קול לעבוד לה ישראל פה. אבל העלה כשהיו
קול ולה יהעלה הקשה על עמיו שלא על
יד ישראל ולו ועשו עמים מעלה
ושלשו ואכל ומשי העלה החת שעבוד מעלה
מן החוקים חיוסי שרים ומחוקי
יהחתה הלוקה מן שלשים שפר ועד כל
הלוקה מדי זה חוזר ושורף מעשים מיוחדים
מעשים מהם ויהיו יוסי ויקול ולו הלוקה
שעל פה שעבדו מן הייחוסים הלוקה מן
שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
מיוחדים שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן
ומחוקי שרים ומחוקי שרים שלם מחוקי מן

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

פרק ארבעה עשר

שיהיה המלה נאמן מפני עדים אע״פ שהפא
עדים שפרעה הרי זה גבה בלא שבועה שהי
האמינו מפני עדים ואפי׳ הבא מאה שפרעו
בפני הם שהשנים כמאה אבלאם אמ׳ ל
הרי אתה נאמן על מלשה הואיל וירד למנן
אם פרעו בפני ארבעה הרי זה פרוע זה
שהאמין המלה מפני עדים מה תהיה הקנת
מפני פרע יקרע השטר או יעיר זה המלה
על עצמו שבאל כל שטר שיש ל על פלט או
יעיר על עצמו שלא בפני הלה שקבל כל שיש
ל אצל פלט הרי שפרעו וטען המלה שלא
נפרעו פרעו פעם שניה מפני התנאי הי הלה
חוזר והנבע את המלה בדין ואומ׳ ל כך וכך
אתה חייב לי מפני שפרעתך שני פעמים אם
הודה ישלם ואם כפר ישבע שבועת הסת על
כך שלא פרעו אלא פעם אחת וכן כל כוצא בזה
התנה הלה שיהיה נאמן בכל עת שיאמר
פרעתי איט גבה בשטר זה לא מן הירשין
ולא מן הלקח ואפי׳ אמ׳ לה לא פרעתי אין
המלה טורף בשטר זה מן הלקוחות שמא עשו
קנוניא על נכסיו של זה טען הלה בשטר
זה ואמ׳ פרעתי מקצתו והמלה אומ׳ לא פרע
כלום משלם המקצת שהודה בו ונשבע שבועת
הסת שהרי האמינו ואם התנה עליו שיהיה נאמן
בלא שבועה אינו נאמן התנה המלה שיהא
גבה בלא שבועה הרי זה גבה ממנו בלא
שבועת הסת אבלאם בא לגבות מיורשיו ישבע
ואחר כך יגבה ואם התנה שיגבה אף מן הנחו
בלא שבועה גבה בלא שבועה וכן אם התנה
שיגבה מן הערייתי אף מן הירשין שכל תנאי
שבממון קיים בא לגבות מן הלקח לא יטמף אלא
בשבועה שאין זה מתנה ראבד ממון אבדו

פרק ששה עשר

הזוב
באחרי
הלה

עד שיפרעינו בד המלה או לד שלא אמ׳
ל המלה זרוק לי חוב והפטר וזרקו ל
ואבד או נשרף קודם שיגיע לד המלוה
פטור אמ׳ ל זרוק חוב בתורת גיטין הו
המעות קרובן ללה הרי הן עדין באחריות
היו קרוב למלה נפטר הלה מחצה למחצה
אם אבדו או צנבו משלם הלה מחצה
היה ראובן חייב לשמעון מנה ואמ׳ ל לוי
הולך לשמעון מנה זה שאני חייב ל אם
בא לחזור אינו חוזר והוא חייב באחריות
עד שיגיע המנה לשמעון החזיר לוי
את המנה לראובן שנהם חייבן באחריות
עד שיגיע לד שמעון כלחובו ראובן
שהיה חייב לשמעון מנה ואמ׳ שמעון לראובן
מנה שיש ל בידך תנהו ללוי היו שלשתם
עומדין וקבל לוי ונמצא ראובן עני ואין ל
מה שיגבה ממנו הרי לוי חוזר בחוב על
שמעון שזה הטעהו ואם ידע לוי שהוא
עני או שהיה עשיר באותה שעה והעני
אינו יכול לחזור שהרי קבל טען לוי
שהיה ראובן עני והטעהו ושמעון אומר
עשיר היה והעני יראה לי שעל שמעון להפא
ראיה ואחר כך יפטר מחוב לוי לא יהיה אלא
שובד בידו אומ׳ ל קיים שובך והפטר
כבד בארינו בהלכות מקח וממכר שראובן
שלא היה ל אצל שמעון כלום והיה ראובן
חייב ללוי מנה והמחהו אצל שמעון אע״פ
שהמחהו במעמד שלשתן לא קנה ואם רצה
שמעון שלא יתן לא יתן ואם נתן חוזר וגבה

מראובן שהיה על פיו נתן. וכן אם רצה לו
לחזור בו ולומר איני רוצה לצבות משמעון א
חוזר ונצבה חוכו מראובן ואע"פ שפרעו מקנה
משמעון חוזר ונצבה השאר חנוני מראובן
חנוני שהיה נותן לבעל הפת מן החנות
כל מה שירצה בתורת הלואה ומקיפו עד
שיתקבן הכל ותורע לו ואמ' לו בעל הפת
הן לפועלי סלעו לבעל חוב מנה והרי
החנוני אומ' נתתי והפועל אומ' הבעל חוב אומ'
לא לקחתי הרי הפועל אומ' בעל חוב נשבע
ונוטל מבעל הפת חוכו. וכן החנוני נשבע
ונוטל מבעל הפת מה שטען שנתן שהיה
הוא אומ' לו ליתן והפועל נשבע במעמד ה'
החנוני וכן החנוני במעמד הפועל אומ' בעל
חוב כדי שיכלמו זה מזה וכן כל כיוצא בזה
ושבועה זו תקנת חכמים היא בתקיעת חכן
מפני שבאין שניהם לידוע. לפיכך אם
מת החנוני נוטל בעל חוב בלא שבועה וכן
אם מת הפועל אומ' בעל חוב נוטל החנוני
בלא שבועה שהיה אין בעל הפת מפסיד
כלום ואינו משלם אלא תשלום אחד.
החנוני אומ' אתה אמרת ליתן ובעל הפת
אומ' לא אמרתי לך הרי הבעל הפת נשבע
הסת ונפטר והחנוני עושה דין עם זה שנתן
לו. וכן אם אמ' החנוני לבעל הפת המקיפו
כתוב בפנקס שיש לי אצלך מנה ובעל הפת
אומ' איני יודע נשבע בעל הפת הסת שאיני
יודע ונפטר כדין כל טוען על חברו לבלדם
ואין בזה תקנת חכמים. ראובן שהוצא שטר
חוב שיש ללוי על שמעון ושטר שלוי נתנו לו
בפתיחה ומסירה ואבד השטר שהקנהו בו
או שטען שהקנהו לו אנב קרקע הרי זה

נצבה הואיל ויצא מתחת ידו טען שמעון שפרע
ללוי ואמ' ישבע לי לוי ואחר כך יצבה ראובן הוה
לו שפרע ישלם לוי לראובן טען לוי שלא מתו לא
נתן שטר זה נשבע הסת ונפטר. שטר שהיה
בד שליש והוציאו מתחת ידו בבד ואמ' פרוע
הוא נאמן אע"פ שהשטר מקויים שאלו רצה
היה שורפו אוקורעו. וכן אם מת השליש
ומצא כתב יוצא מתחת ידי השליש ששטר
זה המונח אצלו פרוע הרי זה פרוע ואע"פ שאין
עדים על הכתב. אבל בכתב שיצא מתחת ידי
המלוה ששטר פלוני פרוע אפי' היה בכתב ידי
המלוה אינו אלא כמשחק היו עדים על הכתב
אם היו מקוימין הרי השטר פרוע ואין עליו
קיום שאלו העדים החתומין על זה השובר אם
לא ידעו אם שאין העדים מצוין הואיל ומתחת
ידי המלוה אם מתחת ידי יורשיו יצא אין השובר
כלום. ומצא השטר בין שטרותיו פרוע
הרי זה פרוע ואע"פ שאין עדים על הכתב הנ'
הנמצא וכן אם נמצא כתב בצפו של שטר
בין מפנו בין מאחריו אפלו בקנתו שטר זה
פרוע אם נפרע ממנו וכן עושין על פי ה'
הכתב ואע"פ שאין עדים על הכתב ואע"פ שיצא
מתחת ידי המלוה שאלו לא נפרע לא היה כותב
על השטר. המוצא שטר בין שטרותיו ואין יקוע
מה טבו יהיה מונח עד שיבא אליהו. האומ' לבניו
שטר בין שטרותי פרוע ואיני יודע איזו. היא
שטרותיו כלן פרוע ומצא לאחר שם שני שטרות
הבדול פרוע והקטן אינו פרוע חוב לך פי פרוע
כל שטרותי שיש לו עליו כלם פרוע.

פרק שבעה עשר

מלוה
שמת

ומה שיכתוב לו הלוה סוגר עליו
ועל יורשיו לקבוע את הלוה סוגר עליו
ועל יורשיו זה לשון שטרי בני אדם
אבל בשטרי בני ברק אין כותבין
כן אלא ואנו ויורשינו ואנו ויורשינו
ואנו ויורשינו ואנו ויורשינו
ואנו ויורשינו ואנו ויורשינו

פרק שמנה עשר

בשוק ויאמר לו עבדי אתה. המקדש
עבדיו אין בעל חוב יכול לטרוף מן ההקדש
שההקדש מפקיע מן השעבוד וכשפירין
הקרקע מיד ההקדש אומ׳ כמה אדם רוצה
ליתן בשדה זו על מנת שיתן לבעל חוב את
חובו ולאשה כתובתה לפי שכשתפרה ותצא
לחולין בד הלקח יבא בעל חוב ויטרוף אותה
או הא שה בכתובתה כמו שבארנו בערכין
בעל חוב שבא לטרוף אם יש מעות ללקח יכול
לסלקו ולתן לו דמי מה שהוא טורף ואוזר
הלקח ותובע למוכר ואם עשה אותה אפותקי
אינו יכול לסלקו בדמים. ראובן שהיה
חייב לשמעון מאתים דינרין והיו לו שדות
ומכר אחת מהן ללוי במנה ואזר ומכר לו הנשאר
במנה ובא שמעון וטרף את האחת במנה
ואזר לטרוף השניה במנה הנשאר לו
והבא לו מאתים ואמ׳ לו אם תרצה להיות
השדה שטרפת שומה אצלך בכל המאתים
שיש לך הרי מוטב ואם לא הילך מאתים
של אוזר והסתלק הדין עם לוי. רצה
שמעון ועמד בה אף על פי שקבלה בס׳
מאתים אין לוי אוזר ותובע ראובן א׳
אלא במנה אוזר. מת ראובן והניח
שדה אחת שוה מאתים ובא שמעון וטרפה
ונתנו לו היתרמים מאה מן המטלטלין
שהניח להן אבהן וסלקוהו הרי זה אוזר
וטורף אותה בשאר חובו שהמאה שנתנו
לו מצוה עשו שמצוה על היתרמין לפרוע
חובה אבהן ואם אמרו לו אלו במאה
דמי השדה שטרפת אינו יכול לאוזר
ולטרוף אותה פעם אחרת בשאר חובו.

פרק תשעה עשר

בשיורדין בית דין לעבדי הלוה לצבות מהן
לא יצבו לבעל חוב אלא מן הבינונית שבן
שבקרקעותיו ודין תורה שיצבה בעל חוב מן
הזבורית שנ׳ בחוץ תעמד והאיש אשר אתה
נושה בו יוציא וגו׳ מה דרכו של אדם להוציא
פחות שבכלנו אבל תקנו חכמים בבינונית
כדי שלא תצעול דלת בפני לין. בד״א בבא
לפרעון הלוה עצמו אבל הבא לפרעון
הורשין בן קטנים בן גדולים לא יפרע
אלא מן הזבורית. אין נפרעין מעבדים
משועבדים מקום שיש שם עבדים בני
חורין ואפלו הוא בני חורין זבורית והמשועבדין
בינונית אין עדית בן שמכרם בן שנתנם
נשתדפו בני חורין הרי זה טורף מן המשועבדין
שכון שנפחתו כאלו אינם. ראובן שמכר
כל שדותיו לשמעון ואזר שמעון ומכר שדה
אחת מהן ללוי ובא בעל חוב של ראובן לטרוף
רצה מזה גבה רצה מזה גבה. בד״א
בשלקח לוי בינונית אבל אם לקח עדית או
זבורית אינו טורף מלוי שהרי זה אומ׳ לו
מפני זה טרחתי ולקחתי שדה שאין דינך
לצבות ממנו. וכן אם לקח לוי בבינונית
והניח אצל שמעון בינונית כמו הבינונית
שלקח לוי אינו טורף מלוי שהרי זה אומ׳ לו
הנחתי לך מקום לצבות ממנו. כבר
בארנו שהיזקין שמין להן בעדית ובעל חוב
בבינונית וכתובת אשה בזבורית הין לו
עדית ובינונית יזקקין בעדית ובעל חוב
וכתובת אשה בבינונית. מכרן לשלשה
בני אדם בבת אחת כלן נכנסו תחת המעלי

והטקין טורפין מן הערי ובעל חוב טורף
מן הבטוניה ופתוב אשה טורפת מן הזכרת
מכן בזה אחר זה כלן טורפין מן האחרון לא
הספיק טורפין משלפנו לא הספיק טורפין
משלפני פנו אפלו היה האחרון הוא שלקח
הזכרית שהי שלקח הקודם אומר לטורף
הנחתי לך מקום לגבות ממנו. מכר לאחר
בזה אחר זה הרי זה הלקח נכסים הנחת
הבעלים ס"ח שלקח עדיה באחרונה אבל
אם לקח זכרית באחרונה כלן גבין מן
הזכרית שהי אומ' לטורף. פשיטא לגבות מן
השדה שלקח הנחלה הרי הנחתי לך מקום
לגבות ממנו. ולמה אינו אומ' לו הטורף
כך אם לקח עדיה באחרונה ותגבה האשה
ובעל חוב מן הערי שלקח באחרונה שזו
הקנה היא ללקח והי אומ' להן אי אפשי
בהקנה זו אלא כל אחד מכם גבה מן הראוי
לו. מכן לאחר זו אחר זו ומכר לו
עדיה באחרונה ואזר הלקח ומכר זכרת
ובעלות ושייר עדיה לפנו כלן גבין מן
הערי שהי אין בזה ידיה אומ' מכר
עדיה והנה בעלות ובעלות הטקין טורפין
מן הערי שפר הלקח השני ובעל חוב
ופתוב אשה גבין מבעלות והזכרת עשיי
לפנו. מי שלה מאחר ואחר כך מכר
הלה נכסיו לשנים ופתב בעל חוב ללקח
שני דין ודבהים אין לי עמך וקנו מידו אינו
יכול לטרוף מלקח ראשון שהי אומ' לו
הנחתי לך מקום לגבות ממנו אבל בעל
חובך והן הנכסים שלקח לקח שני אחרי
ואתה הפסדת על עמך שהי סלקת עמך
מהן והוא הדין לאשה בכתובתה אם כתבה
לשני אבדה כתובתה ואינה יכולה לטרוף

אבל אם כתבו לראשון טורפין מן השני
מכר הלה שדה ללקח ומכרה הלוקח ראשון
ללקח שני ופתב המלה ללקח ראשון דין
ודבהים אין לי עמך וקנו מידו הי בעל חוב
טורף מלקח ראשון שדה ראשונה ולקח
ראשון טורף מלקח שני שדה שניה שהי
קנה אחריו ולקח שני מוניא אותה מבעל
חוב שהי כתבו ולקח ראשון חוזר וטורף
משני וחוזרין אלילה עד שיעשו פשרה
בעהם ומן האשה בכתובתה והוא שיהיה
האוב כבר שתי השדות

פרק עשרים

מי שיש עליו
חוטה הרבה
כל שקדם

חוטו גבה הנחלה בין מן הלה עמו בין מן
הלקוחות ואם קדם האחרון ובא מוניא
מידו שכל שקדם חוטו זכה. כיא בקרקעות
שהיו לו בעת שלה אבל הקרקעות שקנה
אחר שלה מבעלי חוטות הרבה אעפ שכתב
לכל אחד מהם שאני עתיד לקנות משועבד
לך אין בהן דין קדימה אלא כלן שוה וכל
שקדם ובא זכה אעפ שהוא אחרון לה
ופתב לו שאני עתיד לקנות משועבד לך ואחר
כך קנה שדה ואזר ולה מאחר הי השדה
משועבדת לראשון והוא קודם לגבות וכן
אפלו הוא מאה. אין דין קדימה בטוניה
אלא כל שגבה מהן זכה אעפ שהוא אחרון
קדם אחר משאר אדם ותפס מן המטלטלין
שלזה כי לטבות בהן לאחר מבעלי חוטות
לא זכה שכל התופס לבעל חוב במקום שיש
עליו חוב לאחרים לא קנה אבל אין עליו חוב
לאחרים קנה לו. ומן אחר לו הלה זכה

בחזק זה לפלני או הן מנה זה לפלני זכה לו
ואין אחד מבעלי חובות יכולין לגבות מאלו
המטלטלין שפרד זכה בהן אחר. שטרות
שזמנן כלן בזוס אחד או שעה אחת במקום
שכותבין שעות כל שקדם אחד מהן ונגבה
בין קרקע בין מטלטלין זכה בהו כלן בחד
לגבות וכן בעלי חובות שכל אחד מהן קודם
לאין חברו שבאו לגבות יין המטלטלין שהי
אין בהן דין קדימה או שבאו לגבות מקרקע
שקנה הלוה לאחר שלוה יין האחרון שבהן
בין בעכסים כדי שיגבה כל אחד מהן את
חובו מחלקין בינהם. פרד חולקין אם
פשיתחלק הממון הנמצא ועל מנכס יגע
לפחות שבהן פשעור חובו וחוזרין הנשאה
מבעלי חובות וחולקין היתר בינהם כדרך
הזאת. פרד היו שלשה חובות של זה מנה
ושל זה מאתים ושל זה שבע מאות אם הי
כל הנמצא שם שלש מאות יוטלין מזה מנה
וכן אם נמצא שם פחות משלש מאות חולקין
בזוה. נמצא שם יתר על שלש מאות
חולקין שלש מאות בזוה ויסתלק בעל
המאה ושאר הממון חולקין אותו בעל
השנים על אותו הדרך. פרד נמצאו שם
חמש מאות או פחות חולקין שלש מאות
בזוה ויסתלק האחד וחוזרין וחולקין הא
המאתים בין השנים בזוה ויסתלק בעל
המאתים ויותנין המאה הנשאה לבעל
השלש מאות נמצא פרו שלש מאות בלבד
ועל דרך זו חולקין אפלו הן מאה פשיבאו
לגבות כאחד ויש מן הגאונים שהורה שאו
שחולקין לפי ממונם. ראובן ושמעון לכל
אחד משניהם שטר חוב על לוי ראובן שטרו
בחמשה בעסן ושמעון שטרו בעסן סתם

והרי יש ללוי שדה שאינה כדי חוב של שניהן
מורידין לתוכה ראובן שמא שטרו של שמעון
בסוף נסן היה וכן אין שמעון יכול לטרוף
מאייר ואילך שהרי הלוקח אומר לו שמא
באחד בעסן הוא זמנו של שטרך והיה שדה
בת חורין שהגבה אותה ויבא ראובן שהוא
אחר זמנך והוא שיש לו לטרוף ממנו לפיכך
אם סתם הרשאה זה לזה טורפין מאייר
ואילך מכל בד. והוא הדין לראובן ושמעון
שמכר להם לוי שדה אחת בשני שטרות
שטרו של זה בחמשה בעסן ושטרו של זה בעסן
סתם

פרק אחד ועשרים

בעל חוב גבה את השבח שהשפח הלוקח
בין שהשבח מחמת הנגזה בין ששבחו
מחמת נכסים מאיליהן אלא שאם השפחו
מאיליהן טורף. כל השבח אם השפחו מחמת
הנגזה גבה אני השבח. פרד ראובן שהיה
לו חוב על שמעון מאתים ומכר שמעון לוי
שדה במנה והנגזה עליה לוי הנגזה והשפחה
והיה היא שוה מאתים פשיבא ראובן לטרוף
לוי טורף ממנה במאה ואמשים של אני
השבח אם השבחה מחמת עצמה. כגון
שהוקרה בדמים או עלו בה אילנות גבה
את כלה. הורו גאונים גדולים ואמרים
ואמרו לא יהיה הלוקח רע כח מיורד לשדה
חברו שלא בדשות ששמין לו וידו על התא
התחתונה. לפיכך אם השבח הלוקח
מאה במאה והנגזה ואמשים יוטל כל
ההנגזה ואני השבח היתר על ההנגזה והאני
עם הקרן הוא שטורף בעל חוב ודבריס

שלשעם הן ובכך ראוי לדין · ואזור הלקח
ועבה הקרן ומכפי שמשן אף יין המשועבין
שמכר או נתן מאחר זמן שמכר בו ללוי אבל
השבח שטרף ממנו בעל חוב בן בחצו בן
כלו אין לי עבדו אלא מעכשיו בני חורין של
שמשן שתקנת עולם היא שלא יעבד השבח
ולא הפירות שאכל הנשלן ולא מזון האשה
והבנות מעכשיו משועבדים שאלו דבדים שאין
להם קצבה ומקולי סתובה שלא תטרוף אותה
מן השבח בתנאתה · ולמה יטרוף בעל
חובו אם השבח בלבד הבאה מחמת הוצאה
לפי שהשבח בא לאחר שלוה מראובן ולאחר
שמכר לו ומעמה ראובן ולוי סמוי בעל
חובות לשמשן והשבח מעכשיו שבאו לו
אחר שלוה משנהן שהם אולקין כאחת
כמו שבארנו · לפיכך ראובן שלוה משמ
משמשן מנה ותבע לו שאני עתיד לקנות
וקנה אחר כך שדה ומכרה ליהודה במאה
ואמשיו והשבחה יהודה בהוצאתו והרי
היא שוה שלש מאות שוקף שמשן ולוי הקרן
ואולקין אותו בשוה ומעמה בד זה אחשה
ושבעים ובד זה אחשה ושבעים ואזורין
שמשן ולוי ויהודה שלשתן ואולקין מאה
ואחשיו של שבח על הדרך שפרשנו נמצא
שמשן טרף בעה של משדה זו ולוי טרף
מאה ושלשים ושבעה ומאתה ויהודה נטל
מן השבח שנים וששים ומאתה וכזה הן
אולקין אפלו הן מאה · כל הפירות שאכל
הלקח אין עורכין ממנו אבל הפירות
המאוכרין לקרקע אע"פ שאין עיכין לקרקע
כעבים שהגעו לכבד הרי בעל חוב עבה
מהן כמו שעבה מן השבח · מתנה ששבחה
מחמת הוצאה אין בעל חוב עבה משבחה

כלום אלא רואין כמה היתה שוה בשעת
מתנה ועבה ואם שבחה מאילה בעל חוב
עבה את כלה ואם קבל הנותן אחריות
המתנה הרי בעל חוב עבה ממנה את
השבח כדרך שעבדן מן הלקח · ולמה
יטרוף בעל חוב אם השבח מן הלקח ולא
יטרוף ממקבל מתנה כלום מפני שהמוכר
כותב ללקח בשטר מכירה שאני מחויב
לך בקרן ובעמל שתעמול ובשבח שתשבח
ועלי אחריות הכל ורצה הלקח וקבל דבר
זה שהרי הלקח ידד על תנאי זה שאם
ילקח ממנו השבח יחזור על המוכר ואפלו
לא כתב כבר נודע שזה דין המוכר עם הלקח
אבל המתנה שאין שם תנאי זה אינו עבה
משבח שהשבחה בהוצאתו כלום וכן יתומי
שהשבחו הנכסים אין בעל חוב עבה מן
השבח כלום אבל אם שבחו נכסים מאילה
עבה את השבח כלו · בעל חוב שטרף בחוב
מיד הלקח מה שראוי מן הקרן ואם השבח
רואין הנשאר מן הקרקע אם יש בו תעלה
ללקח כגון שנשאר לו בשדה בת תשעת
קבין ובעבה בת אחד קב ישתתפו בה שפחה
ואם לא נשאר לו דבר שאלו יחלוק יהיה שם
כלו עליו נותן לו בעל חובו את דמיו · היתה
השדה אפותיקי לבעל חוב נטל את כלה
ורואין אם השבח הנשאר ללקח אם היה
אם השבח יתר על ההוצאה כלה נטל
הוצאה מבעל חוב שהרי אומ' לו בעל חוב
שדה היא שהשבחה והנשאר לו מן השבח
נטל אותו מן המוכר · ואם היה אם השבח
פחות מן ההוצאה אין לו מן הטורף אלא דמי
אם השבח ואוזר ועבה מן המוכר אם
השבח שנטרף בלבד · בעל חוב שבא

ואחר ולוי מלוי מאתים ונתבל שאני עתיד לקנות

לשרוף מן היתומין יתומין אומרין אנחנו
השבחנו ובעל חוב אומ׳ שמא אבינו השבח
על היתומין להבא ראיה הבאו ראיה שהם
השבחו שמין להם את השבח ואת ההוצאה
ונוטלין הפחות שבשניהם ומעלה אותן
בדמים. בד״א בשעשה שדה זו אפותיקי
אבל אם לא עשה אפותיקי אם רצו היתומין
לסלק בעל חוב בדמים מסלקין ואם רצו
נוטלין מן הקרקע שעיר השבח שלהם.

פרק שנים ועשרים

סדר גבית החוב כך הוא בשיבא המלוה
שטרו לבד״ ויתקיים אומ׳ ללוה שלם ואין
יורדין לנכסיו תחלה עד שיתבענו ואם טענה
הדיין והוריד המלוה לנכסי הלוה קודם
שיתבענו מסלקין אותו. אמר הלוה היני
משלם קבעו לי זמן כדי שאלוה מאחר או
אמשכן או אמכור ואבא המעות קובעין
לו זמן שלשים יום ואין מחייבין אותו ליתן
משכון שלו היה שם מטלטלין מיד היו בד״
נכסין מהן ואם רצה המלוה להחרים על כל
מי שיש לו מעות או מטלטלין ומפלגו אותו
בדבדים הדי זה מחרים ואין מחיבין את הלוה
להבא עד עד שיתן. שלמו השלשים יום
ולא הבא בד״ כותבין אדרכתא וכן אם אמר
בתחלה בשתבעו אינו משלם כותבין אדרכתא
על נכסיו מיד ואין קובעין לו זמן וכן אם
אין שם שטר אלא על פה או שהודה כותבין
אדרכתא על נכסים בני אורין שיש לו
טען ואמ׳ שטר זה שנתקיים בפניכם מזויף
הוא ואני אבא ראיה ואבטלנו ועד במקום

פלגו ופלגו והם פלגו ופלגו אם נראה לדיינין
שיש ממש בדבדו קובעין לו זמן להביא
עדיו ואם נראה להם שאינו בא אלא בעלילות
דבדים ובטענות של דופי אומ׳ לו שלם ואחר
כך אם יש לך ראיה יאזיר ואם היה המלוה
אלם ושמא אינו יכול להחזיר מידו מניחין
עליו שליש. קבעו לו זמן להבא ראיה
ולבטל השטר והגיע הזמן ולא בא מחיבין
לו שני ואמשיו ושני לא בא כותבין עליו פתוח
ומשמתין אותו וממתינין לו והוא בדיו תש
תשעים יום. שלשים ראשונים שמא הוא
טורח ללות אמצעיים שמא טורח למכור
אחרונים שמא הלוקח ממנו טורח להבא
מעות שלמו התשעים יום ולא בא בד״ כותבין
אדרכתא על נכסיו ומתירין לו ידיו. אין
כותבין אדרכתא על נכסיו עד ששולחין ומ׳
ומודיעין לו והוא שיהיה קרוב לבד״ מהלך
שני ימים או פחות יתר על זה אין ידיכין
להודיעו. בד״א בשהיה כל התשעים יום
נשמט ואומ׳ עתה אבא ואבא ראיה ואבטל
השטר אבל אם אמ׳ אינו בא לבד״ מיד כותבין
אדרכתא על נכסיו בין על הקרקעות בין
על המטלטלין וכן אם היה השטר על
הפקדון אין ממתינין לו תשעים יום אלא
כותבין אדרכתא על נכסיו מיד. זה שאמרו
שאם לא בא בסוף התשעים כותבין אדרכתא
על נכסיו על הקרקעות אבל המטלטלין
אפלו אחר התשעים כל זמן שהוא אומ׳ עתה
אבא ראיה ואבטל השטר אין מוהדין מלוה
למטלטלין שמא יאכל אותם ויבא זה ראיה
ויבטל השטר ולא ימצא מה יטול ואפלו היה
למלוה קרקע שמא תבסיף או תשדף
פנד כותבין האדרכתא אם לנכסים בני אורין

מכיה בעל אוב או ידעוני מתנה או שאמה
לבעל אוב מדעתו או שאמת או הורישה אינה
אוזרת שמו קדקע לאשה ונשאת או שאמו
ממנה ונשאת בעל בנכסי אשתו לעקה
ולא מחזיר ולא מחזירין לו

פרק שלשה ועשרים

שטרי אוב המוקדמין פסולין שהרי שורף
בהן לקיחות שלא כדין ולפיכך קנסו אותן
חכמים ולא יגבה בשטר מוקדם אלא מבני
חורין פרה שאם יטרוף בו מזמן ראשון
שהקדימו שטרי אוב המאוחרין פסולין
שהרי הורע כאו של בעל השטר שאינו טורף
אלא מזמן השטר ואע"פ שלא כתבוהו שהוא
מאוחר הרי זה כשר שטר שכתבוהו ביום
ונחתם בלילה הסמוך לו פסול מפני שהוא
מוקדם ואם היו עסוקין בענין עד שנכנס
הלילה ואחתמוהו אע"פ שקנו מידו בלילה כשר
שטר שזמנו כתוב בשבת או בעשיה
בתשרי שטר מאוחר הוא ומשר ואין אושטין
לו שאם מוקדם הוא ובאחר בשבת או באחר
עשר בתשרי נכתב אלא מעמידין השטר על
חזקתו שהרבי ידוע הוא שאין כותבין בשבת
ולפיכך אחרוהו כותבין שטר לילה ואע"פ
שאין מלוה עמו ואין כותבין למלוה עד
שיהיה לה עמו בי"א בשטר שיש בו קנין
שהיה משעה שקנו מידו נשתעבדו נכסיו
אבל שטר שאין בו קנין אין כותבין אפי' לילה
עד שיהיה מלוה עמו ויתן השטר פרה מלוה
בפנינו שאם יכתוב עתה ללוה ממנו בנכסין

ולא ילוה ממנו עד תשרי ומנא המלוה שוויף
בשטר זה מניסן שלא כדין שהרי לא קבע
לידו עד תשרי עדים שקנו מיד הלוה
או המוכר וכונא בהן ונתאחרה כתיבת
השטר זמן מרובה אם ידעו יום שקנו בו
ממנו כותבין בשטר זמן הקנין ואע"פ שאינו
זמן חתימתן ואין גריכין לא ונתאחרה
כתב ידינו עד יום פלוני ואם לא ידעו יום
שקנו בו כותבין זמנו של שטר משעת
כתיבה וכן מי שנמסרה להן העדות
במדינה וכתבו השטר במדינה אחרת
אין מזכירין בשטר מקום שנמסרה בו
העדות אלא מקום שכתבו בו אתמלא ידן
שטרי מקח וממכר שלא נכתבו
בזמן אחרו המאוחרין פסולין שהרי אי
אפשר לטרוף בהן שלא כדין כגד כגון
שאזר המוכר וקנה השדה מיד הלוקח
קודם שיבנו זמן השטר המאוחר ויגיע
הלוה השטר המאוחר ויאמר אזר רני
ולקח תמיך פעם שניה ונמנא טורף
שלא כדין ולמה לא נאוש כן לשטר אוב
המאוחר שאם יפרענו קודם שיבנו זמנו
ויכתוב שובר ויאזור ויוכיח השטר המאוחר
ויטרוף בו שלא כדין לפי שכל הכותב שטר
מאוחר תקנתו שיכתוב השובר סתם שכל
זמן שינא השטר ישבור אותו זה השובר
ואם לא עשה כן וכתב שובר בזמן הפרעון
הוא הפסיד על נפשו מי שמכר שדהו
באונס ומסר מודעא או שקנה ומכר
או נתן לאחר קודם שימכור לאנס הרי
המעות של אנס כמלוה על פה אצל המוכר
ואינו ב' טורף בשטר מכר שפירו כלום מפני

ואחד שזכות הוא ללוה להיות שנים הכל
בשטר אחד שאם יפרעינו שנים שלא יסוף
אותו בדין בפעם אחת לגבות הכל. הוצא
שטר חוב במאה ואמ' קרעיהו וסתבו לו
שטר בחמשים אין שומעין לו שמא פרעו
הכל וסתבו לו שובר על שטר של מאה
ומשיחזור ויוצא קיום זה על שטר חמשים
ויוצא הלוה השובר ואו לו זה שטר אחר הוא

פרק ארבעה ועשרים

כבר בארנו ששטר חוב שיש בו קנין סתבין
אותו ללוה אע"פ שאין מלוה עמו ואין סתבין
שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו ושובר
לאשה אע"פ שאין בעלה עמה ובא לאיש
אע"פ שאין אשתו עמו. אבל אין סתבין
שטרי אירוסין ופשוטין ושטרי אריסות
וקבלנות ושטרי בדיירת דיינין או שטר
טענות בעלי דינין וכל מעשה בד' אלא
מדעת שניהם וכל השטרות האלו דיינין
להזהר בתקונן משאר השטרות. ומי
נותן שכר הסופר בשטרי הלואה הלוה
נותן שכר ובשטרי מקח וממכר הלוקח
נותן שכר והאשה נותנת שכר הגט והחתן
נותן שכר שטר האירוסין או הנשואין וה'
והמקבל ואין האריס או הנשואין נותן שכר
השטר אבל שטר בדיירת הדיינין או טענות
בעלי דינין שניהם נותנין שכר. אחד
השטרות שנסתבין לאחד שלא בפני חבירו
ואחד השטרות שאין סתבין אותן אלא
מדעת שניהם שניהם עומדין בעת שכותבין

שטר למלוה או ללוקח כולן דיינין העדים
שיהיו מכירין שמות שבשטר שזה הוא
פלוני בן פלוני וזהו פלוני בן פלוני שמא יבאו
שנים ויעשו קנינא וישמ שמותיהם בשמות
אחרים ויודו זה לזה. כל מי שהוחזק שמו
בעיר שלשים יום אין חוששין לו שמא שם
אחר יש לו והוא שנהו כי לרמות ולעשות
קנינא שאם אתה אומ' כן אין לדבר סוף
לפיכך מי שלא הוחזק שמו בעיר שלשים
יום ובא ואמ' סתבו עלי שטר שאני חייב
לפלוני או לזה כך וכך דינין אין סתבין לו
עד שיבא ראיה שזה שמו או יוחזק. כל
שטר שיצא לפנינו ויטענו הלוה ואמ' אני
איני חייב כלום שמא אחר רמאי העלה
שמו פשמי והודה לזה או שאמ' לא לזה
אני חייב כלום אלא לאחר וזה רמאי הוא
והעלה שמו פשם בעל חובי מאחר שלא
הוחזק שם שנים ששמותיהן שוין אין
חוששין לדבריו שחזקה היא שאין העדים
חותמין על השטר אלא אם כן מכירין אלו
הנזכרין בו. וכן חזקה שאין חותמין על
השטר אלא אם כן נודע להם בודאי שאלו
שהעידו על עצמן גדולים הם ובני דעת
ואין העדים חותמין על השטר אלא אם
כן יודעין לאתם. עדים שאינן יודעים
לאתם וקרעו להם נייר וחתמו על המשם
מכן אותן מכת מרדות והשטר פסול.
ראשבד' שהיה יודע ענין השטר וקרא
השטר לפנינו הסופר שלו הואיל והוא
מאמין בו ואימתו עלינו הרי זה חותם על
השטר ואע"פ שלא קראהו הוא בעצמו ואין
שאר העם רשאין לעשות בן עד שיקרא

העד השטר מלה במלה שנים שהיו
בעיר שם כל אחד יוסף בן שמעון אינן
יכולין שטר חוב זה על זה ולא אחר יכול
להוציא שטר חוב אלא אם כן באו עידי
השטר בעצמן ויאמרו זה הוא שהעדנו
עליו וזהו שהעדנו לו בהלאה וכן אין מגבה
שותיהן אלא זה בפני זה וכן אם ימצא
לאחר בן שטרותיו שובר ששטרו שליוסף
בן שמעון פרוע שטרות שנהם שעליו
פרועים ופעד יעשו אלו שטרותיו ושמות
אבתן שוין ישלשו היו שמות אבות אבתן
שוין יפתבו סימניהן היו דומין זה לזה
בטרתן יפתבו יוחסן היו שנהם לוים
שנהם כהנים יפתבו דורות הוציא
עליו שטר שפתבו אני פלני בן פלני לויתי
ממך מנה אע"פ שאין שם המלוה כל מי
שיצא שטר זה מתחת ידו גבהם ואינו
יכול לדחותו ולומר שלאחר הוא ונפל
וכן שני יוסף בן שמעון הדין בעיר אחת
שהוציא אחד מהן שטר חוב על אחד מבני
העיר אינו יכול לדחותו ולומר לו לפלני
שלמו פשמך אני חייב וממנו ופלה שטר
אלא הרי זה שיצא מתחת ידו גבהו ואין
חוששין לפלה שנים שהוציאו כל
אחד משנהם שטר חוב על אחדו אין
האחרון יכול לומר לראשון אלו הייתי חייב
לך היאך אתה לה ממני אלא זה גבה
חובו וזה גבה חובו היה זה במאה וזה
במאה ויש לה עדיה ולה עדיה אז לה
בנטה ולה בנטה לה זבורית ולה
זבורית אין שקקין להן אלא כל אחד מהן
עומד בשלו היה לזה עדיה ובנטה ולה

זבורית זה גבה מן הבנטה וזה גבה
מן הזבורית הוציא שטר חוב על אחדו
והלה מוציא שטר שמכר לו את השדה
אם היו במקום שנותן הלקח מעות ואחר
כך כותב לו המוכר את השטר הרי שטר
חובו של זה בטל שהרי אומר לו אלו חייב
הייתי לך לפרוע חובך אבל במקום שכו
שכותבין ואחר כך נותנין הרי שטר
החוב קיים שהרי זה אומר מכרתי לך
את השדה כדי שיהיו לך נכסים ידועים
שאגבה מהם החוב שלי

פרק חמשה ועשרים

המלוה את אחדו ואחר שהלוהו אמ' לו אחר
אני ערב או שהבני את הלוה בדין ואמ' לו
אחר הנאהו ואני ערב או שהיה אונק את
אחדו בשוק ליתן לו ואמ' לו הנא לו ואני ערב
אין הערב חייב כלום ואפלו אומ' אני ערב
בפני בית דין אבל אם קנו מידו שהוא
ערב ממון זה כל אלו הפנים בן בפני
בית דין בן בנו לבן המלוה משתעבד
אמ' לו בשעה מתן מעות הלוהו ואני
ערב משתעבד הערב ואין פריך קנין
וכן אם בית דין עשו אותו ערב משתעבד
אע"פ שלא קנו מידו כגון שהיו בית דין
רופים לבנות מן הלוה ואמ' להם הנא
הנאהו ואני ערב לכם הואיל ויש לו
הנאה שהאמינוהו בית דין באותה
הנאה שעבד עצמו המלוה
את אחדו על ידי ערב אע"פ

ערב אע"פ שהערב נשתעבד למלה לא
יתבע את הערב תחלה אלא תובע את הלה
ואם לא נתן לו אחר אבל הערב ופרע ממנו
ב"ד אם נשאין נכסים ללוה אבל אם יש נכסים
ללוה לא יפרע מן הערב כלל אלא מן הלה
היה הלוה אלם ואין בד"י יכולין להוציא
מידו או שלא בא לב"ד הרי זה נפרע מן
הערב תחלה ואחר כך יעשה הערב דין
עם הלוה אם יכול להוציא מידו או ישמתו
אותו ב"ד עד שיתן לו התנה המלוה על
הערב ואמ' לו על מנת שאפרע ממי שארצה
או שהיה קבלן הרי זה יתבע את הערב
הזה או את הקבלן תחלה ויפרע מהם אע"פ
שיש נכסים לרוה אי זהו ערב ואי זהו
קבלן אמ' לו תן לו ואני מתן זהו קבלן שיש
למלוה להפרע ממנו תחלה אע"פ שלא פרש
ולא אמ' על מנת שאפרע ממי שארצה
אבל אם אמ' לו הלוהו ואני ערב הלוהו ואני
פורע הלוהו ואני חייב הלוהו ואני מתן הלוהו
ואני קבלן תן לו ואני ערב כולן לשון ערבות
הן ואינו תובע תחלה ולא נפרע ממנו במקום
שיש נכסים ללוה עד שיפרע ויאמר ממי
שארצה אפרע ערב של סתנה אע"פ
שקנו מידו פטור מלשלם שהי מסה עשה
ולא אסר ממון ואם היה האב ערב לבתנה
בנו וקנו מידו חייב וקבלן של סתנה חייב
ראובן שמכר לשמעון שדה ובא
לוי וקבל אחריותה עליו לא נשתעבד לוי
שזו אסמכתא היא ואם קנו מידו שהוא ערב
לשלם דמי מכר זה בבל עת שיתבענו שמעון
הרי זה חייב וכזה הורו רבותי ובן הערב
או הקבלן שחייבו עצמן על תנאי אע"פ שקנו
מידו לא נשתעבד מפני שהוא אסמכתא

כיצד כגון שאמ' לו תן לי ואני אתן אם יהיה
כך וכך אם לא יהיה שכל התולה שעבוד
שאינו חייב בו באם יהיה ואם לא יהיה לא
נמר והקנה קנין שלם ולפיכך לא נשתעבד
שנים שלוו משטר אחד או שלקחו מקח אחד
וכן השותפין שלוה אחד מהן או שלקח
משותפות הרי הן ערבאין זה לזה אע"פ שלא
פירש שנים שערבו לאחר כשיבא המלוה
להפרע מן הערב יפרע מאי זה מהן שירצה
ואם לא היה לאחר כדי החוב אוזר ותובע
השני מאחר החוב ואחר שערב לשנים כ
כשיפרע למלוה יודיעו אוב אי זה משני הם
הוא פורע כדי שיאזיר עליו האומ' לאבדו
ערוב לפלני כך וכך ואני ערב לך הרי זה
כמי שאמ' לו הלוהו ואני ערב ופשם שנשתעבד
הערב למלוה כך נשתעבד הערב לערב
ראשון ודין הערב עם המלוה כדין הערב
ראשון עם השני דין אחד הוא מי שלא
פרש קנב הדבר שערב כגון שאמ' לו כל מה
שתתן לו תן לו ואני ערב או הלוהו ואני ערב
או מכור לו ואני ערב יש מן הגאונים שהורה
שאפלו מכר לו בעשרת אלפים או הלוהו מאה
אלף נשתעבד הערב בכל ויראה לי שאין זה
הערב חייב כלום שכון שאינו יודע הדבר
ששעבד עצמו כו ולא סמכה דעתו לא שעבד
עצמו ודבריהם של טעם הם אלו למכן מי
שאמ' לאבדו הלוהו ואני ערב לעיפו של לוה
זה לא ערב לעצמו של ממון אלא כל זמן שתבע
אבאינו לך וכן אם אמ' לו אחר שהלוהו
ותבעו הניחהו וכל זמן שתתבע אותו אבאינו
לך וקנו מידו על זה אם לא יבא זה הלוה
יש מן הגאונים שהורה שהוא חייב לשלם
ויש מי שהורה שאפלו התנה עליו ואמ' אם

פרק ששה ועשרים

הלוה את חבירו סלע ואחר שהעבירו
הגיעה סלע בידו והעבד אינו הלוה
חייב לו אלא סלע אחת ואפילו סלע שוה
סלעים בשעה שהעבד נתן לו הלוה היה
חייב לו שוה סלעים אלא אם כן נתן לו
הלוה סלע שוה סלעים ואמר לו הרי
זה לך בסלע זו שנתת לי ואז אין
לו עליו אלא סלע אחת בלבד ואם
הלוה סלע שוה סלעים ונתן לו העבד
סלע שוה סלע ואמר לו הרי זה לך
בסלע זו שנתת לי הרי זה מותר
וכן אם הלוה סלע שוה סלע ונתן לו
העבד סלע שוה סלעים ואמר לו הרי
זה לך בסלע זו שנתת לי הרי זה
מותר ואין כאן אונאה לא לזה ולא
לזה אבל אם הלוה סלע שוה סלע
ונתן לו העבד סלע שוה סלעים ואמר
לו הרי זה לך בסלע זו שנתת לי
הרי זה אסור ואם נתן לו הלוה
סלע שוה סלעים ואמר לו הרי זה
לך בסלע זו שנתת לי הרי זה אסור
ואם נתן לו הלוה סלע שוה סלעים
ואמר לו הרי זה לך בסלע זו שנתת
לי הרי זה מותר ואין כאן אונאה
לא לזה ולא לזה ואם נתן לו העבד
סלע שוה סלע ואמר לו הרי זה לך
בסלע זו שנתת לי הרי זה אסור
ואם נתן לו העבד סלע שוה סלעים
ואמר לו הרי זה לך בסלע זו שנתת
לי הרי זה מותר ואין כאן אונאה
לא לזה ולא לזה ואם נתן לו הלוה
סלע שוה סלע ואמר לו הרי זה לך
בסלע זו שנתת לי הרי זה אסור
ואם נתן לו הלוה סלע שוה סלעים
ואמר לו הרי זה לך בסלע זו שנתת
לי הרי זה מותר ואין כאן אונאה
לא לזה ולא לזה ואם נתן לו העבד
סלע שוה סלע ואמר לו הרי זה לך
בסלע זו שנתת לי הרי זה אסור
ואם נתן לו העבד סלע שוה סלעים
ואמר לו הרי זה לך בסלע זו שנתת
לי הרי זה מותר ואין כאן אונאה
לא לזה ולא לזה ואם נתן לו הלוה
סלע שוה סלע ואמר לו הרי זה לך
בסלע זו שנתת לי הרי זה אסור
ואם נתן לו הלוה סלע שוה סלעים
ואמר לו הרי זה לך בסלע זו שנתת
לי הרי זה מותר ואין כאן אונאה
לא לזה ולא לזה ואם נתן לו העבד
סלע שוה סלע ואמר לו הרי זה לך
בסלע זו שנתת לי הרי זה אסור
ואם נתן לו העבד סלע שוה סלעים
ואמר לו הרי זה לך בסלע זו שנתת
לי הרי זה מותר ואין כאן אונאה
לא לזה ולא לזה ואם נתן לו הלוה

בד הערב ראיה שמא נפל השטר מיד המלוה
ולא פרעה כלום. האומר לחבו ערבת
לי והוא אומ׳ לא ערבתי אז אמ׳ הערב ניי
ללוה אתה הרשתני לערוב אותך והוא אומ׳
מדעתך ערבת אז לא ערבת כל לאו אמ׳
הערב פרעתי למלוה לפניך והלוה אומר לא
פרעת אז אמ׳ לכן פרעת ונתתי לך מה
שפרעת אז אמ׳ המלוה ערבת לי מאתים
והוא אומ׳ לא ערבתי אלא מנה וכל הטענות
וסוגא בהן המוגיא מחבו עלו הראיה אז
ישבע הנשבע שבועת הסת אז שבועת
התורה אם הודה במקצת פטור טענות
ממון. עבד אז אשתאיש שלו אז שעבדו
שעבדו את אחיהם ונתחייבו לשלם לפטיש
לפטיש תחרר העבד ותתגרש האשה אז
התחלמן ישלמו קטן שלה חייב לשלם פטיגל
ואין כותבין עליו שטר אלא הרי הוא מלוה
על פה אע״פ שקנו מידו שאין קטן מיד קטן
כלום. קטן שערב את אחרים הורו
הגאונים שאינו חייב לשלם כלום אף
פטיגל לזה שנתן את מעותיו שאין לקטן
דעת כדי לשעבד עצמו בדבר שאינו חייב
בו ולא בערבנות ולא בכל כוגא בה ודין
אמת הוא ובו ראוי לדין. האשה שלתה
פטור אז שערבה פטור ושאת חייב
לשלם אחר שנשאת ואם היה מלוה על
פה אינה משתלמת עד שתתגרש אז עד
שתתאלמן שרשות בעל כרשות. לקח
הוא כמו שבארנו בבמה מקומות ואם
היו מעות המלוה עצמן קיימים יחזירו
אותן למרוה.

פרק שבעה ועשרים

שטר שכתוב בכל לשון ובכל כתב אם היה
עשוי כתקון שטרי ישראל שאינן יכולים
להזדייף ולא להוסיף ולא לגרוע והיו עדיו
ישראל היודעים לקרותו הרי זה פטור ונגבין
לו מן המשועבדין. אבל כל השטרות
שאותמיהן גויים הי׳ אלו פסולין חוץ משטרי
מקח וממכר ושטרי חוב והוא שיתן הא
המעות בפניהם ויכתבו פטור לפנינו
מנה פלני לפלני כך וכך דמי המכר אז
מעות החוב והוא שעשויים בערכאות
שלהם אבל במקום קבוץ פסילהם בלא
קיום השופטו שלהם לא יועילו כלום. וכן
ביכין עדי ישראל שיעידו על אלו הגויים
שהן עדי השטר ועל זה השופטו שלהם
שקיים עדיהן שאינן ידועין בקבלנות
שחד ואם חסרו שטרי הגויים דבר מכל
אלו הרי הן כחרס. וכן שטרי הודאות
ומתנות ופשרות ומחילות שהן בעדים
שלהן אע״פ שיש בהם כל הדבריים הי׳ הן
כחרס. הורו רבותי שאפלו שטר חוב
שלהם שנתנו המעות בפניהם פסולין ולא
הפסידו אלא שטרי מקח וממכר שנתנו
המעות בפניהם ואין אני מודה בזה. אם
לא ידעו דייני ישראל לקרות שטר זה
הנעשה בערכאות של גויים כותנו לשני
גויים זה שלא בפני זה וקורין לו שנמצא
כל אחד ואחד מהן כוסיח לפי תמו ונגבה
בו מבני חורין אבל אין עורפין בו מפני שאין
לו קול שהרי לא ידעו הלקוחות במה שנעשה
בגויים. שטר שעדיו גויים שמסרו הלוה

[illegible]

[illegible]

[illegible]

הלכות טוען ונטען

פרק ראשון

369

חלף זה שהכתה עבד שכושה הסיר ואין לך
שכושה שהסיר שלא שכושה הסיר בלבד אלא כל
שכושה שהיה יפה או שלא היה יפה שהרי סמוך על
הדבר הזה אין הקונה שכושה שקנה
הסיר שלו שכושה הרי אלא כל הפסק מעור
שהיה מדומה לו שיש לו אלא לאחר זמן או שלא
היה שהלוהו מדומה לו שלא היה כשהלוהו
אלא שיש לו אלא לאחר זמן או שלא היה
עדיין שיש לו אלא לאחר זמן אפילו
ולא היה עדיין שיש לו אלא לאחר זמן
ונתנו ושכושה חשובה שלא היה אלא
היה חשובה כשנתנו והשכושה אין לך
בדבר שהוא כשכושה הסיר
וכל כשומט הזה מוכר שיש לו אלא לאחר זמן
והשכושה אומר לחבירו יודע שמח יש לו אלא לאחר זמן
אין לך בדבר שהשכושה אלא כשכושה הסיר וחבירו
ומצאו לפי שלא היה עדיין יודע
כזה כור חטים יש לו אלא לאחר זמן והשכושה
אומר לחבירו יודע שהם חטים הוין אלא עשרים
בדבר הוין שכושה הסיר וחבירו יודע ואלא
עשרים וכל כשומט הזה מוכר יש לו אלא לאחר
זמן והשכושה אומר לו אין לך בדבר
שכושה הסיר וחבירו יודע שהוא עשרים
חבירו יודע שהם חטים הוין אלא עשרים לפי שאין
חבירו יודע שהוא עשרים ולא יהא שכושה הסיר
חבירו יודע שהם חטים אלא כשכושה הסיר
שכושה הסיר וחבירו יודע
בדבר שהוא חבירו יודע שהוא עשרים וכל כל
שומט הזה חמשה אין לו אלא לאחר זמן
הוא שהלוהו ומחר לו לאחר זמן הוא
הסיר חמשה לך חמשה הוא וחבירו יודע
חבירו חוץ לא חמשה חבירו יודע
וחמשה חמשה

שכושה הסיר ואין לך הסכושה ואול וחוץ שכושה
חבירו יודע לא שכושה הסיר שכושה וחוץ לא חבירו
הסכושה ואול וחוץ לא שכושה הסיר ואין לך
חבר ואין לא לאחרים שהם על חוץ לא שכושה
חבירו לא ולא יהיה לא. הורו חכמים שכל חוץ
שכושה הסיר שכושה הסיר על לא חבירו הסיר
כשהיה לאחרים שהם על חוץ לא שכושה
הסיר שלו שכושה הסיר שכושה הסיר
ונתנו ושכושה חשובה שלא היה אלא
היה חשובה כשנתנו והשכושה אין לך
בדבר שהוא כשכושה הסיר
וכל כשומט הזה מוכר שיש לו אלא לאחר זמן
והשכושה אומר לחבירו יודע שמח יש לו אלא לאחר
זמן והשכושה אומר לו אין לך בדבר
שכושה הסיר וחבירו יודע שהוא עשרים
חבירו יודע שהם חטים הוין אלא עשרים לפי שאין
חבירו יודע שהוא עשרים ולא יהא שכושה הסיר
חבירו יודע שהם חטים אלא כשכושה הסיר
שכושה הסיר וחבירו יודע
בדבר שהוא חבירו יודע שהוא עשרים וכל כל
שומט הזה חמשה אין לו אלא לאחר זמן
הוא שהלוהו ומחר לו לאחר זמן הוא
הסיר חמשה לך חמשה הוא וחבירו יודע
חבירו חוץ לא חמשה חבירו יודע
וחמשה חמשה

פרק שני

שיש בנה הקרבנו אלא הנתבנו ופטר בלא
שבועה. מי שנתחייב שבועת הסרת
והיה התובנו אשור אין הנתבנו יכול להפך
עליו השבועה שהרי אין יכול להשבע אלא
ישלם או ישבע הסתאין שומעין לזה לתלות
בדבר שאי אפשר והרי זה כמי שהכך ש
שבועתו על הקטן שאין אומרין לו או ישבע
הסתאו ישלם. מי שנתחייב שבועה
בין מן התורה בין מדבריהם ונשבע ונטל
או נשבע ונפטר ואחר כך באו עליו עדים
שהוא אשור אין שבועתו שנשבע כלום
וישלם על דינו להוציא מידו מה שנטל או
ישבעה שכבדו ויטול ממנו. לעולם כזה
דבין לאשור עד שילקה בב״ד אם היו עליו
שלקה ויעשה תשובה ויאזור לפורות בין
לעדות בין לשבועה. מי שטען על אבדו
וכפר בו ונשבע בין שבועת התורה בין
שבועת הסת ואחר כך באו עדים והעיד
עליו שעל שקר נשבע הרי זה משלם והוא
אשור על השבועה וכפר בארץ בשבועות
שכל הנשבע על ממון אבדו ועשה תשובה
חייב להוסיף חומש. טענו שיש לו אצלו
אוב בעדים וקטן ואמר כן היה ופרעתיך
או שאמר אינו חייב לך כלום ונשבע ואחר
כך באו עדי הקטן או הוציא שטר ונתקיים
הרי זה משלם ואינו אשור שהרי לא העידו
שלא פרעו ולא אם הנתבנו לא היו דבריהם
מעולם וכן כל כיוצא בזה.

פרק שלישי

אין מודה
במקצת
חייב

שבועה מן התורה עד שיודה בפרוטה או

יתר ויכפור בשתי מעין כסף או יתר ומה
היא פרוטה משקל אחד שעורה של כסף נקי
ומה הן שתי מעין משקל שתים ושלשים
שעורות של כסף מזוקק. כל כסף האמור
בתורה הוא שקל הקדש והוא עשרים מעין
וכל כסף של דבריהם ממטבע ירושלם שהיה
הסלע שלהן אחד משמנה בו כסף והשאר
נחשת כמו שבארנו. אבל המעה היא
היתה כסף נקי אחד בירושלם ולפי שזה
שהדיוט להיות כפירת הטענה שתי כסף
הוא מדבריהם עשו אותה שתי כסף של
ירושלם שהם שתי מעין ולא עשו אותה
שני שקלים משקל הקדש. זהו הדבר הנאה
לי בשעור כפירת הטענה ורבותי הורו שכפירת
הטענה הוא משקל תשע עשרה שעורות
ואחד שעורה מן. ויש לי כמה ראיות לאחר
אותה הדרך שתפסו עד שיצא להם זה
האשבון ויראה לי שהוא טעות. שתי
מעין ופרוטה יש לי בדרך אין לך בדי אלא
פרוטה חייב אין לך בדי אלא שתי פרוטות
פטור מפני שכפר בפחות משתי מעין
מנה לי בדרך אין לך בדי אלא אחד פרוטה
פטור שכל המודה בפחות מפרוטה כאלו
לא הודה בכלום. מאה תמרים יש לי
בדרך אין לך בדי אלא תשעים רואין אם היו
שוים שם העשר שכפרם שתי מעין נשבע
ואם לאו פטור אמשה ושמה אגוזים יש לי
בדרך אין לך בדי אלא אגוז אחד רואין אם
שוה האחד פרוטה נשבע ואם לאו פטור
וכן כל כיוצא בזה. בד״א בכסף או בדינו
סאורות ופירות וכיוצא בהן אבל הכלים
אין משערין את דמיהן אפלו היו עשר
מאטין בפרוטה ושעיו שני מאטין הודה

ומזרח לבית יערים ולבית שמש ולבית עבדת ולבית
ענת ולבית חנם ולבית תפוח ולבית חפר ולבית
המלך ולבית חנן ולבית חנתון ולבית יפתח אל
ולבית עזנות ולבית רחב ולבית חלם ולבית
בעלת ולבית תמנה ולבית שמש ולבית שעלבים
ולבית אילון ולבית תמנתה ולבית עקרון ולבית
אלתקה ולבית גבתון ולבית בעלת ולבית יהוד
ולבית בני ברק ולבית גת רמון ולבית מי הירקון
ולבית רקם ולבית יהוד ולבית בלעה ולבית
יתלה ולבית עקרון ולבית אשדוד ולבית עזה
ולבית נחל מצרים והים הגדול וגבול לבית
ים עד קצה ים יהודה לבית ים ולבית שמש
ולבית שמש ולבית שמש ולבית שמש ולבית
שמש ולבית שמש ולבית שמש

פרק רביעי

ושבע. מנה לי בירך על המשכון זה אין
לך בידי עליו אלא חמשים הרי זה מודה במ
מקנה ואם אין המשכון שוה אלא חמשים
הרי זה מודה במקנה ואם אין המשכון שוה
אלא חמשים או פחות הרי זה נשבע ומשלם
החמשים שהודה בהם שהיה המשכון שוה
מאה היה המשכון שוה מאה או יתר הואיל
והמלוה יכול לטעון עד כדי דמיו הרי המלוה
נשבע ונטל מדמי המשכון היה שוה שמנים
נשבע המלוה שאין לו פחות משמונים
ונטלן מן המשכון ונשבע הלוה מן התורה
על העשרים שכבר בהם כבר בכל ואמ
אין זה משכון אלא פקדון ואין לו אלא כלום
נשבע הסת על העשרים. מנה לי בירך
והלה אומ חמשים ודאי יש לך בידי אבל
החמשים אינו יודע אם אני חייב בהן או
לא הרי זה מחויב שבועה מפני שהודה
במקנה ואינו יכול לישבע על המקנה
שכבר בו שהרי אינו יודע לפיכך משלם
המנה בלא שבועה וכן כל כיוצא בזה ויש לו
להחזיר על כל מי שטוען דבר שאינו יודע
שאני חייב בו. מנה לי בירך והרי עד
אחד מעיד עליו והנטען אומ הוא אבל
אתה חייב לי כעד אותו מנה הרי זה מחויב
שבועה ואינו יכול להשבע ומשלם ומפני
מה אינו יכול לישבע שהרי הוא מודה
במה שמעיד בו העד ואין הנשבע בהעדת
עד אחד נשבע עד שיכחיש אתה העד ויכפיר
בעדותו ויישבע על כפירתו. לפיכך שטר
שיש בו עד אחד וטען שטרעו וכן כפרן
שבא עליו עד אחד וטען שטרעו אז שהחזיר
הפקדון הרי זה מחויב שבועה ואינו יכול
להשבע ומשלם. מעשה באחד שטרף לשון

כסף מחברו ובפני עד אחד ואמ קם אטפתי
ושלי אטפתי ואמרו אפמים הרי זה מחויב
שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם וכן כל
כיוצא בזה. מנה הלוה לה הרי דבריים
מעולם הבא עד אחד שלוה ממנו בפנין
הואיל ואלו היו שנים היה מוחזק כפרן ומשלם
כמו שיתבאר הרי זה נשבע על פי עד אחד
שכל מקום ששנים מחייבין אותו ממון אחד
מחייבו שבועה אזר ואמ פרעתי משלם בלא
שבועה כמו שבארנו. מנה לי בירך אין לך
בידי כלום ועדים מעידין עליו שעדין יש לו
אצל חמשים פסקו כל הנאונים הלכה
שישלם חמשים ויישבע על השאר שלא תהא
הודאת פיו גדולה מהעדת עדים.

פרק חמשי

ואלו דברים
שאין נשבעין
עליהן מן

התורה הקרקעות והעבדים והשטרות
וההקדשות אע"פ שהודה במקנה אז שיש
עליו עד אחד אז ששמר וטען טענת שומרין
הרי זה פטור שנכי יתן אינו אל רעהו פרט
להקדש כסף או כלים פרט לקרקעות ולעבדים
שהוקשו לקרקעות וכן יצאו השטרות שאין
נוכן ממון ככסף וכבלים ואינו אלא לראיה
שבהן. ועל כלן נשבעין שבועה הסת
אם היתה שם טענת ודאי אין ממון ההקדש
שאע"פ שאינו חייב עליהן שבועה מן התורה
תקנו חכמים שישבע עליהן כמין של תורה
כדי שלא יזלזלו בהקדשות. שתי שדות
מכרתי לא מכרתי לך אלא אחת שני עבדים
יש לי בירך אז שני שטרות אין לך בידי אלא
שטר אחד אז עבד אחד הרי זה נשבע הסת

וכן אם טען ואמ׳ אחר זו אחר ועבד זה אחר שטר
זה שיש לי בידך שלי הוא ואתה מכרתו לי
והנטען אומ׳ לא הוא דברים מעולם בין שהנא
הטוען עד אחד בין שלא הבא הרי זה נשמע
הסת ועשר. וכן האומר בשדה אבדו פרות
שיאין ומערות והפסידה והרי הוא חייב
לשלם בין שטענו שאחר שהי מערות והוא
אומ׳ לא אחרתי אלא אחת אוו שהיה שם עד
אחד שאחר והוא אומ׳ לא אחרתי כלום הי
זה נשמע הסת על הכל. טענו כלים
וקרקעות בין שהודה בכל הכלים ובכל
בכל הקרקעות בין שהודה בכל הקרקעות
ובכל בכל הכלים בין שהודה במקצת הקרקעו
ובכל במקצתן עם כל הכלים בכל אלו נשמע
הסת. אבל אם הודה במקצת הכלים ובכל
במקצתן עם כל הקרקעות מתוך שהוא חיב
שבועה על מקצת הכלים שכבר בהן נשמע
אף על הקרקעות שטען אותו עמהן שהכל
טענה אחת היא וכן הדין בטוענו כלים
ועבדים או כלים ושטרות הכל דין אחד הוא
טענו ענבים העומדות להבצר ותבואה יבשה
העומדת לקצר והודה במקצתן ובכל במקצתן
הי זה נשמע עליהן בשאר המטלטלין והוא שאין
ציבין לקרקע הי הן כקרקע לכל דבר ואין נש
נשמעין עליהן אלא הסת. הטוען על אבדו
ואמ׳ לו שני חדשים שכבר בחצי ואתה
חייבת לי שכר שני חדשים והוא אז לא שכבתי
אלא חדש אחד הי זה מודה במקצת ואם היה
שכר החדש שכבר בו שתי כסף נשמע שאין
הטענה בעף הקרקע אלא בשכרה שהוא
מטלטלין. שטר מסרתי לך ועשרה דינרין
היה לי בו ראיה לא הוא דבריים מעולם ישמע הסת

הפך עליו הרי זה נשמע הסת שהיתה בו
ראיה לעשרה דינרין ואבדו בשבת השטר
ויטול ואם אמ׳ הנתבע אמת מסרת לי ואבד
הרי זה פטור אף משבועת הסת שאפלו
פשעבו ואבד פטור כמו שבארנו בהלכות
אבל. האומ׳ לאבדו שטר שיש לי בידך
זכות יש לי בו וזה אומ׳ איני מוצא שטרי
אז איני יודע אם יש לי בך ראיה אז לא כופין
אותו להוציאו טען שאבד השטר מחרימין
לו חרם סתם טען שהוא יודע בודאי שהשטר
שיש לי בו זכות אצלו הוא הרי זה נשמע הסת
שאינו אצלו ושאבד ממנו וכזה הורו רבותי
אין נשמעין על טענת חרש שוטה
וקטן אחד הבא בטענת עצמו או בטענת
אבו לפי שזה המקצת שהודה בו לקטן איינו
אלא כמו שיב אבדה וכן אם כבר בכל ובא
עד אחד והעיד לקטן איינו נשמע שזה עד
אחד ואין שם תנמע שהבטענת קטן אינה
הבטענה גמורה. נמצאת אומ׳ קטן שאמ׳
לבדול מנה יש לי בידך אז לא בא בידך והלה
אומ׳ אין לך בדי אלא אחמשים אז אין לך בדי
כלום ועד אחד מעידו שיש לו הרי זה פטור
משבועת התורה. אבל אם שמר לקטן וט׳
וטען שאבד הרי זה נשמע שבועת השומרין
לפי שאינו נשמע מחמת טענה וכן אם הודה
שהיה שותף לקטן אז אפטרופוס עלו
יעמידו בד אפטרופוס לקטן ישבע השותף
ושוטה בו טענת שמא. הורו רבותי שאין
נשמעין על טענת קטן שבועה של תורה
אבל שבועת הסת נשמעין ואפלו היה קטן
שאינו חריף לעניין משא ומתן נשמעין הסת
על טענתו שלא יהיה זה נוטל ממונו שלזה

אבל העומד להבצר הרי הוא כבשר לעניין כפרה והוא אבל אם הוא ציבין לקרקע הי

פרק ששי

לאחריך הכהן העוזר עזרא הסופר
וחזר העזרא ואין היה ועזרא עשרים
ואין תקבלין ממנו לשום חוקים ומשפט
ואין אתם ואחיכם עמכם ומקנה כמה
מלבד מה שתתנדבו לבית אלהיכם
אשר בירושלם ואני הנה עזרא שלחתי
את כל העזרא אשר בכל מדינת בבל
ואין לו לעזרא לעלות לירושלם עמי
ואקבצה כל העזרא מנהר אהוא ונחנו

פרק שביעי

אז עדות בב"ד מלוה הסתעה משטר ולפיכך
כותבין ונותנין לבעל דינו. ב"ד אם אלה קבל
עליו את הדין עד ששלחו והבאוהו כמו שבארו.
אבל שנים שבאו לדין ותבע אחד מהן את
חברו ואמ' מנה לי בידך ואמ' לו הנתבע הן
יש לך בדי בן שאמרו לו הדיינין חייב אתה
לתן לו בן שאמרו לו אם הן לו ויצא ואמר
פרעתי נאמן ויישבע הסת שפרעו. לפיכך
אם אור התובע לדיינין ואמ' כתבו לו הודיתי
אין כותבין לו שאמר פרעו וכן מי שנתחייב
שבועה בב"ד ויצא ואמ' נשבעתי נאמן ואין
משבעין אותו שנשבע. היו עדים מעידין
אותו שלא נשבע הוחזק כפרן לאותה שבועה
ואינו נאמן לומר נשבעתי עד שיודה לו בעל
דינו אז יבא עדים שנשבע בפניהם. שנים
שבאו לדין ונתחייב האחד לשני ואמ' לו אם
הן לו ויצא ואמר ואמ' פרעתי ועדים מעידין
אותו שלא פרעתו הוחזק כפרן לאותו ממון
אמ' לו חייב אתה לתן לו ויצא ואמר ואמ' פרעתי
ועדים מעידין אותו שלא פרעו לא הוחזק
כפרן שזה נשמט מהן עד שיאקרו הינו.
לפיכך אם אור פעם אחרת וטען שפרעה
הממון שנתחייב בו בפניהם ולא היו שם עדים
שמחיישין אותו פעם שניה הרי זה נשבע
הסת שפרעו ונפטר. לפיכך היו בקיאי
הדעת בסתרד מאורה הלה אז מי שיתחייב
שבועה בב"ד יאמר לו בפני ב"ד היו עלי עדים
שלא יפרעני אז שלא ישבע לי אלא בעדים.
מי שהודה בב"ד שאני חייב לה תובע מנה
ואחר כך אמ' נזכרתי שפרעתי לו אזכו
זה שהודיתי בו והרי עדים הרי זו עדות
מועלת ועושין על פיהם שהרי לא הכחיש
עדותו ואינו מאומ' לא לויתי מעולם. יש

לשוטן בב"ד לאזור ולשוטן טענה אחרת לה
להכחיש הטענה הראשונה וסומכין על
טענתו האחרונה ואע"פ שלא נתן אמתלא
לטענה הראשונה ואע"פ שיצא מב"ד ואזר
יש לו לאזור ולשוטן ולהפך כל טענה שירצה
עד שיבאו העדים. אבל מאחר שיבאו
העדים ויכחיש טענתו האחרונה שסמך
עליה אינו יכול להשיאה לטענה אחרת
אלא אם כן נתן אמתלא לטענה שסמך
עליה במשמעה כמו שהשיא בזאת הטענה
האחרת והוא שלא יצא מב"ד אינו יכול לאזור
ולשוטן אחר שבאו עדים שמא אנשים כעים
למדוהו טעניות של שקר וכן כל כוצא בזה.

פרק שמיני

כל המטלטלין
בחזקת זה
שהן תחת

ידו אע"פ שהביא התובע עדים שהמטלטלין
האלו ידועים לו כיצד בעד זה אז כלי זה שבידך
אז שבתך בתך שלי הוא ואני הפקדתיהו
אצלך אז השאלתיהו לך והרי העדים שהן
יודעים אותו מקודם בשותי והנתבע אומ'
לא כי אלא אתה מכרתו לי אז נתתי לי במתנה
הרי הנתבע נשבע הסת ונפטר טען שהוא
משכון בידו יכול לטען עד כדי דמיו ונשבע
בקיטת חטן ויוטל כמו שבארנו. ב"ד
בדברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר
כגון בגדים ופירות ולא תשמיש הפתודבים
של סחורה ונוצא בהן אבל דבדים העשויין
להשאיל ולהשכיר אע"פ שהן תחת ידו של
זה ואע"פ שלא השאילו כלי ולא שכרו לו
בעדים הרי הן בחזקת בעליהן. כיצד
ראובן שהיה רו כלי העשוי להשאיל ולהשכיר

ויש לו עדים שהוא ידוע לו והרי אותו הכלי
תחת יד שמשון ואחזק עשן שהוא שאול או
שכור ושמשון עשן אתה מסתיע לו אתה
נתתו לו במתנה או משכנתו בידי אינו נאמן
אלא ראובן נוטל כלו ונשבע הסת על עצמו
שמשון ואפלו מת שמשון הרי ראובן נוטל
כלו והורו הגאונים שישבע הסת לבני
שעוונין לורש. ב״ה בשהיה כלו זה
נראה ועומד בד שמשון אבל אם עשן ראובן
ואמ׳ לשמשון כלו פלני יש לו אצלך ושכור
הוא הוצאו לי והרי יש לו עדים שהוא יקוע
לו ואמ׳ לו שמשון אתה מסתיע לו אתה נתתו
לו במתנה נאמן ונשבע שמשון הסת ונפטר
מתיך שיכול לומר לא היו דברים מעולם
ואין בדי כלו זה נאמן לומר ישנו אצלי ואתה
מסתיע לו ואין כל הדברים האל אמורים
אלא בשהיה בעל הכלי עוון אני הפקדתו
אצלך או השאלתיהו לך אבל אם עשן שכלי
זה היה שלו צנב או שאבד או צנל והבא
העדים שהוא ידוע לו וזה שהוא תחת ידו
אומ׳ אינו יודע אבל אחרים מסרוהו לו או
נתנוהו לו במתנה אע״פ שהוא מדברים
העשויים להשאיל מעמידין אותו בד זה
שהוא בדו ואינו נשבע כלל שהרי אין לו
עוון. יצא לבעלים הראשונים אזקה
שצנבו כלו הם ישבע זה סמה הוצא ויטול
ויחזיר הכלי לבעלים הראשונים פמו שנאמרו
בהלכות גנבה עשן אתה מסתיע לו אינו נתתו
לו במתנה אע״פ שיצא לו שם גנבה אם לא
היה מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר
הרי זה נשבע הסת ויחזיר הכלי בדו
מכאן אתה למד לכל מי שיש מטלטלין בדו
אע״פ שיכול לומר לקוחין הן בדי וישבע

הסת ויפטר אם אמר שלך הם אבל אייב
אתה לו כך וכך ישבע בעקיעת אחן ואחר
כך יטול כדין כל הנשבעין ונוטלין. מי
שהיו בדו דברים העשויין להשאיל ולהשכיר
אע״פ שהודה ואמ׳ לו יודע אני שהיו לך אבל
פלני מסרם לו אינו נתנם לו במתנה אין מוציאי
אותן מידו אפלו הבא זה עדים שהיו ידועין
לו שאדם עשוי למכור את כלו. עשן זה
שעלו ואמ׳ אני השכרתים או השאלתים לך
מוציאין אותן מידו ואם היו מדברים שאין
עשויין להשאיל ולהשכיר הרי זה נשבע הסת
שלא השאיל לו ולא השכיר לו אלא מפני לקח
ויעמיד כלו בדו. אל תטעה בן דברים
העשויים להשאיל ולהשכיר לדברים שדרכן
להשאיל ולהשכיר פמו שטעו רבים וגדולים
שכל הדברים ראויין להשאיל ודרכן להשאיל
אפלו אלקח שלאדם ומעתו ומעתו ראויין
להשאיל אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר
הם הכלים שבני אותה מדינה עושין אותן
מתחלת עשייתם כדי להשאילן ולהשכירן
ולטול שכרן והרי הן לבעלי הן פמו קרקע
אוכל פירותיה והגוף קיים. כך אלו הכלים
עקר עשייתם כדי להנות בשכרן כגון
היורות הגדולות של נחשת שמבשלין בהן
בבית המשתאות כגון אלו הנחשת הטוח
בהב ששוכרין אותו לבלה להתקשט בו
שעקר עשייתן של אלו הכלים אינו למכרת
עצמן ולא להשתמש בהן בעל הבית בבית
אלא להשאילן לאחרים כדי להנות כגון
או להשאילן ולטול שכרן. וכן אם היה
לאדם כלי משאר הכלים ויש לו עדים שהוא
משכרו תמיד ומשאילו והוחזק לו שהוא
להשאיל ולהשכיר הרי הוא כבלים העשויין

פרק תשיעי

חיוקין קיז
ע חזקיה

שלשים שמות
ידון אחד כשם השווין להוציא ולהוסיף
ואחר שיהא הכשם שלם כשם החיוקין
וקשין שיהא שמם יודעין שהכשם זה הוא
שלם והוא שווין ואומרו שמקרן לך וחיוקין
חוץ לפי שלפי שמם יהיה אומרו ע שלם
שיהא שמם יודעין ואומרו ע שלם לפי
שמם הכשם מחיוקין ואחיוקין שמם
הכשם ואומרו ע שלם לפי שמם הכשם
מחיוקין ואחיוקין שמם הכשם ואומרו
ע שלם לפי שמם הכשם מחיוקין ואחיוקין
שמם הכשם ואומרו ע שלם לפי שמם
הכשם מחיוקין ואחיוקין שמם הכשם
ואומרו ע שלם לפי שמם הכשם מחיוקין
ואחיוקין שמם הכשם ואומרו ע שלם
לפי

החזר לו כלו שהשאלתך והרי העדים והוא
אומר לקוחין הם בדי אינו נאמן ושמעבעל
הבית הסתת עלו שעתה שלא מסך ושלא נתנן
ויאזרו הכלים לבעלים. בדא בעל הבית
שאינו עשוי למכור את כלו וזה שהוא הכלים
תחת כנפיו אין דרך להנעיע אותן הכלים
אין דרך בני אדם להנעיע לפיכך אייב להחזי
לפי שלא הנעיע אלא לבעיר בהן. אבל בעל
הבית העשוי למכור כלו אע"פ שאין זה נאוע
ואין דרך אותן הכלים להטמין תחת הכנפים
הרי נשמע הסת שהן לקוחין בדו. וכן אם
יפא בהן מעלין בעני עדים אע"פ שאין בעל
הבית עשוי למכור את כלו הרי זה נאמן לומר
לקוחין הם בדי שאם נדרם לו מעות ומכרו
ובלבד שלא יהיו מרבים העשוין להשאיל
ולהשכיר. אבל רבים העשויין להשאיל
ולהשכיר לעולם הן בחזקת בעל יהן. כמו
שבארנו ואע"פ שהוא מעלין ואע"פ שבעל
הבית הזה עשוי למכור את כלו הואיל ויש לו
עדים שזה הכלי העשוי להשאיל ולהשכיר
בלבד ידוע הוא לו מוסיאן אותו מיד זה על
כל פנים עד שיבא ראיה שמכרו או נתנו לו
סקרקעות. אפלו מת זה שהכלי תחת
ידו מוסיאן אותו מיד היורש בלא שבועה
שמן שאין לאמו לעשון שלקחו אותו מ
משכן כך אין זה יכול להשבעו ואם טען
היורש טענת ודאי ואמ' בעני נתנו לאבי או
מכרו לו הרי זה היורש נשמע הסת שאי כל
הנשמעין וכבר בארנו שיש מי שהורה שיש
בעל הבית הסת ואחר כך יאזיר כלו מיד
היורש ואין דעתי נוטה לזה. מי שלקח
קרדום ואמ' הריני הולך לגזור דקל שלפלני
שמכרו לו ומכרת את הדק להרי זה בחזקתו

שאין אדם מעניז פניו וכורת אילן שאינו שלו
ואם טענו הבעלים שלא מכרוהו נשמע זה
הכורת הסת שהוא שלו ונפטר כיון שנכרת
הרי הוא כשאר המטלטלין. וכן היורד
לשדה חברו ואכל פירותיה שנה או שתים
והבעלים טוענין שזה ירד שלא בשוגג
הוא והרי עדים שאכל והירד אומ' בשוגג
ירדתי לאכול פירותיה הרי זה האוכל נאמן
ונשמע הסת על כך חזקה היא שאין אדם
מעניז פניו ואוכל פירות שאינן שלו. אע"פ
שהקרקע בחזקת בעליה אין הפירות בחזקת
הבעלים שאין אדם מוכר פירות שדהו בשטר
כדי שנאמר לזה שאכל הבא שטרך ואין פיך
לומר שאם אכל פירותיה שנים רבות שאתך
שיכול לומר לקוח הוא בדי נאמן לומר
לפירות בלבד ירדתי ויש בעל הסת. שנים
שהיו אוחזין בכלי אחד או שהיו רוכבין על
גבי בהמה או אחד רוכב ואחד מנהיג. או
יושבין בבד עדיה שלחטין המונחות בחמוטא
או בחצר שלו שנים זה אומר הכל שלי וזה
אומ' הכל שלי כל אחד משנים נשמע בקיטת
חפץ שאין לו בזה הדבר פחות מחצי ויחלקו
ושבועה זו תקנת חכמים היא כדי שלא יהיה
כל אחד ואחד תופס בטליתו שלחברו ואומ'
שלי הוא ויוטל בלא שבועה. זה אומ' כלה
שלי וזה אומ' חצה שלי האומ' כלה שלי ישבע
שאין לו בה פחות משני חלקים והאו' חצה
שלי ישבע שאין לו בה פחות מרבעה ויוטל
שלשה חלקים וזה יוטל רבע. מפאן אתה
למד לכל הנשמעין בן שבועה קלה בן שבועה
חמורה שאינו נשמע על מה שטוען שלא על
מה שיוטל אע"פ שטוען יתר. היו שנים
אדוקים בטליתו זה אומ' כולה שלי וזה אומ'

פרק עשירי

פרק אחד עשר

372

פרק שנים עשר

שלש גדרות או שדה עבדים ובגד שלש בגדות
או שדה זהם ומסק שלש מסיקות הרי אלו
משלש שנים והחזיק ואכלה תחילות רצופין
ולא היה בינהן הרחק הראוי שהרי סוכן
לעבד הוא ואכלן שלש שנים החזיק
הבא עדים שהיה דר בחצרו או שלש שנים
או שהשכירה שלש שנים הרי זו חזקה טוען
בעל החצר ואמ׳ שמא לא שכן בה בוס
ובלילה או שמא אלו שהשכירו להם לא
שכנו בה בוס ובלילה הרי זו טענה ואומ׳
למחזיק או הבא עדים ששנים אלו גמורות
בוס ובלילה או הסתלק אפלו בא שנים
ואמרו לנו שכר ואנו דרנו בה בוס ובלילה
ויטען בעל השדה ואמ׳ יבאו עדים שדרו בה
בוס ובלילה עדים אלו העדים השוכרים
להביא ראיה שדרו בה תמיד שזה הדבר
תלוי בהם ואינו תלוי בטוענת המחזיק כדי
שיעידו לו היה המחזיק או העדים
שדרו בה מן הרוכלין המחזיקין בעירות
וכונא בהן טוענין אותן לבעלה ופטיפא
עדי חזקה אומ׳ לו הבא ראיה שהיית מחזיק
בה בוס ובלילה ב״ה בעירות ובתים
וכונא בהם שהם עשויות לדור בתכן
בוס ובלילה אבל החצרות של הגדין וכונא
בהן שאין דרין בהן אלא בוס כיון שדר בהם
שלש שנים בוס הרי זו חזקה שלש שנים
שאמרו עדים שיהו רצופות זו אחר זו
הרי שהחזיק בשדה וזרעה שנה והוציא
שנה אחר עשה כן כמה שנים לא החזיק
היה דרכן של בני אותו מקום להוביר
אע״פ שמקצתן זורעין שנה אחר שנה
ומקצתן זורעין שנה ומבירין שנה הרי
זה החזיק שהרי הוא אומ׳ לא הבית אותה

אלא כדי שתעשה הרבה בשנה הזריעה
שני שותפין שהחזיקו בשדה שש שנים הראשון
אכלה ראשונה ושלישית ואמשית והשני
אכלה שנה ורביעית וששית לא עלתה חזקה
לא אחד מהן שהרי בעל הקרקע אומ׳ כיון שלא
ראיתי ולא שמעתי שהחזיק בה אדם שנה
אחר שנה ומפני זה לא מחיתיכן לפיכך אם
סתכו אלו השותפין שטר בינהן שיש תמשו
בה שנה אחר שנה כיון שעבדו שלש שנים עלתה
להן חזקה שהשטר יש לו קול והוא ולא מחה
אבד את זכותו והוא הדין לעבד שהחזיקו
שנים ושתמשו בו שנה אחר שנה אם נש׳
סתכו שטר בנהם הרי החזיקו אכלה שנה
זה המחזיק ומכרה ואכלה הלקח שנה
ומכרה ללקח שני ואכלה שנה אם מכרו
זה לזה בשטר שלש תנאים והרי זו
חזקה מפני שלא מחה ואם מכרו שלא בשטר
אינה חזקה שהבעלים הראשונים אומרין
כיון שלא עמד בה איש אחר שלש שנים לא
הוכרכת למחות אכלה האב שנה והבן
שתים האב שתים והבן שנה האב שנה
והבן שנה והלקח מן הבן שנה הרי זו
חזקה והוא שלקח בשטר אכלה בפני
האב שהיה בעל השדה שנה ובפני בנו
שתים או בפני האב שתים ובפני הבן
שנה או בפני האב שנה ובפני בנו שנה
ובפני הלקח מן הבן שנה הרי זו חזקה
והוא שמכר הבן זו השדה בכלל שדותו
שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך
לא נזהר בשטרו אבלא מכר הבן שדה
זו בפני עצמה אין לך מחאה גדולה מזו
ערה שנה אחר שנה אפלו כמה
שנים ולא נהנה בן בה אינה חזקה וכן

פרק שלשה עשר

לקם ויעבר היסת שלא מכו לא אם נתנו לו
כמו שבארנו. וכן ראשי גלות של אותו
הזמן והגלן והגיי אין אכלתן ראיה מפני
שהן בעלי זרוע. וכן ארש שוטה וקטן אין
אכלתן ראיה מפני שאין להן טענה כדי
שתעמוד הקרקע בידן אלא תחזור לבעלים
וכן המחזיק בעבדיהן אין אכלתן ראיה.
כבר אין מעמידין את הקרקע בידן ראובן
שאכל שדה שמעון שני חזקה והוא טוען
שהיא לקוחה בידו והבא שמעון עדים שהיא
ירושה לו. וכן הבא עדים שראובן יהיה
שהוא שותפו בו או אריסו או אפטרופו
ומפני זה לא מחק תחזור השדה לשמעון
ויעבר הסת שלא מכו ושלא נתן והוא
הדין לשארן. אבל אם לא הבא שמעון
ראיה שראובן היה שותף או אריס אלא
ראובן הודה מעצמו ואמ' כן היה שותפו
מעולם הדי זה נאמן פשאר כל אדם.
האומנין כבר כגון שהיו בונין בה או מתקנין
אותה שנים רבות ידו מאומנותן יש להן
חזקה. האריסין כבר כגון שהיה אחיה
לאבו של בעל השדה או לאפשי משפחה
כגון שהיה אריס של בעל אבות אין ממחין
הבעלים בידו אבל אם זה הוא שנעשה
לו אריס תחלה הוא אכל ואכלה כלה שני חזקה
מעמידין אותה בידו ואומ' לבעלים היאך
אכל הכל שנה אחר שנה ולא מחיתם בו
אריס של בעל אבות שהוריד אריסין
מתחת ידו יש לו חזקה שאין מורידין
אריסין אחרים לעבדי אדם והוא שותק
אבל אם חלק לאריסין אחרים שהיו בו
אין לו חזקה שמא ממונה על האריסין
עשו אותו. אריס שירד מאריסותו ואכלה

שלש שנים מאחר שירד החזיק האפטרופי
כבר בן שהיו אפטרופין על שדה זו בן על
שאר נכסים בן שמנה אותם בד' בן שמנה
אותם אבי יתומים ובל' היתומין והניחו
אותם בן שמנה אותן אפטרופין על הנאמן
והכנסתו הוא אל והן משתמשין בשות אין
להם חזקה עבדו האפטרופין ממנויין ואכלו
שלש שנים אחר שעבדו הדי זו חזקה.
השותפין כבר כגון שהיה שותף בשדה זו
ואין בה דין חלקה אע"פ שאכל את כלה
האחר מהן כמה שנים היה בחזקת שנים
ואם יש בה דין חלקה ואכלה האחר כלה
שני חזקה יש לו חזקה שהיא אומ' לשותפו
אם באמת שלא מכרתי ולא נתת היאך אכל
את כלה ואתה שותק ולא מחיתם בו בכל
שלש שנים. וכן האיש שאכל נכסי אשתו
שני חזקה אע"פ שהתנה עמה שאין לו
פירות בעבדיה ואפלו התנה עמה פשהיא
ארוסה שלא יירשנה ואחר כך אכל ובנה
והדם ועשה כל מה שעשה וכן האשה
שאכלה פירות נכסי בעלה ועשתה בהן
בחפצה כמה שנים אע"פ שייחד לה שדה
במזונותיה ואכלה שדות אחרות אין
אכלתן ראיה. וכן הבן שהוא סומך על
שלחן אבו ונחשב בכלל בני ביתו אם אכל
נכסי אבו שני חזקה וכן האב שאכל נכסי
בן זה שהוא סומך עליו שני חזקה אין
אכלתן ראיה וכן שפרש מאבו ואשה
שנתגרשה אפלו סתם גירושין הדי הם
פשאר כל אדם. ראשי גלות שהיו בימי
חכמים לפי שהיה בהן כח לדרות את הנשי
אין אכלתן ראיה וכן אדם שהחזיק בעב
בעבדיהן אע"פ שאכל כמה שנים אין א

פרק ארבעה עשר

פרק חמשה עשר

בזה העיר האחד שאכלה זה שנה ראשונה
ושלישית ואמישית והשני מעיר שאכלה
שנה רביעית וששית אין עדותן מפורסת
שבשנה שמעיר בה זה אין מעיר בה זה
ויתחזור הקרקע והפירות מי שירד
לשדה בחזקת שהוא יורש ואכל פירותיה
ומעמד יורש אחר שהוא קרוב ה ממנו
ואחרי לירשה בין שנמנא בעדים בין
שהודה לו זה שירד תחלה חייב להחזיר לו
כל הפירות שאכל. שנים שהיו עוררין
על השדה זה אומ שלי וזה אומ שלי ואין
לאחד מהם ראיה או שהביא כל אחד מהם
ראיה שהיא שלו או שהיא שלאבותיו או
שהביא כל אחד משניהם עדים שאכלה
שני חזקה והשנים שהעידו בהם אלו הן
השנים עדין שהעידו בהן אלו מעידין אותן
בעדן וכל המתגבר ירד בה ויהיה האחר
מוגא מידו ועליו הראיה ואם בא שלישי
ותקף עליה וירד לתוכה מסלקין אותו ממנו
הביא האחד עדים שהיא שלאבותיו
ושאכלה שני חזקה והיה היא תחת ידו
ומעמדת עדות החזקה של שניהן מוסחשת
מעמידין אותה בידו זה שהעידו לו עדי
החזקה שהיא שלאבותיו ומורידין אותו לו
לתוכה. חזר השני והביא גם הוא עדים
שהיא שלאבותיו שהיא נמנאת גם עדות
זו מוסחשת חוזרין בד ומסלקין ממנה את
הראשון ומעמדין אותה בין שניהם וכל המ
המתגבר ירד בה. זה אומ שלאבותיו וזה
אומ שלאבותיו זה הביא עדים שהיא של
אבותיו וזה הביא עדים שאכלה שני חזקה
תחזור לזה שהביא עדים שהיא שלאבותיו
ויחזיר זה כל הפירות שאכל שהיא לא טען

עליו כלום ואין אכלתו ראיה שכל חזקה שאין
עמה טענה על הבעלים אינה כלום. חזר
זה המחזיק ואמ בן שלאבותיך היתה ואתה
מכרת לי וזה שטענת תחלה שהיא שלאבותיו
כלומר שאני סומך עליו והרי היא שלי
שלאבותיו אז שאמ בן שלאבותיו שלקחוה
מאבותיך הרי זו טענה נכונה שהרי נתן
אמתלא לדבריו הראשונים ומעמידין אותה
בידו ואם טען בתחלה אמ לו שלאבותיו ולא
שלאבותיך אין שומעין לו בטענה זו האא
האחרת וכן כל סוגא בזה. ראובן שהיה
בתך שדה בא שמעון וערער עליו ואמ
ראובן שדה זו מלוי קניתיה ואכלתי אותה
שני חזקה אמ לו שמעון והלא שטר זה
מקוים בידי שאני לקחתיה מלוי מהיום
ארבע שנים חזר ראובן ואמ וכי תעלה על
דעתך ששלש שנים בלבד יש לי משקניתה
שנים רבות יש לי משלקחתיה ואני קדמתך
הרי טענת ראובן טענה שאדם קורא לשנים
רבות שני חזקה. לפיכך אם הביא ראובן
עדים שאכלה שבע שנים שמעון שאכלה
שני חזקה קודם שלקחה שמעון מעמידין
אותה בידו אבל אם אכלה פחות משבע
שנים תחזור לשמעון שאין לך מחאה מלוי
גדולה מזו שהיא מכרה קודם שיחזיק ראובן
זה אומ שלאבותיו והביא עדים וזה אז
שלאבותיו ואין לו עדים תחזור לזה שהביא
עדים ומוגאין מזה כל פירות שהודה בהן
שאכלן אע"פ שאין עליו עדים שאכל שהיא
הוא אומ שמחמת אבותיו אכל והיא עדים
שהיא שלאבותיו של זה הטוען וכן כל
סוגא בזה. הביא המערער עדים שזו
השדה שלו וזה שבתוכה טוען ממך לקחתיה

פרק ששה עשר

היא יש לו ללוי לעדער עליה ולא אבד את
זכותו שהרי לא עשה מעשה ויש לו לומר
רבוני היה שתבא מתחתיד ראובן שהרי
אלם כדי שתבענה בדין ואקח שדי
ראובן שעדער על שמעון ושמעון אמ׳ אינו
יודע מה אתה סח אלא שדה זו מלוי לקחתה
והרי עדים שאכלתה שני חזקה אמ׳ לו
ראובן והלא יש לי עדים שבערב באת אלי
ואמרת לי מכור לי שדה זו אין זו ראיה ויש
לשמעון לומר רגיתי לקנות ממך כדי שלא
תעדער ולא תטריחני בדין אע״פ שאינו
יודע אם היא לך אם אינה ובן כל כונא
בזה ואם לא טען שמעון טענה זו אין ט׳
טוענין לו ראובן שעדער והביא עדים
ששדה זו שלי הוא ושמעון שבתנה אתה
טוען אתה מכרתה לי ואכלתה שני חזקה
וראובן אמ׳ בל אכלתי בין שלא היו שם
עדים שאכל כלל בין שהיה שם עד אחד
שאכלה שלש שנים אינו חייב להחזיר
הפירות שאכל שהרי הוא אומ׳ שלי אכלתי
ואין עליו עדים שמחייבין אותו בפירות
שהרי מעמו הודה וזה העד שהעיד
שאכלה שלש שנים לפות כחו של אוכל
הוא בא ואלו היה עמו אחר היתה השדה
עומדת בידו לפיכך ישבע ראובן הסת
שלא מכר ותחזור לו השדה וישבע שמעון
הסת שאינו חייב לו כלום בפירות שאכל
ויפטר היו שני עדים מעידים על
שמעון שאכלה פחות משני חזקה יחזיר
כל הפירות שאכל ואפלו יהיה עד אחד
חייב להחזיר על פיו שהרי אינו מכחיש
העד אלא אומ׳ אמת העיד ואכלתי שתי
שנים ושלי אכלתי ומנא מחויב שבועה

ואינו יכול לישבע ומשלם כל המחויב
להחזיר הפירות אם לא היו ידועים ואין ב״ד
יכולין לשער אותן כשכר הבתים וכונא
בהן שהוא ידוע אלא היו פירות אינן אז
פירות שדה שאינן ידועים הואיל ואין כאן
טענה ודאיתי שלם מה שיודה בו שאכלו
ומחרימין על מי שאכל יותר ולא ישלם
כל המחזיר קרקע מתחת ידו אם
שכרה לאחרים כשהיה מחזיק בה והיו
השוכרים קיימים מוציאין מהם השכר
פעם שנה ונותנין לבעל הקרקע ואוזרין
ותעמדין זה ששכר להם מקום שאינו
שלו אסור לאדם לטעון טענת
שקר כדי לעות הדין או כדי לעכבו
כגר היה נושה בחברו מנה לא יטענו
במחתים כדי שיודה במנה ויתחייב
שבועה היה נושה בו מנה ויטענו לא
יאמר אכפור בכל בב״ד ואודה לו במנה
בינו לבינו כדי שלא אתחייב לו שבועה
היו שלשה נושין מנה מנה כאחד וכפר
בהן לא יהיה אחד בעל דין ושנים מע׳
מעידין וכשיוציאו ממנו יאלוקו ועל
דברים אלו וכונא בהן הזהיר הכתוב
ואמר מדבר שקר תרחק

ס״לק פ״ק ח׳ ו״סלק ח״לה מס״כתא

בד״ך רחמ״נא רס״יע

הלכות נחלות

פרק ראשון

שהיה לבן ממזר אוא אח ממזר הרי שלו פשאר
הבנים ופשאר האחין לנחלה אבל בנו מן
השפחה אוא מן הנכרית אינו בן לדבר מן הד
הדבריים ואינו יורש כלל. האשה אינה יורשת
את בעלה כלל והבעל יורש את אשתו מדבר
סופרים והוא קודם לכל בירושתה אע"פ
שהיא אסורה עליו כגון אלמנה לכהן גדול
גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואע"פ שהיא
קטנה ואע"פ שהבעל אחר הוא יורש את
אשתו. כבר בארנו בהלכות אישות שאין
הבעל יורש את אשתו עד שתכנס לרשותו
ושאין הפקח יורש את החרשת שנשאה
כשהיא חרשת אפלו נתפקחה ושם בארנו
שהוא יורש כל נכסי אשתו שבאו לירושתה
והוחזקו בין נכסים שהכניסה לו בשדוניתה
ובין נכסים שלא הכניסה לו ומשנתגרשה
ספק גירושין ומתה אין הבעל יורשה
בעל שנשא קטנה שאינה נדיכה מיאון אינו
יורשה שהרי אין כאן שום אישות ובן שוטה
שנשא פקחת אוטה שנשא שוטה אינו
יורשה שהרי לא תקנו לכן חכמים שואין
בעל שמתה אשתו ואחר כך מתה אבוה און
אחיה או אחר מן המורישים אותה אין הבעל
יורש אותן אלא יורש אותן זרעה אם היה
לה זרע או תחזור הירושה למשפחת בית
אבוה שאין הבעל יורש נכסים הראוין לבא
לאחר מכן לא הנכסים שכבר באו לירושתה
קודם שתמות. וכן אין הבעל יורש את
אשתו והוא בקבר פשאר היורשים של
משפחת האב כבר בעל שמת ואחר כך
מתה אשתו אין אומ' הואיל והבעל היה
קודם לכל אדם בירושתה כך יורשי הבעל
יקדמו לשאר יורשין של האשה אלא יורשי

האשה למשפחת בית אבוה הם היורשין אותה
אם מתה אחר בעלה. וכן אין הבן יורש את
אמו בקבר כדי להנחיל לאחיו מאבוה כבר
מי שמת ואחר כך מתה אמו אין אומ' הואיל
ואלו היה הבן קיים היה הבן קודם אף יורשו
שלבן קודמין לירשיה שלאשה זו ומנחו
אחיו מאבוה יורשין את אמו של זה אחר
מותו אלא זרע בנה הוא שיירשנה אם היה
לו זרע ואם אין לו זרע תחזור גדולתה למשפ"
בית אבוה. אבל אם מתה האם תחלה
ואחר כך מת הבן אפלו היה קטן בן יומו
ולא כלו לו חדשיו הואיל ואיה אחר אמו
שעה אחת ומת הרי זה נוחל את אמו ומנחיל
אותה הנחלה לירשיו ממשפחת אבוה

פרק שני

הבכור נוטל פי
שנים בנכסי אבוה
שנ' לתתלו פי
שנים כבר הנה אמשה בנים ואחד מהם
בכור נוטל שליש הממון וכל אחד מן האר
האר בנה הפשוטים נוטל שתית הנה
תשעה בנים הרי האחד הבכור נוטל אחשית
וכל אחד מן השמנה הפשוטים נוטל עשור
וכן על החלוקה הזאת אולקין לעולם
בכור שנולד אחר מיתת אבוה אינו נוטל
פי שנים שנ' והיה ביום הנחיל את בניו וגו'
כי את הבכור בן השנואה יכיר ואם ינאת
פי אתו באי אבוה אע"פ שלא ינא כל הראש
לאויר העולם אלא לאחר מיתת אבוה הרי
זה נוטל פי שנים. בכור שנקרע ומנא
זכר אינו נוטל פי שנים ואינו ממעט בחלק
בכורה שנ' וילדו לו בנים עד שיהא בן משעת
לידה. כבר אינו ממעט בחלק בכורה הרי

שהיה לו בן בכור ושני פשוטים וזה הטומטום
שנקרעו ונמצא זכר הבכור נטל רבע הממון
ומלא אין עמו שני הפשוטים בלבד והחצי
והרבע שנשאר חולקין אותו שני הפשוטים
עם הנקרע עם הבכור בשוה. קטן בן יום
אחד ממעט בחלק בכורה אבל לא העובד
ובן שנולד לאחר מיתת אבו אינו ממעט
בחלק בכורה. בן שנתתקן לנו אם הוא
בכור או פשוט כגון שנתערב עם אחר אינו
נטל פי שנים ומכל עושין אם הוכרו
ולבסוף נתערב כותבין הרשאה זה לזה
ונטלין חלק בכורה עם אחיהם ואם לא
הוכרו כגון שילדו במחבואה אחת. אין
כותבין הרשאה ואין סמן חלק בכורה.
מי שהיו לו שני בנים בכור ופשוט ומתו
שניהם בחייו והניחו בנים הבכור הניח
בתו הפשוט הניח בן הרי בן הפשוט יורש
בנכסי הזקן שלישי שהוא חלק אבו ובת
הבכור יורשת שני שלישים שהוא חלק
אבה ובן הרי בנם הזקן ובנם אחי הבא
ובכל היורשין אם היה אבא אחר מן האחין
בכור נטל חלק בכורה שלו וזה היורש
מחמתו. אין הבכור נטל פי שנים בנכסי
האם סמך בכור ופשוט שיירשו את אמן
חולקין בשוה בן שהיה בכור לנחלה בין
שהיה פטר רחם. בכור הנחלה הוא
הנולד לאב ראשון שנכר הוא ראשית אונו
ואין משגיחין על האם אפלו ילדה סמה
בנים הואיל וזה ראשון לאבו נטל פי
שנים. הבא אחר הנפלים אע"פ שיצא
ראש הנפל פשוט אי הבא אחריו בכור
לנחלה ובן בן תשעה שיצא ראשו מת
הבא אחריו בכור לנחלה שזה שנאמר

ראשית אונו הוא שלא נולד בן קודם לזה
ולא שיצא אי לאויר העולם לפיכך בן תשעה
שיצא רוב ראשו אי הבא אחריו אינו בכור.
יונא דוכן והבא אחריו שנתקן אינו בכור
הראשון לפי שלא נולד ונאמ' ולדו לו בנים
והשני שהרי קדמו אחר היו לו בנים ונתגיר
אין לו בכור לנחלה אבל ישראל שהיה לו בן
ין השפחה ויען הגויה הוא ואינו קרוי
בנו הרי הבא אחריו ויען הישראלים בכור
לנחלה ונטל פי שנים. היה הבכור ממזר
נטל פי שנים שנכנא את הבכור בן השנואה
יכר זו ששנואה בשוויה ואין כיר לומר
אם היתה בת גרושה או בת חלוצה.
שלשה נאמנין על הבכור איה ואמו ואבו
איה מיד שאם אמרה זה יצא ראשון נאמנת
אמו כל שבעת ימי הלידה נאמנת לומר
זהו הבכור. אבו לעולם שאפלו אמ' האב
על מי שלא הוחזק בנו כלל זהו בנו ובכורי
הוא נאמן ובן אם אמ' על המוחזק לנו
שהוא בכור אינו בכור נאמן. האב
שנשתתק בורקין אותו כדרך שבורקין
לגיטין אם רמז או סתב שזה בכורו הרי זה
נטל פי שנים. העידו עדים שהם שמעו
אבו שלא אומ' דבריס כך וכך שהיה אותן
הדבריס יורע מכללן שזה בנו בכורו הרי
זה נטל פי שנים אע"פ שלא אמ' האב
בפירוש זה בנו בכורי אינו נטל בעדות
זו פי שנים שמא בכור לאמו הוא ולזה
נתכון האב עד שיאמר בנו בכורי"

פרק שלישי

אין ה
הבכור
נטל

ט ועשה שבעה ימים לחנוכת המזבח ועשה
חטאת ועולה ושלמים לכפר עליו ועל
המזבח ועל כל העם ועשית את שעיר
החטאת ויכפרו הלוים על המזבח וחטאתו
יעשה ביום השני שעיר עזים תמימים
ויכפרו הלוים על המזבח כאשר כפרו
ביום הראשון ועשית פר בן בקר ואיל
מן הצאן תמימים ועשית את בני אהרן
הכהנים ואת בניו ואת נשיאי העם
ואת כל העם ומלאת את ידם ועשית
את הפר חטאת ואת האיל עולה ואת
הלוים ואת כל העם ואת בניו ואת
נשיאי

פרק רביעי

פרק חמשי

הוא ואני אירשנו אולקין בשוה. מי שעשל
הבית עלנו ועל אשתו ואין ידוע אם האשה
מתה תחלה ונמצאו יורשי הבעל יורשין כל
נכסיה או הבעל מת תחלה ונמצאו יורשי האשה
יורשין כל נכסיו סבר דיסם מעמידין נכסי
מלוג באזקת יורשי האשה והסתובה עקר
ותוספת באזקת יורשי הבעל ואולקין בנכסי
מן בדיל יורשי האשה מלוג אבין ויורשי
הבעל אבין. אבל אם עשל הבית עלנו ועל
אמו מעמידין את נכסי האם באזקת יורשי
האם שהן יורשין ודאין אבל יורשי הבן ספק
הן שאם מת תחלה אין לאמין מאבו בנכסי
אמו כלום סמו שבאדנו. עשל הבית עלנו
ועל בן בתו אם האב מת תחלה בן בתו יירשנו
ונמצאו הנכסים של יורשי הבן ואם בן בתו
מת תחלה אין הבן יורש את אמו בקבר
סמו שבאדנו ונמצאו הנכסים של יורשי האב
לפיכך יאלקו יורשי האב עם יורשי בן הבת
ובן אם נשבה האב ומת בן בתו ומתה
או שנשבה הבן ומת אבי אמו ומדינה
יאלקו יורשי האב עם יורשי בן הבת
עשל עלנו ועל אבנו או על שאר מוחשין
ועלנו סתובת אשה ובעלי חוב יורשי האב
אומ הבן מת ראשון ולא הניח כלום ואבד
החוב ובעלי חובות אומרין האב מת
תחלה וזכה בהן הבן בירושתו ויש לו לג
לבנות מאלקו הרי הנכסים באזקת היורשין
ועל האשה ובעלי חובות להביא ראיה או
ילבו להם בלא כלום. דין אלו שמתו תחת
המפולת או שנטבעו בים או שנפלו לאש או
שמתו בנוס אחד זה ממתה האחת והאחד
ממתה אחרת דין אחד הוא שבבל אלו
ובנוסה בהן אין יורשין מי שהוא מת תחלה

פרק ששי

אין אדם יכול
להוה מי שאיין
ראוי לירשו ולא
לעקור הירושה מן היורש אע"פ שזה ממון
הוא ולפי שנאמר בפרשת נחלות והיתה לבני
ישראל לחקת משפט לומר שאוקה זו לא
תשתנה ואין התנאי מועיל בה בן שטרה
והוא בדיא בן שהיה שכב מרעבן על פה
בן בכתב אינו מועיל. לפיכך האומ איש
פלוני בני בכורי לא יטול פי שנים איש פלוני
בני לא יירש עם אחיו לא אמ כלום איש פלוני
יירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום
שיש בן לא אמ כלום ובן כל כנוסא בזה
אבל אם היו בנים יורשים רבים כגון בנים
רבים או בנות או אחין ואמ כשהוא שכב
מרע פלוני אחי יירשני מכלל אחי או בתי
פלוני תירשני מכלל בנותי דבריו קיימין
בן שאמ על פה בן בכתב. אבל אם אמ
פלוני בני יירשני לבדו אם אמ על פה דבריו
קיימין אבל אם אמ על הבכור יירש כפשוט
או שאמ לא יירש פי שנים עם אחיו לא אמ
כלום שנ' לא יוכל לבכר את בן האהובה
על פני בן השנואה הבכור פי את הבכור
בן השנואה יסר. ואם היה בדיא אינו
יכול להוסיף ולא לגרוע לא לבכור ולא
לאחר משאר היורשין. בדיא בשאמ בלשון
ירושה אבל אם נתן מתנה דבריו קיימין
ואם אמ משום ירושה לא אמ כלום.
סתב בן מתחלה בן באמצע בן בסוף ומשו
מתנה אע"פ שהזכיר לשון ירושה דבריו
קיימין סבר אמ תנתן שדה פלוני לפלוני
בני ויירשנה או שאמ יירשנה ותנתן לו
ויירשנה או יירשנה ותנתן לו הוא ויש שם

פרק שביעי

פרק שמיני

פרק תשיעי

ואחלק היה עבון טוב וריחו לעיבותיו ואם
תחתיהם עשו ויהי כדי זה עשהו יחד
יין לחין שהיה בוצין ויבש כשהיה
וקשה עבדים סחין עבדו וחזרו ויעשו לו
שהלוחו ועקטיה שהם עבדים שו עשו
לבדים שעשה יחתכו ויחתה עליו
ושיחו ויחתה עליו ויחתה עליו
להסיר רוחיה שעשה ע יריעות לחברת
זו מהם ויפרוח וזה מהם ויחתה וקרקע
שיהיה בוצין ויחתה בתוך הסיר והיו
חוברות ועטרות עליהן עטרי ויחתה עשה
ושתי קופות ושתי חתוכות ויחתה עשה
קם שעשה ע יחתה שתי עשה להסיר
רוחיה שעשה ע יחתה וקרקע
שיהיה בוצין ויחתה שהם ישתים
ויהיו חוברות ועטרות עליהן עטרי ויחתה
ויחתה עשה ע יחתה שתי עשה להסיר רוחיה וקם
יש לה עשרה ויחתה יחתוכות קרקע
ויחתה שהם יחתה עשה ויחתה עשה
רוחיה כדי שיהיה כלם שוקרים ויהיו
שהם ויחתה ויחתה עשה ע יחתה שתי עשה
יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה
יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה
יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה יחתה יחת

פרק עשירי

פרק אחד עשר

ספר ארבעה עשר והוא ספר שופטים

דרך המשפט ג' לשוות אחרי רבים אם מקלן
השופטים ד' שלא להרוג אם רבו המחייבין
מאיש אחד עד שיהיו יתר שנים ה' שלא
ילמד חומה מי שלמד זכות בדיני נפשות ו'
להרוג בסקילה ז' להרוג בשריפה ח' להרוג
בסיף ט' להרוג בחנק י' לתלות יא' לקבר
הנהרג בוס הריגתו יב' שלא תלין עלתו יג'
שלא להחיות מסתף יד' להלקות רשע טו'
שלא יוסיף בהלקאת הלוקה יז' שלא להרוג
נקי באומד הדעת יז' שלא לעניש אנוס יח'
שלא לאוס על הורג אבדו אוא אובל בו יט'
שלא לרחם על הדל בדין כ' שלא להדר גדול
בדין כא' שלא להטות הדין על בעל עבדות
אע"פ שהוא אוטא כב' שלא להטות משפט
כג' שלא להטות משפט גר יתום כד' לשפוט
ערק כה' שלא לראה בדין מאיש זרוע
כו' שלא ליקח שוחד כז' שלא לקלל הדיינין
כח' שלא לעשה שמעשוא כט' שלא לקלל הנשיא
ל' שלא לקלל אדם משאר בני ישראל הפשרין

הלכות עדות יש בכללן שמנה מצות
שלש מצות עשה וחמש
מצות לא תעשה וזהו פרטן א' להעיד בפית
דין למי שיודע לו עדות ב' לדרוש ולחקור
העדים ג' שלא יודה העד בדין זה שהעיד
עליו בדיני נפשות ד' שלא יקום דבר בעדות
אחד ה' שלא יעיד בעל עבדה ו' שלא יעיד
הקרוב ז' שלא להעיד שקר ח' לעשות
לאיש זומם כאשר זמם

הלכות ממרים יש בכללן תשע מצות
שלש מצות עשה ושש
מצות לא תעשה וזהו פרטן א' לעשות על
פי התורה שיאמרו בד' הגדול ב' שלא לסור
מדבריהם ג' שלא להוסיף על התורה לא

מצות שבכתב ולא בפירושן שלמדנו מפי
השמועה ד' שלא לבדוע מן הכל ה' שלא
לקלל אב ואם ו' שלא להכות אב ואם ז'
לכבד אב ואם ח' לירא מאב ואם ט'
שלא יהיה הבן סורר ומורה עלקולאבו ואמו

הלכות אבל יש בכללן ד' מצות ח' מצות
עשה וג' מצות לא תעשה
וזהו פרטן א' להתאבל על הקרובים ואפלו
כהן מתאומא ומתאבל על הקרובים ואין
אדם מתאבל על הרוג בד' ולפיכך כללת
הלכות אלו בספר זה שהוא מעין קבורה
בוס מיתה שהיא מצות עשה ב' שלא יטמא
כהן גדול ואפלו לקרובו ג' שלא יכנס עם
המת באהל ד' שלא יטמא כהן הדיוט לעשה
אדם אלא לקרובים בלבד

הלכות מלכים ומלחמות יש בכללן
כ' מצות
י' מצות עשה וי' מצות לא תעשה וזהו פרטן
א' למנות מלך מישראל ב' שלא ימנה מקהל
גרים ג' שלא ירבה לו נשים ד' שלא להרבות
לו סוסים ה' שלא ירבה לו כסף וזהב ו'
להחרים שבעה עממים ז' שלא להחיות
מהן נשמה ח' למחות זרעו של עמלק ט'
לזכור מה שעשה עמלק י' שלא ישפח מעשיו
הרעים ואריבתו בדרך יא' שלא לשכן באדן
מצרים יב' לשלא שלום לוושבי הערי פשעין
עליה ולדון בה כאשר מפורש בתורה אם
תשלים ואם לא תשלים יג' שלא לדרוש
מעמון ומואב בלבד פשעין עליהם יד'
שלא להשחית אילני מאכל במצור טו' להתקן
יד שיצאו בו בעלי המחנה להפיות בו יז'
להתקין יתד לחפור בו יז' למשוח כהן לדבר
באזני אנשי הצבא בשעת מלחמה יא' להיות

מאדם אשה וכונה בנין ומוטעה בדם שמחין
בקנסה שנה תמיהה ומחזירין אותן מן
המלחמה. יט שלא לעבור עליהן דבר
ולא יצאו אפלו לעבר העיר ועדם הגדול
ודומה להן. כ שלא לעדון ולאזור לאחור
בשעת מלחמה. כא דין יפת תאר. כב
שלא תמסור יפת תאר. כג שלא יכבשנה
אחר שנבעלה. ומצאו כל המצות הנכללות
בספר זה עד מה כז מצות עשה ומז מ
מצות לא תעשה.

חלכות סנהדרין והעונשין המסוכין
להם. יש בכללן

ל מצות. י מצות עשה וכ מצות לא תעשה
וזהו פרטן. א למנות שופטים. ב שלא למנות
דיין שאינו יודע דרך המשפט. ג לעשות
אחרי רבים אם נחלקו השופטים. ד שלא
להרוג אם רבו המחייבין באיש אחד עד שיהו
יתר מעונים. ה שלא ילמד חובה מי שלמד
זכות בדיני נפשות. ו להרוג בסקילה. ז
להרוג בשריפה. ח להרוג בסיף. ט להרוג
בחנק. י לתלות. יא לקבור הנהרג בזוס
הרגלו. יב שלא תלין נבלתו. יג שלא לה
להחיות מסוף. יד להלקות לרשע. טו
שלא יוסיף בהלקאת הלוקה. יז שלא להרוג
נקי באומדן הדעת. יז שלא לעונש אנוס
יח שלא לחוס על הורג חבירו או אוכל בו
יט שלא לרחם על דל. כ שלא להדר גדול בדין
כא שלא להטות הדין על בעל עברות אע"פ
שהוא חוטא. כב שלא לעות משפט. כג
שלא להטות משפט גר יתום. כד לשפוט
בצדק. כה שלא לירא בדין מאיש זרוע.
כו שלא ליקח שחד. כז שלא לקלל הדיינין.
כח שלא לישא שמע שוא. כט שלא לקלל

הנשיא. ל שלא לקלל אחד מבני ישראל
הפשרים. ובאור מצות אלו בפרקים אלו.

פרק ראשון

מצות
עשה
שלהם

למנות שופטים ושוטרים בכל מדינה ומדינה
ובכל פלך ופלך שנ שופטים ושוטרים תתן
לך בכל שעריך שופטים אלו הדיינין הקבועין
ובעלי דינין באין לפניהם. השוטרים אלו
בעלי מקל ורצועה והם עומדים. לפני
הדיינין המסבבים על השוקים ועל החנויות
לתקן השערים והמדות ולהסות כל מעוות
ולמעשיהן על פי הדיינין וכל שיראו בו
עדות דבר מביאים אותו לבד ודנין אותו
כפי רשעו. אין אנו חייבין להעמיד בפני
דינין בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר אלא
בארץ ישראל בכל מחוזה לארץ אין אנו
חייבין להעמיד בד בכל פלך ופלך שנ תתן
לך בכל שעריך אשר יי אלהיך נותן לך.
כמה בתי דינין קבועין בישראל וכמה יהיו
מנינם קבועים בתחלה בד הגדול במקדש
והוא הנקרא סנהדרי גדולה ומנין אחד
ושבעים שנאספה לו שבעים איש מזקני
ישראל ומשה על גביהן שנ והתצבו שם
עמך הרי שבעים ואחד והגדול שבכלם
מושיבין אותו ראש עליהן והוא ראש ישיבה
והוא שקורין החכמים פשיא בכל מקום
והוא העומד תחת משה רבנו ומושיבין
הגדול שבשבעים משנה ויושב למטה הימנו
והוא הנקרא אב בד ושאר השבעים יושבין
לפני שניהם כפי מעלתם כל הגדול מחבירו
בחכמה יהיה קרוב לפשיא משמאלו יתר

פרק שני

פרק שלישי

פרק רביעי

פרק חמישי

329

ואלו הן הנסקלין כל המחוייבין סקילה
ואלו הן הנשרפין הבא על אמו ועל
כלתו ועל אשת אביו ועל אשת
בנו ועל אשת איש ועל בת כהן
ועל בת בת כהן ועל בת בת בת
כהן ועל בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת כהן
ועל בת

פרק ששי

כל דיין שדן
דיני ממונות
ועשה אם

עשה כדברים הגלויים הידועים כמן דינין
המפרשים במשנה או בתלמוד חוזר הדין
ומחזירין הדבר כשהיה מקודם ודנין בן
סהלכה. ואם אי אפשר להחזיר כמן שהלך
זה שנטל הממון שלא כדין למדינת הים
או שהיה אלם או שטמא דבר טהור או שהויה
בפשרה שהיא טרפה והאכלה לכלבים
וכוצא בהן הרי זה פטור מלשלם אע״פ
שגרם להזיק לא נתכון. טעה בשקול הדעת
כמן דבר שהוא מחלקת הנאין או אמוראין
ולא נפסקה הלכה כאחד מהן בפירוש ועשה
כאחד מהן ולא ידע שכבר פשט המעשה
בכל העולם כדברי האחד אם היה זה דיין
מומחה ונטל רשות מראש גלות או שלא
היה מטל רשות אבל קבלו אותו בגלי דינין
עליהן הוא ומומחה חוזר הדין ואם
אי אפשר להחזיר פטור מלשלם. אחד
הטל רשות מראש גלות או הטל רשות
מבית דין של ארץ ישראל בארץ ישראל אבל
לא בחוצה לארץ כמו שבארנו. היה הטועה
מומחה לבד ולא נטל רשות ולא קבלו אותו
בגלי דינין עליהם לדין להם בדין וטעה בשקול
הדעת אם פשא ונתן בד מה שעשה עשוי
ומשלם מבית. אבל מי שאינו מומחה
ולא קבלו אותו בגלי דינין אע״פ שנטל רשות
הרי זה בכלל בגלי זרוע ואינו בכלל הדיינין
לפיכך אין דינו דין בן טעה בן לא טעה
וכל אחד מבגלי דינין אם רצה חוזר ודן בפני
בד ואם טעה ונשא ונתן בד חייב לשלם
מבית וחוזר ולקח מבגלי דין זה שנתן לו

שלא כהלכה ואם אין לו להחזיר או שטמא
שהאכל דבר המותר לכלבים ישלם כדין כל
גרם להזיק שזה מתכוין להזיק הוא דיין
שטעה וחייב שבועה למי שאינו חייב שבועה
ועשה זה פשרה עם בעל דינו כדי שלא ישבע
ואחר כך ידע שאינו בן שבועה אע״פ שקנו
מידו על הפשרה אינו כלום שלא קבל עליו
לתן לו או למחול לו אלא כדי שיפטר משבועה
שחייבו בה הטוען וכל קנין בטעות חוזר וכן
כל כוצא בזה. שנים שנתעצמו בדין אחד
אומר כדין כאן ואחד אומר נעלה לבד הגדול
שמא יטעו שלא הדיינין ויוציאו ממון שלא כדין
כופין אותו ודן בעירו. אם אמר כתבו ותנו
לי מאי זה טעם דנתעצם שמא טעיתם כותבין
ונותנין לו ואחר כך מוציאין ממנו ואם ה
הוצרך לשאול דבר מבד הגדול שפרו שלם
כותבין ושולחין ושואלין ודנין להם בעירם
כפי מה שיבא בכתב בד הגדול. בד״א
בשאר הדיינין שזה טוען וזה טוען. או
כשאמר המלוה כדין כאן והלוה אומר לך לבד
הגדול אבל אם אמר המלוה לך לבד הגדול
כופין את הלוה ועולה עמו שנ עבד לה
לאישמלוה. וכן אם זה שהזיקו או גזלו
ורצה הטוען לעלות כופין בד שבעירו את
הנטען לעלות עמו וכן כל כוצא בזה. בד״א
בשהיה שם עדים או ראיה לעצמו אבל אם
אם למלוה אבל טענה ריקנית אין מחייבין
את הנטען לבאת כלל אלא נשבע במקומו
ונפטר וכן הדין בזמן הזה שאין שם בד הגדול
אבל יש מקומות שיש בהם חכמים גדולים
מומחין לדבים ומקומות שיש בהם תלמידים
שאינם כמותם אם אמר המלוה לך במקום
פלני שבארצנו לפני פלני הגדול ונדין לפנו

פרק שביעי

פרק שמיני

פרק תשיעי

פרק עשירי

וכן כל כיוצא בזה׃

פרק אחד עשר

אלה הן הלוואות שהן ושבועות הלוואות שהן ושבועות שאינן הלוואות אבל הן ושבועות שאינן הלוואות הן שבועת הפקדון ושבועת השומרין ושבועת הנושא את חברו ושבועת הדיינין ושבועת העדים׃ שבועת הפקדון היא שבועת המודה בקצת הטענה כגון שאמר לו הפקדתי אצלך מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי חמשים זוז אבל מאה לא הפקדת אצלי אלא חמשים זוז הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי לא מאה ולא חמשים זוז אלא לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו ואמר לו אמת מתו אבל לא בפשיעה הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו ואמר לו אמת מתו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו ואמר לו אמת מתו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו ואמר לו אמת מתו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו ואמר לו אמת מתו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו ואמר לו אמת מתו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃ ואם אמר לו לא הפקדת אצלי כלום הרי זה חייב שבועה שהרי כפר בכל הטענה׃ ואם אמר לו הפקדת אצלי מאה זוז ואמר לו אמת הפקדת אצלי מאה זוז אבל נתתי לך אותם והפקדתי אצלך מאה אחרת ואבדו ואמר לו אמת אבדו אבל לא בפשיעה ואחר כך חזרו ואמר לו אמת חזרו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך מתו ואמר לו אמת מתו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו ואמר לו אמת נגנבו אבל לא בפשיעה ואחר כך נגנבו הרי זה חייב שבועה שהרי הודה בקצת הטענה׃

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

פרק ארבעה עשר

פטור ואם היו העדים בעיין תחלה יהרג
בלא אחרים. בד"א בשאר איסורי מיתות
בד"א אין הרוגה אבל הורג עשה שעבור
דיני רודפין אחריו בכל דבר ובדבר כל אדם
עד שמוחיין אותו. כל הרוגה בד"א אין קונין
אותן בקבריי אבותיהם בכל ישראל אלא
שתי קברות מתקנין להם בד"א אחד לנסקלין
ולשרפין ואחד לנהרגין ולנחנקין ודבר זה
הלכה מפי השמועה. נתאבל הבשר היו
מלקטין את העצמות וקוברין אותן בקברות
אבותיהן ויש לקרוביהן לעשות להם אירין
והכריכין. כיצד בד"א להתשב בדיני עשות
ולהמיתן ולא יאיצו וכל בד"א שהרגו את הנפש
בשבע שנים היה אלו אבלכין אע"פ אם איירע
להם בכל יום ויום הורגין אבל אין דנין לעולם
שנים בזוס אחד אלא דנין זה היום והשני למחר
היו שנהם בעבדה אחת ומיתה אחת
כגון יואף ומנחפת דנין שנהם בזוס אחד
לפיכך אם היה היואף בועל בתכהן הוא
והוא בעבד והיא בשריפה אין הורגין שנהם
בזוס אחד. אין דנין דיני עשות אלא בפני
הבית והוא שהיה בד"א הגדול שם בלשכה
שבמקדש שנ' בזקן ממרא לבלתי שמוע
אל הכהן או אל השופט. ומפי השמועה
למדו בזמן שישכהן מקריב על גבי המזבח
יש דיני עשות והוא שיהיה בד"א הגדול
במקומו. בתחלה בשנבנה בית המקדש
היו בד"א הגדול יושבים בלשכת הגזית שהיתה
בעזרת ישראל והמקום שהיו יושבין בו אול
היה שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד
בלבד ופשנתקלקלה השורה גלו ממקום
למקום ולעשרה מקומות וסופן לגוביא
ומשם לא עמד בד"א גדול עד עתה וקבלה

היא שבעבריא עתידין לחזור תחלה ומשם
נעתקין למקדש. ארבעים שנה קודם אז
חורבן בית שני בגלו דיני עשות מישראל
אע"פ שהיה המקדש קיים מפני שגלו הסנהדרין
ולא היו שם במקומן במקדש בזמן שדנין דיני
עשות בארץ ישראל דיני דיני עשות. כן
בחזנה לארץ והוא שיהו הסנהדרין סמוכין בארץ כמו
שבארינו שהסנהדרין יוהגת בארץ ובחזנה לארץ.

פרק חמשה עשר

כיצד מצות הנסקלין ראוק מבית הסקילה
ארבעה אמות מפשיטין את המחויב סקילה
בבגדיו ומכסין את ערותו מלפניו ואין הנשה
נסקלת ערומה אלא בחלוק אחד. ופתח סקילה
גבוה שתי קומות עולה לשם הוא ועדיו ויהיו
אסורות ואחד מן העדים דוחפין אותו על
מתניו והוא נהפך ויפול על לבו בארץ אם
מת יפה שהיה נאמ' סקול יסקל אוירה יירה
הנה השוה את הנסקל שנפל הכהן עליה
עם הנדאף שנפל הוא בעצמו על הארץ ואם
לא מת מדחיפה זו מגביהין העדים אבן
שהיתה מונחת שם משא שני בני אדם והשני
מרפה ידו ומשליך האבן על לבו אם מתכו
יפה ואם לאו רגימתו בכל ישראל שנ' יד העדים
תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם
באחרונה. עובד ע"ז אין סוקלין אותו אלא
על שער שעבד בו אם היתה עיר שרובה
גוים סוקלין אותו על פתח בד"א ודבר זה
קבלה מפי השמועה למדו אל שעריך זה
שער שעבד בו לא שצמר דיינו בו. מצות
הנשרפין היו משקעין אותו בזבל עד ארכו

פרק ששה עשר

פרק שבעה עשר

פרק שמנה עשרה

פרק תשיעי עשר

395

פרק עשרים

בזמוד
עיין כל
עיש

ועבדה וסיין לסם ילקו וליש

כפף וכך. ומתוס כל העקין אחתם ו
חלך שהרגה סומים. קסק חלך שהרגה
ישרל וכתב. קסק חלך שהרגה שיש כרת
ישרל וכתב. קסק בר שעוה עשין כרת
חשתין בעיש. קסק בר חוסף עשין בת
ולם החוריה. קסק ישוסין עם רעעבדו
חשתין. קסב הקריב על העריות. קסב
ישרל וכתב. קסק בר חוסף עשין בת
ישרל וכתב. קסק בר שעוה עשין כרת
חלך שהרגה סומים. קסק חלך שהרגה שיש
כפף וכך. ומתוס כל העקין אחתם ו

ומתוס הרוע ומסיף ומסיף משף וסם
ומתוס ומסיף ומסיף משף וסם
ומתוס ומסיף ומסיף משף וסם
ומתוס

פרק עשרים ואחד

פרק שנים ועשרים

תרחק. ומנין לדיין שלא ישב תלמיד בפר לפנו
ת"ל מדבר שקר תרחק ומנין לתלמיד שמא
אתרכם שטועה שלא יאמר אמתן לו עד
שיגמור הדין ואחזירו ואמנו ומשלא כדי
שיקרא הדין על שמו ת"ל מדבר שקר תרחק
מטה לומר לבעלי דינין בתחלה בדין אתם
רוצים או בפשרה אם רצו בפשרה עושין
בנהם פשרה וכל ב"ד שעושה פשרה תלמיד
הדי זה משובח ועליו נאמ' משפט שלם
שפטו בשעה כם אי זהו משפט שיש עמו
שלם הוי אומ' זה בצוע וכן בדוד הוא אומ'
ויהי דוד עושה משפט ובדקה אי זהו משפט
שיש עמו בדקה הוי אומ' זה בצוע והיא
פשרה. ב"ח קורם גמר דין אע"פ שמע
דבריהם וידע להיכן הדין נוטה לבצוע
אבל אחר שגמר הדין ואמר איש פלני אתה
זכאי ואיש פלני אתה חייב אינו רשאי
לעשות פשרה בנהם אלא יקוב הדין את
ההר. אע"פ שרבו בעלי הדין בפשרה בב"ד
יש להם לאזור ולקבוע את הדין עד שיקנו
מיד שנהם יפה כח פשרה מכח הדין
שעני הדיוטות שדנו אין הנהם דין יש
לבעלי דינין לאזור בהן ואם פשרה וקנו
מידם אינן יכולין לאזור בהן. אסור
לאחד מן הדיינין כשיצא מב"ד ולומר אני
הוא המזכה או המחייב ואבי אולקין עלי
אבל מה אעשה שהדי הם רבו עלי ואם
אמר הדי הוא בכלל הולך רכיל מעלה סוד
מעשה בתלמיד אחד שהוציא דבריהם
שנאמרו בבית המדרש לאחר שנים ועשה
שנה והוציא והו ב"ד מבית המדרש והכיזו
עליו זה מעלה סוד הוא. שאל אחד מב"
מבעלי דינין לכתוב לו פסק דין כותבין לו

כך בא פלני לב"ד של פלני עם פלני בעל דינו
שטענו בכך ויצא זכאי או חייב ונותנין לו
ואין מבדיזין שם המזכין ולא שם המחייבין
אלא ב"ד של פלני מדבריהם פלני
כך היה מנהגם של אנשי ירושלים מכניסין
בעלי דינין ושומעין דבריהם ועונותיהם
ומכניסין העדים ושומעין דבריהם ומוציאין
כל אדם לאון ונושאין הדיינין ונותנין בנהן
בדבר ובעירין את הדבר ואחר כך מכניסין
בעלי דינין ובדוד שבדיינין אומ' איש פלני
אתה חייב ואיש פלני אתה זכאי כדי שלא
ידע אחד מבעלי דינין אי זה דיין מי שזכה
אותו ואי זה דיין הוא שחייבו. דיין שהוא
יודע בא ברו שהוא נגלן או רשע אסור עמו
להפוך שנ' מדבר שקר תרחק וכך היו
נקיי הדעת שבירושלים עושין. אין יושבין
בדין עד שידעו עם מי יושבין ולא אותמין על
השטר עד שידעו מי אותם עמהן ולא
נכנסין לסעודה עד שידעו מי מיסב עמהן.

Jewish Theological Seminary of America LIBRARY

פרק שלשה ועשרים

ושאל לא תקח אין צריך לומר לעות את הדין
אלא אפלו לזכות את הזכאי ולחייב את
החייב אסור ועובר בלא תעשה והדי הוא
בכלל אחרו לקח שאל ואחיב להאזיר השאל
כשיתבענו הזכן וכשם שהלקח עובר
בלא תעשה כך הזכן עובר שנ' ולפני עור
לא תתן מכשול. כל דיין שיושב ומעבל
מעלתו כדי להרבות שכר לאזנו ולסופרו
הדי זה בכלל הנוטים אחרי הבצע וכן
עשו בני שמואל ולכך נאמר להם ויטו אחרי

פרק עשרים וארבעה

פרק חמשה ועשרים

פרק ששה ועשרים

הלכות עדות

דבר בעד אחר ה׳ שלא יעיד קרוב ו׳
שלא להעיד בשקר ז׳ שלא יעיד בעל
עבירה ח׳ לעשות לעד זוהם כאשר זהם
ובאור מצות אלו בפרקים אלו

פרק ראשון

העד מצה
להעיד בב״ד
בלעדות

שיודע בן בעדות שיחייב בה חברו בן
בעדות שיזכהו בה והוא שיתבענו להעיד
בדיני ממונות שנ׳ והוא עד או ראה או
ידעתה לא יגד ונשא עונו היה העד חפש
גדול והיה בב״ד פחות ממנו בחכמה הואיל
ואין כבוד שילך לפניהם עשה של כבוד
תורה עדיף ויש לו להמנע ב״א בעדות
ממון אבל בעדות שמפיש בה מן החסור
וכן בעדות ופשוות או מכות הולך ומעיד
שנ׳ אין חכמה וגו׳ כל מקום שיש אלו
הטם אין משגחין על כבוד הרב סהן
גדול אינו חייב להעיד אלא עדות שהוא
למלך ישראל בלבד הולך לב״ד הגדול ומעיד
בה אבל שאר עדות פטור מצות עשה
לדרוש העדים ולחקור אותן ולהרבות
בשאלתן ומדקדקין עליהן ומסיעין אותן
מענין לענין בעת השאלה כדי שישתקו
או יאזרו בהן אם יש בעדותן דופי שנאמ׳
ודרשת וחקרת ושאלת היטב ונכון
הדיינין להזהר בעת חקירת העדים שמא
מתוכם ילמדו לשקר בשבע חקירות
בודקין את העדים בחי זה שבוע בחי זו
שנה בחי זה מקום בחי זה חדש בבמה
בחדש בחי זה יום מימי השבת ובבמה
שעות ביום אפט אמ׳ היום הרגו או אמש

הרגו שואלין להם בחי זה שבוע בחי זו שנה
בחי זה חדש בבמה בחי זה יום בחי זו שעה
ומכלל החקירות יתר על השבע השוות בכל
שאם העידו עליו שעבד ע״ז שואלין אותם
את מה עבד ובחי זו עבודה עבד העידו
שאלל את השבת שואלין אותן אי זו מלאכה
והיאך העידו שאכל בזה הכפרים שואלין
אותן אי זה מאכל אכל וכמה אכל העידו
שהרג את הנפש שואלין אותן במה הרגו
וכן כל כוונה בזה הדי הוא מכלל החקירות
החקירות והדרישות הן הדבריים שהם
עקר העדות ובהן יתחייב או יפטר והם
כונת המעשה שעשה וכוון הזמן וכוון
המקום שבהם יוזמו העדים אולא יוזמו
שאין אנו יכולים להזים העדים עד שיכונו
הזמן והמקום ועוד מרבן לבדיק העדים
בדבריהם שאינן עקר בעדות ואין העדות
תלויה בהן והן הנקראין בדיקות וכל המרבה
בבדיקות הרי זה משובח כפי הן הבדיקות
הדי שהעידו עליו שהרג את הנפש ונחקרו
בשבע החקירות שמענו שהם בכוונת
הזמן וכוונת המקום ונדשו בכונת המעשה
וכוונו הכלי שהרגו בו בדקין אותן עוד ואומ׳
להם מה היה לפני הנהרג או ההורג בגדים
לבנים או שחורים עפר הארץ שהרג עליה
לבן או אדום אלו וכוונה בהן הן הבדיקות
מעשה שאמרו עדים במקום פלוני תחת
התאנה ובדקו העדים ואמרו להם תאנים
שחורות או לבנות הוי שקרן של אותם
אתאנים ארוכות הוא אוקנרות הוי וכל
המרבה בבדיקות אלו וכוונה בהן הרי
זה משובח

פרק שני

פרק שלישי

פרק רביעי

פרק חמישי

ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום ההוא לאמר בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי׳ שמעו מלכים האזינו רוזנים אני ליי׳ אני אשירה אזמר ליי׳ אלהי ישראל יי׳ בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה אף שמים נטפו אף עבים נטפו מים הרים נזלו מפני יי׳ זה סיני מפני יי׳ אלהי ישראל בימי שמגר בן ענת בימי יעל חדלו הלכות ונתיבות יעלכו אורחות עקלקלות חדלו פרזון בישראל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל חדשים יבחר אלהים אז לחם שערים מגן אם יראה ורמח בארבעים אלף בישראל לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יי׳ רוכבי אתונות ישבי על מדין והלכי על דרך שיחו מקול מחצצים בין מקומות שם יתנו צדקות צדקות פרזונו בישראל אז ירד לשערים עם יי׳ עם גבורים ירד לי ביי׳ מן אפרים שרשם בעמלק אחריך בנימין בעמיך מן מכיר ירדו מחוקקים ומשבט זבולן מושכים בשבט סופר ושרי יששכר עם דבורה וגם יששכר כן ברק שלח בעמק נשלח אחריו בפלגות ראובן גדולים חקרי לב ישב בין המשפתים לשמוע שרקות עדרים לפלגות ראובן גדולים חקרי לב גלעד בעבר הירדן שכן ודן למה יתגר אניות יגור אשר על חופי ים ועל מפרצותיו ישכון זבולן עם חרף נפשו למות עם ונפתלי על מרומי שדה

פרק חמישי

ויהי בימי שפט את השופטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדי מואב ויהי שם ויבא אלימלך איש נעמי וישאר היא ושני בניה ויקחו להם נשים מואביות שם אחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים וימותו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה משני ילדיה ומאישה ותקם היא וכלותיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדי מואב כי פקד יי׳ את עמו לתת להם לחם ותצא מן המקום אשר היתה שם ושתי דרכים עמה ללכת לשוב אל ארץ יהודה ותאמר נעמי לשתי כלותיה לכנה שובנה איש לבית אמה יעש יי׳ עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי יתן יי׳ לכם ומצא מנוחה איש בבית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמך ותאמר נעמי שובנה בנותי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים שובנה בנותי לכנה כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים ולהם תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה עד אשר ישברו הלהן תמנענה בנותי כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד יי׳ ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה שובי אחרי יבמתך ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תלוני אלין עמך עמי ואלהיך אלהי ובאשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יי׳ לי וכה יוסיף כי המות יפריד בינך ובינך ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה ותלכנה שתיהן עד בואן בית לחם ויהי כבואן בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראנה לי מרא כי המר שדי לי מאד אני מלאה הלכתי ריקם ולמה תקראנה לי נעמי ויי׳ ענה בי ושדי הרע לי ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת קציר שעורים

ולנעמי מודע מאיש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בועז ותאמר רות המואביה אל נעמי אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו ותאמר לה לכי בתי ותלך ותבא ותלקט בשדה אחרי הקוצרים ויקר מקרה חלקתה לבועז אשר ממשפחת אלימלך והנה בועז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים יי׳ עמכם ויאמרו לו יברכך יי׳ ויאמר בועז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת ויען הנער הנצב על הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא הנערה אשר שבה עם נעמי משדי מואב ותאמר אלקטה נא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמוד מבקר ועד עתה זו שבתה הבית מעט היא ויאמר בועז אל רות הלא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר ולא תעברי מזה ופה תדבקין עם נערותי עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן הלא צויתי את הנערים לבלתי נגעך וצמית והלכת אל הכלים ושתית ממה אשר ישאבון הנערים ותפל על פניה ותקד ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואנכי נכריה ויען בועז ויאמר אליה הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך ותעזבי את אביך ואת אמך וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום ויברך יי׳ את מעשיך ותהי משכרתך שלמה מעם יי׳ אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו ותאמר תמצא חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על לב שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת שפחותיך ויאמר לה בועז לעת האכל גשי הלום ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד הקוצרים ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותותר ותקם ללקט ויצו בועז את נעריו לאמר גם בין העמרים תלקט ואל תכלימוה וגם של תשלו לה מן הצבתים ועזבתם ולקטה ואל תגערו בה ותלקט בשדה עד הערב ותחבט את אשר לקטה ויהי כאיפה שעורים ותשא ותבא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה ותוצא ותתן לה את אשר הותירה משבעה ותביאה לה ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא ליי׳ אשר לא עזב חסדו את החיים ואת המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלינו הוא ותאמר רות המואביה גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין עד אם כלו כל הקציר אשר לי ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי עם נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר ותדבק עם נערות בועז ללקט עד כלות קציר השעורים וקציר החטים ותשב את חמותה

ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש מנוחה לך אשר ייטב לך ועתה הלא בועז מודעתנו אשר היית את נערותיו הנה הוא זורה את גרן השעורים הלילה ורחצת וסכת ושמת שמלתיך עליך וירדת הגרן אל תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשתות ויהי בשכבו ודעת את המקום אשר ישכב שם ובאת וגלית מרגלתיו ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין ותאמר אליה כל אשר תאמרי אעשה וירדה הגרן ותעש ככל אשר צותה חמותה ויאכל בועז וישת ויטב לבו ובא לשכב בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שכבת מרגלתיו ויאמר מי את ותאמר אני רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה ויאמר ברוכה את ליי׳ בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי בחורים אם דל ואם עשיר ועתה בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את ועתה כי אמנם כי אם גואל אנכי וגם יש גואל קרוב ממני לין הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי יי׳ שכבי עד הבקר ותשכב מרגלתיו עד הבקר ותקם בטרם יכיר איש את רעהו ויאמר אל תודע כי בא האשה הגרן ויאמר הבי המפה אשר עליך ואחזי בה ותחזק בה וימד שש שערים ויתן עליה ויבא העירה ותבא אל חמותה ותגד לה את כל אשר עשתה לה האיש ותאמר שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אלי אל תבואי ריקם אל חמותך ותאמר שבי בתי עד אשר תדעין איך יפול דבר כי לא ישקט האיש כי אם כלה הדבר היום

ובועז עלה השערה וישב שם והנה הגואל עבר אשר דבר בועז ויאמר סורה שבה פלמוני אל ביתי ויסר ויאמר הנה מכרה נעמי השבה משדי מואב לאחינו לאלימלך ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה נגד הישבים ונגד זקני עמי אם תגאל גאל ואם לא יגאל הגידה לי ואדע כי אין זולתך לגאל ואני אחריך ויאמר אנכי אגאל ויאמר בועז ביום קנות השדה מיד נעמי ומרות המואביה אשת המת אקנה לקים שם המת על נחלתו ויאמר הגואל לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי גאל לך את גאלתי כי לא אוכל לגאל ובועז אמר לגואל ביום קנות השדה מיד נעמי ומרות המואביה אשת המת אקנה לקים שם המת על נחלתו ויאמר הגואל לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי גאל לך את גאלתי כי לא אוכל לגאל ובועז אמר לגואל ביום קנות השדה מיד נעמי ומרות המואביה אשת המת אקנה לקים שם המת על נחלתו ויאמר הגואל לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי גאל לך את גאלתי כי לא אוכל לגאל ובועז אמר לגואל

פרק ששי

סדר מחרין עקיפת שערות

משנה א

כיצד עושין עקיפת שערות חפץ שהיו שערות בולטות ויוצאות מן הכלי ורוצה להחזירן לתוכו ואין יכול אלא אם כן יעקוף שערות שלא יהו

פרק שביעי

משנה קינוח של סכך שיעור שתים ושיעורן ואיזהו שיעורן שלשה על שלשה ומחצה על שלשה ומחצה וחלוקה סכך ונתנו על שלשת סכך ונתנו על שלשת סכך ונתנו על שלשת

הרי זה אסור להעיד על סתם ידו של זה בכ״
שאין אדם מעיד על סתם ידו שהוא זה אלא
על המאמן שבשטר הוא מעיד שזה לה מזה
וסתם ידו כדי להזכירו הדבר ואם לא נזכר
לא יעיד · אחד הזכיר את העדות ואחד
שראה סתם ידו או שהזכירוהו אחהם ונזכר
אפלו הזכיר העד השני שהעיד אם נזכר
היה זה מעיד אבל אם הזכיר אותו התובע
עצמו אע״פ שנזכר אינו מעיד מפני שזה
דומה בעיני בעל דין שהעיד לו שקר בדבר
שלא ידע · לפיכך אם היה התובע תלמיד
חכם והזכיר התובע הזה את העד הזה ונזכר
הרי זה יעיד לו שתלמיד חכם יודע שאלו לא
נזכר הדבר לא היה מעיד וקל הוא שהקל
חכמים בדיני ממונות אע״פ ששכח הדבר
מכמה שנים והסתם הוא שהזכירו הדבר
הרי זה מעיד · הואיל והדבר בן שטר שיצא
לבי״ ובאו עדים ואמרו סתם ידינו הוא זה
אבל מעולם לא ידענו עדות זה ואין אנו
זוכרים שזה לה מזה או מכר לו לא נתקיים
השטר והיה הוא כארש עד שיזכירו עדותן
וכל מי שאינו בן כזה לא ידע בדיני ממונות
בן ימינו לשמאל · אבל אם היה סתם ידן
יוצא ממקום אחר או שהיו שם עדים שזה
סתם ידן מקיימין את השטר ואין משגיחין
על דבריהם שאמרו אין אנו זוכרים עדות
זה שמא אזרו בהן וזה שאמרו אין אנו זוכרין
כדי לבטל השטר וכשאו אמרו קטנים היינו
פסולי עדות היינו שאין נאמנין הואיל
ויתקיים השטר שלא על פיהם · ומפני
טעם זה מקיימין כל השטרות ואין אנו
ניכין להבא עדים ולשאול אותם אם
הם זוכרים עדות או אינם זוכרים אותה

שאפלו באו ואמרו אין אנו זוכרין אין שומעין
להם הואיל ואפשר לקיימו שלא על פיהם
אחד הסתם עדותו על השטר או שמצא
סתם אצלו בפנקסו וסתם ידו אינו פלני
העד אותו עליו בזוס פלני בכך וכך אם זכר
מעצמו או הזכירוהו אחהם ונזכר מעיד
ואם לא אסור להעיד שאין זה דומה לפי
שאמר לו נאמן פלני יש לו אצל פלני כך וכך
והעיד הוא שיש לזה אצל זה והוא אינו יודע
מן הדבר כלום אלא מפי האחד שמעו והעיד

פרק תשיעי

עשרה
מאני פס
פסולת

הם כל מי שנמצא בן אחד מהם הרי הוא
פסול לעדות ואלו הן הנשים והעבדים
והקטנים והשוטים והחרשים והסומים
והרשעים והבזויים והקרובים והנוגעין
בעדותן הרי אלו עשרה · פשים פסולת
לעדות מן התורה שנ׳ על פי שנים עדים
לשון זכר ולא לשון נקבה · וכן הטומטום
והאנדרוגינוס פסולין מפני שהן ספק
אשה וכל מי שהוא ספק אשה ספק כשר
ספק פסול שאין העד בא אלא להוציא ממון
על פיו או לחייב על פיו ואין מוציאין ממון
מספק ואין עושין מספק דין תורה
העבדים פסולים לעדות דבר תורה שנ׳
בעדים זוממין ועשיתם לו כאשר זמם
לעשות לאחיו מכלל שאחיו כמוהו מה
אחיו בן חיים אף העד בן חיים קל וחמר
לגוים אם עבדים שהם במיק נת מצות
פסולין הגוים לא כל שכן · מי שאצו
עבד ואצו בן חורין פסול · כל מי שפשתחרי

ואינו מחוסר אלא גם שחרור פסול עד שיגע
גם שחרור לדו ויטבול ויעשה בכלל בני
בית ואחר כך יעיד · הקטנים פסולין לעדות
שנ׳ ועמדו שני האנשים אשר להם הרב
לפני יי׳ אנשים ולא קטנים · ואפלו הירך
הקטן נבון ואכם הרי הוא פסול עד שיגיע
שתי שערות אחר שלש עשרה שנה גמורות
ואם הגיע לעשרים שנה ולא הגיע שתי
שערות ונולד בן סימן מסימני סירוס הרי
זה סריס ויעיד ואם לא נולד בן לא יעיד עד
רוב שנותיו כמו שבארנו בהלכות אישות
קטן שהגיע לכלל שנותיו שנראו בו סימני
בגדות מלמעלה אינו נדיך בדיקה ואם לא
אין מקבלין עדותו עד שיבדק ובן שלש
עשרה שנה ויום אחד שהגיע שתי שערות
ואינו יודע ביום משא ומתן אין עדותו
עדות בקרקעות מפני שאינו מדקדק בדבר
שהרי אינו יודע אבל בעדות מטלטלין
מקבלין עדותו הואיל והוא גדול · השוטה
פסול לעדות מן התורה לפי שאינו בן מצות
ולא שוטה שהוא מהלך ערום ומשבר כלים
וזורק אבנים בלבד אלא כל מי שנטרפה
דעתו ונמצאת דעתו משובשת תמיד
בדבר מן הדברים אע״פ שהוא מדבר ושואל
כענין בשאר הדברים הרי זה פסול ובכלל
שוטים יחשב · הנכפה בעת כפיתו פסול
ובעת שהוא בריא פשר ואחר הנכפה
מזמן לזמן או הנכפה תמיד בלא עת קבע
והוא שלא תהיה דעתו משובשת תמיד שהרי
יש שם נכפין שאפלו בעת בריאותם דעתם
מטרפת עליהם · ונדיך להתישב בעדות
הנכפין הרבה · הפתאים בזותר שאינם
מכירין דברים שסותרים זה את זה ולא

יבינו הדבר כדרך שאר עם הארץ וכן הם
המבוהלים והנחפזים בדעתם והמשוגעים
בזותר הרי אלו בכלל השוטים ודבר זה לפי
שיראה הדיין שאי אפשר לבוין הדעת בכתב
· החרש פשוטה שאין דעתו נכונה ואינו
בן מצות ואחר חרש שאינו מדבר ואינו שומע
או שומע ואינו מדבר ואע״פ שראיתו ראיה
מעולה ודעתו נכונה נדיך להעיד בכל כפיו
או שיהיה ראוי להעיד בכפיו והיה ראוי לשומע
דברי הדיינין והאיום שמאיימין עליהם
וכן אם נשתתק אע״פ שנבדק כדרך שבקין
לגיטין ונמצא עדותו מכוונת והעיד בפנינו
בכתב ידו אינו עדות כלל אין מעדות אשה
לפי שבעגונה הקל · הסומין אע״פ שמתיין
הכל וידעו האנשים הרי אלו פסולין מן התורה
שנ׳ והוא עד או ראה או ידע מי שראוי לראות
מעיד והסומא באחת מעיניו פשר להעיד ·

פרק עשירי

הרשעים
פסולים
לעדות

מן התורה שנ׳ אל תשת ידך עם רשע להיות
עד חמס · מפי השמועה למדו אל תשת
רשע עד ואפלו עד פשר שידע בחברו
שהוא רשע ואין הדיינין מכירין בו אסור
לו להעיד עמו אע״פ שהוא עדות אמת מפני
שמצורף עמו ונמצא זה הפשר העיד ידו
עם רשע עד שנתקבלה עדותו אין נדיך
לומר עד פשר שיודע בעדות אבדו וידע
שעד השני עמו עד שקר שאסור לו להעיד
שנ׳ אל תשת ידך עם רשע · אי זהו רשע
כל שעבר עבירה שחייב עליה מלקות
זהו רשע ופסול לעדות שהרי התורה

קרחה למחויב מלקות רשע שנ׳ והיה אם בן
הכות הרשע ואין דייך לומר למחויב מיתת
בד׳ שהוא פסול שנ׳ אשר הוא רשע למות
עבר עבדה שחייבין עליה מן התורה הרי
זה פסול ואם היה החיוב שבה מדבריהם
הרי זה פסול. כגד אכל בשר בהמה בחלב
או שאכל נבלות ושקצים וכוצא בהם בן
לתאכון בן להכעיס או שחלל יום טוב ראשון
או שלבש שעטט שהוא שוע טווי וכו׳ הרי
זה פסול מן התורה. אבל אם אכל עוף
בחלב או שחלל יום טוב שני של גלות או
שלבש כגד צמר שאבד כו חוט של פשתן
וכוצא בו הרי זה פסול מדבריהם וכבר
מנינו כל העבדות שחייבין עליהם מלקות
וכבר נתבאר בכל מטה ומטה דברים
שאסורין מן התורה ואסורין מדבריהם.
ועוד יש רשעים שהן פסולין לעדות אע״פ
שהן בני תשלומין ואינם בני מלקות הואיל
ולקחין ממון שאינו שלהם בחמס פסולים
שנ׳ כי קום עד חמס באיש כגון הגבים
והחמסנין אע״פ שהחזירו הרי זה פסול מן
התורה לכל עדות מעת שגבו או גזל.
וכן עד זומם אע״פ שהוזם בעדות ממון
ושלם הרי זה פסול מן התורה לכל עדות
ומאימתי הוא נפסל מעת שהעיד בב״ד
אע״פ שלא הוזם על אותו עדות אלא לאחר
כמה ימים. וכן המלוה בדבית אחד
הלוה ואחד המלוה שניהם פסולין לעדות
אם רבית קצוצה עשו הרי זה רבית אסור
מן התורה ואם אבק רבית עשו הרי זה
פסול מדבריהם. כגד החמסנין והם
הלקחין קרקע או מטלטלין שלא בדשות
הבעלים אע״פ שיותנין הדמים הרי אלו

פסולין מדבריהם. וכן הרועים אחד
רועי בהמה דקה ואחד רועי בהמה גסה
של עצמו הרי אלו פסולין שחזקתם שפושטין
בגזל ומטחין בהמתם לרעות בשדות ובפ׳
ובפרדסאות של אחרים ולפיכך סתם יועה
פסול. ומגדלי בהמה דקה בארץ ישראל
פסולין אבל בחוצה לארץ בשרין ומותר לגדל
בהמה גסה בכל מקום. וכן המוכסים
סתמן פסולין מפני שחזקתן ליקח מדבר
הקצוב להם בדין המלכות ולקחין היתר
לעצמן. אבל בזמיות המלך סתמן פשוטין
ואם נודע שלקחו פעם אחת יותר על
הראוי להם הרי אלו פסולין לעדות.
וכן מפריחי יונים בשוב פסולין מפני ש׳
שחזקתם שגזלין יונים של אחרים בזוגם.
וכן סוחרי שביעית הם בני אדם שבטלים
וכיון שבאה שביעית פושטין זרועותיהם
ומתחילין לישא ולתן בפירות שביעית
שחזקת אלו שהם אוספין פירות שביעית
ועושין בהם סחורה. וכן המשחק בקוביא
והוא שלא יהא לו אומנות אלא הוא הואיל
ואינו עוסק בשוכו של עולם הרי הוא
בחזקת שאוכל מן הקוביא שהיא ספק
גזל ולא קוביא בלבד אמרו אלא אפלו
בקלפי אגוזים או בקלפי רמונים. וכן לא
יונים בלבד אמרו אלא אפלו הממירים
בבהמה חיה ועוף ואומ׳ כל הקודם את
חברו או הנוצח חברו יטול בעליו את
שניהם וכן כל כוצא בשחוק זה ולא תהיה
לו אומנות אלא שחוק זה הרי הוא פסול
וכל אלו פסולין מדבריהם. אריס שלקח
דבר מועט מן הפירות שבבדו בימי נסן
ובימי תשרי קודם שתגמר מלאכתן אפלו

לקח שלא מדעת בעל השדה אינו גנב וכשר
לעדות שאין בעל השדה מקפיד על זה
וכן כל כיוצא בזה

פרק אחד עשר

מי שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך
ארץ הרי הוא בחזקת רשע ופסול לעדות
מדבריהם שכל מי שירד על כך חזקה שהוא
עובד על רוב העבדות שבתורה שבאו לידו
לפיכך אין מוסרין עדות לעם הארץ ואין
מקבלין ממנו עדות אלא אם כן הוחזק
שהוא עוסק במצות ובגמילות חסדים
ונוהג בדרכי ישרה ויש עמו דרך ארץ מק
מקבלין עדותו אע"פ שהוא עם הארץ ואינו
לא במקרא ולא במשנה. ומנחת אומ כל
תלמיד חכם בחזקת כשר עד שיפסל וכל
עם הארץ פסול עד שיוחזק שהוא הולך
בדרכי הכשרים וכל מי שקבל עדות עם
הארץ קודם שתהיה לו חזקה אוקודם שיבאו
עדים ויעידו שהוא נוהג בדרכי הישרה במקרא
ובדרך ארץ הרי זה הדיוט ועתיד ליתן הדין
שהרי מאבד ממון ישראל על פי רשעים וכן
הבוויים פסולין לעדות מדבריהם והם
האנשים ההולכים ערומים בשוק בעת
שעוסקין במלאכה מנוולת וכיוצא בזה
שאין מקפידין על הכשרת שכל אלו כבלב
הם חשובים ואין מקפידין על עדות שקר
ומכלל אלו האוכלים בדקה של גוים בפרהסיא
אע"פ שאפשר להם שיזונו בצנעה מהם
ומבזין עצמן לכך ואינן חוששין שכל אלו
פסולין מדבריהם. ומהבן פסול לעדות

מן התורה לפסול לעדות מדבריהם שהפסול
מן התורה שהעיד עדותו בגולה אע"פ שהפסול
עליה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות והפסול
מדבריהם בדין הכרזה לפיכך כל עדות
שהעידו קודם שהכריזו עליו מקבלים
עדותו שלא לאבד זכות העם שהרי לא ידעו
שהוא פסול לשאר עדיות שהרי תשע כנגדה
ששחט שחיטתו כשרה ונאמן לומר [illegible]
שחטתי. אבל החשוד על דבר אינו נאמן
על שלו אבל נאמן על של אחרים לפיכך
החשוד יש לו לדין ולהעיד בו חזקה אין אדם
חוטא כדי שיהנו אחרים. כגד נאמן עם
הארץ לומר פירות של פלוני מעושרין הם
ונאמן החשוד למכור בשר בכור לומר בשר
זה שמכר פלוני הוא וכן כל כיוצא בזה
מלשאר אי סורין על התשעים ואין אימת
ממון עליהם. מלכי ישראל אין מעידים
עליהם שהם בחזקת ישראל אלמים בעלי
זרוע ואין נכנעין תחת עול הדיינין. אבל
כהן גדול מעידין עליו ומעיד הוא למלך בב
הגדול כמו שבארנו. המוסרין והאטיקורוסין
והמינין והמשומדים לא הוכרכו אכמים
למנות אותם בכלל פסולי עדות שלא מנו
אלא רשעי ישראל אבל המורדים והכופרים
פחותים מן הגוים שהגוים לא מעלין ולא מוהדין
ואלו מוהדין ולא מעלין ואין להם חלק לעולם הבא

פרק שנים עשר

כל הנפסל בעבדה אם העידו שנים עדים
שעבד עבדה פלוני אע"פ שלא הגדו כו
שהרי אינו לוקה הרי זה פסול לעדות. כ"א

ושלשה על שתי פרסות בעבודה
זרה ואחר מצרפן להכי לא
להכי וכן כל כיוצא בזה להכי
הוה ואחר מצרפן להכי הוה
ואחר מצרפן להכי לא

פרק שלשה עשר

פרק ארבעה עשר

פרק חמשה עשר

פרק ששה עשר

פרק שבעה עשר

פרק שמנה עשר

פרק תשעה עשר

פרק עשרים

פרק אחד ועשרים

והאחרונים תשלומי שנים או שלשה
הוזמו האחרונים בלבד הרי הגנב משלם
תשלומי כפל והעדים האחרונים משלמין
לגנב תשלומי ארבעה וחמשה ומנא
אחד מן האחרונים זומם בטלה עדות שנה
ומנא אחד מן הראשונים זומם בטלה כל
העדות שאם אין גנבה אין המסרה ואין
הטביחה מחייבת אותו לשלם כלום שנים
שהעידו שאכל שדה זו שלש שנים ומנאו
זוממין משלמין לבעל השדה דמי השדה
העידו שנים שאכלה שנה ראשונה ושנים
שאכלה שנה שנה ושנים שאכלה שנה
שלשתיהן והוזמו כלן משלמין פנקס שאע"פ
שעדות האזקה שלש עדויות הן הרי הן
כעדות אחת להזמה לפיכך שלשה
אחין כאחד מסורף עם כל אחד ואחד
מהן והעידו בשנה שנה הרי אלו שלש עדות
ותתקיים בהן האזקה והן כעדות אחת
להזמה שאם הוזמו כלן הרי שלשת האחין
משלמין חצי דמי השדה וזה שנסורף עם
כל אחת מהן משלם חצי דמיה שלש
כתי עדים שנתקיים בעדותן שור זה
מועד ומנאת כת ראשונה ושנה זוממין
כלן פטורין ומנאו שלשתן זוממות כלן
חייבין לשלם הטק שאע"פ שהוא תם משלם
חצי נזק ב"ח בשהיו כלן רוחין זה את
זה או שבאו רטפין או שהיו מסרין השור
ולא הסירו השור אבל אם אין שם אחד מאלו
הרי כת ראשונה ושנה פטורין שהרי הן
חוזרין לא בחצי אלא לחייבו חצי נזק ולא
ידעו שתכת כת אחרת ויעשהו מועד
וכן שנים שהעידו בכן סורר ומורה עדות
הראשונה ובאו שנים אחרים והעידו עלו

עדות האחרונה שבה יהרג והוזמו שתהן
כת הראשונה לקה ואינה נהרגת מפני
שיכולין לומר להלקות בזאו אבל כת
אחרונה נהרגת שעל פיהם הוא נהרג
היתה הכת האחרונה ארבעה שנים אומ
בפניו גנב ושנים אומ בפניו אכל והוזמו
כלן נהרגין העידו שנים שגנב נפש מי
מישראל ומסרו והוזמו הרי אלו נחנקין
העידו שנים שגנבו והעידו שנים שמסרו
בין שהוזמו עדי גנבה בין שהוזמו עדי
מסירה כל כת מהן שהוזמה נהרגת שהגנבה
הוא תחלת חיוב שלזה מיתה העידו
שנים שמסרו לזה הישראל והוזמו ולא
היו שם עדים שגנבו הרי אלו פטורין שאפי
לא הוזמו לא היה זה נהרג מפני שיכול
לומר עדי מסירה בזו עדי גנבה אחר
שהוזמו עדי מסירה אפלו ראיו אותן
רוחזין זה את זה אין נהרגין מוסיף
שם רע על אשתו שהבא עדים שזינתה
פשהיא ארוסה והבא האב עדים והזימום
והבא הבעל והזימום הרי עדי האב נהרגין
ומשלמין ממון לבעל נהרגין מפני שעדי
הבעל צמר דיין להריגה בעדותן ומשלמין
קנס מפני שצמר דין הבעל לשלם קנס
בעדותן ומנאו ופשוטה לזה ומשלמין לזה
וכן שנים שהעידו על זה שבא על נערה
המאורסה והוזמו נהרגין ואין משלמין
בא על בתו של פלני והוזמו נהרגין ומש
ומשלמין קנס לנטען פלני רבע השור
והוזמו נסקלין ואין משלמין שורן של פלני
נסקלין ומשלמין דמי השור לבעל השור
וכן כל כיוצא בזה

פרק שנים ועשרים

הלכות ממרים

ג שלא להוסיף על התורה לא במצות התורה
ולא בפירושן שלמדנו מפי השמועה ד
ד שלא לגרוע מן הכל ה שלא לקלל אבוהם
ו שלא להכות אבוהם ז לבבד אבוהם ח
לירוא מאבוהם ט שלא יהיה הבן סורר
ומורה על קול אבוהם ואמו ובאור מצות
אלו בפרקים אלו

פרק ראשון

בד הגדול
שפירושלם
היה עקר
תורה שבעל פה והם עמודי ההוראה ומהם
חק ומשפט יוצא לכל ישראל ועליהם הבטיחה
תורה שנ על פי התורה אשר יורוך ועל ה
המשפט וגו זו מצות עשה וכל המאמין
במשה רבנו ובתורתו חייב לסמוך מעשה
הדין עליהם ולהשען עליהם כל שאינו
עושה כהוראתן עובר בלא תעשה שנ לא
תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין וגו
ואין לקין על לא זה מפני שנתן לא זהרת
מיתת בד שכל אכם שמרה על דבריהם
מיתתו בחנק שנ והאיש אשר יעשה בזדון
וגו אחד דבריהם שלמדנו מפי השמועה
והם תורה שבעל פה ואחד דבריהם שלמדו
חוקן מפי דעתם בחתמן המדות שהתורה
נדרשת בהן ונראה בעיניהם שהדין מכבד
זה כך הוא ואחד דבריהם שעשו חוקן סייג
לתורה ולפי מה שהשעה צריכה לכך והם
הגזרות והתקנות והמנהגות בכל אחד
ואחד משלשה דבריהם אלו מצות עשה לשמוע
להם והעובר על כל אחד ואחד מהן עובר
בלא תעשה הרי הוא אומ על פי התורה
אשר יורוך אלו התקנות והגזרות והמנהגות

שיורו מהן לדבים כדי לחזק הדת ולתקן
העולם ועל המשפט אשר יאמרו לך
אלו דבריהם שלמדו אותן מן הדין בחתמן
המדות שהתורה נדרשת בהן מכל הדבר
אשר יגידו לך זו הקבלה שקבלו איש מפי
איש דבריהם הקבלה אין בהן מחלוקת
לעולם וכל דבר שהמנה בו מחלוקת פירוש
שאינו קבלה ממשה רבנו ודבריהם שלמדין
מן הדין אם הסכימו עליהן בד הגדול
כולן הרי הסכימו ואם נחלקו בהן הולכין
אחר הרוב ומוציאין הדין אחר לדבים
וכן הגזרות והתקנות והמנהגות אם רחו
אותן מקצתן שראוי לגזור גזרה ולא
תקנה זו אוסיפו העם המנהגה זה ורחו
מקצתן שאין ראוי לגזור גזרה ולא לתקן
תקנה זו ולא להניח מנהגה זה נוסאין ונו
ונותנין אלו כנגד אלו והולכין אחר רובן
ומוציאין הדבר אחר לדבים פשהיה
בד הגדול קיים לא היתה מחלוקת בישראל
אלא כל דין שנולד בו ספק לאחד מישראל
שואל לבד שבעירו אם ידעו אמרו לו ואם
לאו הרי השואל עם אותו בד או עם שלאו
עולין לירושלם ושואלין לבד שבהר הבית
אם ידעו אמרו להם ואם לאו הכל באים
לבד שעל פתח העזרה אם ידעו אמרו להן
ואם לאו הכל באין ללשכת הגזית לבד
הגדול ושואלין אם היה הדבר שנולד בו
הספק לכל ידוע אצל בד הגדול בין מפי
קבלה בין מפי המדה שדנו בה אומ להם
מיד ואם לא היה הדבר ברור אצל בד
הגדול דנין בו בשעתן ונושאין ונותנים
בדבר עד שיסכימו כולן או יעמדו למנין
ויכלו אחר הרוב ויאמרו לכל השואלים כך

פרק שני

פרק שלישי

שהוא דן והם דנין והוא קבל והם קבלו
הרי התורה חלקה להם כבוד ואם רט בד
למחול על כבודן ולהניחו אינן יכולים כדי
שלא ירבו מחלוקות בישראל. אין זקן
ממרא חייב מיתה עד שיהא חכם שהגיע
להוראה סמוך בסנהדרין ויחלוק על בד
בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת או בתפלין
ויורה לעשות כהוראתו או יעשה הוא על
פי הוראתו ויחלוק עליהן והן יושבין בלשכת
הגזית אבל אם היה תלמיד שלא הגיע להו
להוראה והורה לעשות פטור שנ׳ כי יפלא
ממך דבר למשפט מי שלא יפלא ממנו אלא
דבר מופלא. היה חכם מופלא של בד
וחלק ושנה ולמד לאחרים כדבריו אבל לא
הורה לעשות פטור שנ׳ והאיש אשר יעשה
בזדון אלא יורה לעשות או יעשה הוא בעצמו
מצא חוץ לירושלים והמרה עליהן פטור שנא
וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום
גרם לו מיתה וכל אלו כוצא בהן שהן פטורין
מן המיתה יש לבד הגדול לגדותן ולהפרישן
ולהסותן ולמנען מלמוד כפי מה שיראה להם
שהדבר צריך לכך. ובעד דנין זקן ממרא
בעת שיפלא דבר ויורה כו חכם המגיע
להוראה בין בדבר שיראה בעינו בין בדבר
שקבל מרבותיו הרי הוא והחולקים עמו
עולין לירושלים ובאין לבד שעל פתח הר
הבית אומ׳ להם בד כך הוא הדין אם שמע
וקבל מהם מוטב ואם לאו באים כלם לבד
הגדול ללשכת הגזית שמשם תורה יוצאה
לישראל שנ׳ מן המקום ההוא אשר יבחר יי׳
ובד אומ׳ כך הוא הדין ויוצאין כלן. חזר
זה החכם לעירו ושנה ולמד כדרך שהוא
למוד הרי זה פטור הורה לעשות או שעשה

כהוראתו חייב מיתה ואינו צריך התרה
אפלו נתן טעם לדבריו אין שומעין לו אלא
כיון שבאו עדים שעשה כהוראתו או הורה
לאחרים לעשות גמרין דינו למיתה לבתרין
שבעירו והתפשין אותו ומעלין אותו מעם
לירושלים ואין ממיתין אותו אלא בבד שבעירו
ולא בבד הגדול שיתא אין לירושלים אלא מעלין
לבד הגדול שבירושלים ומשמרין אותו עד
הרגל ואונקין אותו בדגל שנ׳ וכל ישראל
ישמעו ויירא מכלל שצריך הכרזה וארבעה
צריכין הכרזה זקן ממרא ועדים זוממין
והמסית ובן סורר ומורה שהרי בכולם
נאמר ישמעו ויירא.

פרק רביעי

זה שחלק
על בד
הגדול

בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו
חטאת בין שהיו הם אוסרין והוא מתיר
בין שהיו הם מתירין והוא אוסר הרי זה
חייב מיתה אפלו הוא היה אומר על פי
הקבלה ואמ׳ קבלתי מרבותיו הן אומ׳ כך
נראה בעינינו שהדין נותן הוא ונשא
ונתן עליהם בדבר ועשה או שהורה לעשות
הרי זה חייב ואין צריך לומ׳ אם הם מורים
מפי הקבלה. וכן אם חלק עליהם בגזירה
מן הגזירות שגזרו בדבר שיש בשגגתו חטאת
וזדונו כרת כגון שהתיר החמץ בזמן ארבעה
עשר בשעה ששית או אסרו בהנאה בשעה
חמישית הרי זה חייב מיתה וכן כל כוצא
בהם. אחד דבר שחייבין על זדונו כרת
ועל שגגתו חטאת שנחלקו בו או שנחלקו
בדבר המבא לידי דבר שחייבין על זדונו

אבל אם נתלקו בשאר מצות כגון שחלק
בדבר מדבר לולב או נפצת או שופר זה
אומ׳ פסול וזה אומ׳ כשר זה אומ׳ יצא ידי
חובתו וזה אומ׳ לא יצא ידי חובתו זה אומ׳
טהור וזה אומר טמא הרי זה פטור מן
המיתה וכן כל כיוצא בזה

פרק חמישי

המקלל
אבו או
אמו נסקל

שנ׳ אבו ואמו קלל דמיו בו ואחד המקלל
אותם בחייהם או לאחר מותם הרי זה נסקל
ומיך עדים והתראה כשאר כל מחויבי
מיתות ואחד האיש ואחד האשה וכן
הטומטום והאנדרוגינוס והוא שיהיו
גדולים שהגיעו לכלל העונשין אינו חייב
סקילה עד שיקללם בשם מן השמות
המיוחדין אבל אם קללם בכנוי פטור מן
הסקילה ולקה כדרך שלקה על קללת
כל אדם כשר מישראל וכן המקלל אבי
אבו ואבי אמו הרי זה כמקלל אחד משאר
הקהל אזהרה של מקלל אבו ואמו
מנין עונש שמענו בפירוש אבל האזהרה
הרי היא בכלל לא תקלל הואיל והוא מוזהר
שלא לקלל אדם מישראל הרי אבו בכלל
ישראל המכה אבו ואמו מיתתו בחנק
שנ׳ ומכה אבו ואמו מות יומת ומיך
עדים והתראה כשאר כל מחויבי מיתות
בד׳ ואחד האיש ואחד האשה וכן הטומטום
והאנדרוגינוס והוא שהגיעו לכלל עונשין
אינו חייב עד שיעשה בהן חבורה אבל
אם לא עשה בהן חבורה הרי זה כמכה
אחד מישראל והמכה אותם לאחר מיתה

פטור ומי שהכה את אבו על אזנו ואחרשו
חייב ונהרג שאי אפשר שיעשה חרש בלא
חבורה אפלו טפתרס יצאת בפניס באוזן
ונתחרש המקיזים לאבו או שהיה רופא
ואתך לו בשר או אבר פטור לבתחלה לא
יעשה אפלו להוציא סלון מבשר אבו או
אמו ולא יוציא שמא יעשה חבורה בד׳
בשיש שם אחר לעשות אבל אם אין שם
שיעשה אלא הוא והרי הן מצטערין הרי זה
נוקרו ואותך כפי מה שיעשוהו לעשות
אזהרה של מכה אבו ואמו מנין עונש שמ׳
שמענו אזהרה לא שמענו הואיל והוא
מוזהר שלא להכות אדם מישראל הרי אבו
ואמו בכלל שתוקי חייב על אמו ואינו
חייב על אבו אע״פ שנבדקה אמו ואמרה
בן פלני הוא אין זה נסקל או נחנק על פיה
אבל בנו מן השפחה ומן הנכרית אינו
חייב לא על אבו ולא על אמו וכן גר
שהורתו שלא בקדושה אע״פ שנולד בקדושה
אינו חייב על מכה אבו וקללתו וכשם
שאינו חייב על אבו כך אינו חייב על אמו
שנ׳ ומקלל אבו ואמו את שהוא חייב על
אבו חייב על אמו וזה שאינו חייב על
אבו אינו חייב על אמו הגר אסור
לקלל אבו ולהכותו ולא יבזהו כדי שלא
יאמרו בא מקדושה אמורה לקדושה קלה
שהרי זה מבזה אבו אלא יוהגבו מנהג
כבוד אבל העבד אין לו ייחוס אלא אבו
הרי הוא כמי שאינו לכל דבר אע״פ שנ׳
שנשתחרר מי שהיו אבו ואמו תשעים
גמוחים ועובדי עבודה אפי׳ צמר דיפס
להדיגה והן יוצאין להרג אסור לו להכותן
ולקללן ואם קלל או אבל פטור ואם עשו

פרק שביעי

תסגיר הנגף פעור ואם אכל אכלה וזה
אכל בהמה ואחר כך אכלה וזה
אכל בהמה ואחר כך אכלה וזה
אכל בהמה ואחר כך

הלכות אבל

פרק ראשון

פרק שני

פרק שלישי

בשהיה הכהן לבדו ואין עמו אחר ואתלו
קרא שם בדרך ואין לו עינה אבל בשיקרא
אחרים עינן אותו אין זה מתמצה אלא
קורא לאחרים ויבאו ויתעסקו בו היה
כהן ונזיר מהלכין בדרך ופגעו במתמצה
יתעסק בו הנזיר שהרי אין קדושתו קדושת
עולם ואל יטמא לו הכהן אעפ שהוא כהן
הדיוט היה כהן גדול וכהן הדיוט יטמא
כהן הדיוט ואל יטמא כהן גדול וכל הקודם
את אבדו מעלה מתאחר בטומאה הוסגן
עם משוח מלחמה שפגעו במת מצוה
יתטמא משוח מלחמה ואל יתטמא סגן
נשיא שמת הכל מתטמאין לו אפי כהנים
עשוהו כמת מצוה לכל מפני שהכל חייבין
בכבודו ואין הכל אונין עליו בזות אחרן
לא הוזהרו על טומאת מת שנ׳ אמור אל
הכהנים בני אהרן ולא בזות אחרן וכן
האלים מותרים להתטמא שנ׳ אמור אל
הכהנים בני אהרן עד שיהיו בכהונם
כהן קטן הרי הגדולים מוזהרין שלא יטמ׳
יטמאוהו ואם בא להתטמא מעצמו אין
בד מצוין עליו להפרישו אבל אבו צריך
לאבו בקדושה מת תופש ארבעאמות
של לטומאה וכיון שנכנס לתוך ארבעאמו׳
מכן אותו מכת מרדות וכן אם נכנס
לבית הפרס או יצא לחוצה לארץ או שנטמא
בדם הנפסה או בגלל ובדופק וכונא בהן
מכן אותו מכת מרדות מפני שהן אבות
מדבריהם כמו שבארנו בהלכות טומאת
מת אבל אם נכנס לבית הקברות לוקה מן
התורה מותר לכהן להתטמא בבית
הפרס או בחוצה לארץ לדבר מצוה שאין
שם דרך אלא הוא כגון שהלך לישא אשה

או ללמוד תורה אעפ שיש שם מי שילמדו
בארץ ישראל לא מן הכל אדם זוכה ללמוד
וכן מתטמא בטומאה דדבריהם לכבודה פי׳
כגד אבל שהלך לבית הפרס הכל הולכין
אחריו לנחמו שם וכן מדלגין על גבי ארונות
של מתים לקראת מלכים ואפלו מלכי גוים
כדי להבחין בקן וכן מלכי ישראל פטיחזור
כבודן למקומן וכן כל כוסה בזה וכן מתטמא
בטומאה של דבריהם לדון עם הגוים ולערער
עמהן מפני שהוא כמפיל מידן וכן כל כוסה בזה

פרק רביעי

מנהג
ישראל
במתים

ובקבורה כך הוא מחמצין עינו של מת
ואם נפתח פיו קושרין את לחייו ופוקקין
את נקבו אחר שמדיחין אותו וסכין אותו
במיני בשמים ובגזין שערו ומלבישין אותו
תכריכין תפורין של פשתן לבנים ולא יהיו
דמיהן יקרים נהגו העם בסודר שוה זוז
שלא לבייש את מי שאין לו ומכסין פני המת
שלא לבייש את העניים שפניהן מושחרין
בדעב ואסור לקבור בתכריכין של משי
ובבגדים המוזהבים המרוקמים אפי׳ לנשיא
שבישראל שזו גסות הרוח והשחתה ומעשה
גוים וסובלין את המת על הכתף עד
בית הקברות ונושאי המטה אסורין בעגלת
הסגל שמא תפסק רצועת סגל של אחד
מהן ונמצא מתעבב מן המטה ואופרין
בעפר מערות ועושין כוך בצד המערה
וקוברין אותו בו ופניו למעלה ומקזירין
העפר והאבנים למעלה ויש להם לקברו
בארון של עץ והמלוין אותו אומ׳ לו לך בשלום

פרק חמישי

פרק ששי

פרק שביעי

פרק שמיני

חייב לקרוע

פרק תשיעי

פרק עשירי

פרק אחד עשר

פרק שנים עשר

פרק שלשה עשר

שם תשמישין הכלים חוץ מעקרין ומיתת
עקבין הכלים ועיקרין כגון בית הקיסוס
וכל הילדין חוץ מעורך לה קבב
עורך לגב עורך וחין עורך לפחות משש
וחין הכלים עין הרשע וכל הטעונין מגע
הכלים אחד אחד וחוץ להם הקורדום
וחין הקורדום וחוץ לכך חלק בכלים
וכלים שחין מטמחין בחין מגע חלה
חדש עמהן כגון שעשה מהן אחת
ואחת מהן חלה חדש עמהן חין
חלה לא יפסיד שמיח שהבד חין
חוץ שמושה והבד בכלים הכלים חלה
ושמן לעין וקן חין חוץ מבית הלחץ חלה
בד חין שלחת הכלי שעשוי כגרד תרא
ושמן לעין וקן חין חוץ מבית הלחץ
טמח של חיתת חלה שלשה חיתים וחין
מטמחין חלא על גבי עבה בחין קיסם
הכלים אחד אחד ומחזירן לתוך מקומן
ואין מטמחין בכלי חרס חלא בכלי
עץ ואין מטמחין בכלי עץ חלא בכלי
חרס ואין מטמחין בכלי חרס חלא
בכלי חרס ואין מטמחין בכלי עץ חלא
בכלי עץ ואין מטמחין בכלי חרס
חלא בכלי חרס ואין מטמחין בכלי
עץ חלא בכלי עץ ואין מטמחין
בכלי חרס חלא בכלי חרס ואין
מטמחין בכלי עץ חלא בכלי עץ
הכלי חרס שנשבר בין שנשבר
בין שנפלט בין שנפלה בו חגוזה
בין שנפלה בו חגוזה בין שנפלה
בו חגוזה

בני העיר אסורין בעשיית מלאכה עד שיק
שיקבל והו ואם יש לו מי שמתעסק בצרכו
מותרין. תלמיד חכם שמת אפלו היה
עמו עד ששים רבוא מבטלין תלמוד תורה
להוצאתו. קוברין מיתי גוים ומנחמין
אבלהם ומבקרין חולהם מפני דרכי
שלום. בתי קברות אסורין בהניה פצר
אין אוכלין בהן ולא שותין בהן ואין עושין
בהן מלאכה ואין קורין בהן ולא שוכין בהן
כלל שלדבר אין נאותין בהן ואין
טהגין בהן קלות ראש. לא ילך אדם
בתיך ארבע אמות שלקבר ותפלין בידו
וספר תורה בזרועו ולא יתפלל שם ובאדם
ארבע אמות מותר. המולך עצמות
ממקום למקום לא יתנם בדסיקיא ויניחם
על חמורו וירכב בהן מפני שטהג בהם
מנהג בזיון ואם היה מתרא מפני הגנבים
או מפני הרסעים מותר. אין מפנין את
המת מקבר לקבר אפלו מבוי למבוי
ואם היה בתיך שדהו מפנהו אפלו ממסבר
לבוי. ואין קוברין מת על גבי מת ולא שני
מתים כאחד בזיון הוא וקטן הוצא עם אמו
נקבר עמה. עפר הקבר אינו אסור בהנאה
שאין קרקע עולם נאסרת אבל קבר הבנין
אסור בהנאה. הבונה קבר למת אפלו
הטיל בו עפר אסור בהנאה. עפש הנעשה
לשם אי ורמה בו המת והוסיף בו דימוס
אחר לשם המת אע"פ שפנה המת הכל
אסור בהנאה ואם הכיר התוספת אולן
אותה והנשאר מותר נעשה לשם המת כיון
שהוא לבו המת נאסר אע"פ שפנהו. הבונה
קבר לאבו והלך וקברו בקבר אחר הוא זה לא
יקבר בו מת אחר עולמית והקבר הזה

אסור בהנאה מפני כבוד אבו. המת
אסור בהנאה כל און מעשרו שמותר
בהנאה מפני שאינו גנוי וכן ארוזו וכל
תכריכו אסורין בהנאה אבל. כלים
המוכנים לתכריכו לא נאסרו בהנאה
אפלו ארגבב למת לא נאסר עד שיצנע
במטה הנקברת עמו שאין ההזמנה
אוסרת. כל הכלים שזורקין על המת
על המטה הנקברת עמו אסורין בהנאה
שלא יתחלפו בתכריכו היו אבו. ואמו
מזרקין כלים בחמתן על המת מסתם על
אחרים להכלין ואם הגיעו למטה הנקברת
עמו אין מכלין אותן. מלמדין את הגדים
שלא יהיה אבלן ולא יפסיד את הכלים
ויעלכם לאבלה מוטב לתן אותן לעניים
ואל ישלכם לרמה ותולעה וכל המרבה
כלים על המת עובר משום בל תשחת
מלך שמת עוקרין סוס שהיה רוכב עליו
ועגלה שהיה מושכת בקרון שהיה בה
יושבת מפני פרסותיה מן הארבובה
ולמטה ממקום שאין עושה אותה טרפה
ומושיבין ישיבה על קברו שבעת ימים
שנ' ותבוד עשו לו במותו זה שהו שיבו
ישיבה על קברו. נשיא שמת אין
מבטלין ישיבתו יתר על שלשים יום
מלך או נשיא שמת יש להן לשרוף מטתו
וכלי תשמישו ואין בזה מפני דרכי
האמורי ולא משום השחתה שנ' בשלום
תמות וכמשרפות אבותיך ישרפו לך.

בי"ך רחמנא רסייען

הלכות מלכים ומלחמות

פרק ראשון

פרק שני

פרק רביעי

פרק חמישי

מפני כמו שלוה או מפני שהו שלוה אלא
הולך בשוה ועושה מלחמתו. מצות עשה
להחרים שבעה עממין שלא החרים תחיה
וכל שבא לידו אחר מהם ולא הרגו עובר
בלא תעשה שלא לא תחיה כל נשמה וכבר
אבדו ואבד זכרם. וכן מצות עשה לאבד
זכר עמלק שלא תמחה את זכר עמלק ומצות
עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואיבתו
בדרך כי לעורר אימתו שלא זכור את אשר
עשה לך עמלק בדרך מפי השמועה למדו
זכור בפה ולא תשכח בלב שאסור לשכח
אימתו שנאתו. כל ארצות שכבשן ישראל
במלך על פי בד' הרי זה כובש רבים והרי
הוא כארץ ישראל שכבש יהושע לכל דבר
והוא שיכבשו אותה אחר כבוש ארץ ישראל
האמורה בתורה. ומותר לשכן בכל העולם
חוץ מארץ מצרים מן היום הגדול המערבי
ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה
כנגד ארץ כוש וכנגד ארץ המדבר הכל
אסור להתשב בה. ובשלשה מקומות
הזהירה תורה שלא לשוב למצרים לא תוסיפון
לשוב בדרך הזה עוד לא תוסיף עוד לאותו
לא תוסיפו לראותם עד עולם ואלכסנדריא
בכלל האסור. מותר לאזור לארץ מצרים
לסחורה ולדרך מטיא ולכבוש ארצות אחרות
ואין אסור אלא להשתקע שם ואין לקין על
לאו זה שבשעת הכבשה מותר הוא ואם
יחשוב לשב ולהשתקע אין בו מעשה
ויראה לי שאם כבש מלך ישראל את ארץ
מצרים על פי בד' שהיא מותרת לא הזהירה
תורה אלא לשוב בה יחידים ולשכן בה והיא
בדרך מפני שמעשיה מקולקלים ויותר
מכל הארצות שלא כמעשה ארץ מצרים.

אסור לגאת מארץ ישראל לאותה לארץ
לעולם אלא לאמור תורה ולשאת אשה או
להצילן הגיים ויאזור לארץ וכן יוצא הוא
לסחורה אבל לשכן באותה לארץ אסור
אלא אם כן אזק שם רעב עד שנעשה
שוה היני אטיים בשני דינרין. בד"א
בשהיו המעות מצויות והפירות בזוקר
אבל היו הפירות בזול והמעות בזוקר
ולא ימצא מעות ובמה ישתבר ואבדה
פרוטה מן הכסף יצא לכל מקום שימצא
בו ריוח. אע"פ שמותר לגאת אינה
מדת חסידות שהרי מחלון וכלון שני
גדולי הדור היו ומפני כדה גדולה יצאו
ונתחייבו כליה למקום. גדולי האמוים
היו מנשקין על תחומי ארץ ישראל ומנשקין
אבניה ומתגלגלין על עפרה שלא כי רבי
עבדיה את אבניה ואת עפרה יאוניו
אמרו אמוים כל השוכן בארץ ישראל
עניותו מחולין שלא ובל יאמר שכן אלית
העם היושב בה נשוא עון. אפלו הלך
בה ארבע אמות זוכה לחיי העולם הבא
וכל הקבור בה נתכפר לו וכשאו המקום
שהוא בו מזבח כפרה שלא וכפר אדמתו
ועמו. ובפרעניות הוא אומ' ואתה
על אדמה טמאה תמות ואינו דומה
קולנו מחיים לקולנו לאחר מיתה ואף
על פי כן גדולי האמוים היו מוליכין מתנה
לשם נא ולמד מיעקב אבינו ומיוסף
הצדיק. לעולם ידור בארץ ישראל בעיר
שרובה גוים ואל ידור באותה לארץ אפלו
בעיר שרובה ישראל שכל היוצא לאותה
לארץ כאלו עובד עו"ז שלא כי גשוני היום
מהסתפח בגאלת יי' לאמר לך עבור אלהים

עבור אלהים אחרים ובפרעניות הוא אומ
ואל אדמת ישראל לא יבאו ופסט שאסור
לעבור אין הארץ לאונה לארץ כך אסור לעבור
מבבל לשאר ארצות שנ בבלה יובאו ושמה יהו

פרק ששי

אין עושין מלאכה
עם אדם בעולם
עד שקוראין לו
לשלום אחר מלאכות הרשות ואחר מלאכות
מצוה שנ כי תקרב אל עיר להלחם עליה
וקראת אליה לשלום אם השלימו וקבלו
עליהם שבע מצות שנצטוו עליהם בני נא
אין הורגין אלהם נשמה והי הם למס שנ
יהיו לך למס ועבדיך קבלו עליהם המס
ולא קבלו עליהם העבודות אז שקבלו עליהם
העבודות ולא קבלו המס אין שומעין להם
עד שיקבלו שניהם והעבודות שקבלו שיהו
נבזים ושפלים למטה ולא יהיו ראש
בישראל אלא יהיו כבושים תחת ידם ולא
יתמנו על ישראל לשום דבר בעולם
והמס שקבלו עליהם שיהיו נבזים לנ
לעבודות המלך בגופם ובמוסם כגון
כגון האומות ואזוק המצודות ובגון אימון
המלך וסוגא בהם שנ וזה דבר המס
אשר העלה שלמה לבנות את בית יי
ואת המלוא ואת חומת ירושלם ואת עי
המסכנות אשר לשלמה וגו כל העם הנותר
מן האמורי וגו ויעלם שלמה למס עובד עד
היום הזה ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד
כי הם אנשי המלחמה ושריו ועבדיו
ושלישיו ושרי רכבו ופרשיו ויש למלך
להתנות עמהם שיקח אני ממונם או
הקרקעות ויניח המטלטלין או המטלטלין

ויניח הקרקעות רבי מה שיתנו ואסור
לשקר בבדיתם ולבזבלהם אחר שהשלימו
וקבלו עליהם שבע מצות ואם לא השלימו
אז שהשלימו ולא קבלו עליהם שבע מצות
שנצטוו בני נא עושין עמהם מלחמה והורגין
כל הזכרים הגדולים וסוזין את ממונם
ואת נפש ואין הורגין אשה ולא קטן שנ
רק הטף והנשים והבהמה זה טף זכרים
בדיא במלחמה הרשות שהוא עם שאר
האומות אבל שבעה עמונין ועמלק שלא
השלימו אין מניחין מהם שנ כן תעשה לכל
העריים וגו רק מעריי הגוים האלה לא תחיה
כל נשמה וכן הוא אומ תמחה את זכר
עמלק ומנין שאינו מדבר אלא באלה
שלא השלימו שנ לא היתה עיר אשר השלימה
עם בני ישראל בלתי האוי יושבי גבעון את
הכל לקחו במלחמה כי מאת יי היתה לחזק
את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען
החרימם מכלל ששלמו להם לשלום ולא
קבלו שלשה סתרים שלא יהושע עד
שלא יכבס לארץ הראשון שלא להם כל
מי שרוצה לבדוח יבדח ואזר ושלא כל מי
שירצה להשלים ישלים ואזר ושלא כל מי
שירצה לעשות מלחמה יעשה אם כן מפני
מה העריים יושבי גבעון לפי ששלא להם
בכלל ולא קבלו ולא ידעו משפטי ישראל
ודמו שאין פותחין להם לשלום ולמה קשה
הדבר לעשיהם ואמו שראוי להכותם לפי
חרב לעי השבועה מפני שכדתו להם בדית
שנ לא תבדות להם בדית אלא היה דינם
שיהיו למס עבדים והזאיל ובטעות נשבעו
להם בדין הוא שיהרגו על שהטעום לעי
אלול השם עמון ומואב אין שואלין להם

שלום שנ׳ לא תדרוש שלומם וטובתם
אמרו חכמים לפי שנאמ׳ וקראת אליה
לשלום יכול אף עמון ומואב כן תל׳ לא
תדרוש שלומם וטובתם לפי שנאמ׳ עמך
ישב בקרבך בטובל לא תנטו יכול אף
עמון ומואב כן תל׳ וטובתם אע״פ שאין
שואלין בשלומם אם השלימו מעצמם
תחלה מקבלין אותן. כשנרין על עיר
לתפשה אין מקיפין אותם מארבע רוחות
אלא משלש רוחות ומניחין מקום לבריח
ולמי שרוצה למלט נפשו שנ׳ ויצבאו על מדין
כאשר צוה יי׳ את משה ומפי השמועה
למדו שצוהו בכך. אין קוצצין אילני מא
מאכל שאין למדינה ואין מונעין מהם
אמת המים כדי שייבשו שנ׳ לא תשחית
את עצה וכל הקוצץ לקה ולא במצר בלבד
אלא בכל מקום כל הקוצץ אילן מאכל דרך
השחתה לקה אבל קוצצין אותו אם היה
מזיק אילנות אחרים או מפני שמזיק
בשדה אחרים או שדמיו יקרים לא אסרה
תורה אלא דרך השחתה. כל אילן
סרק מותר לקוץ אותו ואפלו אינו צריך
וכן אילן מאכל שהזקין ואינו עושה פירות
אלא דבר מועט שאין ראוי לטרוחם מותר
לקוצצו ומה יהיה ולא יקצצו רובע קב
זיתים ודקל שהוא עושה קב תמהים לא
יקצצו ולא האילנות בלבד אלא כל המשחיר
כלים וקורע בגדים והורס בנין וסותם מעין
ומאבד מאכלות דרך השחתה עוסר בכל
תשחת ואינו לקה אלא מכת מרדות
מדבריהם. כדין על עיירות גוים בשבת
ועושין עמהם מלחמה בשבת שנ׳ עד רדתה
אפ׳ בשבת בין במלחמת מצוה בין במלחמת

מצוה בין במלחמת הרשות. בשחוטין חוטין
בכל מקום ומי שנהיג במלחמה במקום
שיפול שם יקבר וקונה מקומו כמר
מצוה. ואירבעה דברים פטרו במחנה
אוכלין הדמאי ופטורין מרחיצת ידים
בתחלה ומבאין כל מיני עצים מכל מקום
אפלו מצאום תלושים ויבשים אין מקפ׳
מקפידין על כך במחנה. וכן פטורין
מלערב עירוב חצרות במחנה אלא מטלטלין
מאהל לאהל ומסוכה לסוכה והוא שיק
שיקיפו כל המחנה מחיצה גבוהה עשרה
טפחים כדי שתהיה רשות היחיד כמו
שנתבאר בהלכות שבת ואין מחיצה פחות
מעשרה טפחים ופחם שפטורין מכל
אלו בהליכתן כך פטורין בחזירתן. ואסור
להפנות בתוך המחנה אלא על פני השדה
בכל אלו מצות עשה לתקן שם דרך מיוחדת
להפנות בה שנ׳ ויד תהיה לך מחוץ למחנה
וכן מצות עשה להיות לכל אחד ואחד
יתד תלויה עם כלי מלחמתו ויצא באותה
הדרך המיוחדת ויחפור בה ויפנה ויכסה
שנ׳ ויתד תהיה לך על אזינך. ובין שיש
עמהם ארון ובין שאין עמהם ארון כך
היו עושין תמיד שנ׳ והיה מחנך קדוש

פרק שביעי

אחד
מלחמת
מצוה

ואחד מלחמת הרשות ממנין כהן לדבר
אל העם בשעת מלחמה ומושחין אותו
בשמן המשחה וזהו הנקרא משוח מלא
מלחמה. שני פעמים מדבר משורו
מלחמה אל העם אחת בסתר בערת

פרק תשיעי

בכל העולם עד אבדהם אביו ועצאוה יתי
על אלו בחילה והוא התפלל תפלת שחרית
ויגמר הפרש מעשר והוסיף תפלה אחרת
לפנות היום ויעקב הוסיף גיד הנשה וה
והתפלל ערבית ובמוסיס עצאוה עמרם
בחצות אחרות עד שבא משה רבנו
ונשלמה התורה עלידו. בן נא שעבד ע"ו
חייב מיתה והוא שיעבד כדרכה וכל ע"ו
שבד של ישראל ממיתין עליה בן נא נהרג
עליה ואעפי שחינו נהרג עליה אסור בכל
ואין מניחין אותם להקים מצבה ולא לגוע
אשרה ולא לעשות שום צורה לנוי. בן
נא שבדך אתהשם בן שבדך בשם הנאמר
בן שבדך בכוין בכל לשון חייב מה שאין
בן בישראל. בן נא שהרג אתהנפש אפי
עובד במועיאמו נהרג עליו ובן אם הרג
עורה או שכפתו ונתנו לפני אריי או שהנאו
בעב עד שמת הוא ויהיה מכל מקום
נהרג ובן אם הרג רודף שיכול להצלו באחד
מאיבריו נהרג עליו מה שאין בן בישראל
שש עדיות אסורות לבני נא האם ואשת
האב ואשת איש ואחותו מאמו ואחיו ויכור
ובהמה שנ' על בן יעזב איש אתאבו
ואתאמו אתאבו זו אשת אבו אמו
כמשמעה ודבק באשתו לא באשת אבו
באשתו לא בזכור והיו לבשר אחד להוציא
בהמה חיה ועוף שאין הוא והם בשר אחד
ונאמ' אחותו בת אבי היא אך לא בת אמי
ותהי לי לאשה. בן נא חייב על מפותת
אבו ואיוסת אבו הרי היא אמו מכל
מקום וחייב על אשת אבו אפלו לאחר
מיתת אבו וחייב על הזכור בן קטן בן
גדול ועל הבהמה בן קטנה בן גדולה

והוא נהרג לבדו ואין הורגין את הבהמה
שלא נצאוו על הריגת הבהמה אלא ישראל
אין בן נא חייב על אשת אבו עד שיבא
עליה כדרכה אחר שנכנסה אבל מאורסה
או שנכנסה לחופה ולא נכנסה אין חיבן
אז והיא בעולת בעל. בד"א בן נא שבא
על בת נא אבל גיי שבא על בת ישראל בן
כדרכה בן שלא כדרכה חייב ואם היתה
נערה המאורסה נסקל עליה כדיני ישראל
בא עליה אחר שנכנסה לחופה ולא נכנסה
הרי זה בסקל כדיני ישראל אבל אם בא על
אשת ישראל אחר שנכנסה הרי זו כמי שבא
על אשת גיי אבדו ויהרג בסיף. בן נא
שייחר שפחה לעבדו ובא עליה הרי זה
נהרג עליה עד שיפשט הדבר ויאמר כל
העם זה עבד פלני ומאיימתי תחזור להתה
מאיפרישנה מעבד זה ויפרע אתרחשה
בשוק. ומאיימתי תהיה אשת אבדו
כגדושה שלנו ומשיומאנה מפתו וישלח נה
לעצמה אז משתנה היא מתחת רשותו
ותלך לה שאין להם גירושין בכתב ואין
הדבר תלוי כו לבד אלא כל זמן שירצה הוא
אז היא לפרוש זה מזה פרישין. בן נא
חייב על הגזל בן שגזל גיי בן שגזל ישראל
ואחר הגזל או הגזל ממון או הגזל נפש
אז הכובש שכר שכיר וכיוצא בן אפי פועל
שאכל שלא בשעת מלאכה על הכל הוא
חייב והרי הוא בכלל גלן מה שאין בן
בישראל ובן חייב על פחות משוה פרוטה
ובן נא שגזל פחות משוה פרוטה ובא אחר
וגזלה ממנו שניהם נהרגין עליה ובן חייב
על אבד מן הרי ועל בשרן אין הרי בכל שהוא
שלא נתנו השיעורין אלא לישראל ומותר הוא

03294

